MICHEL ZÉVACO

PARDAYANLAR

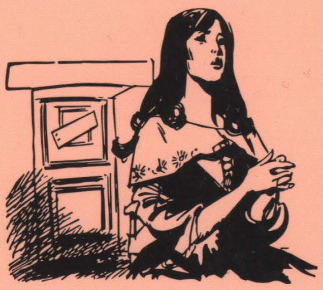
2

PARDAILLAN'IN AŞKI

Çevirenler Cemil C. Cem - Uzay Özgülenç

dedalus

dedalus

"Şövalye, kıza derin bir acıyla kendinden geçmiş bir halde bakıyordu. Başı alevleniyor, düşünceleri bir kovandaki arılar gibi uğulduyordu. Bu an, tehlikeli fakat aynı zamanda zevkliydi."

24 Ağustos 1572'ye sayılı günler kala...

Paris bir taraftan birbirine âşık genç insanların hissettikleri mutluluklara, yaşadıkları hayal kırıklıklarına ve trajedilere ev sahipliği yaparken diğer taraftan da kraliyet üzerinde dönen entrikalarla boğuşuyordu.

Kısa bir süreliğine de olsa Protestanlar ile Katolikler arasında yaşanan barış yok edilmek üzereydi. Catherine de Médicis ise isminin hakkını vermek istercesine bu süreçte çok fazla rol oynamaktaydı.

Baba-oğul Pardaillanlar ise doğru bildikleri yoldan şaşmadan, Paris'te olayların içine dalıyor, haksızlıkları, gaddarlıkları, iftiraları bertaraf etmek için kâh kılıçlarıyla kâh yumruklarıyla mücadele ediyorlardı.

Michel Zévaco'nun 1900'de tefrika şeklinde yayınlamaya başladığı, Sartre'ın keşfi ve teşvikiyle bir efsaneye dönüşen *Pardayanlar* serisi, gözden geçirilmiş eksiksiz çevirisiyle yeniden okurlarının karşısında.

/dedaluskitap
dedalus.com.tr

ISBN: 978-605-7639-59-2

© Dedalus Kitap - 2021

Yazar: Michel Zévaco
Kitabın Adı: *Pardayanlar 2 / Pardaillan'ın Aşkı*
Orijinal Adı: *Les Pardaillan*
Çevirenler: Cemil Cahit Cem, Uzay Özgülenç

Sertifika No: 49834
ISBN: 978-605-7639-59-2
Set ISBN: 978-605-7639-57-8

Dedalus Kitap: iki yüz elli üç
Roman: yüz yedi

Birinci Baskı: ekim iki bin yirmi bir

Yayın Yönetmeni: Faruk Akhan
Editör: Halûk Kürşad Kopuzlu
Çeviri Editörü: Oğuzcan Acar
Sayfa Düzeni: Burhan Üçkardeş
Kapak Tasarım: Saim Aktan

Baskı-Cilt: Ana Basın Matbaa, Mahmutbey Mh. Devekaldırımı Cd. 2622. Sk. Güven İş Merkezi No: 6/13 Bağcılar/İstanbul

Osmanağa Mh. Mürver Çiçeği Sk. No: 5 D: 6
Kadıköy/İstanbul

www.dedalus.com.tr

Tel: +90 216 418 04 38
Mail: dedalus@liberplus.com.tr

Dedalus Kitap, Liber Plus Yay. ve Org. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.

MICHEL ZÈVACO

PARDAYANLAR

2

PARDAILLAN'IN AŞKI

Çevirenler Cemil C. Cem - Uzay Özgülenç

dedalus

Michel Zévaco

1860 yılında doğan Zévaco, üniversite yıllarında keskin zekâsıyla dikkat çekiyordu. Mezuniyetinin ardından Isère Koleji'nde retorik dersleri vermeye başladı. Ancak politik fikirleri sebebiyle hükümet tarafından görevden uzaklaştırıldı. Bunun üzerine Paris'e giden Zévaco, Jules Roques tarafından çıkarılan, o günlerin anarşist gazetesi L'Egalite*'nin yazı işleri müdürü olarak çalışmaya başladı.*

1890 yılından itibaren özellikle "polemik adamı" adını duyurmaya başlayan Zévaco, zamanının hükümet yetkilileriyle giriştiği tartışmalar sonucunda, daha çok siyasi mahkûmların bulunduğu Sainte-Pelagie Hapishanesi'nde bir süre hapis yattı.

L'Egalite*'nin mahkeme kararıyla kapatılmasının ardından* Courrier Français*'de sanat ve edebiyat eleştirileri kaleme almaya başlayan Zévaco bu dönemde tefrika halinde yayımlanan tarihi romanlar da yazmaya başladı.* Le Capitan *(1907),* Nostradamus *(1909),* Le Pont des soupirs, *2 cilt (1909),* L'Héroïne *(1910) bu romanlardan bazılarıydı.*

Zévaco asıl ününü ise 1900 yılında yine tefrika olarak yayımlamaya başladığı Les Pardaillans *ile kazandı.*

Beş çocuk babası olan Zévaco, 1918'de henüz 58 yaşındayken öldü.

Cemil Cahit Cem

1909 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. İstanbul Erkek Lisesi'nde orta ve lise eğitimini tamamladı, yükseköğrenimini Freiburg Üniversitesi'nde yaptı. Yurda döndükten sonra Türkiye Yayınevi'nde çalıştı. Cemil Cahit Cem'in romanları ve çeşitli konularda kaleme aldığı kitaplarının yanı sıra, başta Michel Zevaco'da yapmış olduğu Pardayanlar *serisi olmak üzere pek çok çeviri eseri de bulunmaktadır. 1958'de İstanbul'da öldü.*

Uzay Özgülenç

İTÜ Elektrik Mühendisliği bölümünü bitirdikten sonra Fransa'da özel bir burs ile üç Grandes Ecoles'de (ENSTA, Mines ParisTech, Arts et Métiers ParisTech) elektrikli araçlar üzerine yüksek lisans yaptı. Yüksek lisans sonrasında İsviçre'de kendi alanında çalışmalarına devam etti. Mühendis kimliğinin yanı sıra çevirmenlik de yapmaktadır. İngilizce, Fransızca ve Yunanca bilmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM
BİR DAKİKALIK SEVİNÇ, ON YEDİ YILLIK SEFALETİN YAPAMADIĞINI YAPAR

Mareşal Montmorency, küçük kardeşi Mareşal Damville'in ihaneti yüzünden ayrıldığı karısı Jeanne de Piennes'e, on yedi yıl sonra tekrar kavuşmuştu.

Damville'in kendisine, Jeanne'in âşığı olduğunu itiraf etmesinin akabinde ona yalan söyleyişini... Damville ile düello ederek kendisini dövüş yerinde öldü sanıp bırakışını... ve Kontes de Piennes, Düşes de Montmorency'nin umutsuzluğunu, tıpkı rüyalarda olduğu gibi yeniden yaşıyordu.

Sonra boşanışını, ardından ilk sevgilisini bir türlü unutamadığı için hiç sevmediği başka bir kadınla evlenişini gözlerinin önüne getiriyordu. Bu sırada kasvetli karakteri onun saraydan uzak kalmasına neden oldu, buna karşın lanet ettiği kardeşi Mareşal Damville her geçen gün daha fazla lütuf görüyordu.

Yıllar geçmişti ve ansızın genç, kahraman bir delikanlı, Şövalye Pardaillan, kendisine, artık ebediyen hayatından silip kaybolduğuna inandığı kadından bir mektup getirmişti.

Jeanne de Piennes yaşıyordu!

Jeanne de Piennes, kocasına karşı hiçbir suç işlememişti!

Mektubunda eski kocasına tekrar sığınıyor, Damville'in kötülüklerinden şikâyet ediyor ve kızı Loïse için af ve yardım istiyordu.

Yaşlı dükün yüreğinde bir şükran ve sevinç güneşi doğmuştu: Kardeşinin yaptığı kötülükler için kraldan adalet istemiş, fakat bundan bir sonuç çıkmamıştı. Jeanne'yi ve kızını elinde tuttuğunu bildiği için kardeşini düelloya davet etmiş ve bu daveti de cevapsız kalmıştı. Nihayet ikisini de bulmak için Paris'in altını üstüne getirmiş ve her zamankinden daha neşesiz ve üzgün bir halde, ümitsiz-

liğin karanlığına düşeceği bir sırada tekrar Şövalye Pardaillan gelip kendisini bulmuştu.

Başka bir devrin kahramanlarına benzeyen ve yavaş yavaş da kalbindeki sırrı sezdirmeye başlayan bu delikanlı, kendisini elinden tutarak, dünyada sevdiği biricik varlığın saklı bulunduğu esrarengiz eve götürmüş ve Montmorency Düşesi Jeanne de Piennes'in karşısına çıkarmıştı.

Gözyaşlarıyla ıslanmış on yedi yıldan sonra uzun zamandır beklediği vakit nihayet gelip çatmıştı.

Nihayetinde el üstünde tuttuğu ve yüreğinin neşe kaynağı, kemiklerinin iliği, varlığının nüvesi olan her şeyi yeniden keşfetti: Kısacası, sevdiği kadını.

Ne yazık ki özsuyunun bir tomurcuğu çatlatması gibi, mutluluk da onun sahip olduğu beyni çatlatmıştı.

Acaba zavallıyı ne durumda bulacaktı?

Belki de çıldırmış bir halde!

*

Jeanne de Piennes, evliliğinin son günlerine geldiğinde ve ölümcül bir yara almış gibi hissettiği sıralarda bir tek düşünceyle yaşıyordu: "*Kızımın mutluluğunu emniyet altına almadan önce ölmeyeceğim... Halbuki zavallı çocuğum için de babasının himayesi altında olmadığı müddetçe bir mutluluk nasıl mümkün olabilir?.. François'yı bulmalıyım, günahkâr olduğumu düşünse de... kızımı onun kollarına teslim etmeliyim... sonra ölebilirim...*"

Şövalye Pardaillan'ı sorgularken ve ondan, kendisinin mareşalin mektup hakkında ne düşündüğüne dair bir rapor alamayınca Jeanne, kocasının mektubu okuduğuna yönelik samimi bir kanaate sahip olmuştu. Bundan sonrasıysa sadece beklemekti.

Sonra Şövalye Pardaillan'dan, mektubuna doğrudan doğruya mareşalin cevap vereceğini ve hatta kendisini ziyarete gelebileceğini öğrenince, derin derin içini çekmiş ve "Artık ölüm saatim geldi!" demişti.

Ölüm düşüncesini hiç aklından çıkarmıyordu. Ölümü istemiyordu ama ölümden de korkmuyordu. Gün doğumundan batımına kadar tarlalarda çalışan ve geceleri yalnızca dinlenebilecekleri bir uy-

kunun hayalini kuran işçiler gibiydi.

Aslında ölüyormuş gibi hissediyordu.

Ona ne oluyordu? Neden içinde böyle bir eziklik vardı?.. Niçin sevgilisinin kendisine dönüşü, ruhunda birdenbire parlayan kemirici alevi hemen söndürüvermişti? Bilmiyordu.

Ama içinde kesinlikle bir şeyler kırılıyordu. Kendi kendine, "*İşte ölüm, işte dinlenme saati*," diye mırıldanıyordu.

Loïse'i kollarında sıkarak kulağına, genç kızın üstünde bir yıldırım etkisi yapan birkaç kelime fısıldadı. Genç kız, cevap vermek, annesinin peşinden gitmek için boşuna gayret gösterdi ve mıhlanmış gibi yerinde kalakaldı. Yaşlı Pardaillan kendisini tutmasaydı düşüp bayılacaktı.

Jeanne o derece bitkin ve düşünceler içinde kendinden geçmiş bir haldeydi ki kızının bayılmak üzere olduğunu bile fark edemedi. Bir yandan yürüyor, bir yandan da düşünüyordu: "*Benim sevgili François'am; benim biricik Loïse'im, nihayet sizleri bir araya getirebildim. Artık kollarımızda ölebilirim...*"

Pardaillan'ın kendisine gösterdiği kapıyı açtı ve karşısında François de Montmorency'yi görünce, ona doğru koşmak istedi. Hatta bir anlığına ona doğru koştuğunu bile zannetti; sanki bir dalga, derinlerdeki batığı çıkarıyor gibi. Mutluluğunu belli eden büyük bir sevinç çığlığı attığını da düşündü. Ancak hiçbir eylemi gerçekleşemedi. Düşünceleri, zihnini ele geçiren delilik tarafından hükümsüz kılındı.

Sonra da kendinden geçti ve ölü gibi kalakaldı. Ölen, vücudu değil, ruhuydu... Çıldırmıştı! Bu kadar acıya dayanmış, üst üste gelen feci felaketlere göğüs germiş olan bu kadın, işkenceler içinde geçen ömrü boyunca yalnız çocuğunu kurtarmak düşüncesi uğrunda yaşamış olan bu eşsiz ana, kızını kurtulduğunu ve emniyette olduğunu hissettiği andan itibaren artık daha fazla dayanamamış ve aklını yitirivermişti.

On yedi yıldan fazla süren felaketler onu sarsamamıştı. Fakat bir saniyelik sevinç, onu akli melekelerinden etmişti.

Zavallı Jeanne de Piennes!

Herhalde kendisine daima acı şeyler tattırmış olan kaderin, teselli

verici bir lütuf eseri ve talihin kendisine gösterdiği bir merhametin belirtisi olarak, Jeanne'in çılgınlığı kendisini gerisin geriye, parlak gençliğinin ilk yıllarına, saf aşkına, çok sevdiği Margency'nin harika çiçeklerle bezeli manzaralarına götürdü.

Zavallı Jeanne. Zavallı küçük çiçek perisi...

Zalimlerin tarihi, güçlülerin gaddarlıklarını anlatmaktan, kralların savaşlarına hayranlık duymaktan zevk alan tarih, insanlığın derinliklerinden gelen şikâyetleri küçümseyen tarih senin için sadece birkaç kuru sözcük ayırdı.

Tereddüt içinde geçmişin karanlık yıllarına dalmayı seven, moloz yığınları arasında titreyerek yaşamış, sevmiş, acı çekmiş mütevazı çiçeği arayan hayalperest için, acı çeken insanın saf bir simgesi olarak anılmaktasın ve biz sadece senin acının izini sürdük, tatlı ve asil yüzünü dokunaklı bir hatırayla selamlıyoruz.

*

Mareşal Montmorency, kendine geldiği vakit, bir dizi üstünde kalktı ve korkulu bir rüya içinde ansızın uyanmış bir adamın şaşkın gözleriyle odanın içine baktı. Jeanne'in, gülümseyen ve sakin bir yüzle bir koltukta oturmakta olduğunu gördü. Ne çare! Kadının gözlerinde hiçbir canlılık kalmamıştı.

Genç bir kız, onun önünde diz çökmüş, yüzünü onun dizlerine gömmüş, sesiz sedasız hıçkırıyordu. Jeanne de tatlı tatlı genç kızın altın saçlarını mekanik ama nazik hareketlerle okşuyordu.

François ayağa kalkarak sallana sallana karşısındaki bu zarif ve melankolik gruba yaklaştı. Genç kıza doğru eğildi, omzuna hafifçe dokundu. Loïse başını kaldırdı.

Mareşal, annesinin herhangi bir direnciyle karşılaşmadan, genç kızı iki eliyle tutup ayağa kaldırdı ve Loïse'e hasret dolu gözlerle haktı.

Derhal tanımıştı. Eğer Loïse'in halinde kendi kızı olduğunu anlatır bir eda bulunmasaydı bile, kızını bin genç kız içinden ayırt edebilirdi. Loïse, annesinin canlı resmi gibiydi.

Daha doğrusu o, Margency'de Jeanne'i ilk defa gördüğü ve sevdiği halinin kopyasıydı.

Mareşal, "Kızım!" diye kekeledi.

Loïse, hıçkırıklarla sarsılarak kendisini mareşalin kucağına bırakt ı ve ömründe ilk defa olmak üzere, hudutsuz bir acıyla karışık tarif edilmez bir sevinçle, henüz dudaklarının alışık olmadığı kelimeyi söyledi: "Babacığım!"

O zaman, gözyaşları birbirine karıştı. Mareşal, bir elini avuçlarında tıttuğu Jeanne'in yanına otırdu ve çok küçükmüş gibi kızını da dizlerine oturtarak ağır bir tavırla, "Evladım, artık bir annen yok," dedi. "Fakat başına bu büyük felaketin geldiği anda babanı tekrar bulmuş oluyorsun. Acaba baban da şimdi yanımızda bizi görmeden, duymadan oturan kadın kadar sana şefkat gösterebilecek mi?"

Ve bu üç insan, böylece buluşmuş oldu.

*

Mareşal ile Loïse, elbirliği ettikleri takdirde Jeanne'i tedavi ettirebileceklerini düşünerek birazcık olsun rahatlayabildiler. Şimdi, birbirlerine ardı arkası kesilmeyen bir sürü soru soruyorlardı.

Böylece François, kızının ağzından, sık sık kesilen bir hikâye halinde, ana-kızın başına gelenleri dinledi.

Sonra o da Margency faciasından beri geçirdiği hayatı kızına anlattı.

Bu uzun hikâyeler bittiği ve babayla kız, yeni bir ülke keşfediyorlarmış gibi birbirlerini tanıdıkları zaman aradan ancak bir saat kadar vakit geçmiş olduğunu sanıyorlardı.

Halbuki mareşalin, eve gelişinin üzerinden on beş saatten fazla geçmişti ve vakit, neredeyse gece yarısı olmuştu. Böylelikle anlatıları sona erdiğinde, ne kadar naif ve hüzünlü bir sohbete daldıklarını fark etmişlerdi.

İKİNCİ BÖLÜM
YAŞLI PARDAILLAN'IN VADETTİĞİNİ GILLES YAPIYOR

Mareşal Damville, Montmartre Sokağı'nda muhasara altına aldırdığı evin durumunu gözden geçirdikten ve bu evden kimsenin çıkamayacağına kanaat getirdikten sonra, acele acele Mesmes konağına dönmüştü.

Artık iki Pardaillan'ı elinde tutuyor ve bu sefer kaçırmayacağına kendi kendine söz verip duruyordu.

Bu iki adam ölmeliydi ki kendisini emniyette hissetsin. Çünkü her ikisi de onu darağacına gönderecek bir sırrı biliyordu. Bu sırrı açıklayacaklarından da hiç şüphesi yoktu.

Mareşal, yaşlı Pardaillan'ın, Jeanne de Piennes'i kaçıran arabayı takip ettiğine kanaat getirince onu başından defetmeyi tasarlamış ve mümkün olursa bu tehlikeli yardımcıyı ortadan kaldırmaya da karar vermişti.

Bu sıralarda mareşalin kafasını iki mesele meşgul ediyordu. Bu adamın tavırlarına biraz ışık tutabilmek için bunları açıklamamız gerekiyor:

Damville, Guise'in tasarladığı suikasta, sadece ağabeyine olan nefreti yüzünden katılmıştı. Çünkü Guise, Damville'i elde etmek için kendisine Montmorency'nin öldürüleceğine dair söz vermişti. François öldürülürse, Henri ailenin reisi, biricik vârisi ve aşağı yukarı kral kadar kudretli ve belki yine o kadar da zengin bir asilzade olacaktı. Kendisine vaktiyle babasının taşımış olduğu başkomutanlık kılıcı da verilecekti ve artık o, krallığın kraldan sonra ikinci derecede önemli adamı haline gelecekti. Mevki hırsı, mareşalin uçsuz bucaksız hayaller kurmasına yol açıyordu: Damville, Guise'in, Huguenotların mahvedilmesi için hazırladığı planda önemli bir rol oynayacaktı. Krallığı birtakım maceralara sürükleyecek ve... kim bilir belki de...

bu maceralardan zaferlerle dönecekti. Eğer Guise, Charles'ı tahtından indirmeyi başarırsa belki Damville de Guise'i tahtından indirecekti...

Haşin mareşalin bu düşüncelerinin kaynağını, ağabeyine karşı duyduğu nefret teşkil ediyordu. Öcünü almış fakat kinini hâlâ unutamamıştı.

Bu kinin asıl sebebi ağabeyinin Jeanne de Piennes'e olan sevgisiydi. Yıllar geçmiş olsa da yüreğindeki bu nefret sönmemişti.

İşte böyle bir ruh hali içinde Jeanne'e rastladığı zaman, evvelce iyi kötü söndüğünü sandığı aşkının eskisinden daha büyük bir canlılıkla devam etmekte olduğunu sezdi.

Bu andan itibaren zihninde tek bir hedefi vardı.

Guise'i Fransa kralı yapacak olan komplo hareketi Damville'i de iktidara taşıyacak, aynı komplo ile ağabeyi ortadan kalkacak ve o zaman da Jeanne de Piennes'in, François'ya sadakatinin manası kalmamış olacaktı. Bu suretle Jeanne'i de eline geçirecekti.

Hayli dolambaçlı yollara açılan bir düşünceydi ama bir plan olarak amansız bir şekilde mantıklıydı.

Damville'in Jeanne ve kızını elde edebilmek için acele etmesi bu noktada anlaşılabilir bir durumdu, böylece François'nın onlarla asla karşılaşmamasını sağlayacaktı. Ancak elinde tuttuğu iki kadına karşı ölçülü davrandığını da söylemek gerekir; Jeanne ile sık sık görüşmek için ısrarcı olmamış, onu elde edebilmek için zora başvurmamıştı.

Bir gün Jeanne'in karşısına dikilecek ve ona, "Ben hudutsuz zenginliklere sahibim, kraldan sonra krallığın en kudretli adamıyım..." diyecekti. "Bir gün belki de kral olacağım. Çünkü çağımızda krallık, en fazla cüretkârlara aittir. Başınıza bir taç oturtuncaya kadar bu kudreti ve zenginliği benimle paylaşmak ister misiniz?"

Ve Jeanne de Piennes'in gözlerini kamaştıracağından da hiç şüphe etmiyordu.

Bu düşünceler yüzünden, iki kadını gizlediği evi, Pardaillan ile oğlundan köşe bucak saklamış ve onların bu sırrı öğrendiklerini fark edince ikisini de öldürmeye karar vermişti.

Kralın peşinden Blois'ya gitmek üzere Paris'ten ayrıldığı vakit, yaşlı Pardaillan'ı öldü sanıyordu.

Gilles'e La Hache Sokağı'ndaki evi dikkatle beklemesini tembih ederek, huzur içinde yola çıkmıştı.

Şimdi de Pardaillan'ı tekrar canlı ve oğluyla bir arada görünce duyduğu hayret, hiddet ve korku anlaşılabilirdi. Hele Jeanne'i gördüğü zaman neler düşündüğünü nasıl anlatmalı?..

Bütün planı yıkılmıştı.

Bir an, Pardaillanların suikastı haber verişlerini, François'nın Jeanne'i kurtarışını görür gibi oldu. Tekrar Hotel de Mesmes'ye gitmek üzere yola çıktığı vakit, kraldan bir emirname alarak, evi kuşatmayı ve hiçbir zaman affedemeyeceği iki Pardaillan'ı öldürmeyi tasarlamıştı.

Fakat her şeyden önce, evindeki mahzenin içinde ölüme terk ettiği yaşlı Pardaillan'ın nasıl olup da hâlâ yaşadığını ve Jeanne de Piennes'in, Alice'in yanından kaçmasına Gilles'in nasıl fırsat verdiğini anlamak istiyordu.

Jeanne'in tehditle karışık ricalarına boyun eğerek, "Bu iki adamı size bağışlıyorum, alın," demişti ama bunları söylerken de dördünü birden, gerdiği ağın içine düşüreceğini düşünmüştü.

Kendi kendini teselli etmesine rağmen, endişe içini kemiriyordu. Hotel de Mesmes'ye döndüğünde öfkeden köpürüyordu.

Damville, maiyetindekileri Fossés-Montmartre'daki evine göndererek, otele tek başına girdi.

Bütün oteli, hızla baştan aşağıya dolaştığı halde kimseye rastlayamadı. Kendi kendine, "Ben de ne deliymişim... O iki melun herhalde Fossés-Montmartre'daki evdedir... Kaçmamış olsunlar da zararı yok..." diye mırıldandı.

Gerisin geriye dönüp otelden çıkacağı sırada aklına, hizmetkârların dairesine kadar gitmek geldi.

Oraya gidebilmek için, Pardaillan'ın büyük bir dövüşten sonra sığındığı mahzene açılan bir kapının önünden geçmesi lazımdı.

Mareşal, mahzenin önünden geçerken kapının açık olduğunu görünce eğildi ve içeride hafif bir ışık fark etti. Dişlerinin arasından, "Bari Gilles burada olsa!.. Pardaillan'ın mezarı olması lazım gelen bu mahzeni Gilles'e mezar yapayım da görsün!.." diye homurdandı.

İhtiyatla mahzene indi. İndikçe, mahzenin içerisini daha iyi gö-

rüyordu. Merdivenin son basamağında hayretle durakladı.

Mareşal, acayip, âdeta inanılmaz bir manzarayla karşı karşıya kalmıştı. Olan bitenleri gözden kaçırmamak için sessizce bir karanlık köşeye çekildi.

Olay, Damville'in gizlendiği yerin biraz ötesinde, mahzenin bir reçine meşalesiyle aydınlatılmış bir köşesinde cereyan ediyordu. Mahzenin diğer tarafları karanlığa gömülüydü.

Meşalenin dumanlı ışığının aydınlattığı köşede iki adam görünüyordu.

Bunlardan biri ayaktaydı ve bir çeşit işkence direğine iplerle bağlanmıştı.

Öteki de onun karşısında, bir kütüğün üstüne oturmuştu.

Direğe bağlı olan adam oldukça gençti, korkudan benzi atmıştı ve en merhametsiz insanın bile yüreğini sızlatacak bir sesle inliyordu.

Öteki de şeytan yüzlü yaşlı bir adamdı. Hain hain gülümserken üç dört dişi görünüyordu, gözlerinde meşalenin ışığı parlıyordu.

Çömelmişti, uzun, ince ve keskin bir et bıçağını bileyip duruyordu.

Mareşal, cellatlığa hazırlanan bu yaşlı adam ile direğe bağlı genci derhal tanıdı.

Yaşlı olanı Gilles idi. Genç de Gillot'ydu.

En temel sağduyu yeteneğine sahip olsa, dayısı ile kendisi arasına bir mesafe koyması gereken Gillot'nun neden kendisini bu mahzende bulduğunu kısaca açıklayalım.

Okuyucularımızın da şimdiye kadar olup bitenlerden anlayacakları gibi Gillot, Tanrı vergisi kişilik özelliklerinden bazılarından mahrumdu. İyi ruhları koruyan ancak yeryüzüne iyilikleri de kötülükleri de gönderen Tanrı'nın kötülükler konusunda ne kadar cömert, iyiliklerde ise nasıl cimri olduğu hepimizin malumudur. Pek kötü huylu bir delikanlıydı. Korkaktı, şehvet düşkünüydü, açgözlü, daha doğrusu doymak bilmezdi, tembeldi ve aylaktı -tembellik ve aylaklık arasında bir nüans vardır- ve ayrıca hepsinden öte cimriydi.

Bu huyunu, cimriliğin canlı bir abidesi olan dayısından almıştı.

İşte zavallı Gillot'nun başına bu felaketi getiren şey de cimriliği oldu.

Gerçi Gilles, evvelce görüldüğü gibi, mareşalin sırrını söylememek için inatla ve cesaretle dayanmıştı. Ama Gillot, kulaklarını kurtarmak söz konusu olunca Pardaillan'a, Jeanne de Piennes ile Loïse'in hangi evde bulunduklarını bir bir anlatmıştı. Bu yetmiyormuş gibi, tam o sırada, dayısının şaşkınlığını ve iki Pardaillan'ın heyecanını fırsat bilerek sessizce ortadan kayboluvermişti.

Demek ki korku ona tamamen hükmediyordu.

Gillot, güzellik meselelerinde kendine mahsus fikirleri bulunan Pardaillan'ın deyişiyle, üstüne titrediği, o koca yelken kulaklarını böylelikle kurtarmıştı.

Ama şimdi iş bununla bitmiyordu, kulaklar yüzün sadece bir kısmını oluşturuyordu. Oysa şimdi bütün vücudunu kurtarması lazımdı.

Pardaillan, Gillot'nun sadece kulaklarına takılmış ve hatta bunları keserek, delikanlının pancar kırmızısı yüzünü daha da güzelleştireceğini iddia etmişti.

Ya Gilles ne yapacaktı? Hiç şüphesi yoktu. Öfkeden deliye dönen dayısı, belki de Gillot'nun canına kastedecekti. Gillot, efendisinin gözünden düşmektense hayatını ve servetini feda etmekten çekinmemiş olan bu müthiş yaşlı adamla burun buruna gelir gelmez hemen ipe çekileceğini kesin görüyordu.

Ya o efendi... O, Gillot'ya neler yapmazdı ki?..

Gillot korkusundan tir tir titredi. Tabanlarına neft yağı sürülmüş gibi oldu. Haklı bir korkunun verdiği hızla merdivenleri tırmandı. Birkaç saniyede hizmetkârlar dairesine ulaştı ve oraya varınca kendi kendine söylendi: "Artık Paris'te duramam. Burada beni asıp, boğup, işkence edip öldürmeseler bile korkudan öleceğim. Bu da aynı şey değil mi? İyisi mi hemen tası tarağı toplayıp mümkün olan en uzak yere kaçmalıyım..."

Ve Gillot, kaçmak ister gibi bir hareket yapacak oldu.

Lakin aynı anda yüzünü ekşitiverdi. Uzağa gitmek için epey para lazımdı. Ceplerini karıştırınca, servet namına bir ekü, iki santim ve altı metelikten başka para bulamadı.

Fakat birdenbire hilekâr beyninde bir düşünce belirdi ve Gillot öylesine bir güldü ki delirdiği sanılabilirdi.

Ama hayır, Gillot delirmemişti.

Sadece, kendisi ne kadar meteliksizse dayısının da kat kat zengin olduğunu hatırlamıştı. Gillot, otelde orayı burayı yoklayıp, köşeyi bucağı araya araya, çoktandır Gilles'in kazandığı veya çaldığı eküleri istif ettiği mübarek kasanın yerini daha önce keşfetmişti.

Birkaç kere çok uğraşmıştı ama kasayı zorlamadan açmanın da mümkün olmadığını anlamıştı. Ama içinde bulunduğu şartlar bu kasayı açmasını mecbur bırakıyordu.

Bir kazma bulmak, anahtarları ele geçirmek ve dayısının dairesine koşup meşhur kasanın bulunduğu odayı açmak, rüzgâr hızıyla hareket eden Gillot için ancak iki dakikalık bir iş oldu.

Gilles'in Pardaillanlarla daha en aşağı bir çeyrek saat kadar uğraşacağını tahmin ediyordu.

Bu, kasayı parçalayıp, ceplerini alabildiği kadar altınla doldurup ve son hız koşup kaçabilmesi için fazlasıyla yeterli bir süreydi.

Fakat Gillot, ilk kazma darbesini indirmeden önce, neresine vurmak lazım geldiğini anlamak için kasanın kapağını şöyle bir yoklayınca hayret ve sevinçle sıçradı: Daha ilk dokunuşta kapak açılmıştı! Demek kasa kilitli değilmiş! Delikanlı bunun sebebini düşünmeye bile lüzum görmedi (Okuyucularımız yaşlı Pardaillan'ın bir süre burada olduğunu unutmamışlardır). Gillot, kasanın kapağını açınca sevincinden haykırarak diz çöktü ve ellerini, nefis sesler çıkaran ekü yığınına daldırdı.

Gillot, bir an kendinden geçti; dünyayı, cenneti, dayısını, Pardaillan'ı, her şeyi unuttu. Altınları ve gümüşleri hayran hayran seyrettikten sonra nihayet buraya ceplerini doldurmak için geldiğini hatırladı ve hemen işe başladı.

Sonunda, can sıkıntısıyla içini çekerek, "Ne yazık ki hepsini götüremeyeceğim," diye söylendi.

Bir yandan da altınları ve gümüşleri ceplerine, yeleğine ve gömleğine gelişigüzel dolduruyor; bu haliyle yollarda çıngıraklı katırlar gibi şıngırdamadan yürüyemeyeceğini hiç hesaba katmıyordu. İşin kötüsü, yürüdükçe sokağa altın saçacağını, bu arada halkın merakla

peşine düşeceğini ve bu kadar çabanın kısa zamanda yakalanıp tıtuklanmakla neticeleneceğini düşünmüyordu. Vücudunda boş kaldığını sandığı yerlere boyuna altın dolduruyordu.

"Bu parlak paracıkları bırakmam."

Cepleri neredeyse patlayacaktı. Bütün vücudu altınlarla şişmişti...

Şapkasına da doldurdu.

Ve Gillot, bütün vücudunu gırtlağına kadar altına ve gümüşe gömdükten sonra bacakları ayrık, kolları kaskatı, ağırlaşan gövdesini zorlayıp biraz geriledi ve mırıldandı:

"Yazık, daha yarısını bile alamamışım! Ama artık yeter... Şimdi sıvışalım."

Hemen kapıya döndü, lakin dönmesiyle beraber gözleri âdeta dondu, dudakları sarktı ve korkudan, put gibi kalakaldı.

Dayısı oradaydı!..

Zalim Gilles, kapalı kapıya sırtını dayamış, korkunç bir tebessümle onu seyrediyordu.

Gillot, ellerini kavuştırıp yalvaracak oldu. Lakin bu kımıldanış sırasında, birkaç ekü döşemeye düşerek şıngırtıyla yuvarlandı.

Gillot'nun ayakları tıtmadı, diz çöktü. O zaman da pantolonu patladı. Pantolonundan fırlayan altınlar odanın içinde, gülüşü gittikçe şeytanileşen yaşlı adamın kıvılcımlı gözleriyle takip ettiği cehennemî bir dansa başladılar.

Dayısını gören Gillot da gülümsemeye çalıştı.

"Dayıcığım, sevgili dayıcığım," diye kekeledi.

"Burada ne yapıyorsun?" diye sordu yaşlı adam.

"Ben... şey... görüyorsunuz ya, dayıcığım... Kasanızı düzenliyorum."

"Ha, demek kasamı düzenliyorsun. Güzel... Haydi, işine devam et, oğlum."

Gillot, afallamış, duraladı. Dayısının alaycı bir karakteri olduğunu biliyordu. Zalim adam gülmeyi pek severdi. Korkunç muziplikleri çok hoşlanırdı.

Gillot korkunun son haddine varmış bir halde, "Devam mı ede-

yim?" diye kekeledi.

"Ne duruyorsun? Kasamda 29.365 gümüş ve 60.228 altın livre var. Ben saymasını iyi bilirim. Bunların hepsi 89.593 livre eder.

Gillot, makine gibi tekrarladı: "89.593 livre..."

Gilles, "Şimdiye kadar biriktirebildiğim para..." dedi. "Say, oğlum, önümde say... teker teker say... Hepsini yirmi beşer yirmi beşer düzenle. Altın daha asildir, onu sağa koy... gümüşü de sola... Haydi, ne duruyorsun?.."

Gillot, zayıf bir ihtimal de olsa, bu beladan yakasını belki de kurtaracağını düşünerek, "İşte muhterem dayıcığım... İşte benim iyi kalpli dayıcığım," dedi.

Dayısının dikkatle kendisine dikilmiş bakışları altında yeğeni ceplerini, yeleğini, gömleğini boşaltmaya başladı.

Paralar kasadaki yerlerini aldıkça Gillot'nun gırtlağında yeni bir iç çekişi düğümleniyor, dayı da bir yandan sayıyordu:

"Daha 15.000 lazım... Daha 12.000 ister... Daha 6.000..."

Altınlar tekrar kasadaki yerine girdikçe, eksik yekûnu da azalıyordu.

Bu iş, tahmin edileceği gibi hayli uzun sürdü. Öğle üstü saat ikiye doğru başlanmıştı ama ancak saat beş sularında bitti.

Bu hadise, Kral IX. Charles'ın Paris'e girdiği, şövalyenin Alice de Lux'ü ziyaret ettiği ve baba oğul Pardaillanların Montmartre Sokağı'nda Damville ile Anjou düklerinin adamlarıyla çarpıştıkları sırada oluyordu.

Beri yanda da Gilles dayı, altın ve gümüş istifleri kasaya doldukça yekûnu haber veriyordu.

"Artık sadece 5.000 livre eksiğimiz kaldı. 4.000 livre kaldı... 3.000 livre kaldı..."

Son eküyü dikkatle kasaya yerleştirip içini çeken Gillot, etrafına bakınınca hiçbir şey kalmamış olduğunu gördü.

Bu odada kasadan başka eşya yoktu. Bütün döşeme bomboştu. Gillot şaşkın şaşkın:

"Ne dediniz, dayıcığım?" diye sordu.

"Üç bin livrem eksik, dedim."

Gillot, ceplerini karıştırdı ve hatırlanacağı gibi, kendi parası olan bir ekü, iki santim, altı meteliği çıkardı. Yaşlı adam çevik bir tavırla bu paraları da kapıverdi. Sonra gözlerini yeğeninin gözlerine dikerek:

"Ötekiler nerede?" diye gürledi.

"Hangi ötekiler, dayıcığım?"

"Ötekiler işte... 3.000 livre nerede?"

"Yemin ederim üstümde bir metelik bile kalmadı, dayıcığım!"

Gilles acı acı gülümsedikten sonra birden gözlerini açarak, "Haydi," dedi. "Çabuk ol da bana üstünü başını aratma!"

"Ara, dayıcığım... Vallahi metelik kalmadı..."

Gilles, titrek elleriyle Gillot'nun elbiselerini yoklarken delikanlının alnında soğuk ter taneleri belirmişti. Gillot yalan söylemiyordu. Fakat hasislerin yüreğindeki umut inatçıdır.

"Soyun bakayım!" diye haykırdı yaşlı adam.

Gillot, yarı ölü bir halde itaat etti. Gilles, her elbise parçasını ayrı ayrı gözden geçirdi. Kasasından eksilen paraları bulamayınca kanı beynine sıçradı.

Odanın içinde sunturlu bir küfürle bir korku çığlığı duyuldu. Küfreden Gilles'di. Yaşlı adam, öfkeli bir kükreyişle, "Paralarımı ver, alçak!" diye haykırdı.

Korku çığlığını basan da Gillot idi ve gırtlağına sarılan dayısının ellerinden kurtulmaya çalışarak bağırıyordu:

"Üstümü ara, dayıcığım... Yemin ederim bende metelik yok."

Gilles, çırılçıplak bıraktığı Gillot'nun bu sözlerine saçını başını yolarak karşılık verdi. "Beş senedir biriktirdiğim paracıklarım gitti. Kim aldı öyleyse, kim aldı benim paracıklarımı? Ah, ben ne budalaymışım da çakmaklı tüfek elimde, gece gündüz paracıklarımın başında beklememişim... Artık mahvoldum, öldüm... Beni öldürdüler. Zavallı altıncıklarım, neredesiniz?"

Bu soruya, verse verse ancak yaşlı Pardaillan cevap verebilirdi.

Fakat Gillot da artık kendisini dayısına affettirmenin sırası geldiğini düşünerek atıldı. "Siz merak etmeyin, dayıcığım... Ben onları bulmak için size yardım ederim. Yemin ederim elimden geleni yaparım."

Yeğenini bir an için unutmuş olan yaşlı adam gürledi.

"Sen ha?.. Sen ha?.. Rezil!.. Bir yandan beni soy, bir yandan da yardımdan bahset. Sen, ha... Dur ama, ben sana hırsızlık, düzenbazlık nasıl olurmuş gösteririm. Çabuk giyin!"

Bir yandan da yeğenini, yaşından asla umulmayacak bir kuvvetle sarsıyordu. Nihayet delikanlıyı bıraktı ve Gilles, ardı arkası gelmez sözler mırıldanırken Gillot da çabucak giyindi. Yaşlı adam, yeğenini iteleyerek odadan çıkardıktan sonra kapıyı kilitledi. Gillot, dehşet içinde inledi.

"Merhamet, dayıcığım... Bana bir şey mi yapacaksınız yoksa?"

Alt kata ulaştıkları zaman Gilles, yeğenini bıraktı ve keskin bir hançer çekerek, "Kaçmak için kılını kımıldatırsan, seni boğazlarım!" dedi.

Bu tehdit Gillot'nun korkusunu biraz olsun giderdi. Mademki kendisini kaçmak istediği zaman öldürecekti, o halde doğrudan doğruya canına kastı yoktu.

Gilles, "Önümden yürü," dedi.

Gillot, yaşlı adam tarafından itile kakıla bahçeye geçti ve bahçıvanın takımlarını sakladığı sundurmaya girdi. Dayısı, bir ucu sivriltilmiş, epey uzun bir kazığı göstererek, "Şunu al," emrini verdi.

Gillot bu sözü de dinleyerek kazığı omzuna aldı.

Dayısı bu defa, "Bu iple, şu küreği de al..." dedi.

Yeğen, kendisine gösterilen aletleri de yüklendi. Böylece zalim ihtiyarın kendisine taşıtmaktan âdeta zevk duyduğu işkence takımlarını yüklenen Gillot, hançerin temasını ensesinde duyarak tekrar mahzene doğru yollandı.

Gilles mahzene dönerken bir bıçak, bir de meşale almıştı. Yeğenini mahzene doğru itti. Merdivenden mahzene indikleri zaman, delikanlıyı bir köşeye kadar sürükledi ve "Şurayı kaz," dedi.

Gillot, korkudan kendinden geçmiş, aptallaşmış bir halde, mahzenin zeminini kazmaya koyuldu. Çukur kazılınca Gillot kazığı çukura dikti ve balyozla vurarak iyice derine çaktı.

Gilles, kazığın kâfi derecede sağlam çakıldığına kanat getirince bağırdı: "Yeter!"

Yaşlı adam bu sözü söyledikten sonra yeğenini yakaladı, kazığın önüne dikti ve iple kendisini öyle kıskıvrak bağladı ki Gillot ne kollarını ne bacaklarını ne de başını oynatabilirdi.

Yeğen, korkudan iyice sersemlemiş bir halde hiç ses çıkarmıyor ve canını korumak için ufacık bir harekette bile bulunmuyordu. Şakacı dayısının yine bir şaka yaptığı umudunu taşıyordu.

Fakat kazığa sımsıkı bağlanınca, "Bana ne yapacaksınız, dayıcığım?" diye merakla sordu.

"Öğreneceksin," karşılığını verdi dayısı.

Yaşlı adam, Gillot'nun önüne doğru bir kütüğü itti, üstüne oturdu ve bıçağı hançere sürterek bilemeye başladı.

Gillot, bu hazırlıkları görünce, avaz avaz feryada başladı.

Mareşal Damville de mahzene tam bu sırada girmişti.

Gilles, "Boğazlanan domuz gibi bağırıp sabrımı tüketme!" diye bağırıyordu.

Bu sözü duyan Gillot, daha beter bağırmaya başlayınca yaşlı adam, "Susmazsan gebertirim," dedi.

Gillot, sesini hemen kesti. Şöyle düşünüyordu: "Demek canıma kastı yok. Öyleyse ne istiyor?"

Gilles, tekrar söze başladı. "Şimdi senin hakkında, elimi vicdanıma koyarak hüküm vereceğim. Bunu yaparken, merhum kız kardeşim Gillone'un, Tanrı ruhuna merhamet etsin, biricik oğlu olduğunu unutmayacağıma da söz veririm. Yani elimden geldiği kadar insaflı davranacağım. Bu yüzden sorularım dürüstçe cevap ver."

Gillot'nun içine yavaş yavaş güven geliyordu. "Peki, dayıcığım, söz veririm ki her şeyi dosdoğru anlatacağım."

Delikanlı bir yandan da yaşlı adamın sakin sakin bilemeye devam ettiği bıçaktan gözlerini ayırmıyordu.

Dayı, "Demek sen, monsenyörün iki kadın mahpusu yolladığı arabanın peşine düştün?" diye sordu.

"Evet dayıcığım... La Hache Sokağı'na kadar takip ettim."

"Seni kimse gördü mü? Dikkat et, hayatın, vereceğin cevaba bağlı."

"Bay d'Aspremont beni gördü zannederim. Ama beni tanıdığını hiç sanmıyorum."

"Peki, arabayı niçin takip ettin?"

"Hiç... Sadece nereye gideceğini görmek istiyordum, o kadar..."

"Ve görmemen gereken, dünyada kimsenin görmemesi gereken şeyi de gördün..."

"Gördüm, evet gördüm... Öyle pişmanım ki dayıcığım. Bir daha yapmayacağıma yemin ediyorum."

"Peki, şimdi söyle bana bakayım serseri, söyle bana sefil, ömründe hiç görmemen gereken bir şeyi gördüğünü o iki geberesi Pardaillan'a anlatman için seni hangi şeytan dürttü?"

"Beni şeytan filan dürtmedi. Kulaklarımı kurtarmak istiyordum, dayıcığım."

"Hay alçak sefil! Benim hiçbir şey söylemediğimi gözlerinle gördüğün halde kulaklarına kıyamadın, öyle mi? Bense hayatımı, bütün varımı yoğumu vermeye kalktım. Yine de söylemedim. Ben monsenyöre ihanet etmektense ölümü göze alayım da sen... İhanetin kudretli efendimin başına ne felaketler getirecek, farkında mısın alçak?.."

"Çok pişmanım. Beni affedin, dayıcığım."

"Ya ben, şimdi ne olacağım? Ya benim kudretli efendim benden hesap sorarsa ne cevap vereceğim? Hangi yüzle karşısına çıkacağım? O dönmeden kendimi asmam gerekmez mi?"

"Yalvarıyorum, dayıcığım, yapmayın..."

Gilles, dediklerinde samimiydi. Başını iki eli arasına almıştı ve mareşalin hiddetiyle karşılaşmaktansa ölmenin daha iyi olup olmadığını tasarlıyordu.

Ama Pardaillanlara direndiğini ve suçsuz olduğunu gözleriyle görmüş bir şahidi de yok değildi.

Bu şahit, eğer Pardaillan'ın mareşale göndermeyi vadettiği mektup hesaba katılmazsa, Gillot'dan başkası değildi.

O halde Gillot'nun kılına bile dokunmamak lazımdı.

Beri yandan Gillot'ya da ömründe aklından çıkmayacak bir ceza vermek gerekiyordu.

Başını kaldırdı ve "Şimdi dinle," dedi. "Seni ölüme mahkûm etmiyorum. Senin hakkında kararı monsenyör versin. Fakat korkaklığını, beni darağacına götürebilecek ihanetini cezalandırmalıyım. Bak, daha kasamda eksik olan üç bin livrenin lafını bile etmedim.

"Onları ben çalmadım ki!" diye Gillot haykırdı.

"Yapmaya kalkıştığın muazzam hırsızlığın lafını bile etmiyorum," diye devam etti Gilles, duygusuzca. "Keşke benim kıymetli paracıklarıma dokunacağına, yüreğime bir bıçak saplasaydın... Ama diyorum ya, bu alçaklığını affediyorum... İhanetine gelince, onun cezasını monsenyör versin. Belki de işleri olduğu gibi ona anlatırsan seni affeder. Olduğu gibi eksiksiz anlatacağına söz veriyor musun?"

Gillot, sevincinden ne yapacağını bilmez bir halde, "Allah belamı versin ki olduğu gibi söyleyeceğim," dedi.

"Âlâ... Öyleyse ben, sadece bana yapmış olduğun ve en azından efendimin yanından kovulmama sebep olacak suçun cezasını vermekle yetineceğim."

Gillot, korkudan yemyeşil kesilerek, "Ne demek bu? Ne demek bu?" diye kekeledi.

"Evet, sen efendine ve dayına, kulaklarını kurtarmak için ihanet etmedin mi? Ben de senin kulaklarını keseceğim işte."

Zavallı Gillot, "Merhamet!" diye yalvardı.

Gilles, sessizce ayağa kalkmış, bıçağın keskin yüzünü başparmağının ucunda deniyordu.

Gözü kapalı, hâlâ çekip gidecek gücü olan yeğenine yaklaştı.

Gillot, zararın neresinden dönülse kâr olacağını düşündü.

"Bari yalnız birini kesin, dayıcığım," dedi. Gillot, bu acayip ricasını henüz tamamlamıştı ki ağzından müthiş bir çığlık fırladı. Zalim adam, delikanlının sağ kulağını yakalamış, hızla çektikten sonra bir bıçak darbesiyle kesivermişti.

Kulak, mahzenin toprağına düşmüştü.

Gillot dehşet ve can acısıyla kendini kaybetmiş bir halde, "Bari bana kalan tek kulağıma acıyın!" diye inledi.

Fakat bu yalvarmayı da bir feryat takip etti ve delikanlı kendinden geçiverdi.

Dayısı aynı sakinlikle sola geçmiş ve bir anda Gillot'nun sol kulağı da kanlı toprağa, sağ kulağının yanına düşmüştü.

Zalim adam, işini bitirince gülümsemeye başladı. İşte, bayıldığı muziplikten birini daha yapmıştı. Lakin yeğenini kanlar içinde görünce yine dayanamadı.

"Vay canına!" dedi. "Sakın bu budala hemencecik geberip gitmesin. Sonra mareşale kim şahitlik edecek?"

Acele acele kilere koştu. Su, tatlı şarap, kordiyal ve bez getirdi. Gillot'yu kazıktan çözerek yere yatırdıktan sonra yaralarını tedaviye başladı.

İki yarayı da güzelce yıkadıktan, üstlerine tatlı şarap sürdükten, iyice bağladıktan sonra Gillot'nun ağzına biraz kordiyal damlatıp yüzüne de soğuk su serpti.

Gillot kendine geldi. Şaşkın gözlerini açtı ve korkunç bir rüya görmüş olduğunu sanarak iki elini kulaklarına götürdü. Kulakları yoktu.

Gillot, içler acısı bir çığlık bastı.

Dayısı, "Ne bağırıyorsun be?" dedi.

Gillot, "Şu başıma gelene bakın. Şimdi ben nasıl duyacağım?" diye cevap verdi

Gilles, "Budala!" dedi.

Ve biçare yaralıya teselli namına söylediği tek söz de bu oldu. Sonra yeğenini kolundan tuttu, yerden kalkmasına yardım etti, ayağa kaldırdı ve ikisi birlikte, içinde bu kadar olayın geçtiği mahzenden çıkmak niyetiyle tükenmeye yüz tutmuş olan meşalenin soluk ışığında merdivene yöneldiler. Fakat merdivenin ilk basamağına varınca ikisi de put gibi kalakaldı.

Karşılarında bir adam duruyordu. Bu adam Mareşal Damville idi.

Diz çöken Gilles, "Monsenyör!" diye haykırdı.

Gillot da, "Bu sefer sahiden öldüm!.." diyerek bayılıp yere yuvarlandı.

Damville, sakin bir sesle sordu, "Ee... Ne oluyor?"

"Ah, monsenyör! Müthiş bir felaket oldu. Size yemin ederim ki ben suçsuzum. Bana giderken emrettiğiniz gibi, boyuna bekledim

ve kolladım. Fakat bir yandan beklerken, bir yandan da bu sefil hımbıl, başımıza dert getirdi."

Damville sert bir tavırla, "Açık konuş Gilles!" dedi.

"Konuşayım efendimiz, konuşayım... Bizim sakladığımız kadınlar yok mu? O Allah'ın belası Pardaillan, onların nerede olduklarını öğrendi."

"Peki, bu ihanette senin hiç suçun yok mu?"

"Yok efendimiz, yemin ederim ki yok. Fakat lütfen kulaklarını kestiğim şu sefile sormaya tenezzül buyurun."

"Lüzumu yok. Sana inanırım, Gilles... Ayağa kalk."

Kâhya bağırdı. "Ah, monsenyör, şimdi söylediğiniz şu sözler, canıma can kattı vallahi."

"Demek bana sadıksın, öyle mi?"

"Ölünceye kadar... Söyleyin, emredin, canımı uğrunuzda feda edeyim."

"Bana haber verdiğin kötülüğü tamir etmek için her şeyi göze alır mısın?"

"Damla damla kanımı akıtmaya hazırım."

"Gel öyleyse... Sana söyleyeceklerim var."

"Başüstüne, monsenyör..." Ve Gilles dimdik durdu.

Mareşalin kendisine karşı takındığı bu tavır, yaşlı kâhyayı çok sevindirmesinin yanında burnuna yeni altın kokuları da getirmişti.

Damville mahzenin merdivenlerinden düşünceli düşünceli çıkıyordu. Gilles sordu:

"Monsenyör, bu sefil Gillot'yu ne yapayım? İşini bitireyim mi?"

"İstemez. İşinde sana yardımcı olabilir. Sen benimle gel."

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MÜNECCİM

Mareşal Damville'i kin ve hiddet içinde Pardaillanlara öldürücü bir darbe indirmenin çaresini arar ve Jeanne'i tekrar ele geçirmeyi tasarlar bir halde bırakalım. Damville, Jeanne'i ele geçirdikten sonra Lorraine hanedanının, Valois hanedanı harabeleri üzerinde parıldayacağı güne kadar saklayacaktı. Aynı gün IX. Charles bir kurşunla öldürülecek, kardeşi Anjou dükü ve Henri de Guise, Fransa tacını başına giyecekti. Ayrıca zavallı delirmiş kadını, François Montmorency ve Loïse ile birlikte bilgin Ramus'un evinde pek uzun olmayan bir süre sonra geri dönmek üzere bırakacağız.

Anlattığımız olaylardan ve kralın Paris'e muzafferane girişinden üç gün sonra Saint-Germain-l'Auxerrois'da saat akşamın onunu çalarken kraliçenin yeni sarayını çevreleyen zifirî karanlık bahçede iki karaltı yürüyordu.

Kraliçe Catherine de Médicis'in bir saray yapımını, antik Tullerias bölgesine daha büyük, daha görkemli, daha asil bir tane yaptırırken emrettiği halihazırda biliniyor.

Catherine de Médicis gayrimenkul edinmeye büyük ihtimam gösterirdi. Farklı binaları alıp bunları birleştirmek onun için bir zevkti.

Bu nedenle Catherine, harap Soissons Oteli'nin etrafındaki boş bırakılmış geniş bahçeleri ve çorak araziyi satın almıştı. Taşı toprağı, çalı çırpıyı temizletmişti. Bir perinin asası değmiş gibi bu bina yenilendi, duvarcı ustaları bütün hünerlerini gösterdi, bir bahçıvanlar ordusu bahçesine çiçekler, çimenler, envaiçeşit bitkiler ektiler.

Bütün ömrünce İtalya'ya hasret çekmiş olan Catherine, büyük masraflar ederek yeni sarayının bahçesine portakal ve limon ağaçları diktirmiş ve sadece Lombardiya ve Piémont'un yakıcı güneşi altında rastlanabilen nefis kokulu çiçekler getirtmişti.

İşte bu bahçenin, Louvre istikametinde uzanan bir köşesine, Catherine'in emriyle devrin tarzına göre bir kule yaptırılmıştı. Bu kule kraliçenin müneccimi için ayrılmıştı.

Kendilerinden bahsettiğimiz iki karaltı da bu kuleye doğru gidiyordu. Karaltı diyoruz. Çünkü Catherine ve Ruggieri, siyahlar giymişlerdi ve bahçenin kuytuluğunda birer hayalete benziyorlardı.

Catherine de Médicis ve Ruggieri, kulenin dibinde durdular.

Müneccim, iç cebinden bir anahtar çıkararak küçük bir kapıyı açtı. İçeriye girince helezon şeklinde kulenin sahanlığına çıkan bir merdivenin önüne geldiler. Burada bir bölme, daha doğrusu Ruggieri'nin aletlerini, dürbünlerini ve diğer eşyalarını sakladığı bir oyuk vardı. Mobilya namına da üstü kitaplarla dolu bir masa ile iki koltuktan başka bir şey bulunmuyordu.

Buraya hava, La Hache Sokağı'na bakan dar bir mazgaldan giriyordu. Casus bir kadın hakkında bilgi toplayan ihtiyar Laura bu mazgal deliğinden Ruggieri ile haberleşiyordu. Alice de Lux de kraliçeye ulaştıracağı haberleri bu mazgal deliğinden içeri atıyordu.

O gün Catherine, Laura'dan, üstünde şu bir iki kelime bulunan bir mektup almıştı: "*Bu akşam saat ona doğru o kadın önemli bir ziyaretçi kabul edecek. Tafsilatını yarın vereceğim.*"

Ruggieri içeri girip de kulenin kapısını kapattıktan sonra, "Majesteleri, meşale yakmamı arzu ederler mi?" diye sordu.

Catherine, cevap vereceği yerde hızla müneccimin elini yakaladı ve susmasını söylemek istiyormuş gibi sıktı.

Sokakta, kuleye yaklaşan bir ayak sesi duymuştu ve harikulade casusluk hassasına sahip olan, aslında kadın ve erkeklerden oluşan casusluk gücünü yaratan Catherine de Médicis bu gelenin Alice de Lux'ü ziyaret etmek isteyen biri olduğunu kesinlikle anlamıştı.

Kraliçe, mazgallara yaklaşarak, sokakta ne olup bittiğini görmek istedi. Fakat etraf zifirî karanlık olduğu ve hiçbir şey görünmediği için bakmaktan cayarak, en ufak gürültüyü duyabilecek şekilde durdu ve bütün dikkatiyle kulak kesildi.

Adım sesleri yaklaşıyordu. Ruggieri, omuzlarını silkerek, "Bir yolcudur," dedi. "Emin olun ki öyledir, majeste..." Ve sesini gelenlere duyurmak istiyormuş gibi yükseltti.

Catherine müneccimi sarartan, tehditkâr bir eda ile "Sus!" dedi. Sokakta yürüyen kimselerse gözlendiklerinden hiçbir suretle şüphe edemezlerdi. Kulenin yakınında, mazgaldan az ötede durdular ve kraliçe bir ses duydu... Bu, bir erkek sesiydi ve kraliçe bu sesi duyunca şiddetle titredi.

Ses şunları söylüyordu:

"Burada majestenizi bekleyeceğim. Buradan hem Traversine Sokağı'nı hem de La Hache Sokağı'nı görebilirim. Yeşil kapılı eve, ben yoluna dikilmeden kimse gelemez. Böylece majesteniz tam bir emniyet içinde olacak..."

Başka bir ses, bir kadın sesi, "Hiçbir korkum yok, kont," dedi.

Ruggieri sararak, boğuk boğuk, "Déodat..." diye fısıldadı.

Catherine de Médicis, "Jeanne d'Albret... Sus da dinleyelim," diye uyardı.

Kont Marillac'ın sesi, "İşte kapı burada, madam," diye devam etti. "Bakın, bahçenin ağaçları arasından bir ışık görünüyor. Herhalde gönderdiğiniz haberi almıştır. Sizi bekliyor olacak."

"Titriyor musun, zavallı çocuğum?"

"Hayatımda hiç böyle bir duygu yaşamadım. Şu an hayatım tehlikede olabilir, majesteleri... Ne olursa olsun bana karşı gösterdiğiniz bu ilgiye nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, madam."

"Déodat, bilirsin ki seni kendi oğlum gibi severim."

"Evet, kraliçem, biliyorum. Benim için yaptıklarınızı başka bir kadının yapması gerekirdi. Pont de Bois görüşmesinde annemin beni tanıdığını düşündükçe, heyecanımı gördüğünü, yaramı deştiğini, acımı hissettiğini ve bütün bunlara rağmen bir tek müşfik kelime söylemediğini, bir hareket, ufacık bir işaret bile yapmadığını, buz gibi soğuk, nüfuz edilmez, korkunç bir katılıkta kaldığını düşündükçe...

Kont boğuk bir hıçkırık koyuverdi ve bu sözleri duyan Catherine'in gri gözlerinde bir hiddet ve kin ışığı belirdi.

Jeanne d'Albret, delikanlının düşüncelerini başka yollara çevirmek için, "Sabırlı ol çocuğum!" dedi. "Umuyorum ki bir saate kadar size biraz neşe getiririm."

Birkaç saniye sonra kapı açıldı ve Jeanne d'Albret, Alice de Lux'ün evine girdi.

Kont Marillac, kollarını kavuşturarak sırtını kuleye dayayıp bekledi. Başı, mazgala ulaşıyordu. Ve onları birbirlerinden sadece kalın bir duvar ayırıyordu...

Ruggieri fark edilmeyecek kadar yavaş hareketlerle Catherine'in yanına yanaşmış ve kolunu mazgaldan çıkarmasına engel olacak bir şekilde durmuştu. Acaba zihninde o kadar müthiş bir şüphe mi uyanmıştı?

Catherine, harika gümüş sapı Benvenuto tarafından yapılmış, Floransa'dan getirdiği hayranlık uyandıran arabesk tarzdaki keskin ve kısa hançerini daima yanında taşırdı ve şimdi Ruggieri dehşetten titriyordu. Başlı başına bir mucizeydi ve işlenmiş cevher kraliçenin ellerinde korkunç bir muhtevaya bürünüyordu.

Çünkü bu hançerin ucunu, kendi eliyle öyle tesirli zehirlere batırmıştı ki bu kıymetli silahın yapacağı ufacık bir sıyrık bile öldürücü olurdu.

Kim bilir, belki de kraliçe birdenbire kolunu uzatıp hançeri savuruvermeyi akıl ederdi.

Catherine bunu düşündüyse de taş kesilmiş gibi durdu. Tıpkı müneccimin ve Kont Marillac'ın kaldığı gibi sessiz, kalakaldı.

Aradan bir saat geçit ve nihayet, saat on ikinin son darbesi ağır ağır havada dağılırken Navarre kraliçesi, Alice de Lux'ün evinden çıktı.

Kont, boynu ileriye uzanmış, acıdan perişan bir halde bir tek adım atamadan, kraliçenin gelişini seyretti.

Catherine, hemen dinlemeye hazırlandı.

Fakat Jeanne d'Albret'nin şu sözleri söylediği duyuldu:

"Geliniz, sevgili oğlum, sizinle vakit kaybetmeden konuşmamız lazım."

Sonra da birlikte uzaklaştılar.

Gözden kayboldukları vakit Catherine de Médicis mırıldandı:

"Şimdi meşaleni yakabilirsin."

Müneccim itaat etti. Işık yanınca, eli titremediği, yüzü sakin gö-

ründüğü halde renginin uçmuş olduğu belli oldu. Catherine, kendisine dikkatle baktıktan sonra omuzlarını silkerek söylendi:

"Onu öldüreceğimi mi sandın?"

Müneccim, "Evet," diye yanıtladı.

"Ve bu seni korkuttu mu?"

"Evet, madam, korktum."

"Halbuki onun ölümünü istemediğimi sana söylememiş miydim? Bana faydası olabilir, dememiş miydim? Sen de duymadın mı? Söyledikleri hâlâ kulaklarımda çınlıyor. Benim annesi olduğumu öğrenmiş."

Müneccim sesini çıkarmadı.

"Şimdiye kadar ben de şüphedeydim. Fakat artık şüphem kalmadı. Ağzıyla söyledi ya... Biliyor, René!"

Ruggieri'nin yerinde başka birisi olsaydı, bu sözler onda hiçbir heyecan uyandırmazdı. Fakat müneccim, kraliçeyi iyi tanıyordu. Korkunç sevgilisinin sesi ona o kadar korku verdi ki görünüşte bu kadar sakin konuşan kadına bakmaya cesaret edemeyerek gözlerini yere indirdi.

Kraliçe, gözleri kontun gittiği yönde sözüne devam etti.

"Sakinleştir beni, René."

Ruggieri titredi ve yüzündeki kansızlık, daha soluk göründü.

Müneccim boğuk bir sesle, "Sakin olamam, madam," diye cevap verdi. "Çünkü oğlumun öleceğini ve dünyada hiçbir şeyin onu kurtaramayacağını biliyorum."

Hançerinin asılı olduğu altın zincirle oynayarak bir koltuğa oturduktan sonra Catherine, "Ne demek istiyorsun?" diye sordu.

Ruggieri doğruldu. Yüzünde herhangi bir güzellikten yahut doğal bir asillikten eser yoktu.

Ruggieri bir şarlatan değildi. Karmaşık bir karakterdi, en korkunç görevleri başkaldırmadan kabul edecek kadar zayıf ve kendi başına asla düşünemeyeceği suçların faili olmadaysa amansızdı.

Bunlarla beraber kendini adanmış olarak gördüğü vakitler acımaya meyyaldi fakat kraliçenin bir vasıtası olduğundaysa korkunçtu.

Eğer kendi yolunda ilerleyebilseydi şüphesiz, çalışmalarına odaklanıp bir bilgin olurdu. Buna karşın olağanüstü bir karakter sağlamlığına sahip, güçlü kraliçenin korkunç suçları ile yolları kesişmişti.

Ruggieri bilimsel düşler içinde kaybolmayı severdi ve bir gökbilimci olarak gökte Mutlak olanı, yerde ise zehirli olanı arardı. Yıldızlarla falcılık onun için bir vasıtadan ibaretti ve asıl aradığı daha yükseklerde, daha uzaklardaydı. Kendi kendine, "*Geleceği bilmek, geleceği idare etmektir*," derdi. Bugünden, yarın ne olacağını bilen adamın elinde ne müthiş bir iktidar var demekti. Ve aynı adam, istediği gibi altın da yapabilirse, bu iktidarın hududu ne olurdu! Eğer Tanrı, zamanın perdelerini kaldırabilecek ve doğanın nihai sırrını ortaya koyabilecek biri değilse, kimdir ki?

Ruggieri, bir gün bu kudreti ele geçireceğine inanıyordu. Ancak hesaplamalarında hep yanlışlıklar çıkıyordu. Yıldızların eğimini ve kavuşumunu ölçmek için geceler boyu çalışıyor ancak bir sonuca ulaşamıyor ve sinirlenerek kalemini kırıyordu. Ama çok geçmeden yeni bir güç onu harekete geçiriyor ve şuursuz bir hırsla çözülmezin çözümünü bulmak için yeniden dalıyordu.

Bu yorgun beyne hayallerin musallat olmasına şaşmamalı...

"Madam," dedi. "Oğlumun neden öleceğini ve neden dünyada hiçbir şeyin onu ölümden kurtaramayacağını bilmek istiyorsunuz. Şimdi size anlatacağım. Beni göndermiş olduğunuz o handa oğlumu gördüğüm vakit aklıma siz geldiniz. Oğlum, benim neyim oluyordu? Hiçbir şeyim değildi. Halbuki siz hayatımda tapındığım tek varlıksınız... Sonra yavaş yavaş içimde merhamet uyandı. Fakat bu merhamet, sizin karşınızda yok oluveriyor. Catherine... Siz benim için ne sevgili ne de kraliçesiniz. Siz benim için bütün bunlardan daha yükseksiniz. Siz öyle bir düşüncesiniz ki beynime girmiş ve kendimin olan bütün düşünceleri mahvederek beni hareket ettiriyorsunuz. Sizi benliğimden çıkarıp atmaya çalıştığımı söylersem, şaşmazsınız sanırım... Bunu başarıp başaramayacağımı anlamak için son zamanlarda yıldızlara başvurmuş ve ümit verici cevaplar almıştım. Ve bu ümitle evladımın öldürülmesine engel olma kararını vermiştim... Biraz önce madam, eğer siz onu öldürmeye kalkışmış olsaydınız, muvaffak olamayacaktınız. Çünkü onun yaşaması lazım geldiğine inanıyordum... Şimdi ise ölüme mahkûm olduğunu biliyorum."

Catherine, görünüşte gayet sakin, alçak bir sesle, "Batıl inanç," diye mırıldandı.

"Görüşler değişir, madam. Siz şöyle görürsünüz, ben de böyle görürüm. Gözünüze bir şey görünürse siz hayalet dersiniz, ben de astral beden derim."

Catherine, çevresine endişeli gözlerle bakarak, boğuk bir sesle, "Sana inanırım, René, sana inanırım," dedi.

Bu kadın çok kudretliydi ve Ruggieri'yi avucunun içine almıştı. Ama müneccim, doğaüstünden bahse başlar başlamaz da Ruggieri'nin etkisi altına giriyordu.

Müneccimin yüzünde tuhaf bir değişiklik olmuştu. Yüzü biraz renk almıştı ama aynı zamanda taşlaşmış gibiydi.

"Evet," diye devam etti müneccim. "Gök bana cevap vermek istemediği vakit bazen sorduklarıma başka yollardan cevap alırım. Şimdi de böyle oldu. Bakın ne gördüm, Catherine... Siz mazgalın yanındaydınız. Ben de buradaydım. Bütün dikkatim elinizin üstündeydi. İşaret parmağınızdaki yüzük gece içinde tatlı tatlı ışıldıyordu ve gözlerimi ondan ayıramıyordum. Çünkü elinizi ancak böyle kollayabilirdim ve eliniz hançerinize gittiği takdirde de hemen tutacaktım. Birdenbire bakışlarım bulandı. Yüzüğü ve elinizi göremez oldum... Aynı saniyede başım hafifçe sarsıldı ve mazgala doğru döndü. Bu işaretler, bana görünmez kudretle münasebette olduğumu anlatmıştı. Bakışlarım mazgaldan dışarıya çevrildi. Durduğum yerden oğlumu görmeme imkân olmadığım biliyorsunuz. Fakat onu gördüm. Yirmi adım kadar mazgalın ilerisinde, yerden altı yedi ayak yüksekte, havada duruyor, âdeta uçuyordu. Etrafında ışıklı bir hale vardı ve buradaki karanlıkla tezat teşkil ediyordu. Vücudu da pırıl pırıl yanıyordu. Elini, sağ memesinin üstüne koymuştu. Bu el, yavaşça düştü ve demincek örtmüş olduğum yerde geniş bir yara bulunduğunu, bu yaradan insan kanı gibi kırmızı olmayan, kristal şeffaflığında bir kanın boşandığım gördüm... Oğlum, böylece gözlerimin önünde iki dakika kadar uçtu ve bakışlarımız karşılaştı. Benim bakışlarımda dehşet ve keder var mıydı, bilemem; yalnız onun gözlerinde hüzünden başka bir şey yoktu... Bu görüntü yavaş yavaş bulanıklaştı ve buhar haline geldi. Işıklar sönmüştü, hayal kaybolmuştu; artık bir şey görünmüyordu."

Sustuğu zaman, belirsiz bir korkuya kapılmış olan Catherine, kaçmak ve benliğini saran huzursuzluktan kurtulmak ister gibi ayağa kalktı. Bir süreliğine küstah ve zalim ifadesini terk edip narin bir kadının hatlarına dönen yüzü eski haline geri döndü.

"Kocam," diye dişlerinin arasından mırıldandı. "Benim ölüm koktuğuma yemin ederdi. Öyle olsa bile, ölüm kokmak beni iğrendirmiyor. Mademki insanlara hükmetmek için vurmak lazım, o halde geçtiğim yerde cesetlerle dolu bir iz bırakmalıyım, değil mi? Marillac ölecekmiş... Varsın ölsün... Charles da ölecekmiş... Varsın o da ölsün... Melekler ve şeytanlar, benim, sevgili oğlum Henri'yi tahta oturtmama yardım ediyor."

Catherine, "René," dedi doğrudan müneccime, "sen de görüyorsun ki Tanrı bu adamı mahkûm etmiş. O halde onu kaderini gerçekleştirmesi için bırakalım. Telaffuz edilen cümlelere müdahale etmeye çalışmayacağız. O, benim annesi olduğumu biliyor ve bunun için de kendisini mahkûm görüyor. Ben ona asil bir gelecek hayal ettiğim andan itibaren o mahkûm edildi. Artık bundan bahsetmeyelim. René... Fakat öteki... O kadın da biliyor. Sen de duydun ya... Jeanne d'Albret de bu sırrı öğrenmiş. Ve onu da ben ölüme mahkûm ediyorum, René... Artık elimde... Deli karı, uzun zamandır sabırla gerdiğim ağa düştü. Yakınıma gel René, gel... Sana düşündüklerimi anlatayım. Oğluma bağışlayacağım krallığı, bir hareketle temizlemek istiyorum. Henri'nin nüfuzunu kuvvetlendirmek için Roma'nın otoritesini yeniden kurmayı tasarlıyorum. Coligny'nin nabzını yokladım. Béarnların düşüncesini anladım, sarayı ve şehri kibirleriyle dolduran bütün asillerin fikirlerini yokladım. Emin ol ki René, kraliçelerinden en son asilzadelerine kadar hepsi fesat içinde yüzüyor. Yalnız kiliseye karşı tehditkâr bir engel olarak yükselmekle kalmıyorlar, Fransa kralının nüfuzu da ağırlarına gidiyor; ötede, dağlarında hepsi de hürriyete alışmışlar ve Huguenot adı altında anılanların hepsi, aslında asiden başka bir şey değil, René. Eğer ben bu din reformcularını ezmezsem, az zaman sonra onlar Fransa Krallığı'nı mahvedecekler. Jeanne d'Albret, Protestanlığın başı değil mi? Jeanne d'Albret benim sırrımı da biliyor değil mi? Onu ortadan kaldırırsam hem kendimi hem de kilise ile devleti kurtarmış olacağım. René, aziz dostum, hadi. Babalık acın, bu uğursuz kadının ölümü için uğraşırken biraz teselli bulacak. Ve Marillac'ın annesi olduğunu iddia ettiği,

ona oğlum dediği için ölüm onları ayırmamış olacak."

Catherine de Médicis, bu sözleri söyledikten sonra Ruggieri'yi kuleden dışarıya çıkardı.

"Yıldızlara danışmamız gerekmez mi?" diye sordu adam.

"Gereksiz bir vakit kaybı olur. Neyi bilmem gerektiğinin farkındayım."

Bahçenin, içinde bulundukları kısmını geçerek, kuleden yaklaşık yüz adım uzaktaki zarif görünüşlü, iki katlı bir yapıya ulaştılar. Catherine burayı müneccime ev olarak yaptırmıştı. Beyaz taştan ve tuğladan yapılmış, demir parmaklıklı bir balkonu bulunan ve genel görünüşüyle devrin zevkini ve modasını canlandıran bu ev, güzel bir yapıydı.

Ağır çivilerle süslenmiş, güzel, sallanan bir meşe kapı, zarif vitray pencereler, gül fidanlarının büyüdüğü bir cephe, eve koket bir görünüm kazandırmıştı; yeni evlenmiş bir çift için ideal bir yer olduğu söylenebilirdi.

İçeri girdiler ve sofanın hemen bitişiğinde zemin katının bütün sol kanadını kaplayan geniş bir salona girdiler. Büyük bir masanın üstünde, Ruggieri'nin çizdiği gök haritaları yayılıydı. Duvarlar, ciltli kitaplarla dolu meşe rafların ardında kaybolmuş gibiydi. Müneccimin bütün kitaplığı burada bir araya getirilmişti.

Catherine, "Haydi, laboratuvarına gidelim," dedi.

Tekrar sofayı geçtiler ve Ruggieri, üst üste üç kilitle on dakika kadar uğraşıp, demir çubuklarla sağlamlaştırılmış bir kapıyı açtı.

Girdikleri oda zemin katın sağ kanadını işgal ediyordu. Buraya hava, iki pencereden giriyordu. Bu zarif pencerelerin içindeki kalın demir parmaklıklar, binaya yabancıların girmesine engel oluyor, ayrıca iyice kapanmış kalın deri perdeler de burayı dışarıdan içeriye sızması muhtemel bakışlardan koruyordu.

Ruggieri iki mum yaktı ve o zaman salonun içi görüldü. Dipteki duvarı, bir ocağın boşluğu tamamen kaplamıştı ve orası kendi başına bir oda gibiydi. Bu boşlukta iki geniş fırın vardı ve fırınların her birine birer demirci körüğünün ucu gömülüydü. Fırınların üstlerinde değişik büyüklükte potalar duruyordu. Ötede beride bulunan masaların üstlerinde her boydan kamiler, tüpler, imbikler görülü-

yordu. Bir dolabın içinde bulunan yüz kadar kavanozda çeşitli tozlar ve sıvılar bulunuyordu. Bir raf üstünde de camdan ve çelik telden maskeler vardı. Bir köşede, değişik birtakım eşya, bir vitrinin içine yerleştirilmişti.

Ruggieri, Catherine'in bir işareti üzerine koynunda, gömleğinin altında asılı bulunan bir anahtarı çıkararak camekânı açtı.

Catherine eğildi ve mırıldandı. "René, bu iğne, bu zarif altın iğne ne?"

René de eğilmişti ve ikisinin kafaları neredeyse birbirine dokunuyordu. Catherine o anda attığı kahkaha nedeniyle tam bir tanrıça gibiydi. O an kraliçenin çehresinin aldığı hal, yücelikten noksanlık taşımayan bir melankoliyi barındırıyordu. Güldüğü vakitler gençliğindeki kadar zarif olmalıydı ve şairlerin onun gülüşüne dizeler döktüğü zamanları hatırlardı ancak bu biçimde güldüğündeyse korkunç olurdu.

Ruggieri'ye gelince, ruhunda tuhaf bir dönüşüm gerçekleşmişti. Artık korku yahut endişe taşımıyor, yüzünde yalnızca şaheserini seyreden bilge bir adamın gururu parıldıyordu.

"Bu iğne mi? Bir meyve koparınız, madam, mesela olgun ve renkli bir şeftali... Bu iğneyi onun lezzetli etine batırınız. Bakın, iğne o kadar ince ki batmış olduğunu, şeftalinin etinde anlamaya bile imkân yok. Zaten meyveye hiçbir zarar vermez. Yalnız o şeftaliyi yiyecek olan kimse, o gün boyunca iç bulantısı ve baş dönmesi hisseder. Akşama da ölür."

"Yok canım! Ne hoş!.. Ya şu şişedeki koyu ve yağa benzeyen sıvı nedir?"

"Gerçekten de yağ, madam. Mesela majestenizin gece kandilini hazırladıkları sırada, kandilin yağına bu yağdan on iki veya on beş damla katılırsa, majesteniz yine her zamanki gibi hiçbir sıkıntı ve ağırlık hissetmeden uyurlardı. Yalnız, her zamankinden biraz daha çabuk uyurlardı. Ve bir daha da uyanmazlardı!"

"Mükemmel, René... Ya şu küçük şişelerde ne var?"

"Sadece çiçek esanslarıdır, kraliçem. İşte gül, işte karanfil, işte güneş çiçeği... Şurada ıtır esansı, menekşe, portakal çiçeği esansı var. Bahçenizde bir dostunuzla geziniyor ve ona bir gül fidanının

güzelliğini gösteriyorsunuz. Ahbabınız, fidandan pek hoşlanıyor ve bir gül koparmak istiyor. Koparıyor ve kokluyor. Eğer bir gün önce fidanda ufak bir yarık açarak bu esanstan o yarığa on damla damlattıysanız, o dostunuz, artık ölmüş bir insan demektir. Ancak çiçeğin kokusunun değişmemesi için her çiçeğe kendi esansından damlatmak gerekir."

"Çok güzel, René... Ya şunlar ne?"

"Bunlar, bildiğiniz kozmetikler, madam... İşte kirpikleri ve kaşları boyamaya yarayan siyah kozmetik, işte dudaklar için kırmızı kozmetik, işte yüze sürülecek kremler... Ne var ki bu kremleri veya boyaları kullanan kadının yüzünde iki gün sonra şiddetli kaşıntılar belirir ve kısa bir zamanda kanser gibi bir yara açılarak, güzel yüzü mahveder."

"Demek bu öldürücü değil..."

"Evet, ama kadının güzelliğini almak, onu öldürmek demek değil midir, madam?"

Catherine, "Bütün bunlar çok çabuk tesirli şeyler... Şurada ne var? Su mu?" diye fısıldadı.

"Evet, madam, saf su... Lezzetsiz, tatsız, kokusuz ve suya, şaraba katıldığı vakit asla farkına varılmayan bir su... Bir ölçek şaraba veya herhangi bir sıvıya, bu sudan otuz kırk damla damlatabilirsiniz. Bu, Madam Lucrèce Borgia'nın şaheseridir: Tofana suyu derler."

Kraliçe boğuk bir sesle, "Tofana suyu mu?" dedi.

"Bir şaheserdir diyorum, size... Siz, pek haklı olarak öteki zehirlerin tesirlerini çok çabuk buldunuz. Elbette, bazı olaylarda çok ihtiyatlı davranmak gerekir. Tofana suyu, kristal kadar berraktır ve onu içen insanda hiçbir iz bırakmaz. Bu insan, eğer sofranızda davetli bulunmak şerefine erdi ve şarabına da bu berrak memba suyundan katıldıysa, evine sıhhat ve neşe içinde döner. Ancak bir ay sonra tarifsiz bir rahatsızlık hissetmeye başlar ve yavaş yavaş yemekten kesilir, umumi zafiyete düşer. Bu ziyafetten üç ay sonra da kendisini, dindar bir Hristiyan ölüsü halinde toprağa gömerler."

Catherine, "Fakat tesiri çok uzun sürüyor," dedi.

"Her şeyin iyisi ortasıdır, derler. Farz edelim ki yarın, canınızı sıkan erkek veya kadınla görüşeceksiniz. Bu sıkıntının ne kadar za-

manda ortadan kalkmasını istiyorsunuz?"

Catherine, bir dakika düşündükten sonra, "Jeanne d'Albret'nin yirmi veya otuz günde ölmesi lazım," dedi. "Ne eksik ne fazla..."

"Bu mümkün, madam ve bunu, kurbanınız kendi kendine başaracaktır. Şu abanoz kitaplıktakilerden birini seçin..."

"Bu kitabı seçsem olur mu?"

"Bu bir dua kitabı, madam. Bir Katoliğin elinde bulunması gereken bir şey. Bakın altın kopçaları ve gümüş cildi ne güzel! Bu kitabın yapraklarını karıştırmak, maksada ulaşmak için kâfidir."

Catherine müneccimin sözünü kesti.

"Ama Jeanne d'Albret Protestan. Şu broş nasıl bir şey?"

"Fevkalade bir mücevher... Ne yazık ki açtıktan sonra kapatması çok zordur."

"Neden?.."

"Kapatmak için uğraşan kimsenin eline batması ihtimali kuvvetlidir. Gayet önemsiz görünebilecek bu batma, bir haftada müthiş bir kangrenle neticelenir."

"Hayır, bu da olmaz. Şu kutu nedir?"

"Dünyanın bütün kutuları gibi bir kutu, madam... Siz de görüyorsunuz ya... Yalnız şu farkla ki bu kutu, gayet usta zanaatkârların elinden çıkmıştır ve som altındandır. Böyle bir kutu, şahane bir hediye olabilir. İkinci bir özelliği daha var. Açınız madam..."

Catherine tereddütsüz açtı.

"Görüyorsunuz ya, madam," diye sözüne devam etti. "Kutunun içerisi gayet güzel bir Cordoba derisiyle kaplanmıştır. Arap âdetlerinin pek gizli usullerine göre kabartmalı üretilen ve başlı başına bir sanat eseri olan bu Cordoba derisi, hafifçe kokulandırılmıştır. Siz de hissediyorsunuz ya..."

Catherine, tereddüt etmeden, kutunun içinden sızan hafif amber kokusunu kokladı.

"Bu kutuyu koklamakta hiçbir tehlike yoktur," dedi müneccim. "Yalnız, eğer bu deriye elinizi sürerseniz veya elinizi sürmeseniz de bir saat kadar bu kutunun içinde tutacak olursanız, deriye emdirilmiş olan esans, cildinizin gözeneklerinden geçerek kanınıza karışır ve

yirmi günde öyle bir hummaya yakalanırsınız ki dört yahut beş gün içinde sizi öldürür."

"Güzel ama elimi ne münasebetle bir saat kadar bu kutunun içinde bırakayım?"

"Eliniz Cordoba derisini bulamazsa, deri sizin elinizi bulur. Ben size bu kutuyu hediye ediyorum. Siz de bu kutuyu herhangi bir şekilde kullanıyorsunuz... Mesela boynunuza sardığınız eşarbı, elinize giyeceğiniz eldivenleri bu kutuya koyuyorsunuz. Eşarp veya eldivenler bu kutuda bir süre kalıyor. Derinin bütün özellikleri onlara da geçiyor. Boynunuza takacağınız eşarp ile ellerinize giyeceğiniz eldivenler, benim bu kutuya kapattığım ölümün sadık taşıyıcıları oluyorlar."

Kraliçe, "İşte hakiki bir şaheser..." diye mırıldandı.

Ruggieri doğruldu. Kimyagerlik gururu bu sözlerde uzun emeğinin mükâfatını buluyordu.

"Evet," dedi. "Bu benim şaheserim. Nessos'un tuniğine olduğu kadar tenine yapışıp kalacak bu esrarlı maddeleri meydana getirmek için yıllarca uğraştım. Burunla veya ağız yoluyla değil dokununca etki eden bu özü bulmak için uykusuz geceler geçirdim, belki yüz defa zehirlenme tehlikesi geçirdim. Bu sayede zehrin nereden bulaştığını fark etmek imkânsız hale geliyor. Bu kutuya ölümü kapatarak, kendisini itaatli, sessiz, göze görünmez ve tanınmaz bir hizmetkâr haline getirdim. Alınız kraliçem. Sizin olsun."

Catherine, "Alıyorum," dedi. Kutuyu dikkatle alıp kapadı. Bir an gözleri hizasına kaldırarak tuttu ve mırıldandı, "Tanrı böyle istiyor."

Komedya mı oynuyordu? Belki... Çünkü kraliçe, harikulade bir komedyacıydı. Fakat belki de Tanrı'nın nüfuzunu kurmak için canavarca cinayetler tasarlayan bu kadının hareketlerinde şuursuz bir taassubun izi vardı.

Müneccim, camlı dolabı ihtimamla kapattıktan sonra Catherine ile birlikte laboratuvardan çıktı. Catherine o gece uzun zamandır olmadığı kadar mutlu, sakin, gülümseyerek uykuya daldı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KRALIN EMRİ

François de Montmorency'nin, kızını ve eski karısını bulduğu günün ertesi, Montmartre Sokağı'ndaki evde oturanlar için sakin bir gün oldu.

Çeşitli duyguların etkisi altında tedirginlik yaşayan mareşal, artık yüreğinin ferahladığını hissediyordu. Kızının karşısında coşuyor ve dünyada ondan daha güzel bir varlık bulunamayacağını düşünüyordu. Jeanne hakkındaki düşüncelerine gelince, kadının geçici bir buhran içinde bulunduğu ve saadetin ona hem aklını hem de sıhhatini iade edeceği hakkındaki kanaati gittikçe kuvvetleniyordu. Bazen delilikle baktığı gözlerinde bir zekâ pırıltısı yakalıyor gibiydi. Ama tekrar tekrar damlayarak bir kayayı delen bir su damlasının yavaşlığıyla, acının bu ruha kazdığı uçurumu kavrayabilseydi, belki de bu uçurumun asla doldurulmayacağını anlardı...

Her iki durumda da iyileşebileceğine inanmak istiyordu.

Çekingen bakışlarla deliliğin kıskacındaki kadına bakıyor ve kendi kendine şöyle düşünüyordu:

"Her şeyi anlayacak hale geldiği zaman ikinci kere evlenmemi ona nasıl anlatacağım? Onun bana ihanet ettiğini düşünsem bile ona sadık kalmam gerekmez miydi?"

Onu hâlâ Margency ormanında beklediği günkü kadar güzel, neredeyse hiç değişmemiş gibi hayal ettiği için rahatsız oldu.

Loïse'e gelince, annesinin sevincine ortak olamayışından duyduğu acı bir yana bırakılırsa, mutluluktan ileri gelen bir şaşkınlık içindeydi. O da bir aylık dikkatli bir bakımın, acı çeken zavallı annesine aklını iade edeceğini düşünüyordu ve kendisini, şimdiye kadar hiç tadamadığı bir zevke; bir aileye, bir babaya, bir isme sahip olmak zevkine kapıp koyuveriyordu. Çocukluğunu mahzun, ergenliğini

hırçın geçirmesine sebep olan durum artık değişmişti. Artık bir annesi ve hayat dolu havasına hayran olduğu bir babası vardı. Ayrıca babası krallığın en güçlü simalarından biriydi, adı her yerde saygı uyandırıyordu.

O gün, Jeanne'in aklını kaybetmiş olmasına rağmen, gerçek bir mutluluk günü oldu.

Baba ve kız, birlikte ona baktıkları zaman durumunda ümit verici bir değişme olduğunu seziyorlardı. Gözleri eski parlaklığına kavuşuyor, yanakları tekrar pembeleşiyordu. Loïse onu hiçbir zaman bu kadar güzel ve neşeli görmemişti. Deli kadın, eskisi gibi sinirli değil, tatlı ve masum bir bahtiyarlık içinde gülüyordu. Şimdi tekrar Margency'deki Jeanne, çiçekli küçük peri olmuştu.

Ve o gün mareşal, yaşlı Pardaillan'la oldukça olağan bir konuşma yaptı. Dürüst bir samimiyet içinde el sıkıştılar ve Loïse'in kaçırılmasının acı hatıralarını unutmuş göründüler.

Şövalye her zamanki gibi görünüyordu: içine kapanık, ketum, görünürde hiç sıkıntı çekmiyormuş bir ifade. Bugünü takip eden gece de gayet sakin geçti.

Fakat bu gecenin başlangıcına doğru, sokakta bir hadise oldu. Mareşal Damville, evin önünde bekleyen nöbetçileri teftişe geldi. Yanında kırk kral muhafızı vardı ve bunlarla Anjou dükünün muhafızları değiştirildi. Bunların başında kralın maiyetinden bir subay da gelmiş olduğundan Jeanne de Piennes'in kefaletini kabul etmiş olan yüzbaşı da görevinden ayrılmak zorunda kaldı.

Damville, bütün geceyi sokakta geçirdi ve sabaha doğru askerler arasında bir hareket belirdi.

İçlerinden yirmisi, çakmaklı tüfeklerini doldurarak ateş etmeye hazır bir vaziyet aldılar.

Ötekiler de sıralara ve iplere bağlı bir sehpa kurarak iri bir kalasla bir koçbaşı hazırladılar. Kapıyı kırmaya hazırlandıkları besbelliydi.

Jeanne de Piennes'in kefaleti hükümsüz mü ilan edilmişti? Yaşlı Pardaillan, yüzünü küçük pencereye dayayıp dışarıya baktığı ve hazırlıkları gördüğü zaman böyle düşündü. Hemen mareşal ile şövalyeyi çağırdı, birlikte durumu gözden geçirdiler. Yaşlı asker pek sevinmişti ve gözleri parıldıyordu.

"Eğer hücum ederlerse, bizim için de sözümüzü tutmaya lüzum kalmaz," dedi. "Şimdiye kadar burada Madam Piennes'in verdiği sözü bozmamak için bile bile mahpus kaldık. Hücum ettikleri takdirde serbest kalıyor ve kaçma hakkına sahip bulunuyoruz."

Mareşal, "Şayet saldırırlarsa, ben de sizin fikrinizdeyim," dedi. "Mademki verdikleri sözü tutmuyorlar, bizim de sözümüzü tutmamıza lüzum kalmaz."

"Saldıracaklardır, hiç şüpheniz olmasın. Ne dersin, şövalye?"

"Ben diyorum ki mareşal hazretleri, iki kadınla birlikte hemen gitsinler. Biz de burada kalıp heriflere karşı koyalım..."

Oğlunun kalbinden geçenleri derhal sezen yaşlı Pardaillan, "Vay, vay!" dedi ve sesini alçaltarak sordu, "Ölmek istiyorsun galiba?"

"Evet, baba..."

"Öyleyse beraber ölelim. Ama istersen yaşlı babanın bir nasihatini de dinlememezlik etme..."

"Söyleyin, baba..."

"Benim de istediğim başka bir şey yok. Mademki sen bu küçük Loïse'siz yaşayamayacaksın ve başımın belası ben de sensiz yaşayamayacağım, öleyim daha iyi... Fakat ölmeden önce Loïse'ciğini elinden kaçırıp kaçırmadığını anlamak istemez misin?"

Şövalye, heyecandan sararak, "Ne demek istiyorsunuz, baba?" diye sordu.

"Ne mi demek istiyorum? Sadece şunu demek istiyorum: Mareşalden kızını istedin mi?"

"Elbette hayır! Böyle bir girişim onda ancak acıma duygusu yaratır."

"Belki de, ancak nihayetinde bunu yapmak zorunda değil misin?"

"Asla! İmkânı yok... Reddedilip rezil olmaya tahammül edemem."

"Öyleyse ben gider, senin adına konuşurum. "

"Siz mi konuşursunuz?"

"Ben ya... Tanrı layığını versin... Bu, benim hakkım değil mi? İsteyeceğim diyorum sana, işte o kadar... Zaten ne olacak? İki şeyden biri: Ya seni kabul eder..."

Şövalye, razı olmadığını belirtir şiddetli bir hareket yaptı.

"Ya seni kabul eder ve sen Montmorencylere, ailelerine girmek şerefini bahşedersin. Ya da... Allah bütün şeytanları kahretsin! Senden âlâsını mı bulacak? Kılıcın onlarınkinden aşağı mı? Adına gelince, adın da lekesiz... Ne diyordum?.. Evet ya da seni reddeder. O zaman biz de bir daha geri dönülmeyen o büyük yolculuk için derhal çizmelerimizi yağlarız... Buna karşılık sen, kızın babasından resmî bir hayır cevabını duyana kadar ölmeyi bekleyeceksin."

Babasını da kendisiyle birlikte ölüme sürüklememek imkânını gören Şövalye, "Peki baba," dedi.

O zaman yaşlı Pardaillan, oğlunu da alıp mareşalin yanına gitti.

"Monsenyör, şövalye ile ben, bir savaş konseyi kurduk. Kararlaştırdığımız şey şu: Sizler hemen gideceksiniz. Biz de hücum başlayıncaya kadar kalacağız."

Mareşal kesin bir tavırla, "Sizsiz buradan gitmem," dedi. "Ve şunu da aklınıza koyun ki şövalye, daha ilk hücumda benimle beraber gelmezseniz bu iki masumu korkunç bir ölüme mahkûm etmiş olursunuz."

Şövalye sarsıldı. "Öyleyse gideceğiz," dedi.

Yaşlı Pardaillan da söylendi. "O halde karar verildi, birlikte gideceğiz. Ancak ilk olarak saldırıyı beklememiz gerek..."

Çok beklemediler. Küçük bir yuvarlak pencereden dışarıyı gözleyen yaşlı asker, sabahın saat beşine doğru bir süvarinin, subaya bir işaret yaptığını gördü. Bu süvari, hava sıcak olmasına rağmen bütün vücudunu örten bir pelerine bürünmüştü. Ve Pardaillan da kendisini tanıyamadı. Fakat süvari, işaret verir vermez subay, adamlarına silahlarını hazırlamalarını emretti.

Aynı anda, civardaki evlerin pencereleri açıldı ve kalabalık bir meraklı sürüsünün başları göründü. Subay, yanında siyahlar giyinmiş bir savcı olduğu halde yanaştı. Savcı, bir mahfazadan bir kâğıt çıkararak yüksek ve duyulur bir sesle okumaya başladı:

"*Ben, Châtelet Savcısı Jules-Henri Percegrain, kral adına şunları bildiririm: Bu evde krala isyan etmekten, bir evi kundaklamaktan suçlu Pardaillan ve oğlu bulunmaktadır... Madam de Piennes, bunlara, evvelki suçlarını bilmeyerek kefalet etmiştir. Bu kefalet şimdi hükümsüzdür.*

"Bu iki asi hemen ve kayıtsız şartsız teslim olmalıdırlar. Teslim olmazlarsa ölü veya diri yakalanacak ve kralın öteki sadık tebaalarına misal olmak üzere işkence edildikten sonra Greve Meydanı'nda bir ağaca asılacaklardır.

"Bu emri imzalar ve yerine getirmesi için kralın arkebüzcü bölüğünün teğmeni Teil Baronu Guillaume Mercier'ye teslim ederken, iki asiye de son bir lütuf olmak üzere, bu metni isyancılara yüksek sesle okuyarak onlara bir saatlik düşünme mühleti veriyorum."

Siyahlı adam, kâğıdı subaya verdikten sonra hareketsiz bir halde duran süvarinin yanına çekildi.

Asilere verilmiş olan düşünme mühleti çabuk geçti.

Sokak insanla dolmuştu. Meraklılar, parmaklarının ucuna basarak asilerin diri mi, yoksa ölü mü yakalanacaklarını görmeye uğraşıyorlardı. İşin aslı, insanlar her iki türlü de bir gösteri izleyeceklerini biliyorlardı: Ya bir çarpışma olacaktı ya da ölüler darağacında halka gösterilecekti.

Bir saat geçince subay kapıya yaklaşarak şiddetle vurdu ve bağırdı:

"Kral adına!"

Tokmağın sesi, evin içinde boğuk akisler yaptı ve birinci kattan bir pencere açılarak yaşlı Pardaillan göründü. Sokakta bir gürültüdür koptu:

"İşte! İşte!.. Teslim oluyorlar!"

Pardaillan, subayı ciddiyetle selamladı ve eğilerek, "Komutanım, bize saldırıyor musunuz yoksa?" diye sordu.

"Eğer teslim olmazsanız derhal saldıracağız," cevabını verdi subay.

"Verilmiş olan kefaleti tanımadığınıza dikkatinizi çekerim."

"Biliyorum, biliyorum... Kayıtsız şartsız teslim olmanız lazım..."

"Teslim olmak başka konu... Size sadece verdiğiniz sözü bozduğunuzu söylemek istiyorum. Şimdi isterseniz hücum edin..."

Bunun üzerine yaşlı Pardaillan, sükûnetle pencereyi kapadı ve subay da tekrar bağırdı:

"Kral adına!"

Hiçbir cevap gelmeyince subay bir işaret yaptı ve mancınık halinde yerleştirilmiş olan koçbaşı işlemeye koyuldu... Beşinci vuruşta kapı yıkılmıştı. Subay, içeridekilerin dışarıya bir çıkış hareketi yapacaklarını sandığı için, "Dikkat!" dedi.

Arkebüzcüler namlularını kapıya çevirerek hazır durdular. Lakin kimse görünmediği için evin içine girmeye karar verildi.

Merdiven çeşitli barikatlarla engellenmişti.

Bu işe gittikçe sinirlenen subay, "Muhasarayı yukarıda yapmak lazım gelecek," diye homurdandı.

Merdivendeki engelleri temizleyinceye kadar iki saat geçti.

Yol açılınca bütün birlik, ihtiyatla yukarıya çıktı. Atından inmiş ve fakat yüzü hâlâ pelerinle örtülü olan süvari de peşlerinden gidiyordu. Subay, yukarıda bütün kapıların açık olduğunu sevinçle gördü.

"Dikkat edin," dedi pelerinli süvari, "bu bir tuzak olabilir."

Bütün odalar, gereken ihtiyatla gözden geçirildi.

Birinci kat aranıp da hiçbir şey bulunamayınca evdekilerin tavan arasına çekilmiş olduklarına kanaat getirildi.

Fakat birçok tereddütten ve münakaşadan sonra buraya da girildiği vakit, samandan başka bir şey bulunamadı.

O sırada pelerinli süvari hiddetle haykırdı. Çünkü yandaki eve geçilen kapıyı görmüştü. Kapının kanadını bir tekmede kırdı.

"Buradan kaçmışlar," diye kükredi. "İblisler, kaçıyorlar!.."

O sırada süvarinin pelerini omuzlarından düştü ve askerler, meşhur Mareşal Damville'i görerek hayretler içinde kaldılar.

Subay, "Ne emir buyuruyorsunuz monsenyör?" diye sordu.

Damville dişlerini gıcırdatarak, "Şu evi de arayın," dedi. Ev arandı. Kimse bulunamadı.

Mareşal Damville, Fossoyeurs Sokağı'na çıktı. Hiddetinden sapsarı kesilmişti. Derhal atına atlayıp Louvre istikametine yöneldi.

Saraya varınca hemen kralın huzuruna çıkmak istediğini bildirdi.

Bu esnada kaçaklar da Montmorency konağına varıyorlardı. İki kadını rahatça yerleştirdikten sonra yeniden bir savaş meclisi kurdular.

Mareşal, Pardaillanlara, "Burada artık emniyetteyiz," dedi. "Zannımca kimse, sizin buraya saklandığınızdan şüphe etmez."

Şövalye başını eğdi, "Monsenyör," dedi, "eğer sözüme inanırsanız kaçınız. Yalnız olsaydınız, bunu söylemezdim ama..."

Mareşal cevap verdi. "Haklısınız, şövalye... Benim de niyetim, kızımla annesini tehlikede bırakmamak. Hemen bu akşam onlarla beraber Montmorency Şatosu'na hareket edeceğim. Oraya kadar siz de bizimle beraber gelirsiniz, umarım. Montmorency'de olursak kimse, hatta kral bile sizi orada arayamaz. Şatoyu ele geçirmek için bir ordu gerekir."

Böylece akşam, gece bastırırken Paris'ten çıkılması kararlaştırıldı.

O gün esnasında yaşlı Pardaillan, mareşalle unutulmaz bir konuşma yaptı. Şövalye, konaktaki odasına çekilmişti. Loïse de annesinin yanına çıkmıştı. Yaşlı Pardaillan, mareşalle yalnız kaldı ve Loïse'in de çıktığını görünce yüreğini kemiren meseleyi cesaretle açtı.

"Güzel bir kız," dedi. "Onu tekrar bulduğunuza çok seviniyorsunuzdur herhalde, monsenyör?"

"Evet, şövalye. Tarif edilmez derecede mesudum."

Yaşlı tilki bağırdı. "Acaba kendisine layık bir koca bulunabilecek mi? Fakat böyle kusursuz bir güzelliğe yakışacak bir erkek bulunacağından şüphem var."

Mareşal sadece, "Böyle bir adam var," dedi.

Yaşlı asker titredi. "*Vay canına! Şövalye, pek de yanlış sezmiyormuş galiba*," diye düşündü...

Mareşal sözüne devam etti.

"Öyle garip bir adam tanıyorum ki cesaret ve zarafet bakımından eksiksizdir," dedi. "Hakkında bana anlattıklarına ve kendimin de görüp anladığıma göre İmparator Charlemagne zamanındaki kahramanlardan hiç farkı yok. Azizim Pardaillan, kızımı işte bu adama vereceğim. Başka kimse, böyle bir hazineye sahip olmaya layık değildir."

"Merakımı af buyurunuz monsenyör. Lakin portresini çizdiğiniz adam o kadar hoşuma gitti ki kendisini tanımaya can atıyorum. Acaba adını size sorsam, kabalık mı etmiş olurum?"

"Katiyen. Size ve oğlunuza o kadar çok şey borçluyum ki kederlerimi olduğu kadar sevinçleri mi de sizden saklayamam. Bu adamı göreceksiniz şövalye, çünkü sizin de Loïse'in düğününe geleceğinizi umarım."

Pardaillan, bıyığını ısırarak, "Adı neydi?" diye sordu.

Mareşal, gözlerini yaşlı askere dikerek, "Kont Margency!" dedi.

Pardaillan sendeledi. Darbe, tam yüreğine inen bir bıçak darbesi gibiydi. Bir iki kelime kekeledi ve şaşkın, bitkin bir halde mareşalden af dileyerek oğlunun yanına koştu.

"Az önce mareşalle konuştum," dedi.

"Ya?.. Ne dediniz?"

"Loïse'i kime vermek istediğini sordum. Sıkı dur şövalye. Kızgın demir, yarayı merhemden daha çabuk iyi eder. Sen bu kıza kavuşamayacaksın. Mareşal, kızını Kont Margency adlı birine vermek istiyor."

Şövalye, sordu.

"Ya? Peki, siz bu adamı tanıyor musunuz? Gerçi ha tanımışsınız, ha tanımamışsınız!.."

"Margency'yi biliyorum," dedi yaşlı Pardaillan. "Güzel bir yerdir. Bir zamanlar Piennes ailesine ait metruk mülkler vardı. Daha sonra oraya atanan bir memur sayesinde şehir yeniden eski güzellilerine kavuştu. Sanırım bir toprak ağası oraları kont olabilmek için satın almış olmalı. Ancak kim olduğunu bilmiyorum."

"Canınız sağ olsun, efendim," dedi şövalye sakin bir ifadeyle.

Birkaç dakika konuşmadılar ve yaşlı Pardaillan bu müddet boyunca kızgın kızgın odayı arşınladı. Şövalyeye gelince, gülümseyerek babasına bakıyordu.

Nihayet yaşlı asker, "Bu sükûnetine hayran kaldım," dedi. "Sen böyle bir durumla karşılaşıyorsun da kılın bile kıpırdamıyor."

"Peki ama baba, başka nasıl hareket edebilirim? Mareşal, kendisine yaptığım bir iki ufak tefek hizmet için bana şahane bir misafir muamelesi yapıyor. Burada, nerede olduğumuzun farkında mısınız?"

"Sana tahsis edilmiş olan dairede..."

"Elbette. Bu oda, baba, başkomutanı ziyarete geldiği sırada Kral II. Henri'ye verilmiş olan oda. O zamandan beri bu yatakta kimse yatmamış. Benim gibi o han senin, bu han benim gezen ve birçok gecesini açıkta geçirmiş olan bir serseri için bu ne büyük bir şereftir, biliyor musunuz? Yemin olsun ki bu soylu yatakta uyumaya cesaret edemiyorum bile. Mareşal benim için daha ne yapabilir?"

"Âlâ, şövalye. Şimdi buradan hemen gitmemiz lazım."

"Hayır, baba."

"Hayır mı dedin? Seni burada kim tutuyor artık?"

"Mareşal, Montmorency Şatosu'na kadar kendisiyle birlikte gitmemizi rica etti. Beraber gideceğiz, baba. O bir kere şatosunda emniyet içinde olsun, ondan sonra hâlâ benimle beraber bu dünyadan ötekine göçmek arzusundaysanız, yine belalı bir serüvene atılır, kendimizi öldürtürüz."

"Şeytanlar başına üşüşsün!.. Mareşal, neden Kont Margency'ye, kendisiyle birlikte Montmorency Şatosu'na kadar gitmesini teklif etmiyor da bu işi bizden istiyor?"

"Herhalde yolda kontla da karşılaşacağız. Lakin kendisi burada olsaydı bile, Loïse'i emin bir yere götürme hakkını ona bırakmazdım. Beni istedi, sadece beni. O dakikayı hiç unutmayacağım. Devinière meyhanesindeki gözcü yerimdeyim... Ha, bak iyi hatırıma geldi. Benim yine oraya gidip eski bir borcumu ödemem lazım. Paranız var mı, baba?"

"Üç bin eküm var...

"Yok canım! Zenginiz öyleyse."

"Evet. Bu bana Mösyö de Damville'in, verdiği son hediye. O kadar da harika değil. Ne diyordun, Landry Usta'ya borcunu mu ödeyeceksin?"

"Hem ona hem de Madam Huguette'e."

"İkisine de mi borcun var?"

"Evet. Yalnız, Landry'ye para borçluyum. Huguette'e de minnet borcum var. Birini ekülerle ödeyeceğim, ötekini de... Doğrusu işte bu zor olacak. Ekü dediğin nihayet bir eküdür. Halbuki yürekten gelme bir söz hazine değerindedir. Arayacağız, bulacağız. Ne diyordum? Ha Devinière'de pencereden dışarısını seyrediyordum.

Birdenbire onun, Loïse'in penceresi açıldı ve beni imdadına çağırdı. Beni! Düşün bir kere! Az kaldı adımı unutacaktım. Ömrümde onunla konuşmuş değildim. Oysa beni, sanki ağabeyini, çocukluk arkadaşını, gençliğinin ilk aşkını çağırırmış gibi çağırdı. Beni çağırdı, yalnız beni çağırdı, başkasını değil... Bu yüzden onu sonuna kadar koruma hakkına sahibim, mareşale karşı bile. Bu el ve bu yürek onundur. Ancak her şey bittiği zaman el, iyi kötü kullandığı kılıcı bırakacak, yüreğin de çarpması sona erecek. İşte bu kadar..."

"İşte bu kadar," diye söylendi yaşlı şövalye. "Ah, ne diye beni dinlemedin bilmem ki..."

"Onda hata ettim, kabul ediyorum. Ama baba, şimdi bunları konuşmanın sırası değil, şimdi Paris'ten gitmeyi düşünmeliyiz. Yalnız mareşale muhafızlık etmek yetmez. Bir engel çıkarsa dövüşürüz ama bu kadarı kâfi değil. Hem kuvvete hem de hileye ihtiyacımız var. Damville, belalı bir rakip. Üstelik, peşimize düşmüş, onun kadar önemli olmayan bir sürüsü de cabası."

Yaşlı Pardaillan, "Bazı iyi delikanlılar tanıyorum, bu gece onların bize yardımı dokunabilir," dedi. "Onları bulmak için Truanderie civarında bir dolaşayım."

"Öyleyse git, baba... Git, ama tedbiri elden bırakma."

Yaşlı şövalye oğluna bir kere daha baktıktan sonra başı önüne eğik, uzaklaştı.

Şövalye, kılıcını çıkardı, odada biraz dolaştıktan sonra konakta II. Henri'nin üstüne oturmuş olmasından ötürü kral koltuğu denilen geniş bir koltuğa oturdu.

Şövalyenin babasına bir komedya sergilediğini düşünmemeliyiz. Şövalye samimiydi ve rol yapmamıştı. Karşılıksız aşkın onda yarattığı çaresizliğe rağmen ağlamadı ve içlenmedi. İşleri ve olayları olduğu gibi kabul etmeye alışmıştı.

Temiz yürekliydi. Yabancıların bile ızdırap çektiklerini görse kalbi burkulurdu. Sözde bir filozofun hor gören hoşgörüsü gibi değildi onun bu duyguları, zaten felsefeden ve o zarif omuz silkme hareketinden habersizdi. Basitçe söylemek gerekirse kötülüğün hayatın gerçeği olduğunu değil, korkunç bir istisnası olduğunu düşünüyordu. Bu sebeple, kelimenin gerçek anlamıyla kötü görünenden kesinlikle hemen uzaklaştı, ona güzel görünene, yani onda iyi duy-

gular uyandıran her şeye elinden geldiğince yakın olmaya çalıştı.

Nadiren gerçekten öfkelendiği görülürdü. Onu rahatsız eden birileriyle karşılaştığında bir Paris deyimini uygulardı: önce kendini öldür. Ancak mücadeleye giriştiğinde gücünden emin olan birinin gösterişsiz yakıcılığı ve temkinli hırsına bürünürdü.

Onun, kralın karşısında bile sakin, rahat, her zamanki alaycı haliyle sanki arkadaşının karşısındaymış gibi durduğunu gördük. Halbuki içinden de majeste kral karşısında titremediğinden dolayı korkmuştu.

Şimdi de yalnız kalınca, tavrını değiştirmek lüzumunu hissetmedi. Sadece babasına, artık kendisi için ölümden başka bir çare kalmadığını söylemişti. Çünkü kalbindeki aşkı söküp atamayacağına inanıyordu.

İşte, şaşırtılması o kadar güç bir kadın olan Catherine de Médicis'yi hayrette bırakan, Jeanne d'Albret'nin hayranlığını kazanan, Anjou düküne kahkahalar attıran, Fransa kralı ile alay eden, Mareşal Damville'i her sahada mağlup eden ve nihayet Mareşal Montmorency tarafından, şahane bir misafir gibi ağırlanan kahraman böyle bir delikanlıydı.

Parasızdı. Öyle ki babasının aşırdığı üç bin ekü olmasaydı, bu konaktan çıktığı gün meteliksiz kalacaktı. Fakat para meselesi onu üzmedi. Çünkü altın kazanmanın, bir insanın özsaygı elde etmesinden daha kolay olduğuna inanırdı.

Samimi, saf, alaycı, merhametli, kalbi her türlü heyecana açık, Samson kadar kuvvetli, Guise kadar zarifti ve hayat yolunda, bir şan ve şöhret yolunda yürüdüğünün farkına varmadan ilerliyordu.

Yalnız kalınca, mareşale lanet okumadı ve işlerin, olması gerektiği şekilde olduğunu düşündü. Çünkü zamanının -daha doğrusu her zamanın- anlayışına göre bir serseri, hudutsuz zenginliklerin mirasçısı olan bir kızı alamazdı.

Loïse için de hiçbir kötü şey düşünmedi ve sonsuz bir saflıkla mırıldandı: "*Zavallı kıza yazık olacak. Dünyada kimse onu, benim sevdiğim kadar sevemez. Zavallı Loïse...*"

Ve birkaç saniye düşündükten sonra kendi kendine, "*Sanırım benim şimdi çektiğim azaptan daha fazla azaba katlanılamaz*," dedi. "*Eğer*

bu, bir hafta sürerse deliririm. Neyse ki her şey düzelecek. Bu gece Montmorency Şatosu'nda oluruz. Yarın tekrar Paris'e dönerim. Ondan sonra da... Dur bakalım, önümüzde kaç kişi var? Damville; kılıcı okkalıdır. Sonra babamın söylediği d'Aspremont var. Üç muhafızla o Maurevert de var. Altı kişi oluyor. Altısını birden aynı zamanda düelloya kışkırtırım. Eğer altısı bir olup da beni öldüremezlerse şaşırırım doğrusu... Âlâ, âlâ... Muhteşem bir cenaze alayım olacak..."

Bu sırada dizlerine sıcak bir baş kondu. Gözlerini eğince kendisine yanaşarak başını rahatça dizlerine yerleştiren ve iri, müşfik, derin, içlerinden insanlık taşan ela gözleriyle kendisine bakan Pipeau'yu gördü. Neşe ile güldü.

"Sen mi geldin?"

Pipeau, sevinçle havlayarak ona cevap verdi.

"Harika! Benim! Ben! Arkadaşın! Beni unutmuş gibiydin; en sadık... ölümüne sadık arkadaşın değilmişim gibi beni unutmuş gibiydin. Ben de sana kendimi hatırlatmaya, sana nasıl olduğunu sormaya geldim."

Köpek buna benzer şeyler dile getirdi. Şövalye, elini köpeğin başına koyarak şöyle dedi.

"Demek birbirimizden ayrılacağız, Pipeau... Buna çok canım sıkılıyor. Çünkü sana çok şey borçluyum, biliyor musun? Senin sayende Bastille Zindanı'ndan çıktım. Sonra aç olduğum bir gün senin yiyeceğini paylaşmıştık, hatırlıyor musun?.. Her zaman neşeliydin ve iyi bir arkadaştın. Bensiz sana ne olacak?.. Çünkü ben artık bir daha gelmemek üzere gideceğim ve o gittiğim yere seni de götüremem. Gidiyorum, Pipeau çünkü artık canım sıkılıyor. Anlarsın ya. Sana uzun boylu anlatmaya ne lüzum var..."

Köpek dikkat kesilerek dinlemişti ve sözleri bitmiş olduğu halde efendisine yönelik yüksek dikkatini sürdürdü.

Tam bu sırada kapıyı aralayan yaşlı Pardaillan, "Pipeau!" diye seslendi.

Köpek, soran gözlerle şövalyeye baktı. Delikanlı, "Git," dedi.

Yaşlı Pardaillan, oğluna, "Ben şimdi Devinière'e gidiyorum. Landry Usta'ya borcum var, demiyor muydun?" diye sordu.

"Öyleyse ben de geleyim, baba..."

"Hayır, öyle şey olmaz. İhtiyaç anında köpek bana yeter. Üstelik haberciliğimi de yapar. Ama sen sakın buradan kımıldama."

Şövalye razı oldu ve yaşlı Pardaillan, peşinde köpek olduğu halde, aklına koyduğu keşif işini yalnız başına yapmaktan memnun bir halde uzaklaştı. Çünkü yaşlı Pardaillan, Devinière'e gidip oğlunun borçlarını ödeme bahanesiyle konağın göz hapsinde bulunup bulunmadığını, kendisinin peşine kimsenin düşüp düşmeyeceğini, kısaca şövalyenin burada emniyette olup olmadığını anlamak istiyordu.

Kendi kendine, "*Bir kere Montmorency'ye varalım da bakalım ben de ona dünyanın bütün Loïse'lerini ve ölmek arzusunu unutturur muyum, unutturamaz mıyım?*" diye düşünüyordu. "*Amma da hal çaresi buldu be... Ben onun yaşında olsaydım, kızı kaçırıverirdim, olur biterdi. Dünya kötüleşiyor, işte o kadar. Sonra dur bakalım, bulduğum hile, belki de işleri yoluna koyacak? Bu, eski bir savaş oyunudur. Dağarcığımda daha böyle bir sürü hile var.*"

Sonra köpeğine seslendi.

"Haydi Pipeau, sıçra efendinin üstünden."

Pardaillan kolunu uzattı ve Pipeau, boğuk bir havlayışla kolun üstünden atladı.

Acaba, yaşlı şövalye, hangi hilelerden, hangi oyunlardan bahsediyordu? Bunu, birazdan okuyucularımıza anlatacağız.

Şimdilik, yaşlı askerle birlikte ortalığı kolaçan edelim. Pardaillan, civardaki bütün sokakları dolaştı ve her tarafın sessiz olduğunu, şüphelenilecek hiçbir şey bulunmadığını görünce Seine Nehri'ni geçmek için iskeleye kadar indi.

Sonra Saint-Denis Sokağı'na uzanarak Devinière'e geldi ve ilk fırsatta Catho'nun meyhanesine kadar gitmeyi kararlaştırdı.

Landry Usta, Pardaillan'ın gelişini korku ve ümitle karışık bir hayretle görerek, "*Acaba bu sefer paraları alabilir miyim?*" diye ümitlendi.

Pardaillan, "Landry Usta," dedi, "hem kendi borçlarımı hem de oğlumunkileri vermeye geldim. Çünkü Paris'ten galiba uzun bir zaman için ayrılıyoruz."

Landry üzülmüş gibi bir tavır takınmaya çalışarak bağırdı.

"Vah vah, şövalye! Çok yazık, çok yazık!"

"Ne olsun istiyordunuz, azizim Grégoire? Artık yükümüzü tuttuk, işten el çekiyoruz."

Hancının gözleri, fal taşı gibi açıldı. Pardaillan devam etti.

"Ama, Madam Huguette'i göremiyorum. Oğlumun söylediklerini kendisine iletmem gerekiyor da..."

"Karım neredeyse gelir. Fakat şövalye son bir defa soframızda bulunmak şerefinden beni mahrum etmezler sanırım... Mademki artık Paris'ten gideceklerinden katiyen emin bulunuyorlar..."

"Memnuniyetle aziz dostum... Hem ben yemek yerken, siz de hesabı yaparsınız."

Landry, içindeki sevince gömülü bir halde, "Aman şövalyem, o kadar acelesi yok," dedi.

"Yok... Borcumu ödemezsem, içim rahat gidemem. Size bir metelik bile zararım dokunmamalı."

"Mademki öyle şövalyem, hesabınızın hazır olduğunu itiraf edeyim."

"Ya? Ne güzel..."

"Hesabı hazırlamamı bana siz emretmiştiniz. Hatta iki defa da bu bahse değmeyecek kadar ufak parayı vermek üzereydiniz. Ama her seferinde birtakım üzülmeye değer hadiseler yüzünden parayı ödemeniz kısmet olmadı."

"Senin başına gelenlerden mi?" diye sordu Pardaillan ve kahkahayı bastı.

"Hayır efendim, sizin başınıza gelenlerden," diye karşılık verdi Landry de ve nezaketen gülüşe katılmaktan geri kalmadı. "Bay Orthés ile bir düello yapmıştınız hani?"

"Aspremont vikontu? Bana öyle demiştin..."

"Doğru. İkinci seferinde de size hesabınızı uzatıyordum ki hızla kalkıp gittiniz."

"Evet, ne zamandır görüşmediğim bir arkadaşımı görmüştüm."

"Öylece kalakalmıştım," dedi hancı mahzun bir edayla ki yaşlı adam bu duruma da kahkaha atarak tepki verdi. Landry de onun bu neşesini yine paylaştı sırıtarak.

Öte yandan da, "*Aman! Bana para getirmiş. Hiç canımı sıkmaya*

gelmez," diye düşünüyordu.

Bir yandan küçük bir masaya sofra kurulurken, öte taraftan da Pipeau, her zamanki alışkanlığıyla, dünya nimetlerine karşı son derecede ilgisiz ve açgözlülüğünü tanımayanlara güven veren bir tavırla yine mutfağa giriyordu.

Pardaillan sofraya oturdu ve içinde pek keyifli anlar geçirdiği bu han lokantasını hüzünle seyretti.

Landry'nin, bembeyaz sofranın üstüne yerleştirdiği muhteşem şişeleri görünce yaşlı şövalye hancının gözünde önemli bir kimse haline geldiğini anladı.

Kendi kendine, "*Hımm*," diye mırıldandı. "*Şu para iyi şey gerçekten. Bende var zannettiği para ile şu adamcağızın saygısını ve hayranlığını satın alıyorum. Acaba sahiden zengin olsaydım ne olacaktı? Evet, evet, şövalye ile ben, eğer ölmezsek, hemen bol para kazanmanın bir çaresine bakmalıyız.*"

Bu sırada hancının karısı Huguette salona girmişti.

Yaşlı Pardaillan, kadına, "Dişler arasında kıtırdayan körpe kırmızı turplar gibi taze, pembe ve gevreksiniz," dedi.

Huguette, bu benzetmedeki garipliğe şaşmaksızın gülümsedi ve içini çekti.

Landry akik bir çağlayan gibi akan şarabı kadehine boşaltırken Huguette de bir av hayvanı kızartmasından bir dilim keserek tabağına koydu ve, "Galiba artık bizleri bırakıyormuşsunuz?" diye sordu.

Pardaillan, iskemlesinin arkalığına dayanarak, "*Harikulade bir tablo. Sağımda iyi yürekli Landry, nefis şarabı dolduruyor, solumda dilber Huguette çıplak ve pembe beyaz kollarıyla duruyor, önümde de şu hamur işiyle göze Huguette'in bakışlarından daha tatlı gelen geyik eti var. Karşıda da ocağı alev alev yanan şu güzel mutfak... Ah, neden her gün böyle değil? Bir de şövalye, beni ölüme davet ediyor. Kahretsin!*" diye düşündü.

Ve samimi bir heyecanla; evsiz, barksız, ateşsiz, önüne gelen handa mola veren eski bir maceraperestin heyecanıyla, "Evet sevgili Huguette, biz... biz şeye... meçhul ülkelere gidiyoruz," dedi. "Ve gitmeden önce, oğlumla ben, burada görülecek eski bir hesabımızın bulunduğunu hatırladık."

Landry utanmış gibi yaptı. "Bilseniz bu sözleriniz bana ne doku-

nuyor, şövalye," dedi. Sonra da ilave etti, "Hemen hesabı getireyim bari..."

Yaşlı Pardaillan, o zaman kadına döndü.

"Sevgili Huguette, sanırım şövalyenin buraya gelip borcunu şahsen ödemesine pek imkân yok. Gerçi Devinière'e uğrayacağını söylemişti ama..."

Huguette aceleyle, "Şövalyenin bana hiçbir borcu yok," dedi.

"Kim demiş yok diye, kahrolası şeytan! Hem öylesine bir var ki kendi ağzıyla söylediklerini söyleyeyim de bakın görün. '*Güzel Huguette'e gelince*,' dedi, '*ona paraca borcum yok fakat bana gösterdiği dostluğa karşılık kendisine iki güzel öpücük borçluyum. Kendisine ayrıca ne olursa olsun onu unutmayacağımı ve hatıralarımın en tatlı, en iyileri arasında daima ona da yer ayıracağımı söylemek isterim*'."

Hancının karısı sevincinden kızararak, "Bunları şövalye mi söyledi?" diye haykırdı.

"Yemin ederim söyledi. Ve sanırım, aklından geçenlerin de ancak yarısını ifade etti. Onun için ben de bana verilmiş olan bu vazifeyi yapmak, hem de canıgönülden yapmak isterim..."

Bunun üzerine yaşlı adam ayağa kalkarak Huguette'i iki yanağından öptü. Sonra da yerine oturarak kadehini kaldırdı ve, "Sıhhatinize içiyorum, güzel Huguette!" dedikten sonra serseri usulünce bir yudumda boşalttı.

O zaman hancının karısı gayet hülyalı bir eda ile, "Şövalyenin beni böyle düşünmüş olmasını hiç unutmayacağım. Bunu kendisine söyleyiniz, rica ederim ve şimdi ben de ona şükranımı bir sözle belirtmek isterim," dedi.

"Söyleyin cicim."

Huguette içini çekerek, "Öyleyse kendisine söyleyiniz ki o da seviyor," dedi.

Pardaillan hayret içinde sordu. "Kimmiş bu seven?"

"Şövalyenin sevdiği... o güzel matmazel... Loïse."

Yaşlı asker yerinden sıçradı. Huguette devam etti.

"Evet, Loïse de onu seviyor, eminim ki seviyor. Zavallı delikanlıyı o kadar kederli görmüştüm ki."

"Ah sevgili Huguette, meğer siz bir melekmişsiniz."

"Kendisini o kadar üzgün görmüştüm ki... Söylediklerimi ona tekrarlayın, Loïse ile evlendiği vakit saadetini kendisine benim haber verdiğimi unutmasın."

"Vay canına! Demek onun saadeti için de uğraştınız, öyle mi Huguette? Demek iş böyle, ha? Gördünüz mü, mesele ne kadar değişti şimdi. Tanrı'ya şükürler olsun. Gelin de sizi bir daha öpeyim."

Bu yeni öpücüklerden sonra yaşlı Pardaillan yemeğine hudutsuz bir keyif içinde devam etti ve Landry Usta'nın şarabının da yardımıyla Loïse ile oğlunun düğününde bulunuşunun hayalini bile kurmaya haşladı. Neşeyle mırıldanarak, "Ha," dedi, "bu iş hana Truanderie tarafına giderek bir iki ahbap çağırmam lazım geldiğini de hatırlatıyor. Mademki artık benim de umduğum gibi sevildiğimizden eminiz, Paris 'ten sapasağlam çıkmamız lazım."

Her şeyin bir sonu vardır, hatta lezzetli yemeklerin bile...

Pardaillan'ın yemeği de bu kuralın dışında olmadığı için son şarap şişesi de son damlasına kadar bittiği zaman yaşlı serseri, ağzında bir savaş şarkısı mırıldanarak kılıcını kuşandı. Elini, Gilles Usta'nın kasasından aşırdığı üç bin ekünün bulunduğu meşin kemere attı ve hesap pusulası elinde koşan Landry Usta'ya seslendi. Hancı, keyifli ve çevik, seğirtti. Masaya varınca kâğıdını açtı. Bu kâğıt, bir arşın boyundaydı ve hancı sanki bu korkutucu uzunluğu affettirmek istermiş gibi acele söylenmeye başladı.

"Ne yaparsınız, efendim, biraz uzunca oldu ama... Hem de anlaşmamız gereğince olağanüstü masrafları da hesaba katmadım."

Pardaillan, "Hepsini yazsaydınız, azizim Landry," dedi.

Landry yerlere kadar eğilerek, mütevazı bir sadelik içinde fakat epey endişeli bir tavırla, "O halde hepsi birlikte tam üç bin ekü ediyor," dedi.

Yaşlı asker bu silleyi sarsılmadan yedi ve meşin kemerini açmaya koyuldu. Landry'nin yüzü o kadar kızardı ki ateşe döndü. "Sonunda..." diye mırıldandı.

Tam bu sırada hiddetli bir ses duyuldu: "İşte, işte, burada!"

Aynı anda salona giren üç adam kılıçlarını çekerek Pardaillan'ın üstüne atıldılar. Han, bir anda bağırtılarla doldu. Pardaillan'ın, me-

şin kemeri tutan elinin kılıcına inmesiyle kılıcın kınından fırlaması bir oldu. Landry'nin tebessümü bir dehşet ve ızdırap ifadesiyle nihayetlendi ve adamcağız ağzı açık, gözleri yusyuvarlak, arşınlık kâğıdı elinde, put gibi kalakaldı.

Pardaillan bir tekmede masayı devirmiş, sofra takımları yeri boylamıştı.

Huguette, mutfağa kaçmıştı. Üç adam kuduz gibi Pardaillan'a hücum üstüne hücum ediyorlardı.

Birisi, "Bu sefer kefalet mefalet yok! Ama kim bilir belki de hancı kadın kefil olur," diye alay ediyordu.

Bu birinci, Maugiron'du. Onun yanında Quélus vardı, "Ona aman vermeyin!" diye bağırıyordu. Hiç ses çıkarmadan soğuk bir hiddetle ha bire kılıç savuran üçüncüsü de Maurevert'di.

Üçü de Devinière'in uzun bir zaman Pardaillanların karargâhı olduğunu bilerek, belki buradadırlar ümidiyle hana girmişlerdi. Zaten asıl aradıkları da şövalye idi. Çünkü her birinin bir kılıç ve bir söz yarasından ötürü ona hınçları vardı.

Şövalyeyi bulamayıp da babasını görünce, çabucak birbirlerine bakışmış ve hemen kılıçlarını çekip saldırmışlardı.

Montmartre Sokağı'nda aldığı yaralardan dolayı zayıf düşen Pardaillan, biraz savunma yapmakla yetindi. Kendisine karşı kılıç savuran üç hasma karşı, saldırılarını durdurmakla yahut onlardan kaçınmakla yetinecekti. Üç kılıç ustası kurbanlarını öldürmeye kararlıydılar, adamın oğluna vuramayacakları ölümcül darbeyi babaya indireceklerdi. Bu nedenle kuvvetlerini muhafaza ediyor, soğukkanlılıklarını koruyorlardı. Ne yazık ki üç düşmanı bu sefer kendisiyle sokak kapısı arasında yer almışlardı. Yaşlı adam, gittikçe salonun kapısı açık dip duvarına doğru gidiyordu. Bu kapıyı geçince, romanımızın başında Pléiade şairlerinin ziyafet verdiklerini gördüğümüz salona girdi.

Bu odayı da geçti ve nihayet içerisinde, bir yavru tekenin garip bir törenle kurban edildiği son odaya girdi.

Maurevert, dişleri arasından, "Bu sefer kıstırdık," dedi.

Pardaillan da düşündü. "Vah, vah! Demek ki şövalye ile birlikte ölmemiz kaderde yazılı değilmiş."

Ve çevresine ümitsiz bir bakışla baktı. Bu sırada bir kapının açıldığını gördü. Hiç tereddüt etmeden kendisini, zar zor seçebildiği karanlık girişe attı. Burası bir tarafında mahzenin kapısının bulunduğu, öte yanında da sokağa götüren uzun koridora açılan bir kapının yer aldığı loş oda idi.

Üç düşmanı da Pardaillan'ın peşinden bu dar odaya atılmak istediler. Lakin kapı burunlarına kapanıverince, o zaman moda olan ne kadar küfür varsa hepsini ağız dolusu haykırarak kılıçlarının kabzalarıyla kapıyı dövmeye koyuldular.

Kapıyı kapayan, yaşlı Pardaillan değil, Huguette'ti. İşin sarpa sardığını görünce hemen sokağa fırlamış, oradan koridora ve bu loş odaya gelerek Pardaillan'ı içeri almasıyla kapıyı kapaması bir olmuştu.

Pardaillan, Huguette'i görünce, "Bunu siz mi yaptınız?" diye sordu.

Güzel hancı kadın, koridoru göstererek, "Çabuk kaçın," dedi.

Yaşlı şövalye, "Size teşekkür etmeden, asla!" dedi kılıcını kınına sokarken ve dışarıda bir sürü insan bağırıp çağırırken Pardaillan, Huguette'i belinden yakaladığı gibi iki yanağından öptü.

"Bu benim için! Bu da şövalye için!"

Süratle koridora atıldı; bir saniye sonra da Saint-Denis Sokağı boyunca hızlı hızlı ilerliyordu.

Maurevert kilidi kırmak için bir çekiç bulmaya giderken, Maugiron ile Quélus, "Bu sefer elimizden kaçamayacaksın!" diye bağırıyorlardı.

Maurevert, ziyafet salonunda Huguette ile karşılaştı. "Çabuk bize bir çekiç ver," dedi.

Huguette, "Ne lüzumu var?" dedi. "Ben şimdi kapıyı anahtarla açarım."

"Mükâfatınızı görürsünüz."

Kapı açılınca üç silahşor koridoru gördüler ve yaşlı tilkinin kaçmış olduğunu anladılar.

Maurevert, "İnin iki kapısı varmış," dedi.

Üçü birden sokağa fırladı ama geç kalmışlardı. Pardaillan çoktan Truanderie tarafına doğru uzaklaşmış, mareşalin ayrılmasını sağla-

mak için ihtiyaç duyduğu yardımcıları bulmaya gitmişti.

Pardaillan sokağa çıkınca Pipeau da yanına gelmişti. Köpek, alışkanlıklarına bağlı bir hayvan olarak Devinière'in masalarının birinden aşırdığı bir sucuğu ağzında tutuyordu.

Saldırganlar gittikten sonra Huguette mutfağa girdi ve hiddetinden morarmış kocasını orada buldu.

Landry, "Kahretsin!" diyordu. "Artık Pardaillan bana para vermeyi aklına bile getirmeyecektir."

Huguette gülümseyerek, "Neden?" diye sordu. "Ödemesi lazım. Böyle bir alacaktan vazgeçecek kadar zengin değiliz." Landry'nin hâlâ elinde tuttuğu upuzun kâğıdı gösteriyordu.

Hancı, "Lanet olsun!" dedi. "Ne zaman buraya borcunu ödemeye gelse zavallı lokantamda kan gövdeyi götürüyor ve kırılmadık çanak çömlek kalmıyor."

"Sen bunları da borcuna ekle... Nene lazım..."

"Haklısın, karıcığım." Ve Landry Usta, içini çekerek mırıldandı. "Ne yapalım. Bu sefer de kısmet değilmiş."

Bir masaya oturdu, karısına hokka kalem getirmesini söyledi ve meşhur hesap listesine şu ilaveleri yaptı: "*Tam ve mükemmel bir öğle yemeği: iki ekü, beş santim. Bir şişe eski Beaugency şarabı: üç ekü. Yarımşar şişelik iki Saumur şarabı: iki ekü. Kırılan çanak çömlek: yirmi ekü. Şövalye Pardaillan'ın köpeği tarafından çalınan bir sucuk: on beş santim ve dört metelik...*"

Kocasının omzunun üstünden yazılanları okumuş olan Huguette, "Bana ver de kaldırıp kilitleyeyim," dedi.

Landry, kâğıdı karısına verdi ve canı sıkkın bir halde mutfağa gitti.

Huguette'e gelince kocasının yaptığı toplamın altına şöyle bir ilave yaptı: "*Mösyö de Pardaillan'dan, biri kendi ve diğeri de oğlu mösyö şövalye adına, bin beşer yüz ekülük iki adet öpücük alınmıştır.*"

Ve pusulayı yatak odasındaki dolaba kapattı. Saat akşamın altısına kadar başka hiçbir kötü olayla karşılaşmayan Pardaillan, Montmorency konağına dönmüştü. Truanderie'de epey bir zaman kalmış, orada pek bol rastlanan ipsiz sapsızlarla uzun konuşmalar yapmıştı. Pardaillan, ahbabın yükseğini, aşağısını aramaz, mareşallerle de hay-

dutlarla da konuşurdu.

Eve döndüğü zaman bıyık altından gülüyor ve mırıldanıyordu. "Bakalım ustalıkla hazırladığım karşılaşma, nasıl oldu?"

Pardaillan, acaba hangi karşılaşmadan bahsediyordu? Okuyucularımız, yaşlı askerin, oğluna önce Truanderie'ye gideceğini söylediği halde sonradan Pipeau'yu almak için tekrar oğlunun odasına girip Devinière'e gitmekten bahsettiğini hatırlamışlardır.

Yaşlı Pardaillan, Truanderie'ye gideceğini söyleyerek oğlunun odasından çıktığı vakit, konağın içinde gezinmeye koyulmuş ve nihayet Loïse'e rastlamıştı.

Genç kızı görünce de hemen, damdan düşercesine şöyle demişti: "Sizi arıyordum. Size hoşça kalın diyecektim de..."

Genç kız, benzi atmış bir halde âdeta haykırmıştı. "Hoşça kalın mı diyecektiniz?"

"Ya! Oğlumla beraber gidiyoruz da..."

Böyle söyledikten sonra oğlunun şifa bulmaz gibi görünen bir hastalığa tutulmuş olduğunu, bir hayli ağız kalabalığıyla anlattı. Yaşlı tilki, bir yandan da şövalyenin odasına doğru yürüyordu.

Loïse de hiç farkında olmadan ve bu ani gidişten müteessir, kalbi büyük bir kederle dolu, peşinden yürüyordu.

Pardaillan, oğlunun odasına varınca yavaşça kapıyı açtı.

O zaman Loïse, genç şövalyenin Pipeau'yla yaptığı konuşmayı duydu.

İşte yaşlı asker, o zaman Pipeau'yu çağırarak kapıyı aralık ve bu kapının önünde de genç kızı tamamen şaşalamış bir halde bırakıverdi. Bu sırada genç kızın içinde ne oluyor, hangi duygular kaynaşıyordu? Bilemeyiz.

Loïse soru dolu gözlerle odaya girdi ve fena halde şaşıran şövalyeye sordu:

"Gitmek istiyormuşsunuz, öyle mi? Neden?"

Şövalye, genç kızınkinden daha titrek bir sesle mırıldandı:

"Benim gideceğimi size kim söyledi, matmazel?"

"Evvela babanız, sonra da siz."

"Ben mi?.."

"Siz ya... Demin gitmek istediğinizi söylüyordunuz... Sözlerinizi istemeyerek dinlediğim için beni affedin, şövalye... Az önce gideceğinizi, bir daha gelmeyeceğinizi... ve gideceğiniz yere köpeğinizi götürmeyeceğinizi söylüyordunuz... Hem de canınız sıkıldığı için gidecekmişsiniz... Rica ederim söyleyin şövalye, gidip de bir daha gelmeyeceğiniz bu memleket neresi?.."

"Matmazel..."

"Pipeau'yu götüremeyeceğiniz bu yer neresi?"

"Rica ederim..."

"Canınız neden sıkılıyor?"

Genç kız, kendi cesaretine kendisi de şaşmış bir halde konuşuyordu.

Şövalye, kıza derin bir acıyla kendinden geçmiş bir halde bakıyordu. Başı alevleniyor, düşünceleri bir kovandaki arılar gibi uğulduyordu. Bu an, tehlikeli fakat aynı zamanda zevkliydi.

Ne dediğinin pek farkında olmadan kekeledi. "Canım sıkılıyor derken... yani..."

Genç kız zapt olunmaz bir kalp taşkınlığı ile, "Yoksa burada, babamın yanında olduğunuz için mi sıkılıyorsunuz?" diye sordu. "Babamın yanında... nasıl demeli? Annemin yanında..." Ve gayet zayıf bir sesle ilave etti. "Benim yanımda..."

Şövalye gözlerini kapadı, ellerini kavuşturdu ve ateşli bir sesle, "Burası... Ah, bilseniz burası... burası cennettir!" dedi.

Genç kız hafifçe haykırdı. Sonra ancak bazı durumlarda genç kızların yüreklerinde alevini yakan hakikat ışığı da kendi kalbinde belirmiş olacak ki renksiz, bir zambak kadar beyazlaşmış bir halde söylendi. "Siz gitmek değil, ölmek istiyordunuz..."

"Evet."

"Neden?.."

"Çünkü sizi seviyorum!"

"Beni mi seviyorsunuz?"

"Evet..."

"Ve ölmek istiyorsunuz, öyle mi?"

"Evet..."

"Beni de mi öldürmek istiyorsunuz, şövalye?"

*

Bu sorular ve cevaplar, çabuk, nefes nefese, ateşli bir şekilde ve hafif bir sesle söylenmişti. Hülya, onları öyle bir kavramıştı ki neler konuştuklarının farkında değillerdi. Bütün varlıklarıyla taş kesilmişlerdi. Hareketsiz hallerinden, put gibi duruşlarından, renksiz yüzlerinden esrarengiz bir hava yayılıyor ve ikisi de bu aşk havası içinde yüzüyorlardı.

Aralarında duygularını saklamak söz konusu olamazdı. En serbest kız bile bu kadar sakin bir surette aşkını söyleyemez ve en tecrübeli Don Juan dahi bu derece açık konuşamazdı. Şövalye ile ömründe ikinci veya üçüncü defa konuşan Loïse, birdenbire aşkını itiraf etti. Bu aşkı saklamak veya bundan utanmak aklına bile gelmedi. Eğer şövalye, kendisini elinden tutup da götürseydi, şüphesiz onu takip edecekti.

Az önce dudaklarından dökülen sözler, düşüncelerinin tam ve kesin ifadesiydi.

Eğer şövalye ölürse, o da ölürdü.

Bu açıktı. Bundan başka bir şey olmasına imkân yoktu. Aşk bu muydu? Bilmiyor ve öğrenmek de istemiyordu.

Bildiği bir tek şey vardı.

Hayatı, birdenbire şövalyenin hayatına karışmıştı ve ruhu, bu erkeğin ruhu ile birleşmişti. Şövalye, onun beklediği erkekti. Ona bir gençlik, zafer ve aşk tanrısı olarak görünüyordu. Montmorency konağında buluşmuş olmaları, genç kıza çok doğal geliyordu. Bunun aksini düşünmek bile imkânsızdı.

Ve şimdi o giderse Loïse de giderdi.

O ölürse Loïse de ölürdü.

Artık dünyada onları ayıracak hiçbir kuvvet yoktu.

*

"Beni de mi öldürmek istiyorsunuz, şövalye?" diye sordu Loïse.

Aynı anda da gök kadar berrak, mavi gözleri Şövalye Pardail-

lan'ın gözlerine dikildi.

Delikanlı sendeledi. Bütün vücuduna garip bir titreme yayıldı. Bir an Mareşal Montmorency'nin bu genç kızı bir yabancıya, Kont Margency'ye vermek istediğini unuttu ve taşkın, şaşırmış bir halde, "*Rüya görüyorum galiba...*" diye mırıldandı. Genç kızın karşısında, ellerini kavuşturmuş, tapar gibi duruyordu. Loïse yavaş yavaş gözlerini yere indirdi, yüzünü bir zambak beyazlığı kaplamıştı.

"Siz ölürseniz, ben de ölürüm. Çünkü sizi seviyorum," dedi Loïse'e.

Birbirlerine çok yakındılar. Fakat elleri ellerine değmiyordu. Delikanlının içinde, bu meleğin elini tutar tutmaz kendini kaybedip bayılacağı korkusu vardı.

Şövalye en büyük aşklarda rastlanan sade bir ifadeyle, "Loïse," diye mırıldandı. "Mademki beni seviyorsunuz, o halde ben de yaşayacağım... Beni sevebileceğinizi düşünmek bile bana çılgınlık gibi geliyordu... Bakışlarınızın bana çevrildiğini hayal etmek bile benim için imkânsızdı... hâlâ da öyle... Halbuki bütün bu olmaz diye düşündüğüm şeyler olmuş bulunuyor, Loïse, mesut mu, yoksa bedbaht mıyım, bilmiyorum. Fakat bir şey biliyorum Loïse, hayatımın boşluğunu giderdiniz. Titriyorum, aklım yerinden oynayacak gibi... Beni seviyormuşsunuz... Demek ki bu hayal, nihayet hakikat oldu..."

Ve şövalye derin bir mutluluk tarafından ele geçirilmiş bir halde sükût etti.

"Evet, sizi seviyorum!"

"Ama zaten biliyordum. Her şey bana, dünyaya sizin, yalnız sizin için geldiğimi söylüyordu. Beni sevmemezlik edemeyeceğinizi hissediyordum, kalbim size o kadar yakındı. Sizin beni sevmemeniz bana o kadar karanlık geliyordu ki güneş bile bu karanlıkta sönüyordu."

Birden sustu.

Soluk dudaklarına manasız kelimeler geliyordu. O coşkunlukla kendinden geçmiş gibiydi.

O sırada ikisi birden, konuşulacak bütün sözlerin boş olduğunu anladılar.

Loïse, gözleri şövalyenin gözlerinde, yavaş yavaş kapıya doğru

geriledi ve şövalyeyi, olduğu yerde, yıldırımla vurulmuş gibi bırakarak âdeta buhar olup uçtu, gitti.

O zaman görünüşte gayet soğukkanlı fakat aslında son derece ateşli olan bu delikanlıda, yaşadığı olayın uyandırdığı tepki de şiddetli oldu. İçini, görülmedik, sonsuz bir neşe kapladı ve kendisini dimdik, canlı bir hale getirdi. Eli kılıcının kabzasında pencereye yanaşarak parıldayan gözlerini Paris'e çevirdi ve içinden, sessiz bir feryat halinde şu düşünceler yükseldi:

"Şimdi dünyanın hâkimi benim. Kral Charles, Montmorency, Damville, bütün kudretliler ve şanlılar, artık benim de kudretim ve şanım sizinkilerle denktir. Şimdi beni öldürecek çeliği, şimdi beni durduracak orduyu görmek isterim. Paris yansa, dünya yıkılsa, on bin asker hançerini bağrıma dayasa bile vız gelir bana! Ah, Loïse, benim Loïse'im!.."

Ve boylu boyunca halının üstüne serildi. Bayılmıştı.

*

Yaşlı Pardaillan saat altıya doğru Montmorency konağına gelince, oğlunu savaş için tepeden tırnağa silahlanmış bir halde, Mareşal Montmorency ile konuşurken buldu. Avluda, her tarafı körüklerle sımsıkı kapanabilen ağır arabalardan biri bekliyordu.

Yaşlı asker, her zamanki gibi sessiz ve soğukkanlı gözüken şövalyeyi gözden geçirdi. Kendi kendine, *"Hayır,"* diye düşündü. *"Hiçbir şey olmamışa benziyor. İyi ki şu tatlı Huguette'den aldığım hayırlı haberler var."*

Ve oğlunu bir kenara çekerek yirmi kadar serserinin konak civarında beklediklerini ve mareşale sezdirmeden kendisini yolda koruyacaklarını bildirdi.

Az sonra da mareşal, hareket işaretini verdi.

Casusları ve zaptiyeleri şaşırtmak için Saint-Antoine kapısından çıkılacak, sonra dosdoğru bir kavis çizilerek Montmorency yoluna girilecekti.

Loïse ile annesi, her tarafı sımsıkı kapatılan arabaya girdiler.

Mareşal, atıyla sağ kapı tarafında, şövalye de solda yer aldı. Yaşlı Pardaillan önden gidiyor, arkadan da mareşalin askerlerinden on iki süvari geliyordu.

O sıralarda Paris'te böyle tepeden tırnağa silahlı maiyetiyle gez-

mek, seyrek görülür bir şey değildi, o yüzden kimse bu kafileye dikkat etmedi ve araba saat yediye doğru Saint-Antoine kapısına ulaştı.

Yaşlı Pardaillan, "Artık kurtulduk," diye düşünüyordu.

Lakin tam bu sırada bir ses, "Geçmek yasaktır!" diye bağırdı.

Ve kapı nöbetçilerine komuta eden subay ilerledi.

Mareşal, şaşarak sordu: "Ne var?"

Subay, kendisini hemen tanıyarak selamladı ve "Mareşalim, affınızı rica ederim, geçmenize engel olmaya mecburum."

"İyi ama, kapı bu saatte hâlâ açık."

"Affedersiniz, mareşalim, kapı kapandı. Bakın, köprü kaldırılmış bulunuyor."

Mareşal eğildi ve kemerin altından bakınca köprünün kalkık olduğunu gördü. Subay, köprüyü indirmeye razı olmadığı takdirde kapıdan çıkmaya imkân yoktu.

"Demek bu kapı erken kapanıyor," dedi. "Peki, ya ötekiler?"

"Paris'in bütün kapıları kapandı, monsenyör."

"Peki, yarın saat kaçta açılacaklar?"

"Yarın Paris kapıları açılmayacak, efendim. Ne yarın ne de ertesi günler."

Mareşal, öfkeden çok endişeyle haykırdı: "Bu nasıl şey, canım? Bu, zulüm artık!"

"Kralın emri, monsenyör."

"Nasıl yani... artık ne Paris'ten çıkılacak ne de Paris'e girilecek, öyle mi?"

"Affedersiniz, monsenyör, Paris'e girmek ve Paris'ten çıkmak gayet kolay. Kimsenin girmesine engel olunmuyor. Çıkmak için de polis müdüründen çıkma izni almak lazım. Kendisi Bastille'den iki adımlık mesafede otırur. Eğer monsenyör arzu ederlerse..."

Mareşal, "Lüzumu yok," dedi.

Ve dönme emrini verdi. Kendi kendine mırıldanıyordu: "*Kralın emriymiş. Pekâlâ... Bu emir kimin için verilmiş? Benim için mi? Sebep ne?*"

Birden, Jeanne d'Albret, Navarre kralı ve Amiral Coligny ile birlikte gelmiş olan Huguenotları hatırladı. Olay ciddiydi. Fakat bu

emirde kendisiyle hiçbir ilgi bulamadığı için bunun Huguenotlara karşı alınmış bir polis tedbiri olduğuna inandı ve, "Aksilik," diye düşündü.

Araba Montmorency konağına yöneldiği sırada yaşlı Pardaillan da atından inmiş, hayvanını yedekte götürülmek üzere mareşalin muhafızlarından birine vermişti. Bu işin içyüzünü öğrenmek ve mümkün olursa subaya sormak istiyordu.

Mareşalin uzaklaşmasından beri beş dakika geçmişti ve yaşlı Pardaillan, subayı konuşturmak için uygun bir yalan düşünmekle meşguldü ki askerlerden birinin nöbet yerinden uzaklaşarak Saint-Antoine Sokağı'na doğru gittiğini gördü.

Hemen adamın peşine düştü. Bu askerin ağzından laf almanın daha kolay olduğunu düşünmüştü.

Yolda askere yanaşarak yanında yürümeye koyuldu.

Söze başlamış olmak için, "Hava da amma sıcak, değil mi?" dedi.

Asker cevap verdi. "Sıcak da laf mı?"

"Şöyle serin bir şişe şarap olsa hiç de fena olmazdı değil mi?"

"Fena da ne demek, beyefendi?"

"Öyleyse gelin de beraber kralın sıhhatine birer şişe devirelim."

"Devirelim, efendim."

"Şu meyhaneye girelim mi?"

"Ama şimdi giremem."

"Neden olmasın? Mademki boğazımız şimdi yanıyor..."

Asker, bir an bu muhakemenin parlaklığı karşısında zihni kamaşmış gibi duraladı. Fakat yine kendisini toparlayıp cevap verdi.

"Şimdi olmaz çünkü yapacak bir işim var."

"Nerede bu iş?.."

Asker, durmadan soru soran bu adama ters ters bakmaya başlamıştı. Bu sırada da Pardaillan'ın gözü, askerin ceketinin yakasından ucu görünen bir kâğıda takılmıştı.

Asker "Garip şey, beyefendi, benim görevimi neden bu kadar merak ediyorsunuz?" diye sordu.

"Canım, sizin göreviniz benim umurumda mı? Gideceğiniz yer

uzaksa sizi burada saatlerce bekleyecek değilim ya."

"Öyle ya. Doğru. Temple'a gidiyorum."

"Hapishaneye mi?"

"Yok canım, hapishane civarına..."

Pardaillan irkildi. Kafasından geçen bir düşünceyi zihninde evirip çevirerek birkaç adım daha attı.

Sonra birdenbire, "Arkadaş, isterseniz ben size işin ne olduğunu söyleyeyim. Siz Hotel de Mesmes'ye mektup götürüyorsunuz," dedi.

Asker hayret içinde, "Nasıl anladınız?" diye sordu.

"Gayet kolay. İşte mektubun ucu, ceketten görünüyor. Dikkat etmezseniz düşer de..."

Pardaillan aynı anda mektubu yakalamış, üstündeki yazıya göz gezdirmişti: "*Sayın Mareşal Damville'in konağına*" yazıyordu. Pardaillan bir an için mektubu alıp kaçmayı düşündüyse de sokak kalabalıktı ve az öteden atlı bir zaptiye kolu geliyordu. Zarfı tekrar askere uzatmaktan başka çare bulamadı. Fakat bu arada, zarfın acelesi olan biri tarafından, gelişigüzel kapatılmış olduğunu sezdi.

Birlikte yola koyuldular. Pardaillan askerin peşini bir saniye bile bırakmamaya karar vermişti.

Askerse, son derecede kuşkulanmıştı. Nitekim, az sonra, "Affedersiniz, beyefendi, bu mektubun en kısa sürede iletilmesi gerekiyor. O yüzden koşmak zorundayım. Tanrı'ya emanet olun," dedi.

Bu sözleri söyler söylemez koşmaya başlamıştı.

Fakat karşısındakinin, kendisinden daha inatçı olduğunu bilmiyordu: Pardaillan da koşmaya başlamıştı. Hem koşuyor hem de konuşuyordu.

"Arkadaş, yüz ekü kazanmak ister misiniz?"

Asker, koşuyu hızlandırarak, "Hayır," dedi.

"Beş yüz?" dedi Pardaillan.

"Bırakın peşimi! Yoksa imdat isterim!"

"Bin?.."

Asker aniden durdu. Mosmor kesilmişti. Titrek bir sesle, "Benden ne istiyorsunuz?" dedi.

"Eğer götürdüğünüz şu mektubu bana okutursanız, size bin ekü vermek istiyorum."

"Demek bin ekü için kendimi astırayım, ha? Haydi oradan..."

"Vay vay! Demek ki götürdüğünüz mektup bu kadar önemli, ha? Öyleyse iki bin veriyorum."

Asker sendeledi. Afallamıştı. Pardaillan acele etti.

"Hemen, ilk meyhaneye gireriz. Siz bir şişe devirirken ben de mektubu açar, okur, tekrar zarfına yerleştiririm, Kimse anlamaz."

Asker boğuk bir sesle, "Olmaz," dedi. "Subayım bana, mektup kaybolursa asılırsın," dedi.

"Hay salak hay! Sana kaybetmekten söz eden var mı?"

"Hoşça kalın."

Pardaillan parayı artırdı: "Üç bin ekü..."

Ve askeri kolundan tutarak yakındaki meyhanelerden birine sürükledi. Asker şıpır şıpır terliyor, sararıyor, kızarıyordu.

Bir şişe şarabın önüne oturdukları vakit, "Sahi mi söylüyorsunuz?" dedi.

Pardaillan cevap yerine kemerini boşalttı ve, "Say," dedi.

Gözleri kamaşan asker çığlığını zor tuttu. Bu kadar altını bir arada hiç görmemişti. Önünde bir servet duruyordu. Mektubu, soluk soluğa Pardaillan'a uzattı ve altınları saymadan cebine doldurdu. Sonra birdenbire delirmiş gibi ayağa fırlayıp koştu ve gözden kayboldu.

Pardaillan omuzlarını silkti ve artık sahibi bulunduğu mektubu açıp okudu:

"*Monsenyör, Saint-Antoine kapısına, on iki muhafız tarafından korunan kapalı bir yolcu arabası geldi. Arabanın yanında Mareşal Montmorency vardı. Kapıdan geçemeyeceğini öğrenince çok canı sıkıldı. Bana tarif etmiş olduğunuz iki maceracıyı da arabanın yanında görür gibi oldum. Montmorency konağına döneceğini tahmin ettiğim arabayı takip ettiriyorum. Monsenyörün bu mektubu alınca derhal yakacaklarını ve kendilerine bu haberi vermiş olan sadık bendelerini unutmayacaklarını ümit ederim.*"

Pardaillan söylendi. "Oh, oh! Şimdi kralın, Paris'in kapılarının kapanmasını neden emrettiğini anladım. Anladım ama Landry Usta'nın üç bin eküsü de uçtu gitti. Mühim değil. Zengindir, beklesin..."

Bunun üzerine de Montmorency konağına gitmek üzere yola koyuldu.

O gece Mareşal Damville, Paris'in ne kadar kapısı varsa hepsinden birer haber aldı. Bunların kimisinde "*Hiçbir haber yok*" deniliyordu. Kimisinde "*Mareşal kapımıza gelmedi*" yazıyordu ya da "*Tarif edilen kimseler gelmediler*" şeklinde bir cümle vardı. Yalnız Saint-Antoine kapısı hiçbir haber vermemişti.

*

Böylece Mareşal Montmorency, Lo'ise, Jeanne de Piennes ve iki Pardaillan Paris'te mahpus kaldılar. Damville, bir yandan IX. Charles'ın öldürülmesini bekliyor, öte yandan da genç kralın kendisine gösterdiği sevgiden istifade ederek nüfuzunu aklına estiği gibi kullanıyordu. Charles'a göre krallığın dayandığı direklerden biri, Catherine'e göre de kilisenin temeli olan Damville, üç ay müddetle Paris kapılarını denetleme vazifesini almıştı. Mevcut koşullar altında Paris'e giren her şeyi yakından izlemenin gerekli olduğunu göstermekte hiç zorluk çekmemişti. Bu suretle kral, şehrin fiilî askerî valisi olarak donanma görevini ifa etmesi için ona itimat etmişti.

Bu vazife, Marguerite ile Henri de Béarn'ın düğünlerinin kutlanacağı ve orduyu da tasarlanan savaşa götürmek üzere bütün Huguenotları toplayıp Hollanda'ya doğru yola çıkacağı gün sona erecekti.

Damville, bu suretle olağanüstü yetki sahibi ve geniş bir hapishane haline gelen Paris'in gardiyanı oluyordu.

*

Montmorency konağında, günler olaysız geçiyordu. Paris'ten çıkmak için boş teşebbüslere girişmektense konaktan hiç çıkılmaması kararlaştırılmıştı. Paris kapıları, uzun zaman kapalı kalamazlardı ve ilk fırsatta da şehirden hareket edilecekti.

Böylece on beş gün kadar geçti.

Yaşlı Pardaillan ile genç şövalye, hemen her gün, tanınmamak için bir sürü tedbir alarak haber toplamaya çıkıyorlardı.

Bir akşam, yaşlı şövalye yalnız çıkmıştı ve dönüşte, kapıcının odasının önünden geçerken içeride tanıdığı birini gördü. Bu, Damville'in kâhyasının yeğeni Gillot idi. Pardaillan'ın kapıcı odasına girdiğini görünce titredi, homurtuyla, "Senin burada ne işin var?" diye sordu.

"Sayın subayım... bendeniz şey için geldim... şimdi anlatıyordum ya işte... şey için..."

"Sen ne için gelirsin? Elbette gammazlığa, casusluğa gelmişsindir, rezil herif! Mademki buraya ayağınla geldin, şimdi eski sözümü yerine getireyim de gör."

Gillot kekeledi. "Lütfen beni dinleyin!"

"Seni dinleyecek vaktim yok... Şimdi kulaklarını keseceğim..."

Gillot, birden dikildi ve kurumlu bir eda ile, "Onu yapamazsınız işte!" dedi.

"Ne dedin?"

Gillot, "İsterseniz deneyin," dedi.

Aynı anda ensesine kadar kafasına geçen takkeyi çıkarınca Pardaillan hayret içinde kaldı.

Gillot'nun kulakları yoktu.

Yaşlı asker, kahkahayı basmakta gecikmedi.

Gillot ise kulaksız kellesine takkeyi geçirerek az önceki kurumlu edasıyla, "Olmayan şeyi nasıl keseceksiniz?" dedi.

"Kim yaptı bu işi?"

"Dayım yaptı... Monsenyör de Damville, sizin kulaklarımı kesmenizden korktuğum için kendisine ihanet ettiğimi öğrenince dayıma, '*Demek öyle, ha? Kes şunun kulaklarını!*' dedi. O zaman böyle bir zalimliği yapacağını hiç ummadığım dayım da bu emri yerine getirdi. Sonra bayılmışım, beni konaktan dışarı çıkarmışlar. Beni bir kadın buldu, bana baktı, yaralarımı iyi etti. Ve şimdi... Şimdi ben de onlardan öç almak istediğim için hizmetinize giriyorum."

Pardaillan, şaşakaldı.

"Lütfen beni hizmetinize alın, efendim. Bundan pişmanlık duymayacaksınız. Size hayalini bile kuramayacağınız kadar iyi hizmet edeceğim."

"Bundan hiç şüphem yok..."

"Hizmetlerime karşılık olarak sizden sadece tek bir şey istiyorum..."

"Neymiş o?"

"Kulaklarımı kesme emrini veren Monsenyör Damville'den ve bu emri uygulayan dayımdan intikam almam için bana yardım etmenizi rica ediyorum."

Yaşlı Pardaillan içinden şöyle düşündü: "*İşte bu hayvandan artık istifade edebiliriz sanırım. Herhalde bize çok faydası olur.*"

Ve arkasından da ilave etti. "Pekâlâ, seni hizmetime alıyorum."

Gillot'nun gözlerinde beliren neşe ışığı Pardaillan'ın gözüne çarpmış olsaydı, tasalanacağı kesindi. Fakat Gillot'ya peşinden gelmesini işaret eden yaşlı maceracı, konağa dalıvermişti.

Gillot, onun peşine düşerken dişleri arasında mırıldanıyordu: "Artık Gilles dayım, benden memnun kalmamazlık edemez..."

BEŞİNCİ BÖLÜM
FIRTINA YAKLAŞIYOR

Kralın Paris'e girişinden yirmi gün kadar sonra Henri de Béarn ile IX. Charles'ın kız kardeşi Marguerite nişanlandı. Bu münasebetle Louvre'da tertip edilen şölen, Kral I. François ve II. Henri devirlerinden beri görülmemiş bir parlaklıkta oldu. Huguenot hanımları Katolik asilzadelerle karşılıklı dans ettiler. Bale gösterisi yapıldı ve maskeli balo tertip edildi. Genç Henri'nin çok âşık olduğu Margot yeşil rengin hâkim olduğu muhteşem bir kıyafet giymiş, âdeta bir Hamadryad'a benzemişti. Lakin kendimizi kaptırmayalım çünkü bu budalaca şöleni hatırlayabilmek için saat başı takip etmek gerekiyor.

Louvre Sarayı ışıklarla donatılmıştı. Bu göz kamaştırıcı yapıdan kahkahalar yükseliyor ve bu ihtişamların sergilendiği odaların her biri bir drama içeriyordu.

Dışarıda kralın arkebüzcülerinin ve okçularının tutmaya çalıştıkları bir halk kalabalığı, ışıklı bir kayaya çarpan kara bir deniz gibiydi. Şehirde o gün silah taşıma yasağı sık sık okunan fermanlarla bildirildiği halde burjuvanın büyük bir kısmı partizan olarak silahlıydı ve zırhlar giyinmişlerdi. Küme küme insanlar, aralarında bir parola fısıldar gibiydiler. Bazen bir tarafta, bazen başka bir köşede bağırışlar yükseliyordu. "Yaşasın Katoliklik!" veya "Kahrolsun Huguenotlar!" sesleri, karanlık göğe yükseliyordu.

Eğlencenin başlangıcında, hava kararırken Catherine de Médicis ile oğlu IX. Charles, sarayın, balkonu Seine Nehri'ne bakan bir odasında yalnız başlarınaydılar.

IX. Charles her zamanki gibi siyahlar giyinmişti ve zayıf ellerini, balkonun demir parmaklığına dayamış, ilerideki kızıllığı seyrediyordu. Yanında, bir adım gerisinde de Catherine, müthiş bir sfenks gibi esrarlı ve zalim gülüşüyle gülüyordu.

"Beni neden buraya getirdiniz, hanımefendi?" diye sordu kral.

"Size ateşi göstermek için, efendim."

Kral sordu: "Bu, eğlence ateşi, değil mi? Benim Parislilerim eğleniyorlar, değil mi?"

"Hayır, majeste... Parisliler, dinsizlerin toplandıkları bir evi yakıyorlar. Bakın, bir ateş daha başlıyor. Şurada, solunuzda... Notre-Dame Kilisesi tarafında. Böyle giderse bütün Paris tutuşacak."

IX. Charles'ın soluk yanakları kızıllaştı ve ağzından bir küfür fırladı.

Catherine devam etti: "Allah vere de akıllarına Louvre Sarayı'nı yakmak da gelmese..."

"Ne demek! Şimdi emir vereceğim, bütün bu kundakçıları yakalasınlar."

Ve kral, arkasına dönerek seslendi:

"Hey! Cosseins!"

Catherine, kralın elini tutarak, "Delirdiniz mi, Charles?" dedi. "Paris'te isyan mı çıksın istiyorsunuz? Gözleriniz, başınızdaki tacın sallanmakta olduğunu ve dikkatli davranmazsanız tüm krallığın size karşı çıkacağını görmüyor mu?"

Charles titreyerek, "Ne diyorsunuz, madam?" dedi.

"Gerçeği söylüyorum, oğlum. Siz, Katolikler ile Huguenotların kaynaşmasını istediniz. Fakat bu, sonuç vermedi. Tanrı biliyor ya içten içe hep üzüldüm çünkü ucunda durduğun uçurumu açıkça görebiliyordum. La Rochelle, Montauban, Cognac ve La Charité'yi onların kontrolüne verdiğinizde halkın ve aristokratların şikâyetlerini duymadınız mı? Jeanne d'Albret, Henri de Béarn, Condé ve Coligny buraya geldiklerinden beri etrafınızda gittikçe artan tehditkâr yüzleri görmüyor musunuz? İlahi uyarılara karşı kör ve sağır hale geldiniz... Bakın, oğlum..."

Uzakta, karanlık göğe kızıl alevler yükseliyordu. Paris'in yarısını bu yangınların kara dumanları örtmüştü. Charles'ın gözleri yuvalarından fırlayacak gibiydi. Çeneleri kısık, vücudu titremeler içinde bakıyordu.

"Bu akşamki nişan şölenine karşı Parislilerin yanıtı bu," dedi Catherine. Kralın zayıf zihni üzerinde despotik bir imparatorluk kuran o etkileyici belagati ile, "Gökyüzüne bakın, efendim, yıldızlar kaybol-

muş ve Paris'in üzeri cehennem alevleriyle kaplı," diye devam etti.

IX. Charles gözleri fal taşı gibi açık, dişlerini çaresizlikten sıkarak o korkunç manzarayı seyretti. Ara ara gelen bir ürpertiyle sendeledi.

"Charles, beni dinleyiniz," diye sürdürdü konuşmasını. "Benim, barışı ne kadar arzu ettiğimi ve hatta bu yüzden, o mağrur Jeanne d'Albret'nin önünde ne kadar küçük düştüğümü de biliyorsunuz. Kendi kızımın Henri de Béarn ile evliliğini kabul edecek kadar ileri gittiğimi biliyorsunuz. Ben de o zamanlar kördüm. Huguenotlar ile barış düşüncesi, tamamen bir hezeyandır! Bu sapkınlar ya da kilisemiz kazanmalı veya dünyadan silinmeli. Bu iki cenah için dünyada yer yok; ikisinden biri ortadan kalkmalı ve kilisenin yenilmesi, Roma'nın ortadan kalkması ve Tanrı'nın ölmesi imkânsız olduğuna göre, yok edilmesi gerekenler bu sapkınlardır... Bu sapkınları koruyanların da vay haline! Onlarla beraber mahvolacaklar..."

"Madam... beni korkutuyorsunuz. Olayların sizin tahayyül ettiğiniz gibi vuku bulması imkânsız, ben kan akmasını istemiyorum!"

"İstemiyor musunuz? Devletlerin elçilerinin getirdikleri mektupları okumadınız mı? İspanya kralı ne diyor? Bizim zayıflığımız yüzünden yıkılan Tanrı hâkimiyetini yeniden kurmak için bir ordu ile geleceğini söylemiyor mu?"

Charles kaskatı kesilerek, "İspanya ile savaşırım," dedi.

"Saçmalık," dedi kraliçe. "Venedik bize ne diyor? Parma ve Mantova ne diyor? İmparatorluğun eyaletleri ne diyor? Hepsi, hepsi, kuzeyden güneye, gün doğumundan gün batımına, hepsi bizi suçluyor, hepsi bizi tehdit ediyor!

"Gerekirse bütün Avrupa'ya karşı koyarım." Charles, alnında beliren ter tanelerini sildi.

"Papaya da mı karşı koyacaksınız?" diye azarlayan bir tonla sordu Catherine. "Yoksa zorla kendinizi aforoz mu ettireceksiniz?"

"Allah kahretsin! Papa, papa ise ben de Fransa kralıyım!" Ve balkonun parmaklıklarına daha sıkı yapışarak sözlerine devam etti. "Susunuz," dedi. "Etrafımda susulmasını istiyorum. Ben barış kararı verdim ve krallığımda barış hüküm sürecek... İspanya'yla, imparatorlukla ve hatta papa ile bile savaşmak lazım gelirse bu savaşa da razıyım."

Catherine soğuk bir tavırla, "Ne ile?" dedi.

"Ordularımla, asilzadelerimle ve milletimle..."

"Milletiniz, ha! Gelin de bakın, milletiniz ne istiyor, majeste. Çünkü kraliyetin gücü ikimizin barış hayalleri yüzünden yıkılmak üzere; insanlar kendi başlarına harekete geçmiş durumda..."

Kraliçe bu sözleri söylerken oğlunun elini karşı konulamaz bir kuvvetle yakalayıp kendisini sürükleyerek birkaç salondan geçirdi. Aşağıda, eğlencenin gürültüleri, dans havaları çalan kemanların sesi duyuluyordu.

Catherine sarayın, Seine Nehri'nin aksi yönüne bakan, büyük salonlarından birinde durdu.

"Asilzadelerinizden bahsediyorsunuz," dedi. "Kime güveniyorsunuz? Kim bilir ne fesatlar kuran Guise'e mi? Yoksa konağına kapanan ve orada asileri barındıran Montmorency'ye mi?"

"Lanet olsun, madam! Hangi asileri kastediyorsunuz?"

"Hangi asileri olacak? Paris'in orta yerinde emirlerinize ve adamlarınıza kafa tutmuş olan ve Louvre'da sizi ve beni küçük düşüren o iki serseriyi. Fransa kralına direnen, ellerinde kılıçlarıyla meydan okuyan haydutları, baba oğul Pardaillanları..."

"Demek Montmorency bunları evinde saklıyor, öyle mi?"

"Evet, majeste ve bütün asilzadeler bu hale isyan ediyorlar. Halka gelince onları da dinleyiniz işte..."

Kralı açık bir pencerenin önüne kadar sürükledi. Charles, pencereden eğilince Louvre'u çeviren hendeklerin öte yanındaki insan denizini gördü.

Kalabalık bağırıyordu: "Yaşasın Katoliklik! Kahrolsun Huguenotlar!"

Fakat bu sesleri bastıran başka bağırtılar da vardı: "Yaşasın Guise! Yaşasın başkomutanımız!"

Charles ellerini birbirine vurup kraliçeye dönerek, "Bu ne demek? Kim bu başkomutan?" diye sordu.

"Milletiniz söylüyor ya, majeste... Henri de Guise..."

"Hangi orduların başkomutanıymış o?"

"Katolik ordularının, majeste."

"Katolik ordularının mı? Nerede bu ordular? Kim kurmuş bunları?"

Catherine hesaplı bir heyecanla, "Charles," dedi, "artık delireceğinize hükmetmeye başladım. Bu ordular, sizin bütün krallığınız, bütün milletinizdir. Bu ordular, dinin muzaffer olması için silahlanan Katoliklerdir ve şimdi kral onların başkomutanı olmak istemediği için başka bir komutan istiyorlar."

IX. Charles, pencereyi şiddetle kapadı. Odada huzursuz adımlarla volta atmaya başladı.

"Ne yapsam? Ne yapsam?" diye söyleniyordu.

"Ne mi yapsanız?.. Krallık vazifenizi, kilisenin büyük oğulluğu vazifenizi yapın, yeter."

"Ne demek? Kendisine babam dedikçe sevincinden deli olan Coligny'ye, beni dostluğuyla bir kardeş gibi saran o zavallı Henri'ye ihanet mi edeyim?.. Asla, madam! Ne isterseniz yapın, karışmak istemiyorum..."

IX. Charles'ın bütün karakteri, bu son sözlerde beliriyordu.

Catherine, bir an sevinçten titredi. Fakat kralın verdiği bu müsaadeyi yeterli bulmuyordu. Fazlasını istiyordu. Hızla oğluna yürüdü ve gözlerinin içine bakarak bir cinayet tasarlayan insanın ihtiyatıyla ve alçak sesle mırıldandı:

"Charles, merhametiniz sizi mahvedecek. Bedbaht çocuk! Kurdu Paris'e soktuğunuzu anlayamıyor musunuz? Henri de Béarn'ın dostluğundan bahsediyorsunuz. Halbuki siz Blois'ya gitmeden önce onu La Rochelle karargâhında sanıyordunuz. Halbuki o neredeydi, biliyor musunuz?"

"Söyleyin, madam?"

"Condé, d'Andelot ve Coligny ile birlikte Paris'teydi. Oraya ne için gitmişti, biliyor musunuz?"

Ara ara bu dehşetli ifadelerle sersemleyen IX. Charles çığlık atmamak için kendisini zor tuttu.

"Tacına konmak için seni nasıl öldüreceğini planlıyordu."

Kral mosmor kesildi, etrafına şaşkın gözlerle baktı.

Catherine artık kralı istediği hale getirmiş olduğunu düşündü.

Daha ileriye gidip ipi daha fazla germemeyi münasip buldu ve oğlunun kulağına eğilerek fısıldadı.

"Kimseye bir tek kelime söylemeyiniz, majeste. Alçak Huguenotlara, hakikati bildiğinizi hissettirmeyin. Birkaç gün daha sabredin, efendim. Yoksa hepimiz mahvoluruz."

Ondan sonra uzaklaştı, acele acele merdivenlerden indi ve kendi kabul salonuna gelerek seslendi: "Paola!"

Floransalı bir nedime çıkageldi. Kraliçe, "Geldiler mi?" diye sordu.

"Evet, majeste. O burada... Öteki de orada..."

"Peki, önce onu, sonra da ötekini getir."

Nedime çıktı, az sonra yanında, yerlere kadar eğilen bir adam olduğu halde geri geldi. Kraliçe en zarif tebessümüyle, "Merhaba, Maurevert," dedi. "Sizin daima dostlarımız arasında bulunduğunuzu, cesur, enerjik ve sadık bir adama ihtiyacımız oldukça koşup geldiğinizi görüyorum."

Maurevert, doğrularak, "Majestemiz, bendenizi ihya ediyorlar."

"Hayır, azizim Maurevert. Ben, tacın sadık dostlarını severim. Ne yazık ki bu taç şimdi, oğlumun kafasında bir hayli sallantılı duruyor. Çünkü bu tacı kıskanıp ele geçirmeye çalışanlar o kadar çok ki..."

Maurevert, sararak, "*Vay canına!*" diye düşündü. "*Sakın bir şeyler öğrenmiş olmasın? Pek imalı konuşuyor.*"

Ve yüksek sesle de şöyle konuştu: "Eğer bu tacı sağlamlaştırmak için hayatımı feda etmem icap ediyorsa majestemizin emir vermesi yeterli. Her şeye hazırım."

Sonra doğruldu. Kraliçe eğer fazlasıyla düşüncelere dalmış bulunmasaydı onun bakışlarındaki küstahlığı fark edebilirdi.

Maurevert içten içe tedirginlik de taşıyordu, kraliçe ile yalnız olduğundan emin olmak için hızlıca etrafına göz gezdirdi.

Şu anda karşımızda olduğuna göre kendisinin nasıl biri olduğunu kısaca anlatalım...

Otuz yaşlarında görünüyordu. İnce, zayıftı, saçları ve sakalları sarıydı, neredeyse kırmızımsı, çelik gibi yansımaları olan gri göz-

leri, düzgün yüz hatları vardı, zarif bir duruşa sahipti. Çirkin bir adam değildi. Gayet iyi kılıç kullandığı, tabanca ve arkebüz nişancılığında çok usta olduğu söylenirdi. Sarayda, belirli bir mevkisi yoktu. Nereden geldiği ve ailesinin kim olduğu bilinmiyordu. Başlarda kralın kardeşi Anjou dükü tarafından çok himaye görmüştü ve Maurevert, düke, iyi bir uşağın, bir prense yapabileceği her türlü hizmeti yapmıştı. Karşılık olarak da Henri kendisini kraliçeye takdim etmiş ve şöyle demişti: "Anne, Maurevert'e emir verseydim, babasını öldürürdü!"

Maurevert, sarayda bazıları tarafından hor görülür, bazıları tarafından da kendisinden çekinilir bir adamdı ve yüksek yerden himaye gördüğü için kendisine tahammül ediliyordu. Gittikçe en gizli entrikalara karışmıştı.

O kimseyi ne sevdi ne de nefret etti ama yoluna çıkan herkesi soğukkanlılıkla öldürmeyi başardı. Az konuşur, çok dinler, fark edilmemeye, kendini vazgeçilmez kılmaya çalışırdı.

Ne istiyordu? Önce para, çok para. Ve sonra, arkadaşlığını kabul eden asil yoldaşlar arasında iyi bir makam elde etmesine izin veren bir unvan.

Maurevert gizlice Guise dükü hesabına, Anjou düküne ihanet ediyordu. Kral hesabına Guise düküne ihanet etmeye hazırdı. Anjou dükünün, kardeşi Kral IX. Charles'ın ölümünü sabırsızlıkla beklediğini biliyordu ve sonradan Anjou dükü tarafından terk edilmekten çekinmesiydi, kralı öldürmekte tereddüt bile etmezdi.

Guise dükünün komplo hareketini keşfetmişti ve hemen o harekete katılmıştı. Hasılı, herkesten tarafaydı ve her çorbada tuzu vardı.

Kısacası alelade bir haydut değildi.

Tüm içgüdülere sahipti. Şu an için bir saray komplosuna dâhil olmuştu ama bir yolcuyu soymak için ormanda da pusuya yatabilecek yeteneği vardı.

Kraliçenin tacın zor durumda olduğundan bahsettiğini duyunca Guise dükünün komplosundan şüphelendiğini sanmıştı ve çevresine bakınarak şöyle düşünmüştü:

"Eğer benim bu komploya dâhil olduğumu biliyorsa ve beni tutuklattırmaya kalkışırsa hemen gırtlağına atılır, sıkıveririm ve krala da kraliçe-

nin, kendisini öldürüp yerine d'Anjou'yu geçirmek istediğini ispat ederim."

Bu yüzdendir ki kraliçeye, onun anlayamadığı tehditkâr bir tavırla, "Her şeye hazırım!" demişti.

"Biliyorum, Maurevert," dedi. "Zaten bu zor zamanlarda sizi hatırlamama sebep de bu ya... Düşmanlarım, daha doğrusu oğlumun düşmanları çok..."

Maurevert, "Majesteleri şimdi hangi oğullarından bahsediyorlar?" diye sordu.

Kraliçe bir süre düşündü. "*Vay vay! Yüce İsa! İşte düşündüğümden daha zeki bir adam.*"

Ve içini çekerek hazin bir tavırla konuştu. "Hangisinden olacak? Kraldan bahsediyorum tabii... Biçare, o kadar zayıf ve hasta ki."

"Daha ziyade Monsenyör Henri'nin hâlâ en sadık hizmetkârı için her zaman kendisini, kraliçemizin tek oğluymuş gibi düşünüyorum. Bağışlayın, madam, kralı unuttum..."

Catherine irkildi. "Maurevert," dedi. "Ben iki oğlumu da aynı derecede severim. Benim gibi iyi bir anne, evlatları arasında fark gözetmez... Tanrı, oğlum Charles'ı yanına çağırdığı zaman oğlum Henri'nin sizin gibi sadık bendeleri bulunmasından pek mesut olacağım. Fakat Anjou düküne olan bu sadakatinizi bir süre için krala da göstermez misiniz?"

Maurevert atıldı:

"Siz majestelerine söylediklerimden anlaşılmasını dilediğim, bedenimin ve ruhumun Anjou düküne ait olduğudur," dedi ve devam etti. "Kral benim ufak hizmetlerime ihtiyaç hissederse bu hizmetlerimi kendisinden esirgemeyeceğim gayet tabiidir. Zaten sadık bir tebaanın vazifesi de bu değil midir?"

Maurevert'in Anjou dükünden bahsedişinde öyle büyük bir fark seziliyordu ki Catherine kendini tutamayıp heyecanla haykırdı.

"Maurevert! Siz, dürüst bir adamsınız; eğer bana itaat ederseniz, sizi ihya ederim."

Kendisine bu kadar hâkim olan bu kadın, oğlu Henri'ye olan sevgisi işe karışınca taşıp coşuyordu.

Bir an düşündükten sonra sözüne devam etti.

"Mademki krala hizmet etmek istiyorsunuz, size düşmanlarının kim olduklarını haber vermek isterim."

"Eğer majesteleri bendenizi, böyle bir sırrı muhafazaya layık görürlerse..."

"Acaba, hangi düşmanlardan bahsetmek istediğimi hiç sezmiyor musunuz?"

"Dük Guise mi?"

Kraliçenin gözlerinde ışıklar yanarak, "Guise dükü bize sadıktır. Üstelik kendisiyle aynı mezhepteniz," dedi. "O zaman belki de majesteleri, Mareşal Damville'den bahsedecektir?"

"Guyenne eyaletini emanet ettiğimiz Mareşal Damville de sadık asilzadelerimizden biridir."

"Öyleyse," dedi Maurevert, "politikacıların şefi olarak namı bulunan, en düşük hırsları gizleyen, kilisenin kötü ve hoşnutsuz hizmetkârından başka bir şey olmayan kişi?"

"Montmorency!" dedi Kraliçe, "İşte şimdi bir hasımdan bahsediyorsun fakat ondan sonra bahsederiz.

"Lakin ben..." dedi Maurevert, "anlayamıyorum."

"Kralın, kilisenin büyük oğlu olduğunu düşünsenize..."

"Yoksa majestemiz, Huguenotlardan mı bahsetmek istiyorlar? Fakat kral, onlarla barıştığını ilan etmedi mi? Siz, Navarre kraliçesiyle el sıkışmadınız mı?"

"Öyle ama, bütün bu fedakârlıklarımıza rağmen, Huguenotlar yine arkamızdan komplo kuruyorlar. Krallığın her yerinden Paris'e akın ediyorlar. Bizi boğuyorlar, eziyorlar. İhtiyar Le Garde, Coligny'nin ordusunu Albé dükü ile savaşmak için silahlandıracağım diye cephaneliklerimizi boşaltıyor. Bilseniz Maurevert, oğlumun geleceği beni titretiyor!"

"Öyleyse majestemiz amirali neden tevkif ettirmiyorlar?"

"Çok geç, sevgili Maurevert, çok geç," dedi Catherine kılıç ustasına samimi gelmeyen bir umutsuzlukla. "Amirali nasıl durduralım? Şimdi kim böyle bir görevi üstlenmeye cesaret edebilir?"

"Ben..."

"Siz mi?..

"Neden olmasın? Kral bana emir buyursun, bu akşam partinin ortasında Coligny'yi hemen tıtuklarım..."

"Rezaleti düşünmüyor musunuz? Ah hayır, imkânsız bu... Ben çok bedbaht bir kraliçeyim... Artık Tanrı da dualarıma cevap vermez oldu. Eğer verseydi kral kurtulacaktı, krallık ve kilise de... Tanrı bazen sağırlaşıyor veya en azından bizi çok zorlu sınavlara sokmak istiyor... Hiç olmazsa Coligny'ye bir nöbet musallat eder, melunu yanına alır, bizi kurtarırdı... anlıyorsunuz ya...

Maurevert, kraliçenin sözlerini dinlerken bir taraftan mimiklerini dikkatle gözlemliyordu.

"Yazık," diye konuşmaya devam etti Catherine, "Sapkınlara boyun eğmek ve kilisede onların ayinlerini dinlemek zorunda kalacağız. Halbuki artık ümidimiz bir kazaya kaldı..."

Kraliçe durunca Maurevert gülümsedi. Catherine bu tebessümü gördüğü vakit sevinç duydu. Ama Maurevert de anlamamış görünerek daha açık emirler almak istiyordu.

"Kaza mı?" diye sordu.

Kraliçe, "Öyle ya," dedi. "Amiralin başına kaza gelemez mi? Kafasına kiremit de düşemez mi?"

"Düşebilir ama bu kiremidin çok sadık bir..."

"Kiremit olması ve bir hayli paraya mal olması lazım gelir, değil mi? Korkmadan söyleyin, azizim Maurevert. Bu, kiremidin zeki ve sadık olması için ne lazım?"

"Orasını bilmiyorum, sayın kraliçem fakat kiremit olmazsa bir arkebüz tüfeği olabilir ki böyle bir silah da arkadaşlarımdan birinin elinde olunca aynı zekâyı ve sadakati gösterebilir."

"Zaten biz de fazla bir şey istemiyoruz, canım... Varsın kiremit olmasın da arkebüz olsun. Tek kralı ve kiliseyi kurtarsın da..."

"O halde majestemiz üzülmesinler, bu arkadaşıma bir çift söz söylersem yeter."

"Peki ama o arkadaş bu işi nasıl yapacak?"

"Gayet basit, kraliçem... Amiral saraydan her gün aynı saatte çıkıp aynı yoldan konağına gitmiyor mu? Daha şimdiden en elverişli yeri buldum gibi... Majestemiz, Papaz Villemur 'u tanırlar mı?"

"Saint-Germain-l'Auxerrois papazını mı?"

"Ta kendisi. Bu muhterem din adamı, Saint-Germain-l'Auxerrois manastırında oturur ve amiral, Béthisy Sokağı'ndaki konağa gitmek için her gün bu manastırın önünden geçer. Villemur'un evi, bu yolun üstündedir. Öyle de muhafazalıdır ki dışarıdan bakıp içeriyi görmek mümkün değildir."

"Mükemmel, mükemmel..."

"Evet, diyelim ki arkadaşım, bu papazda misafirdir ve elindeki arkebüzle de oynamaktadır. Tam Amiral sokaktan geçerken bir kaza eseri olarak silah ateş alır ve Amiral yere cansız düşüverir... Kaza bu, kim kimi suçlayabilir? Ve majestemiz de amiralin ölümüne ilk üzülenlerden biri olursunuz... Zannımca benim arkebüz, sizin kiremitten ve humma nöbetinden çok daha iyidir..."

"Elbette. Eğer bu kaza olursa arkadaşınıza şahane bir mükâfat veririz. Arkadaşınızın başka bir arzusu var mıdır?"

"Onun yerinde ben olsam, kraliçeme hizmetin kâfi bir mükâfat olduğu beyanında bulunurdum."

"Ama herkes sizin kadar sadık değildir ki Maurevert..."

"Majeste merak buyurmasınlar. Atış hususunda son derece yetenekli olan arkadaşımın eli titremesin diye, onu kuvvetlendirmek için şimdiye kadar biriktirdiğim elli bin eküyü feda ederim! Görüyorsunuz ya, mühim bir para değil."

Kraliçe, rakamı duyunca yerinden hopladı. Sonra eğilip bir kâğıda bir şeyler karaladı ve Maurevert'e uzattı.

Adam kâğıdı okurken Catherine, "Biriktirdiğiniz paraya dokunmayın," dedi. "Arkadaşınız için size yirmi beş bin ekülük bir belge veriyorum. Hazineden alsın."

Maurevert kâğıdı katlayıp cebine koydu.

Kraliçe, "Geri kalanı kazadan sonra," dedi. "Görüyorsunuz ki arkadaşınıza verilecek mükâfat bahsinde pazarlık etmedim. Fakat kazadan sonra ona haber veriniz, kendisine yine ihtiyacım olacak."

"Kime karşı kullanmak üzere, kraliçem?"

Catherine, devlet işlerinden bahsederken takındığı o mütebessim sade tavrı bırakarak yüzünde bir nefret patlamasının yaşanmasına izin

verdi ki aslında doğal ifadesini yeniden kazanmış gibi görünüyordu. Bu kadında vahşi bir hava vardı ve acımasızlık tasarıları yaptığında gerçek benliği ortaya çıkmış oluyordu.

Kraliçe yüzünü buruştu. "Bu sefer mesele kral ve kilise ile ilgili değil," dedi. "Beni küçük düşürmüş bulunan iki adam söz konusu... Onlar, daha doğrusu onlardan biri bu işlere burnunu sokmasaydı, bugün bu vaziyette bulunmayacak, Huguenot ordusunu Paris'e sokmayacaktık. Louvre'da nişan töreni olmayacaktı. Adam, Jeanne d'Albret'yi kurtarmak suretiyle oğlumu da beni de zor bir durumda bıraktı. Bütün planlarımı altüst etti. Fakat bu kadarı da yetmiyormuş gibi hayatımda büyük bir engel olan birini de korumaya kalkıyor. İki defa benimle alay ettiler. O da babası da can düşmanlarımdır. Maurevert beni bu iki adamdan kurtarırsanız, sizi çok büyük unvanlar bahşederim."

Maurevert titredi, kraliçe konuşmaya devam etti. "Size uygun bir kontluk bulurum. Kontluğunuza bağışlamak üzere de bu adamların her birinin başına yüz bin ekü mükâfat vadediyorum!"

"Bunlar, bu kadar kudretli, bu kadar mühim kimseler mi, madam?"

"Hayır, tam tersine iki sefil maceracı. Fakat dikkat edin, demir gibi heriflerdir. Öldü sanırsınız, yine meydana çıkarlar. Kendilerini bir evde yakar, başka bir evde dipdiri bulursunuz. Etraflarını sararsınız, yirmi kılıç birden yüreklerine saplanmaya hazırlanır. Canım, siz bunları zaten biliyorsunuz, Maurevert. Meyhanenin yanışında da kendilerinin muhasara edilişinde de benim burada hakarete uğrayışımda da vardınız."

Maurevert, korkunç bir kin içinde doğrularak dişlerini gıcırdattı. "Pardayanlardan bahsediyorsunuz sanırım?"

"Evet! Onlardan bahsediyorum. Onlar şimdi..."

"Montmorency'nin konağında bulunuyorlar, biliyorum kraliçem. Çünkü onları adım adım izliyorum. O halde sizi hayrette bırakacak bir şey söyleyeyim: Bu iki adam için ne sizin kontluğu ne de iki yüz bin eküyü isterim. Üstelik ikisini de yakalayıp kendi ellerimle boğmak için kanımı son damlasına kadar akıtmaya da hazırım."

Catherine, "Yok canım! Demek ki onlara pek kızgınsınız?" dedi. "Neden acaba?"

Maurevert, cevap yerine, parmağını sağ yanağına götürdü. Orada, uzun bir yara izi görünüyordu.

Kraliçe, "Muazzam bir kamçı yarası!" dedi büyük bir dinginlikle, "Ömrünüz boyunca izini taşıyacaksınız."

"Evet, kraliçem, şimdiye kadar bu yaraya güldükleri için üç kişiyi öldürdüm! Ve bu bir kamçı değil, doğrudan savurulmuş bir kılıcın yarası."

"Elbette değil! Bu yaraya bir kılıcın neden olması mümkün değil."

Maurevert dişlerini gıcırdattı ve birdenbire sordu: "Kraliçe hazretleri bana izin veriyorlar mı?"

"Gidin, Maurevert ve unutmayın ki hizmetinizi tam yaparsanız, benden her istediğinizi dileyebilirsiniz."

Maurevert eğilip selam verdikten sonra uzaklaştı.

"*Güzel*," diye düşündü kraliçe, "*Coligny ve Pardaillanlar için gerekeni yaptım. Bakalım Jeanne d'Albret neredeymiş?*" Bütün bu konuşmaları yaptığı odadaki büyükçe bir koltuğa oturdu.

Yavaş yavaş Catherine'in sarsılmış yüz hatları gevşedi. Nefret ifadesinin yerini hülyalı bir melankoli ifadesi aldı. Kendini incelemek için yüzüne küçük bir ayna tuttu, koltuğuna iyice yerleşti ve başını örten siyah tülü omuzlarının üzerine çekti; içinde bulunduğu melankolik ruh haline harika bir tür çerçeve olmuştu...

Ancak bir sonraki konuğunu hatırladı ve hizmetçisini çağırdı.

Paola bitişikteki odaya girdi. Tıpkı Maurevert gibi bu yeni konuğun ismini de kraliçeye söyledi ve odadan çıktı.

Maurevert'e gelince, on bin davetlinin gülüp eğlendiği salonlara yürüdü. Ziyafet henüz doruk noktasına ulaşmamıştı lakin buzlar erimiş ve kalabalığa büyük bir neşe hâkim olmuştu.

Gözleriyle etrafı araştırmaya haşladı. Nihayet kalabalık bir grubun orta yerinde Guise dükünü gördü. Etrafındakiler, Guise düküne yaranmaya öylesine çalışıyorlardı ki grubun ortasındakinin kral olduğu sanılabilirdi. Guise dükü de bugün son derece şık giyinmiş, gençliğinin ve zarafetinin bütün ihtişamıyla saraya gelmişti. Kılıcının kabzası elmaslarla süslüydü ve ayrıca gömleğinin düğmeleri de

değerli taşlardandı, yakut ve zümrütten tokaları şapkasının beyaz tüylerine tutturulmuştu.

Bugün insanların alay etmesine sebep olabilecek tüm bu mücevher teşhiri, o zamanlar zenginliğin bariz bir kanıtı olarak görülüyordu. Bugün siyah kıyafetleri içindeki soylular bu mücevherleri eşlerinin üzerinde görmekten hoşlanıyorlar; böylece beyefendinin zenginliğinin derecesini ölçmek isteyenler eşinin mücevherlerini incelemek durumunda kalırlar.

Guise Dükü Henri de Lorraine, hiç şüphesiz Fransız sarayının en kibar ve yakışıklı asilzadelerinden biriydi. Neşeli görünüyor ve yanındakilerle birlikte sade giyimli Huguenotlarla alay edip duruyordu.

Aniden aklına Huguenotlara mükemmel bir muziplik yapmak geldi. Ansızın daha sinirli sinirli gülmeye haşladı. Amiralin damadı Téligny'yi görmüştü. Téligny, yanında harikulade güzel karısı Louise de Coligny olduğu halde salondan geçiyordu.

Guise dükü, genç kadını uzaktan gördü. İçini çekti ve hafifçe sarardı. Sonra bir kahkaha atarak yanındakilere, "Beyler şimdi çok güleceğimiz bir oyun oynayalım," dedi. "Yaklaşın da anlatayım."

Fakat tam etrafındakiler yaklaştığı sırada şövalye, Guise dükünün koluna dokundu. Dük, Maurevert'i görünce hemen arkadaşlarından af dileyerek "Bekleyiniz lütfen, hemen geri döneceğim ve tüm kasabada konuşulacak bir maskeli balo düzenleyeceğim. Allah iyiliklerini versin! Huguenotları biraz eğlendirmek icap eder."

İki adam bir pencerenin önüne kadar gittiler ve perdelerin arkasına sinip konuştular.

Guise dükü, "Neden çağırmış? Ne istiyormuş?" diye sordu.

Maurevert, açıkça, "Meğer bana Coligny'yi öldürmem için emir verecekmiş," dedi.

Dük irkildi ve boğuk bir sesle mırıldandı. "Bizden çabuk harekete geçiyor. Ama her neyse! Amiral ile de başlayabilirsin! Ah! Coligny! Coligny! Kızınla olan izdivacıma engel olduğun için kan kusacaksın!"

Sanki kendi içinde bir savaş veriyormuş gibi bir dakika kadar sessiz kaldı, sonra sorularına devam etti.

"Sen ne söz verdin?"

"Amiralin üstüne ateş edeceğimi söyledim."

Dük bir an tereddüt ederek durdu. "Pekâlâ..." dedi başını sallayarak. "Fakat ben sana zamanını söyleyinceye kadar bekle, anladın mı?

"Başüstüne, efendim."

"Ben emir vermeden ateş etme. Sonra ateş edeceğin gün de amirali öldürmemeye, sadece ağır yaralamaya dikkat edersin."

"Evet, monsenyör..."

Bu birkaç söz, hoş bir nükte anlatılıyormuş gibi gülüşerek konuşulmuştu ve Guise dükünün arkadaşları, Maurevert'in gayet gözde olduğunu görerek kendisini son derece kıskandılar.

İki adam bu esnada birbirlerinden ayrılmışlardı. Dük tekrar arkadaşlarının yanına dönerek yapacağı muzipliği anlatmaya koyuldu ve kahkahalar eşliğinde gelen alkışlara bakılırsa fikri oldukça beğenilmişti."

Maurevert'e gelince, kalabalığa karıştı, salonlardan birer birer geçti, sonra Louvre'un muhteşem kapısından çıkarak ışıktan kaçan bir gece kuşu gibi karanlık sokaklarda kayboldu.

ALTINCI BÖLÜM
FIRTINA YAKLAŞIYOR (DEVAM)

"Önce haydut... sonra da o..." Kraliçe Catherine, kralın yanından ayrıldıktan sonra odasına geri dönmüş ve hizmetçisi Paola'ya böyle söylemişti.

Maurevert ile yaptığı görüşmeye şahit olmuştuk, Floransalı hizmetçi, kraliçenin basitçe "o" dediği kişiyi içeri aldı.

İçeri girip kraliçeyi selamlayan bu yeni kişi vakur bir edayla Catherine'in önünde duruyordu. Solgun görünüyordu. Ateşli gözleri odanın solgunluğunda parlıyor gibiydi. Şiddetli bir endişe içinde ızdırap çekiyormuş gibi duruyordu ve bakışları, gözlerini henüz ona çevirmemiş ve konuşmakta tereddüt eden kraliçeden hiç ayırmadı.

Bu adam Kont Marillac idi.

Catherine evvela konuşmakta tereddüt eder gibi durduktan sonra, "Randevunuza sadıksınız, teşekkürler kont," dedi.

"Majestemize, bana gösterdikleri ilgiden ve verdikleri sözden dolayı teşekkür ederim."

Kraliçe, derin bir hüzün içindeymiş ve karşısındakine karşı hudutsuz bir şefkat besliyormuş gibi bir hal takınmıştı. Sesi olağanüstü bir tatlılıkla çıkıyordu. Gizliden gizliye acı çeken ve derin düşünceler içindeki bir insanın tavrına bürünmüştü.

Komedi, derdi Maurevert ile kraliçe arasındaki konuşmayı gözleyen biri.

Trajedi, derdi aynı gözlemci, Catherine'in Kont Marillac ile... oğlu ile karşı karşıya olduğu bu sahne için.

"Kont," dedi yumuşak bir sesle. "Size gösterdiğim bu ilgiye hayret etmemenizi rica ederim."

Kont Marillac, bu sözlerin sakladığı manayı anlamamış gibi, "Bana bu sözleri söyleyen kraliçe mi?" diye mırıldandı.

Bir an için Catherine'in, "Hayır, kraliçe değil, anneniz..." demesini bekledi. Ancak bu söz gelmedi. Ama Catherine, oğlunun içinden geçenleri de sezmemiş değildi.

"Kont," dedi kraliçe, "siz tanıdığım en dürüst insansınız... Size gösterdiğim bu alakayı... sorgulamamanız için bu dürüstlüğe sığınıyorum."

Bu söz üzerine Marillac o kadar eğildi ki neredeyse diz çökmüş gibiydi.

"Majestelerinin zihninde bir sır varsa," dedi titreyen bir sesle, "bu sır daha zihnime girmeden gökten bir ateş beni yok etsin..."

"Bir sır var... evet, kont... Bu sırrı yemin ederim ki bir gün... yakında... sizinle paylaşacağım..."

Genç adam çığlık atmamak için zor duruyordu.

"Yakında, evet," dedi kraliçe, sesinde takdire şayan bir hüzünle. "Bir gün, sizinle neden bu kadar ilgilendiğimi anlayacak, niçin ilk konuşmamızda size son derece soğuk davranmak mecburiyetinde kaldığım halde bir krallık bahşetmek istediğimi öğrenecek... neden hareketleriniz karşısında endişe duyduğumu... neden kederinizi deştiğimi... ve nihayet niçin sizi mesut görmek istediğimi kavrayacaksınız."

Kont Marillac, "Anne, anne!" diye bağıracaktı fakat sadece, "Madam, madam!" diyebildi.

"Teşekkürlerimi sunarım madam," dedi Marillac, samimi bir onayla.

Kontu o andaki ruh halinden çıkarması gerektiğini hemen fark etti ve kendini derinlerdeki düşüncelerinden ayırmakta zorlanıyormuş gibi aşikâr bir ifadeye bürünüp zorluklar gülümseyerek, "Size hediye ettiğim kutuyu ne yaptınız?" diye sordu.

Marillac kraliçenin gülümsemesine aynı şekilde karşılık verdi. Tuhaf yaratıkların olduğu fantastik bir dünyaya girmiş gibi hissetti kendini.

"Kutuyu mu?.." diye kekeledi. "Sakladım, mukaddes bir emanet gibi sakladım. Çünkü siz hediye etmiştiniz..."

Catherine'in alnında bir kırışık belirdi.

"Evinizde mi duruyor?"

"Majesteleri, Navarre kraliçesinin konağında oturduğumu bilirler. Çünkü kendisinin maiyetindeyim... Gerçi kutu, çok kıymetli... ama nihayetinde kadınlara yakışır bir şey..."

Catherine garip bir tebessümle, "Doğru," dedi. "Kadın eşyasıdır. Fransa sarayına yeni geldiğim sıralarda bana Kral I. François tarafından hediye edilmişti. İçinde kâh eldivenlerimi, kâh eşarplarımı saklardım..."

Kont, "Şu halde yine aynı şey için kullanılıyor," dedi. "Majesteleri kraliçem de bu kutuda eldivenlerini saklıyor."

"Sahi mi?" diye sordu Catherine, o kalpte aniden ortaya çıkan vahşi sevinci fark edebilecek birine kurnazlığın harika bir başyapıtı gibi görünebilecek bir iç çekişle.

"Evet," diye cevap verdi kont, birdenbire ciddileşerek. "Navarre kraliçesini... affınıza sığınarak... annemmiş gibi severim, madam... Bu itibarla hediyenizi de... bana lazım olacağı güne kadar... muhafaza etmesini kendisinden rica ettim."

"Pek iyi yapmışsınız evladım."

Catherine'in ağzından ilk defa olarak "evladım" sözünü duyunca kontun gözleri kararır gibi oldu, neredeyse sendeleyecekti.

Catherine telaşlanarak sordu: "Size lazım olacağı güne kadar mı dediniz?.."

Kont, yeniden eski kederine gömülerek, "Evet," dedi. "Hakikati öğreneceğim güne kadar... Majestemiz beni affederse bana o altın kutuyu hediye ettikleri gün, aynı zamanda vadetmek lütfunda bulunmuşlardı ki..."

"Vaadimi tutacağım, sevgili kont. Ama önce sizin Alice de Lux'e olan aşkınızı nasıl öğrendiğimi merak etmiyor musunuz? Sizi hangi kederin üzdüğünü nasıl öğrendiğimi bilmek istemez misiniz?"

"Öyle endişeler içinde yaşıyorum ki madam, artık beni hiçbir şey üzmediği gibi hiçbir şey de hayrete düşürmüyor. Ben sadece majestemizin mükemmel istihbarat kaynakları olduğunu ve hakkımda bilgi edinme lütfunda bulunduğunuzu düşünmüştüm."

"Yanlış değil, kont. Fakat sizi adım adını takip ettirmek, yaptıklarınızı öğrenmek ve gerekirse sizi himaye etmek için esaslı bir plan

yapmak icap etti. Hiç kimse, hatta oğlum Fransa kralı için bile bu kadar zahmete katlanmazdım..."

Kont, bu sözlerde annesinin, kendisine yeni bir şefkat gösterisini sezecek gibi olduysa da Catherine, bu konuşmanın başından beri iki üç defa yaptığı gibi yine bir el hareketiyle kontun heyecanını önledi.

"Yani evet, sizi izledim," dedi kraliçe gülümseyerek. "Kont... eğer böyle yapmasaydım kraliyetin... doğal olarak benim de... düşmanı haline gelebilirdiniz. Karşınızda bunca zamandır tarafsız durmak zordu... ne zaman ki..."

"Devam edin, madam, yalvarırım!" diye haykırdı Marillac.

"Neyse," dedi kraliçe. "Henüz zamanı değil. Sırrımı açıklayacağım ana kadar sabredeceğinize yemin etmiştiniz, hatırlatırım."

Kont ellerini dua eder gibi birleştirdi ve âdeta bir azizin önündeymiş gibi başını eğdi.

"Sizinle ilk karşılaşmamızdan az sonra," diye devam etti kraliçe. "Alice de Lux'e olan aşkınızı öğrendim. Bir akşam, kont, benim yeni sarayımın kulesinin önüne geldiniz. Yanınızda Navarre kraliçesi de vardı. O, Alice de Lux'ün evine girdi. Siz de orada beklediniz. Çok endişeliydiniz... Sizi üzen şeyin sebebini öğrenmek istedim... Alice'i tanırdım... Bizim dinimize sırt çevirdiği için vaktiyle kendisine biraz kötü muamele etmiştim... Yanılmışım, kabul ediyorum... Çünkü insanın, başkalarının inancına saygı beslemesi gerekir... Fakat Alice'i bana karşı kin beslemeyeceğini bilecek kadar iyi tanıyordum... Nitekim ertesi gün kendisini gördüm... ve Kraliçe Jeanne ile neler konuştuklarını öğrendim."

Kont titreyerek, "O gün... ikinci defa konuştuk, madam," dedi. "Beni o gün çağırttınız... bana olan sevginizin delili olarak da... o altın kutuyu hediye etmek lütfunda bulundunuz... ve yine o gün bana bir vaatte bulundunuz..."

"Evet, size Alice de Lux hakkındaki düşüncemi söylemeyi vadetmiştim. Bu sözümü tutacağım."

Kont sapsarı kesilmişti. Görünüşünde, mahkeme başkanının kararını dinlemeye hazırlanan bir sanık hali vardı.

Catherine, "Peki ama Navarre kraliçesi, o günden sonra size hiçbir şey söylemedi mi?" diye sordu.

Kont Marillac, "Sadece, hayatım boyunca unutamayacağım, şu sözleri söylemişti, madam: '*Evladım, nişanlımı uzun uzun sorguya çektim. Bana ne düşündüğümü sorarsanız, oğlum yerine koyduğum bir delikanlının böyle bir kadınla evlenmesinden dehşet duyarım derim... Fakat aşk, mucizeler yaratabilir... Alice'e olan sevginle gerçekten mucizeler yaratabilirsin... O da seni bir kadının nadiren sevdiği gibi seviyor... Böyle büyük bir aşk karşısında size ancak şunları söyleyebilirim: Benim dediklerime bakmayınız, mukadderatınıza tabi olunuz. Ne tereddütlerimi ne de bahsettiğim korkularımı dikkate alın. Çünkü sizi dünyada hiçbir kadın seni Alice kadar sevemez*'."

Kont, bir an mahzun mahzun sustu. Sonra devam etti. "O zamandan beri kraliçe, bu sözlere bir tek kelime bile katmadı. Hatta ben Alice ile evlenmeye karar verinceye kadar kendisine bu meseleden bahsetmememi de rica etti... Ah, madam, kraliçenin bu sözleri, esrarı koyulaştırmaktan başka bir şeye yaramadı. Hiç yalan söylemeyen bu asil kadın neden yüzüme bakınca kızardı? Alice'in eşim olma ihtimaline karşı neden korku duyuyor? Acaba Navarre kraliçesi, Alice'in ne gibi bir sırrını keşfetti? Ve Alice'in bu sırrı bana anlatmasına neden engel oldu? Jeanne d'Albret'ye bu sırrı unutturan şey bizim yaşadığımız mucizevi aşk mıydı? O sağlam ve dürüst zihin neden tereddüt ediyor? O büyük kalp neden titriyor? Bana öyle geliyor ki kraliçe, belki de Alice'in bir suça karıştığını gördü. Alice'in büyük aşkı, onun suçunu temizledi. Ama ikimizin de kalbinde öyle büyük bir aşk var ki belki de bizi ayırmanın suçunun, birleşmemizi sağlamanın sorumluluğundan daha büyük olduğunu düşünmüştür."

Catherine, "O zamandan beri Alice'i gördünüz mü?" diye sordu

"Hayır, madam. Görmek de istemiyorum. İlk sözünde ve ilk hareketinde günahını anlayacağım gibi geliyor. Yine de onsuz yaşamam ve onun aşkından uzak olmak benim için büyük bir ızdıraptır."

Kraliçe gözlerini yere eğerek cevap verdi. "Hangi suçtan bahsediyorsunuz, kont? Bana, abartıyorsunuz gibi geliyor... Bundan on sekiz gün önce size, Alice de Lux hakkında bilgi edineceğimi söylemiştim... Araştırmalarım daha evvel neticelendi... Size şimdi kesinlikle... Alice de Lux'ün saf... masum... sizin gibi bir adamın sevgisine ve saygısına layık olduğunu söyleyebilirim. Yalnız..."

Kont Marillac, bu "yalnız"ı duymadı. Catherine'in ağzından çı-

kan Alice'in saflığı, masumiyeti sözleri üzerine mutsuz genç adam, inleyerek, insanüstü bir sevinçle hıçkıra hıçkıra ağlayarak diz çökmüş, kraliçenin ellerini tutmuş, "Anne, anneciğim!" diye haykırmıştı.

Catherine, delikanlıya müthiş bir gözle baktı. Heyecan içinde etrafını kolladı, bir adım geriledi ve soğuk bir sesle, "Delirdiniz mi?" diye söylendi.

Aynı anda Marillac da ayağa fırlamıştı. Fakat kraliçenin değişen yüzü hemen yine düzelmişti.

"Ne yapıyorsunuz, kont?" diye mırıldandı. "Beni ne kadar heyecanlandırdınız? Eğer söylediklerinizi duyulmuş olsaydı, Fransa kralının annesinin namusu iki paralık olurdu."

"Ben çok alçağım, madam... Saçmalıklarımı affediniz... tutkuların savurduğu ve kaderin esiri olan bu zavallı aptalı bağışlayınız..."

"Susun, kont! Tanrı aşkına! Eğer uzun zaman ızdırap çekmiş olan bana acıyorsanız, tüm erkekleri etkileme niteliğini haiz birkaç gözyaşı sizi etkileyebilecekse, bu meseleye dair bir tek kelime söylemeyiniz."

"Yemin ederim, madam..."

"Hiç kimseye söylememelisiniz."

"Susacağım, madam, hiç kimse bilmeyecek."

"Hatta Alice'e ve çok methettiğiniz kraliçenize bile bir şey söylemeyiniz."

"Söylemeyeceğim, madam."

"Bu konuşmalarımızdan da kimseye bahsetmeyeceğinize yemin etmiştiniz."

"Söylemedim ve söylemem, madam."

Kraliçe sakinleşti ve istediği zaman yüzüne ciddi bir cazibe veren o melankoliye teslim oldu. Hâlâ yaşadığı bu duygusal anlar sebebiyle nefes nefese kalan kont, kraliçenin önünde sessizce durdu, soğukkanlılığını yeniden kazanmaya çalışıyordu...

"*Nereden*," diye düşündü, "*böylesine büyük sevinç nereden geliyor? Gerçekten Alice'ten şüphe mi ettim? Hayır! Asla! Hiçbir zaman!*"

Catherine, Marillac'ın kalbinde büyük bir güven kazandığını görebiliyordu. Konuşmaya devam etti.

"Size Alice de Lux hakkında öğrendiklerimin hepsini söylemeyi vadetmiştim," dedi. "Navarre kraliçesinin neden tereddüt ettiğini, neden Alice de Lux hakkında şüpheler edinmiş olabileceğini merak ediyor olmalısınız... Bu zavallı küçük hakkında gerçekten de bir gizem var... ve belki, bazen, kendisi de tavırlarında ya da sözlerinde bu şüpheleri haklı çıkaracak şeyler yapmış olabilir."

"Gerçekten de bazen tuhaf davranıyor..."

"Bir gün gerçeğin önünüze serileceğinden korkuyor olabilir; zavallı çocuğun hiçbir sorumluluğunun olmadığı korkunç gerçeğin..."

"Peki, nedir, madam? Bu sır nedir? Rica ederim söyleyiniz..."

"Söyleyeceğim, kont... Alice, Kont Lux'ün asıl kızı değil, evlatlığıdır. İşte hakikat bu ve Navarre kraliçesinin tereddüdü de kimin evladı olduğu bilinmeyen bir kızla evlenmenizden ileri gelse gerektir..."

Déodat'ın -ki o da bulunmuş bir çocuktu- önünde söylenmiş olan bu garip itham yine Catherine'in karanlık zekâsının cüretkâr buluşlarından biriydi. O zamanlar ebeveynleri belli olmayan bir çocuk olmak, bizim zamanımızda olduğundan çok daha utanç vericiydi. "Nesebinin belli olmaması" bir kadın için büyük bir talihsizlikti. Modern toplumumuz da bu konuda eski toplumlar kadar tutucu değil mi, yasalarında ve âdetlerinde bu piçleri göz ardı etmiyor mu? Çünkü onları yaratan aşk dakikaları bir beyefendi tarafından kabul edilmemiş, akde bağlanmamıştı.

Her iki durumda da Catherine ne yaptığının çok farkındaydı. Nitekim kont bu sözleri duyunca sevinç içinde haykırdı

"Koşup Alice'in ayaklarına kapanayım... Ondan şüphelenmeye cüret ettiğim için beni bağışlaması yalvarayım!"

"Nasıl, kont? Bu söylediklerime rağmen mi?"

"Ah, madam..." diye mırıldandı Marillac. "Böyle bir şey beni neden durdursun? Nihayetinde ben de..."

Kont, sustu. Kraliçenin yüzünde bir hüzün bulutu görmüştü. Catherine'in önünde eğildi, "Bana bahşettiğiniz bu sevinç ve saadetten ötürü size teşekkür ederim," dedi. "Size hayatımı borçluyum, madam."

"Anlaşılıyor, kont. Anlaşılıyor ki bu evlenmeden vazgeçmeye-

ceksiniz. O halde nikâhı da elinizden geldiğince gürültüsüz yapınız. Bir kere Alice sizin isminizi taşımaya başlarsa artık kimse ona eski adını sormaz."

"İsterlerse sorsunlar, madam. Bence burası mühim değil. Yalnız, sessizce nasıl evlenelim?"

"İsterseniz ben bu işi yoluna koyayım?" diye sordu kraliçe büyüleyici bir gülümsemeyle. "Ama nikâhta kimse bilmemek şartıyla ben de bulunmak isterim."

Kont hem oğul hem de âşık sevinci içinde, "Bana dünyaları bağışlıyorsunuz, madam," dedi.

"Nikâhın kıyılacağı kiliseyi, günü, saati de ben seçeyim... Benim gibi koyu bir... Katoliğin sizin gibi... bir Protestan'ın... nikâhında bulunmasından sıkılmazsınız, değil mi?"

"Madam, arzularınız benim için emirdir."

"Ama bir de rahip lazım. Rahip Panigarola'yı seçtim. Kilise de Saint-Germain-l'Auxerrois olsun..."

"Ya gün, madam?" diye sordu kont, mutluluktan esrik bir halde.

"Kızım Marguerite'in evliliğinin ertesi günü olsun. Saat olarak da gece yarısını seçelim. Siz ne düşünüyorsunuz?"

Kont bir çocuk gibi gülmeye başlamıştı. Ömründe ilk defa olarak bahtiyarlığın zevkini tadıyordu.

Kraliçe, "Haydi, şimdi gidin. Gidin ve mesut olmaya bakın," dedi.

Kont, kraliçenin uzattığı eli öpücüklere boğarak, "Saadetime hudut çizemeyecek bir haldeyim," dedi.

"Fakat sizden bir ricam daha var. Bütün bunlardan Alice'e bahsetmeyin de bu sürprizi kendisine ben haber vereyim. Böylece vaktiyle kırdığım kalbini de tamir etmiş olurum..."

"Başüstüne, madam..."

"Ona bu konuda kesinlikle hiçbir şey söylemeyeceksiniz..."

"Yemin ederim, madam."

Kont, çılgın âşıkların coşkunluğu içinde saadetini Navarre kraliçesine haber vermek ve sonra da Alice'ten af dilemek için âdeta koşarak uzaklaştı.

O gidince kraliçe de kabul salonundan çıktı, çalışma odasına geçti ve bugün yatak odası denilen uzaktaki odaya girdi.

Orada, bir tek mumun loş ışığında genç bir kadın bekliyordu. Bu kadın, Alice de Lux idi. Kraliçe ona yürüdü, elini ellerine aldı ve gözlerinin içine bakarak, "Duydun mu?" dedi.

"Hayır majeste, duymadım."

"Nasıl duymadın? Dinlemedin mi?"

"Hayır, majeste, dinlemedim."

Kraliçe, "Şaştım," dedi. "Öyleyse çok değişmişsin. Dinle... Şimdi onunla konuşmaktan geliyorum. Seni deli gibi seviyor. Yakında evleneceksiniz. Sakın kendisine ne evlenme gününü ne saatini ne de rahibin adını sor. Vakti gelince hepsini sana söylerim. Yalnız şunu unutma: sen, Kont Lux'ün hakiki kızı değil, evlatlığısın. Senin ne anan ne de baban biliniyor. Jeanne d'Albret'ye de bu sırrı açmıştın ve onun bunu öğrenmesinden korkuyordun. Anlıyor musun?"

Alice, zayıf bir sesle, "Evet, madam," dedi.

"Öyleyse artık bugünden tezi yok mesut olacaksın. Bu durumu bilen tek kişi ben olduğumdan dolayı da saadetini hiçbir şey bulandıramayacak..."

"Fakat Navarre kraliçesi her şeyi biliyor. Ya o söylerse?"

Catherine esrarlı bir sesle, "Orasını merak etme," dedi. "İkiniz evleneceksiniz. Buradan çok uzaklara gidip yerleşecek ve mesut olacaksınız. Fakat bütün bunlar için tek şartım...bana sonuna kadar itaat etmendir... Yoksa seni mahvederim... onu da öldürürüm..."

Alice, "Size itaat edeceğim, onun kılına zarar gelmediği müddetçe her dediğinizi yapacağım, madam," dedi.

"Şimdi git, kızım," dedi kraliçe. "Unutma ki onun ve senin mutlu olmanızı istiyorum... Sana söylediğim şeyleri sakın aklından çıkarma..."

Alice bir süre hareketsiz kaldı.

Kafasını öne eğmişti. Görünüşte yüzüklerinden biriyle oynuyordu. Sanki içinde bir mücadele yürütüyor gibiydi. Bir anda üzerine bir yorgunluk çökmüş gibi hafifçe sallanıyordu.

"Alice," dedi kraliçe, "Ne düşünüyorsun?"

Kraliçenin bu sorusu üzerine hızla başını kaldırdı.

"Bir şey yok, madam," dedi aniden uyanmış gibi.

Catherine, genç kadının ellerini tuttu ve gözlerinin içine bakarak, "Hadi," dedi, "bana söylemek istediğin bir şey mi var?"

"Yok, madam, size yemin ederim..."

"Biraz önce yaptığım konuşmayı duymadığına emin misin?" diye sertçe sordu Catherine.

"Yemin ederim ki duymadım, madam."

Kraliçe, Alice'i iyi tanıyordu, ses tonunun en küçük değişiminden bile anlıyordu. Genç kadının samimi olduğunu gördü. Ayrıca Alice artık daha iyiydi. Catherine ona güven telkin ederek çıkabileceğini işaret ettiğinde genç kadın onu felç etmiş gibi görünen bu geçici kafa karışıklığından kurtuldu, reverans yaptı ve gitti.

Saraydaki kalabalık salonlardan geçmemeye dikkat ederek Louvre'un bir kapısından çıktı ve az sonra da La Hache Sokağı'ndaki küçük evine vardı.

Bir sandalyeye çöktü. Dirseğini masaya dayayıp başını iki eli arasına aldı ve kendi kendine düşünmeye başladı.

"Tuhaf şey... Acaba onun kendi oğlu olduğunu biliyor mu?.. Marillac'a bunu söylemeli mi?.. Neyse ki tam zamanında kendimi tuttum... Keşke ne konuştuklarını dinleseydim... Ne konuştular acaba?.. Yanılıyor olamam, hafızam çok taze... Saint-Germain'de Navarre kraliçesi peşimden geldiğinde Déodat ile de konuştu... Doğru duyduğuma eminim... 'Annemin gaddar Médicis olduğunu öğreneceğime ölseydim!' dedi. Bunu bildiğimi ona söylemeli miyim? Acaba Catherine, Déodat'ın kendi oğlu olduğunu biliyor mu? Eğer ona söylersem... Ah belki o gaddar kalpte bir yumuşama olur..."

Uzun bir süre bu minvalde düşündü. Sorunun tüm veçhelerini zihninden geçirmeye çalıştı. Sonunda bir karara varmış gibiydi.

"Hayır, hayır, söylememeli... Catherine'e kontun kendi oğlu olduğunu söylersem, belki de zavallıyı öldürtür."

YEDİNCİ BÖLÜM
İLK YILDIRIM DÜŞÜYOR

Şimdi, kraliçeden ayrıldıktan sonra nişan töreninin yapıldığı salonlara dönen Kont Marillac'ı takip edelim. Delikanlının içi, ömründe hiçbir zaman duymadığı sevinç ve saadetle kabarıyordu. Alice'in kendisini sevdiğini itiraf ettiği an bile kalbi bu derece derin bir neşe ile dolmamıştı.

Böylece ruhunda biriken tüm acı Catherine'in sözleriyle erimişti. Ona karşı beslediği bütün kızgınlığı geçmiş, kraliçe artık onun gözünde amansız bir düşman değil, ızdırap çeken bir anne haline gelmişti.

Doğal olarak bu mutluluğunu Jeanne d'Albret ile paylaşmayı istiyordu; elbette açıklamamaya yemin ettiği sırdan hiç bahsetmeden... Sonra hemen Alice'in yanına koşmayı tasarladı. Onun yanına gidip en az kendisi kadar onu da mutlu edecek sözleri söylerdi:

"Sana taptığım halde, düşüncelerimde de olsa ihanet ettim. Paris'e döndüğüm günden beri senden uzak kalmaya çalışmam affedilir bir suç değil. Ama artık daha fazla üzüntü çekme, birkaç gün daha sabret, sonsuza kadar birleşeceğiz.

Salonlardaki gruplar arasından mütebessim bir tavırla geçiyor ve düşünüyordu: *"Bir zamanlar bu Louvre Sarayı bana bir nefret kalesi gibi görünüyordu. Halbuki biraz önce bu sarayda kraliçe ile değil, annemle görüştüm. Alice ile birleşerek mutluluğum tamamlanacak... Evet, rüya görmüyorum."*

Bu sırada delikanlının etrafını beş altı kişilik bir grup çevirdi. Grubun en neşelisi, yakası düğmesinden çıkma üzere olan Anjou düküydü.

Anjou dükü, "Haydi delikanlı! Bu ne asık yüz böyle? Gülsenize," diye seslendi.

Kont, cevap olarak, "Ömrümde bu kadar mesut olmamıştım, monsenyör," dedi. Ve içinden de düşündü: "*Şu adam benim kardeşim ha!..*"

"Reformcular, sevgili kardeşlerim, eğlenmeliyiz," diye devam etti dük.

Kontun etrafını çeviren Katolik asilzadeleri, kendisini iteleye kakalaya götürmek istediler. Fakat kont, bu harekette, samimiyetten ziyade, kendisini gülünç bir duruma sokmak istediklerini sezdiği için kıpkırmızı kesildi ve aralarından sıyrıldı.

Fakat kont partide tuhaf bir durumun yaşandığını fark etti.

Hemen bütün Katolik asilzadelerinin beşer altışar kişilik gruplar halinde, Huguenotların her birinin etrafını sarıp eğlence bahanesiyle iteleyip kakaladıkları görülüyordu.

Salonlardan birinde, Guise dükünün başkanlık ettiği bir Katolik grubu, damat Henri de Béarn'ı yakalamış, yumruklaya yumruklaya elden ele itiyorlardı. Kurnaz damat, rengi uçmuş bir halde bu soğuk şakaya dayanmaya çalışıyordu.

Başka bir salonda da aynı şey on kadar Katolik asilzadesi tarafından Condé prensine yapılmak istenmiş fakat o kadar sabırlı olmayan prens, yumruklara, yine şakadan yumruklarla karşılık vermekten geri kalmamıştı. Orada kahkahalar sinirli sinirli aksediyordu.

Bu geceki eğlencenin başlıca özelliği böyle şaka örtüsü altında gizlenen bir dövüş olmasıydı.

Bununla birlikte Huguenotlar henüz bu davranışların kötü niyetle yapıldığını düşünmüyorlardı ve Katolik soyluların kıllarına pek dokunmadan zarafetle davranmaya devam ettiler.

Tam bu sırada su perisi kıyafetinde, yarı çıplak, muhtemelen sarhoş, gözleri parıldayan, dudakları öpücüklere açık elli kadar güzel genç kız el ele tutuşarak bir salondan fırlayıverdiler.

Guise, "Kraliçenin uçan süvarileri!" diye haykırdı.

Bu söz yerindeydi. Ağızdan ağıza fısıldandı. Şair Dorat bunu notları arasına aldı. Pontus de Tyard, bu süvarilere birer at lazım olduğunu söyledi ve bu dilber kızlardan birini yakalayıp omuzlarına bindirdi. Pontus Katolik'ti. Lakin öteki kızların hepsinin bulduğu insan atlar, Huguenotlardan oldu. Kızların her biri, bir Huguenot

asilzadesinin omzuna bindi. İki Katolik asilzadesi de bu insan atları ellerinden çekerek salonlarda koşturmaya başladılar.

Böylece müthiş alkışlar, kahkahalar ve haykırışlar eşliğinde salondan taşan bir sıra oluştu.

Bu süvari alayının başındaki Guise dükü, "Sentorlara yol açın, cinslerin ve dinlerin birliğine yol açın!" diye bağırıyordu. Dükün maiyeti ise bir tür trompet taklidi yaparak marş söylüyorlardı.

İffetsiz ve güzel kızlar ise, hepsi asilzadelerin kızlarıydı, çıplak bacaklarını sallayarak göğüsleri açık bir şekilde el kol hareketi yapıyorlardı. Baş dönmesinin kurbanı bir sarhoşlukla kalabalığın zaferini ilan edercesine müstehcen davranışlar sergiliyorlardı.

Bu sahnelerin abartılı göründüğünün farkındayız ancak dönemin kaynakları çok daha fazlasını anlatıyorlar, okuyucularımızı temin ederiz ki sahneleri elimizden geldiğince yumuşatmaya çalıştık.

Kraliçenin uçan süvarileri yani Catherine'in politik durumlar için hizmetine aldığı ve eğittiği genç kızları Huguenot erkekleri sırtlarında taşırlarken öte yandan da Katolik asilzadeleri de Huguenot kadınlarını yakalamış, çılgınca bir dansa başlamışlardı.

İşte, tam bu sırada kral göründü. Kahkahalar birdenbire kesildi.

Huguenotlar kadınları bıraktılar ve Katolikler de toplu halde kralın geçeceği yola dizildiler.

Kral, hareketsiz bir halde duran ve olup bitenleri çatık kaşla seyreden Coligny'ye doğru yürüdü. Amiral, IX. Charles'ı saygıyla selamladı.

Kral, amirali kucakladı ve, "Muhterem babam, zannederim Louvre'muzda pek güzel eğleniyorlar," dedi.

"Mükemmel bir surette majeste! Maiyetinizdeki asilzadeler, o kadar ilgi çekici eğlenceler icat ediyorlar ki bunları ömrüm oldukça unutmayacağım!"

"Belki," dedi kral, "başka bir eğlenceyi tercih ederdiniz; kim bilir geyik avı gibi..."

Bu sözler salonda âdeta gök gürültüsü gibi yankılandı ama IX. Charles onları gülümseyerek söylemişti fakat bu gülümsemede o kadar çok tehdit vardı ki Huguenot saflarında bir ürperti yarattı.

"Majesteleri," dedi amiral, "umarım neyi kastettiklerini açıklama lütfunda bulunurlar."

"Yani..." diye söze başladı kral.

Mosmor olmuştu, gözleri ateş saçıyordu, öfkesine teslim olmak üzereydi. Catherine'in solgun yüzünü gördüğünde biraz önce ondan öğrendiği suikast ve komplo haberlerinin ağırlığı altında sert bir cevap vermek üzereydi. Kraliçe hızla ona doğru yaklaştı ve gülümseyerek konuşmaya başladı.

"Merhaba mösyö amiral, Alba Düklüğü'nü yenmeye hazırlanırken İspanya Krallığı'nı da nasıl yeneceğinizi düşünmeniz gerekiyor."

Katolikler arasında hayal kırıklığını barındıran mırıltılar yükselirken Huguenotların rahat bir nefes aldıkları hissedildi.

"Majesteleri," dedi Coligny gülümsemeye çalışarak, "kabul ediyorum ki şölen çok görkemli ancak ben kendilerine Hollanda'da daha faydalı olacağım."

"Evet, sevgili baba, sen saray eğlencelerinin değil, savaş alanlarının adamısın, bunun farkındayım," karşılığını verdi annesinin bakışlarıyla sakinleşen kral. "Ama kuzenim Béarn'ı göremiyorum."

"İşte burada," dedi Catherine. "O kadar mutlu görünüyor ki bu halini bozmak pek hoş olmaz."

Henri Béarn tam o sıralarda Marguerite ile el ele tutuşmuş onunla flört (denizleri aşıp İngiltere'den bize ulaşan o güzel ifade) ediyordu.

IX. Charles bir işaret verdi ve eğlence kaldığı yerden, biraz daha sakin bir şekilde, devam etti.

Kral, Coligny'nin koluna girdi ve ona şöyle dedi.

"Gelin baba, Hollanda seferinde ne durumdayız? Paskalya zamanı orada büyük bir katliam yapıldığını, Alba dükünün on sekiz bin Huguenot öldürdüğünü biliyor musunuz?"

"Maalesef majesteleri, ben de bu haberi duydum ama siz Fransa kralının alicenaplığı ile umarım çok geçmeden bu katliamı durdurabileceğiz."

"Acele edin amiral çünkü diğer ülkeler bu cinayetleri taklit etmek isteyebilirler."

Kral bu sözleri azarlayarak söylemişti ama Coligny bu sözlere

kendisi ve ailesi için tehdit edici bir anlam veremiyordu. Kral barıştan dolayı çok mutluydu ya da öyle görünüyordu!

Salonlardan birinde kral için bir taht hazırlanmıştı. IX. Charles bu tahta doğru yürürken yolda gördüğü şair Ronsard ile karşılaştı ve yüzü aydınlandı. Onu da diğer yanına aldı. Tahta oturduktan sonra amirali sağına, şairi de soluna oturttu. Coligny'nin, kralın sağına oturmak suretiyle gördüğü teveccüh, Huguenotların sürekli alkışlarına sebep oldu. Şair de zevkten kıpkırmızı olmuştu.

"Ronsard," dedi IX. Charles neşeyle, "halkımız eğlenirken ve benim cesur babam amiral savaşı düşünürken, hadi biraz şiir yazalım, olur mu?"

Bilindiği üzere Ronsard tamamen sağırdı.

Bu yüzden kralın yanındaki yerini ima ettiğini sanmış ve şöyle cevap vermişti.

"Majesteleri, bu, şüphesiz bütün bir ömrüm boyunca unutamayacağım bir onur."

"Dinleyin," dedi kral sesini biraz yükselterek, "size yazdığım son dizeyi okumak istiyorum. Düzeltmenizi rica ediyorum."

"Haklısınız majesteleri," dedi Ronsard ciddiyetle, "bu, unutulmaz bir ziyafet."

"Dinleyin!" İçten içe duyulmayı pek umursamayan ve sadece aşk düşüncesi ve içerdikleri kelime oyunları için dizelerini tekrarlamak isteyen kral şöyle devam etti: "*Sevmek, benim için her şey.*"

Kral, şiirini henüz bitirmemişti ki az önce peri gibi giyinmiş kızların gösterilerinin yapıldığı büyük salondan bağırışlar geldi. Bu bağırışlar, böyle eğlencelerde sıklıkla rastlanan keyif bağırışlarından değildi, Huguenotlar tarafından geliyordu.

"Kraliçe ölüyor! Kraliçe ölüyor!"

Neler oluyordu?

Kont Marillac'ı Jeanne d'Albret'yi arar bir halde bırakmıştık. Kral, yandaki salonda, Ronsard ve Coligny arasında tahta otururken o da büyük salonda Navarre kraliçesini bulmuştu. Bu, aynı zamanda Catherine de Médicis'nin etrafındaki birkaç beyefendiyle birlikte, dudaklarında bir gülümsemeyle Navarre kraliçesine doğru ağır ağır ilerlediği andı.

Jeanne d'Albret, oğlu şerefine düzenlenen bu törende icat edilen çılgınca eğlencelerin manasını ciddi ve düşünceli bir tarzda araştırmakla meşguldü.

Çevresindeki soylu hanımlar ve beyler, birkaç defa kraliçenin sarardığını, sonra da kıpkırmızı kesildiğini görmüşlerdi.

Jeanne d'Albret, zaman zaman buz gibi oluyor ve titriyor, sonra da birdenbire ateşten cayır cayır yanıyordu.

Mamafih, ne olduğunu anlayamadığı bu garip hastalık belirtilerinin pek üstünde durmadı. Yalnız, zaman zaman oğlu Henri'yi gözleriyle araştırıyor ve bulunca da onu endişeli bakışlarla takip ediyordu. Bu endişe o kadar gözle görünür bir haldeydi ki bir aralık Henri'nin nişanlısı Marguerite, kraliçeye yaklaşarak, "Meraklanmayınız, madam," diye fısıldadı. "Kimse nişanlım majesteye bir şey yapamaz."

Bu sözler, IX. Charles'ın kız kardeşi Margot'yu ne kadar sevdiğini bilen Jeanne d'Albret'yi biraz yatıştırdı.

Bu arada kalabalığı aşmaya çalışan ve ona ulaşmaya çabalayan Kont Marillac'a takıldı gözü.

Genç adama gülümsedi ve elini uzattı.

Etrafındaki çember hemen açıldı ve mutlulukla ışıldayan kont ona uzatılan bu eli tutup öpmek için uzandı.

Fakat kraliçe aynı anda elini geri çekti ve önce alnına, sonra da boğazına götürdü. Oturduğu kanepenin arkalığına yaslandı... mosmor olmuştu, alnı ter içindeydi, boğuk iniltilerle göğsü inip kalkıyordu.

Marillac, sararak, "Açılalım, açılalım da kraliçemiz hava alsın, fenalaştılar," dedi.

Aynı anda da kadınların çığlıkları koca salonu doldurdu, bir kargaşadır başladı.

"Aman Tanrım!" dedi duygudan titreyen yumuşak bir ses. "Sevgili kuzinimize ne oluyor?"

Ve Catherine de Médicis'nin aceleyle yaklaştığı, tüm şiddetli keder belirtileriyle Jeanne d'Albret'nin üzerine eğildiği görüldü.

"Çabuk, çabuk," dedi. "Üstat Paré'yi çağırın... Kendisini demin gördüm... orada... salonda..."

Birçok soylu kadın doktoru çağırmaya koşarken Catherine de koynundan çıkardığı küçük bir şişeyi Navarre kraliçesine koklatıyordu.

Jeanne d'Albret kendine geldi. Gözlerini açtı, Catherine'i görünce, "Bir şeyim yok... sıcaklık... heyecan..." diye kekeledi. "Siz misiniz, evladım?" diye sordu.

"Evet, madam, benim," diye cevap verdi kont. "Tanrı'dan, sizin yerinize benim ruhumu almasını niyaz ediyorum."

Catherine gülümseyerek, "Aman canım, kuzinimizin çok şükür bir şeyi yok," dedi.

Bu sırada Ambroise Paré gelmiş, Navarre kraliçesini dikkatle gözden geçiriyordu...

Jeanne d'Albret, aynı anda boğuluyormuş gibi bir hareket yaptı.

"İmdat! Oğlumu isterim. Oğlum nerede? Oğlumu çağırın. Yanıyorum. Ellerim yanıyor!"

Etraftakiler Henri de Béarn'ı çağırmaya koşarlarken Doktor Paré de Navarre kraliçesinin ellerini tutmuş bakıyordu. Jeanne d'Albret, ikinci defa bayılmıştı. Bu sefer, Catherine'in yeniden koklattığı şişe de fayda etmedi. Henri koşup geldi. Annesini ölüm halinde gördü. Sarardı. Doktorun ellerine yapıştı.

Müthiş bir sesle, "Bana hakikati söyleyin, doktor," dedi. "Tanrı adına hakikati söyleyin! Anneme ne oluyor?"

Paré de perişan bir haldeydi. İhtiyatsızca mırıldandı. "Ölecek!.."

Henri, annesinin boynuna sarıldı ve geceye çok neşeli başlayan bu kral hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı.

Marillac'ın da kederi sonsuzdu. Gerilemiş, düşmemek için bir sütuna dayanmıştı.

Catherine ellerini gözlerine götürmüş ve haykırmaya başlamıştı.

"Ah, Tanrım! Ne büyük bir felaket! Navarre kraliçesi ölüyor!"

Huguenotlar, kahkaha ve neşe arasında bir salondan diğerine doğru yayılan uğursuz bir söylentiyi duyuyorlardı kulaklarında. Katoliklerse böyle bir olaydan evvel hangi suratı takınmaları gerektiğini soruyorlardı kendilerine.

Coligny yardıma gelmişti ve onunla beraber D'antelot ve Hugu-

enotların önde gelenleri kraliçenin etrafında toplandılar. Kendilerini böylesine yaralayan bir kaybın belki de her biri için gizli bir ölüm alameti olduğunu düşünüyorlardı.

Bu esnada IX. Charles da haberi öğrenmiş, rengi kül gibi olmuştu.

Bir şeyler yapmak istedi. Fakat birdenbire annesinin gözlerinin kendisine dikilmiş olduğunu gördü. Bu gözler, ona öylesine emreder bir tarzda susmayı tavsiye ediyorlardı, öyle kesin bir ifadeyle bakıyorlardı ki Charles, hemen meseleyi kavradı. Başını eğdi ve yüksek sesle, "Eğlence bitti!" dedi.

Catherine sessizce oğlunun yanına yaklaşmıştı. Fısıldıyordu. "Bilakis, asıl eğlence şimdi başlıyor, majeste!"

Yirmi dakika sonra Louvre'da bütün ışıklar sönmüş, her şey sessizliğe gömülmüştü. Yalnızca bütün kapılardaki nöbetçilerin sayısı üç misline çıkarılmıştı. Kraliçenin kabul salonunda, Catherine ile Ruggieri fısıltıyla konuşuyorlardı.

Müneccim, "Ölürken ne diyordu?" diye soruyordu.

"Ellerim yanıyor," diyordu. "Her tarafı yanıyormuş fakat bilhassa elleri."

Ruggieri başını eğdi ve söylendi: "Demek ki zehir, eldivenlerden tesir etti!"

"Ah sevgili dostum, bu Cordoba derili kutun harika iş çıkardı..."

"Bu bir mucize," dedi Ruggieri, "Jeanne d'Albret'nin şüphesini uyandırmadan kutuyu ona ulaştırmanız... Nasıl başardınız?.."

Catherine gülümsedi ve "Bu da benim sırrım René," dedi.

Ertesi sabah, Navarre kraliçesinin, hızla tesir eden ateşli bir hastalık, bilinmeyen bir nöbetle öldüğü haberi bütün Paris'e yayıldı. Bu ölüme şaşanlar olursa onlara, kaybın önemli olmadığı, hiç değilse yeryüzünden bir dinsizin daha eksildiği söyleniyor ve bu ölümün, Marguerite ile Henri de Béarn'ın evlenmeleri dolayısıyla verilecek şölenlerde Parislileri, bol bol yiyip içmekten ve coşkunca eğlenmekten alıkoyamayacağı da belirtiliyordu.

SEKİZİNCİ BÖLÜM
GILLOT

Hikâyemizde daha önemli rol oynayacak ve onu bıraktığımız yerden itibaren neler yaptığını takip etmemiz gereken bir karakter var. Onun işlerini ve eylemlerini takip ederek nihayet onu bıraktığımız konuma gelme durumundayız.

Kendi çapında önemsiz olan bu karakter, hünerli ellerde müthiş bir alet haline gelebilir.

Ayrıca kader suç ortağı olarak böyle karanlık tipleri kullanır.

Bu kahramanımızın adı Gillot. Onu evvelce başka bir durumda bırakmıştık. Sonra büsbütün başka bir durumda yine karşımıza çıktı. Şimdi bu iki durum arasındaki olayları anlatmamız gerekiyor.

Geriye dönünce Gillot'yu, dayısı tarafından kulakları kesilmiş, kendinden geçmiş, Mesmes konağının mahzenindeki rutubetli toprağa boylu boyunca yatar bir halde bıraktığımızı hatırlayacağız.

Yine hatırlayacağız ki delikanlının muhterem dayısı, Damville'e şöyle sormuştu: "Bu hımbılı ne yapacağız? İşini bitirivereyim mi?"

Mareşal ise şöyle cevap vermişti: "Bırak, belki işimize yarar."

Bunun üzerine de Gilles, yeğenini oracıkta bırakıp mareşalin peşine düşmüştü.

Gillot, bir süre baygın kaldıysa da kendine gelmekte gecikmedi. İlk başta rüya görmüş olduğu umuduyla ellerini kulaklarına götürdü. Ama elleri, yaşlı Pardaillan'ın dediği ettiği gibi, tutmakta çok hata ettiği uzantılarla buluşmak yerine, sadece amcasının başına koyduğu şarap ve yağa batırılmış kompreslerle karşılaştı.

Kendi kendine söylenmeye başladı.

"*Artık kulaklarımdan mahrumum. Bir canavar gibi görüleceğim. Çünkü tüm insanların ve hatta hayvanların kulakları var, dolayısıyla bu doğal organlardan mahrum olan biri gözlerine nasıl görünür? Hiçbir şey*

duymayacağımı saymıyorum bile... Ama sanki kendi sözlerimi duyuyor gibiyim. Duymamda sorun olmasa bile yine de yüzümün her iki yanında sesleri toplamaya yarayan o zarif deniz kabuğu formundaki kulaklarımın olmaması onurumu lekeleyecek."

Gillot'nun hemen göze çarpmayan bir karakter olarak yine de mantık yürüttüğüne tanık oluyoruz. Ancak mantık yürütmesinde ne belirli bir felsefe ne de bir incelik vardı.

Böylece ebediyen kaybettiği kulaklarına ilk ve son defa bir ağıt okuyup ayağa kalktı ve başının iki yanındaki ağrılardan başka bir derdi olmadığını anladı ve gayet iyi durumda olduğunu gözlemledi.

Cesareti yavaş yavaş yerine geliyordu. Çektiği acılar yüzünden bitap düşmüştü ve merdivenleri yavaşça çıkıyordu ki merdivenin başında biri belirdi.

Mareşalle epeyce uzun bir konuşma yaptıktan sonra tekrar yeğeninin yanına dönen Gilles idi.

Gillot, mendebur ihtiyarı görünce, "*İşimi bitirmeye geliyor. Herhalde mareşalden, beni temizleme emrini almıştır. Yazık... Demek ki kulaklarımı kaybettikten sonra da öbür dünyayı boylamam, alnımın yazısıymış...*"

Fakat Gillot, çirkin yüzlü dayısının acayip bir gülümseyişle yanına yaklaştığını görünce şaştı.

"Nasılsın bakayım, oğlum?" diye hatırını sordu dayısı.

"Çok fenayım, dayıcığım."

"Kendine hâkim ol. Sana bakarın, seni beslerim, iyi ederim..."

"Bu lafları siz mi söylüyorsunuz, dayıcığım?" dedi Gillot şüpheyle.

"Elbette ben söylüyorum, neden şaşırdın?"

"Demek beni öldürmeyeceksiniz? Demek mareşal öldürülmemi emretmedi?"

"Neden öldürecekmişim ahmak?"

"Aman Tanrım! Monsenyör epeyi hiddetli..."

"Mareşal kendisine itaat etmen şartıyla sana fenalık yapılmasını istemiyor."

"Ne?" dedi Gillot büyük bir hayretle.

"Evet, fakat çirkin ihanetini unuttırman lazım..."

"Vallahi pişmanım, dayıcığım."

"Eğer yalan söylemiyorsan, üstelik zengin de olursun. Benim kasamı gördün ya..."

"Görmek de laf mı, dayıcığım?"

"Eğer mareşal senden memnun kalırsa bütün o kasadakileri sana veririz."

Gillot bu sözleri duyunca, kulaklarına harcayamadığı enerjisini gözlerine sarf etmek istermiş gibi baktı. Nasıl önce can acısından, sonra da korkudan bayıldıysa bu sefer de sevinçten bayılmasına az kaldı.

Açgözlülüğün Gillot'nun en büyük kusurlarından biri olduğunu ve kulaklarını bu yüzden kaybettiğini hiç şüphesiz okuyucularımız hatırlayacaklardır.

"Söyleyin, dayıcığım," dedi titrek bir ses tonuyla. "Ben tamamen itaat etmeye hazırım. Monsenyör benden ne istiyor?"

"Önce iyileşmeni istiyor."

"Şu an çok iyiyim. Sonra ne istiyor?"

"Sonra da ne istediğini görürsün. Gel..."

Ve yeğenini koltuğundan tutarak kendi odasına götüren Gilles Usta, üstelik onu kendi yatağına da yatırdı. Gillot'ya gözünün bebeği gibi bakmaya başladı.

Gillot ancak o zaman yaralarının umduğu kadar çabuk iyileşemeyeceğini anladı. İki gün ateş nöbeti içinde kıvrandı.

Bu iki gün içinde boyuna sayıkladı ve dayısından kulaklarını isteyip sızlanıp durdu.

Gilles ağzını tıkaçla kapatmayla tehdit etti. Bu tehdit mi işe yaradı yoksa ateşi mi biraz düştü bilinmez, bir daha asla kulaklarından bahsetmedi.

Altı gün sonra ateşi durdu, dört gün sonra da yaraları kapandı ve Gillot yataktan çıkabilir hale geldi.

Bir aynanın karşısına geçip kendine baktığında, hala pek çok yönden iyi göründüğüne kanaat getirdi.

İlk işi, hemen çarşıya gidip kafasına, ensesine kadar geçen ve ku-

laklarının yokluğunu kimseye göstermeyen bir takke almak oldu. Şapkasını da bu takkenin üstüne geçirdi.

Gillot ile dayısı, o gün uzun uzun konuştular. Bu konuşmadan sonra Gillot, pazar günleri giydiği elbiselerini sırtına geçirip yolculuğa hazırlandı.

Dayısı kendisine, "Arkandan hayır dua edeceğim," dedi.

"Doğrusu, hayır duanız yerine bana biraz para verseniz daha iyi edersiniz..."

Gilles yüzünü ekşitti ama yeğeninin istediğini de yapmaktan geri kalmadı.

Sonra, "Bakalım oraya girebilecek misin?" dedi yeğeninin yeteneklerine inanmaz bir ifadeyle.

"Hiç merak etmeyin. Bunun için çok iyi bir aracım var."

"Neymiş o?"

"Kulaklarım..."

Dayısı, bu sözün manasını pek kavrayamadı, aptal aptal düşünürken Gillot da uzaklaştı, gitti.

Okuyucularımız Gillot'nun Montmorency konağına nasıl girdiğini hatırlayacaklardır. O döneme ait bir konağı, âdeta bir kale olarak düşünmek gerekir. Burada yaşlı Pardaillan ile karşılaşmıştı ve Pardaillan'ın peşinde, onun odasına çıkmışlardı.

Montmorency konağında, o zaman Paris'teki iki yüz asilin konaklarında olduğu gibi başlı başına bir kışla bulunduğunu unutmamalıyız. Burası da bir çeşit kaleydi. Mareşalin maiyetinde bir sürü genç silahşor, asilzade ve uşak vardı. Montmorency ve Mesmes konakları işte böyleydi. Ayrıca okurlarımıza daha evvelden tanıttığımız Guisa, Bouillon ve garnizonlarını savunan daha pek çokları da kuşatma sürdürebilecek kapasitedeydiler.

Yaşlı Pardaillan da doğrudan doğruya mareşalin maiyetine girmemekle beraber konağın önemli bir kişisi olmuş ve mareşalin ricasıyla konaktaki bütün eli silah tutanların komutanlığını da üzerine almıştı.

Mareşal bir gün ona şöyle demişti:

"Mösyö Pardaillan resmî komutanımız olursanız burası tam an-

lamıyla zapt edilemez hale gelir."

"Peki, monsenyör," demişti yaşlı adam, "canım pahasına burayı koruyacağıma söz veriyorum."

Bu sözler konaktakilerin genel ruh halini de pek güzel anlatmaktadır.

Şimdi tekrar Pardaillan'ın peşine takılan yürekli Gillot'yu takibe geri dönelim.

Yaşlı Pardaillan, odasına girince bir iskemle alarak üstüne, ata biner gibi ters oturdu, kollarını iskemlenin arkalığına dayadı ve ağırbaşlı, kararlı ve mütevazı bir tavır takınan Gillot'yu inceledi.

"Demek bize bir iyilik yapabileceğini söylüyorsun?" dedi.

"Buna yürekten inanıyorum, monsenyör."

"Buraya da bize hizmetlerini sunmaya geldin, öyle mi?"

"Öyle, efendim... Sizin çok işinize yarayacağım."

"Pekâlâ Gillot. Senden nasıl faydalanabileceğimize bakacağız. Ancak her şeyden önce sana bir şey söylemeliyim..."

"Nedir, monsenyör?"

"Eğer en ufak bir ihanet belirtisi fark edersem..."

"Hayır..."

"Kapıları gözetleyip dinlerken yakalarsam..."

"Hayır... hayır..."

"Eğer hareketlerinde ufacık bir şüphe uyandıracak bir şey görürsem..."

"Görürseniz, monsenyör?.."

"Dilini keserim!"

Gillot bu sözleri duyunca dehşetten donakaldı. Önce kulaklar, şimdi de dil... Halbuki o, kulakları gittikten sonra, artık kesilecek bir şeyi kalmadığına seviniyordu. Birdenbire içini bir isyan bürüdü ve bu tehdide karşı öfkeyle haykırdı:

"İyi ama monsenyör, bana ne kininiz var ki beni böyle diri diri kesip biçeceksiniz?"

"Ne yapalım? Benim usulüm de böyle... Galiba dayın da aynı usulü takip ediyor. Çünkü ne de olsa seni o iğrenç bereyi giymeye

mecbur bırakan o. Fakat ben yalnız kesmekle kalmam, eğer burada olanları herhangi bir durumda anlattığını duyarsam, dilini aşçıbaşına verip tavada kızartırım ve sana yediririm."

Bu sözler Gillot'nun tüylerini diken diken etti. Hemen kalkıp gitmeyi düşünüyordu ama bu sefer de dilini dayısının kesmeyeceği ne malumdu? Beri yandan, altın dolu kasanın hayali de gözünden gitmiyordu.

Dilinin kesilmesi riskini göze almaya karar verdi.

"*Nasıl olsa*," diye geçirdi içinden, "*iki taraf da canı isterse dilimi kesecek. Zaten geveze değilim. Dilim kesilse de kaybım büyük olmaz. Fakat bu kesip biçmeler nereye kadar gidecek, onu merak ediyorum? Dilden sonra diyelim ki burnumu da kestiler... Sakın ondan sonra da sıra kafama gelmesin!...*"

Pardaillan, Gillot'nun dalgınlığını görünce, "Ne düşünüyorsun?" diye sordu.

Gillot, kendisini acayip bir yaratık haline getirmeye âdeta ant içmiş kaderine içten içe küfrederek, ürkek ve rengi uçuk bir halde cevap verdi.

"Sizi sadakatime nasıl inandırayım, onu düşünüyorum, monsenyör. Mademki henüz dilimi kesmediniz, bari onunla bir yemin edeyim de inanın!"

Pardaillan gülmeye başladı.

Gillot, "Bunda gülünecek ne var bilmem, monsenyör," dedi. "Önce kulaklarıma musallat olmuştunuz, onlar gitti, şimdi de gözlerinizi dilime diktiniz. Bu gidişle kesilmedik tarafım kalmayacak!"

"Aptal herif, ben sana, eğer bize ihanet edersen dilini keserim, diyorum. Sadık kalırsan korkmana da lüzum yok."

Gillot, sadık kalmak niyetinde olmadığı için bunu hiç akıl etmemişti. Bu sözleri duyunca, "Öyle ya, öyle ya... Pek doğru," dedi.

"Şimdi söyle bakalım, bize ne gibi hizmetler yapacaksın?"

"Efendim, işlerinize karışmak benim haddim değil, ama Monsenyör Damville ile aranızın iyi olmadığı besbelli... Eğer Monsenyör Damville elime geçse onu şüphesiz gebertirdim. Kesinlikle söyleyebilirim ki eğer siz de eski efendimin eline geçseydiniz, o da sizi anında sallandırıverirdi. Halbuki bu iş de benim hiç hoşuma gitmezdi, monsenyör."

"Konuş Gillot... Sen artık bayağı güzel lakırdı etmeye başladın. Böyle bir dil, kesilirse yazık olur."

"Teşekkür ederim, efendim... Şimdi ben diyorum ki eğer siz, Damville'in ne yaptığını ne ettiğini bilirseniz, ona göre tedbir alır, kendinizi korursunuz... Doğru değil mi?"

"Sen hiç de göründüğün kadar budala değilmişsin, Gillot."

"Yani söylediklerim aklınıza yatıyor, öyle mi monsenyör?"

"Mesmes konağında olup bitenler hakkında beni bilgilendirmeyi teklif ettiğini mi söylüyorsun?"

"Kesinlikle monsenyör."

"İyi ama nasıl? Mademki artık Mesmes'ye giremiyorsun..."

"Aman efendim, girmek ne laf? Gözlerine görünürsem beni asacaklarmış. Mareşal de dayım da öyle söylediler."

"Peki nasıl yapacaksın bu işi?"

"Sanırım, monsenyör, bir kadın bir ilişkiye girdiğinde elde etmek istediği her şeyi elde eder."

"Evet, doğru."

"Damville'in konağında Jeannette adlı bir genç kız var..."

Pardaillan birdenbire oğlunun anlattıklarını hatırladı. "Ha, şu mesele," dedi.

Gillot, "Evet, efendim... Jeannette beni sever ve yakında evleneceğiz..."

"Seni sever mi? İmkânı yok."

Gillot, hayret içinde, "Neden imkânı yok efendim?" dedi.

"Çünkü duyduğuma göre Jeannette gayet kurnaz bir kızmış da ondan."

"Yani ben böyle bir kızın sevemeyeceği kadar aptalım demek istiyorsunuz. Teşekkür ederim, efendim, dünyada nişanlım hakkında bundan daha güzel bir söz işitmedim. Lakin ne olursa olsun, Jeannette beni sever... Ben ona gizlice görünür, Mesmes'de söylenen, düşünülen ve yapılanlar hakkında bilgi alırım. Onun anlattıklarını da size anlatırım."

Pardaillan bir hayli şaşmış gibi, "Senin hakkındaki fikrimi kökünden değiştirmem icap edecek," dedi. "Sen, hiç de benim sandı-

ğım gibi budala değilmişsin. Sen bilge Ulysses kadar beceriklisin..."

"Yani planım aklınıza yattı mı monsenyör?" diye sordu Gillot mutlak bir huzursuzlukla.

"Kesinlikle... Şimdi söyle bakalım, bu hizmetlere karşılık ne isteyeceksin?"

"Hiçbir şey. Söylediğim gibi kulaklarımı kesmiş olan dayımdan öç almama yardım etmenizi isterim."

"Ben de sana söz veriyorum ki o ihtiyar iblisin ellerini, kollarını bağlayıp kendisini sana teslim edeceğim. O zaman ne yapacaksın?"

"Onun bana yaptığını, efendim..."

"Mükemmel... Bahsettiğin işlere ne zaman başlayacaksın?"

"En kısa sürede..."

"Güzel. Şimdi bak, şunu kafana iyice yerleştir: Bana sadık kalırsan, yalnız dayından öcünü almakla kalmazsın, aynı zamanda harcayamayacağın kadar bol altın sahibi de olursun!"

Gillot yaşlı adamı ikna ettiğini görünce içten içe sevindi.

Böylece en kurnaz tilkilerin bile aldanabilecekleri bir kere daha meydana çıkmış oldu.

Fakat işin doğrusu, dayısı gibi sinsi ve cingöz olan Gillot da rolünü takdire şayan şekilde oynamıştı. Nitekim o günden sonra da hemen konağa yerleşti.

Hiç vakit kaybetmeyerek Montmorency konağının her köşesini gezdi, görmediği ve bellemediği bir yerini bırakmadı.

Bir gün sonra da Pardaillan'a Jeannette'yi ziyarete gideceğini ve konuşacağını söyleyerek konaktan ayrıldı. Her yüz adımda bir arkasına dönüp peşinden kimsenin gelip gelmediğine bakarak Mesmes'ye gitti.

Dayısı, kendisini görünce, "Ee, anlat bakalım..." diye sordu.

"Anlatacağım şu, dayıcığım. Nihayet kurdun inine girdim."

Gilles, yeğenine takdirle baktı. Sonra bir yaprak kâğıt, bir tüy kalem, biraz mürekkep alıp masasına oturdu, karşısına da yeğenini aldı. "Durma, anlat..."

Gillot, Montmorency konağının, kabaca olsa da işe yarar bir

planını çizerek başladı ve konakta kimlerin bulunduğunu etraflı bir şekilde anlattı.

Gillot anlatırken dayısı da bir yandan not alıyordu.

"Orada, solda, dayıcığım, görüyor musunuz? Silahlı adamlar ve atlar için büyük bir yapı var."

"Kaç adam var?"

"İyi silahlanmış 25 adam var, dayıcığım."

"Güzel. Devam et..."

"Bakın, dayıcığım," diye devam etti Gillot. "Şu işaret ettiğim bina İsviçre köşkünün tam arkasında... köşkün karşısındaki bu büyük kısım ise silahlı adamların kaldığına benzer bir binayı temsil ediyor."

"Kim var içinde?"

"Mareşale tamamen sadık 10 kadar asilzade kalıyor."

"25 ve 10, toplamda 35 silahlı adam."

"Evet. Ama hepsi bu kadar değil... Hatta bunlar hiçbir şey değil."

"Başkaları da mı var? Bir garnizon?"

"Şövalye Pardaillan ve onun babası da var..." dedi Gillot.

"Ne diyorsun be aptal herif!"

"İki uğursuz Pardaillan belki de 25 silahlı adama ve 10 asilzadeye bedel demeye çalışıyorum..."

"Haklısın, mümkün. Peki bu iki uğursuz nerede kalıyor?"

"Bekle, dayıcığım. Asilzadelerin binasının ikinci katında 15 kadar da uşak bulunuyor. Tamam. Şimdi, şuraya bakın. Ahırlar ve silahlı adamların binası ile asilzadeleri binası şu ortadaki avlu ile ayrılıyor. Bu kısmın sonunda konağın asıl binası, Mareşal Montmorency'nin ikamet ettiği yer bulunuyor. Bu binanın diğer iki bina ile bir bağlantısı bulunmuyor, gördüğünüz gibi. Sadece arkasında bir bahçe var."

"Tamam. Bana bu yalıtılmış binadan biraz daha bahset..."

"Orada, dediğim gibi, mareşal yaşıyor. Karısı ve kızıyla birlikte bahçeye bakan kısımda kalıyorlar. Bu binada aynı zamanda iki Pardaillan da bulunuyor."

Gillot, söyleyeceklerini bitirmiş ve ayrıca bir kâğıt üstüne Mont-

morency konağının planını çizmişti. Gerçi Damville, bu konağı çok iyi tanırdı ama içinde kaç kişinin bulunduğu şüphesiz onun için de öğrenilmesi gerekli bir şeydi.

Gilles dayı, yeğenine fazla yüz vermedi. "Orada ne olup ne bitiyorsa hepsini öğrenmeliyiz," dedi. "Senin buraya iki üç günde bir gelip haber getirmen lazım. Bunun bir çaresini bul..."

"Onun çaresini buldum bile dayıcığım. Yaşlı Pardaillan, benim buraya, casusluk etmeye geldiğimi sanıyor."

Gilles, yeğenine hayretle baktı. "Gillot," dedi, "bundan sonra sana aptal ve hımbıl demeyeceğim. Biraz daha gayret edersen, içi altın dolu kasayı da alacaksın..."

Gillot, Mesmes'yi, artık zengin bir adam olduğu düşüncesiyle terk etti.

"*Şimdi yaşlı Pardaillan'a ne diyeceğim?*" diye düşündü yol boyunca.

Birdenbire aklına öyle güzel bir şey geldi ki sevinçten içi titredi ve içinden âdeta haykırdı: "*Bu da düşünülecek şey mi? Mademki Montmorency konağında ne olduğunu haber vermekle bir hazine sahibi olacağım; o halde neden Mesmes'de ne olup bittiğini haber verip Pardaillan'dan da bol bol para sızdırmayayım?*"

Bu fikir Gillot'ya parlak göründü.

Her iki tarafa da ihanet etmek iki cebini de dolduracaktı. Bu yüce bir bilgelik değil miydi? Gillot bundan daha cesur ve ruhani bir durumun olamayacağına inanmaya başlamıştı.

Pardaillan'a dayısından haber getirirken dayısına da Pardaillan'dan haberler taşıyacaktı.

Bu, pek çok "onurlu ve zahmetle elde edilen" servetin de sırrıydı.

Gillot da onurlu, çalışkan, vicdanlı olmaya ve böylece çifte servet kazanmaya karar verdi.

Bu sebeple Montmorency konağına döndüğünde hemen Pardaillan'ın yanına koştu.

"Ah monsenyör, size çok güzel haberlerim var. Jeannette'in yanından şimdi döndüm ve ilginizi çekeceğini düşündüğüm şeyler öğrendim."

"*Kesinlikle*," diye düşündü Pardaillan, "*çok iyi bir kaynak satın aldım...*"

DOKUZUNCU BÖLÜM
PANIGAROLA

Rahip Panigarola, eskiden beri Huguenotlara çatmakla şöhret kazanmış bir adamdı. Fakat epeydir ortalıkta görünmüyordu.

Geceleri sokaklarda "*Ölülerinizi hatırlayınız!*" diye bağırmaktan ibaret bulunan görevini de uzun zamandır yapmıyordu. Çoktandır Sainte-Geneviève Dağı'ndaki manastırına çekilmişti.

Burada ne yapıyor, ne düşünüyordu? Bilinemez.

Jeanne d'Albret'ye yapılan muhteşem cenaze töreninden iki gün sonra sade görünüşlü bir araba, Barrés Manastırı'nın önünde durdu.

Siyahlar giyinmiş iki kadın, arabadan inerek bekleme salonuna girdiler.

Kapıcılık yapan rahip, iki kadının, manastır başrahibini görmek istediklerini duyunca bu patavatsızlığa hayret etti ve kollarını göğe kaldırarak başrahibin, öyle her isteyen tarafından görülemeyeceğini, ayrıca kadınların kutsal manastıra girme hakkına sahip olmadıklarını kesinlikle bildirdi.

O zaman kadınlardan büyük olanı, yani en azından büyük göstereni, koynundan bir mektup çıkararak rahibe verdi, "Bunu başrahibe götürünüz," dedi. "Ve eğer cezalandırılmak istemiyorsanız acele ediniz."

Bu kadın o kadar otoriter bir tonda konuştu ki sersemlemiş rahip hemen itaat etti. Görünüşe göre üst sınıftan bir kadındı. Çünkü az sonra mektubu hızlıca okuyan başrahip fena halde telaşlı bir şekilde cübbesinin eteklerini savura savura, bekleme salonuna gelmişti; bu pek yaşanmayan bir durumdu çünkü manastırın başrahibi yüksek bir şahsiyet olarak görülüyordu ve şimdiye kadar kimse için böyle davranmamıştı.

Başrahibin iki kadının önünde saygıyla eğilip kadınlardan yaşlı-

casını yanına alarak manastır koridorlarında yola koyulduğunu görünce şaşkınlığı daha da arttı.

İki kadından genci, bekleme salonunda kalmıştı.

Başrahip, öteki siyahlı kadını, kapısı açık bir odanın önüne kadar götürdükten sonra, "Burası," diye mırıldanıp çekildi. Kadın da odaya girdi.

Burası, Rahip Panigarola'nın hücresiydi. Panigarola, içeriye giren kadını görünce doğruldu. Kaşları çatılmıştı.

Kadın, o zaman başındaki siyah örtüyü omuzlarına indirdi ve yüzünü ortaya çıkardı.

Rahip, kadının yüzünü görünce, "Kraliçe..." diye mırıldandı.

Bu kadın, Catherine de Médicis idi.

Kraliçe, gülümseyerek, "Günaydın, marki," dedi. "Sizi görebilmem için buralara kadar gelmem lazımmış... Manastıra girebilmek için de başrahibe kim olduğumu anlatmam gerekti. Öyle ki on dakika içinde tüm cemaat kralın annesinin burada olduğunu öğrenecektir."

Panigarola, "Merak etmeyin, madam," dedi. "Başrahip, saygıdeğer bir adamdır, sır saklamasını bilir. Fakat buraya kadar da boşuna zahmet ettiniz. Emretseydiniz, ben de Louvre'a gelirdim..."

"Gelir miydiniz?" diye sordu Catherine.

"Bu benim vazifem, bir rahip yalan söylemez."

"Evet, ama ben vaktiyle bir Marki Panigarola tanırdım. Çok kafasının dikine giden bir adamdı. Onun için buraya kadar gelmeyi tercih ettim."

"Bahsettiğiniz o adam artık yaşamıyor, madam. Karşınızdaki Rahip Panigarola olsaydı, yalan söylememek için kuvvetli gerekçelerim olurdu. O zamanlar yalanı kendime ben yasaklarken şimdi üstlerim tarafından bu bana yasaklandı."

Panigarola doğruldu. Harap olmuş yüzü solgun ve sert görünüyordu, garip bir ihtişam taşıyordu tavırları; beyaz ve siyah cübbesinin kıvrımları arasında bir heykel gibi görünüyordu.

"Evet," diye mırıldandı Catherine, "siz asla yalana boyun eğmeyen gururlu bir ırktansınız... Ama bunu bırakalım."

Catherine oturacak bir yer arar gibi etrafına bakındı.

Panigarola sakin bir şekilde dua taburesini uzattı.

Catherine gülerek, "Hayır," dedi. "Buraya dua etmeye gelmedim."

Duvara dayalı, üstünde bir şilte ve battaniyenin olduğu keşişin karyolasının ucuna ilişti.

"Oturun, marki," dedi kraliçe dua taburesini göstererek.

Panigarola bu teklifi, hiyerarşilere ve görgü kurallarına saygı duyduğunu belirten bir baş sallamasıyla reddetti, kraliçe bu hiyerarşiyi unutturmaya çalışırken daha da güçlü bir şekilde ortaya koymuştu.

"Marki," diye tekrar konuşmaya başladı kraliçe. "Önce bir konuda anlaşalım. Şu anda karşınızda kraliçe değil, bir arkadaşınız bulunuyor... gerçek ve samimi bir arkadaş... Fakat size ne olmuş, zavallı Pani? Ne kadar çökmüş, tanınmaz bir hale gelmişsiniz. Kim sizi bu hale getirdi? Bu, manastır hayatından ileri gelmiş olamaz... Bana dürüstçe cevap verin... Belki de içinizi kemiren bu derdin bir çaresi vardır..."

Catherine bu şekilde samimi ve kraliçeliğini unutmuş bir ahbap edasıyla konuşmaya çalışıyordu. Rahip ise onun tavrının sertliğinin farkındaydı.

Neredeyse gözlerini kapatmış olan kapüşonunu bir miktar yukarı çekti.

Kollarını kavuşturunca elleri geniş kollarının arasında kayboldu.

Öyle ki bir deri bir kemik kalmış yüzünün alt kısmında, gülümsemeden yoksun ağzından başka hiçbir şey görünmüyordu.

Bir an sustuktan sonra, "Madam, sizinle açık konuşmam lazım geldiğini anlıyorum," dedi. "Buraya niçin geldiğinizi bilmiyorum. Fakat benimle meşgul olmaktan bir türlü vazgeçmediğinizi görüyorum. Vaktiyle Fransa sarayına geldiğim zaman da beni, İtalyan Cumhuriyeti'nin casusu ve buraya Mareşal Montmorency ile saraya karşı komplo kurmaya gelmiş biri sanmıştınız. Peşime bir kadın takmıştınız. Bu kadının komplo hareketleri içinde bulunmadığımı öğrenmesi çok uzun sürmemişti. O andan itibaren, güveniniz tazelendi ve majesteleri o zaman bile bana reddetmek zorunda olduğum

teklifler sunmaya tenezzül etti. Nitekim bana taraf olmayı teklif ettiniz, oysa gençken, hayat ve tutkuyla dolup taşarken, sadece hayatı tüm tezahürleriyle sevmeyi hayal ettim. Reddetmeme rağmen, majesteleri gerçekten de dostluğuyla beni onurlandırmaya istekliydi... Belki de bir gün gelecek büyük bir felaketin hayatımı saptıracağını umuyordunuz, sizin elinizde siyaset sahnesinde daha faal olacağımı umuyordunuz. Majesteleri, açık sözlülüğümün şiddetine gücenmemeye çalışın..."

Kraliçe, "Gücenmiyorum, sevgili dostum," dedi gülümseyerek. "İtalyanların casusu olduğunuzdan şüphelendiğimi nasıl öğrendiğinizi merak ediyorum?"

"Cevabı çok basit, madam. Peşime taktığınız kadın hastalanmıştı..."

"Anlıyorum, doğurduktan sonra yatağa düşmüştü. Şimdi de babasınız, değil mi, azizim marki?"

Markinin gırtlağında bir hıçkırık düğümlendi. Ama adamın kendi üzerindeki hâkimiyeti o kadar kuvvetliydi ki hıçkırık Catherine'in dikkatli kulağına yalnızca hafif bir iç çekiş gibi ulaştı.

Rahip, "Evet," dedi. "Bir gün o kadın anne oldu. Kendisi bir gece, size vermek üzere evrakımı çalmıştı. O münasebetle ben de onun, sizin casusunuz olduğunu anlamıştım. Hastalandığı zaman ateş nöbeti arasında sayıkladı ve böylece ben de sizin beni nasıl takip ettiğinizi öğrendim. O zaman kendisine bir mektup yazdırdım ve mektupta, oğlunu, kendi eliyle öldürdüğünü itiraf ettirdim. Ondan öç almak, onu sizin elinize kıskıvrak teslim etmek için de bu mektubu size gönderdim."

"Demek Alice'i yargıçlarına teslim ettirmek ve intikamınızı celladın elleriyle almak istiyordunuz, öyle mi? Sizi tebrik ederim aziz dostum."

"Hayır, madam. Pek zekâ sahibi biri olmasam da gözlemleme yeteneğim var ve sizi gözlemledim, sizi tanımaya başladım. Sizin bir kadını öldürtmek gibi basit ve kâr etmeyen bir hareket girişmeyeceğinizi biliyordum. Bu mektup sayesinde bu kadını âdeta köleniz yapacağınızı düşünmüştüm. Cellada teslim edilmesi, işkenceden yakayı kurtarması demekti. Bu mektup sayesinde onu, mazisi ile korkutacaktınız... O gün benim çektiğim acıları çekeceğini ve in-

tikamımı sizin alacağınızı düşündüm... Benden açık sözlü olmamı istemiştiniz, madam."

"Bravo, marki, akıllı adammışsınız... Ama yanılıyorsunuz, sizi suçlamıyorum. Siz müstesna bir insansınız, marki; benden nefret etseniz de hakkımı teslim etmeyi biliyorsunuz... Benden hoşlanmayanlar benim için sadakatle çalışmaya devam ettikleri sürece onların bu suçunu görmezlikten geldiğimi biliyorsunuz."

"Ah, madam," diye cevap verdi rahip, kesif bir umutsuzluk ifadesiyle. "Bundan bir hakaret manası çıkarıp beni cellada teslim etmenizi pek isterdim... Çünkü o zaman kendi başıma sonlandırmaya cesaret edemediğim bu hayattan kurtulacaktım. Benden faydalanmak mı?.. Bir bakın bana, madam, ben bir insan enkazından başka bir şey değilim... dünya benim için artık yok... Tanrı, canımı almadığı için ona bile inancım zayıfladı, madam..."

"Yani ona inanmıyor musunuz?"

"Evet, madam..."

"Yazık size..."

"Yapabileceğimi yaptım... Sapkınlara karşı verdiğim öfkeli vaazlar, oğlunuz krala karşı gösterdiğim küstahlıklar sonunda beni yüce bir makama yükseltti. Ama artık hiçliğe geri döndüm..."

"Neden?" diye merakla sordu kraliçe.

"Onu tekrar gördüğümden beri yıllardır yüreğimde söndü sandığım aşkımın yeniden canlandığını hissediyorum..."

Catherine'in gözlerinde bir ışık yandı ve "*Şimdi kıskıvrak elimdesin!*" diye içinden geçirdi.

Catherine'in en ufak bir jest yapmaktan kaçındığı birkaç dakikalık uzun bir sessizlik oldu. Halbuki Panigarola, kraliçenin sevincinin farkında olmadı. Çünkü tekrar ümitsiz bir aşkla sevdiği ve ihanet gördüğü Alice de Lux'ü hatırlamış ve tamamen bu hatıranın etkisine girmişti. Sonra yavaş yavaş kendine geldi. Konuşulacak bir şey kalmamış gibi susuyorlardı ve rahip, soran gözlerle kraliçeye bakıyordu.

"Benim neden buraya geldiğimi merak ediyor olmalısınız, marki?" diye sordu Catherine.

"Majestelerini dinlemek benim vazifem ama onun yaptıklarını sorgulama gibi bir hakkım yok..."

"O zaman bana sormuşsunuz gibi yapacağım ve gözlerinizden okuduğum soruyu cevaplayacağım. Buraya bir vicdan borcunu ödemek için geldim, marki. Kusura bakmayın, sizden günah çıkarıcım olmanızı istemiyorum... özellikle de -Catherine de Médicis olarak burada bulunsaydım kellenizi kaybetmenize sebep olacak- bana inanmadığınızı alaycı bir ifadeyle itiraf ettiğinizden beri."

Rahip heykel gibi ifadesiz durmaya devam ediyordu. İçinde hiçbir hayat belirtisi yok gibiydi.

"Sizinle paylaşmak istediğim gerçekten bir vicdan meselesi. Şimdi söyleyin bana, artık Alice'in çektiği azabı kâfi görüyor musunuz?"

Rahip, eğdiği başını kaldırmış ve dehşet içindeki gözlerini kraliçeye dikmişti.

Catherine, bu hali görünce adamı sımsıkı elinde tuttuğuna iyice kanaat getirdi.

"Demin bir mektuptan bahsediyordunuz," dedi. "sizin emrinizle yazdığı ve sizin tarafınızdan bana iletilen. O mektubu Alice'e versem iyi eder miyim, ne düşünüyorsunuz?"

Panigarola boğuk bir sesle cevap verdi. "Majestemizi haklı bulurdum."

"*Acaba,*" diye düşündü kraliçe, "*bir kurnazlık mı peşinde? Hayır hayır. Yüce Meryem şahit ki çok samimi.*"

Kraliçe, sözlerine devam etti. "Sizin de benimle aynı düşüncede olmanıza sevindim. Çünkü mektubu Alice'e verdim bile..."

"Şu halde artık sizin hâkimiyetinizden kurtulmuş oluyor, madam..."

"Yalnız benim hâkimiyetimden değil, sizinkinden de muhterem peder!"

"Onu asla bununla tehdit etmedim!"

"Alice'in Saint-Germain-l'Auxerrois'da hangi günahlarını çıkardığını ve onun evinde kendisiyle neler konuştuğunuzu biliyorum. Kendi kulaklarım ve gözlerimle olmasa da bütün bunları duydum ve gördüm. Alice'i deli gibi sevdiğinizin farkındayım. Hatta geceleri sokağa fırlayıp, "*Ölülerinizi hatırlayınız!*" diye bağırmaktan ibaret mesleğinizi, Alice'in evinin çevresinde dönüp dolaşarak hüngür hüngür ağlamak için kabul ettiğinizi de biliyorum. Ona hâlâ tapı-

yorsunuz, kabul edin. Bu nedenle kendinizi bu hücreye kapatıyor, alışkanlıklarınızın altına gömüyorsunuz."

"Ben size Alice'i sevmediğimi söylemedim ki," dedi rahip. Heykel canlanmış gibiydi. Sesinde acı çeken birinin tonu vardı.

"Evet, onu seviyorum, hâlâ, büyük bir aşkla seviyorum. Ona tapıyor olsam dahi, benimle alay eden ve bana acı çektiren fakat belki de benden daha çok acı çeken o kadın için derin bir üzüntü duyuyorum. Uykusuz gecelerimin sessizliğinde kendi kendime tekrarladığım ismini yüksek sesle söylemekten müthiş bir keyif alıyorum. Evet, kalbim hıçkırıyor ve göğsümü yarmak istiyorum, tırnaklarım bu sefil kalbi yerinden sökemiyor. Evet, düşüncelerim bir umutsuzluk okyanusuna battı ve şaşkınlık içinde gözlerimi gökyüzüne çevirdiğimde, orada beni teselli edebilecek yıldızı bulamıyorum... İnsanlık! Seni aradım: sadece acı çekiyorsun... Kraliyet, güç! Sana yüz yüze baktım: sadece kibirden ibaretsin... Tanrım, en büyük umut, seni de aradım: bir hiçsin... İçimde hiçbir şey kalmadı, madam; ben bir gölgeyim, hatta gölge bile değilim... Yine de kendime baktığımda, bilincimin karanlık derinliklerine girdiğimde, bazen yas gecemde, çaresizliğimin karanlığında, yeni bir duygunun belirsiz ve titreyen şafağını görüyorum..."

Keşiş, sözünü ettiği duyguyu yakalamaya, kendi içinde derinlerde uyanan bu belki de teselli edici parıltıyı düzeltmeye çalışıyormuş gibi başını eğdi.

"Peki bu duygu nedir?" diye sordu Catherine şaşırmış, hatta mahcup bir ifadeyle.

"Madam," dedi rahip, "şu anda size bilinmeyen, bu zamanın insanlarının bilmediği bir dilden konuştuğumu biliyorum... Yine de bazen kendime acımanın dünyayı kurtaracağını söylüyorum. Evet, insanlar birbirlerine acıdığında, ortak zayıflıklarını anladıklarında, güçlüler yoksulların talihsizliğine acıdığında, yoksullar zenginlerin yokluklarına acıdığında, o zaman belki insanlar birleşecek, o zaman ne krallar ne de tebaalar, ne zenginler ne de fakirler, ne efendiler ne de hizmetçiler olacak... O zaman sadece el ele vermeye çalışan insanlar olacak..."

"Delilik!" diye fısıldadı Catherine. "Sıkıntılı bir ruhun aptalca rüyaları! Bunları dinlemek zorunda değilim."

Keşiş kraliçeyi duymamış gibiydi. Konuşmaya devam ediyordu. "Bazen hayal ettiğim şey bu, majesteleri... Sonra acılarımın yavaş yavaş azaldığını hissediyorum. Bu yüzden sevdiğim kadının etrafında dolaşmaktan vazgeçiyorum. Bu yüzden kendimi bu hücreye kilitliyorum ve benimle alay eden, bana acı çektiren ama aynı zamanda kendisi de acı çeken, belki de benden daha çok acı çeken bu mutsuz kadına karşı kalbimden bir acıma duygusu yükseliyor..."

"İyi bir insansınız, marki," dedi kraliçe ve ayağa kalktı.

Panigarola, söyleyecek başka bir şeyi yokmuş gibi yavaşça eğildi.

Kraliçe kapıya doğru iki adım attı.

Aniden, aklına gelmiş yeni bir fikir durmasına sebep oldu. Kraliçeye saygıdan çok bir kadına karşı kibarlığın olduğu bir tavırla yarı eğilmiş rahibe döndü.

"Sizi tebrik etmem gerek," dedi, sesinde belli belirsiz bir alay vardı. "Alice bundan dolayı mutlu olacak çünkü burada merhamet sularında yüzen sizden, o zavallı çocuğa eziyet etmekle ilgilenmeyen benden kurtuldu. Mutlu olacak, sevgili Alice, özellikle de bu ilahi mutluluğu sevdiği adamla paylaşacağı için..."

Panigarola yıldırım çarpmış gibi sarsıldı.

"*İşte böyle*," diye geçirdi içinden Catherine.

"Sevdiği adam mı?" diye mırıldandı Panigarola.

"Evet! Navarre kralının sadık dostu Kont Marillac ile evleniyor! Bu kibar Huguenot, Bearn'ın nikâhı biter bitmez Alice ile evlenecek, onu ülkesine götürecek ve krallıkta barış hüküm sürdükçe, Katolikler ve Reformistler arasında dostluk devam ettikçe hiçbir şey bu mükemmel evliliği bozamayacak!"

Rahibin bu anda çektiği azap, çok büyüktü. Melun Catherine, bir sözle adamın içinde bütün kıskançlık şeytanlarını uyandırmıştı. Marillac!.. Alice için üzülmesine ve onu affedecek olmasına karşın, diğer yandan bu konta karşı ölümüne bir husumet güdüyordu.

Küçük Jacques Clément'i bir gün Alice'e göstermek kararı bu şiddetli kıskançlık duygusu karşısında buhar olup uçuvermişti. Belki yine Alice'i affeder, ona acırdı. Fakat rakibini affetmek mi? Asla!

Catherine de Médicis'nin bir sözü rahibin zihninde bir şeyler canlandırdı.

Bu coşkulu, ateşli, tutkulu adam güzel bir ruha sahipti! Yine de bağışlamanın sakin kıyılarında fazlasıyla dolaşmıştı!

Ama tutkunun gücüne kimse karşı koyamazdı. Bu talihsiz âşığı affettiyse de mesut rakibinden hâlâ nefret ediyordu.

O anda Alice'e ne kadar âşıksa Marillac'tan da o derece nefret ediyordu.

Catherine, rakibinin mutluluğundan bahsederek rahibin kalbinde yarattığı yıkımın izlerini yüzünde açıkça görebiliyordu.

"Sevdiği adam..." diye tekrarladı Panigarola.

Catherine, "Ona da mı acımaya başladınız!" dedi. "Ama yemin ederim o, size hiç acımaz yahut sizi kıskanmazdı!"

Rahip birdenbire içinden geçenlerin korkunçluğunu hissetti. Marillac'ı öldürecekti. Acımak dediği şeyin manası, ona göre Alice'in kendisinden başka kimseye ait olmamasıydı.

Marillac'ın ortadan kaldırılmalıydı.

"Peki," dedi Catherine, "Ona karşı ne hamlede bulunmak istiyorsunuz?"

"Ben bir şey yapamam," dedi rahip dişlerini sıkarak, "ama siz yapabilirsiniz..."

"Doğru, yapabilirim. Ama benim için önemli bir mesele değil ki bu. Marillac, Alice de Lux ile evlensin, birbirlerini sevsinler, birbirlerine tapsınlar, mutluluklarını, hamileri Jeanne d'Albret'nin aniden öldüğü akşam Louvre'da sergiledikleri gibi göstersinler. Birbirlerine gülümsemekle o kadar meşguller ki... bunların bana ne zararı var?"

Rahip, gözlerinden kıvılcımlar saçarak, "Siz buraya ne diye geldiniz, Tanrı aşkına?" dedi. "Siz, Hristiyanlığın en kudretli kraliçesisiniz... Roma'da bana verilen bilgiler sizin Katoliklerin mutlak kraliçesi olduğunuzu söylüyordu. Majesteleri sizinle saygısızca konuştum; Katoliklerin lideri, size imanımın da inancımın da neredeyse kalmadığını haykırdım. Beni bir zindana atmak, sapkınlara ders olayım diye öldürmek yerine neden bu kadar hoşgörüyle dinliyorsunuz? Yoksa yine bir planınız ve planınız için de bana ihtiyacınız mı var? Eğer varsa söyleyiniz. Kendimi size teslim edeyim. Arzularınızı yerine getireyim. Gerekli süre boyunca, yaşayanların dünyasında yeniden ortaya çıkmayı kabul ediyorum. Fakat siz de bana Alice'in

sevdiği adamın canını almak imkânını veriniz. Ondan sonra beni öldürtseniz de vız gelir."

Kraliçe, sesini alçaltarak, "Hah şöyle!" dedi. "Söylediğiniz her şeyi unuttum. Buraya, size ihtiyacım olduğu için geldim, Panigarola! Marillac'tan nefret edeceğinizi bildiğim için sizin yardım edeceğinize güveniyordum!"

"Öyleyse ne duruyorsunuz? Söylesenize... Şeytan olsaydınız, içimde kıskançlığın korkunç acısını taşımaktansa ruhumu lanetlemenizi tercih edeceğimi söylerdim! Beni bu kıskançlıktan kurtarın, madam ve ruhumu alın!"

"Alıyorum," dedi Catherine tuhaf bir sükûnetle.

Panigarola ellerini cübbesinin içine sokmuştu ve tırnaklarını göğsüne bastırıyordu.

Acıma, sevgi, acı, her şey ondan uzaklaşmıştı.

O artık nefret dolu bir adamdı.

Artık rahibin tamamen kendisine tabi olduğundan emin olan Catherine, Panigarola'nın çektiği ızdıraptan dolayı attığı acı çığlıklardan çok daha tuhaf görünen bir sükûnetle konuşmasına devam etti.

"Ne istiyorsunuz? Alice'in, sevdiği tek adamla evlenmemesini istemiyor musunuz? O adamı öldürmek ve Alice'in de bunu haber almamasını sağlamak, emeliniz değil mi? Çünkü onu hâlâ seviyorsunuz, çünkü hâlâ umut ediyorsunuz... Eğer bana yardım ederseniz, bunların hepsi kolaylıkla gerçekleşir."

Panigarola bir nefeste, "Size yardıma hazırım," dedi.

"Şu halde dinleyin, Pani. Kiliselerde vermiş olduğunuz coşkun ve heyecanlı vaazlar sayesinde, isterseniz Paris'i allak bullak edecek bir adam mevkisindeydiniz. Halbuki sonra birdenbire ortadan kayboldunuz ve uzun zaman sustunuz. Şimdi tekrar kilisenin minberine çıkın, Paris'i dolaşın ve eskiden yaptığınız gibi tekrar vaaz verin!"

"Buna ne lüzum var?"

"Budala! Marillac'ın da bir Huguenot olduğunu unuttunuz mu?"

"Öyle ama siz şimdi Huguenotlarla barışıksınız. Henri de Béarn, kızınızla evleniyor."

"Evet. Ertesi gün de Alice ile Marillac evlenecekler."

Panigarola öfkeli öfkeli soludu.

"Barış sağlandı," diye devam etti Catherine cansız bir gülümsemeyle. "Ve umarım korunur. Ama bu Huguenotlar arasında hâlâ yola gelmeyen yüz kadar dikkafalı var. Bunların ortadan kalkmaları lazım, anlıyor musunuz? Biz suç icat edip bir dava açmak suretiyle onları ortadan kaldıramayız. Yüz Huguenotlu bir dava, yeni harplere sebep olur. Fakat bir gün halkın kafası kızar da bunların üstlerine çullanıverirse kim vurduya giderler. Ben ve kral bu hareketi yapanlara lanet okur, sorumluluk yükünü omuzlarımızdan atarız; barış da devam eder. Şimdi, bunun için ne gerekiyor? Tutkuları coşturmak, insanların hurafelerini azdırmak... bir günlüğüne ağzınızı açın ve bu canavarı kafesinden çıkarın, kurbanlarını gösterin!... Bunun için sizin müthiş belagatinize ihtiyacım var!... Eğer isterseniz, sönmüş nefretler yeniden alevlenir. Konuşursanız, Coligny, Téligny, Condé, Marillac... toplamda yüz Huguenot, Paris halkı denilen bu müthiş güç tarafından ezilir! Konuşun! Diğer her şeyi boş verin! Kralın hoşgörüsünü tenkit edin. Ben sizi himaye ederim. Ve sizi Alice'in sevgilisinden kurtarayım... Haydi, bana cevap verin... Bu işte birlikte miyiz?.. Yardımınıza güvenebilir miyim?"

Rahip hemen cevap vermedi. Bu ateşli hayal gülümsemesine sebep oldu ve kendini, Huguenotların ölüm kararını verirken gördü. Paris'ten bir kasırga, bir yangın gibi geçecek, ortalığa ölüm ve ateş saçacak, kandan nehirlerde yürüyecek ve nihayet Alice'e yaklaşacaktı.

"İşte!" diyecekti. "Bakın. Paris yanıyor! Paris bir harabe oldu. Sizin sevdiğiniz adamı mahvetmek, Marillac'ı öldürmek için Paris'i katlettim!"

Neredeyse çılgına dönmüş Panigarola, gözlerinden kıvılcımlar saçarak, çılgın bir yüz ifadesi ve dehşet veren bakışlarla Catherine'in ellerini tuttu.

"Yarın, madam, yarın Saint-Germain-l'Auxerrois'nın minberinde vaaza başlayacağım!"

Catherine sevinç çığlığını zor tutmuştu.

Çabuk çabuk, "Geri tarafını düşünmeyin," dedi. "Ve emin olun ki marki, mucizeler olacaktır. Bu mucizelerden birincisi de sizin, aşkınıza karşılık görmeniz olacaktır!"

"Benim aşkıma mı?"

"Evet, sizi. Alice sizi sevecek! Sizin miskinliğinizden nefret ediyordu. Fakat siz, çevrenize kan ve ateş saçar bir halde Alice'in karşısına çıktığınız zaman o, size, Tanrı'ya taparcasına tapacaktır. Siz hazır olun. Halkı kışkırtın! Biz de bir taraftan hazır olacağız."

"Nasıl?.."

"Gece karanlığında yüz mahkûmun evi işaretlenecek. Sabahleyin bu evler ile içindekiler de yanacak..."

"Onun evini de biliyor musunuz?"

"Merak etmeyin. O, Coligny ile beraber oturuyor. Onunki yanan ilk ev olacaktır. Her şey hazır diyorum ya size. Günü bile belli..."

"Hangi gün?.."

"Ağustosun yirmi dördüne rastlayan pazar günü... Saint Barthelemy Günü."

"Şu halde güle güle, madam. Ben de Paris halkına ne vaaz edeceğimi düşünmeye koyulayım."

Bu sözleriyle Panigarola gerçekten de korkunç ve karşı konulamaz bir güce sahipmiş havası yayıyordu. Catherine de Medici, onu daha fazla zorlamanın bir anlamı olmadığını anladı ve çıktı. Koridorda kendisini bekleyen başrahibe birkaç söz söyledi, salonda kendisine bekleyen genç kadının yanına geldi ve onunla birlikte arabaya bindi. Arabanın perdeleri dikkatlice kapatılmıştı ve araba Louvre'a değil, kraliçenin yeni konağına doğru harekete geçti.

Kraliçenin yanında ona eşlik eden kadın hiç konuşmuyordu.

Catherine, birdenbire çılgınca bir neşe içinde, "Ee!" dedi. "Ne konuştuğumuzu sormuyorsun... Merak etmiyor musun?"

Genç kadının başındaki tül kaydı. Alice'in soluk yüzü göründü.

"Madam," diye fısıldadı, "sizi sorgulamaya nasıl cüret ederim?"

"Mademki sen sormaya cesaret edemiyorsun," dedi, "sen sormuş gibi ben cevap vereyim: O seni affetmiş, Alice!.."

Alice de Lux titredi.

"Seni affediyor, inan bana. Her şeyi unutmuş."

"Madam..."

"Mektubu merak ediyorsun sanırım... Onu da kendisine ver-

dim... Sana kendi eliyle verecek!.. Hepsi bu kadar da değil... İlelebet mutlu olmanı istiyor; çocuğunu tekrar görebileceksin, Alice ve yanına alabileceksin."

Alice sapsarı kesilmişti.

"Ah, Tanrım" dedi kraliçe, "elbette... bunu düşünmemiştim. Kontun bu çocuktan haberi olmaması lazım, değil mi? İyi ya, öyleyse çocuğu yanına almazsın... Zaten Panigarola da onu sana vermeyi bir fedakârlık sayıyordu..."

Araba yoluna devam etti.

Usta bir işkenceci olan Catherine yoluna devam ederken, manastırın koridorlarından ve merdivenlerinden geçen rahip manastırın bahçelere açılan koridorlarından ve merdivenlerinden geçti. Onu buz gibi kayıtsız yürüyüşünü gören birinin içinde ne tür fırtınalar koptuğundan şüphelenmesi çok doğaldı.

Panigarola'nın manastırda tam bir özgürlüğe sahip olduğunu söylemiştik. İstediği gibi girip çıkardı. Genellikle yalnız bırakılırdı; keşişler ondan korkardı ve büyük esrarengiz güçlere sahip olduğunu düşünürdüler.

Panigarola ezbere hareketlerle bahçenin taş bir bankın olduğu ve genellikle gezindiği bir köşesine yürüdü. Banka oturdu ve başını ellerinden birine yasladı. Neredeyse gece vakti olduğu sırada Panigarola aniden yanında başka bir rahibin oturduğunu fark etti. Gelen, Carmes Manastırı'nın başrahibiydi. Bu rahip hatırı sayılır bir şahsiyetti, büyük etkiye sahipti ve sadece liderlik ettiği cemaat tarafından değil, Paris'teki rahiplerin çoğunluğu tarafından bir aziz olarak kabul edilirdi.

"Çalışıyor musunuz, kardeşim?" diye sordu. "Oturun... kalkmayın lütfen..."

"Evet, monsenyör..." dedi Panigarola, başrahibin nazik sorusuna cevaben. "Çalışıyorum... Bir vaaz hazırlıyorum."

"Güzel. Ben de bunu öğrenmek istiyordum. Devam edin, değerli kardeşim... Rahipleri ve keşişleri yarın Saint-Germain-l'Auxerrois'ya gelip sizi dinlemeleri gerektiği konusunda uyaracağım. Roma'ya da vaktin yaklaştığını bildireyim. Yalnız size bir tavsiyem var, aziz kardeşim..."

"Dikkatle dinliyorum, monsenyör."

"Yarınki dinleyicilerinizin çoğu papazdır. Onlara daha açık konuşunuz. Kafaları kalındır, iyi anlasınlar. Bu nedenle, onlara görevlerini açıkça göstermek ve bir zamanlar Makkabilerin dünyaya örneğini verdiği cesaretle onları alevlendirmek önemlidir. Yani, daha doğrusu, sevgili oğlum, size böyle hitap etmeme izin verin, siz onlara, hareket parolasını vereceksiniz."

"Sözlerinizi dikkate alacağımdan emin olabilirsiniz," dedi Panigarola. "Bunun için elimden geleni yapacağım."

"Eğer mümkün olursa," dedi başrahip, "harika bir şey ortaya çıkacak. Çünkü asil bir kavga arzusu dostlarımızı ve rahiplerimizi ateşliyor. Ama düzen bozuldu. Kimse ne düşündüğünü söylemeye cesaret edemiyor. Ancak herkesin silah başına geçmesi için hücum borusunun ötmesi yeter. Bu boruyu çalacak olan sensin. Dualarım seninle, oğlum..."

Panigarola bu sözler üzerine başını eğdi. Kaldırdığında ise başrahip yavaş yavaş uzaklaştığını gördü.

Rahip, yavaş yavaş yerinden kalktı. Manastıra bitişik olan ve bir kapıyla ayrılan, içinde hizmetçilerin oturduğu bölüme doğru ilerledi. Rahip bu kapıyı açıp bir avluyu geçti ve diğerlerinde uzakta bir binaya yöneldi ve nihayet bu binadaki, bir çocuğun uyuduğu bir odaya girdi.

Panigarola mum yakmadı.

Küçük bir karyolanın üzerine eğildi ve sanki geceyi aydınlatıyormuş gibi hissettiği çocuğu süre seyretti.

Karanlık düşünceler kuşkusuz kafasını karıştırıyordu, zihninde dönüp duran mırıltılar âdeta göğsünü sıkıştırıyordu. Dizlerinin üzerine çöktü ve yüzünü iki eli arasına aldı; sıcak gözyaşları parmaklarının arasından süzülmeye başladı...

Yanında birisi olsaydı rahibin hıçkırıklar arasında şöyle fısıldadığını duyacaktı:

"Oğlum... bari annen seni sevebilseydi... hiç değilse senin sayende onu tekrar kazanabilseydim!"

Küçük masum Jacques-Clément uyuyamaya devam ediyordu; dudaklarının arasından hafif bir nefes verirken âdeta gülümsüyordu.

*

Ertesi günün akşamı Rahip Panigarola, Saint-Germain-l'Auxerrois'da bir vaaz verdi. Kiliseyi büyük bir rahip kalabalığı doldurmuştu.

Bu vaazda Paris başpiskoposu, Sainte-Foi piskoposları Vigor ve Sorbin, kralın vaizi, kilisenin baş rahibi Villemur, şehirde tüm cemaatlerin piskoposları, piskopos yardımcıları, rahipleri, keşişleri hazır bulunuyorlardı; üç bine yakın din adamı vardı. Kapılar din adamı olmayanlara kapatılmıştı. Sadece yirmi kişinin vaazı dinlemesine izin verilmişti. Bu kişiler arasında Guise dükü, Mareşal Tavannes, Birague Şansölyesi, Nevers dükü, Mareşal Damville, Charron, kuyumcu Curcé, kütüphaneci Kervier, kasap Pezou ve şair Dorat bulunuyordu.

Bunlara ek olarak burjuva milislerinin komutanları, kimi kontların yardımcıları, on yıldan fazladır görevde bulunan bazı subaylar da kilisenin kapısının önünde toplandı ve vaazı dinledi.

Rahibin vaazı büyük bir sessizlik içinde dinlendi.

Fakat bittiği vakit herkeste, özellikle de din adamlarında büyük bir heyecan yaşanıyordu.

Ve nihayet kilise boşaldı.

En sonra localardan birinden, her şeyi görmüş, her şeyi duymuş bir kadın çıktı. Kapıda tahtırevanının başında kendisini bekleyen hizmetkârlarının yanına geldi, kraliçenin yeni konağına götüreceklerdi onu.

Bu kadın Catherine'di.

Catherine, vaaz biteceği sırada aşağıdaki asker ve sivil kalabalığına ve bilhassa Guise düküne bakarak şöyle mırıldanmıştı:

"Lorraineli beyler! Benim için Huguenotları öldürün. Şayet kargaşalık esnasında Huguenotların birkaç arkebüz kurşunu da sizleri temizlemezse şaşarım! Huguenotlardan Guiseler ve Guiselerden de Huguenotlar sayesinde temizlenen krallık... ömrümün en büyük hülyası budur. Krala gelince," diye devam etti. *"Onu öldürmeye bile lüzum yok... zaten kendi kendisine ölüp gidiyor. Ah, benim sevgili Henri'ciğim, yakında annenin himayesi altında tahtta sen oturacaksın!"*

Bu unutulmaz gecenin ertesi gününden itibaren Paris'in bütün kiliselerinde ateşli vaazlar verilmeye başlandı.

Papazların kışkırtıcı sözlerini dinleyen halk, Reformistlere küf-

redip tehditler savurarak sokaklara dağılmış, taşkınlıklarını gittikçe artırmışlardı.

Huguenotlar söndürüldüğüne inandıkları bu nefret ateşinin yeninden harlanmasıyla ilgili endişe yaşamaya başlamışlardı. Ama kral onları her gün tenis kortuna davet ettiğinden ve her zaman Huguenotlarla ava gittiğinden endişeleri biraz da olsa yatışmış görünüyordu.

Dahası herkesin aklı Henri de Béarn ve Marguerite'in yaklaşan evliliğinin kutlanmasıyla meşguldü.

Sadece birkaç kederli ruh, Jeanne d'Albret'nin ani ölümü ile Paris halkı arasında alevlenen bu düşmanlık duyguları arasında gizemli bir tesadüf arıyordu.

ONUNCU BÖLÜM
HERKESİN MUTLU OLDUĞU AN

Sarp ve engellerle dolu bir yamaca tırmanan gezginler gibi soluk almak için durup geçtiğimiz yolu şöyle bir gözden geçireceğimiz an geldi. İsterseniz kendimizi, oyun planını başarılı veya başarısız kılacak atlarını veya vezirini oynamak üzereyken taşlarının durumunu dikkatlice inceleyen bir satranç oyuncusunun yerine koyabiliriz. Şu farkla ki satranç oyuncusu, hamlelerini iradesiyle yaptığı halde biz, burada sadece bir hikâyeci durumundayız ve şahıslarımızın hareketlerini anlatmakla yetiniyoruz. Kahramanlarımızın hareketlerini yöneten, tarihi yapan mukadderat, bir satranç oyuncusu dikkatiyle hayatı idare etmektedir. Bu "mukadderat" sözünü de onun yerine kullanabileceğimiz başka bir kelime olmadığı için sarf ediyoruz. Bizim için ise çarpışan, birleşen, kopan, yeniden birleşen, iç içe geçen ve sonunda tarihin işaret ettiği görünür olayı oluşturan insan iradesini ifade eder... Karakterlerimizin, anlatıcı olarak irademizin dışında, kendilerini yerleştirdikleri ve mantıksal olarak sonlarının gelmesi gereken durumda kendilerini toparladıkları daha az vaki değildir.

Bu halde, uzun manevralardan sonra, bir savaşın arifesindeki birliklerinkiyle karşılaştırılabilir bir durum yaşanmayacaksa da olamayacak bir durumu tekrarlamak için genel bir bakış, bir konum almak esastır.

Son olarak, bunu, bizi okumak lütfunda bulunan okurlarımıza borçlu olduğumuzu da belirtmeliyiz.

Bu hikâye tarihsel bir felaketle yakından bağlantılıdır; olmayan karakterler ya da olgular icat etmeyi değil, onları bir kelime, bir olay, bir tavır üzerinde yeniden inşa etmeyi hayal etme hakkımızı kullandık, tıpkı Cuvier'nin sadece basit bir omur parçası ile nesli tükenmiş bir hayvanı yeniden oluşturması gibi...

Bir örnek: Tarih bize Aspremont vikontu Orthès'in 24 Ağus-

tos'ta sokağın ortasında, daha sonra Huguenotların üzerine saldırtacağı, çoban köpekleriyle yürüdüğünü anlatıyorsa bizim görevimiz, bu karakterin zihin durumunu, caddenin hangi kısmında bulunduğunu, kalabalığın bu olay karşısındaki muhtemel düşüncesini yeniden oluşturmaktır; her zaman doğruya en yakın muhtemel gerçeğe zarar vermeden irademizin aktif olarak müdahale ettiği bir kısım olur.

Durumu böylece belirttikten sonra tekrar tırmandığımız yamacın tepesine dönerek durumu kuşbakışı gözden geçirebiliriz.

Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek ve bütün bu facianın hakiki yaratıcısının Kraliçe Catherine de Médicis olduğunu söylemek gerekir. Kraliçe, yavaş fakat sabırlı manevraları neticesinde aynı anda meydana gelmesini tasarladığı iki mühim olayın arifesinde bulunuyor: Huguenotların yok edilmesi ve oğlu Déodat'nın ölümü! Tanrı bilir... Talihsiz genç adam bir zamanlar bu korkunç sondan kaçtıysa da alın yazısı gereğini yapacak ve bu kez Tanrı'ya kavuşacak demektir...

Catherine önayak olduğu bu Huguenot katliamını gerçekten hayal etti mi?.. Bilakis dinî konularda esasta şüpheci olduğunu ve "Fransız toplu ayinlerine" mecburen katıldığını gördük. Ama onunla Jeanne d'Albret arasında kuvvetli bir rekabet olduğu da bir gerçekti. Navarre kraliçesinin talihsiz ölümüne kadar Catherine, onun Fransa tahtında gözü olduğuna inanıyordu. Bu yüzden de dinî nefreti uyandırma yoluna gitti. Başlarda Béarn'dan kurtulmayı hayal bile edemezdi. Sonra, Huguenotlar Paris'e gelip de güçlenmeye başladığında, kaçınılmaz olarak, onların toplu olarak yok edilme zamanının gelip gelmediğini düşünmeye başlamıştı.

Bu imha planı hazırlık aşamasındaydı ancak henüz detayları netleştirilmemişti.

Catherine, taht üzerinde hak iddia edeceğini tahmin ettiği Henri de Béarn'ı destekleme ihtimali olan Huguenotlardan çekiniyordu.

Aynı zamanda iktidara aç gözlerini diktiğini tahmin ettiği Guiselerden çekiniyordu.

Nihayet bir günahın çocuğu olan Kont Marillac'tan da çekiniyordu, bu sırrın meydana çıkması halinde saraya rezil olmaktan korkuyordu.

Öte yandan Roma ile de sıkı bir şekilde mektuplaşıyor ve belki

de farkında olmadan papanın engizisyon meclisinin baskısı altında bulunuyordu.

Şimdi Huguenotları Guiselere, Guiseleri Huguenotlara öldürtmek, gayrimeşru oğlunu yok etmek ve kendisini sonsuza dek koruyabilecek Roma'ya mümkün olduğu kadar yardımda bulunmak başlıca düşüncesi olsa gerekti.

Bunun neticesinde de kendi kendine öleceği muhakkak sayılan IX. Charles'ın yerine Anjou dükünü tahta geçirecekti.

Ondan sonra ise sevgili oğlu adına memleketi idare edecek kişi kendisiydi.

Bu mükemmel plan, sonuna varmak üzereydi. Alice ve Panigarola sayesinde Marillac'ı avucunda tutuyordu. Huguenotların canına kastettiklerine ikna olan ve bundan ödü patlayan IX. Charles, uysal bir alet haline gelmişti. Guiseler de kılıç ve meşaleleriyle Paris'e saldırmaya hazırdılar.

Bu bakımdan Catherine şimdiye kadar şahit olduklarımızdan daha fazla mesut ve sakin görünüyordu.

Sabırsızlığı sona ermişti, sessizce o korkunç saatin çalmasını bekliyordu.

Kraliçeden, Kont Marillac'a, yani anneden oğula geçersek...

Déodat çifte bir mutluluğun kolları arasındaydı.

Zavallı genç adam annesinin kalbine dokunduğunu ve Catherine'de annelik şefkatini uyandırdığına inanıyordu.

Diğer taraftan kontun Alice'e karşı duyduğu şüpheler de kaybolmuştu.

Akla gelebilecek her türlü belirsiz, kesin olmayan şüphe, Catherine'in sözleri ile yok olmuştu. Alice de Lux'e tapmaktan bir an olsun vazgeçmemişti aslında ama artık onunla ilgili tüm şüpheleri yok olmuştu.

Evlenme vakti yaklaşıyordu.

Evlendikten sonra ne yapacaklardı? Kalbinin sesini dinleyip sarayda mı kalacaktı? Yoksa nişanlısının ısrarını kırmayıp ülkeden ayrılacak mıydı? Henüz bilmiyordu...

Tek bildiği, Alice'in saf olduğu, Alice'in onu sevdiği ve böyle bir

mutluluk karşısında gerisinin önemsiz olduğuydu.

Ancak bu mutluluk anına bir keder bulutu çöktü. Jeanne d'Albret ölmüştü.

Yani kontun bu zamana kadar taparcasına sevdiği kadın. Ona iyiliğin timsali olarak görünen, hayatının o ilk talihsizliğini unutturan yaşama sebebi...

Kaybettiği bir analığa karşılık, annesiyle sevgilisini bulduğu için son derece memnundu. Ve hudutsuz bir saadet içindeydi.

Ama Déodat yeni bir anne ve bir sevgili bulduğunu düşününce bu üzüntünün tesiri azalıyordu.

Mutlu olan diğer kişi...

Alice de Lux'e gelince; Jeanne d'Albret'nin ölümüyle büyük bir yükten kurtulmuştu. Çünkü kendisini Marillac'tan ayırabilecek tek insan, sırrını öğrenmiş olan Navarre kraliçesiydi. İstese onu konta ihbar edebilirdi; kim bilir belki de etmeliydi de. Alice'in artık bu konuda korkmasına gerek kalmamıştı.

Öte yandan, Catherine de Médicis de hizmetlerine mükâfat olarak kendisini Kont Marillac ile evlendireceğine söz vermişti.

Bunca fırtınadan sonra nihayet böyle zor kazanılmış mutluluğun limanına ulaştığına kendini inandıran bir başkası da Alice'ti...

IX. Charles, işin içyüzünü bilmediği halde, annesinin haber verdiği büyük hadiseleri sabırsızlıkla bekliyordu. Çünkü bu hadiselerin tahtını sağlamlaştıracağından ve artık hiçbir korkusu kalmayacağından emindi. Artık hiçbir güçlük, daha fazla sorun, daha fazla savaş olmayacağını biliyordu; her an kendisine eşlik eden avcılardan birinin onu öldürüp öldürmeyeceğinden şüphe etmeden ormana gidebilecek, geyik ve yaban domuzu avlayabilecekti, kornoda yeni melodiler çalışabilecekti; nihayet, hayatını dilediğin gibi yaşayabilecekti...

Bu sebeple en ufak bir harekette onu bazen öfkeli, bazen umutsuz sayıklamalara sürükleyen korkutucu krizlerin tekrarlanmayacağını düşünüyordu. Tartışmasız hüküm sürecekti artık, yani bütün bir halkın zenginlik, deha, bilim ve sanat açısından üretebileceği her şeyi gönül rahatlığı ile kullanabilecekti. Güzel dizeleri sevdiği için şairlerle, el sanatlarıyla uğraşmaktan hoşlandığı için zanaatkâr

ve kuyumcularla, açık havada bulunmayı sevdiği için avcılarla ava çıkabilecekti. İşte mutluluk böyle bir şey olacaktı... Huguenotlar olmayacaktı, Katolikler başını ağrıtmayacaktı, artık askerler, tehditler, kan olmayacaktı...

Bu yirmi yaşındaki genç adam eğlenirken bakanları, danışmanları, parlamentosu diğer işleri idare edecek ve o, istediği zaman basit bir Parisli gibi giyinecek, şehirde gezebilecek, bazen bir meyhaneye oturup bir iki kadeh içebilecekti. Bu gezintileri arasında da çılgıncasına değilse bile derin bir muhabbetle sevdiği Marie Touchet'ye de sık sık uğramayı ihmal etmeyecekti.

Catherine bunlar için söz vermişti ve şüpheleri bulunsa da bütün bunların olacağına inanmak istiyordu. Ancak... annesi bu vaatlerinin arkasındaydı ve yakında büyük olayların çıkması gerekiyordu... Kral IX. Charles da bekliyordu... mutluluğa kavuşacağı zamanları bekliyordu...

Tüm bunlar olup bitene kadar herkese gülümsemeliydi... Katoliklere, Huguenotlara, annesine, nefret ettiği Anjoulu kardeşine, korktuğu kardeşi Henri de Béarn'a, kendisini ortadan kaldırmak isteyen Coligny'ye gülümsüyordu. Charles şimdiden mutlu olmaya başlamıştı. Gülümsemesi saftı.

İyi görünüyordu; yani her zamanki gibi mosmor değildi yüzü, sadece biraz solgundu...

Esasen bu zor zamanlarda kralın halinde saadetten ve sebebi bilinmeyen duygulardan ileri gelen bir gurur da sezilmekteydi; Guise dükünü endişelendiren, Catherine'i hayallere daldıran bir gurur. Louvre'daki herkes küçük Charles'taki bu değişikliği merak ediyordu; bu talihsiz adamın neden daha hareketli olduğunu, tek tük çıkan bıyıklarını neden bir fatih edasıyla burduğunu bulmaya çalışıyor ve hangi gizemli şeyin kralı böylesine canlandırdığını tahmin etmeye uğraşıyorlardı.

Halbuki kimsenin bilmediği bir hadise olmuştu.

Marie Touchet hayat dolu, yakışıklı, gürbüz, gürültücü bir erkek evlat doğurmuştu. IX. Charles baba olmuştu... Şimdi Charles, Valois hanedanının bu küçük üyesine ne unvan vereceğini düşünmekle meşguldü.

Kralı seven, şatafattan hazzetmeyen, Charles'ının kral olmadığı

mesut ve sakin bir hayat hayal eden ve sevmekten ve sevilmekten mutlu bir kadın olan Marie Touchet, sevgilisine, çocuklarının başına bir talihsizlik getirebilecek, büyüdüğünde hanedan mensubu olduğu için hak talep etmek gibi tehlikeli amaçlar edinebileceği herhangi bir unvan bahşetmemesi için yalvardı... Ama kral onun bu korkularına sadece gülümsedi; çocuğunu, tahta mümkün olduğunca yakın olmasını isteyecek kadar çok seviyordu.

Kral, oğlunun iyi olacağına inanıyordu... ama önce annesinin tasarılarının başarıyla sonuçlanması ve barışın sağlanması gerekiyordu.

Marie Touchet'nin evine de bir göz atalım isterseniz... O, tüm güzellikleriyle halkın kızıydı.

Genç kadının, içinde birçok acı ve trajik olayın yaşandığı 1572 yılında şairlere, hikâyecilere, filozoflara insanlara korku ve dehşet yaşatanlar arasında istisnaların da olduğunu, şeytanların arasında meleklerinde bulunabileceğini hatırlatan dönemin en masum ve saf siması olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Evine girdiğimizde onu oğlunun beşiğine eğilmiş olarak buluruz, artık lohusalıktan çıkmıştı ve sadece çocuğunun iyi olması için yaşıyordu.

Temiz ve çok sakin bir ev burası... mütevazı... görünüşte değil, sahici bir mütevazılık... İşte şurada cilalı ceviz mobilyalarla döşenmiş aydınlık yatak odasında Angoulême dükünün uyuduğu beşik bulunuyor. Beşiğin bitişiğindeki duvarın üstünde IX. Charles'ın güzel bir portresi var ve kral âdeta o çerçevenin içinden oğluna gülümsüyor. Ara sıra bakışlarını çocuğundan ayırıp da o portreyle karşılaşınca Marie de ona tebessüm ediyor.

Sonra küçük Valois acıktığı için ağlayarak uyandığında annesi bluzunun düğmesini çözer ve çocuğunu dikkatle kollarına alarak ona pembe-beyaz, süt dolu, iştah açıcı... memesini sunar. Kralın oğlu küçük Valois bu güzel mütevazı kadının koynuna dudakları ve iki eliyle sarılır.

Burada herhangi sembolik bir anlam yok... nasıl görünüyorsa öyle...

Şimdi tekrar olaylar planlayan karakterlere geçelim...

Panigarola, manastırda, Huguenotları mahvetmenin ve rakibi

Kont Marillac'ı öldürmenin yollarını tasarlıyordu. Bütün düşüncelerine, aşkın uyandırdığı kinin hâkim olduğu bu garip papaz, farkında olmadan engizisyonun oyuncağı haline gelmişti.

Üstün belagati, içinde yüzdüğü nefret dalgaları ve coşkusuyla kürsüde fırtınalar estiriyordu.

Fakat onu bu hareketlere iten asıl sebep, Marillac'ı mahvederek sevgilisi Alice'e tekrar kavuşmak ümidiydi. Bu ümide yaklaştığı ölçüde kendisini bahtiyar hissediyordu.

Guise dükü, tahtı ele geçirmeye hazırlanıyordu. Planı korkunç denecek kadar basitti. Kral, Katolik mezhebinin kurtulması uğruna girişilen Reform'u yok etme harekete karşı koyar gibi görünüyordu. Halbuki bu hareket, Paris'te kanlı bir mücadeleyle neticelenecekti.

O zaman Guise, kralı, Huguenotlarla işbirliği yapmakla itham edecek ve Katolik ordularının başkomutanlığını eline geçirerek baştan aşağıya yakacağı Paris'te kandan dereler akıtacaktı. Sonra Louvre'a saldıracak, sevilmeyen kral, Huguenotların hamisi tahttan indirecekti. Mareşal Tavannes kendisiyle beraberdi; Damville, kendisine, Paris'e doğru yola çıkmış bulunan üç bin süvari ve dört bin piyadeyle yardım edeceğine dair söz vermişti; Bastille Müdürü Guitalens, IX. Charles için güvenli bir hücre hazırlıyordu... ve kralın, kendini savunması gerektiğinde çağırması gereken komutanı Cosseins.

O zaman Guise katliamı durduracak, böylece aynı anda hem serbest bırakacağı Katoliklerin hem de kurtaracağı Huguenotların sevgisine sahip olacaktı.

Ve Fransa kralsız edemeyeceği, beri yandan amcası Kardinal Lorraine de Kral Charlemagne'ın soyundan geldiğini belirten şüpheli bir kütük hazırladığı için Henri de Guise, Fransa kralı olacaktı.

Her şey hazırdı... sadece doğru zaman bekleniyordu.

Beri yandan, Mareşal Damville de kendi planını hazırlamakla meşguldü.

Kendi topraklarından yedi bin kişilik bir ordu getirerek IX. Charles'ı devirmesi için Guise'e yardım edeceğine söz vermişti. Bu kurnazca hareket sayesinde şimdi aynı askerler, Paris'te mareşale önemli hizmetlerde bulunacaklardı.

Aslında Damville, Hollanda'da Alba dükü komutası altındaki İs-

panya kuvvetlerine karşı Coligny'nin başında bulunacağı orduda yer almak istemişti ve bunu elde etmişti. Başlarda Coligny ile iyi geçinen kral, bu yüzden Catherine'i kızdıran ve şimdi Coligny'nin ölmesini isteyen kral, amirali bir keşif birliğinin lüzumuna ikna etmişti. Damville bu sayede ordusu ile Paris'teki Huguenot katliamına katılacak ve Henri de Guise'e destek verebilecekti.

Eğer Guise kargaşada ölürse Damville onun yerine geçip Louvre'a gelerek Charles'ın başından çekip alacağı tacı, kendi kafasına geçirecekti.

Tam tersine Guise muvaffak olur da ölmezse o zaman kraldan sonraki en güçlü kişi olacak, Loire'in öte tarafındaki topraklarda bir çeşit kralın vekilliğini yapacak, ayrıca bütün orduların başkomutanlığı da kendisine verilecekti. Bir yandan da kendisine vadedilen iki milyonluk bir servete kavuşacaktı.

Lakin Damville'in başlıca emeli, ağabeyinin ezilmesiydi.

Jeanne de Piennes tarafından reddedildiği andan itibaren yüreğinde beliren bu nefret, kangrenleşmiş, iyileşmeyen, çirkin bir yara halini almıştı... Ağabeyine üzüntü çektirmek için hayalini kurduğu krallığı bile fedaya razıydı. Artık fırsat geliyordu. Damville, ağabeyinin konağına saldırma işini üstüne almıştı... Montmorency konağını yerle bir ettikten sonra François'yı tutuklayacak ve bizzat kendisi öldürecekti. Ondan sonra da Jeanne de Piennes'i kral vekilliği yapacağı yere götürecekti.

Montmorency, nasıl oluyordu da katliamın kurbanları arasında bulunuyordu? O, Huguenot değildi ki! Evet Huguenot değildi ama şüpheli şahıstı.

Ortalıkta barış ve huzurun hüküm sürmesini isteyen ılımlılar kanadı, Montmorency'yi kendi başkanı sayıyordu. Hem zaten ölüme mahkûm edilmek için Huguenot olmaya lüzum var mıydı? İçinde yağma edilecek bir yığın şey bulunan bütün evler yıkılmaya değmez miydi?

Tarih bize Montmorency'nin, politik etkisi yüksek biri olduğu için katliam planına dâhil edildiğini söyler ama tarih sığ, eski bir dedikodudan ibaret değil midir?.. Montmorency'nin komplocular tarafından mahkûm edildiğini söylememizin sebebi ona karşı duyulan nefretti. Bu sebeple, tarihsel ortamın hikâyemizdeki genel konu-

munu belirtmeye çalıştığımız bu dönemde Damville, nefretinin ve sevgisinin çok geçmeden karşılığını alacağı düşüncesi ile bekliyordu. Ancak hiçbir önlemi almayı da ihmal etmiyordu. Montmorency konağına soktuğu Gillot vasıtasıyla ağabeyinin yaptığı ve söylediği hemen her şeyin haberini alıyordu ve ona göre hareket ediyordu. Gillot, efendisine bir sürü bilgi götürmüştü ama henüz dayısına iletemediği bir haber vardı. Belki de Damville'in bütün planlarını altüst edecek bu haber Jeanne de Piennes'in delirmiş olmasıydı.

Montmorency konağındakilere gelince, burada bizi ilgilendiren -ve umuyoruz okuyucularımız da bizimle aynı fikirdedir- beş kişi var.

Öncelik iki âşık kahramanımızda: Şövalye Pardaillan ile Loïse Piennes.

Bu iki sevgili, birbirlerine aşklarını itiraf ettikten sonra âdeta birbirlerinden kaçar olmuşlardı. Aslında kelimelere de gerek var mıydı ki? Şövalyenin Loïse'i düşünmediği bir saniye ve Loïse'in yüreğinin de şövalye için çarpmadığı bir an yoktu. İkisi de bunu biliyordu. Birbirlerine en önemsiz şeyleri söylerken ki tavırları, ses tonları bile aşklarını bariz bir şekilde gösteriyordu. İkisi de Paris'in üzerine çökmek üzere olan korkunç bulutlara rağmen bir fırtınanın kopacağına ihtimal vermiyor gibiydi. Loïse için mesele basitti. O kadar mesuttu ki ölse bile sevgilisi yanında olduktan sonra ölmesinin önemi yoktu. Üstelik insan şövalyenin yanında olunca tehlikeden korkar mıydı? Kendini hiç bu kadar güvende hissetmemişti.

Loïse'in sevgisinden emin olan şövalyeye gelince; korku veren düşmanının, kaderinden başka biri olmadığına inanıyordu. Ancak genç kız ile bir gün bir araya geleceğine inancı pek zayıftı. Montmorency, kızını bir başkasına, Kont Margency adlı birine vereceğini söylemişti. Henüz bu kontu tanımıyor fakat elinde kılıç kendisine rastlamayı pek istiyordu. O zaman sevgilisi için onunla çarpışacaktı. Gerekirse Mareşal Montmorency ile çarpışmaktan da çekinmeyecekti.

Bu arada zihni tam anlamıyla çalışırken kalbinde bir uyuşukluk var gibiydi. Adamakıllı oturup düşündüğünde Loïse'in onu sevmesi gayet doğal geliyor, gidişatları tam da bu yöndeydi çünkü... diğer zamanlarda ise bu aşk onu çok şaşırtıyordu... zifirî karanlık bir odadan keyifli seslerin yükseldiği, güzel kokuların etrafı sardığı, apaydınlık bir odaya giren biri gibi gözleri kamaşmış hissediyordu.

Ancak bütün bunlar şövalyenin iki şeyi düşünmesine engel olmuyordu. Birincisi Loïse'in iyiliği için onu Paris'ten çıkarmanın yollarını aramak; ikincisi ise mareşalin, kızına nişanlı olarak seçtiği Kont Margency'nin kim olduğunu bulmak.

Bu sırada yaşlı Pardaillan, hep tetikte kaldı. Bir yanda Gillot vasıtasıyla yakında öğreneceğimiz bir plan tasarlamakla meşguldü. Yaşlı tilki, endişeliydi. Ne olduğunu bilmediği büyük bir tehlike seziyordu. Fakat kendi cesaretine ve kurnazlığına da büyük güveni vardı.

Zavallı Jeanne ise delirmişti. Başka söze gerek var mı? Ama kim bilir, belki de en mesutları oydu. Çünkü kendisini hep gençlik yıllarında ve Margency'deki mutlu günlerinde yaşıyormuş sanıyordu. Mucize denebilecek bir şekilde fiziki rahatsızlıkları düzelmeye başlamıştı; nefes darlığı geçmişti, tansiyonu düzene girmişti; zihninin içinde ise hiç bitmeyecek bir rüyayı yaşıyordu.

Mareşal Montmorency'ye barışın henüz ilan edilmediği zamanlarda Henri de Béarn ile güçlerini birleştirmediği için Huguenotlar tarafından mesafeli davranılıyorken, diğer taraftan, Huguenotlara yardım ettiği düşünüldüğü için Fransa sarayı çevresince mareşalden nefret ediliyordu: farklı politik gruplar çok etkili bir adamın bağımsızlığını bir türlü anlamazlar... Onlara göre bu adam ya kendilerinin ya da karşı safın hizmetine girmelidir. Kimseyi ezmek istemeyen, herkes için yaşam hakkını kutsal gören adam tehlikeli bir varlıktır; kurt ya da kuzu olmayı istememek, şaşırtıcı ve tehdit edici görünen tuhaf bir anlayıştır.

Bunun yanında François de Montmorency bu insanların takdirini ve beğenisini kazanmayı önemsemez çünkü bu insanlara ne saygı duyar ne de onları umursar. Tahtın çevresini sarmış çok fazla hırslı insan görmüş, çok fazla zararlı planı duymuş, çok fazla ikiyüzlülükle karşılaşmış, çok fazla vahşete şahit olmuştu; onun tek isteği malikânesinin kapalı kapıları ardında kalan ömrünü huzur içinde geçirmekti.

İşte hikâyemizin başlıca kahramanları, bu sırada böyle bir durumda bulunuyorlardı.

Büyük fırtınalardan önceki durgun fakat ağır hava esiyordu.

Böylece fırtınadan önceki son sakin dakikalarda ormandaki ağaçlar hareket etmez, ufacık bir esinti bile söz konusu değildir, ok-

yanusta minik bir dalga bile görülmez, gökyüzünde herhangi bir tehdit belirtisi yoktur, sis ise canlı bir güneşin devinimiyle birazdan dağılacak gibi görünür.

Aniden bu gökyüzü kararır; muazzam bir rüzgâr havayı silip süpürür, fırtına ufukları döver, ağaçlar korkudan feryat eder, okyanus dehşet içinde ters yüz olur...

ON BİRİNCİ BÖLÜM
DAMVILLE İLE PARDAILLAN'IN BULUŞMASI

Şimdi okuyucularımızı ağustos ayının ilk günlerindeki sıcak bir akşamda Montmorency konağına götüreceğiz. Yaşlı Pardaillan odasında, ıslıkla bir marş çalarak kıyafetlerini ve teçhizatlarını gözden geçiriyor, savaşa hazırlanıyordu.

Pardaillan, zırhını sırtına geçirip kılıcını kuşandıktan sonra sıkılığını kontrol etti. Sonra kemerine hançerini de yerleştirdi; bu hançer Milano üslubunca yapılmıştı ve Montmorency tarafından hediye edilmişti.

"*Pilatus aşkına!*" diye sızlandı. "*Bu sıcakta, zırh içinde havasızlıktan boğulup gebermezsem iyi. Umarım yakında artık böyle savaş elbiseleri giyinmekten kurtulurum.*"

Saat akşamın dokuzu olmuştu ve yoğun yaz alaca karanlığı Paris'in üstünü âdeta örtmeye başlamıştı.

Yaşlı Pardaillan artık hazırdı. Koltuğa oturup bacak bacak üstüne attı ve düşüncelere daldı.

"*Şövalyeye söylemeli miyim? Yok yok, hiçbir şey söylemeyeyim. Ben gelme desem de kafasının dikine gidip hemen peşimden gelmeye kalkar. Halbuki bu küçük işi kendi başıma halletmek istiyorum. Önümde iki ihtimal gibi var duruyor: Eğer durum o Gillot öküzünün dediği gibiyse, eski efendim yalnızsa, zaten yardımcıya ihtiyacım yok. Fakat eğer bir tuzağa düşersem, o takdirde şövalyenin de benimle birlikte ölüme sürüklenmesine ne gerek var?.. Peki ya öldürülürsem?.. Hımm... O zaman çıkmadan önce oğlumu bir göreyim; belki de son defa... Ondan sonra ne olacaksa olsun...*"

Böylece saat onu çalıncaya kadar hayaller kuran Pardaillan, gürültü çıkarmadan aşağıya indi ve İsviçreli muhafıza, geç kalabileceğini zira epeydir görmediği metresiyle buluşacağını söyledi. Eğer metresi onu bırakmazsa gece de orada kalabileceğini, hele ki yarın

da gelmezse büyük ihtimalle bir yolculuğa çıkmış olacaklarını oğluna iletmelerini söyleyerek konaktan ayrıldı.

İsviçreli, Pardaillan'ın döktüğü bu sırlar karşısında filozofça bir tavırla kendi kendine, "*Böyle yaşlı bir adamın da metresi olabileceğini hiç ummazdım*," dedi. "*Görünüşe aldanmamalıymış...*"

Pardaillan uzaklaşmıştı. Yavaş yavaş Seine Nehri'ne indi. Kıyıdan kıyıya geçen salın sahibi o saatte yattığı için bugün Pont au Change adını taşıyan Grand Pont'a kadar yürümek zorunda kaldı. Acelesiz ve geziniyormuş gibi yol alarak nihayet Mesmes'ye vardığı vakit saat on bire geliyordu.

Binanın haline bakılırsa herkesin yatmış olduğu görülüyordu.

Camlardan hiç ışık sızmıyordu.

Pardaillan, konağın çevresini dolaştı ve binanın arkasındaki, asaletin veya zenginliğin bir işareti olan duvarla çevrili -o dönemlerde Paris'teki bahçeler genellikle çitle çevrilirdi- bahçeye geldi.

Yaşlı adam, oğlunun bile hayranlığını uyandıracak bir çeviklikle duvarı aştı.

Bahçeye açılan kiler kapısına gelince hançerini çıkararak kilidi zorlamaya başladı. Bu sessiz ve dikkatli uğraş bir saat kadar sürdü ki Pardaillan yüzünde hafif bir gülümsemeyle kapıyı açtığında saat gece yarısını vurmak üzereydi.

Pardaillan derhal içeriye daldı. Damville'in konağında misafirlik ettiği sıralarda evin her yanını, büyük bir dikkatle gözden geçirmişti. Bu bakımdan, konakta gözü kapalı yürüyebilirdi. Kilerin karanlık koridordan geçti, o meşhur mahzenin girişinin olduğu diğer koridora ulaştığında burada verdiği büyük mücadele aklına geldi ve gülümsedi.

Konağın girişine ulaştıktan sonra geniş merdivenden birinci kata çıktı ve bir koridoru daha geçtikten sonra kapılardan birinin önünde durdu. Burası Mareşal Damville'in odasıydı.

"*Acaba kendisi burada mı?.. Değil mi?... Eğer buradaysa, yalnız mı?..*"

Yaşlı asker durmuş, kendi kendine böyle soruyordu. Korktuğu filan yoktu. Kılı bile kıpırdamıyordu. Ama yine de hayatının bir pamuk ipliğine bağlı olduğunu kendinden saklamıyordu.

Kendi kendine, "*Pekâlâ*," diye fısıldadı, "*şimdi göreceğiz*."

Kapının kapalı mı, açık mı olduğunu anlamak için elini uzattı. Aynı anda kapı kendiliğinden açıldı ve Mareşal Damville, elinde bir şamdan olduğu halde göründü.

Mareşal, sakin bir sesle, "Bakın hele!" dedi. "Meğer sevgili Mösyö Pardaillan gelmiş. Beni arıyorsunuz galiba, değil mi? Lütfen zahmet buyurun da girin... Ben de sizinle buluşup konuşmak istiyordum..."

Pardaillan, kısa bir müddet hareket edemedi. Düşmanını hazırlıksız yakalamayı düşünürken düşmanı tarafından gafil avlanan insanlardaki tabii şaşkınlık içindeydi.

Fakat bu şaşkınlığı pek kısa sürdü ve iradesinin kuvvetiyle hemen kendini toparlayıp yalnız olup olmadıklarını anlamak için odanın içerisine bir göz attıktan sonra mareşali nezaketle selamladı.

"Davetsiz misafirliğimi bağışlayın, monsenyör. Çünkü size söyleyeceğim mühim şeyler var."

"Beni aradığınızı bilseydim, kapıların kilitleriyle uğraşmanıza fırsat vermezdim," dedi mareşal. "Sizi zahmete soktuğum için kusuruma bakmayınız."

"Çok naziksiniz, monsenyör. Fakat kilitleri açmak bana pek zahmet vermedi."

"Ha, öyle ya, ne de olsa sizde bir alışkanlık var tabii."

"Eh, ne yaparsınız, monsenyör. Herkes eline ne geçirirse onu söker. Kimi kilit söker, kimi de insanların kalbini..."

"Ama buyurun, rica ederim. Sizi böyle kapıda bırakmak, konukseverliğe yaraşmaz."

Pardaillan tereddüt etmeden girdi.

Mareşal kapıyı kapadı.

İki kapının açıldığı bir antreye girdiler. İçlerinden biri mareşalin özel konuklarını ağırlamak için ayrılmış bir salona açılıyordu. Damville, Pardaillan'ı buraya yönlendirdi. Elindeki şamdanı şöminenin üstüne bıraktı ve ziyaretçisine bir koltuğu işaret edip kendisi de bir diğerine oturdu.

"Demek," diye Pardaillan hemen söze başladı, "beni bekliyordunuz, öyle mi monsenyör?"

"Mösyö Pardaillan, sizi hem bekliyor hem de beklemiyordum. Sizin gibi bir adamı beklemem gerekiyordu. Çünkü içinde bulunduğumuz durum itibarıyla er ya da geç beni görmek isteyeceğinizi düşündüm."

Hemen Gillot'yu hatırlayan Pardaillan, "Galiba geleceğimden haberiniz vardı, monsenyör," diye sordu.

"Haklısınız," cevabını verdi Damville.

"Gayet açık sözlüsünüz. Peki kimin haber verdiğini de söyleyebilir misiniz?"

"Haberim vardı, mösyö. Sizin gayet iyi tanıyıp pek de sevdiğiniz subaylardan biri olan cesur Orthés.

"Aspremont vikontu?"

"Ta kendisi. O da sizi çok sever. Sizinle görüşmek için fırsat kolluyordu. Herhalde size söylemek istediği bazı enteresan şeyler var."

"Kendisini zevkle dinlerim, monsenyör. Çünkü bu saygıdeğer vikontla başladığımız ve yarıda kalan bir konuşmamız vardı ki elbette bir gün tamamlayacağız. Son söz ya onda ya bende kalacak. Neyse siz sözünüze devam edin lütfen. Ne diyordunuz?"

"Diyordum ki sevgili monsenyör, Orthés sizi gözetleme gayesiyle Montmorency konağının etrafında gizlice dolaşıyordu."

"Ah!" dedi Pardaillan, böylece ispiyoncunun Gillot olmadığından emin oldu.

"Konaktan çıktığınızı görünce sizi takip etti. Konağımın duvarına tırmandığınızı ve siz o arada kapı kilitleriyle uğraşırken gelip bana haber verdi. Ben de yatmak üzereydim. Fakat sizi görme zevkinden mahrum olmamak için yatmadım. İyi etmişim. İşte çıkageldiniz!"

"Evet," dedi Pardaillan, "işte buradayım. Fakat mademki bana bu kadar nazik davranıyorsunuz, monsenyör, size ufacık bir soru daha sormama izin verir misiniz?"

"Aman, ne demek? Rica ederim, bir değil, on soru sorun."

Pardaillan'ın yüzü biraz soluklaşmıştı.

Acaba buradan cesedi mi çıkacaktı?

Acaba işkence mi yapacaklardı?

Bütün bu can sıkıcı sorulara rağmen yüzüne bir tebessüm yerleş-

tırmeye çalıştı ve sorusunu sordu.

"Size sormak istediğim şu, monsenyör: Yalnız mısınız? Yani sizinle apaçık konuşabilir miyim?"

"Mösyö Pardaillan, bana istediğinizi söyleyip içinizi boşaltabilirsiniz. Yalnız olup olmamama gelince sizi küçük düşürmek istemem doğrusu. Çünkü sizin gibi bir adamı layık olduğu itibarla karşılamak için etrafımda ne kadar subay bulunsa az gelir. Bakın..."

Mareşal bu sözleri sarf ettikten sonra ayağa kalkarak odaya açılan üç kapıdan birine yürüdü. Biri bu odaya girdikleri kapıydı, ikincisi yatak odasına, üçüncüsü ise silahlarla dolu bir odaya açılıyordu.

Damville bu kapıyı açınca Pardaillan, kapının ardında bir ucu baltalı on iki mızraklı askerin beklediğini gördü.

Yaşlı asker başını hafifçe salladı ve Damville kapıyı kapattı. Sonra aynı sakin adımlarla ikinci kapıyı açtı. Pardaillan, bu sefer de kılıçları ellerinde on beş kadar asilzadeyle karşılaştı.

"İyi akşamlar baylar!" dedi yaşlı asker eğilerek.

Selamlanan adamlar, hareketsiz ve sessiz kalakaldılar.

Mareşal ikinci kapıyı da kapayıp üçüncüsünü açınca önde ateş etmeye hazır altı arkebüzcü ve arkalarında da emir vermeyi bekleyen Orthés göründü.

Damville, bu üçüncü kapıyı da kapadıktan sonra gelip yerine oturdu.

Pardaillan ise elinde olmaksızın titreyerek, kendi kendine söylendi: "*Yakalandım!*"

Fakat birdenbire aklına bir şey gelmiş olacak ki gülümsedi. Damville, yerine otururken şimdi titremekte olduğunu umduğu Pardaillan'ın gülümsediğini görünce fena halde bozuldu ve kaşlarını çattı.

"Şimdi konuşalım," dedi. "Demek beni öldürmeye geldiniz?.."

"Bakın, monsenyör. Ben sizi öldürmeye geldim, bu doğru. Fakat bunu, sizinle adil bir dövüşle yapmak istiyordum. Sizi yalnız bulacağımı sanıyordum. Hatta uykuda olsaydınız bile sizi uyandıracak ve şöyle diyecektim: 'Sadece mutlu ve kendi halinde yaşamaktan başka şey istemeyen birkaç kişiyi fena halde rahatsız ediyor ve öldürmeye niyetlenmiş bulunuyorsunuz. Hayatınızda yaptığınız kötülükler

artık yeter. Sizin daha fazla kötülük yapmanıza engel olmak, size büyük bir iyilikte bulunmaktır. İşte kılıcınız, işte benimki. Kendinizi iyi koruyun çünkü sizi öldürmeden buradan çıkmamak kararındayım.' Aynı sözleri şimdi de söylemeye hazırım, monsenyör. Şu üç kapıyı açın da oradakiler, Monsenyör Henri de Montmorency'nin, Mareşal Damville'in suikasta uğramadığını, Tanrı rızası ve kılıcımın darbesiyle dünyasını nasıl değiştirdiğine şahit olsunlar!"

Mareşal hakiki bir canavardı ama cesarete de bayılırdı. Pardaillan'ın sakin ve alaycı hali, gürbüz bıyıklarını daha da ortaya çıkaran tebessümü, böylesine sıkıntılı bir durumda dahi soğukkanlılığını koruması Damville'in üstünde büyük bir etki uyandırdı ve ona hayranlık dolu bir gözle bakmasına yol açtı. Kılıçlarla, mızraklarla ve arkebüzlerle çevrili olsa da kendisiyle böyle konuşmaya cesaret edebiliyordu.

"Monsenyör Pardaillan," dedi, "Peki, ya ben size, benimle çarpışmak şerefini vermek istemeseydim? Burasını düşünmediniz mi?"

"İşte bu pek mümkün değildi, monsenyör. Ben önemli avantaja sahibim zira. Size amacınızın kötü, benimkinin ise iyi olduğunu söylemeyeceğim çünkü şu anda iyi amaçların her zaman galip gelemeyeceğinin canlı kanıtıyım. Ama size şunu söyleyeceğim, monsenyör, silahların karıştığı işlerde hep en cesur olan kazanır ve eminim ki ben sizden çok daha cesurum..."

"Demek öyle. Ama yine de sana karşılıklı dövüş imkânı sunmadığımı hatırlatmak istiyorum..."

"Biz bu mesele hakkında sizinle Ponts-de-Cé'deki karşılaşmamızda bir anlaşmaya varmıştık. Monsenyör; kılıcımın sizinkinden aşağı kalmadığını size ispat etmiştim sanırım."

Mareşal, düşünceli bir tavırla ayağa kalktı ve düşmanının elini göz ucuyla izleyerek bir iki adım attı. Fakat Pardaillan sakin bir şekilde koltuğunda oturuyordu ve Damville'e öyle saf gözlerle bakıyordu ki mareşal, dirseğini şömineye dayayıp konuşmaya başladı.

"Mösyö Pardaillan, sizi daima çok takdir ettim ve bunu her yerde söylemekten çekinmedim. Bu takdirimi bir daha belirtmekten kaçınmayacağım. Şimdi ufak bir işaret verseydim anında öldürdünüz. Daha fenasını da yapabilir ve sizi, bildiğiniz gibi dostlarımdan birinin komuta ettiği Bastille Zindanı'na gönderebilirdim. O da iste-

ğim üzerine sizi öldürürdü. Şu farkla ki o zaman işkence masasında ölürdünüz ve ızdırabınız saatlerce, hatta günlerce sürerdi. Bunu yapmakta da haklı olurdum. Zira benim düşmanımsınız. Bana bir kere Margency'de ihanet ettiniz. Ponts-de-Cé'de barıştık, sizi evime aldım, dostlarımın arasına soktum, beni tekrar aldattınız. İntikamımdan da bir mucize sayesinde kurtuldunuz. O andan itibaren yeniden düşmanım oldunuz. Sizi nimetlere boğmuştum. Düşmanım olan ağabeyimi tanımıyordunuz fakat şimdi onun tarafına geçtiniz ve kendisine hizmet etmeye başladınız. Üstelik beni öldürmeye geliyorsunuz. Bunlara bir diyeceğiniz var mı?"

"Ben size ihanet etmedim, monsenyör. Gerçi iyi ve büyük bir teşebbüsünüzde size sadık bir yardımcı olmaya karar vermiştim ama bu, kötü işlerinizde de sizin suç ortağınız olmamı icap ettirmedi. Eğer emretseydiniz Louvre'a girer ve orada kralı tutuklardım, isteseydiniz Fransa tacını alıp size getirirdim, arzulasaydınız savaş meydanında sizin bir avuç adamınızın başına geçip kralın ordularına karşı koyardım. Bütün bunlar elimden gelirdi fakat bir kadının cellatlığını yapamazdım. Benden, yapabileceğim şeyleri istemeliydiniz, monsenyör. Kılıcımı, kanımı, gücümü size verdim ama siz beni, oğlumun casusu ve sevgilisinin gardiyanı yapmak istediniz. Hata ettiniz. Her şeye rağmen sizi ele vermediğimi de biliyorsunuz. Eğer ben size ihanet etmek ve bu alçaklığı yaparken de servete konmak isteseydim, sizi Montfaucon'a göndertir ve hazinelerinizin üstüne oturabilirdim. Bunun için krala gidip sizin onu öldürtmek ve yerine Guise dükünü geçirmek istediğinizi haber vermem kâfiydi. Susuşum, büyük bir sırrı saklayabilen bir adam olduğumu ve dolayısıyla hatanın sizde bulunduğunu ispat eder sanırım, monsenyör."

Mareşal sapsarı kesilmişti. Elleri titremeye başlamıştı.

Maceracının onun ellerinde olmasına karşın, titrek bir sesle, "Yani bu meseleden başkalarına, bahsetmediniz mi?" diye mırıldandı.

Pardaillan, küçümser bir eda ile omuz silkti.

Damville, heyecanla, "Gerçi beni ele vermeye tenezzül etmezsiniz ama... sakın bu sırrı başkasına... vermiş olmayasınız?" diye sordu.

Pardaillan, "*Bak sen, bana soğukkanlılık taslıyor ama sırrını bir başkasına açmış olmamdan da ödü kopuyor*," diye düşündü ve yüksek sesle, "Başkaları dediğiniz kimlerdir?" diye sordu.

"Ne bileyim, canım, yani sizin kadar alicenap olmayan kimseler. Mesela Montmorency'ye..."

Damville bu sorunun cevabını, yüzünü allak bullak eden bir endişe içinde bekledi.

"Bunu yapmış olsam bile," dedi Pardaillan, "size düşman muamelesi etmek, benim hakkım değil mi? Böyle bir sırrı, ağabeyinize vermek hakkına sahip değil miyim? Düşünün bir kere... Mareşal Montmorency'nin kızıyla karısını kaçırıp hapsediyorsunuz. Sebep olduğunuz diğer felaketlerden bahsetmiyorum; şöyle gözle görülür şeyleri ele alıyorum... Paris'in kapılarını kapattırıyor, mareşal ile ailesini ve bizi burada hapis tutuyorsunuz. Demek ki hepimizi ezecek olan son darbeyi hazırlıyorsunuz. Ve ben, bunlara karşılık hiçbir şey yapmayayım, öyle mi? Bu durumda sizi ele vermek benim yapacağım en doğru iş değil mi, monsenyör? Kendisini koruyabilmesi için ağabeyinize her şeyi anlatmam gerekmez miydi?"

Damville, hiddet ve ümitsizlik içinde, "Yoksa söylediniz mi?" diye sordu.

Pardaillan, tekrar omuz silkti. "Söyleyecektim ama söylemedim. Söylemediğime de pişmanım. Ne çare ki oğlum söyletmedi. Zaten bu oğlanın acayip fikirleri, bir gün ikimizin de başına bela getirecek ya... bana ne dedi biliyor musunuz? '*Şerefinize emanet edilmiş olan bir sırrı söylemekten ve bu kadar küçülmektense gözlerinizin önünde kendimi öldürmeyi tercih ederim, baba. Damville, eğer yüreği varsa bizi ele geçirmek için Paris'i yaksın. İcap ederse ölürüz fakat dünyada hiçbir kimse, hatta onun gibi bir alçak bile bizi haysiyetsizlikle itham edemesin.*' İşte oğlum bunları söyledi ve ben de bu yüzden sustum, monsenyör."

"Yani," dedi Damville boğuk bir sesle, "Montmorency hiçbir şey bilmiyor."

"Hayır, monsenyör," karşılığını verdi Pardaillan, "ne o ne de başka biri hiçbir şey bilmiyor."

Mareşal, derin bir soluk aldı. O kadar korkmuştu ki Pardaillan'ın, yüzüne savurduğu alçak sözüne aldırmamıştı.

Bu sert, fakat namuslu düşmanın sözlerini şüphe etmedi.

Birkaç dakika içinde tüm soğukkanlılığını geri kazanmıştı. Ve sonra içinde öfke köpürmeye başladı. Pardaillan'a öyle bir ifadeyle baktı ki yaşlı asker, bu bakıştan Mareşal Damville'in gözlerinden

ölümüne karar verildiğini okudu.

Damville, Orthés ile arkebüzcülerin bulundukları kapıya gidecek oldu, sonra vazgeçip geriye dönerek Pardaillan'a yaklaştı.

"Sizinle barış yapalım," dedi.

"Şartlarınız nedir, monsenyör?"

"Sadece yapacağım işlerde beni rahatsız etmeyeceksiniz. Oğlunuzla beraber Montmorency konağından çıkacak, Paris'ten nereye isterseniz oraya gideceksiniz. Her birinize tam koşumlu at ile ikişer bin ekü verdireceğim. Elinizde böyle bir para ile zekânız ve cesaretinizle nereye gitseniz sırtınız yere gelmez."

Pardaillan başını eğdi.

"Teklifimi bir düşünün," diye devam etti mareşal, "başkası olsa satacağı bir sırrı saklayarak ne kadar dürüst bir insan olduğunuzu gösterdiniz, bu yüzden size silah doğrultmak istemiyorum ve elimden geldiğince iyi davranmak istiyorum. Hakaretlerinizi de duymazlıktan geliyorum. İhanetinizi unutmaya karar verdim. Sizin ve oğlunuz şövalye için mümkün olan en büyük iyiliği diliyorum. Kabul edeceğinizi bilsem yine benimle birlikte çalışmanızı teklif ederdim. Bu konağa beni öldürmek için girdiğinizi de göz ardı ediyorum. Ne dost ne de düşman kalalım, Pardaillan, tarafsız olalım..."

Pardaillan içini çekti.

"Şimdi siz benim esirimsiniz," diye devam etti Damville. "Ne kadar cesur ve kuvvetli olursanız olun, bu arkebüzlere, mızraklara, kılıçlara karşı koyamazsınız. Yakalandınız azizim ama teklifimi kabul ederseniz serbestsiniz."

Yaşlı Pardaillan, nihayet cevap verdi.

"Kabul edersem bunu nasıl ayarlarsınız? Benim bir sözüme inanıp konağınızın kapılarını açarak beni salıvermezsiniz ki, monsenyör."

Mareşalin gözlerinde bir sevinç ışığı parıldadı ve cevap verdi.

"Sadece en gerekli tedbirleri alacağım. Şövalyeye, buraya gelip sizi alması için bir mektup yazarsınız. Birisi bu mektubu kendisine götürür. Şövalye buraya geldikten ve ikiniz birden üç aydan önce Paris'e dönmeyeceğinize dair bana söz verdikten sonra sizi alıp, birkaç yardımcım ile birlikte, Paris'in istediğiniz kapısına bizzat götü-

receğim."

"Ben de size, bize bahşettiğiniz bu şereften dolayı ebediyen minnettar kalırım, monsenyör."

Damville, sevincinden ellerini çırparak, "Demek kabul ediyorsunuz, öyle mi?" dedi.

"Elbette, monsenyör! Sevinçle! Minnettarlıkla! Ve yaşadığım sürece cömertliğinize hayran olmaktan asla bıkmayacağım!"

"O zaman mektubu hemen yazın," diyen Damville hemen masasına gitti ve kâğıt ve kalem çıkardı.

Pardaillan yerinden kıpırdamadı, yine hafifçe içini çekti.

"Bir dakika! Kabul ediyorum ama yalnız kendi hesabıma kabul edebilirim."

"Hele siz mektubu yazın," dedi mareşal, kin dolu sabırsızlığını tutamayarak, "Şövalyeyi ikna konusunu ben hallederim!"

"Ancak bir dakika, monsenyör, oğlumu da iyi tanıyorum. Onun ne kadar kuşkulu olduğunu, imkânı yok bilemezsiniz. Prenslerin, mareşallerin ve kralların verdikleri sözlere karşı son derece işkillidir. Benden şüphelenir, kendisinden şüphelenir, gölgesinden şüphelenir. Esen rüzgâra karşı ihtiyatlıdır. Onun bu tavırlarından utanıyorum. Evet, monsenyör, sizin gibi bir asilzadenin verdiği sözlere derin bir saygım ve sınırsız bir güvenim var ancak oğlumun bu şüpheciliği beni gerçekten utandırıyor."

"Yani ne demek istiyorsunuz?" diye sinirle sordu mareşal.

"Demek istiyorum ki oğlum, mektubumu okuyunca kahkahayı basacak ve şöyle düşünecek: '*Ne?.. Babam, Mareşal Damville'e esir olmuş da monsenyörle barış yapacak diye ben de mi oraya gideceğim? Haydi canım, delirdiniz mi baba? Siz bu Damville'in ne sinsi ne alçak...*' Ben söylemiyorum, oğlum söylüyor, monsenyör. '*Ne hilekâr bir mahluk olduğunu bilmiyor musunuz? Onun ikimizi de öldürmek istediğini fark edemediniz mi?.. Oysa bu kurnazlığı çok bariz. Üstelik ben gencim ve yaşamak istiyorum. Size gelince, yeterince uzun yaşamış olan sevgili babacığım, mademki gidip kendinizi kurdun ağzına atmak gibi bir aptallık yaptınız...*' İşte, oğlum mektubu alınca böyle söyleyecektir... onun atacağı kahkahaları ta buradan duyar gibi oluyorum. Bilseniz, dünyada şüphecilikten kötü şey yoktur, monsenyör..."

Ve Pardaillan, bu nutkunu, evvelkilerden daha derin bir iç çekişle bitirdi.

"Yani," dedi Damville dişlerini sıkarak, "Yazmayacak mısın?.."

"Yazsam da faydası olmaz ki monsenyör. Hem farz edelim ki oğlum teklifimi kabul etti de buraya geldi. O zaman ne olacak, biliyor musunuz?"

"Ne olacak?"

"Şövalye, sadece şüpheci değil, aynı zamanda da o kadar inatçıdır ki inatçılıkta sizden aşağı kalmaz. Bir kere, ağabeyinizi, Leydi Piennes'i ve kızını sizin pençenizden kurtarmayı kafasına koymuş. Bu fikrinden asla vazgeçmeyecektir. Fakat yanlış anlamayınız, ben bana yaptığınız bu şerefli teklifi kabul ediyorum. Ama o... aklıma geldikçe titriyorum... Bas bas bağırışını duyar gibi oluyorum. Bu teklifinizi duyacak olsa ne derdi, biliyor musunuz?"

"Ne derdi?" diye sordu mareşal, neredeyse mosmor olmuştu.

Pardaillan, eli kılıcının kabzasında dimdik Damville'in karşısına dikildi.

"İkimize de şöyle söylerdi, monsenyör. '*Demek, baba, siz ve siz Dük Damville, bana bu rezilliği teklife cesaret ediyorsunuz, ha!.. Yazıklar olsun size! Dört bin ekü ve iki beygir için kendimi bu kadar alçaltayım, ha? Hepsi altın koşumlu bin at ve her birinde dört bin ekü olan dört bin çuval teklif etseydiniz, daha az hakaret etmiş olmazdınız. Demek, dünyada Şövalye Pardaillan'ın ecdadından kendisine kalan kılıcı satabileceğini ve kurtarmaya yemin ettiği iki zavallı kadını ortada bırakıp alçaklar ve hainler arasına katılabileceğini düşünen iki korkak ve hain insan varmış! Ah, baba, bana yaptığınız bu hakaretin altından kalkamayacağım. Kendinizi böyle aşağılatmayın, yine eskisi gibi yüksek onurunuz ve şerefinizle kalın, baba. Bırakın bu çeşit teklifler, zaten böyle alçaklıklara ve ihanetlere alışık olan Dük de Damville'in ağzından işitilsin*'."

Ve yaşlı asker sözünü bitirirken parmağını itham eder bir tavırla mareşale doğru uzattı.

Damville, "Sefil hergele!" diye kükredi.

"Son bir sözüm daha var, monsenyör. Bir tek söz daha... Oğlum şövalyenin size arz ettiğim bu kötü huylarından başka, bir de beni çok sevmek, hatta şerefinden fazla sevmek gibi bir kusuru vardır. Kendisi, benim burada olduğumu biliyor. Sabahleyin gün

doğarken beni yanında göremezse sizin, Guise ile elbirliği ettiğinizi gidip krala anlatmasından korkarım... Evet, babasını kurtarmak için bunu yapar mı yapar. Üstelik böyle bir muhbirlik yaptığı için kalkıp kendi cezasını da kendisi verir."

Kapıya doğru saldıran mareşal, öfkeden kudurmuş gibi renksiz, ağzından köpükler saçarak, korkunç bir halde durdu.

Pardaillan bıyık altından gülerek "Elinden gelirse şu kapıdakileri çağır," diye mırıldandı.

Fakat yaşlı askerin sözleriyle kırmızı şalı görmüş boğa gibi kızgınlıktan gözü dönmüş olan mareşalin beyninde, kin ve intikam düşüncesi, korkuya galip geldi.

Damville, "Ne olursa olsun," diye bağırdı. "Bu tehlike bana vız gelir. Haydi, içeri gelin..."

Pardaillan, yıldırım hızıyla hançerini çekip mareşalin üstüne atılarak, "Öyleyse sen benden evvel öleceksin!" diye kükredi.

Fakat Damville, bu hareketi önceden görmüştü. Hançer üstüne ineceği sırada kendisini yüzükoyun yere bırakıverdi. Hızını alamayan Pardaillan, sendeledi. Aynı anda da oda kılıçlı, mızraklı bir kalabalıkla doluverdi.

Yaşlı asker hiç değilse kendini savunurken ölmek isteğiyle kılıcını çekmeye çalıştı ama nafile... Yirmi kadar adam onu kıskıvrak kavradı. Silahlarını aldı, elini ayağını bağladı, ağzını tıkadı. Gözlerini kapattı ve tamamen hareketsiz kaldı.

"Bu serseriyi nereye asalım, monsenyör?" diye sordu Orthés.

Mareşal, "Asmak mı?" dedi. "Öyle şey olur mu? Bu serseride öyle sırlar var ki kralımızın emniyeti bakımından, kendisinden bu sırları icap ederse zor kullanarak almamız lazım."

"Yani onu sorgulayacak mısınız?" diye tekrar sordu Orthés.

Bunu duyan Pardaillan titredi.

"Evet," cevabını verdi Damville. "Kendisine işkence yapılırken ben de yanında bulunacağım."

"Öyleyse onu nereye götürelim?"

"Temple'a!.." diye cevap verdi mareşal.

ON İKİNCİ BÖLÜM
MUCİZE MANASTIRI

Hikâyemizin bu noktasında, Paris'te takip edeceğimiz yolları göstermesi açısından 1290 yılında gerçekleşen bir mucizeden bahsetmeliyiz. O zamanlar Paris'te, Notre-Dame Kilisesi yakınlarında oturan bir sürü dinsiz arasında, Jonathas adlı bir de Yahudi vardı.

Üstat Jonathas'ın evi, etrafı geniş bahçelerle çevrili güzel bir yapıydı. Talihsizliğe bakın ki bu ev, bir manastıra komşuydu ve manastırdakiler de gözlerini bu Yahudi'nin bahçelerine dikmişlerdi.

Bu Yahudi -komşu manastırdaki papazların iddialarına göredine karşı bir suç işlemeye niyetlenmişti.

Peki ne yaptı? 1290 yılındaki paskalya pazar günü, beynini yıkadığı bir kadını, Notre-Dame Kilisesi'ne paskalya ayini için gönderdi. Kadın kendisine kilisede verilen paskalya yumurtasını yiyeceği yerde, alıp hiç dokunulmamış bir halde Jonathas'a getirdi.

Yahudi de kâfir hırsıyla yumurtaya bıçağını saplayıverdi. O zaman görülmedik, duyulmadık bir şey oldu. Yumurtadan kan akmaya başladı. Evet, bıçak yumurtaya saplanınca yumurtadan kan geldi.

Kadın, bu durumu görünce dehşete kapılıp yaptığına pişman olarak papazlara koşup meseleyi anlattı ve af diledi; tüm papazlar ve keşişler de bunun böyle olduğuna tanıklık etmişlerdi.

Yahudi'ye gelince, bu kanlı görüntü çılgınlığını yatıştırmak şöyle dursun, onu sadece çileden çıkardı.

İsa'yı çarmıha gerenlerin yaptığı gibi bir çivi ve çekiç aldı, çiviyi yumurtaya saplayınca yumurtadan tekrar kan akmaya başladı.

Yahudi kızgınlıktan küplere bindi, yumurtayı ocağa attı. Fakat yumurta, yanmak şöyle dursun, alevlerin üstünde çırpınmaya başladı.

İlahi kudretin böylesine açık işaretleriyle karşı karşıya kalan Jonathas, yumurtayla baş edemeyeceğini anlayınca ocağın üstüne bir

kazan yerleştirip içine su doldurdu. Su kaynamaya başlayınca yumurtayı suya attı ama yumurta suya girince dağılmadı, beyaz ve saf olarak duruyordu.

Ancak bu defa da yumurtadan boyuna kan aktığı için kazandaki su kıpkırmızı kesildi ve kaynamaya koyuldu.

Jonathas, yumurtaya daha ne tür günahlar işlediğini itiraf etmedi. Bu nedenle günahlarının ne olduğu bilinemese de epey büyük oldukları görülebiliyordu. Rahipler, müthiş bir öfkeyle, onu bir odun yığınının üzerine koyup diri diri ateşe verdiler.

Yahudi kül olunca muhterem rahipler, bu dinsizin malını mülkünü manastıra verdiler. Kefareti tamamlamak için ise Régnier-Flaming isminde bir soylu Mucizeler Evi adını verdiği bir şapel yaptırdı ama bu yerin ismi "İlahi Kanın Kaynatıldığı Manastır" olarak anıldı.

Yahudi Jonathas'ın yumurtayı gerçekten kaynar su dolu bir kazana atıp atmadığını bilmiyoruz ancak canlı canlı yakıldığını ve güzel bahçelerine papazların el koyduğunu kesinlikle biliyoruz.

1290 yılından 1572 yılına kadar bu yerde mucizeler görüldü. Paskalya yumurtasının içinde kaynatıldığı kazan, içine su döküldüğünde kırmızı kana dönüşüyordu. Bu mucizeler Parislilerce genellikle Tanrı'dan gelme emir telakki edilir ve hemen birkaç kâfir diri diri yakılırdı.

İşte 1572 yılının 17 Ağustos'unda bu mucizelerden biri daha oldu. Bir pazar günüydü ve Marguerite de France ile Henri de Béarn'ın nikâhlarının kıyıldığı günden bir gün evveldi. O gün öğleden sonra saat beş sularında, sokakta büyük bir kalabalık varken manastırın kapısı birdenbire açıldı ve iki rahibin, telaş içinde, bağıra bağıra sokağa fırladığı görüldü.

"Mucize! Mucize! İsa'dan haber!"

Bu iki rahipten biri eski ahbaplarımızdan Rahip Thibaut idi. Thibaut, eskisine göre hayli şişmanlamıştı. Öteki de onun pek candan arkadaşı Rahip Lubin'di.

Rahip Lubin, hatırlanacağı gibi manastırdan bir süreliğine ayrılarak Devinière hanında garsonluğa gitmiş ve bu izni bittiği için o sabah tekrar manastıra dönmüştü. Guise dükünün ve arkadaşlarının artık buluşma yeri olmadığı için Devinière'de ona ihtiyaç kalmamıştı. Başrahip, Lubin'e şöyle demişti:

"Artık dünyevi vazifeniz bitti. Günahkârlar arasındaki bu vazifenizde elbette zafer kazanmışsınızdır. Ama insanlar zayıftır. Sizin de bu süre içinde oburluk şeytanına karşı koyamamış olma ihtimaliniz vardır. Size, zaferinizin mükâfatı olarak mucize kazanının bekçiliğini veriyorum. Ayrıca oruç tutacak, on beş gün et ve sebze yemeyecek ve şarap içmeyeceksiniz Yanınıza rahip Thibaut'yu da katıyorum."

"Tanrı'ya şükürler olsun!" diye mırıldandı Lubin saygıyla eğilerek ama bir yandan da yanık yanık içini çekmiş ve kendi kendine inlemişti:

"*Ben on beş gün ekmek ile suya nasıl dayanırım? Muhakkak açlıktan ölürüm.*"

Keder içinde gidip Rahip Thibaut'yu bulmuş ve birlikte manastırın giriş kapısının yanındaki salona yollanmışlardı.

Bu salon, bir şapel gibi döşenmişti. Burada yalnızca birkaç sandalye ve aziz tasvirleri vardı. Arkasında büyük bir haç bulunan bir mihrabın önünde de meşhur mucize kazanı duruyordu. Kazan, genellikle siyah bir örtüyle örtülürdü. Ama zaman zaman dindar halkın, bu kazanın önünden geçmesine izin verilir ve o vakit örtü kaldırılırdı. Mucize kazanı aslında dövme bakırdan yapılmış, adi bir mutfak eşyasıydı. Zaman zaman kazanın içine su atılıp kan haline gelip gelmeyeceğine bakılırdı.

Rahip Thibaut, Rahip Lubin'i bu salona götürdü ve Lubin'in ikide bir iç çektiğini görünce, "Ne oluyorsunuz, aziz kardeşim?" diye sordu.

"Ah, aziz kardeşim," dedi Lubin kederle, "halimi sormayın. Ben Devinière'de Madam Huguette'in yaptığı o nefis böreklere alıştım. O güzelim pastırmaları, şişe diplerinde müşterilerden artakalmış, damağa tat, yüreğe sıcaklık veren, o canım Burgonya şarabıyla mideye indirirdim."

Thibaut'nun ağzı sulanmıştı ama renk vermedi. "Günah, kardeşim, günah," dedi.

"Ne yapayım? Vücudum da ruhum da bir kere oburluk şeytanının eline geçti. Cennette bize ne tür keyifler bahşedilecek bilmiyorum ama bence bu dünyada cennet denen yer, Devinière hanıdır."

Thibaut da artık dayanamadı ve "Orada ne lezzetli yemekler yedik, hatırlıyor musun?" diye sordu.

Lubin, "Hatırlamaz mıyım," dedi. "Hele eski hallerini, Landry Usta'nın babası Mösyö Grégoire'ın yemeklerini..."

"Tam da," diye devam etti Thibaut, "kırk altı veya kırk yedi civarında, François'nın öldüğü, büyük ve saygıdeğer Loyolalı Ignatius ile tanıştığımız yıllardı... Güzel zamanlardı kardeş Lubin, güzel bir yemek yedikten sonra Grégoire Usta'ya para yerine hayır duası ederdik."

"Bugün ise güzel bir yemek yemek için savaşmamız gerekiyor..."

"Hiç sorma kardeşim! Gördüğün gibi düke eşlik etmek için asılmaktan fazlasını riske atmıştım... Devinière'de... ama şşşş bu büyük sırları duymadın..."

"Ben de bir acemi gibi oruç tutacakmışım! Neden? Gemideki forsa mıyım ben!.."

Thibaut'nun yüzünde acayip bir tebessüm belirdi.

Lubin, arkadaşının bu halini görünce yüzüne dik dik bakıp, "Neyiniz var, kardeşim? Sizi bir garip görüyorum!" diye sordu.

"Hiç... hiçbir şey." dedi, "ben sandım ki..."

Thibaut, "Yavaş olun," dedi. "Hemen şu kapıyı kapatın da gelin."

Lubin, bu esrarengiz emri yerine getirdi ve yüreği çarparak döndü arkadaşının yanına.

"Öyleyse," diye sordu, "on beş gün boyunca ekmek ve suya mı mahkûmsunuz?"

"Evet," diye sızlandı Lubin, Thibaut'un sert fizyonomisine bakarken tatlı umudu kayboldu. "Buna dayanamayacağınızı sanıyorum," diyerek devam etti.

Ardından, küçük bir dolaptan, kara bir ekmekle bir şişe bulanık su çıkardı ve ters ters, "İşte, iki günlük yiyeceğiniz, kardeşim," dedi.

Lubin, göğsünü yumruklayarak ağlamaya başladı. "Neden bana düpedüz ölüme mahkûm olduğumu söylemiyorlar? Demek siz ha, Thibaut kardeş! Kendisine yemek ikram ettiğim, birlikte şarap içtiğimiz dostum, bana bu berbat ekmekle bulanık suyu siz mi sunuyorsunuz? Yüreğinizin böyle katı olduğunu aklıma bile getirmezdim. Ah, alevlerin üstünde döne döne kızarıp lezzetli yağlar damlatan o tavuk kızartmalarını düşündükçe..."

Thibaut'nun gözleri parladı. "Kardeşim, beni günaha sokacaksınız!.."

"Şırıl şırıl akan o kırmızı şarapları..."

Thibaut, birdenbire kahramanca bir karar veriyormuş gibi davrandı ve kapıya bakıp Lubin'in elinden tuttu. Mucize kazanının örtüsünü kaldırarak iki elini içine daldırdıktan sonra, "Bak kardeşim," dedi. "Şimdi ellerimi kazana daldırıyorum ve bu kazanda..."

"Kazanda ne var?"

"Evvela Devinière'den gelen şu güzelim pate var."

Lubin bir hayranlık çığlığı attı.

Thibaut, yiyecekleri teker teker kazandan çıkararak, "Sonra," dedi, "bu sabah fırından çıkmış ekmek. Şu gördüğün söğüş tavuk... ve... iki şişe beyaz şarap. Sonra şu pembe etli jambon... ve nihayet dört şişe kırmızı Burgonya şarabı..."

Lubin ellerini kavuşturmuştu, çeneleri titriyordu.

Thibaut, önemli bir iş yapan birisinin ciddiyetiyle bütün yiyecekleri yerleştirdikten sonra mağrur bir tavırla mihrabın iki basamağını indi. İki elini karşısındakini kutsuyormuş gibi iki yana açtı; gözleri yarı kapalı, yüzü âdeta ışıl ışıldı...

Lubin diz üstü çökmüştü.

Thibaut, olanca heybetiyle mihraptan aşağı iki adım indi. "Aziz kardeşim," dedi, "şimdi size bu yiyeceklerin hakikatte siyah ekmek ile sudan ibaret olduklarını söylersem, inanır mısınız?"

"Kesinlikle!" diye heyecanla bağırdı Lubin.

"Öyleyse hiç durmayıp karnımızı doyuralım. Daha doğrusu şu kara ekmekle şu kırmızı renkli sudan içelim. Yalan söylüyorum, ama kilisenin menfaati için söylediğimden, Tanrı beni affeder. Hiç düşünmeyin!"

Ayağa kalkan Lubin'in, kuru ekmek yerine tavuk yemenin, sade su yerine Burgonya şarabı içmenin, kiliseye ne yarar getireceğini düşündüğü yoktu.

Keyifli keyifli şişedeki bulanık suyu kazana boşalttı. Sonra iki sandalye çekip basit bir masa haline getirdiler. Şişeleri usulca yere bıraktı ve yiyecekleri yerleştirdi.

Masanın iki yanına oturdular ve aç kurtlar gibi sofraya saldırdılar.

Bir dilim pate yiyen Thibaut, "Bu harika bir siyah ekmek," dedi.

"İşte harika bir tadı olan su," diye karşılık verdi Lubin, Burgundy'yi direkt şişeden içerek.

Her ne kadar Rahip Thibaut, çok yemek yediyse de sadece bir şişe beyaz şarap içmekle yetindi. Geriye kalanıysa Lubin mideye indirdi.

Lubin, ilk şişeden sonra hüzünlendi.

İkinci şişeden sonra olur olmaz şeylere kahkaha attı.

Üçüncü şişeden sonra bir *Hallelujah* diye bağırmaya başladı.

Dördüncü şişeyi bitirince de günahlarına ağladı.

Ve kendisini teselli etmek için de beşinci ve son şarap şişesini aradı. Fakat bulamadı. Çünkü Thibaut, şişeyi mucize kazanına boşaltmıştı.

Ve şimdi de kollarını havaya kaldırmış, haykırıyordu:

"Lubin kardeş, Lubin kardeş! Koşun, gelin!"

Lubin'in dili dolaştı ve zorlukla, "Ne var?" diye sordu.

"Bilmem ki yoksa gözlerim mi bulanıyor?... Ama..."

"Nedir kardeşim?"

"Bana öyle geliyor ki sizin kazana boşalttığınız şey..."

"E, ne olmuş?"

"Şey... kan olmuş!"

"Sahi mi söylüyorsunuz?" Lubin'in dili büsbütün tutuldu. "Neden şarap olmadı da kan oldu?"

Thibaut, arkadaşına şüpheli bir bakışla baktı ve devam etti.

"Aziz kardeşim, böyle kutsal şeylerle alay edilmez. Gelsenize..."

Lubin, "Sizin gözleriniz bulanmış olacak," dedi.

Bununla birlikte Lubin, iki adım atarak kazana yaklaşmış ve eğilip bakınca sapsarı kesilerek bağırmaya başlamıştı.

"Mucize! Mucize! Su kırmızıya dönmüş! Halbuki basbayağı su idi... Onu kendi elimle koydum. Aman Tanrım, kardeşim, manastır için ve benim için ne büyük şeref! İsa'nın kanı burada, benim elimle

tekrar meydana çıkıyor! İmdat! Yetişin! Mucize var!"

Lubin bir yandan ağlar, bağırır, inlerken yine diz çökmüştü, Thibaut ise yemek artıklarıyla boş şişeleri küçük dolaba sokup kilitledi ve salonun kapısını ardına kadar açtı.

Rahipler, Lubin'in feryatlarına koşuştular.

Başrahip sertçe, "Ne oluyor?" diye sordu.

Thibaut, "Bilmem ki efendim," dedi. "Galiba bizim Lubin kardeş delirdi! Su şişesini kazana boşaltti, şimdi de çılgın gibi bağırıyor!"

"Yüce İsa! Mucize!" diye bağırmaya devam ediyordu Lubin. "Suydu!.. kan!.. bakın!.. dokunun!.. için... için!.."

Başrahip önlerinde bütün rahipler kazanın bulunduğu kısma koşuştular.

"Mucize!" diye ağlamaya başlayan başrahip diz çöktü.

Rahipler de, "Mucize!" diye bağırıp onu taklit ettiler.

Ve bütün manastır sakini, bir ağızdan öyle coşkun bir ilahi tutturdu ki manastır inim inim inledi. Sonra başrahip, yaşlı gözlerle Rahip Lubin'i kucaklayıp öptü. Öteki rahipler de kendisine yaklaştılar ve ona "Aziz" dediler. Manastırdaki çömezler, Lubin'in eteklerini öptüler.

Ondan sonra da kazan eller üstüne kaldırıldı.

"Kardeşlerim," dedi başrahip ağlayarak, "kazanı kiliseye götürelim! Saf olalım ve Te Deum duası ortalığı inletsin. Kapıcı kardeş, kapıları açın da halk saadetimizi görsün!"

Kapıcı rahip bu emre hemen itaat etti.

Rahipler saflar halinde şapele doğru yürümeye başladılar.

Fakat ardına kadar açık manastır kapısı önünden geçerken Lubin, gurur şeytanından yakayı sıyıramadı ve kazanı yakaladığı gibi sokağa çıkardı. Thibaut da onun peşinden seğirtti. İki rahip avaz avaz bağırıyordu.

Lubin, "İçine, ben su koydum." diyordu.

Thibaut da, "Bakın görün: Kan oldu!" diye tamamlıyordu.

Ve bu iki çılgının arkasında, manastırın bütün rahipleri gür sesle Te Deum duasını okuyorlardı.

Birkaç dakika içinde kazanın çevresinde büyük bir kalabalık birikti.

Dikkate değer bir tesadüf eseri olarak bu kalabalığın ön sıraları arasında Kraliçe Catherine'in de yirmi kadar adamı ve bunların içinde Maurevert vardı.

Bunlar, "Gerçekten de kan! Mucize," diye ilk bağıranlardı.

Birkaç kadın, kazanı görebilecek kadar yaklaştı, içlerinden ikisi heyecandan bayıldı, ötekiler de diz çöktüler.

Bunun üzerine bütün halk dize gelerek hep bir ağızdan haykırdı: "Mucize! İsa'dan emir!"

Tam bu sırada rahiplerden güçlü kuvvetli ikisi, kazanı yakalayıp manastıra götürdü ve rahip Thibaut da, Lubin'i kolundan tutup manastırın avlusuna sürükledi. Manastırın kapısı kapandı.

Fakat avludan yankılanan Te Deum duasını ve durmadan çalınan çanları işiten halk, "Mucize! Mucize!" diye bağırmaya devam etti.

Bu sesleri bastıran bir ses, "Yaşasın Katoliklik!" diye bağırdı.

Catherine'in adamları, "Kahrolsun dinsizler!" diye haykırdılar.

"Yaşasın Guise! Huguenotlar zindana..."

"Yaşasın Katolikler!" diye bağıran, "İşte dinsizlerden biri!" diye seslendi.

Bu sesi başkaları takip etti.

"Diz çöksünler! Diz çöksünler!"

"İki kişiymişler! Ah alçak dinsizler, ah! Gebersinler!"

Kalabalık, Maurevert'in eliyle işaret ettiği iki delikanlının etrafını sarıverdi. Bir an içinde bu iki genç asilzadenin çevresinde bir tehdit kasırgası esti, kinden buruşmuş yüzler belirdi. Yumruklar havalandı, hançerler çekildi, kılıçlar parıldadı. Delikanlılar çok zor durumdaydılar.

Fakat tam bu sırada, manastırın kapısı bir daha açıldı.

Körkütük sarhoş Rahip Lubin, onu tutmaya çalışan keşişlerden kaçarak kendisini takdis ederek kekeleye kekeleye, gözleri yaş içinde belirdi... Halk, suyu kan yapan azizi görünce tekrar dize geldi ve "Mucize! Mucize!" diye haykırdı.

Lubin, o anda, etraflarında meydana gelen boşluktan istifade ederek kılıçlarını çeken iki delikanlıyı gördü.

Gözlerindeki yaşlar iki kat arttı.

Kollarını açıp sallanarak ilerledi. Halk da o geçerken saygıyla yol açtı ve Lubin, gözyaşlarının arasından ansızın beliren bir tebessümle bu gençlere doğru yürüdü.

"Öyle ya! Öyle ya! Ta kendisi... Mösyö Pardaillan, bu," dedi. "Bana Devinière'de ne güzel şaraplar ikram ederdi... Yaşasın içki Tanrısı Bacchus!

Halk, bağırmaya devam ediyordu: "Mucize! Mucize! Yaşasın Aziz!"

ON ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MAUREVERT'İN BÜYÜK BAŞARISI

Şövalye Pardaillan, o pazar da hemen hemen her gün olduğu gibi arkadaşı Marillac'ı ziyaret etmişti. Kont, Paris'e döndüğünden beri iki delikanlı bir araya geliyor, birbirlerine sevinçlerini, endişelerini, ümitlerini anlatıyorlardı. Marillac, Alice'ten; Şövalye de Loïse'den bahsederdi.

Kont, şimdiye kadar kaç kere Pardaillan'a gidip ana kraliçeyi görmesini ve ondan, Mareşal Montmorency ve ailesi için Paris'ten çıkma izni istemesini teklif etmiş ve bu teklifi şövalye inatla reddetmişti.

Zaten Marillac, şövalyeye kraliçenin iyi kalpliliğinden ve vaatlerinden ne zaman bahsetse Pardaillan hiç sesini çıkarmıyordu. Marillac onunla Alice hakkında konuştuğunda da aynı şey oldu.

"*Her şey mümkün,*" diye düşündü şövalye içinden, "*şeytan Catherine'in bir kalbi olduğunu hatırlayıp hatırlamadığını kim bilebilir? Belki de yeni kavuştuğu bu oğlunu da sevmeye başlamıştır... Ama bu ani değişimin altında ne tür tuzaklar olacağını kim bilebilir? Bir anlık hezeyan içinde bana sırrını açıklayan Alice gelince; o dehşet verici sırrı söylemektense dilimi koparırdım... Çünkü ebedî aşkı buldu... ve seven kadın her türlü kahramanlığı yapabilir.*"

Bu düşüncelerden sıyrılan şövalye ne Alice'in ne de kraliçenin bahsini açtı.

Yalnız, şövalye, arkadaşına sık sık, "Şimdi ihtiyatı iki kat artırmanın sırasıdır, kardeşim," diyordu. "Sizin Paris'ten yüz fersah uzakta bulunduğunuzu duyduğum gün, emniyette olduğunuza inanacağım."

O zaman Marillac gülüyordu... Çünkü kendisini tam emniyette ve mesut hissediyordu.

Mutluluğuna tek bir gölge düşüyordu: Jeanne d'Albret'nin ölümü...

En son üç gün önce görüştüğü Pardaillan o pazar da kendisini ziyarete geldiği vakit Marillac, ellerini tuttuğu şövalyeye, "Sizi Montmorency konağından zorla getirtecektim neredeyse," dedi. "Nasılsınız?.. Neden bu kadar kasvetli... endişeli görünüyorsunuz?"

Genç Pardaillan, "Siz de tam tersine pek keyiflisiniz," dedi. "Yeni kıyafet mi?.. Önce siz bana neşenizin sebebini anlatın... sonra ben size endişemden bahsedeyim."

Marillac yeni bir elbise yaptırmıştı. Bir asilzade kıyafetiydi ve dönemin tüm şatafatını yansıtıyordu. Bu, ipekten, başlığındaki tüyünden ipekten çoraplarına kadar siyah bir kostümdü.

"Yarın büyük gün," dedi Marillac gülümseyerek. "Yarın kralımız Henri, Madam Marguerite ile evleniyor. Notre-Dame'da yapılan hazırlıkları gördünüz mü?"

Şövalye evet anlamında başını salladı.

Kont, "Kiliseyi bir görseniz," diyordu. "Baştan aşağı altın sırmalı kadifelerle kaplandı. Gelin ve damadın oturacağı kısım müthiş... Kilisenin önünde konser vermek üzere yüzlerce çalgıcı çağırıldı."

"Muhteşem olacak," dedi şövalye. "Heyecanınızı anlıyorum..."

Marillac onun elini tuttu ve sıktı. Kalbini büyük bir sevinç kaplamıştı.

"Sevgili dostum," diye fısıldadı, "sevincim yalnız bundan ileri gelmiyor... Dinleyin... Dünyada kimseye söylememeye yemin ettiğim... ama siz, dostum, bana kardeşten bile yakınsınız... Yarın Notre-Dame'da bir düğün olacak... fakat yarın gece Saint-Germain-l'Auxerrois'da da bir nikâh olacak... Orada sizin de bulunmanızı istiyorum..."

Şövalye, "Kimin nikâhı?" diye sordu.

"Benim!.."

Şövalye elinde olmaksızın titredi. "Sizin mi? Peki, neden gece?"

"Daha doğrusu, gece yarısı... Çünkü kraliçe de nikâhımda bulunmak istiyor... törenin bütün detaylarıyla ilgileniyor... ve nikâhta sadece onun birkaç güvenilir dostu hazır bulunacak... ve tabii siz de, sevgili kardeşim.... Ben sizi, nikâhtan önce kiliseye sokarım. Fakat bu işin aramızda kalması lazım. Kraliçe de orada bulunmak istiyor, düşünebiliyor musunuz?.. Ah Pardaillan!.. IX. Charles'ın an-

nesinin benim gibi zavallı bir Huguenot ile bu derece ilgilenmesi dedikodulara yol açabilir. Annemin nikâhımda bulunmasının beni ne kadar sevindireceğini nasıl açıklayabilirim ki?"

Şövalye, kontun fark edemediği bir ürperti geçirdi. Gece yarısı yapılacak... ve Kraliçe Catherine'in de hazır bulunacağı bu esrarengiz nikâhta... bir tuzak kokusu vardı...

Kendi kendine, "*Neyse ki ben de orada olacağım*," diye düşündü. Sonra sanki bir uğursuzluğu sezmiş gibi parmağıyla ağır ağır koltuktaki kıyafeti işaret etti.

"Kıyafet..." dedi, "nikâhta giyeceğiniz kıyafet bu mu?"

"Evet, kardeşim," dedi Marillac, aniden yeniden ciddileşerek. "Kralımızın düğününe bununla katılmak istiyorum ve aynı kıyafetle gece yarısı Saint-Germain-l'Auxerrois'e gideceğim..."

"Nasıl yani, tamamen siyah bir kıyafet mi diktirdiniz?"

"Bakın, şövalye," dedi Marillac, yüzünden âdeta bir hüzün bulutu geçiyordu. "Öyle bir mutluluk içindeyim ki bazen rüyada mıyım diye merak ediyorum. Anneme zamanında küfretmek zorunda kaldığım için ne kadar acı çektiğimi biliyorsunuz... Neyse ki bu anne kendini bana en sevgi dolu kadın, en hassas kalp olarak gösteriyor. Nişanlımı ne kadar sevdiğimi de biliyorsunuz... Yarın Alice benim karım oluyor... Bu iki inanılmaz zevkin ruhumu nasıl sardığını anlatabiliyor muyum?.."

"Yani," dedi şövalye, "bu kıyafetle mutluluğunuza bir gölge düşüreceğinizden endişe... korku... duymuyor musunuz?"

"Ne endişem ne de korkum var. Hayır dostum... tek hissettiğim huzur ve güven... Ama yine de her mutluluğun üzerinde bir bulut dolaşır..."

"Bazen önsezilerinizi dinlemelisiniz," dedi şövalye çabucak.

Marillac başını hayır manasında salladı.

"Bu bir önsezi değil. Bir kez daha söylüyorum, korkacak hiçbir şey yok, endişelenecek hiçbir şey yok. Ama ben siyah giyiniyorum dostum, çünkü herkesin gözünde ve uygunsuzluk addedilmesi pahasına, gerçek annem olan takdire şayan kadının yasını tutmak istiyorum..."

"Jeanne d'Albret'nin mi?"

"Evet, Navarre kraliçesinin... Saray onu daha şimdiden unutmuş görünüyor. O kadar sevdiği oğlu Henri bile yine o eski gamsız ve alaycı tavrını takındı. Daha şimdiden kadınların peşinde gezmeye başladı... Melankolik bir âşık dışında hiçbir rol oynayamaz o. Ah, dostum, böylesine cesur ve iyi bir kadın için tüm bu nankörlük haksızlık; tam bir kadın o, cesaret ve akıl açısından en cesur erkeklerle eşitti, bu beni iğrendiriyor, anlıyor musunuz? Ve onu seven, ona saygı duyan, öldüğünü gören ben, onu kalbinde her zaman yaşatacak olan ben, oğlunun önünde, annemin önünde... ve karımın önünde onun yasını tutmak istiyorum!"

Marillac bir süre düşüncelere daldı.

"Sevgili dostum," diye araya girdi şövalye. "Tam da anneniz saydığınız birisini kaybettiğiniz sıralarda başka bir anne ile karşılaşmanızı sağlayan bu tesadüf biraz acayip değil mi?"

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu kont irkilerek.

"Şöyle ki, Navarre kraliçesi yaşarken Catherine de Médicis sizin gözünüzde her türlü kötülüğü yapabilecek bir canavar olarak görünüyordu. Şimdi tam da talihsiz Jeanne d'Albret'nin öldüğü sıralarda bir anne şefkatiyle karşınıza çıktı... Bir şey ima etmiyorum, sevgili kontum, olanı takip ediyorum. Bu olanlar da beni şaşırtıyor, hepsi bu. Peki siz?.."

Marillac elini alnına koyarak, "Bu tesadüfü düşünmediğimi size itiraf ediyorum," dedi. "Fakat bu da saadetimin, düşüncelerimi gölgeleyecek kadar büyük olduğuna delil değil mi?"

Bu sefer, sararma sırası Pardaillan'a gelmişti.

Çözmeye başlıyordu ya da en azından Marillac'ın ruhunda neler olup bittiğini çözdüğünü düşünüyordu. Arkadaşının yüzüne baktı ve içinde Marillac'ın gerçekten mesut olmadığı, lakin mesut olduğuna kendi kendisini inandırmak istediği düşüncesi belirdi. Arkadaşının kendi başını döndürmeye çalıştığını ve kendisini mutlu olduğuna inandırmak için şiddetli bir çaba gösterdiğini hissetti.

Öyle miydi?.. Belki...

Evet, belki de Marillac, Catherine'in tebessümlerinin altında için için yanan korkunç nefreti bir an için yakalamıştı! Belki de sorunun derinlerine inerek nasıl bir uçuruma sürüklendiğini belli belir-

siz sezmişti!... Belki de dipsiz bir umutsuzluktan başka bir şey yoktu içinde... annesi tarafından tuzağa düşürülmenin çaresizliği... Onu öldürmek istediğini anlamış olmanın verdiği çaresizlik, nişanlısının annesinin suç ortağı olduğunu tahmin etmenin çaresizliği!..

Belki, diyoruz!..

Bizim belirli bir noktadan fark ettiğimiz şeylerden Marillac ancak şüphelenebilirdi...

Ve şüpheleri artsaydı hissettiği dehşet öyle bir dereceye ulaşırdı ki biri annesi, diğeri nişanlısı olan iki kadın tarafından içinden çıkılamaz bir ağın içine çekildiğini hissettiği bu acayip kâbustan kurtulmak için ölmek isterdi!..

"Siz bana, Navarre kraliçesinin nasıl öldüğünü anlatmadınız, kont..." dedi şövalye birdenbire.

"İnsan acı şeylerden bahsetmek istemiyor. Öyle ani bir ölüm ki hayal dahi edemezsiniz, şövalye. Navarre kraliçesi, Louvre'a eğlence gecesi saat dokuzda gelmiş, salonlardan birinde, bir koltuğa oturmuştu. Kral Charles ile konuşuyorlardı ki ben, Kraliçe Catherine tarafından çağırıldım. Döndüğüm vakit Jeanne d'Albret baygınlık geçirmişti ve salon karmakarışık olmuştu. Ana kraliçenin yüzünde o anda gördüğüm ızdırabı unutamayacağım!"

"Hangi ana kraliçenin, Catherine de Médicis'nin mi?"

"Evet, dostum... Kralın doktoru, Navarre kraliçesini muayene ettikten sonra apar topar arabasına götürüldü, halbuki Ambroise Paré bir ilaç vermeyi düşünüyordu, hangi ilacı bilmiyorum... Kral Henri, amiral, Condé prensi ve ben arabaya eşlik etmeye başladık, birkaç beyefendi de bize katıldı; Baron de Pont, Briquemaut, Messieurs de Rohan, Téligny, d'Aubigné, Cavagnes, Piles, Kral Henri'nin tüm maiyeti. Böylece grubumuz tarafından çevrelenen ve meşaleler taşıyan at sırtındaki uşakların öncülük ettiği araba Louvre'u çevreleyen kalabalığı geçti. Sarayın etrafındaki halk Kral Henri'yi görünce bağırmaya başladı. Bizi düşman gibi gördükleri sanılabilirdi. Ancak Jeanne d'Albret'nin arabada, ölmek üzere olduğunu öğrenince sustular ve bu insanlar, belki de utanarak kenara çekildiler ancak sessizliklerinin sebebi ölmek üzere olan kraliçeye saygı değildi... Ah şövalye, ne geceydi... O felaket ziyafeti, topluluğumuzun mümtaz hanımlarının aşağılanmasına göz yumulan o eğlenceyi, sonra bağı-

rışlarını, şiddete bulaşmalarını zor dizginleyen halkın içinden geçen arabayı düşününce kendimi muazzam bir tuzağın içinde olduğumu düşünürken buluyorum. Ama bu delilik!.."

Şövalye, "Hımm..." dedi.

"Kral bizi seviyor. Ana kraliçe... Duygularından emin değilim."

"Hımın... Hımm..." dedi tekrar şövalye.

"Gerçi halk bize biraz düşman ama Mösyö Guise'in dediğine göre bir kere kralımızın Notre-Dame Kilisesi'ne girdiğini görürlerse artık bütün kinlerini unuturlarmış..."

Kont, anlattıklarının şövalyenin şüphelerini derinleştirmesinden çekinircesine hikâyesine kaldığı yerden devam etmek için acele etti.

"Biz kraliçeyi yatağa henüz yatırmıştık ki kendine geldi. O sırada saray doktoru Ambroise Paré de gelmişti. Kraliçe kendisine baktı ve 'Teşekkür ederim, üstat, çekilebilirsiniz. Benim hastalığımı tedaviye imkân yoktur, öleceğim. Gidin.' dedi. Doktor da dehşet içinde kalmıştı... daha fazla ısrar etmeden içini çekti ve gitti."

"Ya?.." diye kontun sözünü kesti şövalye ve Kont Marillac'a soran gözlerle baktı. "Bu, Reformistlerin meşhur doktoru değil mi?"

"Evet, şövalye."

"Ve ölmek üzere olan kraliçeyi tedavi etmek için ısrar etmediğini mi söylüyorsunuz?"

"Doğrusu, öyle..."

"Ve siz onun korkmuş olduğunu mu söylüyorsunuz?"

"Aynen öyle... Ama bu doğal değil mi... böylesine ani bir hastalık karşısında?.."

"Bence pek sayılmaz. Ambroise Paré kudretli bir adam. Ayrıca hastalıkları iyileştirme konusunda çok meraklı olduğunu duymuştum ki bir zamanlar büyücülükle suçlanmıştı. Oysa şimdi diyorsunuz ki ölmek üzere olan kraliçeyi tedavi etmek için ısrar etmedi, dehşet içinde kaldı, geri adım attı..."

"Ne demeye getiriyorsunuz, şövalye!" diye âdeta haykırdı kont.

"Hiçbir şey," karşılığını verdi şövalye, "yalnızca bu tavrın beni şaşırttığını belirtmeliyim. Devam edin lütfen."

"Tamam. Şüpheleri bir kenara bırakalım..."

"Ah, demek siz de şüpheleniyorsunuz..."

"Anlamadım!.."

"Bir suçtan..."

Marillac sarardı. Bakışları Pardaillan'dan uzaklaştı. O an içinde müthiş fırtınalar kopuyor gibiydi, düşünceleri karmakarışık

"Neden böyle diyorsunuz, şövalye? Kraliçenin hastalığı o kadar ani gelmişti ve o derece anlaşılmaz bir şeydi ki... Şimdi şüpheleri bir tarafa bırakalım da anlatayım."

"Siz şüphelenmiyor musunuz sanki?"

Kont kekeledi. "Neden şüpheleneyim?"

"Bir cinayetten!.."

Marillac'ın rengi uçtu. Güzlerini Pardaillan'a çevirdi. "Evet," dedi, "ben de böyle bir cinayetten şüphe ediyorum. Navarre kraliçesinin azılı düşmanları vardı. Az ölüm tehlikesi geçirmedi değil. Fakat hiçbir şeyden yılmayan bir karaktere sahipti. Kendisini çok sevdiğimiz için gece gündüz üzerine titredik. Kim bilir, belki de düşmanlarından birisi, kraliçemize böyle bir kötülük yapmıştır. Ah, o insanı tanımayı pek isterdim ama..."

Marillac elini alnında gezdirdi ve şövalyenin sustuğunu görünce, "Kim bilir, belki de bu şüphem tamamıyla yersizdir," dedi.

Şövalye de "Belki," dedi. "Demek kralın doktoru çekilip gitti, öyle mi?"

Marillac hararetle, "Biz de oradan ayrıldık," dedi. "Yalnız Kral Henri annesinin yanında kaldı. Tam üç uzun saat yandaki odada bekledik. Birbirimize bakmaya cesaret edemiyorduk. Condé prensi durmadan ağladığı ve benim de gözlerimden hiç yaş gelmediği için onu âdeta kıskandığımı hatırlıyorum. Sanki bir rüyadaymışım ve yavaş yavaş boğuluyormuşum gibi sanrıya kapıldım... Sessiz acılarımızla bir arada bulunduğumuzu bu odanın pencerelerinden nihayet şafağın söktüğünü gördüğümüzde Henri, annesinin odasından çıktı... Kraliçe, Henri'ye ne söyledi? Neler itiraf etti? Ne tavsiyede bulundu?.. Bilmiyorum... Yalnız bunların mühim şeyler olduklarını sanıyorum. Çünkü ben kapının yanında duruyordum ve bir ara kraliçenin boğuk sesinin şöyle söylediğini duyar gibi oldum: 'Ben bir cinayete kurban gidiyorum fakat bunu bilmezlikten gelmenizi em-

rederim... Tabii bir ölümle öldüğüme inanır gibi yapınız... yoksa sizi de mahvederler. Aman kendinize çok dikkat ediniz, oğlum... Tetikte olunuz.' Belki de bunlar hayal gücümün uydurduğu şeylerdi... fakat kesinlikle bildiğim şey şu ki Kral Henri de annesinin yanından çıkarken, doktor gibi dehşet içindeydi. Hiçbir şey söylemedi... ve bizlere, odaya girmemizi işaret etti."

Marillac'ın gözlerinden yaşlar boşandı. Hikâyesine devam etti.

"Girdik," dedi. "O alicenap kadını, generallerimizde hayranlık uyandıran bu savaşçıyı, art arda gelen yenilgilerle moralleri darmadağın olan orduya yaptığı konuşmayla umut aşılayan, sarayındaki konforlu hayatı terk eden bu takdire şayan anneyi ölüm döşeğinde görünce dayanamadım. Oğluna bir ordu temin etmek için elmaslarını satan, bir asker gibi çadırlarda yaşayan ve nihayet bana hakiki bir annelik etmiş olan kraliçemin soluk yüzünü görünce, evet, onun morarmış, asil yüzünün ölüm maskesi altında hâlâ dinginliğini koruduğunu gördüğümde ben de ölecekmişim gibi geldi bana ve gücüm ve düşüncelerim beni âdeta terk etti. Jeanne d'Albret, Condé prensinin ağladığını görünce, 'Ağlamayın evladım. Belki de ben çok mesut olarak ölüyorum, kim bilir?' dedi. Hıçkırıklarımızı bastırmaya çalışarak onun etrafını sardık... Onun ölmek üzere olan bakışları, yatağının üzerine eğilmiş bu silahlı adamlar topluluğunu teker teker dolaştı. Ve son sözleri hâlâ aklımda şövalye: 'Amiral, kralın nikâhından sonra hemen Paris'ten çıkmanız lazım... Bütün askerlerinizi toplayın... Yeğenim Charles'tan korkuyor değilim ama ihtiyatlı olmalısınız... Kralın emri altında komutan olarak kalacaksınız.' Sonra yine Condé prensine döndü: 'Henri,' dedi, 'siz oğlumun kardeşi sayılırsınız... İster sarayda, ister şehirde, ister savaş meydanında olsun, onun yanından ayrılmayın... özellikle sarayda, onun hiç peşini bırakmayın. Mösyö Agrippa d'Aubigné, bilgeliğe ve bilgiye sahip olan siz ileriki zamanlarda gördüklerinizi yazmalısınız... Umarım kral öğütlerinizi dinler... Elveda, benim sadık dostlarım... Hepinizden son derece memnunum... üstat d'Andelot, Briquemaut ve siz, gururlu tüm beyler, müzakerede ihtiyatlı, kavgada cesursunuz; sayenizde büyük adaletsizlikler sona erecek... yaşama ve düşünme hakkı Huguenotları güvence altına alacak... Biz haklıyız... Davamız büyük... Çünkü savunduğumuz şey, insanlığın hürriyetidir. Hürriyet olmazsa insanlığın saadeti sözde kalır. Herkese elveda...'

"Bu sözler üzerine hep birlikte hıçkırmaya başladık. Genç prens, yaşlı Briquemaut'ya sarıldı, kral annesinin baş ucunda dizlerinin üzerine çöktü, Rohan, acıya dayanamayarak dışarı çıktı, Amiral Coligny, hüzünlüydü ve kollarını kavuşturmuş, uzun boyuyla bu sahneyi seyrediyordu ve yanaklarından sessiz gözyaşları akıyordu... her şey bitti sanıyordum... fakat o sıra bakışlarını bana dikerek yaklaşmamı işaret etti... Zemin ayaklarımın altında kayıyor gibi zorlukla ilerlemeye başladım ve tam kralın yanındayken ben de diz üstü çöküverdim ve kraliçemin son nefesini ben duydum..."

Marillac, bir an sustu. Bu hazin anının hatırası arasında dolaşacakmış gibi ayağa kalktı ve birkaç adım attı. Sonra tekrar Pardaillan'ın karşısına geri döndü ve üzgün bir sesle anlatmaya devam etti.

"Evet, şövalye, kraliçenin son nefesini ben duydum ve o anda hissettiğim müthiş bir korku bana da kralın ve doktorun yüzünde gördüğüm dehşetin sebebini anlattı. Zira ben Jeanne d'Albret'nin yanına yaklaştığım zaman kraliçe yüzünü bana çevirdi ve 'Dikkatli ol... Dinle... Senin gerçeği bilmen lazım...' diye mırıldandı. Ne söylemek istiyordu?.. Sıkı dudaklarından hangi korkunç sır çıkmak üzereydi? Asla bilemeyeceğim, şövalye! Çünkü o anda kraliçe şiddetli acılar çekmeye başladı... Benimle konuşmak için çok çabaladı ama ağzından tek kelime çıkmadı... Sadece, birdenbire, bakışları ürkütücü bir ifadeyle şömineye sabitlendi... Derken hafif bir titreme geçirdi... Sonra, bitti, kraliçe öldü... öldü... ve bakışları hâlâ o ilahi saniyede bile aradığı bir nesneye odaklanmış gibiydi..."

Marillac sustu.

Yüzünü kapatan ellerinin arasından gözyaşları sızıyordu.

"Sevgili kontum," dedi Pardaillan, "o acı dolu sahneleri tekrar hatırlamanıza sebep olduğum için beni bağışlayın... Az önce çok mutluydunuz... Ama söyleyin bana... bunun ne olduğunu söyleyebilir misiniz? Kraliçe ölürken bir şeye mi bakıyordu?"

Marillac anahtarını boynunda taşıdığı dolaba gitti ve açıp az sonra masanın üzerine koyduğu altın bir kutu çıkardı.

"İşte bu kutuydu, şövalye," dedi. "Kutuyu bana bir kraliyet mensubu hediye etmişti. Ben de onu Navarre kraliçesine armağan olarak vermiştim. Jeanne d'Albret eldivenlerini bu kutuda saklıyordu... Herhalde zavallı kraliçem, ölürken bu kutuyu tekrar almamı ve iki

katlı bir hatıra, iki annenin hatırası olarak saklamamı istiyordu..."

Şövalye "Yani bu kutuyu size Kraliçe Catherine verdi, öyle mi?" diye sordu.

"Evet, kardeşim..." dedi Marillac hıçkırarak. İki genç adam bakıştılar.

Her ikisi de birbirlerinin içlerinden geçen korkunç düşünceyi okumuş olacaklardı ki başlarını çevirdiler; ikisinin de rengi solmuştu.

Marillac titriyor ve kutuyu hâlâ elinde tutuyordu. Başını eğmişti. Aniden, düşünceleri, sanki bu gizemi artık daha fazla gizleyemeyecekmiş gibi dudaklarına ulaştı. Bitki ve kızgın bir ifadeyle fısıldadı:

"Hakikati öğrenmek için kanımı son damlasına kadar feda etmeye hazırım, şövalye... Ne dersiniz? Yüreğimde bir yara gibi kanayan o şüphe, gerçek olamaz, değil mi?.. Böyle bir şeyin imkânı yoktur, değil mi?.. Bu kutunun bir ölüm aleti olması mümkün mü?.. Catherine'in, yani annemin, anneliğimi öldürmesine akıl erer mi?.. Ve ben... bir oğul olarak... Birinin verdiği zehri, ötekine taşımış olamam, değil mi?.."

Pardaillan, şaşkınlıkla haykırdı: "Kont, kont!.. Ne diyorsunuz? Böyle bir şey çok korkunç olurdu!.. Fakat Navarre kraliçesinin söylediği son sözleri unutmayın: 'Dikkat et!' Şimdi bu kutuyu kapayın ve ona bir daha dokunmayın."

"Ah! Bu tür şüpheleri zihnimde taşımaya devam etmektense ölürüm daha iyi... Rüya görmüş olmalıyım, dostum... bu, aptalca, iğrenç bir rüya... Catherine böyle dehşet bir plan yapmış olamaz... beni seviyor... eminim... O yalnızca anne sevgisini gösterememekten dolayı üzgün... O, benim annem... annem benim o..."

Marillac sözlerini bitirirken kutuyu da öfke ile açmıştı.

Kutuda bir çift beyaz eldiven vardı; Jeanne d'Albret'nin öldüğü gece taktığı eldivenler.

Onları eline aldı, gözlerini kapadı ve uzunca öptü...

*

Pardaillan bütün bu duyduklarıyla kafası karışmış bir halde yalpalayarak kontun yanına gidip, eldivenleri elinden alıp kutuya geri koydu ve gözlerinden belli olan bir korkuyla kutuya dolaba geri kilitleyip anahtarı elinden attı.

*

O zaman iki adam arasında, bir gonk veya zil vuruşundan sonra havanın titreşmesi gibi donuk bir şekilde ilerleyen, ızdırap dolu o uzun sessizliklerden biri yaşandı.

Pardaillan'ın hızlı hareketi, Marillac'ın kafasında kendine itiraf etmeye cesaret edemediği bir şüpheyi netleştirmişti.

Hayret içindeydi.

Coşkulu sevincini, kendisini hiç olmadığı kadar sevince boğan mutluluğunu, bu mutluluğu ve bu sevinci bir anda kaplayıveren belirsiz korkuyu, tereddüdü, kararsızlığı, çaresizliği göz kamaştıran bir aydınlığa girmiş gibi bir anda kavradı; kendini anladı...

Ve zavallı delikanlı dehşet içinde, zihninde dolaşıp duran dramayı seyre koyuldu.

Marillac, hudutsuz bir azap içinde kıvranıyor, şüphe kalbini kemiriyordu. Bürün saadeti yıkılmak üzereydi.

Marillac, Paris'e geldiği vakit Catherine'in, annesi olduğunu biliyordu ve ondan kendisini terk ettiği için nefret ediyordu, bu zalim kraliçeye müthiş bir darbe indirmek niyetindeydi. Fakat Catherine ile ilk defa konuşunca onun, acınacak bir durumda olduğuna inanmaya başlamıştı ve kendisine bir krallık vadedilmişti. İlerleyen vakitlerde birkaç kez daha kraliçe ile görüşmüş ve hepsinde onun tarafından çağırılmıştı. Sonra da Catherine'in kendisine gösterdiği şefkate, gitgide daha fazla inanmış ve onu sevmeye başlamıştı. Fakat eğer içindeki şüpheler yersiz değilse demek oluyordu ki Catherine'in kendisine gösterdiği şefkat tamamıyla sahteydi. Kont, bunu düşündükçe çıldıracak gibi oluyordu. Çünkü aynı zamanda Alice'in de elinde bir alet olduğunu kabul etmek lazımdı. Bu takdirde onun da sevgisi yalandan ibaretti.

Jeanne d'Albret'nin esrarengiz ve ızdırap çekerek ölümü, gizemli uyarıları, Catherine'den gelen bir hediye olan altın kutuyu gösterdiğindeki o dehşetli bakış, kısacası bu ölüm kontun aklındaki tüm şüpheleri su yüzüne çıkarmıştı.

Yani Catherine'in Jeanne d'Albret'yi öldürdüğü şüphesini...

Hayır! Hayır, inanmak istemiyordu. Doğaya aykırıydı bu! Catherine'in onun iyi niyetini, Navarre kraliçesini öldürmek için kul-

lanması iğrençliğin dahi sınırını aşıyordu. Hayır hayır! Kalbinin bu korkunç ihtimali kabul etmesine izin veremezdi.

Neden? Ah, neden?.. İşte büyük dram!.. Catherine suçluysa, bu rezil şüphe gerçekse, katil gerçekten annesi ise, annesi onunla oynuyor demekti!

Yani...

Yani Catherine'in annelik rolünü oynamasına yardım etmiş oluyordu. Yani yalan söylüyordu, yine, her zaman olduğu gibi. Bu defa Alice'in onurunu kurtarma kisvesi altında yalan söylemişti. Demek Alice de Catherine'in yardımcılarından biriydi. Yani bu aşk büyük bir felakete sebep olmuştu.

Yani...

Eğer Alice de oyun oynuyorsa, eğer Alice de aşağılık bir insansa, eğer aşkı yalansa... Ah binlerce defa ölmüş gibi olacaktı. Hemen, tüm gücüyle, tüm enerjisiyle şüpheleri püskürtmek, Alice'in sevgisinin, saflığının, masumiyetinin kesinliğine sarılmak zorundaydı! Bu sebeple Alice'in Catherine'in suç ortağı olma şüphesini ortadan kaldırmak gerekiyordu. Suç ortağı olma şüphesini ortadan kaldırmak için bir suç ve Catherine'in de suçlu olduğu şüphesini reddetmek gerekiyordu.

İşte bu düşünceler içinde Kont Marillac'ın ruhu, bir uçuruma düşen ve kurtulmak için kanat çırpmaya çalışan, bir kayaya, bir bitkiye tutunmak isteyen, daha da karanlık derinliklere yaklaştıkça son bir çabayla başını kaldırınca yukarıda küçük de olsa saf ve ışıltılı gökyüzünü gören kartal gibiydi.

Bu yüzden daldığı düşüncelerden aniden çıktı. Kahkahalar atarak, az evvel şövalyenin attığı anahtarı yerden alıp dolaba tekrar yerleştirdi ve gülümsemeye devam ederek konuşmaya başladı.

"Tanrım, sevgili dostum, sanırım delirdik... Bunda sizin de biraz suçunuz var! Neden Jeanne d'Albret'nin ölümünü sordunuz ki? Neden bu ızdırabın bende yeniden uyanması için uğraştınız? Böyle şeyler düşünmeye başlayınca birden köylüler gibi mızıldanıyorum."

Başını sertçe salladı.

"Evet, ne diyordum. Sanırım bütün bunların sebebi bu siyah kıyafet... Neyse canım, bu kıyafeti giyip evleneceğim, ne zaman ak-

lıma gelse ağlayacağım o büyük insanın yasını tutmak istiyorum... Başka bir şey konuşalım artık, ne dersiniz?.."

"Seve seve, kont," dedi şövalye şakaklarında biriken ter damlacıklarını eliyle silerek. "Ancak son bir soru sormama izin veriniz."

"Buyurun, sevgili dostum."

"Kesin olarak yarın mı evleneceksiniz?"

"Yarın gece yarısı Saint-Germain-l'Auxerrois'da... Ama bunu sadece siz biliyorsunuz."

"Benim de orada bulunmamı istiyorsunuz?"

"Siz olmazsanız mutluluğum yarım kalır."

"Peki, ben kiliseye kaçta geleceğim?"

"Saat tam on birde, kilisenin duvar tarafına açılan küçük kapısında sizi beklerim ama yalnız gelin."

"Pekâlâ sayın kontum..."

Ve şövalye içinden de şöyle düşündü:

"*Bir iki silahlı arkadaş getirmezsem olmaz. Eğer şu şeytan Catherine'in oğluna bir kastı yoksa ben de adam değilim.*"

Marillac, "Biraz dışarı çıkalım, olur mu, şövalye? Günün geri kalanını birlikte geçirelim." dedi. "İsterseniz nehir kıyısında bir meyhaneye girer, şişenin dibini görürüz."

"Çıkalım. Zaten ben de şehirde ne olup bittiğini görmek istiyorum. Belki siz de farkındasınızdır, kontum, Paris'te bir hareketlilik olduğunun... Gökte değilse bile yerde birtakım fırtınalar kopacak gibi görünüyor..."

"Hayır, fark etmedim dostum. Ne derler bilirsiniz... Mutluluk insanı bencil yapar... Ama dikkatimi çeken başka bir şey var. Bugünlerde çok neşeli görünseniz de bir şeye üzüldüğünüz belli oluyor."

"Üzgün değil de endişeliyim diyebilirim..."

İki arkadaş dışarı çıkmışlardı. Hava güneşliydi ve günün sıcak saati geçtiği için sokaklar, neşeli bir kalabalıkla dolmuştu.

"Kim için endişelisiniz?" diye sordu Marillac, şövalyenin koluna girerek.

"Kimi olacak, babamı. Babam üç gündür kayıp. Yine tehlikeli bir maceraya atılmış olmasından endişeleniyorum."

"Ne! Ondan haber alamıyor musunuz?"

"Maalesef. Çarşamba akşamı İsviçreli muhafızlara sabah konağa dönmezse bir yolculuğa çıkmış olacağını söyleyip gitmiş. Nereye gitmiş olabilir? Asıl önemlisi Paris'ten nasıl çıkabilir? Babamı tanıyorum, maceracı ruhunu biliyorum ve yalnız olduğu müddetçe her delikten kaçabileceğinin de farkındayım. Ama nereye gitmiş olabilir, bir türlü bulamıyorum..."

"Babanız nadir ihtiyatlı adamlardandır, şövalye. Bence merak edilecek bir şey olmasa gerek."

"İhtiyatlıdır, evet. Bu yüzden onun için çok endişelenmiyorum. Zaten büyük bir tehlike altında olsaydı beni bir şekilde uyarırdı. Ama şimdi birdenbire ortadan yok oluşu planlarımızı altüst edecek."

"Hangi planları?" diye sordu Marillac.

"Gelecek salı Saint-Denis kapısında nöbet tutacak askerlerden biriyle anlaştım. Ben saldırdığımda o fazla bir mukavemet göstermeyeceğine dair söz verdi. Ayrıca asma köprünün indirilmesini de bir şekilde ayarlayacak..."

"Salı saat kaçta?"

"Akşam yedi civarında. Loïse ve annesinin de içinde olacağı bir araba ile birlikte, tabii bir de kendisini göstermemeye ikna ettiğim mareşal, adamlar da dahil kalabalık bir grup olacağız..."

"Güzel. Size sağlam bir destek sağlayacağıma emin olabilirsiniz."

"Ah, keşke babam da olsaydı!"

"Salı günü o da orada olacak, kesinlikle inanıyorum... Bu kalabalık da ne?"

"Sanırım," diye karşılık verdi şövalye, "Hepsi diz çöküyor. Gidip bir bakalım..."

"Sakın sizi tanımasınlar, şövalye!"

"Kim tanıyacak, kuzum?"

Tam bu sırada, genç Pardaillan'a ürperti veren bir ses, "İşte, iki tanesi burada!" diye bağırdı.

Marillac ile şövalye konuşa konuşa giderlerken, yolda diz çök-

müş ve boyuna, "Mucize!.. İsa'dan haber!.." diye bağıran bir kalabalıkla karşılaşmışlardı.

İki genç, bir manastırın kapısı önünde kimi ilahi söyleyen, kimi göğsünü yumruklayan, bir kısmı sarılıp öpüşen, bir kısmı da ellerini açıp dua eden bir insan kalabalığının içine girmişlerdi. Bir anda bütün bu kalabalık diz çökmüş, iki delikanlı ayakta kalmıştı.

Mucizevi kazanın ilahi emirlerinden biri birkaç kâfiri öldürmek olduğu için kalabalık diz çökerken cennetteki azizlerinin ruhuna en güzel duayı hediye etmek istiyorlardı:

"Kahrolsun Huguenotlar!.."

Tam bu sırada başka birisi daha haykırmıştı:

"İşte, iki tanesi burada!.."

Genç Pardaillan, kalabalık arasında, etrafında on beş kadar silahşorla duran ve kendisini işaret eden Maurevert'i derhal tanımıştı. Maurevert'in yanındakiler, hemen kılıçlarını çekerek şövalye ile Marillac'a doğru seğirttiler.

Fakat kalabalık onlardan önce davranmış, kılıçlarını çekmeye vakit bulamayan iki gence saldırarak onları bir köşeye iyice sıkıştırmıştı.

Maurevert'in adamları "Yolu açın!" diye bağırdıkları ve bir hayli uğraştıkları halde, bu sıkışıklıkta, kendilerine yol açamadılar.

Bu insan sürüsü cennetten gelecek sevabı kendileri elde etmek istiyorlardı, bu yüzden silahşorlara yol vermediler. Aralarında bulunan bu iki kâfiri bizzat öldürmek arzusundaydılar, bağırıp duruyorlardı.

Azgın bir kalabalığın kan dökmeden hemen önce birbirine haykırarak cesaret aşılamaya çalıştığı o an...

İki genç ise bir anda bakışmışlardı, gözleriyle anlaşıyormuş gibiydiler:

"*Belki öleceğiz ama giderken yanımızda birkaçını götüreceğiz...*"

Maurevert, hâlâ bağırıyordu: "Gebertin! Bırakmayın! Huguenotları öldürün!"

Büyük bir öfke fırtınasının içindeki kalabalıkta bir sürü yumruk havalandı.

Fakat aynı anda ilahi bir rüzgâr esmiş gibi hepsi diz çöktü ve bir ağızdan haykırdı:

"İşte mucize! İşte aziz geldi!.."

Aziz, Rahip Lubin'den başkası değildi. Lubin manastırda rahiplerin elinden yakasını kurtararak kapıyı açıp sokağa fırlamış ve kendisine Devinière lokantasında bir sürü şarap şişesi ısmarlayan Pardaillan'ı görünce yaşlı gözlerle ondan tarafa koşmuştu.

Rahip, diz çöken halkın arasından geçerken, "Ah benim kıymetli şövalyem! Aslan şövalyem!" diyordu.

Maurevert ile arkadaşları da onun peşinden seğirttiler.

Pardaillan ile Marillac ise bu duraklamadan yararlanarak hançerlerini kınlarına sokup kılıçlarını çekmişlerdi.

Pardaillan, Maurevert'in bu kalabalık arasında ne aradığını ve içlerinden bazılarının Kraliçe Catherine'in silahşorlarından olduğunu anladığı bu adamların neden onun yanında bulunduklarını sorgulamadı.

"Dikkat!" dedi Pardaillan. "Kalabalıkta ezilmeyelim. Şu soldaki köşeyi görüyor musunuz?"

Kendisine saldıranlardan birini kılıcının ucuyla durduran Marillac, "Görüyorum," dedi.

"Bir sıçrayışta soluğu orada alalım. Orada daha iyi müdafaada bulunuruz! Hazır mısınız?"

"Evet."

İki arkadaş birlikte saldırdılar ve düşmanlarının en öndekilerinden ikisi yere yuvarlandı.

Marillac, kılıcını savurarak kendisine bağırıp çağıran kalabalıkta yol açıp şövalyenin gösterdiği yere fırladı. Kont oraya varıp da etrafına bakınca yalnız olduğunu gördü. Yeniden geriye dönmek istediyse de etrafını çeviren canlı duvar, aşılacak gibi değildi.

"Pardaillan!" diye kükredi.

Ve başını eğerek karşısındaki insan duvarına doğru atıldı.

Ne çare ki tam bu esnada arkasından hücuma uğradı, kıskıvrak yakalandı, havaya kaldırıldı ve manastıra götürüldü.

Pardaillan'a gelince, başına şunlar geldi.

Rahip Lubin ona yaklaşmaya çalışırken Maurevert'in adamlarından biri şövalyeye bir tekme savurdu. Dengesini kaybeden şövalye sağ omzu üzerine düştü. Zorlukla ayağa kalkıp Marillac'a gösterdiği yere gitmeye hazırlandığı sırada Lubin de ona ulaşmış ve şövalyeyi sımsıkı kucaklamıştı.

Rahip durmadan konuşuyordu. "Nihayet size rastladım! Ne hoş tesadüf!.. Gelin de şöyle kafaları bir çekelim!"

Pardaillan bir hamlede rahibi yere sererek silkindi.

Buna karşılık Lubin, "Nankör!" diye bağırdı.

Fakat bu kadarcık bir gecikme, şövalyenin üstüne yüz elin birden uzanmasına yetmişti. Kılıcı elinden düştü. Bir çırpıda elbiseleri paramparça oldu. Hançerini çekmek istediyse de Maurevert, daha evvel davranarak hançerini kaptı.

O zaman inanılmaz bir manzara görüldü.

Silahsız kalan şövalye, üstüne çullanan kalabalığı iteleyerek, balyoz gibi yumruklarıyla ezerek kendini korumaya çabaladı. Yüzü gözü kan içinde kalmıştı.

Vücuduna yapışan insan salkımını var gücüyle silkeleyip duruyordu ama artık yorulmaya başlamıştı. Isırıyor, yumrukluyor, düşüyor, kalkıyor lakin kalabalıktan bir türlü kurtulamıyordu.

Kesik kesik soluyordu. Kalabalık çığlıklar atıyor, ona saldıranlar ise yabanıl bir sessizlik içinde darbelerini indiriyorlardı.

Gözleri kararmak üzereydi. Çakallar tarafından saldırıya uğrayan bir yaban domuzu gibi düşmanlarını üzerinden silkiyordu. Şimdi sadece bir tek düşüncesi vardı: Kendisine saldıranlara komuta eden, on adım kadar uzaktaki Maurevert'e ulaşıp ölmeden önce onun hesabını görmek!..

Birden, evvelki bağırmaları bastıran haykırışlar işitildi.

Şövalye, bir daha yere düştü ve artık kalkamadı. İki, üç, beş, on kişi; bütün halk birden üzerine çullanmıştı. Kıpırdayamaz hale gelmişti.

Maurevert bu durumu görünce, "İpi getirin," diye uludu.

Birkaç dakika sonra Pardaillan sımsıkı bağlanmış, manastıra götürülmüştü. Bu sırada sokakta bir düzine yaralı adam kanlar içindeydi.

Halk, bundan sonra tekrar Lubin'e dönmüş, rahibi ellerinin üstünde taşımaya başlamıştı. Kâfiri yakalayan da azizdi. Kollarını onun vücuduna sarıverince âdeta bütün kuvvetini alıvermişti.

Bu yeni mucizenin haberi de süratle kulaktan kulağa yayıldı ve halk, manastırın önüne gelip diz çökerek gece yarısına kadar bu mucizeleri kutladı. Haşlama kurbanıyla ilahi bir öç alan adam tarafından takdis edilmeyi diliyorlardı.

Lubin'e gelince her saat başı manastırın önünde görünüp halkı takdis ediyordu.

*

Az önce Pardaillan'ı ve Kont Marillac'ı, düşmanları tarafından yakalanmış ve halkı, Rahip Lubin şövalyeyi kucaklayıp onu kuvvetinden azade ettiği için teşekkür eder halde bırakmıştık.

Bildiğimiz kadarıyla iki adamda manastıra götürüldü ve birbirleriyle konuşamasınlar diye, ivedilikle birbirlerinden uzaklaştırıldılar.

Maurevert, manastıra girmiş, başpapazla uzun uzadıya konuşmuştu. Bu konuşmadan sonra onu Kont Marillac'ın hapsedildiği hücreye götürmüşlerdi. Maurevert, oraya giderken kontun kılıcını da yanına almıştı.

Hücreye girdikten sonra, "Mösyö," dedi. "Serbestsiniz, işte kılıcınız!.."

Marillac, bu işe ne sevindi ne de hayret etti. Kendisine uzatılan silahı soğuk bir tavırla yakalayıp kınına soktu.

"Mösyö Maurevert," dedi. "Umarım ki sizinle daha uygun şartlarda bir daha karşılaşırız. Yani o zaman iki kişiye saldırmak için yanınıza yirmi adam almış olmazsınız..."

Maurevert, "Ne zaman arzu ederseniz buluşabiliriz, kont," dedi.

"Öbür gün sabah sizin için de uygun mu?"

"Uygun fakat bir hususu merak ediyorum, sayın kont, sizi kurtardığım halde bana böyle davranışınızın sebebini anlayamıyorum doğrusu..."

"Siz mi hayatımı kurtardınız? Siz?.." karşılığını verdi Marillac, Maurevert'in rengini attıran bir küçümseme ile.

Kraliçenin fedaisinin gözlerinde öfke dolu bir ışık yandı. Fakat

kendisini tuttu ve konuşmaya başladı.

"Bu, şüphesiz, benim için pek büyük bir şeref. Bu gerçeği kabul edip etmemek size kalmış. Ancak şunu bilin ki neye kızdığını bilmediğim halk size saldırdığı sırada ben manastırın önüne yeni gelmiştim. Arkadaşlarımla beraber sizi tuttuk, alıp buraya getirdik. Ben olmasaydım, ölmüştünüz, sayın kont..."

Marillac, Maurevert'in söylediklerini hayretle karışık bir dikkat içinde dinlemişti.

"Eğer durum böyleyse cidden hayret ederim," dedi. "Zira sizinle bir ahbaplığımız yok..."

"Sizi o kuduzların elinden kurtarmam için ahbap olmaya ne lüzum var? Benim yerimde kim olsaydı aynı şeyi yapardı... Hem itiraf etmeliyim ki sizi kurtarmak için gizli bir sebep de söz konusuydu. Daha emin olsun diye, sizi tutuklamış gibi yaparak kurtarmayı tercih ettim."

"Buna sebep nedir, mösyö?.."

Maurevert aşırı bir saygıyla eğilerek, "Ana kraliçeyi memnun etme arzum..." dedi.

Marillac irkildi ve sarardı. Maurevert devam etti.

"Gerçi ben sizin ahbabınız değilim, hatta Louvre'daki son eğlencede de birbirimize pek sevimli gözlerle bakmış değiliz, fakat kraliçenin ahbabı olmakla iftihar ederim. Geçenlerde kraliçe hazretleri bana ve başka birkaç kişiye daha ne söylediğini duymak ister misiniz? Sizi pek beğendiklerini, size karşı içten bir sevgi beslediğini ve karşılaşabileceğiniz herhangi kötü durumda sizi korumamız için bize gerekirse yalvarabileceğini söyledi... Görüyorsunuz, mösyö, yanınıza koşarken, aslında sadece, hayatımı ve kanımı borçlu olduğum kraliçeme... veya sevdiği kişiye yardım etme amacını taşıyordum."

Marillac heyecanlı bir sesle, "Kraliçe böyle mi söyledi?" diye sordu.

"Evet efendim, aynen böyle söyledi ve bunları size iletmekten onur duyarım. Ayrıca beni hizmetinize kabul ederek aldığım emirleri yerine getirme imkânını bana tanırsanız müteşekkir olurum, sayın kont."

Maurevert bu sözlerin ardından hafifçe eğilerek bir adım geri çekildi.

"Bekleyin, mösyö!" dedi Marillac.

Ne kadar gayret etse de bu duydukları karşısında sesinin titremesine engel olamamıştı. Konuşmaya devam etti.

"Mösyö, majestelerinin söylediğini iddia ettiğiniz bu sözler benim için çok önemli. Kraliçenin benden bahsederken bu ifadeleri kullandığına yemin eder misiniz?"

"Yemin ederim, mösyö," karşılığını verdi Maurevert, samimi bir ifadeyle. "Hem de gayet müşfik bir eda ile söyledi. Hepimiz kraliçe hazretlerinin size olan sevgisini biliyoruz ve size, amiralin Hollanda'ya karşı çıkacağı seferde bir komutanlık verileceği de bir sır değil."

Marillac sesli bir iç çekti.

"*Ah anneciğim! Şefkatli anneciğim!*" diye geçirdi içinden. "*Bunlar doğru olabilir mi? Önceki şüphelerimde yanılıyor muyum?..*" Sonra yüksek sesle, "Mösyö Maurevert, sizi demin kötü karşılamış olduğum için beni affediniz," dedi.

"İnsanız, yanılabiliriz, mösyö..." diye tebessüm ederek karşılık verdi Maurevert. "Şimdi lütfen beni Mösyö de Pardaillan'ın yanına götürün de onunla beraber çıkalım."

"Pardaillan mı?"

"Evet. Neden şaşırdınız?" Maurevert birdenbire ciddileşti. "Siz serbestsiniz ama Mösyö Pardaillan'ı tutukladım," dedi. "Kendisi isyan ve majestelerine hakaret etmekle itham ediliyor."

"Tutukladınız mı?"

"Evet, sayın kont."

"Onu nasıl tutukladınız? Siz muhafız kıtası subayı değilsiniz ki. Buna ne hakkınız var?"

"Değilim ama Mösyö Pardaillan'ı tutuklama emri aldım, sizi kurtarma şerefine nail olduğumda aslında kendisini arıyordum."

"Emir mi?" diye kükredi Marillac. "Kimin emri?"

"Ana kraliçenin, mösyö..."

Maurevert, sözü uzatmamak için aceleyle kontu selamlayarak kapıyı açık bırakıp çıktı. Marillac, bir anlığına düştüğü şaşkınlıktan çıktı ve kendi kendine mırıldandı:

"Şimdi kraliçenin bana olan şefkatinin derecesini öğrenmenin sırası geldi... Ondan, kendisini aşağılayan bir adamın hayatını ve hürriyetini bağışlamasını isteyeceğim..."

Hücresinden dışarı çıkınca bir keşişle karşılaştı. Keşiş, konta selam verdi ve söze girdi.

"Sizi manastırın arka kapısından çıkarmakla görevlendirildim, mösyö kont."

"Neden ön kapıdan değil?"

"Dinleyin mösyö..." dedi keşiş tebessüm ederek.

Marillac bu uyarı üzerine kulak kabarttı. İleriden, ön kapının olduğu kısımdan gelen haykırışları duydu.

"Bu," diye devam etti keşiş, "kurban isteyen kalabalığın sesi. İstedikleri kurban ise sizsiniz. Haydi, lütfen efendim..."

Marillac sesini çıkarmadan, keşişin peşine düştü. Az sonra küçük bir kapıdan tenha bir sokağa çıktı.

Hiç vakit geçirmeden Louvre Sarayı'nın yolunu tuttu.

ON DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TEMPLE ZİNDANI

Marillac, Louvre Sarayı'na doğru hızla yola koyuldu ama Maurevert oraya ondan önce vardı. Çünkü Maurevert nefretle, Marillac ise arkadaş sevgisiyle hareket ediyordu. Nefretin kanatları, insanı, arkadaş sevgisinden daha hızlı uçurur.

Görünüşe göre Maurevert, Louvre'un, ana kraliçeye ait dairelerinin bulunduğu kısmında hararetle bekleniyordu. Çünkü muhafız kıtası komutanı Nancey kendisini görür görmez, hemen peşinden gelmesini işaret etti ve Maurevert'i özel bir koridordan geçirerek bir odaya soktu. Burada da Floransalı hizmetçi Paola bekliyordu. Paola, fedaiyi alıp doğruca Catherine'in o meşhur toplantı odasına götürdü.

Catherine de Médicis harıl harıl mektup yazıyordu; önünde tamamlanmış bir yığın mektup duruyordu ve yeni bir tanesine başlamıştı.

Kraliçe mektuplarını her zaman kendisi yazardı. En önemsiz konularda bile aşırı güvensiz olduğundan veya saplantılı karakterini tatmin etme arzusundan hiç sekreter edinmemişti.

Maurevert girince başını kaldırdı ve yazdığı cümleyi bitirinceye kadar beklemesini işaret etti.

Maurevert'in gözü keskindi.

Kraliçenin yazı masası üstünde darmadağınık bir halde duran tüm mühürlü mektupların kimlere gönderildiğini anlamaya çalıştı. Biraz sonra bu mektupların, üzerinde yazan soyadlarından, Fransa'nın muhtelif vilayetlerinin valilerine yazılmış olduklarını anladı.

O anda Catherine aniden başını kaldırarak Maurevert'in bakışlarını yakaladı.

"Kime yazdığımı bulmaya mı çalışıyorsun?" diye sordu.

"Madam..." diye kekeledi Maurevert.

"Meraklı insanları severim," dedi kraliçe, espriyle karışık bir sertlikle. "Merak, zekânın bir göstergesidir. Merakını gidermek isterim. Şu pencereye git..."

"Majesteleri, inanın..."

"Dediğimi yap!"

Maurevert titreyerek, korkunç bir sonla karşılaşma korkusuyla pencereye doğru gitti.

Ama ani gelen bir düşünce onu rahatlattı:

"*Bana fazlasıyla ihtiyacı var!*"

"Bahçede ne görüyorsun?" diye sordu Catherine.

"At sırtında, gitmeye hazır otuz kadar kurye görüyorum, majesteleri."

"Doğru, olduğun yerde kal," dedi kraliçe ve o sırada gümüş bir çekiçle küçük bir çana vurdu.

Az sonra bir adam içeri girdi, emirlerini daha evvel almış olacak, masanın üstündeki mühürlenmiş mektupları alıp hiçbir şey söylemeden tekrar çıktı. Maurevert birkaç dakika sonra aynı adamın avluda belirdiğini gördü. Kuryelerden birine bir mektup verdi ve kurye atını hızla sürüp gitti; sonra ikinciye, sonra üçüncüye... beş dakika sonra bütün kuryeler gitmişti.

"Guise dükünü bir dahaki görüşünüzde," dedi Catherine sessizce, "ona valilerimize kuryelerle birer mektup gönderdiğimi gördüğünüzü söyleyeceksiniz. Bu mektupların her birinde valilerimize birliklerini toplamalarını ve krala karşı komplo kurmaktan çekinmeyen hadsizleri derdest etmek için Paris'e yürümelerinin emredildiğini ekleyeceksiniz. Birkaç gün içinde, Mösyö Maurevert, altmış bin asker kralı korumak veya onlara başka ne emir verildiyse yapmak için Paris'e doğru harekete geçecek... Size gelince... bakalım... sizinle ne yapabiliriz?.."

Maurevert, celladı, boynunun üzerindeki baltasını tekrar indirmek üzere havaya kaldırmış gibi ürperdi.

"*Bittim ben*," diye mırıldandı.

Bacaklarındaki tüm güç gitti. Dizlerinin üzerine düştü. Başı yere değene kadar eğildi.

Catherine o an bu adama karanlık bir şüphe, küçümseme ve zafer ifadesiyle baktı.

Aslında yalan söylemişti.

Mektuplarda aslında valilere Paris'ten gelen herhangi bir kaçağı durdurmaları ve yapacakları baskınlarla Huguenotları ele geçirmeleri emrediliyordu.

Bu mektuplar kraliyet mührü taşıyordu. IX. Charles'ın imzası atılmıştı. Kraliçe, oğluna boş kâğıtlara mı imza attırmıştı, yoksa büyük bir cesaretle imzaları bizzat kendisi mi atıtıştı?.. Kim bilir?.. Ama kesinlikle bilinen şey, bu ölüm fermanlarının toplu bir infaz emri olarak çoğu vali tarafından dikkate alındığıdır.

"Ayağı kalkın, mösyö," dedi kraliçe.

Maurevert itaat etti. Mosmor olmuştu. Kendini toparlayabilmek için nafile bir çaba içerisindeydi.

"Eğer dürüst olursan," diye devam etti Catherine, "hayatını bağışlayacağım."

Maurevert bu sözler üzerine rahatlayarak başını kaldırdı. Kraliçe onu öldürmeyecekti. Kraliçenin, onun hizmetlerine ihtiyacı vardı. Kurtulacaktı.

"Guise dükünün komplo işleri ne âlemde?" diye sordu Catherine de Médicis soğuk bir şekilde.

"Madam," diye cevap verdi Maurevert, sesine zorlukla emniyet vermeye çalışarak. "İsa üzerine yemin ederim ki bu işlerle benim ilgim yok..."

Kraliçe aşağılayıcı bir tavırla, "Size suçlusunuz, diyen var mı?" dedi. "Haydi canım, Mösyö Maurevert bu da laf mı? Kargaşa çıkarmak için mühim bir şahsiyet olmak gerekir. Sizin gibiler kargaşa çıkarabilir mi? Fakat kulağı kesik biri olduğunuz için elbette bir şeyler duymuşsunuzdur..."

"Şey... Duyduğum şu ki madam, majeste kralın dinsizlere karşı hiçbir tedbir almayacağı söyleniyor. Hepsi bu kadar..."

"Tedbir almazsa ne olacakmış?"

"O zaman, madam, Paris bir kargaşanın eşiğinde olduğu için soylular, burjuvalar ve halk tarafından Katoliklerin başkomutanı ola-

rak tanınma fırsatını kullanacakmış..."

"Sonra..."

"Bildiklerim bunlar, madam," dedi Maurevert takdire şayan bir şaşkınlık ve samimiyet ifadesiyle.

"Yalan söylüyorsunuz, Mösyö Maurevert!"

"Madam, işkence masası üzerinde olsam bile daha fazlasını söyleyemezdim. Bunlardan başka bir bilgiye sahip değilim. Ancak... belki... bir tahminde bulunabilirim..."

"Konuşun..."

"Sanırım, başkomutan olup Paris'i kontrol altına aldıktan sonra, eğer şartlar gerektirirse, majesteleri krala da istediklerini yaptırabilir..."

"*Gerçekten bildikleri bu kadar mı?*" diye geçirdi içinden kraliçe.

Maurevert artık kendine gelmişti. Yüzü tekrar eski haline dönmüştü.

"Mösyö!" dedi kraliçe aniden, "fazlasıyla bize hizmet ettiniz ve şüphesiz daha pek çok hizmetiniz olacak."

"Hayatım majestelerine ait, onunla ne isterse yapabilir."

"Sizi affediyorum," dedi Catherine. "Guise düküne gelince, eğer istiyorsa onu başkomutan yaparız. Onun bu kudretli dirayeti benim de hoşuma gidiyor. Krala, inandığı değerler uğruna komplo kuracak kadar ileri gitmesine sebep olsa da. Ancak ben de onun gibi düşünüyorum ve kralı ikna etmesine yardımcı olmak orduyu Paris'e getiriyorum. Bakalım ne olacak. Guise ve ben birbirimizi anlayacağız. Size gelince..."

Keskin bir bakışla gözlerini Maurevert'e dikti.

Maurevert, ümitsizliğin verdiği kuvvetle bu bakışlara dayandı.

Ufacık bir zaaf gösterirse yakalanıp işkence masasına gönderileceğini biliyordu.

Kraliçe, bir kâğıda bir şeyler karaladı ve, "Size gelince..." diye devam etti. "İşte sizin için yapabileceğim şey."

Maurevert bu arada ne yazdığını anlamaya çalıştı.

"*Beni Bastille'e gönderme emri mi yoksa?*" diye geçirdi içinden.

Kraliçe kâğıdı uzattı. Bu kâğıt, vekilharca hitap ediyordu ve hamiline elli bin ekü verilmesine dair bir emirdi.

Maurevert sevinçle titredi ve yürekten bir saygı gösterisiyle eğildi.

Catherine, "*Fazla bir şey bilmiyor herhalde...*" diye düşündü, cömertliğinin etkisini karşısındaki adamın yüzünden dikkatle incelerken. Sonra yüksek sesle ilave etti, "Mösyö, hani şu Rahip Villemur'un yanına yerleştireceğiniz bir arkadaşınız vardı. Artık onun sırası geliyor."

Maurevert, "Madam," dedi. "Bu arkadaşım oraya yerleşti ve emrinizi bekliyor. Lütfettiğiniz bu elli bin eküye gelince..."

"Zararınızı kapatmak için verildi, Maurevert... Bu para, aynı zamanda bana vereceğiniz haberlerin mükâfatıdır. Şimdi anlatın bakalım, mucize işi ne oldu?"

Maurevert kendini tamamen toparlamıştı. "Mucize, oldu madam," dedi. "Halk, manastırın etrafına toplandı, 'Mucize!' diye bağırıp duruyor! Rahip Lubin eller üstünde taşınıyor. Kazandaki su kan oldu. Buna en aşağı yirmi bin kişi şahitlik edebilir."

"Bravo! Çok becerikli bir adamsınız, Maurevert..."

"Doğrusu bu işte benim pek rolüm olmadı, madam... Asıl başarı başrahip ile Thibaut adlı bir rahibindir."

"Demek, halk, mucizeye inandı, öyle mi?"

"Elbette, madam. Sonra herkes biliyor ki bu kazan mucizesi daima birkaç dinsizin asılması gerektiğine işarettir. Ben de hiç vakit kaybetmeden oradan geçen iki tanesini yakaladımsa da sonradan birini salıvermeye mecbur kaldım."

Kraliçenin yüzünde bir hayret ve endişe işareti belirdi.

"Serbest bıraktığım," diye devam etti Maurevert, "ve kızgın halkın elinden kurtardığım... bu mühim şahsiyet... Kont Marillac'tı."

Kraliçenin kılı bile kıpırdamadı. Gülümsemeye devam etti, âdeta kayıtsız denebilecek bir tavır içindeydi. Fakat Maurevert, bu annenin kalbindeki kükremeyi duymuş olsaydı dehşetten titrerdi.

Catherine sadece, "Mösyö de Marillac'ı kurtardığınıza iyi etmişsiniz, ahbaplarımdandır," dedi. "Peki, öteki kimdi?"

"Öteki, madam... Acaba majestemiz, bana lütfetmiş olduğu bir vaadi kendilerine hatırlatmama müsaade ederler mi?.."

Kraliçe şaştı, "Ne vaadiymiş bu?"

"Madam, yüzümde, silinmez bir iz taşıyorum. Bana yapılmış olan bu hakaretin öcünü müthiş bir şekilde alana kadar..."

"Kamçı izi mi o?"

Maurevert dişlerini sıkarak, "Evet, madam," dedi. "Kesinlikle bir kamçı izi... İşte, madam, manastırın önünde yakaladığım ikinci kişi de yüzüme bu izi çizen adamdır..."

"Şövalye Pardaillan mı?"

"Ta kendisi, majeste..."

"*Ah*," diye geçirdi içinden Catherine sevinçle, "*bu Maurevert kesinlikle işe yarar bir adam.*"

"Madam," diye devam etti Maurevert, "size hatırlatmaya cüretimi mazur görünüz, bu adamı bana teslim edeceğinize söz vermiştiniz."

"Şimdi nerede?" diye sordu Catherine.

"Manastırın hücrelerinden birine hapsedildi."

"Peki, onu nereye koyacaksınız?"

"Eğer majesteleri emir verirlerse, Bastille zindanına..."

Catherine bir an düşündü ve Maurevert, kraliçenin, Pardaillan'ın yakalanışına sevinip sevinmediğini bir türlü anlayamadı.

Fakat kraliçe birdenbire, "Peki, bu iki adama ne yapacaksınız?" dedi.

Maurevert şaştı, "Majeste, iki adama mı dediniz?.."

"Evet... öteki, yaşlı Pardaillan serserisi de Damville dükünün konağında yakalanmış. Mareşal bunu bana haber verdi. Kendisini Temple Zindanı'na gönderdiler. Mareşal, her nedense bu yaşlı kurdu sorguya çekmek için izin istedi. Ama bütün bunlar oldukça garip bir durum alıyor. Bu iki adamı mahkemeye çıkarmış, mahkûm ettirmiş de değiliz... İtiraf etmeliyim ki dükün bu talebine de hayli şaşırdım; kendi vazifesi olmayan bir işi yapmak istiyor... Sakın bu yaşlı Pardaillan, bazı kıymetli sırları biliyor olmasın?"

"Majestemiz bana emir verirlerse ben onun ağzındaki sırları

söküp alıveririm."

"Böylesine kızgın olduğunuz bu Pardaillan'a benim şahsen hiçbir kinim yok."

"Fakat Şövalye Pardaillan, majestemize Louvre'un orta yerinde hakaret etmedi mi?"

"Bana hakaret etmek isteyip istemediği de şüpheli. Sonra bu delikanlı bir gün krala, yeğeni d'Albret'yi kötü bir durumdan kurtarmak suretiyle iyilik etti. Ne çare ki o kurtarış, biçare Navarre kraliçesinin ölümüne engel olamadı... Ne büyük talihsizlik... Onunla anlaşmak, şu, yanına yaklaşılmaz Amiral Coligny ile anlaşmaktan bin kere daha kolaydı..."

Maurevert, kraliçenin bu kafa karıştırıcı sözleri üstünde çok durmadı. Zaten kendi nefretiyle fazlasıyla ve şövalyeyi elinden kaçırmaktan korkuyordu.

Kraliçe derince bir iç çekip konuşmaya devam etti.

"Bu iki adamı size bırakıyorum. Bu bahsettiğiniz şeyleri yapmak için ikisinin bir arada olması gerekir, değil mi? Mademki yaşlı adam Temple'da, oğlunu da oraya gönderelim."

Aynı anda da yeni hapis emrini imzalamıştı.

Maurevert, "Ha Bastille olmuş, ha Temple, madam..." dedi. "Hele genci elimde ya önemli olan bu."

"Demek kendilerine işkence yapacaksınız?"

"Evet, majeste... Ve zannederim ki bu kadarı öcümü almaya da yetecek," dedi Maurevert, Catherine'i bile ürküten bir ifadeyle.

Kraliçe emri uzatarak, "Buyurun bakalım," dedi.

Maurevert emri hızlıca eline aldı ve baş selamı verdi.

"Teşekkürler majesteleri, tekaüt olmama müsaade ediyormusunuz?" dedi sevinçten titreyen bir sesle.

"Bir dakika, Maurevert, hasımlarınızı sorgulamayı ne zaman yapmayı planlıyorsunuz?"

"En kısa sürede, majesteleri. Şövalyeyi de Temple'a naklettikten ve işkence görevlisini bu durumla ilgili uyardıktan sonra."

"Kim, böyle bir işi şahitler huzurunda yapmak ister ki?"

"Haklısınız, madam," dedi Maurevert şaşırmış bir halde.

"Tabii bu yönde bir emir yoksa," diyen Catherine az evvel verdiği kâğıdı alıp üzerine bir şeyler daha yazdı.

23 Ağustos Cumartesi sabahı saat 10'da Temple'daki iki Pardaillan'a olağan ve olağanüstü sorgulamanın uygulanması emriydi.

"Bu tarihe kadar beklemem gerekecek o zaman," dedi Maurevert tiz bir sesle.

"Eh, mösyö, böyle şeyleri sizden daha çok beklediğime emin olabilirsiniz. Beş gün nedir ki?"

"Haklısınız, majesteleri, bağışlayın."

"Son bir şey daha. İşkence odasında sizden ve işkence memurundan başka kimseyi istemiyorum. Anlaşıldı mı?"

"İçiniz rahat olsun, majesteleri."

"Ayrıca bu iki adamın söylediklerini satırı satırına bana rapor edeceksiniz..."

"Emredersiniz, majesteleri."

"Tamam, güzel. Fakat size bu iki adamın canını, Amiral Coligny'nin canına karşılık bağışladığımı unutmayın. Yani en geç cumartesi bu iş halledilmeli."

"Başüstüne, madam... Arkadaşım, yarın sabahtan itibaren Saint-Germain-l'Auxerrois'daki yerinde beklemeye başlayacak."

Catherine gülümsedi. O gülümsemeyi kim görse Anjou'nun partilerinin gerçekten neşeli geçtiğine inanırdı.

Maurevert, başı alevler içinde, boğazı kurumuş, yüreğinde müthiş bir sevinçle geri çekildi.

Catherine düşüncelere daldı: "*Artık amiralin ruhu için dua edebiliriz. Bu iki serseriye gelince; Damville'in bunlardan ne gibi bir sır koparmak istediği pek merakımı çekti. Temple'daki işkence odasının yanında küçük bir hücre olacak. Ben de cumartesi sabahı oraya gider, işkenceyi gözlerimle takip ederim.*"

Tam bu sırada Floransalı Paola girdi.

"Madam, Kont Marillac bekleme odanızda, Mösyö Nancey ile hararetli bir sohbet ediyor."

Kraliçenin gülümsemesi bir anda dudaklarında âdeta dondu kaldı.

"Peki, sevgili kont ne istediğini söyledi mi?"

"Sanırım, majesteleri ile görüşme ayarlaması için komutana yalvarıyor."

"Gidip onu buraya getir."

Hizmetçi çıkarken Catherine'in gülümsemesi de daha yumuşak, daha sakin, daha huzurlu bir ifade şeklini aldı.

"Neden seni de aradan çıkarmıyorum? Çok basit bir iş olurdu... Evet... ama konuşsaydı... Hayır hayır... biraz daha sabretmeliyim... bir gün daha... Onu şimdi öldürürsem... üstelik Alice bu işi yapabilirdi... Neyse... ikisi de avucumun içinde zaten... hiçbir şeyi mahvetmeyelim... Ah, sevgili kont, benimle görüşmek mi istiyordunuz? Bakın, sizi hemen içeri almak için her işimi erteledim..."

Marillac içeri girmişti.

Kraliçe önündeki mektupları kenara ittirdi.

Kont solgun, tedirgin ve hızlıca hareketlerle ilerledi.

Catherine, "Hoş geldiniz," dedi. "Bana bir şey mi soracaksınız? Eğer yarın akşamki nikâh töreni hazırlığını soracaksanız, hiç merak etmeyin... her şey yolunda. Mesut olmanız tek emelimdir."

Marillac diz çöktü.

Titreyen bir sesle, "Majestemizin beni lütfa boğduğunu görmememe imkân var mı?" dedi. "Fakat bu sefer, size, kendime ait bir iş için gelmedim, madam. Sizden merhamet dilenmeye geldim."

"Merhamet mi?" dedi kraliçe şaşkınlıkla.

"Daha doğrusu adalet. Kardeşim kadar yakın, büyük bir deha, sadık, yüce gönüllü ve pek cesur bir arkadaşım az evvel tutuklandı."

Kraliçe atıldı. "Kont, onun, sizin arkadaşınız olması bile derhal affedilmesine yeter. Adı ne?"

"Ne çare ki bu arkadaşım, iki defa sizin hoşlanmayacağınız hareketlerde bulunmuş biri, madam. Bir keresinde, Pont-de-Bois'deki köşkte... Diğerinde ise Louvre Sarayı'nda, majeste kralın odasında..."

"Kont," dedi kraliçe üzgün bir ses tonuyla, "pek çok insan beni üzdü... Onları unutmaya çalışıyorum..."

Marillac, kraliçeye hayranlıkla baktı.

"Bahsettiğim arkadaş, Şövalye Pardaillan."

Kraliçe bir an hafızasında bu ismi arıyormuş gibi yaptı.

"Tamam, öyle ya, şimdi hatırladım. Kendisine; hizmetime girmesini bile teklif etmiştim. Demek tutuklandı, öyle mi?"

"Evet, madam. Onu serbest bırakmanız için size yalvarmaya geldim. Şövalyenin krala ve size karşı bir şey yapmayacağına kefilim. Benim kefaletim yetersiz kalırsa Navarre kralının da bu asil arkadaşıma kefil olacağından adım gibi eminim."

"Öyle demeyin, sevgili kont, sizin sözünüz Navarre kralının sözünden fazla olmasa da aynı kıymettedir."

Dürüstçe söylendiği belli olan bu söz Marillac'ın içindeki umudu artırdı.

"Nancey!" diyen kraliçe bir taraftan da zili çaldı.

Muhafızların komutanı çok geçmeden içeri geldi.

"Nancey," dedi kraliçe, "genç Şövalye Pardaillan'ın tutuklandığını biliyor musunuz?"

"Evet, madam. Bastille'den kaçan kişinin ta kendisi."

"Tutuklanma emrini kim verdi?" diye sordu Catherine kaşlarını çatarak.

"Kral hazretleri verdiler, efendim. Zannederim, bu delikanlı isyanla suçlanıyor. Kralın askerlerine iki defa karşı koyduğunu duydum."

"Ah, madam!" diye inledi Marillac. "Meselenin doğrusunu anlatmama müsaade eder misiniz?"

Kraliçe:

"Şşşt!" dedi. "Pekâlâ Nancey, gidebilirsiniz."

Yüzbaşı çıktı.

"Sevgili çocuğum," diye söze başladı kraliçe. "Size... ancak oğullarım Henri ve François'nın bekleyebileceği bir iyilikte bulunmayı isterim... Ben gelinceye kadar burada bekleyin."

Marillac, yerlere kadar eğilerek kraliçeyi selamladı. Kafası o kadar allak bullak olmuştu ki tir tir titriyordu. Artık kraliçenin kendi-

sine karşı bir ana şefkati beslediği kanaati, içinde iyice kökleşmişti.

Suçlu? Adi? İkiyüzlü? Kendisine böylesine sevecenlikle bakan, kendisiyle aynı derecede telaşlanan bu kadın! Bu kudretli ve nüfuzu üstüne kıskançlıkla titreyen kadın, şimdi onun bir sözüyle bir asiyi kurtarmaya gitmişti.

Bu da yetmiyormuş gibi, masasının üstünde bir sürü gizli mektup olduğu halde kendisini, belki de krala karşı bile göstermeyeceği bir güven göstererek onu orada yalnız bırakmıştı.

Bu kraliyet sırlarına göz atıp okumaya çalışmaktansa kör olmayı tercih ederdi.

Catherine yarım saat kadar Marillac'ı odada yalnız bıraktıysa da kontu bir dakika bile gözünden ayırmadı.

Bütün bu süre içinde kont bir türlü halledemediği bir meseleyi kafasında evirip çevirdi.

Maurevert, Pardaillan'ın, ana kraliçenin verdiği emirle tutuklandığını söylemişti.

Halbuki kraliçe, Pardaillan'ın adını bile unutmuş görünüyordu.

Nancey ise tutuklama emrinin kral tarafından verildiğini söylememiş miydi?

Marillac nihayet, Maurevert'in yanılmış olduğunu düşündü. Hem zaten Catherine'in kendisine gösterdiği şefkat apaçık ortadayken bunların ne önemi vardı?

Kraliçe birdenbire, neşeli neşeli odaya girdi. "Sözümüzü geçirttik," dedi.

"Ah madam," dedi Marillac. "Majeste benden canımı ne zaman isteyecekler?.. Demek şimdi... dostum Pardaillan... serbest bırakılacak, öyle mi?"

"Kraldan söz aldım. Pek kolay da olmadı hani... Arkadaşınız, Mareşal Montmorency ile birlikte kargaşa çıkarmaya çalışıyormuş..."

"Ah, madam... Hazır fırsatı gelmişken arz edeyim ki mareşal..."

"Hiçbir şey söylemeyin, kont. Bu işler beni ilgilendirmez. Hem sonra Mösyö Pardaillan'ın, mareşal hakkında bana söyleyecekleri varsa kendisi de söyleyebilir."

Marillac, Catherine'in içinde bir parçacık insanlık duygusu kal-

mış olsa kendisini yumuşatabilecek bir minnettarlık edasıyla, "Ne büyük kraliçesiniz, madam," dedi.

"Ben, acı çeken bir kadından başka bir şey değilim ve acı, sevgili kont, en doğru hoşgörü okuludur..." diye cevap verdi Catherine omuz silkerek. "Arkadaşınızın kargaşa çıkarıp çıkarmadığını bilmek istemiyorum. Sizin arkadaşınız olması bana yeter. Ona, sizin arkadaşlarınızın benim de arkadaşlarım olduğunu söyleyiniz. Kendisine deyiniz ki eğer kendisi veya hatta mareşal hakkında bana bir söyleyeceği varsa öbür gün sabah onda, kral kendisine soracaklarını sorduktan sonra gelip bana her şeyi anlatabilir."

"Yani majesteleri kral, şövalyeyi sorguya mı çekmek istiyor?"

"Evet. Bir sürü ricadan sonra kendisinden bu lütfu koparabildim. Arkadaşınızı bir yargıç değil, doğrudan doğruya kral sorguya çekecek... Verdiği cevaplar inandırıcı olur ve neden Montmorency konağında barındığını izah ederse... bütün diğer suçları, Louvre'da bana yaptıkları, meyhaneyi kundaklaması ve Montmartre Sokağı çarpışması affedilecek."

Marillac sevinç içinde bağırdı. "Bunun izahı gayet basit, madam. Mareşal ile Pardaillan, Paris'ten gitmekten başka bir şey istemiyorlar... Bilseniz... bütün bu işin altında sadece bir aşk meselesi var, o kadar..."

"Mükemmel, öyleyse... Öbür gün sabahleyin siz de kralın yanında olun ve arkadaşınızı da yanınıza alıp götürün. Fakat ona, kendisini görmek istediğimi mutlaka söyleyin."

"Madam, arkadaşım öbür gün, sadakat ve şükranını..." dedi Marillac, "size arz etmeden Louvre'u terk etmeyecek," diye devam etti.

Ancak bu sözün az önce konuştukları kargaşa çıkarmakla ilgili olmasından çekinse de kendini tuttu. Son sözleri şöyle oldu:

"Bana gelince, hayatım kraliçeme feda olsun!"

Catherine'in gözlerinde bir şimşek çaktı. Fakat Marillac, kraliçenin önünde eğildiği için bu şimşeği görmedi. Görseydi dehşetten titrerdi.

"Güle güle, kont..." dedi Catherine. "Evvela yarın akşam Saint-Germain-l'Auxerrois'da, öbür günün sabahı da Louvre'da buluşacağız."

Kont saraydan âdeta sevinçten sarhoş halde çıktı.

Manastıra doğru yürümeye başladı. Oraya vardığında bir adam dışarı çıkıp atına bindi ve Louvre'a doğru gözden kayboldu. Kont, başrahiple veya en azından vekiliyle görüşmek istediğini söyledi. Onu salonda başrahip karşıladı.

"Mösyö," dedi kont ama bu hitap başrahibin pek hoşuna gitmemişti. "Şövalye Pardaillan'ın hâlâ manastırınızda olup olmadığını bana söylemenizde bir sakınca var mı?"

"Elbette yok. Bahsettiğiniz genç adam hâlâ burada. Bastille'e nakledilecekti. Ama Louvre'dan onu salı sabahına kadar manastırın en iyi odasında tutmamı söyleyen bir emir aldım. Ona benimkini verdim, yapabileceğim tek şey buydu."

"Peki salı sabahı ne olacak?" diye sordu Marillac.

"Bu genç adamı serbest bırakma emrini aldım; sadece ona kralın onunla konuşmak istediğini ve kraliyet mensubu kadar onurlu davranmasının beklendiğini söyleyeceğim."

"Konuşacak, size söz veriyorum," diye haykırdı Marillac. "Ama saygıdeğer beyefendi, şövalyeyi birkaç dakikalığına da olsa görebilir miyim?"

Başrahip bir anlığına düşündü.

"Monsenyör," dedi, "şahsen bunun herhangi bir sorun yaratacağını zannetmiyorum. Ancak bu konuda bir bilgi verilmedi bana. Kendinizi benim yerime koyun... Bugün ikiniz de tutuklandınız ama siz şimdi özgürsünüz. Arkadaşınız ise özgürlüğüne salı sabahı kavuşacak. Bütün bunlarda beni aşan bir şey var, bana öyle geliyor ki sizi ayrı tutmak istiyorlar... Anlatabiliyor muyum?"

"Tabii, tabii," dedi Marillac gülümseyerek. "Israr etmiyorum. En azından şövalyeye salı sabahı ona Louvre'a kadar eşlik etmek için burada olacağımı söyleyebilir misiniz?"

"Ah, bu basit bir istek," dedi başrahip nazikçe, "beş dakikaya kadar bunu ona ileteceğim."

Kont eğilerek selam verdi ve geri çekildi. Sevinçliydi...

Yine de belli belirsiz bir hüznün üzerine çöktüğünü hissetti.

"*Mutlu olmama az kaldı*," diye geçirdi içinden. "*Yarın Kral Hen-*

ri'nin Notre-Dame'da düğünü var. Tamam. Ardından özgürüm. Gece yarısı ise... annem, evet annem Alice ile evlenmemi sağlayacak ve rahip nihayet beni hayatım boyunca ona bağlayacak... Bir Katolik rahip! Neyse... Buna annemin hatırına katlanacağım... Ertesi sabah Pardaillan'ı da alıp Louvre'a götüreceğim ve mareşal ve ailesinin kapılardan geçebilmesi için izin alacağım... Hep birlikte gideceğiz... Ah, sevgili anneciğim... Birkaç ay önce biri bana sana saadetimi borçlu olacağımı söyleseydi ona gülüp geçerdim."

Ortalık zifirî karanlıktı.

Birkaç grup insan sessizce sokakları arşınlıyordu. Paris'in karanlık derinliklerinde bazı sıra dışı hareketlenmeler yaşanıyordu...

"*Parisliler yarınki büyük kutlamalara hazırlanıyor*," diye düşündü Marillac.

*

Başrahip, şövalyenin hâlâ manastırda olduğunu söylediğinde aslında yalan söylemişti. Maurevert'in komuta ettiği yirmi kadar atlı, bir saat kadar önce manastıra gelmiş, şövalyeyi sımsıkı bağlayıp bir arabaya tıkmış ve dörtnala yola koyulmuşlardı.

Kafile Temple Zindanı'nın önünde durdu.

Vaktiyle Tapınak Şövalyeleri olarak bilinen papaz-askerlerin kışlası olan bu binalar topluluğuna, sanki şehir içinde yeni bir şehirmiş gibi, "Temple yeni şehri" adı veriliyordu. Fakat iki yüzyıl sonra papaz-askerler oradan sürülmüş, onlardan sonra bu binalarda oturan Malta Şövalyeleri de darmadağın olmuşlardı.

Yapılardan çoğu çökmüş ve yıkılmıştı. Ortada sağlam olarak sadece eski kuleden başka yapı kalmamıştı.

220 yıl sonra XVI. Louis'nin giyotine götürülmeden önce hapsedileceği eski kuleden biraz daha sağlamdı.

1802 civarında dış duvarları tamamen yıkılmıştı.

1811 yılında ise kule de yıkıldı. Kara taşlara yazılan tüm bu karanlık geçmişten geriye sadece orada yaşanan trajedilerin silinmez hatırası kaldı.

Eski tapınağın bulunduğu yere ise büyük bir pazar kuruluyordu. Bu pazar daha sonra oradan taşınacak Tapınak Şövalyelerinin merkezi olan bu bölgede yeni binalar yükselmeye başlayacaktı ama

ismi belediye meclisi resmen değiştirene kadar kullanılmaya devam edecekti.

1572 yılında tapınağın kalesi çoktandır zindan olarak kullanılıyordu. Daha I. François zamanında hapishane haline getirilmişti. Fakat kalenin başka bir kullanımı daha vardı ki bu, hikâyemizin bundan sonraki kısmı için önem arz ediyor. Burası aynı zamanda saray hazinesi vazifesini görüyordu. Catherine kendi hazinesini önce buraya saklamış, sonra da yeni yaptırdığı saraya taşıttırmıştı. Fakat kralın devlet hazinesi yine orada kaldı. Bu geleneğe, sonraki birkaç kral daha uydu ve hepsi de buraya karmakarışık, gizli hücreler yaptırdılar. Bu sayede içlerinde birçok bedbaht mahpusun ölmüş olduğu zindanlar, altın ve gümüşle doldu.

Şimdi hatırlatmaya çalıştığımız devirde burası hem zindan hem hazine vazifesi görüyordu.

Dört köşe ve her köşesinde bir kule bulunan bu yapı korkunç bir yerdi.

Buraya atılan mahpuslar, genellikle asilzadelerin sırlarını öğrenmiş veya krala kafa tutmuş tehlikeli suçlulardı.

Temple Zindanı'nda bir müdür, bir yüzbaşı tarafından komuta edilen muhafız kıtası, işkence odası, hücreler, mahzenler, zindanlar, velhasıl Bastille, Châtelet, Notre-Dame, Louvre gibi hapishanelerde bulunan her şey vardı.

Zindanın müdürü Marc de Montluc'tu. Montluc, Blaise de Montluc isminde, bir zamanlar Guyenne'de Huguenotları insafsızca kesip biçmesinden ötürü kendisine "kralın kasabı" adı verilen ve yazdığı bir not ile yaptığı bütün cinayetleri budalaca itiraf etmiş olan bir adamın oğluydu.

Marc de Montluc da babasına taş çıkartacak derecede zalim ve doğuştan hapishane gardiyanı doğmuş bir adamdı. Otuz beş yaşlarında, kızıl gür saçlı, bir boğanınki kadar geniş boyunlu, içkiden ve kadından çökmüş, gözü kanlı bir hayduttu ve ancak bir şişe şarap veya bir kız karşısında sükûnet bulurdu.

Doğrusu, şarabın iyisine kötüsüne de baktığı yoktu ve kadehinin dolu olmasından başka bir şey düşünmezdi. Kızlarda da güzellik veya zarafet aramaz, sadece hayasızlık isterdi ve sevgililerini en aşağı tabakadan, fahişeler arasından seçerdi.

İhtiyar Blaise de Montluc, önce Başkomutan Montmorency'ye, sonra da Mareşal Damville'e hizmet etmiş ve oğlunu da Damville vasıtasıyla Temple Hapishanesi'ne müdür tayin ettirmişti. Damville ise bir gün kendisinin de bu hapishaneye atılabileceğini düşünerek ne yapıp etmiş, uğraşmış, oğlunu, bu memuriyete yerleştirmişti.

Damville, yaşlı Pardaillan'ı ele geçirince, Guitalens'i kâfi derecede gaddar bulmadığı için Bastille'e göndermemiş, dosdoğru Temple'a yollamıştı.

Sonra da Kraliçe Catherine'e, yaşlı askeri yakalayışını, büyük bir hizmet olarak anlatmıştı.

Fakat Damville, Pardaillan'ı bizzat sorguya çekmek istiyordu.

Ne çare ki tasarısı Maurevert'in Şövalye Pardaillan'ı ele geçirip kraliçeden sorgu izni koparması yüzünden bozuldu. Catherine'in bu sorguda bulunmak istediğini biliyoruz.

Diğer taraftan kraliçenin iki Pardaillan'ın sorgu günü olarak 23 Ağustos Cumartesi gününü seçtiğini de hatırlıyoruz.

Maurevert'in intikam alma aracı olarak gördüğü bu işkenceyi yapmasını, Coligny'nin öldürülmesinin bir nevi ödülü olarak bahşetmişti.

Maurevert ona bir ölü sunacaktı, kraliçe ise karşılığında iki adamı öldürme izni verecekti; kraliyetin elinin açıklığının güzel bir örneği...

Şövalye manastıra taşındığından beri gözlerini açmamıştı. Düşünüyordu. Donuk bir yüzle, öldürücü darbeyi bekliyordu. Maurevert'in onu öldürmeye karar verdiğinden şüphesi yoktu.

"*Maurevert'in, beni kimin hesabına öldürtmek istediğini bir bilseydim,*" diye düşünüyordu. "*Bu herifin kılıcının ucuyla onu yüzünden yaraladığım ve ardında kalan izden dolayı bana güttüğü kin nedeniyle bunları yapıyor olmasına imkân yok. O halde beni kim öldürtüyor? Kraliçe mi?.. Neden? Oğlunu öldürmeyi reddettiğim için mi? Zavallı arkadaşım, şimdi galiba beraber öleceğiz... Ama sakın bu işin altında Anjou dükünün parmağı olmasın?.. Kendisine 'uşak' diye hitap ettim. Bu hakaretime içerlemiş olabilir... O da değilse, herhalde ya Damville'dir yahut da Guise'tir. Çünkü ikisinin de sırlarını biliyorum... Benim de az düşmanım yok ya. Bu kadar kalabalık düşmandan yakayı sıyırmak güç*

olacak. Ne yapalım, korkunun ecele faydası yok. Ben ölürsem, Loïse de Kont Margency ile evlenir."

Kendini zorlayıp bağlarından kurtulmak istediyse de bu bağların mukavemetine karşı beyhude bir girişim olarak kaldı.

Loïse hatırına ne zaman gelse içine düştüğü mahzun hale yine girdi.

Biraz sonra hücreye yaklaşık on adam girdi. Pardaillan katillerinin yüzlerini görebilmek için gözlerini açtı. Ancak ne tuhaf ki Maurevert bunların arasında yoktu. Şövalyeyi daha sıkı bağlayıp bir arabaya attılar. Yirmi dakika sonra arabanın bir asma köprüden geçtiğini fark etti. Sonra bir kapının kapanma sesini duydu. Ardından onu arabadan çıkardılar ve genç adam Temple'ın avlusunda olduğunu fark etti. Maurevert'in Herkül kadar iri yarı bir adamla konuşmakta olduğunu fark etti. Bu adamın arkasında yirmi kadar silahlı muhafız vardı. Yanlarındaki iki gardiyan da ellerinde meşaleler ile duruyordu.

Maurevert, "Mösyö de Montluc, bu iki adamdan, cumartesiye kadar sorumlusunuz," diyordu.

Şövalye kendi kendine, "*İki adam, diyor... Neden iki adam? Ha, öyle ya, Marillac da var. Ama neden cumartesiye kadar işi uzatıyorlar?*" diye düşündü.

"Tamam, Mösyö Maurevert," dedi zindan müdürü gülerek. "Onlarla o kadar iyi ilgileneceğim ki bayılacaklar... Demek cumartesiye kadar, ha? Peki, o gün ne olacak?"

Maurevert bir kâğıt uzattı. "Şunu okuyun."

"Vay, vay!" dedi müdür. "Olağan sorgu..."

"Ve olağanüstü, Mösyö Montluc."

Şövalye Pardaillan, dehşetle titredi.

Maurevert, "İşkence memuruna cumartesi günü saat onda burada bulunmasını bildirirsiniz," dedi.

Montluc da bu sözü şöyle tamamladı: "Mezarcılara da saat on ikide hazır bulunmalarını söylerim..."

Bu sözler üzerine birkaç gardiyan, şövalyeyi yakalayıp ite kaka, korkunç kuleye soktu. Birinci kata çıkardılar ve bir kapı önünde durarak şövalyeyi bağlarını çözdükten sonra içeriye itiverdiler. Kapı,

üstünden kapanınca zifirî karanlıkta hiçbir şey görmeyen şövalye, Montluc'un olduğunu tahmin ettiği birinin sesini duydu:

"İyi geceler, beyler."

Kendi kendine, adamın neden "beyler" dediğini düşünüp dururken karanlıkta bir el, kolundan yakaladı. Şövalye, bu elin sahibinin kim olduğunu anlayamadı. Lakin meçhul adam, kendisini kucaklayıp derin bir soluk aldı ve ızdıraptan boğulan bir sesle şöyle konuştu:

"Sen de mi?.. Sen de mi bu cehenneme geldin?"

Şövalye son derece sevinerek, "Baba!" diye bağırdı.

Sonra da yaşlı askere sıkıca sarıldı.

Yaşlı Pardaillan, "Bu sefer hapı yuttuk," dedi. "Haydi ben yaşlıyım, yasım tutulmaya değmez ama sen..."

"Canım, beraber ölmemiz, alnımızın yazısı değil miydi?.."

"Öyleyse arzunuza kavuştunuz demektir," dedi Maurevert kapının ardından alay edercesine. "Buraya sayemde tıkıldınız baylar. İşkenceye de sayemde kavuşacaksınız ve benim sayemde birlikte öleceksiniz. Ben yediğim kırbacın öcünü böyle alırım... Şimdi iyi geceler.. Cumartesi sabahı saat onda işkence memurunun da katılacağı tatlı bir sohbet yapacağız."

"Alçak herif!" diye bağırdı yaşlı asker, bir taraftan da kapıyı hiddetle yumrukluyordu.

Şövalyenin sesi çıkmamıştı.

Ardından her ikisi de kendilerinden uzaklaşan adımları duydular.

Yaşlı Pardaillan, oğlunu kolundan çekerek, birkaç gündür içinde yaşadığı zindanı bildiğinden, bu uğursuz yerde hapsedilenlerin hem oturduğu hem de yattığı saman yığınlarının olduğu bir köşeye götürdü.

Şövalye, iplerin kestiği vücudu acılar içinde ot mindere uzandı. İlk sevinci geçince birdenbire büyük bir üzüntü duymaya başladı. Kendisi yakalandığında, babasının Loïse'i kurtarabileceğini düşünmüştü. Kendisi ölseydi bile babası genç kızı kurtarabilir, koruyabilirdi. Ölümü, bu düşünceler altında daha kolay karşılayabilmişti.

Fakat şimdi artık her şey bitmişti. Çünkü babası da kendisi gibi yakalanmış, zindana atılmıştı.

Sonra boğazına yeni bir acı saplanmıştı ve bu acı ona o kadar keskin geldi ki hemen buracıkta öleceğini sandı.

Babasına da gözlerinin önünde işkence mi edeceklerdi? O kadar sevdiği bu yaşlı adamın da can acısıyla bağırdığını mı duyacaktı? Babasının vücudunun da işkence sehpasında kıvrım kıvrım kıvrandığını mı görecekti?

Şövalye birdenbire hıçkırmaya başladı ve babasını kolundan tuttu.

"Zavallı babacığım... Zavallı adam..." diye kekeledi.

Yaşlı asker, oğlunun ağladığını görünce fena halde şaşaladı.

Ömründe ilk defa şövalyenin ağladığına şahit oluyordu.

Şövalye, çocukken bile ağlamış değildi. Pek seyrek olarak evladına bir tokat attığı zaman çocuk, kendisine mahsus bir eda ile baktıktan sonra arkasını dönerdi. Fakat ağlamayı aklından bile geçirmezdi... Sonraları bir sürü maceraya atılmışlardı ve bir gün Pardaillan, Paris'ten yalnız başına gideceğini söylediği vakit şövalyenin gözlerinin bulandığını görmüştü... ama buna ağlamak denemezdi. O, hatta Loïse'den ümidini kesmesi gerektiğini anladığı zaman bile ağlamamıştı.

Bu sıcak gözyaşları, yaşlı Pardaillan'a ızdırapla karışık bir hayret verdi.

"Jean," dedi titrek bir sesle, "oğlum... seni teselli etmek için boşuna kelime arayıp duruyorum... Kim bilir ne acı çekiyorsun, biçare evladım... Senin gibi genç, yakışıklı, cesur bir delikanlıya kıyılır mı?.. Keşke beni iki defa öldürselerdi de seni bıraksalardı. Nedir bu haydutların seninle asıl alıp veremedikleri?.. Ağla küçük Jean'ım, bu kötü anında sana gözyaşlarından başka bir şey sunamadığı için kendine lanet eden babanla beraber ağla... Mahvolan gençliğine ağla..."

Şövalye kendini zorlayarak hıçkırıklarını tuttu.

"Baba," dedi, "yanılıyorsun... Ben, kılım bile titremeden ölmesini bilir ve senin adını lekelemem."

"Yoksa Loïse için mi ağlıyorsun?"

"Hayır, baba. Loïse beni seviyor... biliyorum. Bunu bilerek ölmek, mutlu ölmektir... bu zayıflık halinden... tüm gücümüzü toplayalım... nasıl kurtul..."

Şövalye, sözünün sonunu getiremedi ve dudağını sertçe ısırdı. Yaşlı Pardaillan, karanlığa alışan gözleriyle hücreyi iyice gördüğü için ayağa kalkmış, kızgın adımlarla bir aşağı, iki yukarı gezinip duruyordu.

Nihayet, "Şövalye," dedi. "Ben hımbılın biriyim. Ben hasmımı ele geçirdiğimi sandığım sırada beni öyle kıskıvrak yakaladılar ki hâlâ aklım almıyor. Eğer kendimi kurt kapanına budala gibi kıstırtmasaydım şimdi serbest olurdum ve ne yapıp eder, burayı kundaklar, yine seni kurtarırdım."

Sonra da oğluna, başından geçenleri ve Mesmes sarayında nasıl yakalanıp zindana tıkıldığını anlattı. Şövalye de kendi hikâyesini anlattıktan sonra yorgunluktan sızarak birkaç saat uyudu.

Uyandığı zaman zindanın biraz aydınlık olduğunu sezdi.

İlk işi, kapıyı ve sonra da zindana hafif bir ışık sızdıran çatıdaki ufak pencereyi güzelce bir gözden geçirmek oldu. Yaşlı asker, oğlunun bu uğraşmalarını başını sallayarak seyretti. Şövalye, işini bitirince babasına döndü.

"Bu senin yaptığını, ben buraya ilk kapatıldığım günlerde yaptım," dedi yaşlı asker. "Eğer kapıyı kırabilirsek -ki en aşağı on veya on beş gün uğraşmamız lazım- sadece tek bir çıkışı olan ve arkebüz taşıyan yaklaşık otuz askerin bulunduğu koridora çıkabiliriz."

"Ne olursa olsun, baba... İşkenceyle ölmektense, arkebüz kurşunlarıyla gebermek iyidir."

"Haklısın ama sekiz kişinin bütün gün alet edevatla çalışmakla halledebileceği iş için önümüzde sadece dört gün var. Üstelik en küçük tıkırtıda hemen uyarı çanını çalacak, şu adım seslerini duyduğumuz, nöbetçiyi de unutma."

"Peki, ya çatı penceresi?" diye sordu şövalye.

"Baksana... Parmaklıklara ulaşabilmek için önce birkaç taşı yerinden çıkarmak, ondan sonra da parmaklıkları yerinden sökmek lazım. Bu işleri başarsak bile pencereden ineceğimiz yer, daima muhafızlarla dolu olan avludan başka bir yer değil."

"Peki, başka hiçbir çare, hiçbir ümit yok mu?"

"Çare yok ama ümit var. Ölürken fazla acı çekmemek ümidi..."

*

Temple'dan ayrılmadan önce demin kendisini yarım yamalak tanıyabildiğimiz Montluc'a birkaç dakikalığına tekrar dönelim. Zindan müdürü, yeni mahpusunu hücresinde bıraktıktan ve Maurevert'e de her türlü iyi dileklerini sayıp döktükten sonra dairesine girmişti. Maurevert, kendisini içki sofrasından kaldırmıştı ve mahpus, deliğe tıkılınca Montluc da tekrar sofra başına dönmüştü.

"Bana içecek bir şey verin," dedi oymalı meşeden koltuğa çökerek.

Yemek salonu oldukça genişti. Etrafta, oldukça pahalı ve değerli eşya göze çarpıyordu. Meşe şifonyerler, el yıkamak için cilalı kalaylı ibrikler, güzel vazolar, gümüş meşaleler bu odaya zengin bir burjuva odası görünümü veriyordu. Fakat her taraf bakımsız ve toz toprak içindeydi. Masaların üzeri toz içindeydi, meşalelerden akan balmumu uzun süredir kazınmıyor görünüyordu. Şifonyerler leke içindeydi, tavan kirişlerinde örümcek ağları vardı.

Bu odanın ortasında, geyik eti başta olmak üzere çeşitli yemekler ve her şeyden önce her boyutta içki şişeleriyle dolu, iyi aydınlatılmış bir masa vardı ve üç kişilik de yemek takımı konmuştu. Bunlardan birisi Montluc'a, öteki ikisi de iki genç kadına aitti. Bu iki kadın yere yıkılacak kadar içkili adamın ağır adımlarla odaya girdiğini görünce bir litreden fazla şarap alan bir kupayı ağzına kadar doldurmuşlardı.

Bu iki kadın, yarı çıplak bir haldeydiler. Elbiselerinin açık ve geniş yakalarından göğüsleri dışarıya sarkmıştı. Saçları dağınık ve yüzleri de boyalıydı. İçki ve eğlence içinde geçen bir akşamın verdiği solukluğu taşımalarına rağmen güzeldiler. Tam da Montluc'un sevdiği gibi etine dolgunlardı. Bu iki fahişeden biri kızıl saçlı, öteki İspanyol tipinde bir esmerdi.

Kızıl saçlıya basitçe Roussotte adı verilmişti ve asıl adını kendisi de bilmiyordu.

Esmerin adı ise Pâquette idi.

İkisi de nazik, zararsız, çok saf ve alçak gönüllü kadınlardı. İşlerinin ehliydiler, yani alacakları paraya karşılık dişiliklerini sunmasını ve bir iki saat, o adamın tam birer kölesi olmasını iyi bilirlerdi.

Marc de Montluc, kendisine sunulan kupayı bir dikişte bitirdikten sonra yine bağırdı:

"İçki verin! Gırtlağım cehennem gibi yanıyor."

"Jambondan olmalı," dedi Roussotte.

"Belki de geyiğin baharatları yüzündendir," diye karşılık verdi Pâquette.

"Her neyse, yanıyorum güzellerim, susuzluktan ve aşktan bitik durumdayım!"

İki fahişeden her biri bir sürahi yakalayarak Montluc'un koskoca kupasını doldururken "Buyurun, monsenyör..." dediler. Montluc sofra üstündeki takımları titreten bir kahkaha attı.

Bu yemek, daha doğrusu bu şehvet dolu âlem, gittikçe alması lazım gelecek şekli kavuşuyordu. Maurevert geldiği sırada zaten sarhoş olan Montluc, gittikçe daha fazla azıtmaya başlamıştı. Fahişeler de içtikçe hayasızlaştılar. Saat ona doğru, üstlerinde kalan son çamaşırları da sıyırıp atmış, çırılçıplak kalmışlardı. Azgınlaşan Montluc da sol koluna Roussotte'i, sağ koluna da Pâquette'i almış, odada neşeyle geziniyordu. Sonra iki kadını top gibi tavana fırlatıp tekrar tutmakla eğlenmeye başladı. İki kadın da vücutları yara bere içinde ve adamakıllı sersemlemiş bir halde gülüşüyordu. Pâquette'in alnında bir yara açılmıştı ve Roussotte'in de burnu kanıyordu. Montluc'un neşesi ise çılgınlık haline gelmeye başlamıştı. Şimdi de kırık tabaklar ve devrilmiş şişeler arasında iki kadınla güreşmeye niyetlenmişti.

"Beni yenerseniz size öyle bir mükâfat veririm ki yemin ederim ana kraliçe bile kıskanır," dedi.

Hemen güreşe başladı. İki fahişe, bu insan azmanına saldırdılar. Üç çıplak, hırsla ve utanmazca kapışırken öfkeli kollar, küstah tavırlar ile hayasız bir şaheser oluşturdular.

Nihayet erkek, ısırıklar ve tırmıklar arasında salonu gök gürültüsünü andıran kahkahalarıyla doldurarak pes etti.

Roussotte ile Pâquette bir ağızdan, "Mükâfatımızı isteriz!" diye haykırdılar.

"Mükâfat mı?" dedi Montluc kekeleyerek. "Ha, öyle ya..."

"Demin gösterdiğin o güzel kolye mi yoksa?" diye atıldı hemen Pâquette.

"Hayır! Ondan çok daha güzel..."

"Yüce İsa!" diye bağırdı Roussotte, "kemeri tamamı altınla kaplanmış mavi ipek elbise mi?"

"Daha iyisi..." dedi sarhoş, düşüncelerini toparlamaya çalışırken. "Sizi şeye götürmek istiyorum... Dinleyin kuzularım, şeye..."

"Nereye? Tiyatroya mı yoksa?" dedi iki kadın ellerini sevinçle çırparak.

"Hayır, işkence seyretmeye..."

Roussotte ile Pâquette, birdenbire ayılarak, renkleri uçuk ve endişeli bir halde bakıştılar.

Montluc masaya öyle bir yumruk indirdi ki şamdanlardan biri devrildi.

"İçki verin, be!" diye bağırdı. "Sizi sorguya götüreceğim. İşkence sehpasını... ve insanın, acıdan nasıl... kıvrandığını göreceksiniz. Ah, pek hoş şey olacak!.. İşkence edilecek iki kişi var... İşkenceden sağ kurtulamayacaklar. Haydi, içecek verin!"

"Ne yapmışlar da kendilerine işkence ediliyor?" diye sordu Pâquette titreyerek.

"Hiçbir şey yapmamışlar," dedi Montluc.

"Bunlar genç mi? Yaşlı mı? Asilzade mi?"

"Birisi yaşlı... Mösyö Pardaillan... Öteki de genç... O da Mösyö Pardaillan. Sizin anlayacağınız, baba oğul bunlar."

İki fahişe hemen haç çıkardılar.

Montluc'un kahkahası kesilince Roussotte bir soru sordu:

"Bu işkenceyi ne zaman seyredeceğiz, monsenyör?"

"Ne zaman mı?.. Öyle ya, ne zaman, değil mi? Durun bakayım..."

Sarhoş, karmakarışık kafasında işkence tarihini hatırlamaya çalıştı. Birdenbire iki fahişeye vadettiği şeyin başına getirebileceği dertleri düşündü. Belki yerinden olacak, belki de mahkemeye verilecekti.

Fakat verdiği sözden caymayı kibrine yediremiyordu.

Aklına bir şey geldi ve işkencenin cumartesi günü yapılacağını bildiği için iki fahişeye kekeleyerek cevap verdi.

"Pazara, kuzularım... pazara. Sabah... unutmayın sakın... Pazar..."

ON BEŞİNCİ BÖLÜM
KRALİÇE MARGOT

1572 yılının 8 Ağustos'una rastlayan o pazartesi sabahı, daha saat sekizden itibaren Notre-Dame Kilisesi'nin çanları alabildiğine çalmaya başladı. Komşu kiliselerin çanları da buna hemen cevap vermekte gecikmedikleri için o berrak yaz sabahının temiz ve hafif havasını, baştan aşağı tunç çanların sesleri doldurdu.

Paris'in bütün sokakları, yollara dökülen her çeşit insanla doluydu; burjuvalar, çocuklarını peşlerinden sürükleyen kadınlar... Satıcılar oradan oraya koşturuyor, haşlamalar, pateler, pastalar, börekler, daha pek çok şey satıyorlardı. Ev kadınları o sabah mutfaklarına girmemiş, açık havada çekecekleri ziyafeti düşünüyorlardı.

Seslenmeler, bağrışmalar ve kahkahalar birbirine karışıyordu.

Fakat bu gürültülü neşe arasında, tehdit edici sessizlik de sezilmiyor değildi.

Zira birçok kimsenin pazar elbiselerini giyecek yerde zırhlarını kuşanmış ve yine birçoğunun da arkebüzlerini omuzlarına asmış olmaları bu tehdidi kuvvetlendiriyordu.

Bütün bu silahlı kalabalığın, sanki İspanyollar tarafından saldırıya uğramış gibi, şehri savunmak için surlara koştuğu söylense yeriydi.

Ancak durum böyle değildi. Bu korkutucu kalabalık zamanımızın geçit törenlerinin, parodi gösterilerinin ve karikatürleriyle benzerlik taşıyan gösterilerden birine katılacaktı.

O sabah aslında, Henri de Béarn ile IX. Charles'ın Louvre'da Kraliçe Margot olarak adlandırdığı Marguerite de France'ın Notre-Dame Kilisesi'nde kıyılacak nikâhları kutlanacaktı.

Bütün yollar, mırıldanan, homurdanan kalabalıkla doluydu ve bu insan seli, Notre-Dame Kilisesi'ne doğru akıp gidiyordu.

Kilise civarında ise her an bağırıp çağırmalar duyuluyordu.

Daha geceden, dört bölük asker kilisenin etrafını çevirmiş ve halkın, kilise merdivenlerine yanaşmasına fırsat vermemek için mevzi almıştı. Bundan başka Notre-Dame'dan Louvre'un kapısına kadar da yolun iki tarafını çift sıra arkebüzlü askerler tutmuştu.

Sonuç olarak insanlar meydana vardığında, Paris'in her köşesinden buraya akan insan selinin zaten meydanı doldurduğunu gördüler.

Yeni gelenler iyi bir yer kapmak için uğraşıyorlardı.

Zaten orada bulunanlar ise bunlara pabuç bırakmıyorlar, direniyorlardı.

Saat dokuz olunca bir çocuğun bile meydana sığışabilmesi mümkün değildi artık. Meydana çıkan sokaklar bile insanlarla dolmuştu.

Yalnızca Notre-Dame'dan Louvre'un kapısına kadar çift sıra askerler tarafından tutulan yol açıktı. Ancak bu çift sıra askerlerden oluşan çit de yıkılma tehlikesi altındaydı ve askerler kendilerini sıkıştıran insanları silahlarının uçlarıyla sertçe itekliyor, herhangi bir taşkınlığı önlemeye çalışıyorlardı.

Zaman zaman endişe verici ani bir sessizlik kaplıyordu ortalığı, çok geçmeden yine bağırış çağırışlar başlıyordu ama kimse bunun sebebini anlayamıyordu. Kalabalık, öteden beriden, Kraliçe Margot'nun bir zarafet şaheseri olan erguvan rengi nikâh elbisesinden, gelin arabasının güzelliğinden bahsediyor fakat söz yine dönüp dolaşıp iki konuya geliyordu.

İlki daha dün gerçekleşen büyük mucizeydi.

Kazandaki suyun nasıl da birdenbire kıpkırmızı kesildiğini binlerce kişi görmüştü... İsa'nın kanını... Mucizeye bizzat tanık olduğunu söyleyenler vardı. Kâfirleri yakalayanlar içinde bulunduklarına yemin edenler vardı. Üstat... Aziz Lubin'e dokunduğunu iddia edenler vardı. Bu sözler haç çıkararak sona eriyordu ve Tanrı'nın muhakkak bu sapkınları cezalandıracağına dair inançlarını paylaşıyorlardı.

Haç çıkararak ve lanet okunarak konuşulan mühim meselelerden diğeri de uğursuz Béarn kralı ile yandaşı Huguenotların, Notre-Dame'a girip girmeyecekleriydi. Bazıları kralın evlenmek istiyorsa girmesi gerektiğine dikkat çekiyordu, bazıları ise bu lanetlenmiş insanların kutsal yere girmeye cesaret edemeyeceklerine yeminler ediyordu.

Ancak çoğunluk, eğer girmezlerse bunların hepsinin zorla kilise-

ye sokulmasına taraftardı.

Halk bunların münakaşasını yaparken Louvre Sarayı'ndan toplar atılmaya başladı.

O anda bu insan kalabalığı, meydandan diğer sokaklara yayılan, azgın bir kurt sürüsünün ulumasına benzer bir şekilde, boğazlarını yırtarcasına bağırmaya başladı, boyunlarını uzatmışlardı ve belli belirsiz kadın çığlıkları duyulsa da gürültü tarafından yutulmuşlardı:

"Yaşasın Katolikler! Huguenotlar kiliseye!"

Yeni bir okçu ve arkebüzcü bölüğü hemen mevzi aldı.

Bu şekilde Huguenotlara kolayca ulaşılamayacaktı. Ama aynı zamanda bunlara şahit olan kalabalığın daha da sinirlenmesine ve nefretlerinin artmasına da sebep olabilirdi ki öyle de oldu.

Ve bu öfke krala karşı şiddetli eleştirilere de yol açtı; kâfirleri korumakla ve kazanın mucizesi icabı gerçekleştirilmesi gereken infazları önlemekle suçlandı. Çileden çıkan kalabalığın şiddetli mırıltıları yükseliyordu.

"Bize bir başkomutan lazım!"

Silahlı burjuvaların düşüncelerini çok iyi yansıtan bu haykırış, her bir ağızda daha da kuvvetlenerek büyük bir güçle yayıldı.

"Guise! Guise! Başkomutan Guise!"

"Yaşasın Katoliklik!"

"Kahrolsun Huguenotlar!"

Bu bağırışlar her seferinde daha da şiddetleniyor, birbirine karışıyor, top ve çan sesleri bile neredeyse onları bastıramıyordu.

Ancak aniden bir sessizlik oldu. Yirmi dört atlı haberci, göğüslerine mavi kral arması işlenmiş sırmalı kumaştan kıyafetleri ve uçları havaya kalkık, bayraklı borularıyla altı sıra halinde belirmişlerdi.

"İşte, geliyorlar!"

Bu haykırış birdenbire bu karmakarışık sesleri bastırdı. Büyüyen nefretin yerini merak almıştı.

Kraliyet alayı bütün heybetiyle göründü. Meydan alkışla inledi.

Habercilerin arkasından, Mösyö Cosseins komutasındaki bir muhafız atlı bölüğü geliyordu; hepsi uzun boyluydu, büyük Nor-

man atlarına binmişlerdi, kılıçları parıldıyordu. Halk büyük hayranlıkla bunların geçişini seyretti.

Onun da peşinden, atı iki seyis tarafından çekilen protokol bakanı göründü. Bakanın arkasından Fransa kralının maiyetinden yüz kadar asilzade geliyordu.

Bunların geçişi alkışlandı. Çünkü bu asilzadelerin kimi şahane yaşayışı, kimi de Huguenotlarla yapılan savaşlardaki kahramanlıklarıyla halkın sevgisini kazanmıştı.

Az sonra kralın arabası görünürken meydan sessizliğe bürünüyor, çevredeki sokaklarda haykırışlar devam ediyordu. IX. Charles, pelerininin altında ateşler içinde titriyordu, Louvre'dan ayrılırken nöbet geçirmişti. Yüzü bembeyazdı ve çatık kaşlarının altındaki gözlerinden delilik fışkırıyordu. Yanındaki Henri de Béarn da solgun görünüyordu ancak kendisine düşmanca ve nefretle bakanlara yine de gülümsüyordu.

Sekiz beyaz atın çektiği ve tamamen yaldızlarla kaplı büyük bir arabada Kraliçe Catherine de Médicis ve Marguerite de France geliyordu. Elmaslarını takmış olan yaşlı kraliçe âdeta mermerden oyulmuş gibi duran ipek bir elbise giymişti ve sert, buz gibi ve mağrur bir ifadeye bürünmüştü. Güzelliğiyle ışıldayan kızı Margot, olup bitene karşı kayıtsız bir tebessümle etrafına bakınıyordu.

Ana kraliçe arabanın sağ tarafına oturmuştu ve yapılan bağırışları rahatlıkla duyuyordu:

"Yaşasın Katolikler! Yaşasın Katoliklerin kraliçesi!"

Marguerite ise sol taraftaydı ve alaycı ifadelerle karşılandı.

"Günaydın, madam," dedi bir kadın, "müstakbel kocanız en azından günah çıkardı mı?"

Kraliçenin arabasından sonra kraliyet prenslerinin, yani Anjou Dükü Henri'nin, Alençon Dükü François'nın ve Catherine'in ikinci kızı Lorraine düşesinin binmiş oldukları yirmi dört araba göründü. Ev sahibeleri ve asilzade kadınlar da kalabalık tarafından alkışla karşılanan şahsiyetler arasındaydılar.

Bunlar arkasında bembeyaz tüyler, elmas ve yakutla kaplı göz alıcı kıyafetler giyen, boyunlarında ışıltılı madalyonlar, ayaklarında parıldayan saten ayakkabılar ve mücevherlerle kaplı kılıçlarıyla Gui-

se dükü, Mareşal Tavannes, Mareşal Damville, Aumale dükü, Mösyö Goudé, Şansölye Birague, Nevers dükü geliyordu ve halk tarafından coşkuyla alkışlandılar.

Fakat hemen aynı anda da daha az zenginlikle olmasa da daha sade giyimlerle Huguenot asilzadeleri göründüğü için halk, "Yaşasın Katolikler! Yaşasın Katoliklik!" diye bağrışmaya koyuldu.

Bu tören alayının dizilişini kimin ayarladığı bilinmiyor. Ama Katolik ve Protestan beyler arasındaki bu çok açık ayrım, rütbeleri icabı olmaları gereken yerde bulunan Coligny ve Condé gibi birkaç kişi dışında, Huguenotları en sona yerleştirmek için verilen gayret, insanlar arasında bu sapkınların bu şekilde aşağılandığı yönünde fısıltıların dolaşmasını sağladı.

Bununla birlikte Huguenotlar, kendilerine yapılan alaylara ve hakaretlere aldırmadan, ağır ve vakur bir şekilde geçtiler.

Alay geçtikçe arabalar da teker teker Notre-Dame Kilisesi'nin ana kapısının önünde duruyor ve başpiskopos ile vekili tarafından karşılanıyorlardı.

Kilisenin merdivenlerinde kalabalığın en öfkelilerinden birkaç yüz kişilik bir grup toplanmış, askerler de bunları dağıtmamıştı. Bunların arasında, birbirlerinden hiç ayrılmayan Crucé, Pezou ve Kervier de vardı.

Kralın at üstündeki asilzadeleri, arbeküzcü ve okçu birlikleri kuvvetlendirmek için yarım daire oluşturmuşlardı.

Kiliseye ilk girenler, IX. Charles ve Henri de Béarn ile arkalarından gelen protokol bakanı ve iki yardımcısı, onların peşinden de on iki haberci oldu.

Papanın özel elçisi Rahip Salviati, kralı karşılamak için öne çıktı, diz çöktü ve altın bir tas içindeki kutsal suyu uzatarak bu suyun, kendisi tarafından Roma'dan getirildiğini ve Aziz Peter Kilisesi'ndeki kutsal su olduğunu söyledi.

IX. Charles, parmaklarını Hristiyan usulünce tasa daldırdı. Sonra Notre-Dame Kilisesi'nin kutsal suyundan da almazsa kiliseye saygısızlık etmiş gibi olacağından çekinerek tasa parmaklarını daldırıp yavaş bir hareketle haç çıkartırken yan gözle yanında yürüyen Henri'ye baktı.

Huguenotların lideri, bütün gözlerin kendisinde olduğunu ve herkesin, onun da haç çıkarmasını beklediğini anladı.

Alçak sesle Fransa kralına, "Kuzenim," diye seslendi. "Ne güzel, buraya ne de çok piskopos toplanmış. Nikâhı bu kadar aziz kutlarsa evliliğimde muhakkak mesut olurum."

Gaskonyalı bu sözleri söylerken eliyle de öyle hareketler yapıyordu ki herkesin, bu hareketlerini görerek onun da haç çıkardığını sanmasını istediği besbelliydi. IX. Charles hafifçe gülümseyerek kilisede kendisi için konulmuş olan tahta doğru yürüdü.

Alay da binlerce mumun aydınlattığı, müthiş işlemeli örtülerin tavandan sarktığı, çanların ve trompetlerin çaldığı, duaların okunduğu kiliseye sırayla girmeye başlamıştı.

Bu sırada dışarıdan, zaten solgun olan IX. Charles'ı büsbütün sarartan, fırıtlaı bir okyanusun kükremesine benzer bağırtılar aksediyordu:

"Yaşasın Guise! Yaşasın başkomutanımız!"

Olan biten buydu.

Bunun sebebi, alayda bulunan yaklaşık yedi yüz kişiden oluşan Huguenotların, kiliseye varınca içeriye girmeyerek dışarıda toplanıp grup grup kendi aralarında konuşmaya başlamaları ve bağırtılara hiç kulak vermemeleriydi.

"Kiliseye! Kiliseye!"

Kervier, "Şu hainlere bak, kiliseye girmiyorlar," dedi.

Crucé de gür bir sesle, "Hele biraz daha geçsin, oraya zorla girecekler," diye haykırdı.

Bu bağırtılar, kapının yakınındaki kalabalığın heyecanını son haddine çıkardı. Fakat daha uzaktakiler, burada kopan gürültüyü yanlış anlamışlardı.

"Huguenotlar kiliseye girmiş!.." diye haykırdılar. "Yaşasın Katoliklik!"

Halbuki Huguenotlardan sadece üç kişi kiliseye girmişti. Bunlardan biri Amiral Coligny idi ve şunları söylüyordu:

"Farz edelim ki burası da bir savaş meydanıdır."

Ve ihtiyar politikacı, uzun boyunu daha da dik tutarak içeri gir-

miş, sahiden bir savaş meydanında imiş gibi Navarre kralının yanına sokulmuştu.

İkinci olarak Condé prensi girmiş ve Navarre kralının kulağına eğilerek, "Valideniz ölürken sizi ne ordugâhta ne şehirde ne de sarayda yalnız bırakmamamı söylemişti," diye fısıldamıştı.

Üçüncüsü ise Kont Marillac'tı.

Marillac kilisede olup olmamakla, törene katılıp katılmamakla ilgilenmiyordu. Onun umurunda olan tek şey, ana kraliçenin, sevgisinin bir göstergesi ve onu korumak amacıyla nedimeler arasına aldığı Alice de Lux'ü görebilmekti.

Kraliçenin çok yakınındaydı. Alice'in böyle bir törende böylesine bir yerde bulunmasının tek açıklaması büyük bir lütfun kendine bağışlanmış olmasıydı. Beyazlar içindeydi. Başı yerdeydi. Yüzü solgun gibiydi. Ancak Marillac'a hiç olmadığı kadar güzel görünüyordu.

Hele ki mumların ışığında, her zamanki alçak gönüllü tavrıyla harika görünüyordu.

"*Ne düşünüyor acaba?*" diye geçirdi içinden kont, gözlerini ondan ayırmadan.

Alice'in zihninden ise şu düşünceler geçiyordu:

"*Bu gece... bu gece yarısı nihayet mektubu alabileceğim. Catherine denen iblise kayıtsız şartsız hizmet etmeme sebep olan uğursuz mektubu alacağım. Özgürlüğüme kavuşacağım... Özgürlük!.. Aşkım seni nasıl seviyorum... Yarın sabah ilk iş buradan gideceğiz... ve sonunda benim için mutlu günler başlayacak...*"

Yarın sabah özgürlüğe, aşka, mutluluğa ulaşacağını düşünürken Alice biricik oğluna, Jacques Clément'e de kavuşacağını düşünmemişti.

Jeanne de Piennes takdire şayan bir anneydi, kendisi alelade bir anneydi. Alice de Lux sadece bir âşıktı...

Kraliçe Catherine, yüksek sunağın solunda, kralın tahtından biraz daha alçak bir tahtta oturuyordu. Etrafında, altın işlemeli beyaz kadife koltuklarda en sevdiği nedimeler vardı. Arkasında zambaklarla bezeli büyük, mavi, kadife bir perde vardı.

Perdenin arkasında, papanın özel elçisi Rahip Salviati'nin bulunduğunu kimse göremiyordu. Dua kitabını okuyormuş gibi görünen

Catherine hafifçe eğilmişti.

"Hemen bugün yola çıkarsınız," dedi Catherine yarım ağızla.

"Peki, kutsal babamıza ne haber götüreyim? Dinsizlerle barış yaptığınızı mı? Liderleri ve kralları olan adamın Notre-Dame Kilisesi'ne haç çıkarmadan girdiğini mi? Fransa kralının, Huguenotları halkın saldırısından korumak için on bin askeri seferber ettiğini mi? Söyleyiniz, madam, haber diye bunları mı götüreceğim? Sizin çaresizce, belki de isteyerek Fransa Krallığı'nın, Reformcuların eline geçmesine göz yumduğunuzu mu söyleyeyim?"

Catherine cevap verdi:

"Kutsal babamız papaya, Amiral Coligny'nin öldüğünü haber verirsiniz."

Salviati titredi.

"Amiral mi? Bahsettiğiniz adam, işte otuz adım ötede her zamankinden daha sıhhatli duruyor."

"Roma'ya kaç günde ulaşırsınız?"

"Eğer ilgi çekici haberler götüreceksem, on günde, madam..."

"O halde amiral, beş gün sonra ölmüş olacak."

"Bunu kim ispat edecek?" diye rahip sert bir sesle sordu.

"Size göndereceğim Coligny'nin kellesi, bunu ispat için kâfi bir delil olacak," diye yanıtladı Catherine heyecansız bir ifadeyle.

Merhamete karşı zırhlanmış bir adam olan Salviati, içinin titremesine engel olamadı. Catherine devam etti:

"Kutsal babamıza amiralin öldüğünü haber verirsiniz. Ayrıca Paris'te tek bir Huguenot kalmadığını da söylersiniz."

"Nasıl olur madam?!.."

"Hatta Fransa'da tek bir Huguenot kalmadığını da müjdeleyebilirsiniz..." dedi kraliçe kederli bir sesle.

Catherine de Médicis bu sözleri söyledikten sonra dua kitabına eğilmişti. Papanın özel elçisi yavaş yavaş geriledi ve kendisine ayrılmış olan yere kimseye sezdirmeden sessizce ilişti. O zaman, Papa XIII. Grégoire'ın elçisinin yüzüne bir ölü sarılığının çöktüğü görüldü.

Papanın elçisinin, yerine kimseye sezdirmeden vardığını söyle-

mek pek yerinde olmayacaktır. Çünkü kendisini bir gören vardı. Üstelik bu kişi, başını eğip duaya başlamış gibi görünen genç bir kadındı: IX. Charles'ın kız kardeşi ve Catherine'in büyük kızı olan gelinin ta kendisiydi.

Çok zeki, iyi tahsil görmüş, zamanının ötesinde kültürlü, Latince ve Yunanca bir sohbeti hiç takılmadan sürdürebilen, edebiyata ve nezakete büyük önem veren Marguerite, annesinin tam zıddıydı. Şiddetten, kan dökülmesinden, savaştan çok korkardı. Ev hanımı olmayı istemediği için onu kınayamayız ancak sayısız sevgilisi için suçlayabiliriz; o zamanın kötü şöhretli Brantôme'unda Margot'un zinayı ensest noktasına kadar düşürdüğünü söyleyebiliriz. Sevgilileri arasında Guise dükünün ve kardeşi Alençon dükünün bulunduğu dedikodusu da yapılmıştır. Ancak Margot'nun bu zevk ve eğlenceye düşkünlüğünü bile affetmemizi sağlayacak bir şüphecilik içinde bulunduğunu da belirtmek gerekir.

Her halükârda ince zekâsı onu etrafındaki iğrenç tutkuların üzerine çıkarmıştır.

O sabah Amiral Coligny geçit töreninde yerini almak için Louvre'a geldiğinde krala şöyle demişti:

"Efendim, bu kesinlikle Navarre kralı için, benim için ve benim dinimdeki herkes için güzel bir gün."

"Evet," diye yanıtlamıştı Charles sertçe, "çünkü Margot'yu kuzenim Henri'ye vererek onu krallıktaki tüm Huguenotlara vermiş oluyorum."

Kralın, kız kardeşinin iffetine ettiği bu şaka yollu hakaret, Marguerite'in kulağına hemen ulaştı; genç kadın en çekici gülümsemesini takınarak cevabını verdi:

"Ya, demek kardeşim ve kralım böyle söyledi? Onun yüzünü kara çıkarmayacağım ve Fransa'daki tüm Huguenotları mutlu etmek için elimden geleni yapacağım."

Papanın elçisinin annesiyle yaptığı konuşmaya kulak misafiri olmuştu. Yanında bulunan Henri de Béarn'ın kolunu dürttü.

Biraz solgun olsa da hâlâ gülümsemeye devam eden Henri, aynı zamanda etrafındaki insanları da çok iyi gizlediği bir dikkatle takip ediyordu. Halkın haykırışları, Guise dükünün küstah tavırları, kralın

kasvetli yüz ifadesi, Catherine'in aşırı güleç yüzü onda hiç de güven yaratmıyordu.

"Kocacığım," diye mırıldandı Marguerite başrahip dua okuduğu sırada, "annemin, Rahip Salviati ile konuştuğunu gördünüz mü?"

"Hayır, madam. O güzel gözlerinizle ne gördüğünüzü söyleyebilir misiniz?" diye fısıldadı Henri de duayı derin bir vecd içinde dinler görünerek.

"Majeste, etrafımızda hiç de iyi şeyler görmüyorum. Tören müddetince benden ayrılmayın."

"Acaba sevgilim korkuyor mu?" diye sordu Gaskonyalı cesur bir eda ile.

"Hayır, monsenyör. Ama hiç tuhaf bir koku almıyor musunuz?"

"Evet, ödağacı kokusu alıyorum."

"Benim burnuma da barut kokuları geliyor!"

Henri karısına baktı. Şimdiye kadar belki de ilk defa onu iyice anlıyordu. Dua okuyormuş gibi başını eğerek, bu defa ciddi bir ifadeyle mırıldandı:

"Madam, size kalbimi açabilir miyim? Çünkü sizin samimi ve sadık bir dost olduğunuzu hissediyorum. Evet, dedikleriniz doğru. Bana da öyle geliyor ki şerefimize pek acıklı bir bayram hazırlanmaktadır... Size güvenebilir miyim?"

"Tabii, majeste," dedi Marguerite kesin bir açık yüreklilikle. "Onun için size, Paris'te bulunacağınız müddet içinde benden ayrılmayın diyorum... Bir kere Paris'ten uzaklaşalım, ondan sonra size gece gündüz hürriyetinizi iade ederim."

"Vay, vay, vay!.. Biliyor musunuz, madam, bir şey vardı ki ondan çok korkardım... Korktuğum başıma geldi."

"Nedir o?"

"Sizi sevmeye başlamak, madam!"

Margot, cilveli bir şekilde gülümsedi.

"Karar verdik, değil mi?" dedi. "Louvre'da kaldığınız müddetçe benden ayrılmayacaksınız."

"Madam," dedi Gaskonyalı tutmaya çalıştığı bir heyecanla, "siz tapılmaya layık bir varlıksınız. Mademki benim koruyucu mele-

ğim olmaya tenezzül buyuruyorsunuz, bundan sonra hiçbir şeyden korkmayacağım. Böylece bana, bu kadar geceyi uykusuz geçirdiğim şu Louvre'da nihayet rahat bir uyku çekmek de nasip olacak."

İşte yeni karı kocanın, nikâh töreni sırasında konuştukları bunlardı.

Nihayet tören bitti. Ardından kardinaller, piskoposlar, başpiskoposlar ellerinde asaları, başlarında taçlarıyla Te Deum duasını okuyarak kapıya doğru yürüdüler. Navarre kralı yeni kraliçenin elini tuttu. Catherine de Médicis, IX. Charles, prens ve lordlar ile ipek elbiseleri içindeki soylu hanımlar el ele tutarak bir kemer oluşturdular ve yeni evli çift bu kemerin altından geçti. Trompetler ve çanlar yeniden çalmaya başladı. Top atışları yapıldı. Tüm bu insanlar halkın alkışları, bağırışları arasında Louvre'a doğru yola çıktılar.

Louvre'a varır varmaz da görkemli bir şölen başladı. Lakin Marguerite, tebrikleri kabul ettikten ve davetliler salonlara dağıldıktan sonra kocasını hemen kendi dairesine götürdü.

"Majeste, işte benim odam," dedi. "Gördüğünüz gibi buraya iki karyola koydurttum. Biri benim, biri de sizindir."

Gaskonyalı itiraz edecek oldu ama durumun tahmin ettiğinden daha ciddi olduğunu fark etti.

"Bu karyolada yattığınız müddetçe," diye devam etti Margot, "hayatınızın sorumluluğunu omuzlarıma alıyorum."

Henri'nin rengi uçtu ve titremeye başladı.

"Tanrı aşkına, madam, bir şeyler mi biliyorsunuz? Yoksa hayatıma..." diye sordu.

"Hiçbir şey bilmiyorum," dedi Margot samimi bir tavırla. "Yalnız bir şey biliyorum: Burası benim odam ve buraya kimse, hatta kral bile giremez."

Henri düşünceli düşünceli başını eğdi. Acaba Margot, söylediğinden daha fazla şey mi biliyordu? Öyle olduğunu düşündü. Henri de Béarn, az kalsın şöyle bağıracaktı: "*Beni siz kurtarıyorsunuz. Peki arkadaşlarımı kim kurtaracak?!..*"

Fakat kendini tuttu ve tehlikenin bu kadar yakın olmadığını, etrafında belli belirsiz bazı tehditler hissettiğini, o zamana kadar Coligny, Condé, Marillac ve diğer belli başlı Huguenotlarla konuşabileceğini düşündü.

"Gelin, efendim," diye devam etti Margot, "şimdi salona gidelim. Yokluğumuzu fark etmesinler."

Ve zeki kadın güzelliğine çok yaraşan bir nükte savurdu:

"Sonra bizim hemen aşktan bahsetmeye koştuğumuzdan şüphelenirler..."

Henri titreyerek, "Halbuki ölümden bahsediyorduk," dedi.

Marguerite, Latince bir mısra mırıldandı: "*Aşkın bittiği yerde ölüm başlar.*"

İkisi de korkunç düşüncelerinin ve sezdikleri olayların renksizleştirdiği yüzlerle tören salonlarına yollandılar.

"Yaşasın Katoliklik!" diye bağırışlar geldi dışarıdan.

"Vay be," dedi Bearn, "ilk defa bir ayine katılıyorum... ve pişman değilim," diye ekledi endişelerini neşeli bir ifadenin arkasına saklamaya çalışarak. "Çünkü ilk ayinim bana harika bir ruha ve güzelliğe sahip bir Fransız kadınını sevdirdi."

Yeni kraliçeye dikkatle baktı.

"İkinci ayinim bana kim bilir ne getirecek?"

"Kim bilir?" dedi Kraliçe Margot, kralın bakışlarına aynı şekilde karşılık vererek.

İçinden de şunları geçirdi:

"*Belki bir bıçak yarası... belki de Fransa tahtı...*"

ON ALTINCI BÖLÜM
KRALİÇENİN UÇAN ORDUSU

Asker kordonunun kaldırılmasından sonra Louvre Sarayı yakınındaki sokaklara yayılan halk, öyle bağırıp çağırmaya, öyle feryatlar koparmaya başlamıştı ki saray kapılarındaki nöbetçiler, çare olarak hendeklerin üstlerindeki asma köprüleri kaldırıp saraya ulaşan yolları kestiler.

Eğer hava birdenbire bozup da şiddetli bir yağmur yağmasa ve Parislileri evlerine girmeye mecbur etmeseydi, halkın bu azgınlığının nereye varacağını Tanrı bilirdi.

Fakat en azılılardan iki üç bin kişi, yağmura aldırmadan, meydanda bağrışmaya devam ettiler.

"Yaşasın Katoliklik! Yaşasın Katoliklik!"

Louvre'da toplanan Huguenotlar, bu bağırışlara pek kulak asmıyorlardı çünkü onlar Fransa kralının misafirleriydi ve Hristiyan âleminin en büyük kralının misafirlerinin başına bir şey gelmesi onlara imkânsız görünüyordu.

Dahası, kendilerini ve kralı savunmaya da tamamen kararlıydılar. Çoğu, bunun, Guise dükünün başının altından çıktığı kanaatini taşıyordu. Eğer işler çatallaşır da Guise bir budalalık yapar ve IX. Charles'a hücuma kalkarsa, kralı müdafaa edecek ve onu tahtta tutacaklardı.

Çünkü onlar için Charles, barış, Guise ise savaş ve imha demekti.

Bu sebeple IX. Charles'ın onlara sunduğu büyük ve görkemli konukseverliğe sınırsız bir güven duyuyorlardı ve Louvre'un etrafında kükreyen tehditlere pek aldırış etmiyorlardı.

Fakat halkın bağırıp çağırmalarında başka bir şey vardı ki kraliçe bunu sinsi bir tebessümle dinliyordu.

Bir ara oğlu Charles'ı balkonlardan birine çekerek ona şunları söyledi:

"Majeste, siz alkışlayan bu iyi insanlara biraz da olsa kendinizi gösterin."

IX. Charles balkona çıkınca dışarıda, koro halinde kızgın bir haykırış koptu:

"Yaşasın başkomutanımız! Yaşasın Guise! Kahrolsun Huguenotlar!"

"Duyuyor musunuz, majeste?" dedi Catherine, kralın kulağına. "Şimdi harekete geçme zamanı... Eğer Guise'in ve Amiral Coligny'nin bunu sizin yerinize yapmasını istemiyorsanız."

IX. Charles, hiddet ve dehşetle titredi. Gözlerinde kanlı bir ışık yandı. Geriledi, içeri girdi ve tam salona dönerken Henri de Guise ile Amiral Coligny'nin gayet samimi bir halde, Alba düküne karşı yapılacak savaşa dair konuşa konuşa geldiklerini gördü.

IX. Charles ikisine de kızgın gözlerle baktı ve birdenbire bir kahkaha attı. Çirkin, acıklı, korkunç ve vücudu ölüm içinde kıvranıyormuş gibi bir kahkaha.

Catherine de Médicis oradan yavaş yavaş uzaklaşmıştı. Eğlencelerin yapıldığı salonları teker teker dolaştı. O, salonlardan geçtikçe herkes saygıdan, belki de korkudan önünde eğiliyordu.

Gülümseyerek, mağrur, ipekli kıyafetinin ince, pürüzsüz kıvrımları içinde dimdik yürüyordu.

Her zamankinden daha sararmış görünüyordu, fil dişinden yapılmış bir heykel gibiydi ama hareket edebiliyordu. Kraliçe bu yürüyüşü sırasında genç nedimelerinden birine yaklaşarak kulağına bir şey fısıldadı. Sonra ikincisine, üçüncüsüne ve nihayet dördüncüye bir şeyler söylediği görüldü.

Bu dört genç kız, kraliçenin peşinden gitti.

Aralarında Alice de Lux de vardı.

Catherine daha önce anlattığımız geniş ve görkemli çalışma odasına girdi. Buraya ciddi konularda düşünmek istediği zaman sığınırdı. Alice'e de arkasından gelmesini işaret ettikten sonra geniş bir kanepeye yerleşti. Alice, kraliçenin arkasına bir yastık yerleştirdi.

"Evladım," dedi kraliçe büyük koltuğuna otururken; Alice de ayaklarının altına bir yastık yerleştirdi. "Bugün Louvre'dan ayrılmayın. Daha doğrusu beni yalnız bırakmayın."

"Ama, madam..."

"Ne diyeceğinizi biliyorum. Bu akşam saat sekizde Kont Marillac'ı beklemeniz lazım."

Alice, kraliçeye hayret içinde baktı.

Catherine umursamaz bir tavırla omuzlarını silkti.

"Her şeyi bildiğimi bilmez misin?" dedi alaycı bir tonla. "Mademki artık birbirimizden ayrılacağız, sizinle apaçık konuşacağım. Meseleyi bana Laura haber verdi. Hani şu sizin emektar ve ihtiyar Laura'nız. Siz, kendisine o kadar güven beslerdiniz, halbuki o, siz ne yapıyorsanız gelip hepsini bana yetiştirirdi. Gelecekte kendinize dost ve sırdaş seçerken daha ihtiyatlı davranın, Alice. Görüyorsunuz ya, bakın ne kadar açık konuşuyorum."

Alice, dehşete düşmüştü.

"Laura, iğrenç bir mahluk," diye devam etti kraliçe. "Kendisini hemen yarın kapı dışarı edin. Ne diyordum? Evet, Kont Marillac'a bu akşam sekizde randevu verdiğinizi biliyorum. Zavallı çocuk, şimdiye kadar gizli tutabilmek için çok sıkıntı çektiği bir sırrı size açacaktı... Bu sırrı, size ben de söyleyebilirim: Kont, sizi gece yarısı Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'ne götürecekti. Neden, biliyor musunuz?"

"Hayır madam, bilmiyorum," diye kekeledi Alice.

"Çocuğum!.. Ben sizi daha kavrayışlı sanırdım... Mademki bilmiyorsunuz, öyleyse ben söyleyeyim. Bu akşam kontla sizin nikâhınızı kıydırmak için bütün hazırlıkları tamamladım..."

Kraliçe o kadar cana yakın konuşuyordu ki içinde gizli bir plan olduğunu düşünmek zordu. Ayrıca neden yalan söylesin ki? Alice'e hizmetlerinin karşılığı olarak bu evliliği vadetmemiş miydi?

Alice kızardı, sarardı, renkten renge girdi. Kalbi çarpıyordu. Gözleri yaşardı ve kekeleyerek cevap verdi:

"İyi ama mektup, madam?.."

"Mektup mu?"

"Mektup bana bu gece verilmeyecek miydi?" dedi Alice, titreyerek.

"Panigarola bu akşam mektubu size verecekti, değil mi? Ben mektubu ona verdim ve kendisi sizi affettiğine göre... Siz, kendisini saat on birde göreceksiniz. Halbuki kont, tam gece yarısı gelecek... Ben markiye haber gönderirim."

Alice'in kafası allak bullak olmuştu.

Panigarola ve Marillac'ın aşağı yukarı aynı saatte, aynı yere gelecekleri haberi, genç kadına feci bir planın parçasıymış gibi gelmişti.

Rahip, acaba evleneceğini biliyor muydu? Kendisini serbest bırakacak mıydı? Bu ruh büyüklüğünü gösterebilecek miydi?

Müthiş bir karmaşa vardı bu işte.

"Bana teşekkür etmeyi unuttunuz..." dedi kraliçe gülümseyerek.

"Korkudan ve mutluluktan o kadar şaşkına döndüm ki madam."

"Korkudan mı?.. Öyle ya... iki rakip karşılaşır da papazın ağzından kaçacak bir söz, Marillac'a her şeyi anlatırsa diye korkuyorsunuz... Fakat merak etmeyin, ben tedbirlerimi aldım. Birbirlerini görmeyecekler."

"Gerçekten mi, madam? Ne büyük bir lütuf benim için."

"Kont ile seni mutlu görmek istiyorum. Tek önemli olan bu."

"Ah madam!.." dedi Alice bu sefer içten bir sevinç içinde. "Uğrunuzda seve seve ölebilirim."

"Siz çocuksunuz, Alice... Şimdi ölümü düşünmenin sırası mı? Yaşamayı düşünün. Bakın sizinle ne kadar açık konuştum. Herhalde siz de..."

"Sorunuz madam. Söyleyeceğim her söz, yüreğimden kopacaktır."

"Peki... Ne yapmayı düşünüyorsunuz? Paris'te mi kalacaksınız, yoksa gidecek misiniz?"

Kraliçe, Alice'e dikkatli bir gözle bakıyordu.

Casus kadın, birdenbire kraliçenin gizli düşüncesini sezer gibi oldu yahut sezdiğine inandı.

Kont Marillac... kraliçenin oğlu değil miydi?

Casus bu sırrı Saint-Germain'de Navarre kraliçesi kendisini kovduğu gece öğrenmişti. Fakat sırrı kalbinin derinliklerinde saklamış, Marillac'a bile hissettirmemişti.

Marillac'ın doğumundaki sırrın meydana çıkması tehlikesinin belireceği gün, kraliçenin kontu öldüreceğinden emindi.

Kendi kendine tahminde bulunmaya çalıştı:

"*Demek kraliçe de Marillac'ın kendi oğlu olduğunu biliyor. Benim de vaktiyle Panigarola'dan bir çocuğum olduğunun meydana çıkmasından*

korktuğum için Paris'ten uzaklaşmak isteyeceğimden emin. Şimdi beni kontla evlendirirse Marillac da Paris'ten uzaklaşmış olacak ve böylece kraliçe büyük bir dertten kurtulacak.. Nikâhın gece yarısı ve kimse görmeden yapılmasının sebebi de bu."

İşte casus bunları düşünüyordu. Rakiplerinin aklını çabucak okur ve hızlı kararlar verirdi, şu andaki koşullar altında kraliçenin en değerli müttefiki olduğunu anlıyor ya da anladığını sanıyordu.

"İşte ben de bu akşam kontla bu meseleyi konuşacaktım, madam," dedi. "Fakat majestelerinin bir emirleri varsa..."

"Hiçbir emrim yok. Nasıl halledeceğiniz size kalmış. Şimdi, konta ne diyeceksiniz?"

"Kraliçemin emrettiği gibi açık konuşmam lazım gelirse en büyük arzum, Paris'ten gitmektir."

"Sahi mi? Beni bırakıp gidecek misiniz?" diye sordu kraliçe.

"Umarım ki majestemiz beni affedecektir. Zaten bu konudaki fikrimi biliyorsunuz."

"Yani," diye devam etti Catherine, gözle görülür ve belki de içten bir sevinçle, "gideceksiniz... ama ne zaman?"

"Eğer mümkün olursa hemen bu gece, madam..."

Kraliçe bir an düşünceli kaldı. Alice'in samimiyetinde şüpheli bir durum yok görünüyordu. Casus titriyor olmasına rağmen, kararlı bir sesle konuşmuştu.

Catherine düşünmeye devam ediyordu. Oğlunu öldürmenin gerekliliğini bir kez daha gözden geçiriyordu.

Belki de o anda Marillac'ı öldürmenin lüzumsuz olduğunu düşünmüştü.

Kim bilir belki de oğlunu öldürmenin o kadar lüzumsuz olmadığını da düşünmüş olabilirdi.

Bilemiyoruz. Ancak düşüncelerinden sıyrılıp konuşmaya başladığında samimi olduğunu düşünebiliriz.

"Bu gece yarısı Saint-Germain-l'Auxerrois'nin kapısında sizi bir araba bekleyecek. Ben, bu arabanın Bucy kapısından sorunsuz bir şekilde çıkarak Paris'i terk etmesi için emir veririm. Doğruca Lyon'a gidersiniz. Oradan da İtalya'ya geçersiniz. Floransa'ya ulaşır ve benden haber beklersiniz. Böyle yapacağınıza söz veriyor musunuz?"

"Yemin ederim ki tam bu şekilde yapacağım," dedi Alice diz çökerek.

"Peki... eğer kont... yani kocanız... yoldan dönmek, tekrar Fransa'ya gelmek isterse engel olmaya çalışacak mısınız? Bunda ısrar ederse bana haber verecek misiniz?"

"Katiyen Fransa'ya dönmeyeceğiz, madam. Yemin ederim ki dönmeyeceğiz..."

"Pekâlâ, ayağa kalkın, kızım. Arabada düğün hediyemi bulacaksınız. Floransa'dayken size, ailemin saraylarından birini bağışladığıma dair bir belge de göndereceğim... Bana teşekkür etmeyin Alice... Bana sadakatle hizmet ettiniz ve bu mükâfata hak kazandınız."

Alice'in gözlerinden yaşlar âdeta fışkırdı.

"Ah, madam," dedi. "Beş parasız, soyulmuş da olsam, Paris'i yaya olarak bile terk etmek isterim... Beni affedin madam, burada çok acı çektim... Buradan sevdiğim adamla beraber gideceğimi düşündükçe sakın bu kadar mutluluk bir rüya olmasın diye korkuyorum, madam..."

"Rüya değil, Alice, merak etme. Beni dikkatli dinleyiniz. Şimdi size olan güvenimi göstermek için bir şey daha söyleyeceğim."

"Majestelerinin sırrı, benim de sırrımdır."

"Siz her zaman ihtiyatın vücut bulmuş haliydiniz... Ancak bu sefer mesele politika veya din değil... Eğer akıllı bir kadın olmasaydınız size içimi bu kadar açmazdım..."

Catherine, gözlerini casusa dikti ve konuşmasını sürdürdü:

"Benim hayatımda bir suç var..."

Alice dikkat kesildi fakat hiçbir hayret ifadesi göstermedi.

"Kadınlık hayatımı kastediyorum..." diye Catherine devam etti. "Kraliçelik hayatım ise her türlü hatanın dışındadır... Daha açık konuşayım, Alice ve size ne kadar güvendiğimi görün. Benim oğullarım sadece Charles, Henri ve François değildir!"

Alice hiç irkilmedi.

Fakat bu hissiz davranışı belki bir hata oldu. Belki de saygılı bir hayret ifadesi göstermesi lazımdı.

Genç kadını gözleriyle yiyecek gibi bakan kraliçe konuşmaya devam etti:

"Benim dördüncü bir oğlum daha var ve bu oğul, taht basamaklarından uzakta duruyor!"

Nihayet Alice, "Nasıl olur, madam? Oğullarınızdan birini doğar doğmaz elinizden mi aldılar?" diye haykırdı.

Ustalıkla sorulan bu soru Catherine'in kani olmasına yetti.

"Hayır Alice, öyle değil," dedi. "Bahsettiğim bu oğul, ölen kral kocamdan değil... Evet, artık sırrımı öğrendiniz"

Casus, yüzüne samimi bir şaşkınlık ifadesi vermek için tüm gücünü toplamaya çalıştı.

"Bu müthiş sırrı bana mı açıyorsunuz, madam?" dedi.

"Gördünüz mü? Bakın, sırrın ne kadar müthiş olduğunu siz de nasıl anladınız?" dedi Catherine. "Çünkü eğer büyük Catherine'in zina yaptığı ortaya çıkarsa ve bu zinanın mahsulü bir gün meydana çıkıp tahttan hak iddia ederse diye ödüm kopuyor. Bu korku, her an yüreğimde... Demek istediğimi anlatabiliyor muyum?

"Madam," dedi casus, ağlamaya devam ediyordu. "Böyle bir şeye asla izin vermem."

Catherine ayağa kalktı ve ona daha iyi hükmedebilmek, şaşırtabilmek için casusun elini tuttu.

"Böyle bir oğul var," dedi. "Evet Alice, böylesine büyük bir tehdit sevgili kraliçenin başının üzerinde duruyor. İşte neden Marillac'a can düşmanım gözüyle baktığımı, neden onun her hareketini yakından bilmek istediğimi, bu yüzden sizi onu adım adım takip etmeye memur ettiğimi, neden sonunda bizzat kendim gözleyebilmek için onu sarayıma aldığımı anlıyorsunuzdur."

Alice titriyordu.

Kendisini ölümcül bir kasırgaya kapılmış hissetti.

Catherine bu titremeleri fark etti, yüzündeki solgunluğu inceledi, Alice'in düşüncesinde belirsiz olanı aydınlatacak şimşeği çaktırmaya çalıştı...

Marillac ve Alice de Lux'ün hayatları onun elindeydi...

"Vaktiyle işlediğim suçun canlı bir delili var, Alice," diye devam etti kraliçe. "Ve Marillac bu delili, yani, oğlumu tanıyor!"

Genç kadın, "Olamaz!" diye bağırdı.

Catherine, "Nereden biliyorsunuz? Bildiğiniz bir şey mi var?" diye sordu.

"Hayır, hiçbir şey yok, madam. Ruhum üzerine, İsa üzerine yemin ederim ki Marillac hiçbir şey bilmiyor."

"Nereden biliyorsunuz?"

"Marillac bana bütün sırlarını söyler. Oğlunuzu tanısaydı, bunu bana muhakkak söylerdi."

Yanıt o kadar doğal ve hakiki duruyordu ki kraliçe, Alice'in ellerini bırakıp sandalyeye oturdu. "*Yanılıyor muyum yani?*" diye düşündü.

Ama Catherine de Médicis zeki bir işkenceciydi. Onu bu kadar korkulan biri yapan özelliğini konuşturdu ve o ana kadar olanları berrak bir zihinle gözden geçirip saldırı planını hemen değiştirdi.

"Evet," dedi derin bir hüzünle, "Kont Marillac'tan nefret ediyordum... Artık ondan nefret etmiyorum, Alice. Onu sizin için bağışlayacağımı sanmayın... Onu sevdim, doğru, ama sevgim çok da derin değildi... Kontu bağışlayacaksam, onun konuşmadığına, bu korkunç sırrı içine gömdüğüne inandığım için bağışlayacağım... Beni asıl rahatlatan şey ise onu Paris'ten uzaklaştırabileceğine olan güvenim... Böylece herhangi bir ifşa tehlikesi sonsuza kadar ortadan kalkmış olacak..."

Kraliçenin daha içten, daha doğal, daha gerçek görünmesi imkânsızdı.

Casus bu sebeple tam bir güven duyuyordu kendisine.

"*Demek gerçekmiş*," diye geçirdi içinden. "*Gözlerinden görebiliyorum. Kraliçe, oğlunun hayatta olduğunu biliyor. Déodat'ın oğlunu tanıdığına inanıyor. Onu Paris'ten uzakta tutmamı istiyor. Bu basit. Ama ya oğlunun... bizzat Déodat olduğunu bilseydi!*"

Bu iki kurnaz dövüşçünün birbirlerini keşfetme ve çözme çabaları gerçekten takdire şayandı.

Solgun alınlarından hafif hafif ter akıyordu. Birbirlerini muazzam bir dikkatle inceliyorlardı ancak yine de barışçıl görünüyorlardı, söylenen ciddi şeylerden sadece biraz etkilenmişlerdi.

İki kadın arasındaki bu son ve büyük savaşta kraliçe çok güçlüydü.

Hiç hata yapmadı. Alice, Catherine'in, kendisine neden böyle sırlar açtığını sormayı unutarak korkunç bir hata yaptı.

Derken kraliçe yeni stratejisini sonuca ulaştıracak nihai dönüşümünü tamamladı. Fazla çaba harcamadan gözleri yaşlarla doldu ve konuşmaya başladı.

"Bir anne için öz evladını görememek, bilememek kadar acı şey var mı? Benim için bir tehdit olan, korktuğum bu oğul, onu tanımadan hayatımdan çıkarmaya çalıştığım bu oğul, ah! Onu görmek için her şeyimi verirdim... sadece bir kez bile olsa! Ah, bunu anlayamazsınız!"

Alice tamamen dağılmıştı.

"Gerçekten de," diye inledi zihninde Alice, "bunu anlayamıyorum. Halbuki ben çocuğumu terk edip gitmeyi düşünüyorum..."

"İşte," diye hıçkırarak devam etti kraliçe, "yıllardır kimi zaman beni üzüntülere boğan durum bu! Bu oğul, Alice, bana aşılmaz bir korku veriyor... ama yine de onu seviyorum! Ah! Onu bir kutsayabilseydim, son bir defa öpebilseydim... görebilseydim..."

Ellerini birbirine kenetleyen, gözyaşları içindeki, sesi titreyerek konuşan kraliçe, Alice'in varlığını unutmuş gibiydi.

"Bir anne için işkence görmek bundan daha korkunç değildir. Annesi olduğunuz çocuğu gizlice arayarak hayatınızı geçirmek... korkunç bir şey... Hissedebiliyorum... onu bir daha göremeyeceğim... ama yine de umudum var... Ne diyordum Alice?.. Evet, bu meselede sizin yardımınıza güveniyorum..."

"Benim... yardımıma mı?" diye kekeledi Alice.

"Evet, senin yardımına. Sen, Marillac bir şey bilmiyor diyorsun, ama ben, onun önümde ağzından kaçırdığı bir iki sözden gayet iyi biliyorum ki son derece sadık olan kont, oğlumu tanıyor... Yani..."

Alice, dehşet içinde, "Evet, madam?.." dedi.

"Siz Floransa'ya varınca orada ne yapıp edip bu sırrı ondan öğrenecek ve bana haber vereceksiniz. Bu sizden son ricam, Alice. Böylece sizin sayenizde kraliçeniz, ömrünce hasretini çektiği evladını da görmüş olacak," dedi kraliçe ellerini birbirine kavuştururken, "Umudum pek zayıf! Beni, bu kadar uzun vakittir aradığım oğluma kavuşturup kavuşturamayacağınız kim bilebilir?"

Alice irkilmişti. Aklı karışmıştı. Bir kılıç düellosunda bir sürü yara alarak kılıcı elinden düşmek üzere olan bir dövüşçü gibiydi. Kraliçeye baktı ve onun da mosmor olduğunu gördü.

Kurnaz kraliçe, casusun, Marillac'ın kendi oğlu olduğunu bilip bilmediğini anlamak için büyük bir sabır ve dikkat isteyen bu hileye başvurmuştu.

Bir an Alice'e baktı ve casusun dilinin altındaki baklayı çıkarmak için derin bir keder içindeymiş gibi görünmeye çalıştı.

"Bu istediğimi belki de yapamayacaksınız," dedi. "Belki de yıllardır aradığım oğlumu, siz de bulamayacaksınız."

Casus kadın, kendini kaybetmişçesine, "Bulacağım, madam!" diye haykırdı.

"Beni teselli etmek istiyorsunuz, kızım," dedi kraliçe, rolünü başarıyla oynamaya devam ederek. "Hiçbir şey bilmiyorsunuz... az önce söylediniz..."

"Hayır, madam, yemin ederim ki size oğlunuzu bulacağım!.."

"Gerçekten mi?.. Emin misiniz?.."

"Sizi şimdi şurada gördüğümden nasıl eminsem, ondan da o kadar eminim, madam."

Kraliçe gözlerini kapadı, yüz hatları gevşedi. Bu son sözle artık mücadele bitmişti. Zaferinin tadını çıkarıyordu. İçinde biriken kızgın kini belli etmeyerek kendi kendine söylendi:

"*Demek sen de biliyormuşsun. Seni yılan! Nihayet ağzındaki baklayı çıkardın. Üç kişiydiniz: Jeanne d'Albret, Marillac ve sen... Jeanne d'Albret, sırrımı kimseye söyleyemeden öldü. Şimdi sıra sende ve oğlumda...*"

Sonra gözlerini açtı. Alice'i alnından öptü.

"Umarım bu sözünüzü yerine getirirsiniz, kızım," dedi. "Umarım oğlumu bana bulursunuz... Artık akşama kadar benim mahpusumsun, evladım... Akşam birisi seni buradan alacak..."

Ve casus kadını orada, heyecandan titrer bir halde yalnız bırakarak çıktı.

"Ah sevgilim!" diye hıçkırıklar içinde fısıldadı casus yalnız kalınca, "nihayet mutlu olacağız."

ON YEDİNCİ BÖLÜM
KRALİÇENİN UÇAN ORDUSU (DEVAM)

Saat gecenin onunu yeni çalmıştı. Louvre'da Henri de Béarn ile Marguerite de France'ın düğünleri şerefine düzenlenen törenin ilk günü büyük bir neşe içinde bitiyordu.

Parisliler, bağırmaktan bıkıp usandıkları veya gizli parolaya uydukları yahut da sadece hava bozduğu için evlerine çekilmişlerdi. Louvre'un etrafında bağıran kimse yoktu. Sarayın ışıklar içindeki odalarında Katolik soylular Huguenotlara dünyanın en iyi eğlencesini sunmuşlardı.

Dışarıda fırtına ve karanlık hâkimdi.

Sabahleyin gayet saf ve parlak olan gök, öğleden sonra birdenbire kapanmış, Paris'e bardaktan boşanırcasına yağmur yağmıştı. Şu sırada gök gürültüleriyle karışık bir fırtına esiyor ve zaman zaman ufukta soluk ışıklı şimşekler çakıyordu. Akşama doğru bu yağmur durmuştu.

Gecenin saat onunda, Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi derin bir karanlığa gömülüydü.

Fakat bu büyük kilisenin yan bölmelerinden birinin mihrabına yanan dört büyük mum yerleştirilmişti ve burada zayıf bir ışık vardı.

Kilisenin bu köşesine gelen kimse, gayet garip bir manzara ile karşılaşırdı. Ne var ki buraya girmek imkânsız denilecek derecede zordu. Bütün kapılar kapalıydı ve her kapının önünde, dışarıda, karanlığa gizlenmiş üç dört nöbetçi bekliyordu.

Bu nöbetçilere, kimseye görünmeme emri verilmişti.

Eğer bir yabancı gelir de kapıya belirli bir işaretle vurursa kapıyı açacaklardı. Fakat belirli işaretle vurmayan her yabancıyı derhal yakalayacaklardı.

İçeride, her kapının önünde iki kadın, gelecek kimseleri bekliyordu.

Az önce bahsettiğimiz bölmede elli kadar kadın toplanmıştı.

Mihrabın etrafına beş ya da altı sıra halinde, yarım daire şeklinde oturmuş, kendi aralarında konuşuyor, bazen boğuk bir kahkaha duyuluyor bazen de ansızın bir ses diğerlerine halim oluyordu.

Kadınların hepsi gençti ve en büyükleri yirmi yaşını geçkin değildi.

Şık giyimlilerdi, aralarında son derece güzelleri vardı.

Orada, o karanlık köşede, tonozlardan düşen kalın gölgenin altında bu güzellikler göze çarpıyordu.

Fakat bu kadar genç olmalarına rağmen yüzlerinde bakirelere mahsus utangaçlıktan eser yoktu.

Cesur, kibirli ve hatta sert bakışları vardı.

Yüzleri gençliğin cazibesini yansıtıyor olsa da kimin olduklarını bilmedikleri gözlere zaman zaman sunulduklarından solgun görünüyorlardı.

Bu kadınların birkaçı fevkalade bir güzelliğe sahipti; trajik aşkları doğuran o güzelliğe...

Sanki bir gösteriye çıkacaklarmış gibi kendi aralarında sohbet ediyorlardı ama yine de bulundukları yere saygıları bazen konuşmalarına ani sessizlikler getiriyordu.

Hepsinin korsajlarında birer iri hançer vardı.

Belli ki aynı ustanın elinden çıkmış olan tüm bu hançerler, tek tip siyah kadife kınlara gizlenmişti.

Bunlar oyuncak değil fakat hakiki birer hançerdi. Bu iri hançerlerin haç şeklindeki sapları yakutlarla bezenmişti.

Ve yakutlar, karanlıkta ışıl ışıl parlıyordu. Fantastik bir görüntüydü.

Saat onu vurdu.

Kadınların sesleri kesildi.

Koca kilisede derin bir sessizlik hâkim oldu.

Aniden kilisede oldukça cılız sesler belirdi ve genç kızlar, hep bir ağızdan fısıldaştılar:

"Kraliçe! Kraliçe geldi!"

Hepsi sessizce ayağa kalktılar ve hükümdarlarının önünde saygı ve korku karışımı bir halde başlarını eğdiler.

Catherine yavaşça mihraba doğru ilerledi.

Baştan aşağı siyahlar giyinmişti.

Dulların taktığına benzer örtüsü yüzünü saklıyordu. Başındaki taç karanlıkta belirsiz yansımalar oluşturuyordu.

Sıraları geçti ve mihraba gelince diz çöktü. Genç kadınlar da onu örnek alarak aynını yaptılar.

Sonra bir hayalet gibi hareket ederek mihrabın üç basamağını çıktı.

Başını örten örtüyü omuzlarına indiren Catherine, şimdi ayakta sessizce duran, huşu içinde ona bakan genç kızlara doğru döndü.

Kraliçe onlara daha azametli hale gelmiş gibi görünmüştü.

Karanlıkta yüzü daha canlı görünüyordu.

Bu yüzde yalnızca iri gözleri dikkat çekiyordu ve ölümcül bir parıltıyla parlıyordu.

Kraliçe bu kızlara uzun uzun baktı.

Cenaze töreni yöneten bir rahibin jestleri okunuyordu yüzünde.

Catherine de Médicis gördüklerinden memnun kaldı.

Kendisine dönük bu elli kadının yüzü bu sahnenin sertliği yüzünden âdeta taş kesilmişti. Kraliçe nabız atışlarını artıran bu cansız ifadesiyle öyle güçlü görünüyordu ki istediği etkiyi yarattığını anladı.

Yavaşça hareket etti.

Bu müthiş aktris, trajik dizelerin şairi, ateşli hayal gücüyle dramlar yazan bu kadın kendini bu sahneye kaptırdı, müthiş çalışan beyninin yarattığı ve çarpıcı bir şekilde gerçekleşen bu sahnenin dehşetine âdeta hayran kaldı.

Hülyaya dalmış gibi duruyordu.

Üç yıl önceki Jarnac Savaşı'nda, şimdi karşısında duran bu kızlar, savaş meydanında, keman sesleri eşliğinde dans ediyorlardı. Kızlar ölülerin, yaralıların üstlerine basarak top gürültülerine karışan keman sesleri arasında çılgınca dans etmişlerdi. Onlar dans ederken Huguenotlar bombalanıyordu. Derken bu neşeli grup bir tepenin dibinde ceset yığınlarıyla karşılaşmışlardı. Orada üç yüz civarında

Huguenot öldürülmüştü... ve hepsi yaşlı La Vergne lordunun ailesine mensuptu; seksen yaşındaki baba, oğulları, torunları, kardeşleri, kuzenleri... on altı yaşından büyük ailenin tüm erkekler oradaydı; hepsi üst üste bir yığın halinde yatıyorlardı, hareketsiz, kaskatı... Ve bu ölü yığınının etrafında, kraliçenin uçan ordusu çılgınca *Sarabande* dansını etmeye başlamışlardı...

Kan ve dans.

Cesetler ve gülümseyen genç kadınlar.

Ölüm ve aşk.

Catherine'in zihni bu zıtlıklarla, bu müthiş karşıtlıklarla doluydu.

Bundan tam anlamıyla zevk alıyordu ve başkalarını tiksindirecek bu hastalıklı hatıra, onun keyiflenmesine sebep olmuştu...

İşte şimdi o kızlardan ellisi, kraliçenin en güvendikleri, burada, bu karanlık kilisede bulunuyorlardı. Kraliçenin uçan ordusu, aslında yüz elli genç kızdan kuruluydu. Kraliçe, yalnız asil ailelerden seçtiği bu genç kızları alıyor, kimini fahişelikte, kimini casuslukta fakat hepsini bir tek gayeyle kendi emellerine hizmet etmek üzere kullanıyordu.

Bu kızlar, Catherine'e bir Tanrı gibi tapıyorlar ve körü körüne itaat ediyorlardı.

Onları bir manastırda, her türlü işi görecek şekilde yetiştirmişti. Kızlar genellikle fahişelik, askerlik, casusluk yapıyorlardı. En müthiş ve kanlı zevklere susamıştılar. Hepsi çılgın gibiydi ve Catherine'in ruhu, hepsine hâkimdi.

Jarnac Savaşı'ndan sonra akşam, kan kokuları içinde, katliamın izleri silinmemişken, yaralıların iniltileri arasında maskelerini takarak kampa dağılmışlar ve o gün en çok düşman öldürenlere kendilerini sunmuşlardı.

Cinayet onlara en az aşk kadar zevk veren bir şeydi.

Gençtiler, güzeldiler, evet, en arsız tutkuları uyandıracak kadar güzeldiler.

Bu kızlar kraliçenin gösterdiği biriyle yatmak için aralarında kura çekerlerdi ve o adam, ertesi sabah yatağında, göğsüne bir hançer saplı olarak bulunurdu.

Kızların, böyle bir vahşi aşk, şehvet ve ihtiras, kan ve cinayet ge-

cesinden sonra yaptıkları için kraliçenin papazına günah çıkarmaları vicdanlarını rahatlatmaya yetiyordu. Böyle olmalarına rağmen yaptıkları her kötülüğü din uğruna işlediklerine inanan, koyu Katoliklerdi; bir pazar ayinini kaçırmakla lanetleneceğine inanmayanlardan değillerdi.

"Kızlarım," dedi Catherine, "krallığı kurtaracağınız saat yaklaşıyor. Şeytanı kovacaksınız. En yüksek zafer kazanmak üzeresiniz. Ben kâfirlerle barışmak istediğim için Tanrı beni cezalandırdı... dünyada en çok sevdiğim şeyden incindim. Benim yüreğimin hakiki kızları olan sizlerden."

Kraliçenin sözleri kızları hayret ve dehşet içinde mırıldanmaya sürükledi. Kraliçe konuşmaya devam etti.

"Çünkü siz benim tüm neşem, tüm tesellim, tüm gücümsünüz, çünkü giriştiğim korkunç mücadelede bana yardım ediyorsunuz, çünkü siz Tanrı'nın kâfirlere karşı güç verdiği en amansız düşmanlarsınız, çünkü siz Tanrı'nın savaşçılarısınız. Neredeyse ifşa olacaktınız. Aynı gece katledilecektiniz. Eğer bu gerçekleşseydi ben de ölürdüm. Krallık kaybederdi, şeytan kazanırdı...Dinsizlerin sizler için kurdukları bir fesadı meydana çıkardım. Elli canavar, elli cellat, elli Huguenot, siz sadık kızlarımın her birini bir tuzağa çekerek cumartesiyi pazara bağlayan gece içinde öldürecekti..."

Elli kız aynı anda hançerlerini çektiler.

Etraflarına dişi kurtlar gibi bakındılar ve genişleyen burun deliklerinden savaş kokusu alır gibi oldular.

Korkudan olduğu kadar hiddetten de titriyorlardı.

Ağızlarından, bir kadının ağzına hiç yakışmayacak küfürler saçılıyordu.

Fakat kraliçenin bir hareketi bu fırtınayı yatıştırdı.

Kızgın, boyunları gerilmiş, göz bebekleri büyümüş haldeki kızlar kulak kesilerek dinlediler.

"Evet, onlarla barış yaptığım için az kalsın en büyük cezaya çarpılacak, sizleri kaybedecektim. Huguenotlar arasında güvendiğim birisi vardı. İçinizden, çok sevdiğim bir arkadaşınız onunla birleşerek sizi Huguenotlara satmak istedi. İkisi birlikte bu müthiş cinayeti tasarladılar."

Kraliçe kızgın değil, müthiş bir keder duyuyormuş gibi konuşuyordu.

Şimdi genç kızlar, iyice şaşalamışlardı. Kendilerini ele veren bu arkadaşları kimdi?

"Şeytani planlarını keşfettiğim kişi," diye devam etti kraliçe. "Onu burada işaretliyorum. Bunca kadın arasından en kararlı, en sadık, en savaşçı olandı. Hainin adı Alice de Lux'tür."

Hep birden, "Güzel Béarn'lı," diye bağrıştılar.

Ondan sonra da yakası açılmadık küfürler yağdırmaya haşladılar. Hiddetten titreyen ellerinde hançerler sallandı fakat kraliçe bir o kadar hareetsiz duruyor, onları kötülüğün dehasının bir ürünü olarak görüyordu.

"Alice ile elbirliği ederek sizi mahvetmeyi tasarlayan ve beni de aldatan Huguenot ise Kont Marillac'tı... Sabır, kızlarım, sabır... Şimdi hiç telaşlanmayınız. Kraliçeniz sizi korur. Buradan çıkınca hepiniz benim yeni sarayıma gidecek ve pazara kadar oradan bir yere ayrılmayacaksınız. Pazar günü tehlike geçmiş olacak. Tehlikenin nasıl geçtiğini anlayacaksınız. Tehdit altındaki dinini, özellikle de değerli ve sadık dostlarını kurtarmak söz konusu olduğunda benim gibi bir kraliçenin neler yapabileceğini göreceksiniz... Böylece kurtulacaksınız. Ama hepsi bu kadar değil, kızlarım!"

Bir an bekledi.

"Bir saate kadar Alice de Lux ile Marillac buraya gelecekler!"

Kraliçenin bu sözleri korkunç bir sessizlikle karşılandı. Catherine gülümsedi.

Yalnız müthiş bir kinin ve cinayet hırsının, soluk seslerini sıklaştırdığı duyuldu.

"Onları size teslim edeceğim," dedi Catherine. "Buraya bu ihaneti bilen bir rahip gelecek, bu iki haini cezalandırmayı kendine görev edindi. Rahibin vuracağı darbe, Tanrı'nın vurduğu darbe olacaktır. Ben böyle istiyorum. Tanrı böyle istiyor."

Yükselen itiraz sesleri, birdenbire kısıldı. Kraliçe tekrar konuşmaya başlamıştı.

"Tanrı'nın aleti, Rahip Panigarola, sizin öcünüzü alacak. Onların cezası verilirken siz büyük kapıya çekilerek kendinizi göstermeye-

ceksiniz. Ben öyle istiyorum. Fakat..."

Acımasızlıkla dolu elli kadın meraktan dudaklarını ısırıyorlardı

"Eğer Panigarola tereddüt edecek olur da eli titrerse... yahut da Alice ile Marillac kendilerini müdafaaya kalkışırlarsa... o zaman sizlere bir işaret vereceğim ve koşacaksınız, kızlarım... Koşup onların işini bitireceksiniz. Bu işaret..."

Catherine hançerini çekerek bir haç gibi havaya kaldırdı.

"İşte bu işaret!" dedi. "Aynı zamanda, 'Tanrı böyle istiyor!' diye bağıracaksınız."

Bu sözleri o kadar sert ve vahşi bir eda ile söylemişti ki elli kız dehşet içinde geri çekildi.

Lakin hemen aynı anda müthiş bir kinin verdiği heyecanla hançerlerini çekerek havaya kaldırdılar ve haykırdılar:

"Tanrı böyle istiyor!"

Catherine kollarını gökyüzüne kaldırıp müthiş bir haykırışla konuşmaya başladı.

"Tanrım! Sana hizmet etmek için kalkan kolları gör! Tanrım, bu önemli anda vekillerinin yerini almaya cüret ettiğim için beni bağışla!.. Kızlarım, hançerleriniz... haçlarınızdır, onları kutsuyorum..."

Batıl inançla dolu genç kadınlar başlarını eğdi. O anda mihraptaki mumlar söndü... ortalık karardı... ve Catherine, mihrabın basamaklarından aşağıya indi.

Kraliçe kilisenin karanlığına gömüldü ve orada, üzerinde kirişlerden sarkan bir lambanın, bir mezarı aydınlatan bir yıldız gibi tek başına yanan lambanın bulunduğu sunağa doğru gözden kayboldu...

Elli kadın da hançerleri ellerinde, batıl inanç ve intikam arzusuyla donanmış bir halde kraliçenin kendilerine gösterdiği yere gidip beklemeye koyuldular.

ON SEKİZİNCİ BÖLÜM
RAHİP

Aradan yirmi dakika geçti. Şiddetli rüzgâr kilisenin avlusunda inliyor, kilisenin içindeki müthiş sessizliği daha da korkunçlaştırıyordu. Akşamdan beri patlayacağını haber veren fırtına, nihayet başlamıştı ve zaman zaman çakan şimşek, kurşuni çerçeveli, renkli kilise camlarındaki aziz resimlerini soluk bir ışıkla aydınlatıyordu. Bu ışık, bir anda kilisenin içindeki elli kızın yüzlerini yalıyor ve aynı anda kilisenin damında gök gürlüyor, sonra ortalık yeniden sessizliğe gömülüyordu.

Saat on biri, sonra on bir buçuğu çaldı.

Bu sırada mihraba bir adam yaklaştı. Titreyen elleriyle ikisi sağında, ikisi solunda olmak üzere dört mumu yaktıktan sonra alnında biriken terleri eliyle sildi. Adam bir sarhoş gibi sallanıyordu ve solgun görünüyordu. Döndüğü vakit kraliçeyi yere diz çökmüş dua eder bir halde gördü.

Basamaklardan inerek Catherine'e yaklaştı ve eğildi.

"Madam!" dedi sessizce.

Kraliçe cevap vermediği için yanaşarak eliyle omuzuna dokundu.

"Catherine!.."

Kraliçe başını kaldırdı.

"René, her şey hazır mı?" diye fısıldayarak sordu.

Ruggieri ellerini kavuşturdu.

"Madam," dedi boğuk bir sesle, "bu, korkunç bir rüyaya benziyor. Ona acıyacaksınız, değil mi? Merhamet, kraliçem! Oğluma acıyınız. Sizi, kendisini zehirleyecek kadar sevmiş olan bana acıyınız. Bu adam yaşarsa size ne zararı dokunur? Üstelik buradan gidecek. Üstelik bir daha hiç gelmeyecek."

Kraliçe ayağa kalktı.

"René," dedi. "Bizi şu anda duyan Tanrı adına yemin ederim ki bugün onu kurtarmak istedim... Alice'i sorguladım... Gerçeği söylemesini bekledim. Déodat benim oğlum olduğunu bilmekle kalmıyor, bununla övünüyor da. Alice de Lux bu sırrı biliyor. Déodat söylemeseydi nasıl bilebilirdi?.. Kaçmalarına izin verirsem ikisinin bu sırla ne yapabileceklerini kim bilebilir?.. Hayır, René, acıma mümkün değil ... Ve sen... hayali sana kulede görünmedi mi?.. Onu göğsünden vurulmuş ve ölmüş görmedin mi?.. Görüyorsun ya Tanrı aslında onu benden önce zaten mahkûm etmişti."

"Affedin madam," dedi Ruggieri dişlerini sıkarak. "Ulu kraliçem, dilerseniz onlarla gideceğim ve onları gözleyeceğim..."

"Kapa çeneni, René! İşte... şu kapıdan... işaret verildi!"

"Hayır, gök gürlüyor... Tanrı bize lanet okuyor!"

"Sana git, kapıyı aç diyorum!"

Ruggieri diz çöktü.

"Catherine! Kan sizin kanınız... et sizin etiniz. Acımayacak mısınız?"

Kraliçe eğildi ve cinayet hırsı içinde bir misli artan kuvvetiyle müneccimi yerden kaldırdı.

"Sefil adam!" diye kükredi. "Şerefi, şanı, kudreti ve krallığı, alçak merhamete feda mı edeyim istiyorsun? Sen kendini kolla. Sihirbazlıktan, elliden fazla cinayet işlemekten suçlusun ve sayemde yaşıyorsun... Senin elinden tutmayacak olursam, yakana yapışıverecekler, senden hesap soracaklar. Yarın senden yüz çevirirsem, yarın René, hemen tutuklanır, yargılanır, işkence görür, diri diri yakılmaya mahkûm edilirsin! "

Ruggieri, tarifsiz bir korku sersemliğiyle ellerini karanlık kubbeye doğru kaldırdı.

Kraliçe, "Git, kapıyı aç," dedi.

Müneccim, sendeleye sendeleye, kilise korosuna mahsus yerin parmaklıklarına, sütun köşelerine çarparak Catherine'in gösterdiği kapıya ulaştı ve açtı.

Eşikte bir rahip belirdi.

Kukuletası gözlerine kadar inikti.

Rahip girdi ve saçları dağınık, şaşkın, çılgın gözlerle kendisine bakan Ruggieri'ye döndü.

"Nereye gideceğim?" diye fısıldayarak sordu.

Ruggieri, elini mihraba doğru uzattı ve insan sesine benzemeyen bir sesle, "Oraya," dedi. "Kraliçe orada bekliyor. Git... cellat!.."

Rahip, uzun bir zaman irkilmiş bir halde kalakaldı.

Ruggieri, gözleri ona dönük, eli ileriye uzanmış geri geri gitti ve kapıdan çıktı. Rahip, o zaman gök gürültüsünün boğduğu acı bir feryat işitti ve aynı anda çakan şimşeğin ışığında, adamın, yumruklarıyla başını dövüp bağırarak sendeleye sendeleye koştuğunu gördü.

Bunun üzerine kapıyı kendisi kapadı ve kukuletasını omzuna indirerek mihraba yöneldi.

Catherine, onu gördü. Fakat kendisini karşılamak için bir adım bile atmadı.

Rahip yanına ulaşınca fısıldayarak konuştu.

"Mükemmel, Marki Panigarola," dedi. "Randevunuza sadıksınız. Aşkta da ölümde de kuvvetlisiniz. Hoş geldiniz."

Panigarola, az önce kapadığı kapıya bakarak şöyle düşündü:

"*Bu adam bana neden cellat dedi?*"

"Marki," dedi kraliçe, "sözünüzü tuttunuz. Paris, fıkır fıkır kaynar hale geldi. Sayenizde manastırlar birer barut fıçısına döndü. Şimdi bütün bunları ateşleyecek bir kıvılcım lazım. Teşekkür ederim, muhterem rahip. Şimdi sözünü tutma sırası bende... Kısa bir süre sonra sevdiğinizi göreceksiniz."

"Alice!" dedi rahip, tepeden tırnağa titreyerek.

"Evet, Alice artık sizindir. Onu size veriyorum. Alın götürün. Rakibinize, nefret ettiğiniz adama gelince, işte onu öldürmeye yarayacak şey..."

Kraliçe, rahibe, katlanmış bir kâğıt uzattı.

"Alice'in mektubu!" diye bağırdı Panigarola kâğıdı âdeta kaparcasına alırken. "Şimdi anlıyorum. Hem ulu hem de korkutucusunuz... Doğrusu... ben böyle bir intikam tasarlamamıştım. Evet... onu seviyor, ona tapıyor ve bu mektup onu, kalbine rastlayacak bir

kurşundan daha büyük bir kesinlikle öldürür. Teşekkür ederim, madam, çok teşekkür ederim."

"Demek, anlaştık. Bu mektubu Marillac'a göstereceksiniz, değil mi?"

"Elbette..."

"Kendisine okutacaksınız da..."

"Kesinlikle..."

"Ondan sonra da Alice'i götüreceksiniz. Onu teselli etmek size kalmış... Sizden nefret etmiyor, size inanmaktan başka bir şey istemiyor... Ben kendisine sordum, marki... kesinlikle senden nefret etmiyor. Dışarıda bir araba var, Alice'i ona bindirir, götürürsünüz."

"Peki, Marillac da mı onunla gelecek?"

"Gelecektir."

"Onunla aynı anda mı? Neden madam, neden?"

"Birazdan gelir, önemli olan da bu. Fakat ya bu mektuba rağmen Alice'i kabul ederse?.. Alice'in ihanetleri sizin sevginizi söndüremediği gibi bu mektup da onun aşkını söndüremezse?.."

"Madam, madam..."

"Her ihtimali düşünmek lazım," diye devam etti Catherine son derece sakin bir sesle. "Marillac elinizden Alice'i almak isterse o zaman ne olacak?"

Rahip, sert bir hareketle cübbesini açtı.

Bu cübbenin altına son derece şık bir asilzade elbisesi giymişti. Bu haliyle, bir zamanlar olduğu gibi şıklığı ve ipek gömlekleriyle meşhur, pahalı dantelli kollukları, göğsünde altın bir zinciri ve belinde de hançeri bulunan markiye dönüşmüştü tekrar.

Geniş yüzlü hançerini bir hamlede çekti ve tıslayarak cevap verdi.

"O zaman kararı bu verir."

ON DOKUZUNCU BÖLÜM
NİŞANLILAR

Panigarola, cübbesini kapadı, kukuletasını başına geçirdi ve dua için diz çöktü... Catherine bir an sinsi bir tebessümle onu seyretti. Sonra da rahibin girdiği kapıya yöneldi.

Bu sırada gece yarısına az kalmıştı.

Rahip araba sesi duyarak kapıyı açtı. Araba durdu. İçinden üç kadın indi. Birisi Alice de Lux'tü. Yüzünün rengi kaçmıştı, beyaz bir elbise giyinmişti. Kapıda bir an tereddüt ettikten sonra girdi. O zaman öteki iki kadın tekrar arabaya bindi ve araba hızla uzaklaştı.

Kraliçenin casusu, ta uzaktaki dört mumun belli belirsiz bir ışıkla aydınlattığı kiliseye girince heyecan içinde bir an durup karanlıkları kolladı.

Fakat tam bu sırada bir ses kulağına şöyle fısıldadı:

"Geldiniz mi, evladım?"

Alice, kraliçeyi hemen tanıdı. İçini kavrayan gizli endişe dağılıverdi.

"Onu arıyorsunuz, değil mi?" diye devam etti Catherine. "Biraz sabredin... O, gelecek..."

"Ne kadar iyisiniz, madam!... Majestelerine minnettarlığımı nasıl kanıtlayabilirim?"

"Gideceğiniz arabayı gördünüz mü?"

"Fark edemedim, madam. Fakat rahip... nerede?.. Neden kilise bomboş?.."

"Sana sabret demiyor muyum? Neden titriyorsun öyle?"

"Madam... kilisenin ucundan gelen... o mırıltılar nedir?"

"Rüzgâr kapıları gıcırdatıyor..."

"İşte, saat on ikiyi çalıyor, madam!"

"Evet," dedi kraliçe, "işte nişanlın..."

Hakikaten de saatin daha ilk darbesinde kapıya dışarıdan vurulmuştu.

Alice, kalbi küt küt atarak kanadı açmak için elini uzattı.

Kraliçe, genç kadının sertçe tuttu.

"Ben açacağım," diye söylendi.

Alice, şaşkın, kalakaldı. Kraliçenin karşısında her zaman kapıldığı o korkuyu yine duyuyordu. Kapıyı bizzat kraliçenin beklemesi ve bu işi bir uşağa bırakmaması garip değil miydi?

Kraliçe, biçare Alice'e, ağının ortasında pusu kurmuş korkunç bir örümcek gibi göründü.

"*Bu gelen Marillac değil galiba...*" diye düşündü şaşkın bir halde.

Yanılmıştı. Gelen gerçekten de Marillac'tı.

Kraliçe kapıyı açınca kontun yalnız geldiğinden emin olmak için etrafa bir göz gezdirdi.

"Yalnız geldim, madam."

"Neden?" diye sordu kraliçe. "Hani bir iki arkadaşınızla beraber gelecektiniz?.."

Marillac, kraliçeyi tanıyınca hayret etti ve derin bir heyecanla eğildi. Saygıyla eğildi. Kraliçe kapıyı bizzat açmak için bekliyordu. Kendisine şefkat göstermek uğruna bu kadar çırpınan bir kimse ancak bir anne olabilirdi.

"Madam," dedi, "majesteniz bana yalnız gelmemi tembih ettiklerini unuttular sanırım... Bununla birlikte yanıma, bana arkadaştan daha yakın birini almak istiyordum... Ne yazık ki şövalye ancak yarın sabah serbest kalacak."

Catherine, kontun sözünü kesti. "Evet, evet..."

Kapıyı kapadı ve rahat bir soluk aldı.

Aynı anda konta nişanlısını işaret eder bir harekette bulundu.

İki nişanlı, karanlıkta birbirlerini görmekten çok sezdiler. Elleri buluştu ve o anda dünyayı unutuverdiler... Parlayan dört mumun ışığına, mihraba doğru, bir çeşit içgüdüyle yürüdüler.

Kraliçe peşlerinden geliyor ve bakışlarını onlardan ayırmıyordu.

İki nişanlı, mihrabın eşiğinde durdular.

O sırada aşk ve saadet rüyalarından uyanır gibi oldular.

Alice, "Nikâhımızı kıyacak rahibi göremiyorum," diye mırıldandı.

Catherine, diz çökmüş olan Panigarola'ya doğru ilerledi, rahibin omzuna dokundu ve, "İşte, nikâhınızı kıyacak kişi burada..." dedi.

Rahip yavaşça ayağa kalktı, kukuletasını kaldırarak yüzünü açtı ve nişanlılardan yana döndü.

YİRMİNCİ BÖLÜM
FAHİŞELER

Yine bu 18 Ağustos Pazartesi akşamı, saat dokuza doğru yaşlı Laura, La Hache Sokağı'nda bulunan, birçok defa içine girmiş olduğumuz ve şimdi son bir defa daha ziyaret edeceğimiz küçük, yeşil kapılı evdeydi.

Saat sekizde Marillac, Alice ile sözleştiği gibi La Hache Sokağı'na gelmişti.

"Alice nerede?" diye sordu.

"Gece yarısına kadar kraliçe ile beraber kalacakmış... Sizi beklememi söyledi. Aman Tanrım, neler olacak bilmem ki?.. Alice'i hiç böyle neşeli görmemiştim!.."

Marillac gülümsedi.

"Durun bakayım... bana ne tembih etmişti?.. Bekleyin, hatırlayacağım... Tanrım, sevgili çocuğum ne kadar mutluydu..."

"Lütfen," dedi kont yumuşak bir ifadeyle, "hatırlamaya çalışın."

"Düşünüyorum... Hah, evet, sizi gece saat on ikiyi vurunca bekliyorlarmış... Ne erken ne de geç... o malum yerde..."

"Pekâlâ."

"Yoksa siz de biliyor musunuz? Halbuki ben bilmiyorum. Bana da söyleseydiniz..."

"Yarın sabah öğrenirsiniz. Şimdilik hoşça kalın."

"Güle güle, kont. Unutmayın, tam gece yarısı. Ne erken ne de geç."

Kont Marillac, pek sevdiği kadını birçok kez gördüğü odaya baktı ve bir veda referansıyla orayı terk etti.

Yaşlı kadın, kontu bahçe kapısına kadar götürüp uğurladıktan sonra döndü, bir koltuğa oturdu ve saat dokuza kadar bekledi.

Saat dokuzu çaldı.

"*Artık kont bir daha gelmez*," diye düşündü. "*Alice'e gelince o da pek şefkatli ellere teslim edilmiş bulunuyor.*"

Ayağa kalktı. Her tarafı gözden geçirdi ve gülümseyerek mırıldandı:

"*Komedi bitti. Artık canım sıkılmaya başlamıştı. Nihayet bu iş de sona erdi. Şimdi serbestim. Paris'te şöyle küçük bir han arar, orada birkaç gün geçiririm. Ondan sonra da yola koyulur ve mola vere vere İtalya'ya giderim... Orada ne yapacağımı da sonra düşünürüm. Nasıl olsa zenginim. Bakalım ne kadar param var?*"

Alice'in odasına çıkarak kapının kilidini çekiç vuruşlarıyla kırdı.

Alice, nesi varsa hepsini odada, karyolanın üstünde bir araya toplamıştı ve saat sekizde de gelip onları alacaktı. Halbuki kraliçenin kendisini Louvre'da alıkoyduğunu biliyoruz.

Genç kadının götüreceği şeyler, bir kutu ile bir küçük çantadan ibaretti.

Kutuda Alice'in Marillac'tan aldığı mektuplar vardı. Laura mektupları ateşe attıktan sonra çantayı açınca gözleri parladı ve dişsiz ağzına bir gülümseme yayıldı.

Alice'in bütün mücevherleri, bütün serveti bu kesedeydi.

Bunlar arasında güzel bir inci gerdanlık, pırlanta tokalar, hepsi değerli taşlarla, zümrütlerle, yakutlarla, safirlerle süslenmiş bir düzine yüzük, biri elmas iki kolye ve otuz kadar da altın ekü tomarı vardı.

"*Burada en aşağı üç yüz bin livrelik mücevher ve altın var*," diye düşündü yaşlı kadın, heyecandan rengi uçmuştu. "*Kraliçenin bana verdiklerini de eklersem...*"

O sırada evin dışından şiddetli bir ses geldi.

Laura bir nefeste meşaleyi söndürdü ve hançerini kınından çıkararak kapının arkasında durdu. Gözleri, gölgelerde, bir canavarın gözleri gibi parlıyordu.

"İçeri gireyim deme!" diye bağırdı. "Yoksa seni gebertirim! Kraliçe bu gece her şeyin biteceğini söyledi."

Elinde hançer, sırtını duvara yaslayarak bekledi.

Aynı şiddetli darbe tekrarlandı ve evin içinde uzun bir inilti yankılandı.

Laura rahatladı ve derin bir nefes aldı.

"Ah! Ne kadar aptalım... Rüzgârın hırpaladığı bir gece, ne fena bir hava! Bir nikâh için gayet güzel..."

Çıkardığı altınları ve mücevherleri tekrar aceleyle çantaya doldurdu. Kendi odasına koşarak küçük bir kese ile döndü.

"*Kraliçe Catherine'in, bu kadar yıllık hizmetime karşılık verdiği paraya bakın!*" dedi aşağılayıcı bir eda ile. "*Kırk bin livre... Cimri kadın!.. Ama neyse, ben o eksikliği tamamlamanın yolunu buldum ya...*"

Kırk bin livreyi de çantaya koyup ağzını sımsıkı bağladı.

Sonra omzuna bir pelerin atarak evden çıktı. Bahçe kapısını kapadı ve anahtarı bahçe duvarının üstünden içeriye attı, ardından çantanın ağırlığının izin verdiği kadar hızlı bir şekilde uzaklaştı.

Yakınlardaki bir köşeden çıkan bir gölge, Laura'nın peşine düştü.

Bu sırada saat dokuz buçuktu.

Yollar tenha ve karanlıktı. Alçak bulutlar âdeta sivri damların üstünde koşuyordu, sokağa çıkma yasağı başlamıştı, hanlar ve oteller kapanmıştı.

Laura, kendisini birinin takip ettiğinin farkında değildi.

Korkuyordu. Pelerininin altındaki kıymetli çantayı sinirli sinirli sıkıyor ve nereye gittiğini bilmeden yol alıyordu. Paris'i tanımazdı. Buraya geldiğinden beri La Hache Sokağı'ndan çıkmamıştı.

Böylece giderken yolunu büsbütün kaybetti. Tekrar geriye dönemeyişinin sebebi, yolunu bilmeyişi ve soracak kimseye de rastlamayışıydı.

Fakat zaman zaman etrafında kımıldanan gölgeler görüyor, fısıltılar duyuyordu. Belki de peşinden gelen adam, bu karaltılarla konuşuyordu?.. Kim bilir?.. Çünkü birkaç keresinde, kendisini yoldan çevirmek istermiş gibi üstüne yürüyecek olan karaltılar, o adamla konuşunca çekilivermişlerdi.

Laura korkudan titreyerek gittikçe hızlanıyordu... Geceleri, haydutların soyup soğana çevirdikleri yolcular hakkında neler duymuşsa hepsi birden aklına gelmişti.

Kendi kendine, "*Ne budalalık ettim de sabah olmadan evden çıktım...*" diyordu. "*Nasıl olsa Alice'in geleceği yoktu. Evet ama ya kraliçe*

bana yalan söylediyse... Ya Alice çıkagelirse... Hayır, hayır, iyi yaptım."

Parmakları çantaya âdeta yapışmıştı.

Bir ara dar bir sokakta dehşet içinde durdu. Panjurlarından ışık sızan bir yapı görmüştü. Fakat Laura durunca peşindeki adam da üç adım gerisinde duruverdi.

Laura, dişleri dehşet ve heyecandan kenetlenmiş bir halde, kendi kendine, "*Umarım burası handır*," diye mırıldandı.

Bir şimşeğin parıltısı, karanlığı yırtarak sokağı ışığa boğdu. Laura, bu ışıkta, yapının kapısı üstüne asılı, rüzgârda gıcırtıyla sallanan bir tabela gördü. Tabelada, bir masa başında oturup içki içen iki ölü[1] resmi vardı. Kadın, "Tanrı'ya şükür, burası hanmış," dedi.

Ve hızla kapıya atıldı.

Fakat tam bu sırada kuvvetli iki kol tarafından kıskıvrak yakalandı ve kaldırıma yatırıldı. Sert bir el de ağzını kapatarak bağırmasını önlüyordu.

Laura kuvvetliydi. Kızgın bir ümitsizlik içinde karşı koymaya çalıştı.

"Vay canına! Zorluk mu çıkaracak ne?" dedi çatlak bir ses. "İndir ellerini ayaklarını, kuduz kan!"

Yaşlı kadın, ağzını örten eli ısırınca el çekildi ve bağırmaya başladı.

"İmdat! Katil var!"

Son feryat gırtlağında boğuldu, çünkü ağzından çekilen el, gırtlağına yapışmış ve parmaklarını boynuna gömmüştü... ve bu el bir kıskaç haline gelerek yavaş yavaş ustaca bir hareketle gırtlağını sıkıyordu.

Laura, bir süre daha debelendi.

Kan çanağına dönen gözleri yuvalarından uğramış, kendisine hücum edeni görmeye çalışıyordu.

Yeni bir şimşek, bu sahneyi soluk ışıklarla aydınlattı ve Laura, üstüne eğilmiş çirkin haydudun suratını gördü.

Kraliçenin yaşlı casusu, nihayet, kımıldamadan kalakaldı. Başı yana düşmüş, elleri sokağın çamurlarına gömülmüştü.

1. İlk cilde bakınız. (yazarın notu)

Laura ölmüştü...

Haydut, kadını yokladı, vücudunu homurdanarak evirip çevirdi.

Çantayı bulunca şöyle bir salladı ve şimşekler göğü kaplarken onun da yüzünü bir memnuniyet tebessüm kapladı.

Sonra yaşlı kadını sürükleyerek bir duvara düzgünce yasladı. Haç çıkardı ve acele bir dua mırıldandı.

"Hah şöyle!" dedi. "Şimdi Konuşan İki Ölü meyhanesine bir girelim bakalım... Ama bu ölü karı bir daha konuşamayacak."

Her ne kadar alışmış olsa da haydut haç çıkarıp dua etse de bir cinayet işledikten sonra vicdanına çöken bunaltıdan kurtulamamıştı.

Orada bir dakika kadar daha kaldı. Cesede su gelmesin diye biraz daha duvarın dibine itekledi.

"*Komik*!" diye geçirdi içinden. "*Daha bu sabah Eyüp kadar fakirken şu anda zenginim. Zenginim! Yıllardır dua ediyordum bunun için. Tanrı aşkına, şu an kırk bin livreden fazla param var ama ben o kadar da mutlu değilim!.. Peki ama gerçekten bu kadar çok mu?.. Eğer yanlış saymadıysam bu benim on altıncı kurbanım, daha doğrusu öldürmek için para aldığım on altıncı iş. On altı cansız beden! Evet! Öldürüyorum, paramı alıyorum ve her şey bitiyor...*"

Haydut ürperdi. Belki de bu karanlık zihinli adamın söyleyecekleri henüz bitmemişti.

Kadının hayatta olup olmadığını anlamak için katillerin o müthiş merakıyla kurbanına bakıp bir şimşeğin ortalığı aydınlatmasını bekleyerek mırıldanmaya devam etti. Çömelmiş, kadının yitik gözlerine bakıyordu.

"*Herif daha bu sabah, benim kulübeye girdi. Yüzünü saklıyordu ama benim Paris'te tanımadığım yüz mü var?.. Müneccim ne tanınmak hatta ne de görülmek istiyor gibiydi. 'Yaşlı bir kadının hesabını görmek için ne istersin?' dedi. 'Altışar livrelik beş ekü isterim,' dedim. Çok değil hani. 'Al şu beş eküyü,' dedi. 'Şimdi iyi dinle,' dedi. 'Bu akşam saat sekiz sularında La Hache Sokağı ile Traversine Sokağı'nın köşesinde yeşil kapılı küçük evden bir yaşlı kadın çıkacak. Onu takip edeceksin. Evden iyice uzaklaşana kadar takip et, sonra da öldür. Anladın, değil mi?' Anladım tabii şeytanın ortağı! 'Ama, iyi dinle,' dedi. 'İşini yarım yaparsan, kadın sonradan kendine gelirse, asılırsın. Seni iyi tanıyoruz, bizden kurtulamaz-*

sın.' Ben de, 'Sakin olun efendim, iş istediğiniz gibi düzgünce yapılacak?' dedim. 'Öyleyse,' dedi. 'Kadını öldürürsen yalnız bu beş eküyü almakla kalmayacaksın, kadının yanında da tam kırk bin livre var, onlar da senin olacak,' dedi."

Tekrar yaşlı kadının cesedine eğilip yokladı.

"Soğumaya başlamış bile..." diye homurdandı... "*Kırk bin livre! Paranın miktarını duyunca olduğum yere çöktüm. Herif gittikten sonra akşamı nasıl iple çektim ama... Bir türlü akşam olacağa benzemiyordu hani... Nihayet oldu işte... Kadın yeşil kapılı evin önüne çıktı. Güzelce takip ettim ve öldürdüm. Şimdi kırk bin livre de benim oldu.*"

O anda çakan bir şimşek ölü bedenin yüzünü aydınlattı.

Haydut ayağa kalktı.

"*Artık korkma, müneccimbaşı... Bu yaşlı karı, çıktığı yolculuktan bir daha dönmez... Şimdi meyhaneye gireyim zira çok susadım.*"

Meyhanenin kapısını işaretle çalınca kapı açıldı. Haydut içeri girdi ve loş bir köşeye çekilerek oturduktan sonra çantayı bacaklarının arasına aldı. Masanın altında çantayı açtı, elini içine daldırdı, eküyığınını yokladı. Mücevherleri karıştırdı.

"Güzel. Kırk bin livre burada. Hay cehennemin bekçileri, neden hâlâ mutlu değilim!"

Haydut, çantanın gerçek hikâyesini bilseydi ne yapardı?..

Pek umurumuzda değil açıkçası.

Aramıza kısa süreliğine katılan bu meşum karakter -daha sonra tekrar karşılaşıp karşılaşmayacağımızı bilmiyoruz- geldiği gibi hızla hikâyemizden çıkıyor. Onun ortaya çıkmasının sebebi, Catherine'in ne tür planlar yaptığının küçük bir örneğini göstermekti

Haydut aceleyle birkaç bardak şarabı devirdikten sonra parasını verdi ve gürültüsüzce çekilip gitti.

Nereye gittiğini, ne yaptığını bilmiyor ve bunları okuyucunun hayal gücüne bırakıyoruz.

Fakat mademki Konuşan İki Ölü meyhanesine girmiş bulunduk etrafımıza bir göz atalım.

Catho'nun büyük salon adını verdiği yerde çoğunluğu kadınlardan oluşan büyük bir topluluk vardı. Catho, bir şeyi olduğundan

fazla göstermeyi seven bir kadındı. Çünkü "büyük salon", aslında çok küçük bir yerdi. İçine ancak beş masa sığmıştı ve her masada üç dört vahşi veya budala yüzlü serseri yahut fahişe müşteri vardı. Bunlar meyhanenin ne idiği belirsiz gece müşterileriydi.

Gündüzleri burjuvaların ve askerlerin geldiği Konuşan İki Ölü meyhanesi, geceleri, tam bir batakhane oluyordu. Catho'nun gönlü, meyhanenin kapılarını serseriler ile fahişelere, bu eski ahbaplarına kapamaya bir türlü razı olmamıştı.

Sonuç olarak burası gündüzleri nezih bir mekân görünümüne bürünse de geceleri serserilerin ve müşteri avına çıkan fahişelerin sığınağı haline geliyordu.

Bu gece, fırtına yüzünden meyhanede erkekten fazla kadın müşteri vardı.

Fırtına, yankesicilere, soygunculara ve haydutlara yarıyordu ama fahişelerin işlerine engel oluyordu.

Bu kalabalığa, bütün müşterileri yumruklarıyla sindirmiş dev gibi iki garson hizmet ediyordu. Catho, müşterilerini iyi bilirdi. Gündüzleri bu hizmeti genç ve güzel kızlar görür, geceleri de nöbeti bu bekçi köpeği kılıklı iki garson devralırdı.

Barışçıl burjuvalara uygun kanaatkâr hizmetçiler... fahişeler ve haydutlar için garsondan çok muhafıza benzeyen devler...

Vakit geç olduğu halde Catho henüz yatmamıştı. Büyük salonun yanındaki küçük odada, iki genç kadınla sohbet ediyordu.

Bu iki kadın, meyhaneye saat ona doğru gelmişlerdi ve bu ziyaret, hikâyemizdeki çeşitli olaylar ile kısmen ilgili olduğundan, Catho ile aralarında geçen ilginç sohbete en baştan kulak misafiri olmamız gerekmektedir.

Salona girdikleri zaman Catho onları gülümseyerek karşıladı.

"Ne güzel, dilberlerim, nihayet çıkageldiniz. Bir aydan fazladır sizleri göremedim... Buraya gelişiniz de bana bir şey soracağınız anlamına geliyor."

"Doğru, Catho, sana soracağımız bir şey var," dedi genç kadınlardan biri.

"Hem de mühim!.." diye ilave etti öteki de.

"Peki, peki," dedi Catho onları küçük odaya yönlendirerek. "Şuraya girin bakayım. Hep sıkıntıdasınızdır ama aldığınızı da bir türlü geri vermezsiniz. Mesela, Roussotte, o yüzbaşıyı kafeslemek için benden emanet aldığın mavi cam gerdanlığı getirmedin... Hele sen Pâquette, kim bilir bana kaç ekü borcun vardır. Sizi cebi delikler sizi..."

"Ama, seni de çok severiz ya!" diye bağrıştı iki fahişe.

"Ah, gençlik... Şöyle bir kenara üç beş kuruş koyalım demek yok... Ya sizin de başınıza, benim başıma gelen gelir de güzelliğiniz uçup giderse..."

"Amma da yaptın ha, Catho! Sen hâlâ güzelsin..."

Kadının tebessümü, bu iltifata yabancı olmadığını gösterdi. İki kadını, odaya soktuktan müşterilere şöyle bir bakmak için salona geri döndü.

Biraz sonra bir şişe şarap ve biraz yiyecekle geldi.

Bu çeşit kadınların maceralarını dinlemek Catho'nun çok hoşuna giderdi. Roussotte ve Pâquette'i tam da onları eleştirdiği hatalardan dolayı seviyordu.

"Haydi, içinizi dökün bakalım," dedi hemen.

İkisinden daha cüretkâr olan Roussotte, Pâquette'in dürtmesiyle konuşmaya başladı.

"Pâquette ve beni bir eğlenceye davet ettiler."

"Ne zamanmış bu davet?" diye sordu Catho gülerek.

"Pazara... Yani o zamana kadar hazırlanabiliriz... Hele sen de yardım edersen."

"Ne yardımı yapayım size, çapkınlar? Yine gerdanlık veya kemer mi istiyorsunuz?"

"Hayır, Catho... Bu davete giderken burjuva hanımlar gibi süslenmemiz lazım..."

"Burjuva hanımlar gibi mi?" diye hayretle bağırdı Catho.

"Elbette ya... Bu eğlencede hâkimler ve rahipler de bulunacak... Pâquette ile ben tüm günümüzü kıyafetlerimizi gözden geçirmeye ayırdık... Bizim iş için iyi... açık saçık... şatafatlı... ama bu eğlenceye bu kıyafetlerle gidemeyiz... ama çok gitmek istiyoruz... Yani Catho, pazara kadar bizi giydirmen lazım..."

"Canım, neymiş bu tören? Hâkimlerin ve rahiplerin olduğu, kendi kıyafetlerinizle katılamadığınız ve muhakkak gitmeniz gereken hangi eğlenceymiş bu?.."

"Ah Cato, bir bilsen..." dedi Pâquette çekinerek.

"Söylesenize... Düğün mü nedir?"

"Hayır, Catho, işkence seyredeceğiz!"

Catho şaşkınlıkla bakakaldı.

Roussotte ve Pâquette başlarını sallayarak bunun tamamen doğru olduğunu tekrarladılar.

"Ne? Zavallı birinin can acısından kıvranışını mı seyredeceksiniz? Ben bir kere böyle bir şey seyretmiştim de yüreğim ağzıma gelmişti."

"Doğrusunu istersen, ben de gitmeye niyetli değildim, ama Pâquette istiyor," dedi Roussotte. "Hem gitmezsek, oldukça kaba fakat bir hayli cömert bir adam olan Mösyö Montluc kırılır. Pâquette hatırlattı bunu da bana."

"Ay, sizi Montluc mu çağırdı?"

"Ta kendisi..."

"Temple Müdürü?"

"Evet. Görüyorsun ya Catho, mühim bir adam tarafından davet edildik."

"İşkenceyi nerede seyredeceksiniz?"

"Kimsenin bizi fark etmemesi için işkence odasına bakan gizli bir odadan... Ama yine de fark edilirsek onu ziyarete gelmiş akrabalarımışız gibi yapacağız."

"Aman ne güzel! Sizin yerinizde olsam kesinlikle gitmezdim."

"Catho, canım, bizi zor durumda bırakmak mı istiyorsun?" dedi Pâquette.

"Ve Montluc gibi yağlı bir müşteriyi kaybetmemizi mi istiyorsun?" diye destek çıktı Roussotte.

"Ve onun bize kızmasını mı istiyorsun?" dedi ikisi birden.

"Öyle olsun," dedi Catho, pes etmişti. "Size güzel bir şeyler bulacağım."

"Cumartesi için mi?"

"Cumartesi gecesi için. Gayet iyi duydunuz!"

İki fahişe sevinçle ellerini çırptı ve küçük bir kızın annelerini öpmesi gibi hancı kadını öptüler.

"Peki," dedi Catho, "Kimmiş bu işkence edilecek adam?"

"Bir değil, iki kişi..." dedi Pâquette.

"İki kişi mi? Aman Tanrım, sizin gibi iki güzel kız, iki talihsiz insana işkence edilmesini neden seyretmek ister, anlamıyorum."

Roussotte ve Pâquette, arkadaşlarına kocaman, şaşkın gözlerle baktılar: neden böyle tepki gösterdiğini anlamamışlardı.

Onlar nazik ve iyi canavarlardı, âdeta bir sanatçının elinden çıkmış canavarlardı.

"Peki, bu iki zavallı kimmiş, biliyor musunuz?.."

"Pardaillanlar," dedi Pâquette, sakin bir tavırla. "Baba ile oğul..."

"Evet," dedi Roussotte, "böylece daha enteresan bir işkence olacak."

Catho, bu sözü duyunca sapsarı kesilmişti. Titreyen eliyle bir dilim ekmeği parça parça ediyordu. Ağlamamak için kendini zorluyor... ve duyduğu derin acıya hayret ediyordu.

Doğrusu bu iki adama karşı büyük bir sempati besliyordu.

Vaktiyle yaşlı Pardaillan ile ya on beş gün ya da bir ay aşk yaşamıştı, tam hatırlayamıyordu.

Ama durum böyleyken yine de bu adamın işkence masasında öleceği fikri karşısında yüreğinde ve vücudunun her zerresinde bu kadar derin bir acı hissedebileceğini hiç düşünmemişti.

Üstelik yaşadıkları bu aşk yüzünden hiçbir üzüntü duymuş da değildi. Catho, ömür yolundan, acı veren her şeyi reddederek geçmişti. Pek seyrek olarak ağlamıştı. En büyük üzüntüsünü bir subayın hediye ettiği altın broşu kaybedince yaşamıştı. Tek ciddi acıyı da çiçeğe yakalanıp güzelliğini kaybettiği zaman duymuştu ama bu hastalığın herkesi öldürdüğünü, kendisinin ise kurtulduğu için çok şanslı olduğunu düşünerek teselli bulmuştu.

Şövalyeye karşı da hayranlıktan başka bir his duymuş değildi. Bu delikanlı, kimseye benzemiyordu. Gururu, zarafeti, mesafeli du-

rışu, gülümsemesindeki ironi ve tüm bunlarla birlikte, gözlerinin derinliklerinde okuduğu o merhamet duygusu, onun bambaşka biri olduğunu gösteriyordu.

Catho, çok defa şövalyeyi düşünerek aynaya bakmış ve içini çekmişti. Hiçbir zaman onu sevmeyi düşünmemişti. Lakin şövalyenin ahbaplarından olduğuna, ona yardım ve hizmet ettiğine, elinden geldiğince sadakat gösterdiğine sevinirdi.

Demek şimdi iki Pardaillan da ölecekti!..

Hem de işkence sehpasında...

Catho, birdenbire kendisini öyle mahzun, öyle bitkin hissetti ki o anda ölmeyi bile istedi.

Hayat birdenbire pek hoş ve manasız gibi göründü.

Fakat bütün bunlar sadece içinden geçti... Dudakları birazcık titredi, o kadar.

"Galiba seni üzdük?" dedi Roussotte. "Yoksa bu iki adamı tanıyor musun?"

"Ben mi? Yo..."

"Öyleyse... pazara kadar bize elbise vereceksin... değil mi?"

"Elbette..." dedi Catho, "Onları alacaksınız, şimdi lütfen gidin. Ve bu şey Pazar günü gerçekleşecek demiştiniz, değil mi?"

"Pazara demiştik ama Temple'a cumartesi akşamından gitmemiz lazım."

"Ah, neden..."

"Evet. Montluc bizi akşam yemeğine bekliyor. Cumartesi akşamı saat sekizde... tamam mı?"

"Evet... evet... anladım..." diye kekeledi Catho. "Haydi, şimdilik hoşça kalın."

İki fahişe, Catho'yu öperek ayrıldı.

O zaman Catho iki dirseğini masaya dayayıp başını ellerinin arasına aldı ve mırıldandı:

"Pazar... pazar sabahıymış..."

Ardından hıçkırarak ağlamaya başladı.

Okuyucularımız, şurasını hatırlayacaklardır. İki Pardaillan'a Pâqu-

ette ve Roussotte'in söylediği gibi pazar sabahı değil, cumartesi sabahı işkence yapılacaktı. Fakat Marc de Montluc'un, iki fahişeye bunu vadettikten sonra sorumluluktan korkarak caymış ve ama iki fahişeyle eğlenceyi de garantiye alabilmek için kadınlara bir gün sonra, pazar günü işkencenin yapılacağını söylemişti. O geceyi yine kadınlarla geçirecek, sabahleyin de işkencenin apansız, bir gün evveline alınmış ve yapılmış olduğunu söyleyecekti.

Tekrar Catho'ya dönelim...

Gördüğümüz üzere o güçlü bir kadındı. Önceki meyhanesi Örs ve Çekiç'in savaş alanına döndüğünde gözünü kırpmadan müdafasına yardım etmiş, yakılmasına tanık olmuştu. Cour des Miracles'da fahişelik ve dolandırıcılık yaparken de pek çok şey yaşamıştı.

Catho, böyle bir an kederli kederli düşündükten sonra masaya bir yumruk indirdi ve ciddi bir karar aldığını belli eden bir ses tonuyla şöyle konuştu:

"Şu halde benim, cumartesiyi pazara bağlayan gece, Temple'a gitmem lazım!"

Hapishaneye nasıl gireceği, ne yapacağı hakkında hiçbir fikri yoktu. Fakat önünde beş gün vardı ve bu beş günde işin çaresine bakacaktı. Bu andan itibaren zihnini tek bir şey meşgul ediyordu. Az önce öğrendiklerinin ışığında, pazar sabahı gerçekleşecek işkenceden önce cumartesi akşamı Temple'a girmesi gerekiyordu.

Catho bu kararı henüz vermişti ki birdenbire meyhanenin içinde bir gürültü koptu.

Gözlerindeki yaşları sildi, yüzüne renk gelsin diye yanaklarını hafifçe çimdikledi.

"Ne oluyor!" diye homurdandı. "Devriyeler buraya mı doluşsun istiyorsunuz!"

"Öldürdüler!.. Yaşlı bir kadını öldürdüler..."

"Roussotte ile Pâquette, bir kadını öldürdüler!"

Bunu söyleyen, iki fahişenin güzelliğini ve başarılarını kıskanan üç dört sarışın kızdı. O ikisinden nefret ediyor, yağlı müşterilerini ve güzelliklerini kıskanıyorlardı ve her fırsat bulduklarında onlara kötülük yapmaktan çekinmiyorlardı.

Bu yüzden, başka koşullar altında onları tamamen kayıtsız bıra-

kacak olan bu cinayet üzerinde büyük bir yaygara koparıyorlardı.

"Zavallı yaşlı kadın!" diye bağırdı bir diğeri. "Bu korkunç!"

"Pâquette'in kötü biri olduğunu hep söylemişimdir!" dedi bir başkası.

"Devriyeye haber verelim!" diye üçüncüsü araya girdi.

Roussotte ve Pâquette hıçkıra hıçkıra ağlıyorlar, masum olduklarına dair yemin ediyorlardı.

"Sessiz olun!" diye hışımla bağırdı Catho.

Bu uyarıyla nihayet sessizlik sağlandı. Hanın kapısı dikkatle kapatıldı.

"Yaşlı kadın nerede öldürülmüş?" diye sordu Catho.

"Karşı sokakta. Ah, zavallı yaşlı kadın..."

Bu konuşan, üzerlerine atılan bu suçlamadan dolayı korkmuş ve sersemlemiş iki zavallı genç kadına korkunç bakışlar atan, sarı saçlı, koca gözlü, topluca bir kızdı.

"Bildiklerini anlat bakalım, Jehanne," dedi Catho.

Şişman kız yumruklarını kalçalarına dayadı ve anlatmaya başladı.

"Beş dakika kadar önce ben ve Jacques-le-Manchot, uzun boylu sarışın, Fifine ve Léonarde ile beraber çıktık. Henüz bir iki adım atmıştık ki Jacques-le-Manchot, şurada ne var, dedi. Fifine de hadi gidip bakalım, dedi. Jacques-le-Manchot önümüzde ilerlemeye başladık. Ve ne gördük dersiniz? Bir duvarın dibinde yatan yaşlı bir kadın gördük. Roussotte ile Pâquette, kadının üstüne eğilmiş, işini bitiriyorlardı. Öyle değil mi?.."

"Doğru," dedi gözleri yaşla dolmuş Léonarde, uzun boylu sarışın ve Fifine.

"Bu doğru değil!" dedi Roussotte. "Yaşlı kadın çoktan ölmüştü."

"Çoktan ölmüşmüş... Kadın hafifde olsa kıpırdıyordu. Öyle değil mi?"

Pâquette ve Roussotte gözyaşlarına boğuldular ve buradan çıktıktan sonra bu cesetle karşılaştıklarını ve sadece üzerinde değerli bir eşya olup olmadığına baktıklarına yemin ettiler.

"Yalancılar," dedi Jehanne iri gözlerini devirerek. "Seni hemen devriyeye ihbar edeceğim. Hadi, Manchot!"

Catho kızı kolundan yakaladı.

"Kapımın yakınında ölen bu yaşlı kadından daha başka hikâyelerim de var," dedi sakince. "İlk kez olmuyor böyle bir olay. Siz de iyi bilirsiniz, değil mi? İstersen git, devriyeyi çağır, kızım. Ben de onlara, ne zamandır aradıkları çavuşun leşinin hangi hendekte yattığını söyleyiveririm. Hele sen Manchot, senin vukuatlarını anlatmaya başlarsam..."

Meyhanedeki müşterilerin arasında âdeta bir korku dalgası yayıldı.

"Yüce Tanrım," dedi Catho, "ilk defa burada birisi devriyeyi çağırmaktan bahsediyor. Tamam gelsin, ona anlatacağım pek fazla enteresan olay var."

"Catho halkı!" diye bazı haydutlar bağırdı, "Jehanne'ın entrikası bu!"

Şişman fahişe hemen sözlerinden caydı. Roussotte ve Pâquette'e şaka yapmak istediğini söyledi. Böylece ortalık duruldu. Müşterilerden iki haydut, yaşlı kadının duvar dibinde yatan ölüsünü Konuşan İki Ölü meyhanesinden her türlü şüpheyi uzaklaştırmak için alıp uzağa taşıma işini üstlendiler. Daha sonra herkes dağıldı.

Roussotte ile Pâquette de çıkmak üzereydiler ki Catho onları durdurdu.

"Bir yere ayrılmayın, sizinle konuşacaklarım var," dedi.

Ardından hanı kapattı ve iki arkadaşını da bir odaya götürdü.

"Bu yaşlı kadını siz öldürmediniz mi?" diye sordu.

"Catho, bizden gerçekten şüphelendin mi?.. Biz bir şey yapmadık..."

"Eh, ben... sanırım siz öldürdünüz," dedi Catho. "Zaten görünüş aleyhinizde... Zira kadını sizin öldürdüğünüze şahitlik edecek bir sürü insan var... Jehanne'ı duydunuz... Şimdi sessiz olun, sızlanmayı bırakın, bir anlaşma yapacağız. İyi dinleyin..."

İki fahişe korkudan tir tir titriyordu.

"Şimdi," diye devam etti Catho, "eğer dediklerimi yaparsanız, sizi ihbar ettirmem. Yapmazsanız haliniz duman. Seçim sizin..."

"Söyle, ne istersen yaparız," dediler dişlerini sıkarak.

"Sizden çok kolay bir şey istiyorum. Sadece beş gün benim sözümden çıkmamanızı istiyorum; beş gün, ne bir saat eksik ne de fazla."

"Ne yapacağız?"

"Zamanı gelince söyleyeceğim. Şimdilik burada yatıp kalkacağınızı bilin yeter. Beş gün boyunca buradan bir yere çıkmayacaksınız. Buranın yataklarının ne kadar rahat, yemeklerinin nasıl lezzetli olduğunu bilirsiniz... İstediğinizi yiyip içebileceksiniz..."

"Peki, cumartesi akşamı ne yapacağız?"

"Cumartesi akşamı özgür kalacaksınız. Sizi burjuva hanımları gibi giydireceğim ve doğruca Temple'a gideceksiniz."

YİRMİ BİRİNCİ BÖLÜM
GILLES'İN SON OYUNU

Konuşan İki Ölü meyhanesinde bu hadiseler olurken Mesmes'de de gayet garip ve korkunç bir vaka cereyan ediyordu. Olayların ilerleyişi hızlandığı için, bizim gibi her yerde bulunma imkânına sahip olmayan siz okuyucularımıza şimdiki zamandaki tüm olayların yaşandığı sahneleri ardı ardına anlatmak durumundayız.

Margot ile Henri de Béarn'ın nikâhlarının kıyıldığı günün gecesi, daha önce anlattığımız şiddetli bir fırtınanın başladığı gece Paris'te üç yer şu anki dikkatimizi vereceğimiz yerler... Louvre Sarayı'ndaki devam eden çok parlak törenden, Montmorency konağında iki Pardaillan'ın bir türlü anlaşılmayan yokluklarından ötürü herkesin keder ve endişe içinde bulunmasından ve zifirî karanlıklarda hazırlanan feci olaylardan şimdilik bahsetmeyeceğiz...

Bu üç yer, az önce ayrıldığımız Catho'nun işlettiği han, gece yarısı önemli şeylerin yaşanacağı Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi ve sonuncusu da Mesmes.

Damville dükü, Mesmes'den ayrılmış, Fossés-Montmartre Sokağı'ndaki konağına yerleşmişti. Bunun için iki sebebi vardı. Birincisi ve belki de en önemlisi, Henri de Montmorency'nin saldırma ihtimalinden korkmasıydı, nitekim yaşlı Pardaillan'ın ziyareti bu korkuyu daha da artırmıştı.

"*Tam vaktinde işi haber alarak yaşlı Pardaillan'ı kıskıvrak yakaladım...*" diye düşünüyordu Damville kendi kendine. "*Fakat belki de François umutsuzluğun verdiği cesaretle adamlarının başına geçebilir ki bu çatışmanın sonuçları kim bilir ne olur?.. Ya da başka birini gönderir ve bu defa bu adam başarılı olursa...*"

İkinci sebep her türlü ihtimali göz önüne alarak Paris kapılarının kontrolünü elinde tutmasından yararlanıp Montmartre kapısına kendi adamlarını yerleştirmesiydi. Olağanüstü bir durum meydana

gelir de Catherine de Médicis, Guise dükünün ihanetini ve kendisinin bu ihanetteki rolünü öğreniverirse, Maurevert'in haberini verdiği, diğer bölgelerden hareket eden ordular Paris'e varmadan Montmartre kapısından kaçabilirdi.

Bu yüzden, kapıya çok yakın olan bu konağı, Mesmes'ye tercih ederek buraya taşınmıştı.

Bununla birlikte o gece iki adam bu otele girmiş ve mutfakta bir güzel karınlarını doyurduktan sonra oturup gevezeliğe koyulmuşlardı. Bu iki adamın birisi, mareşalin kâhyası Gilles, öteki de kâhyanın yeğeni Gillot'ydu...

"Bu yıllanmış güzel şaraptan," dedi Gillot, "küçük bir yudum daha."

Ve Gillot'nun kadehini doldurdu. Yeğeni kadehi bir dikişte bitirdi.

"Hiç böyle bir şarap içmemiştim..." dedi Gillot.

Yüzü ve gözleri haz dolu parıldıyordu. Ne kadar sıkıntı içinde olursa olsun insana hayatın tozpembe görüldüğü, sarhoşluktan hemen önceki o çakırkeyiflik içindeydi.

"Git de şu şişeyi al, çocuğum, şu açık dolaptaki. Çok iyi şaraplara layıksın sen."

Gillot ayağa kalktı ve hafif sallanarak dayısının söylediği dolaba yollandı.

"*Daha kıvamına gelmedi*," diye mırıldandı Gillot yeğenini inceleyerek.

Yeğeni için bir kadeh daha koydu.

"Demek artık Montmorency konağına dönmek istemiyorsun, öyle mi?"

"Aman dayıcığım," dedi Gillot kollarını göğe kaldırarak. "Nasıl dönerim? O yaşlı dil kasabının ortadan kayboluşundan sonra orası allak bullak olmuştu."

"Dil kasabı mı? O da kim?"

"Kim olacak, o Tanrı'nın belası yaşlı Pardaillan... Ona ihanet edersem dilimi kesmekle tehdit etti. Ah! Ah!.."

Gillot koltuğuna yaslanıp bir kahkaha attı. Gilles de bu gülüşe

katıldı. Ama yaşlı adamın sesi öyle tuhaf ve korkunç bir şekilde çıkıyordu ki yeğeninin aklı başka yerde olmasaydı bu sesten ürkerdi.

"Şimdi orada herkes benden şüpheleniyor," dedi Gillot. "Bu oyunda benim de parmağım olduğunu muhakkak sezmişlerdir. Emin olun dayıcığım, oradan ayrılma vaktim gelmişti... Kellemi kaybedebilirdim... senin en güzel... süslerinden yoksun... bıraktığın kellemi..."

Sakatlığını hatırlayan Gillot ya en azından kafasının yerinde olduğundan emin olmak ya da artık yerlerinde olmayan kulaklarına üzüldüğünden başını iki eli arasına aldı. Titriyordu ve ayılmış gibiydi.

Dayısı hemen tekrar kadehini ağzına kadar doldurdu.

"Yo," dedi Gillot, koca kadehi bir nefeste boşaltarak. "Doğrusu o yaşlı Pardaillan'a pek hoş bir oyun oynadım. Aklıma geldikçe hâlâ gülüyorum... Mareşalin konakta yalnız olduğuna dair... emin olduğumu... söylediğimde neredeyse beni öpecekti... gerçekten dayıcığım... Zavallı şeytan... Aslında kendisine acımıyor da değilim... İyi adamdı doğrusu..."

"Ama, senin kulağını kesmek istemişti," dedi Gilles.

"Doğru... Alçak herif..."

"Ve dilini..."

"Evet... Gelsin de şimdi kessin bakalım."

Gillot ekmek bıçağını yakalayıp ayağa fırlamak ve bir kahraman tavrı takınmak istediyse de dengesini kaybederek iskemlesine çöküverdi.

"Demek şimdi halinden memnunsun?" diye sordu Gilles.

"Memnun da laf mı, dayıcığım? Bazen rüya gördüğümü zannediyorum... Sayın efendimizin emriyle bana bin ekü mükâfat verdiniz, dayıcığım... Bin ekü!.. Ben ömrümde bu kadar parayı bir arada görmedim."

Elini kesesine vurarak paralarını yokladı.

"Ve bir daha oraya gitmemeye karar verdin, öyle mi?" diye sordu Gilles.

"Delirdiniz mi dayıcığım?.. Hah hah sevgili dayıcığım delirmiş... Gidip dilimi de kestirmemi istiyor..."

"İyi ama Pardaillan artık orada olmadığına göre..."

"Ama ona ihanet ettiğim için... beni kesecekti... anlamıyor musunuz? Bin ekümün tadını çıkarmak istiyorum... Doyasıya içmek istiyorum... Dilim olmadan içmeyi nasıl beceririm?"

Gillot ağlamaklı oldu.

"Göster şu paralarını bana bakayım..." dedi Gilles.

Gillot keseyi açtı ve eküleri masanın üstüne boşaltıverdi. Yaşlı adamın gözlerinde hırs alevleri yandı.

"Ama bunları sana ben verdim," dedi hırsla, kemikli parmaklarıyla dağılmış paraları toplarken.

"Ayrıca..." diye kekeledi Gillot.

"Gene ne var?.." diye hırladı yaşlı adam.

"Hâlâ... vermen gereken şey... benim hakkım... Dayıcığım, içerken... söylemiştin... ama şimdi... gerisini vermelisin... belki de unuttun?"

"Ne diyorsun sen?" diyen Gilles kaşlarını çatarak nefesini tuttu.

"Mareşal demişti ki... üç bin ekü... üç bin... duydum... üç bin ekü... altın... Hadi dayıcığım... hadi yukarı çıkalım... kasana..."

"İçmeye devam et aptal!" dedi Gilles terden sırılsıklam olmuştu.

Gillot itaat etti ve kadehi başına dikti.

Dayı ayağa kalktı. Az evvelki eküler gözünü döndürmüştü.

"Budala budala konuşma... Hangi üç bin eküden bahsediyorsun? İyice sarhoş oldun sen!"

"Monsenyör... söyledi... dayı... Öde... yoksa mareşale... şikâyet ederim..."

"Ödeyeyim mi?" diye âdeta kükredi yaşlı adam. "Ya ödemezsem!.. Zavallı dayını mahvetmek mi istiyorsun?.. Boş ver öbürlerini, Gillot, canım yeğenim... Bak... zaten bin ekün var..."

"Pekâlâ," diye mırıldandı Gillot, yerinden kalkmaya çalışarak. "Görürüz... Öyle olsun... Ben bir kere monsenyöre..."

Dayı müthiş bir sesle, "Çeneni kapa!.." diye bağırdı.

Delikanlı, yaşlı adamın yüzündeki korkunç ifadeyi görünce susmayı doğru buldu.

Fakat Gilles, şimdi yeğeninin elindeki bin eküye de göz dikmişti. Onları da geri almak istiyordu.

"Gillot," dedi, "sen bu bin eküyü de bana ver. Nasıl olsa onları har vurup harman savuracak, ziyan edeceksin."

Gillot alaylı bir kahkaha attı.

"Dayım enikonu aklını oynattı! Bu parayı sana vereceğim, ha? Hay bunak herif... Ben üstelik o senin ağzına kadar dolu kasanın da üstüne oturacağım!"

Fakat Gillot, neye uğradığını anlayamadan, birdenbire dayısının kendisine hücum ettiğini gördü ve gık bile diyemeden, Gilles'in evvelceden hazırladığı bir iple oturduğu koltuğa sımsıkı bağlanıverdi.

Bu iş o kadar hızlı olup bitmişti ki Gillot, korku ve şaşkınlıktan ayılıp da kendine geldiği zaman ufak bir hareket yapmasına bile imkân kalmamıştı. Dayısının yüzüne bakınca vaktiyle mahzende kazığa bağlandığı zaman duyduğu ürpertiyi hissetti.

Yaşlı adam, bir yandan homur homur homurdanıyor, bir yandan da masanın üstünde duran eküleri avuçlayıp bir dolaba dolduruyordu. Masada az bir para bıraktıktan sonra yeğenine döndü. Ağzını çözdü.

Gillot çığlık atmaya başlamak için bundan yararlandı; Gilles sabırla bekledi. Yeğeni bağırışlarının faydasız olduğunu anlayıp sustuğunda Gilles ona anlayışlı bir şekilde şöyle dedi:

"Galiba aklın başına geldi. Şu elli eküyü sana bıraktım. Geri kalanı benim anlıyor musun? Aptal olan ben değilim, sensin. Mükâfatı hak eden sen değilsin, benim. Basit, değil mi?"

Yaşlı adam gülümsedi ve bir bardağa biraz şarap koyup yavaş yavaş içmeye başladı.

"Bu elli eküyü alır, buradan defolup gider, talihini başka yerde denersin. Sen daha ben ölmeden mirasıma göz dikersin ha? İşte ben de daha sağken senin malına konuveririm. Buradan git, bir daha gözüme görünme, yoksa seni gebertirim!"

Gillot hemen kararını verdi. Kaderine boyun eğmişti.

"Mademki siz öyle istiyorsunuz, dayıcığım, gideceğim... Bu elli zavallı ekü ile yetineceğim..."

"Nereye gideceksin bakayım?" diye sordu yaşlı adam, müthiş bir kahkahayla.

"Bilmem... Ama herhalde Paris'ten gideceğim."

"Çıkmadan önce gidip beni mareşale gammazlamayı da unutmazsın, değil mi? Ben seni bilirim, alçak herif. Sen de en az benim kadar paragözsün. Üç bin eküyü elde etmek için benim tarafımdan bıçaklanmayı göze alıyorsun. Üç bin altın ekü! Fakat hele böyle bir şey yapmaya kalk da bak, şu hançeri göğsüne nasıl saplarım, görürsün! Konuşmaman gerek... İyisi mi, dilini keseyim, bari o yandan korkum kalmasın!"

Gilles, şeytanca bir kahkaha attı.

"Zaten bunu da benim aklıma sen getirdin," diye devam etti. "Hani evvelce de kulaklarını kesmeyi aklıma getirmiştin ya... İnsanın aklına güzel şeyler getiriyorsun, Gillot..."

Gillot, korkusundan koltuğa serilmiş, bayılmış bir halde yatıyordu.

Gilles, bu hale aldırmadan eline aldığı bıçağı bilemeye koyuldu.

Bu iş bitince dolaplardan birinden bir kerpeten çıkarıp yarı baygın delikanlıya yaklaştı.

Fakat o zaman dil kesmenin kulak kesmek kadar kolay bir iş olmadığını gördü.

"Vay canına! Bir şekilde halledeceğim! Biz bu oğlanı, böyle parça parça kese kese bitireceğiz galiba..." diye söylendi.

Sonra yeğeninin nasıl görüneceğini düşünüp kıkırdadı.

O uğursuzdu.

Dışarıda kopan müthiş fırtınanın uğultusu evin içine kadar giriyor gibiydi.

Gillot aniden kendine geldi. Ve aynı anda tüm tereddütler kayboldu. Kurbanın yalvarmaya, çığlık atmaya bile zamanı olmadı.

Gilles, yeğeninin dilini kıstırmış çekiyor, kerpeteni gittikçe daha fazla sıkıyordu.

Talihsiz adam, gözleri kanlı, alın damarları şişmiş, çaresizlik içinde dişlerini sıktı.

Bu sessiz mücadele dehşet vericiydi.

Gillot birdenbire kısa bir homurtu çıkardı, ardından uzun, iğrenç, tiz, çılgınca bir haykırış kopardı: kıskaçlar dili ele geçirmişti! Kerpeten o dili koparmıştı!

"Çok kötü!" diye mırıldandı Gilles. "Mücadele etmeseydi, bıçağımla o şeyi temiz bir şekilde keserdim."

Lakin aynı şiddetli bir rüzgâr aniden pencereyi açıp masanın üzerindeki mumu söndürdüğünde, Gilles de birdenbire dehşet içinde ulumaya başladı. Gillot onu boğazından yakalamıştı!

Gillot, son bir gayretle kollarını bağlayan ipleri koparark ellerini kurtarmış ve dayısının gırtlağına sarılmıştı. Gillot korkunç, kan içinde bir canavara dönüşmüştü, bütün kuvvetini toplamış bir halde dayısının boğazını sıkıyordu. İkisi birlikte yere yuvarlandılar.

Birkaç dakika boyunca süren hırıltılar, iç çekişler, darbeler karanlıkta inledi. Sonra ortalığı bir sessizlik kapladı.

Gün ışıyıp açık pencereden ağır ağır girmeye başladığında biri kandan kıpkırmızı olmuş, diğeri boğazlanmış iki adamın birbirine dolaşık cesetlerini aydınlattı.

YİRMİ İKİNCİ BÖLÜM
TANRI BÖYLE İSTİYOR!

Panigarola, Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'nin mihrabı önünde diz çökmüş, dua ediyordu. Bu, bir dua da değildi aslında. Rahip kendi kendisiyle için için ve sessiz sedasız boğuşuyordu. Taştan bir heykel gibi hareketsizdi. Öyle ki kıyafetinin tek bir kıvrımı bile kıpırdamıyordu. Mihrabın önünde bu inançsız rahibin ettiği dua, aslında ibadetin en saf, en heybetli, en ideal haliydi. Doğaüstü bir varlığa değil, kendisine hitap ediyordu. İlahi olandan ne güç ne de iyilik istiyordu, ızdırap çeken ruhu için bir hakikat parıltısı arıyordu. Belki de sefil aşkına ve onu fethetmek için işlediği günahları yansıtıyor, kraliçenin emriyle Huguenotlara yönelik öfkeyi harlıyor, işin aslında Marillac'ı öldürmek gayesi taşıyordu. Ayrıca Alice'e olan aşkını ve asil bir şekilde göğüs göğüse olmaktan oldukça uzak bir pusuyla bir adam öldürmeyi düşünüyordu.

Fırtınanın dövdüğü kilisede rahip böylece dua ederken beri yanda Catherine de Médicis, küçük kapının kenarına sinmiş, Alice de Lux ile Kont Marillac'ın gelmelerini bekliyordu ve daha ötede, karanlık bir köşede de kraliçenin elli genç fahişesi, hançerleri ellerinde, taş kesilmiş gibi bekliyorlardı.

"İsa ve Sokrates acı çektiler. Fakat her ikisi de bir inanç uğrunda bu acılara dayandılar. Ben de onlar gibi acı çekiyorum. Lakin benim uğrunda ızdırap duyduğum şey nedir? İntikam almak gibi bayağı ve alçakça bir şey değil mi? İsa ve Sokrates benim gibi insanlardı. Tarih, yazılanlar, o dönemin tanıkları onların huzur içinde öldüklerini söylüyor. Mesih gibi büyük kardeşlikler düşleyen ben, Platon'un cumhuriyetinden daha güzel bir cumhuriyet tasarlayan ben, kendimde yalnızca nefret ve zincire vurulamayan bir tutku buluyorum... Neden? Bir kadın yoluma çıktığı için mi? Bu kadını sevdiğim için mi?.. Kendimi daha kesin bakmalıyım... Neden buradayım? Ne yapıyorum? Ve ne yaptım?.. Yaptığım şey kor-

kunç: Bir insana ulaşmak için, Tanrı adına konuşup, iyilik, bağışlama, adalet anlatacağım yerde kalabalığın ruhuna nefret yaydım. Bu yüzden adalet adına, talihsiz insanlardan oluşan bir kalabalığa insafsız olmamız gerektiğini belirttim; bağışlama adına, Katolikler gibi inanmayanları yok etmemiz gerektiğini savundum; iyilik adına ise nefreti serbest bıraktım... Huguenotlar yok edilecek çünkü yalandan ve para ile satın alınan dini görevlerden nefret ediyorlar... Çünkü onların sapkın, sahtekâr ve hain olduklarını ilan ettim... Çünkü Marillac'ı yok etmek istedim. Evet, benim için mesele bu! Catherine, Charles ve Guise'in planlarını görmezden geldim. Çünkü benim gibi onlar da öldürmek istiyorlardı! Neden? Umurumda değil! Önemli olan, tutkularımızı tatmin etmek için hepimizin birbirimize ihtiyaç duymamız ve korkunç ittifaklar kurmamız... Bu ittifakların Roma'daki kutsal engizisyonun gizli amaçlarına hizmet edip etmediği, kirli egemenlik ruhunun bizi diriltip yükseltmediği, dünyayı köleleştirmek isteyen gizli gücün elinde sefil araçlar olup olmadığımız benim için sorun değildi... Marillac'ı öldürmek istedim. İşte gerçek. O kadını elinden almak istedim. Öpücüğünün tek sahibi ben olmak istedim ve o öpücük için her yeri ateşe verdim... Şimdi neredeyim? Artık bazı durumları tartışmaktan kaçamam, artık kaçınılmaz olanın huzurundayım... Bugün Catherine'in adamı yanıma geldi ve bana şöyle söyledi: 'Bu gece yarısından hemen önce Saint-Germain l'Auxerrois'da olun. Alice sizi bekliyor.' Evet tam da böyle söylendi. Bu kadın, beni buraya sevgilime kavuşturacağı vaadiyle getirdi. Halbuki burada, birdenbire Marillac ile karşılaşıyorum. Bu hain kraliçe benden ne istiyor? Marillac'a şu elimdeki kâğıdı okutup onun da yüreğine, kendi çektiğim acıların birkaç mislini sokmamı mı istiyor? Ben Marki Panigarola, dağların ötesinde gururlu, sadık, dürüst bir beyefendi olarak tanınan ben... eskiden olduğu gibi bir adamı elimizde silahlarla teke tek dövüşte değil de bir kuytulardan çıkarılan kâğıt parçasıyla öldüreceğim... Üstelik bunu da beni sevmeyen bir kadın benim olsun diye yapacağım. Birbirine derinden bağlı iki varlık sonsuza kadar ayrılsın diye! Diyelim ki yaptım, ne olacak?.. O kadın benim oldu artık. Benim!.. Diyelim ki adamın işini bitirdim... artık onunla baş başayım, hem de uzaklarda? Nerede? Fark etmez?.. Ona doğru yaklaşıyorum... ağlıyor... hangi sözlerle teselli edeceğim onu?.. Alice, Alice beni dinle. Aşkımıza kulak ver... Aşk, hangi aşk?.. Nasıl bir nefretle karşılık verir? Gözlerinde nasıl bir aşağılama olur?.. ve o tapılası kadının, öpmelere doyamayacağım ağzından hangi kelime... Ah!.."

Tam bu sırada omzuna bir elin dokunduğunu hissederek titredi.

İçinden, "İşte, işte o korkunç saat geldi!" diye fısıldadı.

Kont Marillac ile Alice de Lux de el ele tutuşmuş, saadetten sarhoş bir halde ağır ağır mihraba yaklaştıkları sırada Rahip Panigarola'nın zihninden işte bunlar geçiyordu.

Catherine, duygusuz, dikkatli, biraz endişeyle şöyle dedi:

"İşte sizi birleştirecek kişi..."

İki nişanlı, ayağa kalkarak kukuletasını omuzlarına indirip onlara doğru dönen rahibin yüzüne baktılar.

O anın acısı tarif edilemezdi.

Alice, Panigarola'yı görünce sendeledi. Bütün vücudu ürperdi. Dudakları bembeyaz kesildi ve rahibin gözlerine dikili bakışlarında tarif edilmez bir dehşet belirdi.

O dehşet anlarında, düşürüldüğü tuzağı anlamıştı.

Şaşkın bakışlarını Panigarola'dan ayırarak kraliçeye çevirdi ve öyle müthiş bir dehşetle baktı ki Catherine bir adım geriledi. Alice ardından öyle derin bir acıyla konta baktı ki Marillac neler olduğunu anlamadığı halde bu bakışla karşılaşınca bir an sendeledi. Alice'in bakışları başladığı yere, rahibe geri döndü.

Marillac sanki koskoca bir heykel düşüp paramparça olmuş gibi zihninde düşüncelerinin dağıldığını hissetti.

Ne oluyordu?

Ama korkunç, imkânsız gibi görünse de kesin, devasa ve inanılmaz derecede feci bir durumun yaşandığını kör edici bir netlikte görüyor gibiydi.

Dudakları sımsıkı ve mosmor bir yüzle Catherine, olacakları bekliyordu.

Rahip sadece Alice'i görüyordu... Sadece onu!

Ancak bir iki saniye sürdü.

Ama bu iki saniye Panigarola'nın ruhunda sonsuz bir umutsuzluğun doğmasına sebep olmuştu. Alice'in tavrında öyle derin, öyle büyük, öyle gerçek, öyle saf bir aşk vardı ki gölgeler bile aydınlanmış gibiydi.

Ve gözleri...

İri kahverengi gözleri rahibe döndü. Konuştular. Nasıl da ağladılar. Sonsuz bir hüzne ve acıya dalmış o gözlerden nasıl da yüce dualar ediliyordu...

"*Onun yerine beni öldür*," dedi o gözler. "*Bana istediğini yap, işkence et. Ona dokunma. Ona... nişanlıma, sevgilime, âşık olduğum adama dokunma. Eğer cellattan daha katı yürekli değilsen ona zarar verme...*"

Âşık bir kadının bu sessiz duası, dayanılmaz acının bu yalvarışı, bu yoğun yakarış, bir hançerin etine sağlanmasıyla aynı keskinlik, aynı karşı konulmaz güçle rahibin ruhuna işledi.

Mucizevi bir iradenin karşısında duruyordu.

Her şey bu iradenin karşısında paramparça oluyordu. Aşk, kin, intikam, hiddet, tüm bu duygular, elinizde meşaleyle zifirî karanlık bir mağaraya aniden girdiğinizde telaşla havalanan kuşlar gibi dağılmak üzereydi.

Rengi küle dönmüştü.

Bu iki saniye geçip de kendine döndüğünde, Alice'e karşı büyük bir hüzün hissediyor olmasına oldukça şaşırdı... Bir tufanın ardından okyanusun, kıyısındaki ülkenin dağlarını, ormanlarını, yollarını sular altında bırakması gibi bu merhamet de onu tamamen içine çekti.

Sanki tanık olmalarını istercesine ellerini kilisenin kubbesine doğru kaldırdı, sonra gözlerini, içinden tüm ruhunun geçtiği anlaşılan bir merhamet ifadesiyle aşağı indirdi; Alice de Lux bir sevinç, umut ve minnet çığlığı atacaktı ki rahip bayıldı.

Bu fedakârlık onun tüm takatini yiyip bitirmişti.

Marillac ise Alice'in kolları arasından sıyrılıp Catherine'e doğru bir iki adım attı.

"Madam," dedi sertçe, "bu nedir? Bu adam kim?.. Böyle rahip mi olur? Baksanıza... cübbesinin altında bir soylunun elbisesi var!"

Panigarola'nın cübbesi açılmış, altındaki muhteşem elbisesi belirmişti. Rahip kenetlenmiş elinde hâlâ buruşuk bir kağıt tutuyordu.

"Gel," dedi Alice nefes nefese, "kaçalım, gidelim!

"Madam," diye âdeta kükredi kont, "bu adam kim?"

"Bilmiyorum," diye cevap verdi Catherine, "ama bakın elinde tuttuğu bu kâğıt belki meseleyi aydınlatır."

Ve aynı anda kraliçe çığlık attı.

"Ah! Tanıdım! Bu, Marki Panigarola! İyi ama benim konuştuğum rahip yerine onun burada ne işi var?"

Marillac eğildi. Rahibin kasılmış elindeki buruşuk kâğıdı hızla çekerek bir kısmını koparıp aldı.

"Panigarola!" diye hırladı. "Panigarola! İyi de benden ne istiyor?"

O anda iki bileği, iki zayıf el tarafından tutuldu, buz gibi, yumuşak bu eller diğer elleri kuvvetsizce sıktı. Alice'in yüzü onunkinden birkaç santim ötede belirdi. Bakışları delice, karanlık, anlaşılamaz, duygular arasında gidip geliyordu. Konta yaklaştı ve nefes nefese, zar zor duyulur bir sesle fısıldadı:

"Okuma..."

"Alice, orada ne olduğunu biliyor musun?"

"Okuma!.. Gel... kaçalım... ölüm peşimizde..."

"Alice, gerçek burada! Jeanne d'Albret'nin bildiği gerçek!.. Annemin benden sakladığı gerçek!.."

Şuursuzca konuşuyordu. Bir ateş çemberi âdeta başını sarmış gibiydi.

"Okuma... Bana ne kadar âşık olduğunu kanıtla. Bana bak! Seni seviyorum, seni nasıl sevdiğimi tahmin bile edemezsin. Okuma onu sevgilim. O adamın kâğıdını okuma!"

"Alice, sen bu adamı tanıyor musun?"

Sesinde garip tınılar oluşmuştu. Artık onu tanıyamıyordu. Alice'in sesindeki korku, dehşet Marillac'ın şüphelerini daha da artırıyordu.

Zavallı kadın umutsuzca bir çabayla sevgilisinden kâğıdı almaya çalıştı.

Marillac son derece nazik bir hareketle ellerini Alice'inkilerden kurtarıp mihraba gitti, zorlukla tutabildiği kâğıdı bir mumun yanına yerleştirdi.

Alice diz çöktü ve fısıldamaya başladı:

"Ah sevgilim. Hayatımın tek aşkı... Hoşça kal... hiç bilemeyeceksin... nasıl da hayranlıkla sevdiğimi... elveda..."

Ve parmağından hiç çıkarmadığı bir yüzüğün taşını ağzına doğru götürdü.

Sonra aşk ve ümitsizlik dolu gözlerle Marillac'a bakarak ölümü beklemeye koyuldu.

Konta gelince, mum ışığının altında buruşuk kâğıt parçasında şu satırları okumuştu:

"*Ben Alice de Lux, âşığım Marki de Panigarola'dan olan çocuğumu kendi ellerimle öldürdüğümü itiraf ederim. Eğer çocuğumun cesedi bulunmuş olsaydı, beni...*"

Kâğıdın diğer kısmı rahibin elinde kaldığı için kont ancak bu kadarını okuyabildi.

Kont döndüğü vakit yüzü o kadar değişmişti ki kraliçe kendisini tanıyamadı. Birkaç adım ötede, elinde hançeriyle bir köşeye kıvrılmış olan Catherine bu sahneyi seyrediyordu.

Kont onu görmedi.

Alice kollarını ona doğru uzattı ve zayıf bir sesle, ölüm bedeninde kol gezerken şöyle dedi:

"Seni seviyorum!.."

Marillac onu ne gördü ne de duydu.

Yaşadığına, birdenbire üzerine çöken müthiş acının onu nasıl ezmediğine şaşırmıştı; zihninde oluşan berraklık tek bir noktayı, kendine sorduğu o soruyu güçlü bir şekilde aydınlatıyordu:

"Nasıl öleceğim?"

Büyük bir gayretle dayandığı mihrabı terk etti ve tereddüt içinde kraliçeye doğru yaklaştı.

Geri kalan her şey bir karanlığın içinde kaybolmuştu. Bu korkunç bilginin yarattığı acının henüz yeni farkına varmıştı. Onun için şu anda hayatın dehşetinden daha başka hiçbir şey yoktu. Değil bir saat, bir dakika bile yaşamak ona imkânsız geliyordu. Hayır! İnsan kalbi böyle acılara dayanamazdı. Ancak çok ateşli, güçlü bir yürek gerekirdi.

Donuk bakışlarla etrafına bakındı.

Ardından, kollarını açmış, gözlerini ona dikmiş, "Seni seviyorum!" diyen Alice'in olduğu kısımda bir anlığına durakladı.

Alice'i görmedi. Bakışları kraliçeye ulaştı.

Derken donuk bakışlarında belli belirsiz bir seğirme oldu. Bu yavaş yavaş kendine geldiğinin habercisiydi.

Catherine de Médicis hiçbir şey yapamadan onun gelişini izledi. Korkunun etkisi altındaydı hâlâ. Şaşkınlık içinde bu kadarının fazla olduğunu, çizgiyi aştığını düşündü. Ama oğlunu öldürmeye dönük kararlılığı yeniden hâkim oldu.

Marillac ona yaklaştığında gülümsedi.

Ama ne gülümseme!

Kekeleyerek konuşmaya başladığında kraliçe onu zar zor anladı.

"Mutlu musunuz, anne? Beni neden... böyle... öldürmek... istiyorsunuz?"

Catherine oğlunun her şeyi anladığını gördü ve bu anlayış tüm efsunu bozdu. Korkunç bir hamleyle doğrularak elinde bir haç gibi duran fakat aslında bir hançer olan silahı havaya kaldırdı ve âdeta hırladı.

"Kont, sizi ben öldürmüyorum... bu haç öldürüyor!.. Sizi Tanrı uğruna öldürüyor! Tanrı böyle istiyor!.."

Ve sesini gürleştirerek tekrarladı.

"Tanrı böyle istiyor!"

Aynı anda kilisede garip bir uğultu belirdi. Dışarıda gürleyen fırtınanın kapıları kırdığı ve rüzgârın minbere doğru estiği söylenebilirdi.

Hışırdayan elbiselerin, sandalyelerin arasından ilerleyen adımların sesi önce belli belirsiz duyuldu, sonra gittikçe yaklaşan vahşice bağıran insan seslerine karıştı.

"Tanrı böyle istiyor!. Tanrı böyle istiyor!"

Marillac, bir kâbusun içindeymiş kendisine doğru korku ve nefretle ilerleyen kadınları, gölgelerin ellerindeki hançerlerin parıltılarıyla parladığını gördü.

Sonra bakışları Alice'e kaydı.

Ve bir anda evrende sadece o varmış gibi baktı ona.

"Seni seviyorum..." dedi talihsiz kadın.

Marillac sadece bu sesi duymaya başladı.

Düşünceleri dağıldı, aklı büyük bir patlamayla çöktü; bir an için kafatasının içini ulumalar doldurmuş, kasları ve sinirleri feryat ediyor, beyni çığlık atıyormuş gibi geldi, ardından artık hiçbir şey duymuyormuş gibi geldi, ateş çemberi zihninden uzaklaştı, içinde müthiş bir hafifleme gerçekleşti, ışıl ışıl gülümsemeye başladı.

Delirmişti.

Derken bu delirmiş adam Alice'e doğru yürümeye başladı.

"Seni seviyorum," diye tekrarladı Alice.

O da karşılık verdi.

"Seni seviyorum... bekle beni... geliyorum..."

"Aman Tanrım," dedi Alice, "beni affediyorsunuz..."

Aynı anda sevgilisinin bedeni yanına çöktü; ona aynı anda ondan fazla hançer isabet etmişti.

"Bu da ne?" diye tısladı. "Neler oluyor? Orada kim var?.. Dinle! Bak!.. Hadi kaçalım!.. Kalk!"

Cansız bedeni kaldırmaya çalışıyordu ama çok ağırdı.

Alice de Lux de kalabalığın hücumuna uğramıştı. Öfkeli eller onun üzerindeydi, elbisesini yırtıyorlardı... Kanlar içinde, bitkin, neredeyse çıplak olan Alice çaresizce kontun cansız bedenine siper olmaya çalışıyordu ve nefesi yavaş yavaş kesilmeye başlamıştı.

"Onu bırakın! Merhamet edin! Beni öldürün!" diye yalvarıyordu.

O anda büyük bir haykırış kiliseyi inletti.

"Ölüm! İki haine de ölüm! Bearn'lılara ölüm!"

Kontun bedenine birkaç hançer daha saplandı.

Yüzü kan ile tamamen kaplanmış gözyaşları içindeki Alice, azametli bir ifadeyle ayakta mihraba yaslanmış duran, hançerini göğe kaldırmış, bir ayağı Marillac'ın göğsünde korkunç ve hiddetli bir şekilde haykıran kraliçeyi gördü:

"Kraliçenin ve Tanrı'nın düşmanları işte bu şekilde can verir!"

"Ona merhamet et," diye yalvardı Alice. "Beni öldür! Bırak o yaşasın!"

"Kızlarım! Kızlarım!" diye haykırdı Catherine. "Kraliçenin ve Tanrı'nın düşmanlarına aman vermeyeceğinize yemin edin!

Tanrı böyle istiyor!.."

Alice, dehşet içinde, sanki Catherine'e göstermek istercesine sevgilisinin morarmış kafasını kaldırmayı başardı. Bir eliyle de kraliçenin elbisesine sıkıca yapıştı.

Elli kadın öldürmeye yemin ederken hançerler inip kalkıyor, ağızlar köpürüyor, gözler parlarken talihsiz kadın son bir umutla şöyle haykırdı:

"Lanet olasıca!.. Kan ve cinayetin kraliçesi! Oğlunu arıyordun! Bak! İşte, burada!.."

Yarı çıplak bir halde ve vücudundaki yirmiden fazla yaradan kanlar akarak yerde yatan sevgilisinin dudaklarına kendi kanlı dudaklarını yapıştırdı. Ölürken söylediği son söz şu oldu:

"Seni seviyorum!"

YİRMİ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
MEZARLIKTA

Kilise sessizliğe gömülünce kraliçenin bir işaretiyle kanlı işlerini bitirmiş olan elli kız, birer birer kilisenin kapısından karanlık sokağa çıkıp kayboldu. Yalnız bunlardan birisi, kilisenin yan kapılarından birinin yakınında bekleyen dört beş kişiyle alçak sesle bir şeyler konuşru.

Adamlar biraz sonra kiliseye girdiler ve mihrapta diz çökmüş, tamamen siyahlara bürünmüş bir kadın gördüler.

Kadın onlara Kont Marillac'ın cansız bedenini gösterdi.

"Ya bu?" dedi adamlardan biri Alice de Lux'ü işaret ederek.

Kadın hayır anlamında başını sallayınca adamlar Marillac'ı alıp kiliseden çıktılar.

Kilise, yine sessizliğe gömülünce Catherine yavaş yavaş ayağa kalkarak mihraptaki dört şamdanın hepsini söndürdü. Artık sadece tonozlardaki kandillerin hafif ışığı aydınlatıyordu etrafı, kraliçe dikkatlice yere eğilerek boylu boyunca yatan bir karaltıyı ayıltmaya çalıştı.

Bu karaltı, Rahip Panigarola idi.

Kraliçe elini rahibin göğsüne koydu ve kalbinin şiddetle attığını gördü. Bu yüzden kesesinden bir şişe çıkardı ve tıpasını açarak baygın adamın onu solumasını sağladı.

Bir süre hiç hareket olmadı...

"Olsun, yaşıyor hiç değilse..." dedi kendi kendine.

Sonunda rahip hafifçe bir irkilmeyle kendine geldi ve gözlerini açtı. Daha sonra Catherine, ona az önce solutturduğu sıvıdan bir ya da iki damlayı dudaklarına döktü; bu, Ruggieri tarafından yapılmış ve gücünü defalarca deneyimlediği şiddetli ve tiksindirici bir uyarıcıydı.

"İyi," dedi kraliçe. "Ne bir şey gördü ne de duydu."

Panigarola ayağa kalkmıştı.

Sanki mezardan kalkıyormuş gibi hissetmişti. Ve kararsız, zayıf düşünebilme kabiliyeti ona ölümün uzak köşelerinden geri dönüyormuş gibiydi. Gerçekten de kraliçenin bu yardımı olmasa, yere yığılmasına sebep olan bayılmasının ölümle sonuçlanması muhtemeldi.

Catherine, kendisini elinden tutup Alice'in kanlı ölüsüne kadar götürdü ve sakin bir sesle şöyle dedi.

"Öldü, zavallı markim. Görüyorsunuz, öldürdü onu... Çaresizce tanık oldum bu cinayete... Sizin elinizdeki kâğıdı okuyunca zavallı kızı kanlar içinde bıraktı. Bütün vücudunu paramparça etti... İyi ki kendisinin kanlar içinde kiliseden çıktığını gören refakatçilerim, bana bir fenalık etti sanmışlar ve onun da canını cehenneme yollamışlar... Şimdi cesedi, Seine Nehri'nin dalgaları arasında çalkanıp duruyordur... Ben gidiyorum, marki. Bu biçare kızın ölüsünü de sizin özenli ellerinize bırakıyorum... Tanrı ruhuna merhamet etsin."

Kraliçe alçak, yavaş, monoton bir sesle konuşmuştu.

Rahip bir harekette bulunmamıştı. Söylediklerini duymuş muydu? Muhtemelen evet. Ama kraliçe, onu sebebini tam anlayamadığı, karşı aşılmaz bir korkuyla doldurmuştu.

Derken Catherine kötülüklerini uygulamak için çıktığı karanlığa geri dönen bir iblis gibi geri çekildi. Birkaç dakika sonra tek başına, elinde hançeri, bir şövalye gibi cesurca, ruhu nefretle dolu, huzurlu, güçlü, büyük condottiri'den miras aldığı sağlamlıkla sokaklardan, haydutların geceleyin kol gezdiği yerlerden yürüyerek konağına döndü

Panigarola yalnız kalınca Alice'in ölüsüne eğildi. En azından dışarıdan hiçbir duygu belirtisi göstermiyordu.

Eli çıplak, soğumakta olan göğsün üzerindeydi, bu kar beyazlığındaki göğsün altında hiçbir canlılık belirtisi yoktu. Alice gerçekten ölmüştü.

Rahip ayağa kalkıp bir şey arıyormuş gibi çevresine bakındı. Derken buldu. Kilisenin kutsal su tasına giderek mendilini ıslattı ve geri gelip ölünün vücudundaki kanları nazikçe silmeye başladı.

Karanlık derin bir belirsizlik yaratmasına rağmen iyi görüyor,

tereddüt etmeden ve bütün bir sessizlik içinde hareket ediyordu.

Tam üç defa mendilini yıkayıp geri döndü.

Kilisenin kutsal su tası kanla dolmuş gibiydi.

Tuhaftır ki Alice yüzünden hiç yara almamıştı; kanlar omuzlarından, göğsünden ve boğazından geliyordu.

Bütün bu yaraları temizlemeyi bitirdiğinde, rahip bir an için cesede baktı: Alice'in solgun yüzü, deyim yerindeyse ideale yakın muhteşem güzelliği, gece lambasının kararsız ışığında belirdi. Saçları açılmıştı ve omuzlarının üstüne dökülüyordu. Dudaklarında hiçbir kıpırtı yok gibiydi; ölümün kondurduğu gizemli hafif tebessüm hariç... O hayranlık uyandırıcı göğüsleri, sanki birazdan derin bir nefes alıp uykudan uyanacakmış gibi duruyordu.

Panigarola, cesedi iyice kontrol etti.

Tam on yedi yara izi vardı. Fakat bunların hepsi de âdeta cilt kısmında, genişçe sıyrıklardan ibaretti ve hiçbiri öldürücü olabilecek gibi görünmüyordu.

Marki, hayretle başını salladı ve "Bunlar öldürücü yaralar değil," diye fısıldadı.

Asıl ölüm sebebini araştırırken Alice'in sağ elinin işaret parmağındaki kedi yavrusu biçimindeki taşlı büyük yüzüğü fark etti. Sertleşmeye başlayan cesedin parmağından yüzüğü zorlanarak çıkardı.

Bir mum yaktı ve yüzüğü marazi bir merakla incelemeye başladı.

Yavru kedinin karnını açtığında küçük beyaz toz taneleri gördü ve bir problemi yeni çözen bir bilim adamı gibi gülümsedi.

İçindeki tozların kaybolmaması için kapağını dikkatle kapadı, sonra da yüzüğü kendi serçe parmağına taktı.

"Nişan yüzüğümüz," diye mırıldandı ciddi bir şekilde; ne bir ironi ne bir üzüntü vardı bu ifadede.

Alice dönerek onun çıplaklığını örtmeye çalıştı ama korsajının yırtık parçalarını tam tutamadığı için sırtındaki kahverengi rahip cübbesini çıkarıp cesedi ona sardı.

O şık soylu elbisesiyle kalmıştı.

Cübbeye sardığı cesedi güçlü bir hamleyle, neredeyse hiç çaba harcamadan kollarına aldı ve az önce Ruggieri'nin açıp kendisini ki-

liseye soktuğu kapıya yöneldi.

Kapının hemen önünde bir araba bekliyordu, kraliçenin gönderdiği arabaydı bu.

Postacı kıyafeti giymiş adam, Marki Panigarola'yı görünce sokularak, "Monsenyör, işte arabanız hazır," dedi.

Panigarola, şaşırmadı, "Bu araba burada beni mi bekliyordu?" diye sordu.

"Evet, monsenyör... Emir aldım. Sizi doğruca Lyon yolundan İtalya'ya götüreceğim. Binme nezaketini gösteriniz."

Marki cevap vermeden arabanın kapısını açarak Alice'in cesedini düşmeyecek bir şekilde içerideki koltuğun üstüne yatırdıktan sonra tekrar kapıyı kapadı ve arabanın önüne geçip hayvanları dizginlerinden tutarak ağır ağır yürümeye başladı.

Arabacı hayretler içinde bu sahneyi izliyordu kendi kendine şöyle düşündü:

"*Bu, kraliçenin bana söylediği damat olmalı... Arabanın içindeki de gelin... İyi ama neden bir rahibin cübbesi var üzerinde?*"

Saat, sabahın ikisine yaklaşıyordu. O gece, bacaları yıkan, ağaçları kökünden neredeyse söken, yağmurla karışık müthiş bir fırtına Paris'i kasıp kavuruyordu.[2] Büyük bir yıldırım, simsiyah gökyüzünü âdeta yırttı. Ve yıldırımın sarımsı parıltısı ağır ağır ilerleyen bu arabayı aydınlattı. Muhteşem bir kıyafet giymiş, başı açık, dik duruşlu, atların dizginleri elinde mekanik bir edayla yürüyen bir soylu ve arkasında bir cenazenin ardı sıra ilerliyormuş gibi görünen arabacı...

Rüzgâr zaman zaman ilerleyişlerini yavaşlatıyordu, atlar rüzgâra karşı kafalarını iyice eğerek yürümeye çabalarken bacakları titriyordu.

Savaşçıların naralarından çok bir hayaletin ulumalarını andıran bu havada önü sıra ilerleyen beyefendiden daha da korkan arabacı arabanın en arkasına geçip tekerlekleri kendine siper alarak yürümeye başladı.

Panigarola durdu ama hiç kıpırdamıyordu. Öfkeli yüzünü ateşli gökyüzüne kaldırdı.

2. Bu fırtınayı, söz konusu sahneyi daha da dehşetli hale getirmek, kendi başına zaten fazlasıyla dramatik olan bir sahneyi daha da dramatize etmek için koymadık. Bu fırtınadan bahsediyoruz çünkü zamanın kronikleri bu dönemlerde böyle bir fırtınanın koptuğundan bahsediyor, hepsi bu. (yazarın notu)

Bu duygusal patlama geçince tekerleklerin tıkırtıları, rüzgârın uğultusu ve diğer hengâme arasında yürüyüşüne deva etti.

"Nereye gidiyor? Nereye gidiyor?" diye fısıldadı yeniden arabacı. "Balayı için... saçma... korkmaya başladım..."

Tam bu esnada Panigarola durunca arabacı da ürkek ürkek çevresine bakındı ve korkusundan hemen haç çıkararak kekeledi:

"Masum Azizler Mezarlığı!.."

Panigarola, civardaki küçük bir evin penceresine doğru seslenmeye gitti.

Arabacı, gelin zannettiği kişinin rüzgârla açılan rahip elbisesi içindeki sapsarı ölü yüzünü görünce artık yerinde duramadı. Hayvanlardan birinin eyerine sıçrayıp oturdu ve ağır araba sanki bir korku dalgası tarafından sürükleniyormuş gibi gecenin karanlığına karıştı.

"Kim o?" diye titrek bir ses geldi Panigarola'nın çaldığı kapının diğer tarafından.

"Mezarcı sen misin?" diye sordu marki. "Aç kapıyı."

Kulübenin kapısı açılmış, elinde tüten bir kandil olduğu halde yaşlı bir adam belirmişti.

Adam, böyle bir saatte onu uyandıran garip ziyaretçiye bir an baktı. Sonra hayret içinde, "Muhterem Panigarola!" dedi. "Fakat bu kıyafetiniz de ne?"

"Demek beni tanıyorsun?"

"Sizi tanımayan kaldı mı?"

"İyi! Kim olduğumu duyduysan, bana itaat etmemenin sana neye mal olacağını biliyorsundur."

"Ah! Benim gibi zavallı bir adam, sarayın bile çekindiğinin söylendiği... Kutsal Baba'mızın temsilcisi... kutsal bir adamın emirlerine nasıl itaatsizlik edebilir?.. Ben cahilin biriyim... şu küçük deliğimde yaşıyorum... ama sizin gibi saygın bir insanın benim üzerimde her türlü gücü var..."

"İyi! Çabuk kazmanı, küreğini al."

"Yoksa?.." diye sordu yaşlı adam korkuyla.

"Mezar kazacaksın, evet!" dedi Panigarola mezarcıyı donduran

bir sesle. "Merak etmeye, sorgulamaya, direnmeye cüret etme... kazmayı al ve yürü!"

Mezarcı ürperdi. Döktüğü soğuk terler saçlarını ıslatmaya başlamıştı. Duyduğu bu ses ona bir insana aitmiş gibi gelmiyordu. Bir mezarın dibinden yükseliyordu sanki. Boğuk, sert, kederli bir tınlaması vardı ve haykırarak inliyor gibiydi. Cam gibi donuk bakışlara ve bembeyaz dudaklara sahip rahip, yaşlı adama, kalabalıkları etkisi altına alan uhrevi güce değil, hayalî varlıkların daha ürkütücü gücüne sahipmiş gibi gelmeye başlamıştı.

Korkuyla kazma ile küreğini sessizce aldı.

Bu davetsiz misafirin işaretiyle mezarlığın kapısını açtı ve girdi.

Panigarola, Alice'in cesedini kollarına almış ve yürürken hiçbir kelimenin tarif edemeyeceği bir nezaketle ona sarılmıştı.

Ona aşkını itiraf eden bakireye en tutkulu âşığın sarılabileceği gibi sarıldı.

Acılı bir anne gibi sarılıyordu ona; diriltmeye çalıştığı sevgili çocuğunun cesedine sarılan bir anne gibi.

Ve kilisedeyken bir bakışıyla Alice'i affettiğini anladığı andaki gibi gözlerini o sonsuz merhamet, ruhları kaplayan büyük merhamet ifadesiyle kaldırdı...

Mezarcı durmuştu...

Panigarola da durdu...

Yaşlı adam titreyen elleriyle aceleyle kazmaya başladı.

Bir saat kadar çalıştıktan sonra kâfi derinlikte bir çukur kazınca durdu.

Aynı müddet zarfında Alice de Lux'ün ilk sevgilisi Marki Panigarola sevgilisinin cansız bedenini giderek derinleşen çukurun kenarında kollarında tuttu. En ufak bir yorgunluk bile hissetmemişti. Merhametle bakan gözleri, kirpiklerini bile kıpırdatmadan ölü kadının yüzüne kilitlenmişti. Mezarcı kazmaya devam ederken, yıldırımlar kurşuni bir örtü gibi göğü sararken, rüzgârın yerinden söktüğü tahta haçlar ve kuru dallar sağına soluna düşerken o, ümitsizliğin ve merhametin temsili bir heykel gibi duruyordu.

Mezarcı çukurdan çıkınca Panigarola mezara inerek sevdiği tek kadının ölüsünü oraya uzattı.

Yüzünü, ellerini ve bütün vücudunu rahip cübbesine iyice sardı.

Sonra tekrar mezardan çıktı.

Bembeyaz saçları rüzgârda uçuşan ihtiyar mezarcı, eliyle cansız bedeni işaret ederek şaşkınlık içinde, "Tabutsuz mu gömeceğiz?" diye sordu.

Panigarola, "Lüzumu yok," karşılığını verdi.

"Ama, iyi örtülü değil ki..."

"Birazdan daha iyi örtülecektir."

Mezarcı bu sözlerin anlamını kavrayamadı veya belki de tam duyamadı; o sırada bir gök gürültüsünün kükremesi duyulmuştu.

Çukura bir kürek toprak atmıştı ki Panigarola, mezarcıyı elinden tuttu.

"Dur," dedi.

Çukura eğilmiş olan mezarcı tekrar doğruldu. Panigarola devam etti.

"Mezarda birisi eksik!.."

"Kim?.."

"Ben!.."

Mezarcı dehşetle ayakları üstünde duramıyormuş gibi sallandı. Korkunun sınırlarında dolaşıyordu... Anlayamıyordu... Yaşıyor muydu, yoksa rüya mı görüyordu, kendisi de ayırt edemez olmuştu.

"Şimdi git," dedi Panigarola. "Bir saat sonra gelirsin ve... Sözümü iyi dinle..."

"Dinliyorum..." dedi yaşlı adam dişlerinin arasından.

"Çukura hiç bakmadan toprakla dolduracaksın... mezarda iki ölü olacak... benimki ve onunki... İkimizi de gömersin..."

"Evet!"

"Şunu al."

Panigarola, mezarcıya, altın dolu bir kese uzatınca ihtiyarın içine biraz güven geldi.

"Konuşmamam için mi veriyorsunuz?" diye sordu korku ve açgözlülük arasında şaşırmış bir gülümseyişle.

Panigarola hayır anlamında başını salladı.

"Yani emeğimin karşılığı olarak mı?"

"Bu gece burada olanlar hakkında tek kelime edersen asılırsın. Birileri bizi izliyor. Ben öldükten sonra seni izlemeye devam edecekler. Yaptığın iş için de, sen bir mezarcısın, sana para vermeye lüzum yok."

"Öyleyse bu altınları ne diye veriyorsunuz?"

"Dinle... Belki bir hafta, belki de bir ay sonra buraya bir çocuk... siyah saçlı, siyah gözlü, zayıf ve çelimsiz... altı yaşlarında bir çocuk gelirse onu elinden tutup, 'Annenin mezarını arıyorsan, işte burada,' diye bu mezarı göstereceksin. Anladın mı?"

"Anladım..."

"Çocuğun adı Jacques-Clément."

"Jacques-Clément... Unutmam. İstediği kadar gelip dua edebilir, ağlayabilir."

Panigarola'nın yüzünde bir memnuniyet ifadesi belirdi. Belki de oğlunu düşünmek kalbini yumuşamaya başlamıştı. Belki de daha insani bir acı içerisinde bulunduğu çaresizlik buzlarını eritmeye başlamıştı. Çünkü daha boğuk bir sesle şöyle konuştu:

"Haydi, şimdi git... Unutma, bir saat sonra geri gel!"

Mezarcı geri çekildi ve uzaklaştı, gözleri çukurun kenarında hareketsiz duran, içinden çıktığı mezara geri girmeye hazırlanan bir hayalete benzeyen bu adama çevrildi.

Üzerine yine müthiş bir korku çöktü. Bacaklarının gücü tükenir gibi olunca yanı başındaki tahta bir haça yaslandı ve markiyi gözlemeye devam etti. Çakan bir şimşeğin ışığında Panigarola'nın çukura eğildiğini gördü.

Karanlık tekrar geri geldi.

Mezarcı dehşet içinde inledi ve tırnaklarını tahta haça batırdı, çığlığı fırtınanın ulumalarına karıştı.

Mezarlığı ikinci bir yıldırım aydınlattı. Gücü tükenen mezarcı dizlerinin üzerine düştü. Bu defa çukurun kenarında kimse yoktu.

Panigarola, Alice'in cesedinin yanına uzandı, ölü kadına doğru döndü. Hançerini çıkarmıştı. Az önce Alice'in parmağından aldığı yüzüğün kapağını açıp ağzına yaklaştırdı. Eğer bu zehir onu öldür-

mezse hançeri kullanmak niyetindeydi.

Kalan zehri ağzına boşalttı.

Sustu. Düşüncelerini toparlamakta zorlanmaya başladı. Sağ kolunu Alice'in cansız boynunun altından geçirdi. Ölümü bekliyordu. Ölü kadının gözleri tamamen açılmıştı, sanki onu görmeye çalışıyormuş gibiydi. Bu gözlerde ne nefret ne de sevgi vardı, sadece sonsuz, insanüstü bir merhamet ifadesi vardı.

Yirmi adım kadar ötede, tahta haçın dibine çökmüş, bitkin, rengi solmuş mezarcı bekliyordu. Rahibin söylediği süre geçmişti. Biraz daha geçti. Fırtına yavaş yavaş dinmeye başladı. Gün ışımaya başladığında, apaçık bir gökyüzü altında, güneş ışınları yükseldiğinde, işte o zaman, bilinci yerine gelen yaşlı adam çukurun kenarına sürünerek gitti. Ancak korkunç kâbusların sebep olacağı bir ürkeklikle aşağıya baktı.

İki ölü yüz yüze, gözleri açık, ağızları kapalı, birbirlerine bakıyor, gülümsüyor, anlaşılmayan ama tatlı şeyler söylüyor gibiydiler.

Yaşlı adam omuzlarındaki koyun pöstekisini alıp bu iki cansız bedenin üzerini örttü.

Ardından aceleyle çukuru doldurmaya koyuldu.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
PIPEAU'NUN AŞKI

Şövalye Pardaillan'ın ortadan kayboluşundan beri Paris'in en meşgul, en yoğun şahsiyetlerinden biri de hiç şüphesiz, dostumuz Pipeau'ydu.

Sahtekârlık kemiklerine, hırsızlık da iliklerine kadar işlemiş olan bu köpek, önceleri Montmorency konağında, tahayyül edebileceği cennetlerin âlâsını bulmuştu. Binbir hile ve kurnazlıkla aşçıbaşının gözüne girmeye muvaffak olmuş, kendisini ona sevdirmişti. Pipeau'nun dostluğu ise asla hakiki değildi, o yalnızca aaşçınınyemeklerini seviyordu, kendisini değil.

"Beni ne kadar da seviyor," dedi aşçı, "bacaklarımın arasında nasıl da dolanıyor. Benden hiç ayrılmak istemiyor. Nasıl da gözlerimin içine bakıyor. Bu köpeğin beni bu kadar sevmesi gerçekten harika bir şey."

Aşçı işte böyle üstüne pek düşünmeden konuşuyordu.

Halbuki Pipeau'nun gerçek düşüncelerini duysa kim bilir neler söylerdi?

Devamlı sallanan kuyruk, masumane bakışlar, aşçının verdiğini yemekten zevk aldığını göstermek için ellerini yalamalar, dostane havlamalar, hepsi numaraydı ama aşçıbaşının kahkahalarla gülmesini sağlıyordu.

Ama köpeğin ikiyüzlü, açgözlü ve üçkâğıtçı olduğunu nereden bilebilirdi?

Pipeau ne kadar aç olursa olsun aşçının elinden nadiren yemek yerdi. Bunun basit bir sebebi vardı ve aşçı tarafından pek anlaşılmıyordu: Pipeau, onu kullanıyordu.

Aşçıdan gizli çok daha güzel yemekleri aşırıyordu.

"Açgözlü bir hayvan değil," diyordu adam, "bu da beni nasıl

sevdiğini gösteriyor."

Açgözlü değil mi! Yüce Tanrım! İşte adına böyle hiçbir leke sürdürülmez. Pipeau bunun için elinden geleni yaptı. Yemekhaneyi durmadan yağmaladı. İçgüdülerine uyarak zamanını doğru değerlendirdi. Ancak şişmanlamaya, tembelleşmeye başlamıştı. Girdiği bu âlemler onu yumuşatmıştı. Yine de bu cennetin efendisine, bu cennetin tanrısına, yani konağın aşçısına kur yapmaktan geri durmadı.

Ancak Pipeau, çeşitli durumlarda kanıtladığımıza inandığımız gibi, sadece bir hırsız, yüzsüz bir yalancı değildi. Kendisini ilk tanıttığımızda nasıl da azgın, hovarda bir köpek olduğunu söylediğimizi okuyucularımız hatırlayacaklardır. Şimdi, bu konuda yüksekten atmadığımızı ispat etmemiz için onu bu hovardalığını detaylandıracağız.

Şunu da ekleyelim ki bu hovardalık maceraları, hikâyemizin önemli olaylarıyla, okuyucumuzun yakından ilgilendiğini düşünmeye cesaret ettiğimiz karakterlerle yakından bağlantılı olmasaydı, bunlar hakkında abarttığımız yollu tenkitleri göze alıp sessiz kalabilirdik.

Pipeau, Montmorency konağında dünyanın en mutlu canlısıydı.

Bu mutluluk hali Şövalye Pardaillan'ın ortadan kaybolduğu güne kadar kesintisiz bir şekilde devam etti. Köpek, sahibine -daha doğrusu arkadaşına- tamamen sadıktı. Hayvan, şövalyenin kendisini vaktiyle kurtarmış olduğunu muhtemelen hâlâ hatırlıyordu. Ama yine de kendisini pek mutlu eden o başıboşluğu da seviyordu. Pardaillan'ın onunla dert ortağıymış gibi konuşması çok hoşuna gidiyordu. İçten içe onu kendine çok yakın hissediyordu, hatta kimi zaman akraba olabileceklerini bile düşünüyordu, o bir insandı, doğru ama yine de kendisiyle olabildiğince az insan, daha doğrusu efendi olduğunu unutarak konuşuyordu.

Böylece, günün farklı saatlerinde Pipeau arkadaşının dairesine gider, onun orada olduğunu görür, hatta bazen içeri girerdi ve onu gördüğü için mutlu bir şekilde uzaklaşırdı.

Akşamları düzenli olarak yatağın yanında uyurdu ve sabahları en büyük zevki Pardaillan'ın gözlerini açmasını beklemekti.

Ancak bir akşam, arkadaşı ortalıkta görünmedi; ne acı ve endişe dolu bir geceydi.

O geceden sonra Pipeau bir daha uyumadı. Konağa girip çıktı,

kuyruğunu salladı, etrafı kokladı, âdeta inleyerek her yeri aradı ama nafile. Sabah konağın ana kapısının önündeki sokağa çıktı. Böyle yapmazdı. Geri gelecekti elbet.... Ama gelmedi. Pipeau mutfağı bile unutmuştu. Aşçı da onu arıyordu. Adam onu bulunca boynundan yakalayıp içeri sokmak istemiş, köpek ise onu bırakmasını istediğini belli etmek istercesine aşçıya hırlamıştı; bu da ilk kez Pipeau'nun sevgisinden şüphe duymasına sebep oldu ve üzüldü.

O gün de bu şekilde geçti. Akşam olunca köpek konağa girmedi. Kapının önünde beklemeye devam etti.

Gün ışıyıp da efendisinin hâlâ gelmediğini anlayınca uçarcasına gitti.

Nereye gitmiş olabilir?

İlk vardığı yer, Bastille Hapishanesi oldu. Sıkıysa şimdi köpeklerin zekası olmadığı söylensin. "Bana arka çıkın!" diye haykırırdı büyük usta La Fontaine, "hayvanların ruhu olmadığını söyleyenlere karşı bana arka çıkın!"

Pipeau'da kesinlikle biraz vardı. Sırf efendisinin yokluğuna üzülerek saatler geçirmişti.

"Nerede olabilir?" dedi sonunda kendi dilinde, "belki de bir zamanlar kaldığı bu karanlık ve sarp yerdedir yine? Ne yapıyor olabilir orada? Ne tuhaf bir hareket! Ama yine de beni bekleyip beklemediğini ve bu kara deliğe tıkılmış olup olmadığını kim bilebilir?"

Bu yüzden hızla Bastille yönüne gitmişti. Normalde ağır ağır yürüyen Pipeau acelesi olduğu için çılgın gibi koşturuyordu. Pipeau bu yüzden bir düzine çocuğu, iki üç ihtiyarı, tezgâhlardaki süt sürahilerini ve yumurta sepetlerini devirerek ve arkasında pek çok haykırış ve küfürleri bırakarak yıldırım gibi koştu.

Bastille avlusuna girince başını kaldırıp vaktiyle Şövalye Pardaillan'ın yüzünü gördüğü pencereye baktı. Yazık! Orası duvarla örülmüştü. Yöneticiler her zaman geçmişteki tecrübelerinden ve hatta tabiri caizse, nefretlerinden ders alarak önlemleri artırırlar. Mösyö de Guitalens, Şövalye Pardaillan'ın köpeğiyle iletişim kurduğu bu pencereye duvar ördürmüştü.

Boşu boşuna bekledi. Bastille'in önünde bir oraya bir buraya koşup durdu.

Havladı, koştu, şövalye ile konuştukları pencerenin benzerine

rastlayabilmek için her yeri boşu boşuna arandı.

Hiçbirşey göremeyince ümidini keserek aynı hızla oradan uzaklaştı.

Doğruca Devinière hanına gitti. Merdivenlerden efendisinin bir zamanlar kaldığı odaya kadar çıktı, tekrar aşağı indi, kuytu köşeleri araştırdı ve nihayet Landry Grégoire onu fark edip süpürge sopasıyla dışarıya attı.

Belli ki efendisi orada değildi: aksi halde ona böyle davranılmazdı. Çünkü hafızasında çok iyi yer etmişti: Efendisi orada olduğu vakit Landry Usta'dan gayet iyi muamele görür, olmadığı zaman da süpürge sopasıyla kovulurdu.

Dolayısıyla düz mantığı işletti ve dövüldüğüme göre demek ki burada değil, diye düşündü.

Fazla ısrar etmeyerek oradan uzaklaştı ve soluğu doğruca Konuşan İki Ölü meyhanesinde aldı. Meyhanenin her tarafını iyice araştırıp sahibini orada da bulamadığı zaman yorgunluktan bitmiş, acıkmış ve susamıştı.

Catho kendisine yiyecek içecek verdi ve köpek, geceyi de orada geçirdi.

Ama ertesi sabah, çektiği dokuz saatlik uykuyla dinlenmiş, toparlanmış ve mutfaktaki artıkları yediği için tok bir halde, hizmetçi kapıyı açar açmaz dışarı çıktı.

Ancak artık koşmuyordu.

Üzüntüyle yürüyordu. Burnu neredeyse yere değecekti, kulakları aşağı sarkmıştı ve kuyruğu bacaklarının arasındaydı.

"*Gitti*," diye düşündü zavallı hayvan. "*Beni terk etti. Onu bir daha göremeyeceğim.*"

Zavallı hayvan bu yılgınlık ve bitkinlik içinde Montmorency konağına dönerek bütün gün kapının önünde yatıp bekledi. Aşçıbaşının davetlerine kulak asmadı ve adam, köpeğin gelmediğini görünce, akşamüstü hayvana iştah verici bir sürü kemikle beraber bir tavuk iskeleti getirmeye mecbur kaldı.

Pipeau, kemikleri iştahsız iştahsız kemirmeye koyuldu.

O gün 20 Ağustos'tu. Köpek için hiç de anlamı olmayan bu tarihin, bizim için önemi bulunuyor.

Gece olmuştu. Bir köşede uyuklayan köpek, birdenbire ayağa

kalkarak ortalığı koklamaya başladı.

"Bu ne?"

Efendisinin kokusunu mu almıştı?

Bu heyecanın, bu ani hareketlerin sebebi neydi?

İstemesek de gerçeği söylemeliyiz. Pipeau sadece bir dişinin kokusunu almıştı. İçinde ne zamandır uykuda bulunan içgüdülerinin uyandığını hissetmişti. Pipeau ortadan kaybolan efendisine üzülmeyi anında unuttu.

Aşk! Aşk! En doğal içgüdüleri neden eleştiriyorsunuz? Bu, Pipeau'nun hiç görmediği, sadece birkaç saniye önce kokusunu aldığı bir yabancıya âşık olması demek olsa da.

Evet! Köpeklerde aşk bu şekilde yaşanır. İnsanlarda ise biraz daha farklıdır.

İşte bu sebeple Pipeau ayaklanmış, gözlerini açmıştı, koklamaya devam ediyordu. Biraz sonra konağın tam önünde duran dört gölgeyi fark etti. iki erkek ve iki köpekten oluşan bir gruptu bu.

Pipeau, onlara yanaşınca iki köpek hırladı.

Adamlardan biri, "Sus, Pluton! Sus, Proserpine!" diye seslendi.

İki köpek, mükemmel terbiye almış olmalıydı. Çünkü ikisi de aynı anda seslerini kestiler. Bu köpekler, kocaman, heybetli hayvanlardı. Kanlı gözlü ve iri ağızlıydılar. Erkek olan Pluton kapkara, dişi olan Proserpine ise bembeyazdı. Fakat ikisi de aynı cinstendi.

Köpeklerin yanlarında duran iki adam, bir saat kadar Montmorency konağının karşısında kaldı. Konağın içine kolayca girmeye imkân verecek bir yer araştırdıkları besbelliydi.

Çünkü biri, "İşte şuradan saldırırsak kolayca başarılı oluruz, monsenyör," diyordu.

Ötekisi, "Evet, Orthés," diye cevap verdi. "Haklısın. Haydi, köpekleri çağır da gidelim."

Orthés diye hitap edilen adam, hafif bir ıslık çaldı. Pluton, Proserpine ve Pipeau, yürümeye koyuldular.

Evet, Pipeau da onlarla birlikte yürüyordu. Çünkü iki adam konağı gözlerken o da köpeklerin arasına katılmıştı.

Köpek, Proserpina'ya yaklaşıp diliyle ona iltifat ediyor, buna karşılık ise bir kuyruk sallama görüyordu. Bunun ardından Pipeau,

kurallara uygun hareket etti ve he köpeğin bu gibi durumlarda yapacağı gibi koklaması gereken yerleri koklamaya başladı.

Ama Pluton'a aynı hırlama ile cevap veren Pipeau'nun dişleri de kara köpeğin üstünde tesir bırakmaktan geri kalmamıştı.

Kavga an meselesiydi.

Proserpine de olacakları merakla bekliyordu.

Pipeau aniden geri bastı.

Korkaklıktan mı? Hayır! Onu küçümseyenlerin olduğu ancak sonuç almanın kesin olduğu zekâ oyunu olan kurnazlıktan.

Pipeau ya kederden ya da kaynağını belli etmemek için önündeki tavuk leşini ağzına alıp diğer iki köpeğe doğru ilerledi. Kime verecekti bu yemeği? Hayır! Proserpine'e değil, Pluton'a.

Pluton vahşi ama aptal bir köpekti. Leşi görür görmez hemen ağzına attı.

Ardından Pipeau'ya şaşkınlık ve minnet dolu bakarak kuyruğunu barış işareti olarak salladı, sonra da yere uzandı.

Pipeau o andan itibaren bu vahşi koca köpeğin dostluğunu kazandığını anlamıştı.

Bunun üzerine hemen Proserpine yaklaşmış ve cilveleşmeye başlamıştı.

İki adam, köpekleri çağırdıkları vakit çapkın Pipeau da doğal olarak onları takip etti.

Aşk için arkadaşını, kaybolduğu için üzüldüğü efendisini unutmuştu. Proserpine'i dünyanın neresine giderse gitsin bırakmazdı; özellikle de ona şehvetli imalarda bulunduğu, onunla cilveleştiği ve bazı lütuflarda bulunacağını belli ettikten sonra.

Pluton tek başına ciddiyetle yürüyordu ve böyle lezzetli tavuk leşleri bulabilen bir arkadaşın bazı fedakârlıkları hak ettiğini düşünüyordu.

Grup Fossés-Montmartre'daki büyük bir eve geldi; ağır bir kapı açıldı ve Pipeau, Proserpine ile Pluton arasına sokularak sorunsuzca eve girdi!..

Kapı kapandı.

Pipeau, Mareşal Damville ve Aspremont Vikontu Orthès'in misafiri olmuştu!..

YİRMİ BEŞİNCİ BÖLÜM
AMİRAL COLIGNY

Pipeau'yu aşk işleriyle, Konuşan İki Ölü meyhanesinin sahibi Catho'yu da Roussotte ve Pâquette ile birlikte önemli bir mesele üzerinde düşünürken bırakacağız ve kendilerine uygulanacak işkenceyi bekleyen Pardaillanlara dönmeden önce okuyucularımızı Louvre'a götüreceğiz.

18 Ağustos'tan beri sarayda törenler birbirini takip ediyordu.

Huguenotlar sevinç içindeydi.

Catherine de Médicis herkese güleryüz gösteriyordu.

Yalnızca şüpheli ve suskun Kral IX. Charles'ın yüzünde sebebi belirsiz bir keder seziliyordu.

22 Ağustos Cuma günü, Béthisy Sokağı'ndaki evinden çıkan Amiral Coligny, Louvre'a gitmişti.

Her zaman olduğu gibi kendisine beş ya da altı Huguenot soylusu eşlik ediyordu ve amiralin koltuğunun altında kalın bir kâğıt tomarı vardı.

Bu tomar, en üst komutasını üstleneceği Hollanda'ya karşı girişilecek savaşın nihai planıydı.

Kral bu planı amiralle birlikte inceleyecek ve kesin onayı verecekti.

Bu savaşın gerektirdiği genel harcamalar, eski Huguenot şefinin tartışmasız deneyimini kanıtlayan bir titizlik ve öngörüyle belirtiliyordu. Süvarilerin rolleri azaltılmış, topçular asıl güç olarak düşünülmüştü.

"Yapabilseydim," demişti amiral, "savaşa sadece topçularla girerdim."

Amiral Coligny, kralın dairesine geldiği zaman IX. Charles ya-

taktan henüz kalkmış, odasına hizmetçiler dolmuştu. Kral o sabah çok neşeliydi ve Coligny'yi görünce hemen yanına gitti, şefkatle sarıldı ve yüksek sesle şöyle dedi:

"Sevgili babacığım, dün gece rüyamda beni yendiğinizi gördüm."

"Ben mi, efendimiz?"

"Evet, evet, siz."

Odadaki Katolikler bu konuşmaya gülerken, Huguenotların yüzlerindeki endişe adamakıllı belli oluyordu.

Her iki taraf da IX. Charles'ın alışılagelmiş o tehlikeli şakalarından birini yaptığının farkındaydı.

"Beni kendi evimde yendiniz, düşünebiliyor musunuz? Fransa'nın en büyük oyuncusunu..."

"Ve Navarre'ın, efendim," dedi Henri de Béarn gülümseyerek, "sevgili kuzenim Charles'ın rakipsiz olduğu herkesin malumu."

IX. Charles, Henri'ye nazik bir jestle teşekkür etti ve amirale dönerek konuşmasını sürdürdü.

"Amiral, rüyamda da olsa yenilgimin rövanşını yapmak istiyorum. Gelin lütfen."

"Ama efendim," dedi Coligny, "majesteleri benim elime raket bile almadığımı biliyor olmalı.."

"Vah vah... Şu halde sizi yeneceğim."

"Efendim," diye araya girdi Téligny, "eğer majesteleri kabul buyururlarsa, baba deme şerefini taşıdığım amiralin yerine sizinle ben oynayayım."

"Ah Tanrım, siz ne yüce bir insansınız, bana büyük bir onur bahşediyorsunuz. Amiral bu akşam ciddi meseleleri tartışacağımız kolunuzun altındaki kâğıt yığınından anlaşılıyor. Beni affediyorsunuz değil mi sevgili babacığım? Gelin Mösyö Téligny. Siz de lütfen Mösyö Guise.

Kral, peşinde hizmetleriyle, sanki bir ava gidiyormuş gibi ıslık çalarak tenis kortuna indi. İki rakip kendi sahalarına geçtiler ve kralın gerçekten mükemmel bir vuruşuyla oyun başladı.

Coligny, birkaç beyefendi ve eski bir donanma generali olan ve

halk arasında Başkomutan Paulin olarak bilinen La Garde ile birlikte kalmıştı.

Antoine Escalin des Aimars, yani Baron La Garde gözüpek bir askerdi. Yoksul, kim olduklarını bilmediği bir anne babadan doğmuştu ve askeriyede adım adım general rütbesine kadar yükselmişti; bu bugün tuğamiral rütbesine tekabül etmektedir.

Soğukkanlı, vicdanı olmayan bir adamdı, cesur bir savaşçıydı, kendini adamak yerine askeriyede politika yapılmasından nefret eden bir Katolik'ti. Görünüşe göre Coligny'ye bir tür hayranlık ve saygı duyuyordu. Takdir kazanmayı umduğu için Hollanda savaşının planlarıyla fazlasıyla ilgileniyordu.

Coligny, Alba düküne karadan ve denizden saldırmayı amaçladığı için, kullanılacak gemileri silahlandırmak üzere özel olarak talimat vermişti ve yaşlı La Garde görevini büyük bir hevesle yerine getirmişti; filo hazırdı.

Bu adamın kulağına bir komplonun dedikoduları gelmiş miydi?

Catherine'in planlarının kokusunu almış mıydı?

Mümkün. Ama böyle bir savaşçının bilgeliğine sahip bir saray mensubu, şüphesiz edindiği bu intibaları kendine saklar ve yakınlarına şöyle derdi:

"Dümeni ne tarafa kıracağımız belirlemek için fırtınanın çıkmasını bekleyelim."

Coligny onunla iki saate yakın konuştu.

Bu konuşma, La Garde'ın koltukta otırduğu kralın bekleme salonundaki pencerelerin birinin önünde yapılmıştı. Coligny planlarını tam da bu koltuğun önüne yaymıştı. İki adam planları daha yakından inceleyebilmek için dizlerinin üzerine çökmüştü.

İki adam planlara dalmış, ateşli ateşli konuşurlarken Kraliçe Catherine de Médicis'nin siyah elbiseleri içinde bir hayalet gibi süzülüp salondan geçerek bir koridora daldığını ve oradakiler tarafından selamlandığını ve bir dehlize girdiğini fark edemediler.

Kraliçe, Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'ndeki müthiş faciadan beri şaşkın ve kararsız görünüyordu.

O eski kararlılığı pek kalmamış gibiydi.

Küçük kiliseye yaptığı uzun yürüyüşte bir an duraksadı ve arkasından onu takip edenler şöyle mırıldandığını duydu:

"O benim oğlumdu..."

O zamana kadar zihninin karanlık dehlizlerine zincirlediği pişmanlık ortaya mı çıkıyordu? Gergin dudaklarından acı çektiğinin ve pişmanlık duyduğunun itirafi mı yükseliyordu?

Öyle olsaydı, yani Catherine pişmanlık denen bu garip duyguyla gerçekten mücadele ediyor olsaydı, ruhu sıkıntılarla boğuşuyor olsaydı, zihni, kazdığı uçurumu korkuyla araştırsaydı, onu çok iyi tanıyanlar, mesela Ruggieri, bu pişmanlığın bir yerde patlak vermesinden korkarlardı.

Aslında Catherine geri adım atacak bir kadın değildi. Bilincinin derinliklerinden bir sitemin yükseldiğini hissettiğinde, onu daha korkunç haykırışlarla bastırmaya çalışırdı. Çünkü kafası karışırsa, zihninde kükreyen bu fırtınaya daha da batacağını bilirdi. Marillac ve Alice'in, Panigarola ve Jeanne d'Albret'nin hayaletleri, bize öyle geliyor ki, uykusuz gecelerinin ortasında meydana çıkarsa, mesela oğlunun hayaleti ona "*Mutlu musun anne?.. Ama beni neden bu şekilde öldürdün?..*" diye fısıldarsa, evet, Catherine, çocuğunun sesini susturmaya çalışırdı. Oğlunun hayaletini öyle bir hayalet kalabalığıyla kuşatırdı ki onu diğerlerinden ayırt etmesi imkânsız hale gelirdi!

"O benim oğlumdu!.."

Bunu seslice söylediğini fark etti ve bu katlanılması zor dehşetin ızdırabıyla etrafına titreyerek bakındı, alnı ateşler içindeydi, yumruklarını sıktı ve maiyetine şöyle seslendi:

"Acele edelim, haydi!"

Böylece içine düştüğü, eğer doğru ifade buysa, pişmanlık bataklığından çok daha yakıcı bir plana sarılarak çıktı: tıpkı sabah akşam içki içmekten vazgeçemeyen bir adamın, kendisini yiyip bitiren bu ateşi daha da çok içerek söndürmeye çalışması gibi.

"*Bu kanı temizlemek için daha fazla kan gerekiyor!*" diye düşündü Catherine.

İşlenecek sayısız cinayetin ateşi onu sarmaya başladı.

Karmaşık zihninin içerisinde dinî bir histeri de yükselmeye başlamıştı şimdi.

"Her şey Tanrı'nın rızası için... Tanrı öyle istiyor!.. İşlerini bitirmeliyiz!.."

Her zamankinden daha karanlık o sabah yalnız kaldığı anda, sarayda gezinirken takındığı o tebessüm dudaklarından kayboldu. Az evvel söylediğimiz gibi, geçerken başını çevirip Coligny'ye şöyle bir baktı.

Yürüdüğü koridorun sonuna geldiği ve tam kendi kabul salonuna girmeye hazırlandığı sırada bir karaltının karşısına dikildiğini gördü. Bu, Maurevert'di.

Adam, eğilerek kraliçeyi selamladı ve "Son emrinizi bekliyorum, madam," diye fısıldadı.

Catherine, koridorun öbür ucundaki salona baktı. Coligny'nin, planlarını tekrar tomar haline getirerek ayağa kalktığını ve la Garde ile konuşmasına devam ettiğini gördü.

Sonra Maurevert'e dönüp şöyle dedi: "Haydi, vakit geldi."

Maurevert, derin bir saygıyla eğildi. Söyleyecek bir şeyi vardı... Guise dükünün düğün eğlencesinde verdiği emir gelmişti aklına; Coligny'yi öldürmesini değil, yaralamasını istemişti... Maurevert her ikisini de idare etmesi gerektiğini biliyordu. Amirali vuracak kişinin bir arkadaşı olduğunu söylediğini boş vererek şöyle sordu:

"Ya kurşunu isabet ettiremezsem, madam?"

"O zaman bir daha ateş edersiniz," dedi kraliçe sessizce.

"Yani," diye ısrar etti katil, "amiral ölse de ölmese de yarın sabah, Temple'daki iki tutsak yine benim olacak mı?"

"Evet. Fakat benim de işkencede bulunmam şartıyla..."

Catherine bu sözleri söyledikten sonra kabul salonuna girdi. Bir iki dakika sonra da Maurevert, Louvre'dan ayrıldı.

Aynı anda salondaki pencerenin dibinde la Garde, amirale şöyle diyordu:

"Muhterem amiralim, fikrimi soracak olursanız, hazırlıkları hızlandırmalısınız... Size karşı savaştım... Jarnac'ta ve Moncontour'da elimden geleni yaptım. Gerçi ben Roma kilisesine bağlıyım ve siz, benimkine düşman bir mezheptensiniz... Ama savaşta büyük bir lidere ihtiyaç olduğunu düşündüğüm için size bu noktada büyük saygı duyuyorum... ancak ısrar ediyorum... bir aya kalmadan orduyu

alıp Paris'ten gitseniz daha iyi olur."

"Bir ay değil, sevgili baron, on gün deseydiniz daha doğru olurdu."

"Ah, çok daha iyi," dedi yaşlı la Garde rahatlayarak.

İki komutan el sıkıştılar ve la Garde, yaptığı her iyi vuruşta attığı sevinç çığlıkları duyulabilen korttaki kralın yanına indi. Coligny de planlarını toparlayıp koltuğunun altına aldı ve kendisine eşlik eden adamlarla beraber Louvre'un dış kapısına yöneldi; kendisine verilen selamlara saygılı bir tebessümle yanıt verdi ve asma köprüdeki nöbetçilere neşeli bir el hareketi yaparak dışarı çıktı.

Maurevert, aceleye lüzum görmeden, Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'ne kadar yürüdü. Alt pencereleri demir parmaklıklı basık bir evin önünde durmuştu. Burası Rahip Villemur'un eviydi. Fakat rahip, üç gün önce Picardie'de oturan bir arkadaşında bir ay misafir kalmak üzere yola çıktığını herkese ilan etmiş ve hizmetçilerine de bir aylık izin vermişti.

Böyle olmasına rağmen Maurevert, esrarengiz bir elin açtığı küçük kapıdan eve girdi ve alt kattaki yemek odasına kadar yürüdü.

Kapıyı kapadıktan sonra peşinden gelmiş olan adama döndü, "Vakit geldi," dedi.

Bu adam, Rahip Villemur'un ta kendisiydi.

"Zaten biliyordum," diye cevap verdi rahip. "Benimle gelin."

Maurevert, onu üç odadan geçiren ve sonunda evin arka tarafındaki bir avluya götüren ev sahibini takip etti. Avlu oldukça yüksek duvarlarla çevriliydi. Çıkmak için bir kapı vardı. Villemur kapıyı açtı ve Maurevert'e Seine'e giden ıssız bir yol gösterdi.

"Buradan kaçabilirsiniz," dedi. "Bu atla beraber..."

Dizginleri bir halkaya geçirilmiş, eyerlenmiş güçlü bir atı işaret etti.

"Bu atı Monsenyör Henri de Guise gönderdi," diye devam etti rahip. "Yoldan sola kıvrılıp Seine Nehri boyunca gideceksiniz. Saint-Antoine kapısından geçebilmeniz için emir verildi. Doğruca Soissonnais'ye ve oradan da Reims'e gideceksiniz. Orada bekleyeceksiniz."

"Tamam, güzel," dedi Maurevert, alaycı bir tebessümle. "Kaçmama lüzum var mı?"

"Sanırım başınız belaya girer," diye dürüstçe karşılık verdi rahip.

"Peki, söylediğiniz gibi kaçacağım," dedi Maurevert ancak bunu yapmamaya çoktan karar vermişti.

Birlikte yemek odasına döndüler. Villemur bir köşeye dayalı, dolu bir arkebüz tüfeğini alıp Maurevert'e uzattı. Adam tüfeği iyice gözden geçirdi.

"Mükemmel," dedi sonunda.

Bu sırada parmaklıklı pencerenin yanında duran Rahip Villemur sokağı gösterdi. "İşte, işte, geliyor!"

Maurevert, hızla pencereye geçti.

Rahip de olayı kaçırmadan seyredebilecek bir yerde, biraz arkada durdu.

Maurevert, tüfeğin namlusunu pencerenin pervazına dayamıştı.

Beş ya da altı kişilik bir grup soldan geliyordu.

Grubun üç dört adım önünde, Navarre kralının maiyetindeki gençlerden biri olan Clermont Kontu Piles ile sakince sohbet eden Coligny yürüyordu.

Clermont de Piles, amiralin solundaydı.

Bu yüzden Coligny'nin sağ tarafı pencereye dönüktü.

Maurevert hemen ateş etti.

Saint-Germainl'Auxerrois Manastırı'nda bir anlığına bir şaşkınlık yaşandı. Coligny, sağ elini sallayarak pencereyi gösteriyordu. Kurşun bu elin işaret parmağını kopardığı için elinden kan boşanıyordu.

"Katil var!" diye bağırdı beraberindeki Huguenotlar, amirale doğru koşarak.

O sırada ikinci bir silah sesi duyuldu; amiral omzundan vurulmuştu.

Bu arada sokakta biriken halk da manastıra doğru koşuştu fakat yaralanan adamın Amiral Coligny olduğunu öğrenince Huguenotlar aleyhinde atıp tutarak tekrar uzaklaştılar.

Maurevert, ilk kurşunu attıktan sonra, "Ne beceriksizim..." diye söylenmişti. "İsabet ettiremedim!"

"Bir daha ateş edin," demişti Rahip Villemur.

"Nasıl? Ne ile?" karşılığını vermişti Maurevert.

Rahip elinde tam dolu başka bir arkebüz ile onun yanına koşmuştu.

Maurevert, silahı alır almaz hemen yeniden ateşlemişti.

Ardından amiral yere düştü.

"Öldü!" demişti Villemur.

"Sanırım, evet," karşılığını verdi Maurevert gülümseyerek.

"Hemen kaçın."

"Ya siz?"

"Kaçın artık! Notre-Dame tarafına doğru gidin."

Maurevert acele etmeden harekete geçti ancak o anda şiddetli darbeler kapıyı sallamaya başlamıştı.

Arka bahçeye ulaştı, dizgini çözdü, eyere tırmandı ve patikadan çıktı.

Rahip de hemen evin mahzenine inerek bir kapağı kaldırdı, içine girdi ve dar bir yer altı dehlizinden yürüdükten sonra taş bir merdivenden çıkarak Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'nin ayin yerlerinden birine vardı. Orada birkaç rahip, toplu halde duruyordu.

Villemur, bunlar arasında Sainte-Foi Piskoposu Sorbin'i hemen tanıdı.

Piskopos ellerini kaldırdı ve hep birlikte kiliseye girerek mihrapta diz çöküp *Te Deum* duasını okumaya başladılar.

Bu sırada manastırın önünde korkunç bir kargaşa hüküm sürüyordu. Huguenot asilleri, evin penceresini kırmaya yeltendiler ama pencerenin kafesi sağlamdı, ardından bazıları kapıyı kırmak için uğraşmaya devam ederken geri kalanları kılıçlarını çekerek yeni bir saldırıya karşı amiralin çevresini sardı.

"Krala haber verin!" dedi Coligny zar zor.

Yanındaki adamlardan biri olan Baron Pont, etraflarını sarmış olan sessizliğini koruyan ama onlara düşmanca bakan insanların arasından geçip Louvre'a doğru koştu.

"Oh! Ne iyi oldu!" diye haykırdı etrafta toplanan kalabalıktan bir kadın.

Bu sırada Coligny de yanındakilerin yardımıyla ayağa kalkmaya çalıştı ama ayakta durmaya çalışırken bayılacak gibi oldu.

"Bir iskemle getirin!" diye bağırdı Clermont de Piles. "Tanrı aşkına bir iskemle, bir şey verin!"

Fakat halk kılını bile kıpırdatmadı, hatta alaycı gözlerle onlara baktı. Yüzleri solgun Huguenotlar dehşet içinde birbirlerine baktılar.

Bunun üzerine ikisi, ellerini birbirine kenetleyerek amirali üstüne oturttular. Coligny, iki kolunu onların omzuna attı.

Diğerleri bu üçlüyü kılıçlarıyla korumaya aldılar. Kapıyı kırmaya uğraşanlardan bu gruba katıldı ve yola koyuldular.

Uzaklaştıkları zaman halk, arkalarından bağırmaya başladı.

"Huguenotlara ölüm!"

Coligny bilincini kaybetmemişti.

"Sakin olun," dedi yüksek sesle.

Fakat yanındakiler bu sözleri dinlemiyorlardı. Clermont de Piles, kederden olduğu kadar kızgınlığından ağlıyordu.

Ötekiler de, "Babamızı öldürdüler! Amirali öldürdüler! Öç alalım!" diye bağrışıyorlardı.

Her dakika, toplanan Huguenotların sayısı artıyordu. Bunlar amiralin ağır yaralı olduğunu görünce kılıçlarını çekerek kafileye katıldılar ve bağırmaya başladılar.

"İntikam! Öç alalım!"

Béthisy Sokağı'na geldikleri zaman sayıları iki yüzü bulmuştu. Kılıçlarını sallıyor, tehditler savuruyor, ağlıyorlardı; kendilerini seyreden halkı sessizleşmişti.

Suikast haberi Paris'e çok çabuk yayıldı ve bir saatten kısa süre içinde koca şehir kaynamaya başladı. Burjuvalar tepeden tırnağa silahlanıp sokağa çıktı, köşe başlarında danslar ediliyordu, bazı yerlerde kürsüler kurulmuştu ve papazlar, halka, Tanrı'nın nihayet büyük bir din düşmanını yok ettiğini, onun nasıl da kendilerini koruduğunun bundan daha iyi gösterilemeyeceğini haykırmaya başladılar.

Halk papazları el üstünde taşıyor ve boyuna "Yaşasın Katoliklik!" diye feryat ediyordu.

Béthisy'deki konağın civarında, amiralin öldürülmek istendiğinden emin olan bin kadar Huguenot toplanmıştı ve herhangi başka

bir saldırıya karşı tetikteydiler.

Bu kalabalık, avluya sığmayınca sokağa taşmıştı. Böylece burada uzun sessizliklerin ani haykırışlarla kesildiği, katilin kim olduğuna dair tahminlerin yürütüldüğü iki saat geçti.

Ancak yavaş yavaş sükûnet yeniden sağlandı ve amirali yaralayanın, Rahip Villemur'un paralı suçlularından biri değil, adi bir haydut olduğu haberi kulaktan kulağa yayılınca kılıçlar kınlarına geri sokuldu. Üstelik amiralin yarasının tehlikeli olmadığı haberi de yüreklere iyice su serpti.

Bununla birlikte Huguenotlardan birçoğu, şeflerinin yakınında olmak ve icap ederse çabucak yardımına koşabilmek için Béthisy Sokağı'nda ne kadar boş ev varsa hepsini kiralamışlardı.

Saat iki civarında sokakta bekleyen bu adamlar arasında bir hareketlenme oldu.

Sokağın sonundan bir araba belirdi, önünde ve arkasında arkebüzcüler bulunuyordu.

"Kral geliyor! Kral geliyor!"

Tüm başlıklar açıldı ancak acı ve öfke hissi görgüye ve saygıya ağır basıyordu. Bir ağızdan bağırdılar:

"İntikam!"

Araba, konağın avlusuna girmeden önce bir an durakladığından içinde IX. Charles ile beraber kraliçenin ve Anjou dükünün de bulundukları görüldü.

Solgun, kasvetli, huzursuz görünen IX. Charles, kendisine en yakın olan adamlara doğru eğildi.

"Baylar," dedi "ben de öcünüzün alınmasını sizin kadar istiyorum. Hatta amiral benim misafirim olduğu için sizden daha çok istiyorum. Sakin olun. Katil yakalanacak ve kendisine en büyük ceza verilecek."

IX. Charles'ın sözleri kulaktan kulağa gidince kalabalıkta, heyecanlı bir "Yaşasın kral!" sesi yükseldi.

Şimdi Kral IX. Charles'ın bu suikast girişimi haberini nasıl aldığını görelim.

Kral tenis kortunda, amiralin damadı Téligny'ye karşı oynuyordu.

Baron Pont her türlü nezaket kaidesini unutarak heyecanla gözleri dolu dolu yanına girmiş ve "Amirali öldürdüler, efendimiz!" diye haykırmıştı.

Topu karşı tarafa göndermek üzere olan IX. Charles sersemlemiş, hareketsiz kalakalmıştı.

Orada bulunan Téligny, Henri de Béarn, Prens Condé ve birkaç Huguenot bu sözü duyar duymaz dışarıya fırlamış, Béthisy Sokağı'na doğru yola koyulmuşlardı.

"Aman Tanrım," demişti kral, Baron Pont'a "neler söylüyorsunuz, monsenyör?"

"Gerçeği monsenyör, hüzünlü gerçeği."

Ve ardından onlara Saint-Germain-l'Auxerrois'de meydana gelen olayları anlatmıştı.

Ve Charles raketini öfkeyle fırlatmıştı.

Bu esnada beti benzi atmıştı, derken korkunç bir kahkaha atmaya başladı. Etrafını saran saray hizmetçileri korkudan donup kaldılar. Çünkü bu ani kahkaha patlamaları kralın bir sinir ya da öfke nöbetine girmek üzere olduğunun göstergeleriydi.

Bu defa bir nöbet yoktu ama kral öfkesini serbest bıraktı.

"Bu kadarı da fazla!" diye gözyaşları içinde bağırdı. "Ölümün olmadığı bir gün bile geçmiyor. Ah, Parisli beyler istediğinizi yapmak mı istiyorsunuz? Ben de kral olarak istediğimi yapmaya başlayacağım. Şimdi de ordumun komutanlarını öldürmeye başladılar! *Morbleu!* Öyle bir intikam alacağım ki Huguenotları yok etme iştahı Katolikler ve Guise taraftarları tarafından bir defa daha hissedilemeyecek!"

Aniden durdu, çok fazla şey söylemiş olmaktan korktu, birden annesinin ona söylediklerini hatırladı.

Louvre'a geri koştu ve şu emri verdi

"Bana Birague'ı ve inzibat amirini gönderin."

İnzibat amiri Louvre'daydı ve diğerleri Şansölye Birague'ı çağırmak için koştururken kralın odasına girdi.

"Monsenyör," dedi IX. Charles, inzibat amirine, "kıymetli babam Amiral Coligny'nin katilini bulmanız için size üç gün mühlet veriyorum."

"Ama efendimiz..."

"Haydi, monsenyör, haydi!" diye bağırdı kral. "Üç gün, anlıyor musunuz? Eğer bu süre içinde katili bulamazsanız sizin de bu suçun ortaklarından olduğunuza hükmedeceğim ve yargılanmanızı sağlayacağım!"

İnzibat amiri tarif edilemez bir korku içinde odadan çıktı.

Şansölye Birague bir saat kadar sonra geldiğinde IX. Charles'ı odasında hırsla volta atıp dururken buldu.

"Monsenyör," dedi IX. Charles ona, "silah taşıyan burjuvalar için ne tür cezalar getirdik?"

"Önce para cezası veriyoruz, efendimiz, suçlunun servetiyle orantılı bir para cezası, devam ederse hapis."

"Pekâlâ, monsenyör, bugün sizden yeni bir ceza tebliğ etmeniz istiyorum."

Kral düşüncelerini toplayabilmek için bir an durdu.

Şansölye bekledi. Kral hemen sonra şunları söyledi:

"Arkebüz, kılıç, hançer, arbalet, teber veya kargı taşıdığı görülenler yargılanmaya gerek görülmeden Bastille'de on yıl boyunca hapsedilecek, varsa mallarına el konulacak. Gizlice silah taşıyanlar ise on iki saati geçmeden darağacı başına götürülecek ve günah çıkarmalarının ardından asılacak."

"Efendimiz," dedi Birague, "bu ferman bugün duyurulacak. Ama majesteleri bir şey sormama izin verirler mi?"

"Buyurun, monsenyör?"

"Bu cezalar istisnasız her Parisli için geçerli mi olacak?"

"Evet, monsenyör. Soylular dışında, evet."

"Peki, efendimiz. Yalnız, majestelerine, bir süredir sokaklarda silahsız olarak dolaşan Parisli olmadığını hatırlatmak isterim."

"Bu, kraliyet emirlerine ne kadar saygı duyulduğunu da gösterir böylece. Bunu Notre-Dame'da bana sen söylemiştin. Bu artık bitmeli!.. Yani, silahlı Parislileri tutuklamanın zor olacağını mı söylüyorsunuz? Peki, gerekirse hepsini tutuklayacağız!"

IX. Charles sahte olduğu belli olan bir tebessümle devam etti konuşmaya:

"Ayrıca, içiniz rahat olsun şansölye, birkaç örnek yeterli olacaktır. Darağacından sarkan iki düzine asılmış adam, sıhhatli düşüncelere ilham verecek. Haydi, monsenyör."

Birague eğildi ve gitti.

"Baylar," diye odadaki diğerlerine döndü kral, "Huguenotlara güleryüz gösterilmesini istiyorum. Eğer kılıçlarımızı çekeceksek bu, karşılıklı hizmet etmek, krallığın iyiliği ve savaşları sona erdirmek için olmalı. Huguenotlar artık bizim yoldaşımız, bunu herkesin iyice anlamasını istiyorum!"

Bu son sözlerin ardından kralın işaretiyle odadakiler aceleyle dışarı çıktılar.

Yalnız kalan kral bir koltuğa âdeta yığıldı ve düşünmeye başladı.

"Mordieu'ya yemin ederim ki amirali vuran katilin bir vebalı gibi acılar içinde ölmesini istiyorum... Hollanda seferi gecikecek... Yine de tüm umudum liderlerinin peşinden krallığımı terk edecek olan Huguenotların bu savaş katılması... Hollanda'ya karşı savaşa girdiklerinde ülkemizdeki barış da garanti altına alınmış olacak. Kaçı geri dönebilecek ki? Coligny, kraliçenin iddia ettiği gibi bana ihanet içinde mi? Olabilir! Ama ondan ve tüm adamlarından kurtulmanın en iyi yolu, onu krallıktan uzaklaştıracak bir ordu vermek değil mi? O gidince Henri de Béarn'ın tasması beni seven Margot'nun elinde olacaktı ve bir tek Guise kalacaktı, onun da çaresine bir şekilde bakardım... Benim planım böyleydi. Anneminkinden çok daha iyi."

Birkaç dakika öylece durdu. Sonra devam etti.

"Böylece bir tek Guise ile uğraşırdım... Guise... ve kardeşim... annemin biriciği..."

IX. Charles iki saat kadar odasına kapandı, böylece bu olayın sebep olduğu acıyı göstermiş oldu.

Sonra yemeğini hızlıca yiyip annesi Catherine ve kardeşi Anjou düküne amirali ziyaret edeceğini ve kendisine eşlik etmelerini istediğini bildirdi.

Kısa süre sonra araba, kraliyet muhafız alayının komutanı Cosseins başlarında olmak üzere yola çıktı. Yolculuk boyunca Anjou dükü ile Catherine de Médicis, devamlı olarak Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'nde görülmüş olan bir mucizeden bahsettiler.

Üç gün önce kiliseye sabahleyin giren bir rahip, kutsal su tasının

kanla dolu olduğunu görmüştü. Halbuki bir akşam önce tası, su dolu bir halde bırakmışlardı.

Geceleyin kiliseye kimsenin girmesine imkân yoktu. Hem zaten böyle bir günahı kim göze alabilirdi ki? Yani gerçekten bir mucizeydi. Tastaki bütün kan, şişelere doldurulmuştu ve Notre-Dame Kilisesi'ne götürülmüştü.

Bu mucize de kazandaki kan mucizesinin ardından gelmiş oluyordu. Bütün bu işaretlerin bir araya gelişi, Tanrı'nın kan istediğine bir delil değil miydi?

"Bu çok açık," dedi Anjou dükü.

IX. Charles, bütün bu konuşmayı kasvetli ve sessiz bir şekilde dinlemişti, belki de yanılıp yanılmadığını ve Tanrı'yı memnun etme zamanının gelip gelmediğini merak ediyordu.

Araba Coligny'nin konağının önüne geldiğinde kral başını salladı, kendini toplamış görünüyordu ve az önce anlattığımız sözleri sarf ettikten sonra "Yaşasın kral!" diye bağıran kalabalığa selam vermişti.

IX. Charles, Henri d'Anjou ve Catherine odasına girdiklerinde Coligny yataktaydı. Yaralı adamın solgun yüzü sevinçle parladı. Kral ona koştu ve onu öperek şöyle dedi:

"Umarım bu işi yapan hainin yakında ipte sallandığını görürüz. Ümit ederim ki bizim için de kıymetli olan hayatınız tehlikede değildir."

"Amiralin hayatının sorumluluğunu üstüme alıyorum, majesteleri..." dedi yatağın başucunda bulunan Doktor Ambroise Paré. "Kendileri iki haftada ayağa kalkacaktır."

"Majesteleri," dedi hemen ardından Coligny, "beni ziyaret ederek verdiğiniz sevinç, çabuk iyileşmemi kesinlikle sağlayacaktır."

"Amiral," dedi Anjou dükü, "başınıza gelen bu felaketten dolayı nasıl üzgün olduğumu anlatamam."

"Tanrı, bizleri kollayan bu büyük komutanı, bu sadık kulunu korusun!" dedi ardından Catherine, gözlerindeki yaşları silerek.

Bu sözler, odayı dolduran Huguenot kalabalığı üzerinde çok hoş bir etki yapmakta gecikmedi.

Ambroise Paré'nin uyarılarına rağmen, "Yaşasın kral! Yaşasın kraliçe! Yaşasın Anjou dükü!" diye bağırdılar.

Nihayet odadaki kalabalık çekildi ve yatağın başında, kral, kraliçe ve Anjou dükü ile Navarre Kralı Henri Béarn, amiralin damadı Téligny ve karısı Louise Coligny'den başka kimse kalmadı.

Bu ziyaret, bir saat kadar sürdü. Kral, bir gün sonraki pazar günü tekrar geleceğini söyleyerek ayrıldı. IX. Charles, konağın avlusunda belirince kendisini tekrar alkışlarla karşıladılar.

"Monsenyör Cosseins!" diye bağırdı kral, herkesin duymasını sağlamak için.

"Emredin efendimiz!" muhafızların komutanı, o sırada kral, annesi ve kardeşiyle birlikte arabasına binmek üzereydi.

"Şu anda yanında kaç adamın var?"

"Bir bölük majesteleri."

"Güzel. Herhangi bir saldırı durumunda bu konağı savunabilir misiniz?"

"Bu bölükle iyi organize olmuş üç bin saldırgana karşı rahatlıkla karşı koyabiliriz, efendimiz."

"Çok iyi. Bölüğünüzle birlikte burada kalacaksınız. Amiralin canı size emanet..."

"Ama majesteleri, Louvre'a kadar size kim eşlik edecek?"

IX. Charles eliyle avludaki Huguenot kalabalığını gösterdi.

"Burada bu kadar asilzade var, umuyorum ki bana eşlik etmenin sakıncalı olduğunu düşünmeyeceklerdir. Onlardan daha emin muhafız mı bulacağım?"

Bu sözün ardından yeniden krala yönelik tezahüratlar yapılmaya başlandı.

IX. Charles'ın gözleri ışıl ışıldı. Catherine önce şaşırmıştı. Anjou dükü ile garip garip bakışmışlardı. Fakat sonra birdenbire yüzü güldü ve, "Bunu iyi akıl ettiniz," dedi.

"Değil mi, anne!" diye haykırdı IX. Charles. "Fransa kralının, amirali kendi muhafızlarına emanet etmesi çok iyi, değil mi?"

"Takdire şayan, oğlum!" dedi Catherine içtenlikle.

Böylece amiralin yanından sadık Huguenotlar uzaklaştırılmıştı ve yerlerine Cosseins gibi kendisine sadık bir adam getirilmişti.

Huguenotlar hemen kendi aralarında görev paylaşımı yaptılar. Kılıçlarını çektiler ve sanki bir geçit törenindeki askermiş gibi sıraya girdiler.

Böylece kral, binlerce Huguenot'nun ortasında, tezahüratlar arasında Louvre'a girdi.

Akşam, amirali neredeyse öldüren olayın mutlu bir nihayet ermesini kutlamak için büyük bir yemek verildi. Kral savaşın yaklaşık on gün sonra yani amiral yola iyileşir iyileşmez başlayacağını söyledi. Gayet neşeliydi. Navarre kralı ile yeni icat edilmiş bir kâğıt oyunu oynadı ve kahkahalar içinde iki yüz ekü kaybetti.

Oyun bitip de Henri Béarn, iki yüz eküyü cebine yerleştirdiği vakit genç karısı Kraliçe Margot'ya, "Böyle giderse zengin olacağız demektir, sevgilim, bu beni değiştirebilecek bir şey," diyordu.

Margot, çevresine endişeyle baktı ve, "Majeste, dikkat edin," diye mırıldandı.

"Neye dikkat edeyim, canım? Charles'ın hiçbir kötü düşüncesi yok."

"Evet, ama kraliçeye bakın... onu hiç bu kadar keyifli görmemiştim... kendinize dikkat edin."

Gerçekten de Catherine de Médicis çok neşeli görünüyordu.

Saat onda dairesine çekilirken yüksek sesle şöyle dedi:

"İyi geceler Reformist beyefendiler. Sizin için de dua edeceğim!"

Gece yarısı olduğu zaman Louvre'da her şey uykuda gibiydi.

YİRMİ ALTINCI BÖLÜM
KORKUNÇ GECE

Kral yatağına gitmişti. Oda uşağı, kralı soymuş ve yatırmıştı. Odadaki bütün şamdanlar söndürülmüştü. Yalnız bir gece kandili yanar bırakılmıştı.

Fakat bir saatten beri yatan kralın gözlerine uyku girdiği yoktu... Düşüncelere dalmıştı. Bu gergin, hastalıklı kişilikte düşünme eylemi doğal olarak en şiirsel, belki de en verimli biçimine, yani yaratıcı düşünme şekline bürünmüştü.

Ancak zihninde muhakemeler değil görüntüler dolaşıyordu.

Huguenotların öfkeli kalabalığını bir kez daha gözünün önüne getirdi; sinirlenmiş yüzler, Béthisy Sokağı'nda havaya kaldırılmış kılıçlar, amiralin intikamını alacağına dair söz verir vermez sakinleşmeleri, Reformun asilzadelerinin kendisini Louvre'a götürürken taşıdığı o büyük coşku. Charles daha önce hiç bu kadar içten ve defalarca "Yaşasın kral!" nidasını duymamıştı. Haftalardır insanların ağzından "Yaşasın Guise!" ve "Yaşasın Katoliklik!" sözlerinden başka bir şey çıkmamıştı. Onun böyle alkışlanması, böyle sevgiyle karşılanması ona gurur verdiği kadar kabul gördüğünü de gösteriyordu.

Charles, kraldı ama henüz yirmi yaşında bir çocuktu. Onun bu nidayı "Yaşasın ben!" diye anlayan kibrini mazur görmek için yeterli iki sebepti bunlar.

Derken Coligny'nin yatağında solgun bir halde yattığı gözünün önüne geldi tekrar, bu sert ama sadakat okunan yüzün bir haine ait olabileceğine ihtimal vermiyordu. Zihninde neredeyse anlık olarak görüntüle yer değiştiriyorlardı. Şimdi annesi geçiyordu zihninden. Coligny'den ne kadar eminse annesinin görüntüsünden de o kadar şüpheleniyordu... Ve bunun sebebini kendine sormaktan kaçınıyordu.

Beri yanda Guise peyda oldu. Gururlu, ışıl ışıl, yakışıklı, muhteşem, dudaklarından gülümseme eksik olmayan ve dinç Guise'in karşısında zayıf, hastalıklı, üzgün genç kral... "*Evet, Guise kesinlikle benden daha asil bir kral olurdu.*" Ve aniden, isyan edercesine yatağından kalktı, yumruklarını zihnindeki o tablonun önünde sıktı: Henri de Guise, Reims Katedrali'nde, onu çılgınca alkışlayan bir kalabalığın ortasındaydı; Fransa'nın kutsal kralı!

Sonra ordunun savaş gitmek üzere şehirden ayrıldığını, önünden sırayla geçen çok sayıda silahlı adamı zihninde canlandırdı; Coligny, Huguenotlar, Condé, Guise, kardeşi Anjou dükü, kendisine kimlerden çekinmeyi öğretmişlerse herkes bu geçit törenindeydi ve uzak ülkelere gidiyorlardı, böylece biraz sakinleşti.

İşte onun harika planı buydu.

Ve nihayet etrafı barış, sükûnet ve Marie Touchet'nin sevgisiyle çevrilecekti.

Charles gözlerini kapadı ve hafifçe gülümsedi.

Şimdi Paris'in en huzurlu köşesinde, Barrés Sokağı'ndaki o sakin evdeydi ve kollarını boynuna dolayan, ona büyük bir şefkatle bakan ve gözlerini usulca öpen genç kadın şöyle fısıldıyordu: "Benim güzel Charles'ım..."

Sonra uyku onu yendi.

Her gece böyleydi. Aslında uyumaya hazırlanan her insan uykuya dalmadan hemen önce kaçınılmaz olarak gün içinde yaşadıklarını zihninde canlandırmaz mı zaten? Charles da aynı yollardan geçiyordu ama onun zihnindeki hayaller hep Marie Touchet'ye ulaşıyordu ve uykuya daldığında rüyalarında da devam ediyordu.

Ancak Charles hayalî bir yaşamın belirsiz çizgilerini böylece oluşturmuşken gerçek hayatın ağır ağır ilerleyen dönüm noktalarının yaşanacağı kısma da yaklaşıyordu; odasının kapısından gelen küçük bir tıkırtı onu kesif bir şekilde çevreleyen gerçek dünyaya geri getirdi.

Bir dirseği üzerinde doğruldu ve dikkat kesildi.

Odanın üç kapısı vardı: Kalkma zamanı geldiğinde hizmetkârlarının girmesi için iki kanatla açılan büyük bir kapı ve iki küçük kapı. Bu küçük kapılardan biri, kralın yemek odasına geçebileceği özel bir

dolaba açılıyordu. Diğeri Louvre'da yalnız iki kişinin, yani kendisi ve annesinin kullanabileceği uzun, dar, gizli bir koridora açılıyordu.

Tıkırtı bu kapıdan gelmişti.

Aynı ses tekrar duyuldu ve bu kez neredeyse buyurgandı.

Charles hemen yatağından inip kapının önünde durdu.

"Siz misiniz, madam?" diye sordu.

"Evet, majesteleri! Sizinle hemen konuşmam lazım!"

Kral cevap vermedi. Onu uyandıran Catherine de Médicis'ydi. Hiç hoşuna gitmemişti bu ve yatağına sıkkınca bir bakış attı. Ama tehlikenin her an peşinde olduğunu hatırladı. Bakışlarında artık sıkıntılı bir ifade vardı. Çabucak giyindi, hançerini beline taktı ve kapıyı açtı.

Catherine de Médicis içeri girince hemen konuşmaya başladı.

"Şu anda Şansölye Birague, Mösyö Gondi, Nevers dükü, Mareşal Tavannes ve kardeşiniz Henri d'Anjou, kabul salonunda toplanmışlar. Sizi ve devleti kurtaracak kararı verdiler ve bu kararı size de bildirmek istiyorlar!.."

IX. Charles, bir an şaşkın kalakaldı.

"Madam," dedi sonunda, "ruhunuzun ve aklınızın yerinde olduğunu bilmesem bir evhamın soğukkanlılığınızı ve sağduyunuzu yok ettiğini düşüneceğim. Gecenin bir yarısı, bu beylerin toplandığını söylemek için mi beni uyandırmaya geldiniz! Toplanmak için kimden emir almışlar? Ne hakla beni yanlarına çağırıyorlar? Hangi tehlike beni ve devleti tehdit ediyormuş? Sadık arkadaşım amiralin önderliğinde Hollanda'ya yapılmasını söylediğim harekâtı mı duymuş Fransa'daki İspanyollar? Yoksa Paris'te veba salgını mı başlamış? Ya, demek öyle? Bay Gondi karar vermişmiş! Babamın kâhyasının oğlu... kendisini ilgilendirmeyen her meseleye burnunu sokmaya çalışan, düzenbazın oğlu![3] O gitsin mutfaktaki işlerle ilgilensin! Nevers dükü karar vermişmiş! Bize yardım etmek üzere gönderdiği askerlerinin, düşmandan daha çok yıkıma sebep olduğu yakışıklı hayvan! Bay Birague karar vermişmiş! Sırf yeni bir asalet unvanına sahip olmak için katliam hayalleri kuran hırslı adam! Tavannes karar

3. Bu Gondi, Claude de Clermont de Retz ile evlenmişti ve daha sonra Retz dükü oldu. Bu ailenin kaderinin ne olduğunu ve Retz'in özellikle Fronde sırasında nasıl bir rol oynadığını biliyoruz. (yazarın notu)

vermişmiş! Bazen bana acayip bakışlar atan ve bazı şüpheli... neyse bu kadar yeter!.. Kardeşim ile ilgili şimdilik bir şey söylemiyorum. Belki de onun hakkında daha detaylı düşünmeliyim, madam!.. Demek bu beyefendiler bir karar vermişler! Peki, versinler, tek beni rahat uykumdan ayırmasınlar da!.. İyi geceler, madam!"

Ve IX. Charles annesine arkasını dönerek geceliğinin üzerine giydiği sabahlığın düğmelerini çözmeye başladı.

"Charles!" dedi Catherine de Médicis soğuk bir eda ile, "Soyunmayınız! Çünkü belki de bu son soyunmanız olacak!"

Kral hızla annesine döndü. Gözlerinde, nöbet geçirdiğindekine benzer dehşet izleri belirdi. Catherine, oğlunu ele geçirdiğini anladı. Her tartışmalarında olduğu gibi bir tehdit iması oğlunu yine avucunun içine almasını sağlamıştı.

"Ne var? Ne oluyor?" diye kekeledi IX. Charles.

"İyi ki sizi izleyen sadık tanıdıklarınız var. Yirmi dört saate kadar Louvre Sarayı'nı işgal edip sizi ya öldürecek ya da sürgüne göndereceklermiş! Az önce adını verdiğim sizin yiğit adamlarınız size bu uyarıyı yapmam için benimle konuştular. Şimdi, majesteleri, isterseniz yatağınıza geri dönün, ben de size sadakatle bağlı bu insanları kralın rahatsız edilmeden uyumak istediği konusunda uyaracağım."

"Louvre'u basıp beni mi öldüreceklermiş?.." diye tekrar etti Charles, ellerini sararmış alnında gezdirerek. "Hayal mi görüyorum yoksa?.. Bu resmen delilik!"

Catherine onu kolundan yakaladı ve kuvvetle sıktı.

"Charles," dedi kasvetli bir ses tonuyla, "asıl hayal annenizden, kardeşinizden, sizi bizzat sevenlerden, ayrıca size sadakatle bağlı olduğunu söyleyen diğerlerinden şüphelenmenizdir. Asıl delilik, bizim dinimizden tiksinen, kendi iğrenç dinlerinin zaferi için ant içmiş, amaçlarına ulaşmak için kilisenin en büyük oğlunun canına kastetmekten bile çekinmeyen bu lanet olası kâfirlere kendinizi emanet etmenizdir. Ne yaptığınızın farkında mısınız, Charles? Bu sapkınlara olan sevginiz ile Katolik Hristiyanları umutsuzluğa düşürdünüz ve Guise'in üç bin Katolik soylunun desteğiyle Fransa'yı ve kiliseyi size rağmen kurtarmayı düşündüğü noktaya siz getirdiniz. İşte bu yüzden eşit derecede kuvvetli bu iki grup arasında sıkışıp kalmak üzeresiniz. Huguenotlar gurur dolular, cüretkârlar, artık duramayacakları

bir noktadalar ve bize Reformizmi dayatmaya kararlılar; Katolikler öfkeli ve çaresizler ve isyan etmekten başka çıkar yol görmüyorlar. Durum çok ciddi, efendimiz! O kadar ciddi ki her şeyimizi, şerefimizi ve tacımızı kaybetmenin eşiğindeyken kaçarak en azından canımızı kurtarabilir miyiz diye merak ediyorum! Bugünkü son yaptığınız bu fitili ateşledi. Sevgili amirali sadece hafifçe yaralayan talihsiz bir olayın intikamını alacağınıza dair sokağın ortasında herkesin duyacağı şekilde yemin ederek, birbirini izleyen iki mucizenin gösterdiği ilahî irade konusunda tüm insanları ayağa kaldırdınız. İnzibat Amiri Le Charron bana gelerek mahalle aralarında kontrolü tamamen kaybettiklerini ve her yerde halk kalabalığının kiliselerin etrafında toplandığını söyledi. Silahlı burjuvaların ağır cezaya çarptırılacağı fermanı yayımlayarak, Parislilerin Huguenotlar tarafından katledilmesine göz yumacağınıza dair dedikoduları haklı çıkardınız. Bu kâfirlerin size saraya kadar eşlik etmelerine izin vererek Katolik soylulara, kendilerinin sizin gözünüzde hiçbir değerleri olmadığını ve yakında Huguenotlara boyun eğmek zorunda kalacaklarını ima ettiniz. İşte yaptığınız bunlar, majesteleri! Ah, sadece barış istediğinizi ve Hollanda'ya göndermek suretiyle Huguenotlardan kurtulmayı ve bu sayede Roma'nın sevgili oğlu, Katoliklerin kralı olarak kalmayı planladığınızın da farkındayım. Ama oğluna olan sevgisi gayet iyi bilinen ve bu sebeple tarafsız kalamayacağına inanılan bir anneye kim inanır? Beni dinleyin, Charles, kritik bir karar vermemiz için çok az zamanımız kaldı. Ey Tanrım!" diyerek kollarını kaldırdı, "madem kralımız annesine güvenmiyor, ona artık ölmenin veya öldürülmenin vaktinin artık geldiğini sen söyle, onun gözlerini aç!"

"Öldürmek mi?" diye sordu Charles kızgınlıkla. "Hep ölüm, öldürmek!.. Kimi öldürecekmişiz?"

"Coligny'yi!"

"Asla!"

Charles dik durmaya çalışıyordu, yüzü mosmor olmuştu ve bitkin görünüyordu. Annesinin sözleri dengesini altüst etmişti. Çok büyük bir korku onu esir almıştı. Etrafına delirmiş gözlerle bakıyordu ve eli hançerinin kabzasındaydı. Ama amirale (çünkü aklında sadece onun ismi kalmıştı), Paris'e çağırarak misafir ettiği ve sevmeye başladığı bu adama yapılması gereken bu korkunç eylemin, babasını ölüme mahkûm etmenin düşüncesi bile onu baş

edemeyeceği bir korkuya sürüklemişti.

Bir süredir tamamen annesinin etkisi altındaydı ve amiralin komplo kurduğuna inanmaya başlamıştı.

Ama yine de yaşlı komutanın masumiyetine dair zihninde o kadar çok olay vardı ki kanıtlara ihtiyaç duyuyordu.

"Bana Coligny ve Huguenotların ihanetlerine dair kanıtlara sahip olduğunuzu söylemiştiniz. Nedir bu kanıtlar?" dedi.

"Kanıt mı istiyorsunuz?" dedi Catherine çabucak. "İstediğinizi alacaksınız."

"Ne zaman?"

"Yarın sabah vereceğim. Bakın majesteleri. Birçok sırra vâkıf ve Guise, Montmorency ve Coligny hakkında çok şey bilen iki maceraperest adam elimde. Bunlardan biri Montmorency ile Louvre'a gelen ve size karşı gayet saygısızca tavırlar takınan Şövalye Pardaillan isimli genç. Diğeri ise onun babası. Yarın sabah tutuldukları Temple'da ikisi de sorguya çekilecek. Sorgu tutanağını da size getireceğim ve göreceksiniz ki Coligny'nin Paris'e gelmesinin tek sebebi sizi alaşağı etmek..."

Kraliçe öyle etkili konuşmuştu ki zaten korkmuş olan Charles tamamen ikna olmuş gibi görünüyordu.

Ancak bunu belli etmek istemedi ve kendisinden beklenmeyecek bir kararlılıkla şöyle cevap verdi:

"Pekâlâ, madam, yarın Pardaillanların sorgu tutanaklarını okurum."

"Hepsi bu değil, oğlum!" dedi Catherine daha da ciddi bir ifadeyle. "Size Tavannes'nin odada olduğunu söyledim ama siz mareşalin şüpheli davrandığını belirttiniz... Doğrusu ben de onda şüpheli şeyler seziyorum. Ama ihtimaller üzerinden gitmiyorum. Doğrudan konuya giriyorum ve gerçeği öğrenmeye çalışıyorum. Artık biliyorum!"

"Demek Tavannes hakkında yanılmamışım!" diye haykırdı Charles ve sanki bir yumruk yemiş gibi koltuğuna çöktü.

"Bildiğim önemli bir gerçek var, o da Tavannes'nin neden Louvre'u âdeta mesken tuttuğu. Onu Henri de Guise gönderdi çünkü!.. Evet, Paris'teki garnizonun dörtte üçüne komuta eden, tek bir em-

riyle dört bin askerin Louvre'a yürümesini sağlayabilecek bu adam Guise işbirliği içinde! Peki bizim aramızda ne işi var? Gerçekten kral gibi davranmaktan, tahtınızı, hayatınızı ve kiliseyi kurtarmak için gerekli önlemleri almaktan geri durmayın!.. Aksi takdirde Guise bu önlemleri alacaktır. Ama o sadece kiliseyi kurtaracak... Tahtınız ve hayatınız için ise ondan merhamet dilemeniz gerekecek. Ah Charles!.. oğlum... kralım!.. Mesih'in kanı hakkı için biraz cesaret! Huguenotların büyük bir harekâta hazırlandığını görün artık! Başkomutan seçilmek ve üzerinize yürümek için sizin zayıflık göstereceğiniz anı kollayan Guise'i görün artık!.."

"Cehenneme kadar yolları var!" diye homurdanarak ayağa kalktı Charles. "Hepsi, artık tereddüdüm kalmadı. Onların nasıl bir ihanet içinde olduklarını iyice anladım. Guise'in konağında hemen tutuklanmasını istiyorum; Tavannes'nin de odasında!.. Hey!.."

"Efendimiz! Majesteleri!" diye haykırdı Catherine ve ayağa fırlayıp Charles'ın ağzını kapatmaya çalıştı.

"Ah, madam! Siz de onlarla birlik misiniz yoksa?" dedi Charles ellerini savuşturarak.

"Ne yapacaksınız, Charles? Guise durdurabilecek muhafızlarınız mı var? Tüm Paris'in onu savunmak için ayağa kalkacağını bilin. Bu noktada gerekli olan cesaret ve güç değil, sadece ihtiyatlı olmaktır. Guise bu güven hissiyle bırakın rehavet içine girsin, böylece er ya da geç onu bastırabiliriz. Asıl önemli olan bu gece veya yarın hiçbir şey yapamayacak olmasıdır, bunun için de bizzat Tavannes'den kiliseyi kurtarmaya kesin kararlı olduğunuzu duyması gerekiyor. Haydi Charles, gelin oğlum... Pek çok fırsatçının düşmek üzere olduğunu düşündüğü tacınızın başınıza çok daha güçlü bir şekilde oturtmak için birlikte hareket edelim."

Catherine bambaşka bir kadına dönüşmüş gibiydi.

Kral onu daha önce hiç bu kadar güçlü, bu kadar cesur, alev gibi parlayan bir yüzle ve gözleri feci düşüncelerle dolu görmemişti.

O anda dünyaya kötülük yaymaya hazırlanan şeytani dâhilerin o ölümcül ve karanlık güzelliklerini yansıtıyor gibiydi.

Ve o, çelimsiz, hastalıklı, korkak ve ateşli bir hastalığa tutulmuş gibi terleyen kral, kendisini onun yanında küçük bir çocuk gibi hissetti.

Onu elinden tutmuş ve karşı koyulamayacak bir güçle sürüklüyordu.

Kraliçenin odasına ulaştılar. Kraliçe kapıyı sertçe açtı ve IX. Charles'ı önden odaya soktu.

"Kralım!" dedi Tavannes.

Diğerleri de hemen ayağa kalkıp eğilerek selam verdiler.

Charles sakin görünebilmek için kendini dizginleyebilmeyi başardı. Yüzünü, yetişkinlerin her zaman yaptığı gibi bir saygınlık maskesi altında saklayarak odadakilere hitap etti.

"Baylar," dedi, "davetime icabet ettiğiniz için teşekkür ederim."

Bu hareket kesinlikle cesurcaydı ama aynı zamanda dâhiyaneydi de. Catherine şaşkınlıkla oğluna baktı.

"Oturun, lütfen," diye devam etti. "Mevcut sorunlar üzerine düşünelim, anlatın Şansölye Birague."

"Efendimiz," dedi Birague, "bugün Parislilerin silahlı olarak dolaşamayacaklarına ilişkin fermanı yayımladım. Ancak bu ferman duyulunca Paris sokakları silahlı insanlarla doldu. Mahalle liderleri adam toplamaya başladı ve şu anda hemen her evde her köşe başını işgal etmeye hazır milisler mevcut. Efendimiz, böyle bir güce direnmemizin imkânsız olduğuna inanıyorum. Koşullar öyle bir duruma geldi ki majesteleri, açık açık konuştuğum için beni affetmenizi ümit ediyorum, Monsenyör Coligny yirmi dört saat içinde ölmezse, Paris'te artık taş üstüne taş kalmayacak."

"Yani amirali tutuklamamızı mı istiyorsunuz?"

"Bence, efendimiz, Monsenyör Coligny hiç uzatmadan direkt idam edilmeli."

Kral bu söze pek şaşırmış görünmedi.

Sadece biraz sarardı, gözleri de her zamankinden biraz daha donuk görünüyordu.

"Siz ne diyorsunuz, Monsenyör Nevers?"

"Majestelerini," dedi Nevers dükü, "çift taraflı oynamakla itham eden Huguenot gruplarına rastladım. Aynı Huguenotların, amiralin öldürüldüğünü duyduklarında benizlerinin attığını, takatlerinin tükendiğini de gördüm; hepsi kaçmaya hazırlanıyorlardı. Ancak

sonra, gerçeği öğrendiklerinde, her zamankinden daha küstahça, onlar kendilerini ele geçirmeden Katoliklerin katledilmesi gerektiği sonucuna vardıklarını öğrendim. Coligny'nin öldürülme emrini verirseniz tüm bu tehlikeler bertaraf edilir. Ama Coligny'nin yarın akşam veya pazar günü yaşadığı görülürse şansölye gibi hepimizin başı büyük tehlikede demektir."

Tavannes de aynı soruya benzer bir cevap verdi.

Anjou dükü, bu işlerin başındaki Mareşal Montmorency'nin kralı alt etmek ve Paris'i ele geçirmek için Huguenotlara destek vereceğinden emin olduğunu söyledi.

Gondi, büyük bir öfkeyle, amirali kendi elleriyle boğmaya hazır olduğunu söyledi.

Catherine hiçbir şey söylemedi.

Dinledi ve gülümsedi.

Ancak herkes konuştuktan sonra, IX. Charles'ın bir hayalet kadar solgun olduğunu, beyaz dudaklarının tedirginlikle titrediğini görünce ona döndü ve şunları söyledi:

"Efendimiz, hepimiz buradayız ve bizim gibi tüm Hristiyan âlemi bizi kurtaracak emri vermenizi bekliyoruz."

"Yani amiralin ölmesini mi istiyorsunuz?" diye sordu Charles kekeleyerek.

"Evet!" dediler hep bir ağızdan.

Kral oturduğu yerden kalktı ve yüzünden akan teri elinin tersiyle silerek odada volta atmaya başladı.

Catherine ondaki değişimi gözleriyle takip ediyordu. Hâlâ ince ve güzel eli, kemerindeki hançerin sapını tutuyordu. Gri, badem gözlerinden kesif bir alev yükseliyor gibiydi, kaşlarını çatmıştı, vücudu herhangi bir zayıflık belirtisi göstermemek için kaskatı kesilmişti. O anda o zihinden nelerin geçtiğini kim bilebilirdi? Kendisine yakışmayan bu oğlun öldürülmesini hayal edip etmediğini kim bilebilir?..

IX. Charles anlaşılmayan şeyler mırıldanarak odada volta atmaya devam ediyordu.

Kraliçe, oğlunun abanozdan bir haçın üzerindeki gümüş İsa

heykelinin önünde durduğunu gördü. Medet umar gibi yukarı baktı; İsa ve Fransa kralı göz gözeydiler şimdi. Catherine üç adım attı ve kollarını haça doğru kaldırdı, garip bir coşkunun izlerini taşıyan boğuk, soğuk bir sesle haykırdı:

"Ey Tanrım! Yasalarını umursamayan, emirlerini dinlemeyen, senin evin olan bu tapınağın yıkılmasına göz yuman bir oğul doğurduğum için beni kahret!"

Charles'ın tüyleri diken diken oldu, geri döndü ve annesine karşılık verdi.

"Neler söylüyorsunuz, madam!"

"Tanrım!" diye devam etti Catherine. "Fransa kralını ikna edemediğim için beni kahret! Oğlumun zayıflığı yüzünden sapkınların zafer kazandıklarına şahit olacağıma köpekler tarafından parça parça edilmeye razıyım!"

"Yeter! Yeter, madam!.. Ne istiyorsunuz?.."

"Deccal'in ölüsünü!.."

"Yani Coligny'nin..." diye yanıtladı Charles.

"Ah!" diye haykırdı Catherine, "adını siz bile biliyorsunuz... Evet, efendimiz, hepimiz gibi biliyorsunuz, bize karşı şiddetli savaşlar yürüten, bunca savaşta altı binden fazla adamımızı öldüren, Paris'te şeytanın hâkimiyetini sağlayan ve kiliseyi yıkmaya niyetlenen Deccal'i!.."

"O benim misafirim, madam!.. Beyler, siz de bir düşünün... misafirimi öldürmek nasıl bir onursuzluk olur..."

"Eğer yaşarsa da hepimiz cehenneme gideceğiz demektir!" diye haykırdı Catherine.

"İtalya'ya geri döneceğim," dedi Gondi. "Her şeyden önce ruhumun kurtuluşu için..."

"Majesteleri," dedi Şansölye Birague, "görevimden azlimi ve baba topraklarına geri dönmemi talep ediyorum."

"Göklerin hâkimi adına!" diye bağırdı Tavannes, "artık bir saygınlığımız kalmadığına göre kılıcımı Alba dükünün hizmetine sunacağım!"

"Gidin!" diye haykırdı Catherine. "Hepiniz gidin! Fransa'nın ce-

sur oğulları göçüp gitsinler! Vah halimize! Charles, ikimiz kalacağız ve ben, kâfirler sizi indirmeden önce size bedenimi siper edip öyle öleceğim!"

Ardından kraliçe kralın kulağına eğildi ve şöyle fısıldadı:

"Henri de Guise, Huguenotlardan geri aldığı için Fransa kralı olmadan önce..."

"Demek hepiniz," dedi IX. Charles nefes nefese, "onun öldürülmesini istiyorsunuz?.. Pekâlâ öyleyse... Öldürün onu!.. Amirali öldürün! Misafirimi öldürün! Kendisine babam dediğim bu adamı öldürün! Fakat Tanrı aşkına, arkasından da bütün Huguenotları öldürün ki bu dünyada onlara yaptığım ihaneti benim yüzüme çarpacak kimse kalmasın. Hepsini öldürün! Ha! Ha! Ha!"

Yüzü sarsıldı ve kimi zaman belirerek dudaklarına ulaşan o korkutucu, tahayyül edilemez ve korkunç kahkaha tüm bedenini titretti.

Catherine de Médicis, zor zapt edebildiği bir sevinç içinde, "Tanrı'ya şükürler olsun!" dedi.

Ötekiler de, "Nihayet..." diye mırıldandılar.

IX. Charles bitkin bir halde ve titremeler içinde bir koltuğa yığılmış kalmıştı. Catherine de Médicis odadakileri dışarı çıkardı ve Tavannes'e "Kralın kiliseyi ve krallığı kurtarmaya karar verişini monsenyör Guise'e haber verme görevini size bırakıyorum. Biz ona güveniyoruz."

Tavannes eğilerek selam verdi.

"Şimdi gidiniz, baylar," dedi kraliçe. "Saat gecenin üçünü çaldı. Yarın sabah saat sekizde tekrar gelin. Mösyö de Guise'i, Mösyö d'Aumale'i, Mösyö de Montpensier'yi ve Mösyö de Damville'i de getirin. Bütün gün, dini kurtaracak olan savaşın planını konuşuruz. Gidin baylar... ve Tanrı yardımcınız olsun."

Huzurdan ayrılırken bir ağızdan "Tanrı kraliçeyi korusun!" dediler.

Üç adam kraliçeye veda ederek ayrılınca Catherine, Anjou düküne döndü. "Sevgili oğlum, nihayet kral olacaksın," dedi. "Haydi şimdi git, yat..."

Geleceğin III. Henri'si olacak bu delikanlı gevşek gevşek esnedi

ve umursamaz bir tavırla, "Ya, kral olacağım demek, ha?.. Artık bunun sırası gelmişti doğrusu..." dedi.

Annesinin öpücüğüne karşılık vermeden, omuzları düşen ve gözleri dolan kadını orada bırakıp odadan ayrıldı.

Sevgili oğlunun politikaya olan bu ilgisizliği, Catherine'in yüreğini dağlayan en büyük üzüntüsüydü. Anjou dükü çıktıktan sonra bir an sessiz ve hayallerine gömülü bir halde kalan kraliçe, nihayet küçük bir kapıya doğru ilerleyerek onu açtı. Müneccim Ruggieri göründü.

Müneccim üç günde on sene yaşlanmıştı. Sırtı kamburlaşmış ve saçları beyazlamıştı.

Catherine, "Vakit geldi. Crucé'ye, Pezou'ya, Kervier'ye bildir."

"Elbette madam," dedi Ruggieri.

"Yarın akşam işareti sen verdireceksin. Gece saat üçte, herkes derin uykudayken Saint-Germain-l'Auxerrois'nın çanını çaldırtırsın."

Ruggieri dehşetle irkildi.

Kraliçe, "Ne oluyorsun?" dedi. "Budalalaşma!.."

Müneccim, boğuk bir sesle, "Çanları kendim çalacağım. Zaten oğlumun matem çanı henüz çalınmadı," diye cevap verdi.

Kraliçe bir an düşündü: "*Oğlu!.. Benim oğlum!..*"

Kraliçe umursamaz davrandı ve sakince, "Laura ne oldu?" diye sordu.

"Öldü."

"Ya Panigarola?.."

"Bilmiyorum..."

"Onun da icabına bakmalı. Sevgilisinden uzun yaşarsa tehlikeli olabilir. Şimdi çekil, yapmam gereken işler var." Çenesini tutamayıp bizi ele verebilir. Nereye gittiğini araştır."

Ruggieri, geldiği kadar sessiz bir şekilde çıkıp gidince kraliçe, masasına oturarak yazmaya koyuldu. Saat üç olmasına rağmen uykusu yoktu. Yazdığı esnada birden durdu ve kalemi elinden düşürdü. Başını öne eğdi ve zar zor duyulan bir sesle, "O benim oğlumdu!" dedi.

Bu sırada ateşe yenik düşen IX. Charles, odayı özel koridordan terk etti ve yatak odasına döndü.

Bu sırada çökmüş bir ihtiyar gibi odasına yollanmış olan IX. Charles, içeriye girer girmez, halılar üstüne bitkin bir halde yığılmış, müthiş buhranlar içinde bir şeyler sayıklıyordu:

"*Tanrım, nedir bu? Yine ne kadar kan akacak, Tanrım? Yine ne kadar kan akacak? Ölüm, cinayet, kan!.. Ne kara alnıyazım var. Umarım bunların hepsi sadece bir rüyadan ibarettir.*"

Giyinik bir şekilde yatağa girdi fakat uyuyamadı. Birkaç dakika sonra kalkıp gergin bir şekilde düşünmeye başladı. Bir yandan da sabah olup olmadığını anlamak için pencereden bakıyordu.

En sevdiği iki köpeği Nysos ve Euyalos, her hareketini takip ediyordu.

"*Bunu neden düşünemedim?*" diye sordu kendine.

Odadaki tüm şamdanları yaktı, küçük çekmecesinden bir el yazması çıkardı.

"*Biraz kitabım üzerinde çalışacağım,*" dedi.

Bu, bizzat kendisi tarafından yazılmıştı ve *Kraliyet Avı* başlığını taşıyordu. Kral, titreyen parmaklarıyla, sayfaları mekanik bir şekilde çeviriyordu. Son paragraf dikkatini cezbetti ve okudu: "*Sığırların başı düşmek üzereyken...*"

"Haydi!" diye haykırdı kral, "lanet olası hazırlanıyor!"

El yazmasını kaldırıp bir hışımla küçük çekmecesinin içine attı ve ardından bir inilti duydu.

"Orada kim var?" dedi Charles aniden dönerek.

Sevilmek için yalvaran, köpeklerden biri olan Nysos'tu. Hayvanların ikisi de kralı sorguya çeker gibi ona bakıyorlardı.

"Ah!" dedi Charles onlara bakarak, iç çekip "Siz miydiniz? Ne istiyorsunuz? Siz av köpeklerisiniz, öyle değil mi? Belki de bağırsak yemek istiyorsunuz? Geri çekilin, geri! Çok fazla kan!"

Charles'ın dizlerinin bağı çözüldü, elleriyle destek aradı ve düştü. Tırnakları halıya çivilenmiş, gözleri tamamen beyaz olmuştu, ağzı köpürmüş ve bağırmaya çalışsa da kurumuş dudaklarından ancak zorlukla duyulabilecek mırıltılar çıkmıştı.

"Yardım edin! Guise beni öldürüyor! Katil! Peşinde kim var? Coligny! Huguenotlar! Öldürün, hepsini öldürün! O Pardaillan'ı mahvedin! Bana yanıt verin! Ne biliyorsunuz? Coligny ve Guise beni öldürdü! Doğru değil mi? Çoktan buradalar! Yardım edin! Cosseins, annemi tutuklayın! Ölüyorum!"

Birkaç dakika nefes nefese kaldı ve ardından yavaşça doğruldu. *"Ne kadar kan!.. Tanrım! Terler gibi kanıyorum! Üstad Ambrosio kurtarın beni!.. Korkuyorum! Bu kan!.. Bir kan deryası!.. boğuluyorum!.. Beni kendi kanımda boğulmaya terk edecekler!.. Giderek daha da artıyor!.. Her yerde!.. Hanımımızın kulesine gidelim!.. Kaçalım Mary!.. Kan yükselmeye devam ediyor!.. En yüksek!.. Kuleye kadar!.. Paris nerede!.. Öyle bir yer yok!.. Kana bulanmış!.."*

Bir saat boyunca kral, nöbet geçirdi. Daha sonra sakinleşmeye başladı ve uykuya daldı, uyandığındaysa çoktan gün doğmuştu. Muazzam bir yorgunluk, üzerine yattığı halıdan kalkmasına engel oldu. Köpeklerini hemen yanı başında, elini yalarken buldu. Onları yavaşça sevdi ve birkaç dakika sonra ayağa kalktı.

Kollarını göğe doğru kaldırdı ve inanılmaz bir neşeyle haykırdı: "Yüce İsa! Sadece bir rüyaymış!"

YİRMİ YEDİNCİ BÖLÜM
İŞKENCE ODASI

Louvre Sarayı'nda korkunç kararlar verildiği sırada iki Pardaillan da Temple'daki hücrelerinde ot şiltelerine uzanmış, bunun son geceleri olduğunu bilerek yan yana uyuyorlardı. Bu 23 Ağustos sabahı, ikisi de sorgu ve işkenceden geçecekti. İşkence demek, ölüm demekti. Hem de ne feci bir ölüm! Kemikleri kırılacak, etleri kıpkızıl kızdırılmış demir kerpetenlerle koparılacak, bacakları öldürücü bir mengenede, damarları patlayıp kanları boşalıncaya kadar sıkılacaktı.

İşte iki Pardaillan'ı böyle bir kötü son bekliyordu ve onlar, buna rağmen uyuyorlardı.

Şövalye, manastırın önünde yakalanıp buraya getirildiği ve babasının yanına atıldığı, Tanrı'nın kaynatıldığı ve tıtsak oldukları günden beri altı gün geçmiş ve dışarıdan hiçbir haber almamıştı. Montluc onları görmeye gelmemişti. Belki de sarhoş herif onları çoktan unutmuştu. Gardiyanı bile görmediler çünkü yemekleri kapının altındaki küçük kapak açılıp veriliyordu. Hücrelerinin önündeki koridorda gezen nöbetçinin ayak sesiyle arada bir yere vuran tüfek dipçiği seslerinden başka bir ses duydukları da yoktu.

İlk üç gün boyunca, babasının söylediklerine rağmen, şövalye kaçmanın yollarını aramıştı. Bu arada şövalye, duvarları, pencereyi ve kapıyı yoklamış, hiçbir çıkar yol olmadığını anlamıştı. Duvarların kalınlığını incelemiş, beş ya da altı adım olduğunu fark edip tüm girişimlerden vazgeçmişti çünkü bu duvarları delmek en az bir yıl sürerdi ve nihayetinde muhtemelen başka bir hücreye çıkardı.

Zayıf fakat berrak gün ışığının gösterdiği üzere parmaklıkları kırmanın da bir yolu yoktu.

Kapı koca meşeden yapılmaydı ve demir parmaklıklarla güçlendirilmişti.

Nöbetçiyi kandırmayı da denememiş değildi. Bir gece yere yatıp kapının altından gardiyana seslendi ve Mareşal Montmorency'nin memnuniyetle ödeyeceğini düşünerek beş yüze ekü teklif etti. Gardiyan, Monsenyör Montluc'un hücrelerin anahtarlarını elinde tuttuğunu, önemli mahkâmlara sahip olduğunu ve anahtarları almaya başarsa bile, başının gövdesinde olmasına altından daha çok değer verdiği için kapıları açmayacağını söyledi. Nihayetinde böyle bir bahsin tekrar açılmamasını, bir daha böyle bir teklif yapıldığı takdirde zindan müdürüne haber vereceğini söylemişti. Bunu söyledikten sonra gardiyan, her zamanki rutinine devam etti.

Yaşlı Pardaillan, bunun üzerine oğluna, "Görüyorsun ya! Daha fazla girişimle elde edeceğin tek şey bizi ayırmaları olacaktır. Yaşayacak iki ya da üç günümüz kaldı, bunları beraber geçirmeyi deneyelim. Buradan kaçmaya çalışma. Ah, ne diye benim sözümü dinlemedin? Ben sana, insanların aç kurtlara benzediğini ve dünyanın yamuk gidişini, senin değiştiremeyeceğini söylemedim mi? Ben sana demedim mi ki insanlar, seni tanıyınca yadırgayacak ve her türlü yola başvurup ezmeye çalışacaklar?.. Ben sana, kadınlara güven olmaz, onlara uyma, demedim mi?.. Şimdi içini çek dur bakalım... Belki de ölmek istiyorsun?" demişti.

Şövalye bu sözlere cevap olarak, "Haklısınız, baba... İtiraf ediyorum ki yaşamayı seviyorum..." karşılığını vermişti.

"Ben, tıpkı Charlemagne devrinde bileğine güvenip kötüleri titretmeye ve iyilere yardım etmeye çalışan şövalyeler gibi yapmak istedim. Dünyaya bakınca büyük insan sürüsünün rahat içinde yaşamaktan başka bir şey istemediğini fakat aç kurtların onlara dünyayı zindan ettiklerini gördüm. Bu aç kurtlar, krallar, prensler ve daha bilmem kimlerdi ama benim gibi birkaç şövalye onların hakkından gelebilirdi. Ne çare ki tek başıma bu işi başaramadım baba..."

Baba oğul bütün bunları konuşurken Loïse'in adını ağızlarına almaktan çekiniyorlardı ama başlarına gelen bu felaketin bu genç kız yüzünden olduğunu ikisi de biliyordu. Böylece günler ve geceler birbirini takip etti. Nihayet son gecelerini de uykuyla geçirdiler. Sabahleyin, oğlundan önce uyanan yaşlı asker, kımıldamamaya gayret ederek genç oğlunun uyuyuşunu seyrettiyse de hafif bir hareket şövalyeyi de uyandırdı. Gülümseyen şövalyenin yüzüne baktığında zayıf bir ışık huzmesinin onu aydınlattığını gördü, tebessümünün

muhtemel sebebi rüyasında Louise'i görüyor olmasıydı. Fakat hiçbir şey konuşmadılar. Şövalye, babasının elini kendi avuçlarına aldı ve saatler, dakikalar kadar çabuk geçti. Maceracı, korkunç saatin geldiğinin farkında olarak oğluna hüzün ve şefkatle baktı. Ardından genç adamı uyandırmak için bir harekette bulundu ve oğlu gözlerini açtığında babasının ona doğru eğildiğini gördü.

Sonrasında sükûneti korumak için çaba sarf ederek oturdular. Birbirlerine hiçbir şey söylemediler. Yalnızca ellerini tutup sabit bakışlar ve ufak tebessümlerle beklediler.

Birdenbire kapının önünde kalabalık adım sesleri duyuldu. Birbirleriyle sessizce vedalaştılar çünkü o an söylenecek hiçbir şey yoktu. Her ikisi de aynı şeyi düşünüyordu: çekecekleri acılarla diğerine zulmetmemek. Kapı açıldı ve Montluc, arkasında yirmi arkebüzcü ile göründü. İki mahpus el ele öyle bir tutuşmuşlardı ki onları ayırmakta oldukça zorlandılar. Montluc bir işaret verince muhafızlar, Pardaillanların etrafını çevirdiler. Her şey o zaman başladı. Koridora çıkınca şövalye, tapınağın tüm askerlerinin, altmış askerin topladığını gördü. Hep birlikte yola koyuldular ve bir merdivenden inerek zemini taş döşeli geniş bir odaya girdiler.

Burası, işkence odasıydı.

Cellat gelmişti. Meşalelerin ışığında, celladın yanında duran adamın yüzünü gören şövalye, onu hemen tanıdı. Bu, Maurevert'di. Şövalye, babasının güldüğünü fark etti. Maurevert, kin ve sabırsızlıkla titriyordu. Salonun duvarlarının dibine çepeçevre otuz silahlı sıralandı. Her altıncı adamda bir meşale vardı. Pardaillanlar, bütün bunları bir bakışta gördüler. Yine bir bakışta işkence sehpasını, ipleri, mancınıkları, kıskaçları gözden geçirdiler. Bir köşede yanan bir ocakta demir işkence aletlerinin kızdırıldığını fark ettiler. Cellat, yardımcılarına durumu anlatıyor, Maurevert ise Montluc'la konuşuyordu.

Nihayet Montluc, "Hangisinden başlıyoruz?" diye sordu.

Şövalye, ileriye doğru bir adım attı ve birkaç asker hemen kendisini nıtmasına rağmen, "Mösyö," dedi.

"Ne istiyorsun?" diye sordu Montluc.

"Bir lütuf," dedi şövalye sakince.

"Konuş."

"Benden başlayın..."

Fakat hemen aynı anda yaşlı Pardaillan da atılmıştı. "Ne demek?.. Su küçüğünse söz de büyüğündür. Önce benden başlanacak!"

"Benim için fark etmez." Dedi Montluc, Maurevert'e bakarak.

Şövalyenin yüzü acıyla buruştu. Montluc'a, "Tanrı aşkına benden başlayın," dedi.

Fakat Maurevert babasına işkence yapılmasının şövalyeye vereceği üzüntüyü hemen sezmişti. "Hayır," dedi, "önce ihtiyardan başlanacak!"

Cellat da tartışmadan şaşırmış olacak ki, "İhtiyardan mı başlıyoruz?" diye sormaya mecbur kalmıştı.

Maurevert, acele ile bütün kinini kustu. "Ondan, ihtiyardan başlıyoruz. Çabuk olun."

Celladın yardımcıları, yaşlı Pardaillan'ı yakalamış, işkence sandalyesine sürüklemeye başlamışlardı. Şövalye Pardaillan, kendisini tutan askerlerden kurtulmaya çalışarak, "Baba!" diye haykırdı. "Babacığım!"

Askerler, sırım gibi delikanlıyı zorlukla zapt edebiliyorlardı. Birden ortalık karışır gibi oldu. Maurevert, "Zincire vurun!" diye bağırdı.

Fakat aynı anda işkence odasının kapısı şiddetle açıldı ve soluk soluğa gelen bir kadının sesi duyuldu: "Kral namına durun! İşkence başka güne bırakılmıştır."

Bu söz üzerine herkes taş kesilmiş gibi durakladı. Cellat, şövalyeyi bağlamaya niyetlendiği zinciri yere bıraktı. Maurevert, hiddetinden yumruklarını sıktı. Ve karanlıkta bir köşeye sinmiş, olup bitenleri izleyen Catherine de Médicis heyecanla titredi. Hep birlikte kapıya bakınca basit giyinişli fakat zarif bir genç kadının, iki mahkûma, sevecen bakışlarla baktığını ve seslendiğini gördüler:

"Tanrı'ya şükürler olsun! Tam zamanında gelmişim!"

İki Pardaillan el ele vermişlerdi. Şövalye, durumunun kötülüğünü bir an unutup genç kadını kibarca selamlayarak, "Marie Touchet!.." diye mırıldandı.

Montluc ise genç kadına doğru ilerleyerek, "Kimsiniz, madam?" diye sordu.

"Fransa kralının elçisi, bu yeterli olmalı," dedi Maria Touchet.

"Buraya nasıl geldiniz?"

"Kralın emri, diyorum ya..."

Tüm yanıtlar için Marie Touchet, Montluc'a bir kâğıt uzattı.

Zindan müdürü, kâğıtta yazılanları meşalelerin kızıl ışığı altında okudu. Kağıtta, "*Temple Zindanı müdürü, kapıcısı ve zindancılarına emirdir. Bu kâğıdı getireni işkence odasına kadar bırakınız.*" yazıyordu.

"Şimdi de bunu okuyunuz," diyerek bir başka kâğıt uzattı Maria Touchet.

Montluc kralın bizzat kaleme aldığı bu emri alık bir şekilde okuyordu: "*Baba ve oğul Pardaillanların sorguları ertelenmiştir.*"

Montluc bu iki emri okuduktan sonra gardiyanlara döndü ve, "Bu iki mahpusu, hücrelerine kadar götürün," dedi. "Cellat, sen de kral arzu ettiği zaman tekrar gelirsin."

Fakat Maurevert, "Durun bakalım... Belki de belgeler sahtedir!" diye atıldı.

Montluc, kaba bir tavırla, "Orası benim umurumda değil," dedi. "Emrin altında kralın imzası ve mührü var mı yok mu, ben de ona bakarım..." Sonra gardiyanlara döndü, "Götürün mahpusları!.." dedi.

Şövalye ve babası bu konuşmalar gerçekleşirken Maria'ya baktılar ve müdahalesi için ona teşekkür ettiler. Artık kendilerine daha saygılı davranan gardiyanlar eşliğinde oradan ayrıldılar, pek az mahkûmun dayanabileceği bu çılgın mutlulukla sarmalanmışlardı.

Ardından Mari Touchet de orayı terk etti ve odada Maurevert ile Montluc yalnız kaldı.

"O kâğıtlarla ilgili bana güvenin," dedi Maurevert, "Kral ivedilikle itaat etmenizden memnun kalacaktır. Ancak belgeler kralın eliyle imzalanmadıysa..."

"Onurum üzerine," diye başladı Montluc, "Gerçek olsalar da olmasalar da benim için bir farkları yok. Kâğıtlarda kralın mührü var mı? Şüphesiz. O zaman gerisi benim için mühim değildir. Eğer inanmazsanız, kraliçe tarafından sorguyu dinlemeye gönderilen şu ihtiyar cadıya da gidin sorun."

Maurevert, Montluc'un hükümdara pek az saygı gösterdiğini görünce art niyetle gülümsedi. Çünkü ihtiyar cadı dediği, kraliçeden başkası değildi ve kuşkusuz, her şeyi duymuştu. Kâğıtları hapishane müdürünün elinden alarak kraliçeye kadar gitti.

Catherine, belgelere bir göz attıktan sonra, "Söylenenlerin hepsini duydum," dedi. "Zaten bunları getiren kadını da tanıyorum."

"O zaman, bunları gerçekten de kralın kendisi imzaladı? Peki şimdi ne yapacağız?"

"Her şeyden önce itaat edeceğiz. Şimdi Louvre'a gidip bu sorunla ilgileneceğim. Sakin olun, sözler tutulmak için verilir. Şimdi bir hafta için olsun izinizi kaybettirmeye bakın, Paris'te durmayın. Bir hafta sonra iki mahpus yine sizin olacak. Amirali öldürmeyerek büyük bir hata yaptınız. Eğer bir tane daha yapacak olursanız sizi yakalayacaklardır. Bir suikastçi aranıyor, hemen kaybolun."

Maurevert öfkeden sararmıştı. Her iki Pardaillan'ı da elinden kaçırdığını anladığında, intikam alabilmek için hayatını riske atmaya karar verdi. Ayrıca Catherine'in ona ihtiyacı olduğunu da biliyordu.

"Madam," dedi, "inanıyorum ki çıkarlarım Paris'te kalmamı gerektiriyor. Sekiz gün içinde arbeküzle kimin ateş ettiğini bulmak için o kadar hevesli olmayacaklar."

Catherine gülümseyerek, "Ben öyle düşünmüyorum," dedi.

Maurevert'i kolundan tutarak devam etti, "Benim himayem altındasın anlıyor musun? Senin hatan amiralin canına kastetmek değil, onu öldürememek. Ancak öyle bile olsa belki de hatanız bizim lehimize esen bir rüzgâra dönüşebilir. Bunun için Maurevert, Coligny'i öldürememene karşın seni affediyorum. Diğer yandan sana daha önemli görevler veriyorum. Bana itaat et, sekiz gün sonra gel ve benim niyetimi öğren. O iki adama gelince, hiç meraklanma. O iki adamı sana vereceğim."

"İtaat ediyorum madam," dedi Maurevert eğilerek, "Temple yakınlarında bir ev tutup sekiz gün boyunca hiç dışarı çıkmayacağım. Olan bitenden haberdar olmak istiyorum."

Kraliçe, kendisine eşlik eden gardiyan başı ile uzaklaştı, Temple'daki herkes bu peçeli kadının kim olduğunu bilmezden geliyordu.

"Kralın metresi neden bu iki maceracıyla ilgileniyor?" diye düşündü Catherine, "Erteleme emrini nasıl alabildi? Birkaç güne öğ-

reneceğim. Pardaillanlar kaçamaz, bu sebeple bu küçük meseleyi bırakıp büyük resme odaklanmak gerek."

*

Maria Touchet bu emri nasıl alabilmişti? Burada hızlıca açıklayacağımız konu budur.

O sabah Kral IX. Charles'ın oda uşağı, efendisinin odasına girdiği vakit kralı soyunur bir halde bulmuştu.

"Görüyorsun," dedi Charles, "tüm geceyi çalışarak geçirdim."

"Majesteleri oldukça solgun," dedi uşak tanıdık bir sesle.

"Artık çaresine bakabiliriz," diye yanıtladı Charles, "on bire kadar uyumak istiyorum. Kimsenin gelmediğinden emin ol. Asilzadelerime onları top oyunu için saat on ikide beklediğimi söyle. Şimdi git, yalnız kalmak istiyorum."

Uşak odayı terk ettikten sonra kral soyunmayı bitirdi ancak burjuva giysilerini giymek için. Gizli koridorları ve merdivenleri geçip ıssız bir verandaya ulaştı, ardından küçük bir kapıyı sadece kendisinin sahip olduğu bir anahtarla açtı. Bir kasanın altına gelmişti. Burası ağır bir demir kapıyla kapatılmıştı. Yolun üzerinde bir hendeğe ulaşan dik bir yokuş vardı. Akarsuyun üzerine ahşap bir köprü yapılmıştı. Bundan sonra takip ettiği yoldaki merdivenler, hendeğin dışına yönlendirdi onu. Herkes onun Louvre'da olduğunu düşünürken birkaç saatliğine hocalarının boyunduruğundan kaçıp şehirde yürüyüşe çıkmak için bu yolu kullanırdı.

Dışarı çıktığında Seine'in temiz havasını ciğerlerine doldurdu. Dar göğsü genişledi, yanakları biraz renklendi ve gözleri bir an için önünde duran nehrin güzel manzarasında, köprülerinde, dik çatılı evlerinde, çan kulelerinde ve rüzgâr güllerinde durdu.

Kimse bu mutlu ve güler yüzlü burjuvanın korkunç bir nöbet geçiren ve dehşet verici kâbuslar gören yahut biraz önce Huguenotların katliamını emreden kral olduğunu anlayamazdı.

Nehri takip ederek yukarı doğru çıktı ve sonra sağa dönerek Barrés Sokağı'na saptı, nihayetinde Maria Touchet'nin evine geldi.

Onu neredeyse öldürecek olan nöbetlerden sonra iyileştirici bir sükûneti bulabilmek için ona giderdi. Orası özgürce nefes alabildiği tek yerdi. Orada annesinin, onu kendi haline bıraktığında hissettiği

huzuru ve sakinliği hissediyordu.

Eve girer girmez, gözlerinin önündeki manzara karşısında şaşkınlığa uğradı ve donakaldı. Bir pencerenin yanında duran Maria Touchet sabahlık giymişti. Gerdanı çıplaktı ve koynunda pembe, tombul yanaklı bir çocuk vardı. Yetişkinlerin yaptıkları gibi onun ayaklarını ovaladı. Maria onu gülümseyerek seyretti ve çocuk sanki o anda kutsandı.

Nihayet çocuk müthiş bir tatminle uyuyakaldı, dudaklarının kenarında birkaç damla süt kalmıştı. Ardından Maria ayağa kalkıp onu nazikçe beşiğine yatırdı ve hayranlıklar onu seyretmeye devam etti.

Aynı anda Charles ses çıkarmadan ilerledi, onu arkasından yakaladı ve elleriyle gözlerini kapayarak bir çocuk gibi kıkırdadı.

Maria onu hemen tanıdı ancak sevgilisinin oyununu canı gönülden oynayacaktı. Gülerek sordu, "Kimdir o? Monsenyör oğlumu görmemi engelleyen bu çirkin adam da kimdir? Bu fazla ileriye gitmektir ve sizi krala şikâyet edeceğim."

"Durmayın, şikâyet edin," dedi Charles geriye çekilerek, "kral tam da karşınızda!"

Maria kendini onun kollarına bıraktı ve dudaklarını sundu, "Sevgili monsenyörüm, ilk öpücük benim ve ikincisi ise oğlunuz için."

Kral beşiğe doğru eğildi ve Maria da onun yanına. Her ikisi de çocuğun güzelliğini seyrederken aynı hayret ifadesini taşıyorlardı. Özellikle kral, bu güzel yaratığın gerçekten de sağlıklı ve gürbüz olup olmadığını soruyordu. Bu ufaklığı uyandırmadan onu öpecek bir yer arıyordu, nihayetinde bunu nasıl yapacağını çözemedi ve öpücüğü Maria'ya verdi. "Al bu öpücüğü, ona ver. Ona istemeden zarar verebilirim."

Ardından Maria Touchet dudaklarını oğlunun alnıyla hafifçe buluşturdu. Daha sonra Charles ile birlikte parmak uçlarında yürüyerek salona gittiler. Kral bir kanepeye uzanıp "Uyuyakalacağım," dedi.

Maria Touchet kucağına oturdu ve Charles'ın saçlarıyla oynamaya başladı.

"Bana acılarınızdan bahsedin," dedi, "Ne kadar da solgunsunuz! Size kim eziyet etti? Umuyorum ki nöbet geçirmediniz. Sevgili Charles, arkadaşınıza her şeyi anlatın."

"Pekâlâ, evet Maria, yeni bir nöbet geçirdim ve hastalığımla ilgili yeni bir şey var ki çok korkunç. Önceden nöbetlerim kısa olurdu, hatırlarsın. Çok acı çekerdim, doğru ancak nöbet geçtikten sonra kendime, her zamanki halime geri dönerdim. Şimdiyse nöbet geçirmeye başladığımda ruhumun saldırıya uğradığını hissediyorum, kriz başladığında içimde insanlığa karşı müthiş bir nefret yeşeriyor. O anlarda etrafımdaki her şeyi yok etmek istiyorum, Roma imparatorunun yaptığı gibi şehri yakmak, yaralamak ve öldürmek. Ah Maria! Bana kralların güçlü olması gerektiğini o kadar çok söylediler ki nihayetinde bu fikrin yarattığı korkuyu içimde uyandırdılar."

"Hadi ama bunların hepsi geçecek. Sadece dinlenmeye ihtiyacınız var."

"Evet sükûnet ve dinlenme fakat bunları, buranın dışında nerede bulabilirim ki? Komplocular tarafından çevrelenmiş durumdayım."

"Onları düşünmeyin. Hiç değilse burada sakinleşin. Bana çektiğiniz ızdırabı anlatın ancak korkularınızın hesabını vermeyin. Sakin olun, kral olduğunuzu düşünün ve kimsenin size dokunmaya cesaret edemeyeceğini."

Genç hanım, sevgilisini teselli etmek için bir süre bu şekilde konuşnı. Fakat kral teselli istemiyordu çünkü aklında korkunç şeyler vardı. Onlar hakkında konuşmaya cesaret edemediği için Guise'in ona komplo kurduğundan, annesinin bunun kanıtını elde ettiğinden, yarın ise bizzat annesinin Guise'in iki adamına işkence edeceğinden bahsetmeye başladı.

"Saat çoktan dokuz olmuş," dedi "Bir saat içinde bu iki lanet olası Pardallian her şeyi itiraf edecek ve ben sonunda hakikati öğreneceğim."

"Pardallian adında iki adama işkence edeceklerini mi söylüyorsunuz?"

"Evet, onlar Guise'in uşakları ve kesinlikle onun sırlarından haberdarlar."

"Monsenyör!" diye haykırdı Maria Touchet, "Size bu iki adamı affetmeniz için yalvarıyorum."

"Neden? Çıldırdınız mı?"

"Hayır, hayır benim naif Charles'ım. Size, kendilerine Brisard ve La Rochette diyen iki kimliği belirsiz adamın beni kurtardığını

söylememiş miydim? İşte onlar bu adamlardır. Monsenyör Ramus onların gerçek kimliğini buldu."

"Öyleyse isimlerini gizledikleri her defa bir komplonun içinde olduklarını sen de görüyorsun. Dinle Maria, onların beni öldürmesini mi istiyorsun?"

"Charles, sevgili Charles. Yemin ederim onlar suçlu değil. Ah, onları onurlandırmak için arayıp durdunuz fakat şimdi onları buldunuz ve işkence ettireceksiniz! Bu korkunç monsenyör! Bu iki adam beni kurtardı ve eğer hâlâ nefes alıyorsam bu onların sayesindedir."

"Maria!"

"Hayır Charles, hayatımı kurtarmak için kendilerininkini riske atan o iki cesur kahramanın cellada teslim edilmesine göz yumarsam rezil bir kadın olurum. Celladı bu işe karıştırmadan bizzat Louvre'a gidip onları siz sorgulayamaz mısınız? Size her şeyi anlatırlar. Bundan kendimi sorumlu tutmakta hiçbir beis görmüyorum."

"Doğru söylüyorsun. Onları neden kendim sorgulayamayayım ki?"

Ardından Maria, titreyerek, kralı masaya götürdü.

"Yazın, işkenceyi erteleyen bir emir yazın. Tutsak olarak kaldıkları sürece hiçbir şey kaybetmezsiniz."

Charles erteleme emrini yazdı.

"Neredeler?" diye sordu Maria Touchet.

"Temple'dalar, bu emri göndereceğim..."

"Hayır, hayır ben giderim. Bir geçiş izni verin."

Charles bunu kabul etti, her iki belgeyi de mühürledi ve onları kolları arasına alan Maria'ya verdi.

"Ah, sevgili Charles! Ne kadar da iyisiniz! Sizi ne kadar da çok seviyorum!"

Ve kralı şaşkın ve kayıtsız bir halde bırakarak kendini sokağa attı. Gerisi zaten malum. Kral huzur dolu evde birkaç dakika daha kaldı, oğlunu beşikte uyurken izlemeye gitti ve sonra sakinleşti. Ruhu temizlendi ve gözleri parladı, Louvre'a geri döndü.

YİRMİ SEKİZİNCİ BÖLÜM
KUTSAL ENGİZİSYONUN MESİHİ

Kraliçe, Temple'dan çıktıktan sonra doğruca Louvre Sarayı'na dönmüştü. Saat sekizde, nüfuzlu şahsiyetlerle buluşması gerekiyordu. Halbuki vakit çok gecikmişti. Canı sıkkındı. Pardaillanlara yapılacak işkencenin ertelenmesi, Guise'in ihanetinin son kanıtını bulma umuduna ve teatral bir darbe planına karşı bir hamleydi.

Planlarını sonraya erteleyerek olayla ilgili tüm düşüncelerden ruhunu soyutladı. Louvre'a girerken yüzünde hiçbir ifade, tavrında hiçbir farklılık yoktu. Korkunç bir çelişki yaşadığını asla belli etmiyordu. Catherine de Médicis, gizli koridordan geçerek dairesine girince Floransalı genç nedimesi tarafından karşılandı.

Kraliçe, kapıyı göstererek, "İçeride kimler var?" diye sordu.

Kadın, "Efendim," dedi. "Anjou dükü, Guise dükü, Aumale dükü, Mösyö Birague, Mareşal Damville, Mösyö Gondi, Mareşal Tavannes, Nevers dükü ve Montpensier dükü sizi bekliyorlar."

"Nancey nerede?"

"Yüz gardiyanla birlikte görev yerinde."

"Kral ne yapıyor?"

"Majesteleri bugün erkenden çıktı. Avlu muhafızı Loriot'dan öğrendim ancak Louvre'daki herkes kralın uykuda olduğuna inanıyor."

Catherine perdeyi araladı ve muhafızı Nancey'nin yalın kılıç durduğunu gördü. Bir memnuniyet ifadesi takındı ve küçük bir masaya otırup hançerinin kolay erişilebilir olduğundan emin oldu.

Kraliçe, hizmetçisine, "Guise düküne, kendisini beklediğimi haber versinler," dedi.

İki dakika sonra dük, şahane bir elbise içinde kraliçenin karşısına çıkmış ve daima yaptığı gibi Catherine'i biraz alaylı ve epeyce

mağrur bir ifadeyle selamlamıştı.

Kraliçe, bu selama en nazik tebessümüyle karşılık verdikten sonra ona bir koltuğu işaret etti. Dük oturdu, yumruğuyla destek aldı ve kraliçeye sanki eşitlermiş gibi baktı.

Sessizce birkaç dakika oturdular ve bu süre zarfında kraliçe, dükün gözlerini kaçırmasını sağlamaya çalıştı ancak muvaffak olamadı.

"*Şu kibir ve azamete bakın*," diye düşündü. "*Kendini kral olmuş sanıyor!*"

Yalan da değildi. Guise dükü, o sıralarda kendini Fransa tacına layık biricik insan olarak görüyordu. Gençti, henüz yirmi iki yaşındaydı. Son derecede yakışıklı bir adamdı. Annesi harikulade bir İtalyan dilberi olan Nemours Düşesi Anne d'Este'ydi. Hâlâ kötü biri olamayacak kadar gençti ancak bazen bakışlarında kurnazlık görülüyor, gücünün uyumunu bozuyordu. Ve şiddet vardı, karakterinin temelini oluşturuyordu.

Muhteşem giyinirdi, kraldan daha gösterişli evde kalırdı; üçlü gerdanlık yahut inciler takardı, kılıcının kabzası değerli taşlarla doluydu. Giysileri en zarif renklerden ve ipek ile kadifeden oluşurdu. İnsanlarla konuşurken gözlerini yarı kapatır başını arkaya eğer, sözlerinin daha yüksek bir pozisyonda olmasını ister gibiydi.

Tüm hal tavrı özgüven, güç, gurur taşıyordu ve açık konuşmak gerekirse, o çağda Fransa tahtına tırmanma konusunda mutlak yetkinliğe sahipti. Kraliçenin, onun bakışlarını kaçırmasını sağlayamadığını görünce, en azından umudunu soğutmaya karar verdi. Genç dük, bütün güzelliğini ve kibrini bu anadan almıştı. Babası ise tarihlerin cesaretini çok methettikleri, son derecede zalim ve keyif için kan döken François de Lorraine'di.

Ancak genç dük, zeki bir adam sayılamazdı. O kadar yakışıklı olduğu halde ömrü boyunca karısı tarafından binbir âşıkla aldatılarak kepaze edilmişti. Buna rağmen uzun yıllar, Fransa'nın gözde bir şahsiyeti olarak kalacaktı... Ve taht üzerindeki iddialarını çok geç ve güç terk edecekti.

Kraliçe, nazik tebessümüne rağmen buz gibi soğuk bir eda ile, "Dük," diye söze başladı. "Herhalde efendiniz kralın, dini kurtarmak hususunda verdiği karardan haberiniz var..."

Guise dükü, bu azametli sözlere tepeden bir bakışla, "Epeyce güç olmakla beraber nihayet bu kararın verilmiş olduğunu öğrendim, madam," diye cevap verdi.

"Geç mi, değil mi orası bizim bileceğimiz şey değil. Vakti seçmek kralın hakkıdır. Soyluların bile entrikalar ve komplolarla iştirak ettiği bu vakitlerde, kral, kilisenin ve tahtın düşmanlarına zarar verecek en uygun saati belirleyebilir."

Guise gözlerini bile kırpmadan gülümsemeye devam etti.

"Şimdi siz," diye devam etti kraliçe, "bu kararda krala yardım edecek misiniz?"

Guise dükü, sorulan soruya, dikkatle seçilmiş kelimelerle, "Biliyorsunuz madam. Babam ve ben dinimiz için pek çok fedakârlıkta bulunduk. Dolayısıyla şimdi geri çekileceğimizi düşünmek mümkün olamaz..." cevabını verdi.

Kralın sözünü etmiyordu. Fakat kraliçe, bu noktaya dikkat etmemiş göründü. "Hangi vazifeyi üzerinize almak istiyorsunuz?"

"Coligny'nin öldürülmesi işini üzerime alacağım ve kellesini kardeşim kardinale göndereceğim."

Kraliçe sarardı. O kelleyi kendisi Roma'ya göndermek istiyordu. Guise, yine en parlak parçayı seçmişti.

Fakat kraliçe ses çıkarmadı ve "Pekâlâ" dedi. "İşaret, Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'nin felaket çanları olacaktır!"

"Bana söyleyeceğiniz bu kadar mı, madam?"

"Evet... Yalnız size, tahtın destekçisi ve kilisenin bir evladı olduğunuz için, Huguenotların Louvre'a saldırması halinde aldığım önlemleri de bildirmek isterdim?" dedi ve "Nancey!" diye seslendi.

Kraliçenin muhafız kıtası komutanı salona girince Catherine, "Nancey, şimdi Louvre'da ne kadar arbeküzcü var?" diye sordu.

Yüzbaşı, hayretle baktı. "Bin iki yüz arkebüzcü var, madam," dedi.

Guise dükü gülümsedi.

Kraliçe, düke yan yan bakarak, "Başka?"

"Başka?.. İki bin İsviçreli askerimiz var, madam. Dört yüz okçumuz ve bin de süvarimiz mevcut."

Guise dükünün yüzünde endişe izleri belirmişti. Louvre Sarayı'nda bu kadar asker olduğunu bilmiyordu.

Kraliçe, ısrarla, "Başka, Nancey?.." diye sordu, "Dükün önünde her şeyi konuşabilirsiniz, kendisi kralın sadık bir hizmetkârıdır."

"Başka?.. Madam, on iki topumuz var!

"Cephane olarak mı?" diye sordu Catherine.

"Hayır madam, on iki savaş topu. Dün gece bu topları saraya gizlice soktuk."

Guise sarardı, gülümsemesi kaybolmuştu. Artık Louvre Sarayı'na hücum etmenin imkânsızlığını tamamen anlamıştı. Tavrı bile değişmiş, birdenbire kraliçenin önünde daha saygılı bir tavır alıvermişti.

"Dükü telkin etmeye devam edin," dedi Catherine, "Üç gün önce habercilerimiz bize hangi haberi getirmişlerdi?"

Nancey devam etti. "Valilerden aldığımız mektuplara göre üç gün içinde Paris'te yirmi beş bin kişilik bir ordumuz olacak, madam... altı bin atlı bugün gelecek ve on bin piyade de yine bu gece yahut yarın ulaşacak.

Guise dehşete düşmüştü, kendi kendine "*Benim hamlelerim aşıldı*," dedi. Ve kraliçenin önünde daha önce hiç göstermediği bir saygıyla eğildi.

"Majesteye bir soru sormama müsaade ederler mi? Louvre'daki bu kuvvetlerin komutanı bendeniz mi olacağım, yoksa Cosseins mi olacak, madam?" diye sordu Nancey.

Guise'in gözleri tekrar parladı. Cosseins kendi adamıydı. Eğer Louvre'daki birliklere o komuta ederse saraya girip kralı ele geçirmek kolay olurdu. Fakat kraliçe bu ümidi de kırıverdi.

"Kral, Cosseins'e, amirali koruma görevini verdi. Saraydaki kuvvetlere siz komuta edeceksiniz. Nancey," dedi. "Siz komuta edeceksiniz ve sadakatinizden eminim."

"Ölene kadar majesteleri," diyerek Nancey bir dizi üzerine çöktü.

"Biliyorum. Öyleyse gece olunca başlayın, arkebüzcüleri ve kendi adamlarınızı tüm kapılara yerleştirin. Topları doldurun ve tüm yönlere ateşe hazır edin. Atlıları meydanda hazır tutun, hücuma hazır olsunlar. Dört bin İsviçreliyi kralın yanına götürün ve eğer

Louvre'a karşı hareket ettiklerini gördüğünüz herkesi öldürün Nancey. Saraya yaklaşmak isteyen herkese, rahip olsun, Katolik olsun, Huguenot olsun, ateş edeceksiniz. Öne çıkan herkesi öldürün."

"Emredersiniz," dedi Nancey yerden kalkarak, "ancak madam, sizin güvenliğiniz için hangi birliği görevlendirmeliyim?"

Catherine ayağa kalktı, kollarını gümüş İsa'ya doğru uzattı ve kararlı bir sesle, "Benim güvenliğim için mi? Hiç kimse, benim Tanrım var."

Nancey yerlere kadar eğildikten sonra çıkınca Guise, Catherine'e o kadar saygılı bir tavır takındı ki kraliçe gülümsemesine engel olamadı.

Fakat dük, birdenbire sözü alarak, "Majeste, benim hizmetlerimi kralı ve dini savunmak için kullanabileceğinizi zaten biliyorsunuz."

"Biliyorum, monsenyör dük. Emin olun ki hazırlanmakta olan büyük işe kendinizi adamayı tercih etmeseydiniz, Louvre kuvvetlerinin kumandanı olmanız için size yalvarırdım."

Guise kendini tuzağa düşürdüğünü anlayarak dudaklarını ısırdı.

"Madam," diyerek söze başladı, "Sizden bir lütuf dilememe izin verin. Müsaade ederseniz yarın gece için emir vereceğim ve yalnızca sizin emrinizle çalışacak, bahsettiğim adamımı göstereyim," dedi.

"Gelsin bakalım..." dedi Catherine.

Guise kapıyı açarak koridora bir işaret yaptı. İçeriye, saçı sakalına karışmış, korkunç yüzlü, dev cüsseli, pos bıyıklı bir insan azmanı girdi. Bu adam Çingene'ydi. Asıl adı Dianowitz'di ama Bohemyalı oluşundan dolayı, dük ona sadece Bême derdi.

Catherine bu insan azmanını hayretle seyrederek, "Bu gece senin de bir görevin var mı?" diye sordu.

"Var, efendim. Dinsizi gebertme görevi bende... Eğer majesteleri emrederse kafasını koparırım."

"Gebert öyleyse..." dedi kraliçe, "Git ve efendine hizmet et."

Dev olduğu yerde kıpırdandı fakat gitmedi.

"Duymadın mı Bême?" dedi dük.

"Evet, ama işim bitince Paris'ten çıkıp gitmek istiyorum. Birkaç arkadaşım da benimle gelecek. Halbuki kapılar kapalı..."

Kraliçe, hemen Béme'nin Paris kapılarından arkadaşlarıyla beraber çıkmasını sağlayacak bir izin kâğıdını imzalayıp mühürledi. Bême'ye, izin kâğıdından başka bir kese de altın verdi. Dev dikkatlice okudu, kâğıtta şunlar yazıyordu:

"23 Ağustos'tan itibaren üç gün geçerli olmak üzere, Paris'teki herhangi bir geçitte geçerlidir: Bu belgeyi taşıyan kişiye ve ona eşlik edenlerin geçmesine izin verin. Kralın hizmetindedirler."

Adam kâğıdı katlayıp cebine koydu, ardından kapıya doğru iki adım attı.

"Bunu unuttun," dedi Catherine.

Aynı anda adamın ayaklarına doğru bir kese altın fırlattı.

Dev eğilip torbayı aldı, kraliçe üzerinde iyi bir intiba bıraktığını düşünerek odadan çıktı.

Adam çekilip gidince Catherine, düke döndü. "Ne müthiş canavar!.. Maiyetinizde pek mükemmel adamlarınız var doğrusu, dük. Haydi şimdi gidelim de hazırlıklarımızı iyice bir konuşalım."

Konuşma, akşamın yedisine kadar sürdü. O gün boyunca Louvre Sarayı'nda esrarengiz gidip gelmeler oldu. Toplantıya birçok defa kral da çağırıldıysa da IX. Charles her seferinde Huguenotlarla oynadığı top oyununu bırakmama bahanesiyle daveti reddetti. Belki de kendisi olmayınca kesin kararlar verilmeyeceğini umuyor ve böylece korkunç suikastı önleyebileceğini sanıyordu. Muhakkak olan nokta, kralın, etrafındaki Huguenotlara karşı son derece nazik davrandığı idi.

O akşam saat sekiz sularında, Guise dükünün konağında da bir toplantı yapıldı. Guise'in Fransa kralı olacağını kesin görenler ve bu işe bel bağlamış olanların hepsi geldi. Damville, Cosseins ve Guitalens oradaydılar. Ne çare ki Guise, kötü bir haber verecekti.

Dük, "Baylar, bu akşam dini kurtarıyoruz. Hepiniz vazifenizi biliyorsunuz..." diye söze başladı. Odaya derin bir sessizlik çöktü. Guise konuşmaya devam etti. "Benim planlarıma gelince şimdilik bunları uygulamayı erteliyoruz. Kraliçe çok ihtiyatlı hareket ediyor. Bu gece, sadık tebaalar olduğumuzu gösterelim, baylar. Geri kalanını sonra düşünürüz."

Guise, böylece bir dakika içinde senelerden beri kararlaştırılmış

olan bir suikast planını yüzüstü bırakıvermişti. Endişeli, huzursuz ve öfkeli görünüyordu. Hiç kimse ona neden tüm planların bilinmeyen bir tarihe ertelendiğinin hesabını sormaya cüret edemiyordu.

Saat dokuzdan on bire kadar dük, bazı papazları, mahalle muhtarlarını ve karakol komutanlarını sekizer ya da onar kişilik gruplar halinde kabul etti. Guise, grup grup gelen bu adamlara hep aynı şeyleri söylüyordu: "Baylar, canavarı tuzağa kıstırdık. Artık kanını akıtmalıyız. Kral böyle istiyor."

Rahipler ve muhtarlar, "Gebersin, gebersin!" diye cevap veriyorlardı.

Her grup, çekilirken son talimatı alıyordu. Harekete geçmek için kiliselerin çan çalmaları beklenecekti. Dinin sadık müminleri, birbirlerini tanıyabilmek için kollarına birer beyaz kolluk takacak, bunu sağlayamayanlar, beyaz mendil bağlayacaklardı.

Guise dükü, boyuna, "Kral böyle istiyor," diyordu.

Mademki kendisi de boyun eğmeye mecbur kalmıştı. O halde olayların bütün suçunu IX. Charles'ın omuzlarına yüklemek en akıllıca yoldu.

Gece yarısı olunca şehre derin bir sessizlik çöktü.

Gece berraktı. Ay yoktu fakat gökteki yıldızlar o kadar kuvvetli ışık veriyordu ki mehtap varmış gibi etrafı aydınlatıyorlardı. Bu gece tam anlamıyla masum bir yaz gecesiydi...

YİRMİ DOKUZUNCU BÖLÜM

MONTLUC'UN ŞAŞKINLIĞI, PIPEAU'NUN AŞKI VE CATHO'NUN TEKRAR BATIŞI

Aynı gece Paris'in üç değişik yerinde üç garip olay cereyan ediyordu. Bunlardan biri Temple'da, diğeri Damville'in ini olan Fossés-Montmartre Sokağı'ndaki konakta, üçüncüsü de Catho'nun Konuşan İki Ölü meyhanesindeydi.

Saat dokuza doğru, bol mantolarına sarınmış iki kadın, Temple'a gelerek müdürün dairesine çıktılar. Bu iki kadın Roussotte ile Pâquette'ten başkası değildi.

Montluc, üzeri meze ve şarap dolu bir masanın başında, onları bekliyordu. O gece, daha rahat bir âlem yapabilmek için uşaklarını da savmıştı. Efendilerinin kendisini eğlendireceği vakitlerde hapishane dışındaki havayı solumayı fırsat bilenler itiraz etmedi.

İki kadının geldiğini görünce kahkahalar atarak, "Hoş geldiniz kumrularım! Nihayet size tekrar kavuştum şekerlerim! Hele gelin de bir sevişelim bakalım," diye bağırdı.

Fakat Roussotte ile Pâquette, bu emre itaat etmediler ve mantolarını açıverdiler. Montluc'un gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Karşısında prensesler gibi giyinmiş ve takıp takıştırmış iki kadın duruyordu. Bunlar burjuva kıyafetlerinden bile kaliteliydi. Saten kumaşlar, ipek yakalar, ince beller ve dar yakalar...boyunlarında, kulaklarında, bileklerinde ve parmaklarında mücevherler vardı. Ayrıca soylu kadınlar gibi makyaj yapmışlardı.

Catho işini ciddiye almış, iki fahişeyi neredeyse ihtişamlı bir hale getirmişti. Bu giysileri nereden bulmuştu? Mucizeler Konağı'nın hangi şatafatlı kadınından? Tabii bunların bir önemi yoktu.

Catho, iki fahişeyi, nereden bulup buluşturduğu bilinmeyen elbiselerle prenseslere dönüştürmüştü. Buna rağmen soyluluğa karşı

olan cehaleti belli oluyordu, bazı detaylar başarısızdı. Zira iki kadının elbiseleri saten olsa da kırışık ve kirliydi; taktığı mücevherler, tamamen sahte ve teneke pullarla boyalı camlardan ibaretti. Üstelik yüzlerine o kadar bol boya sürmüşlerdi ki şık elbiseler üstlerinde iğreti duruyor, yüzlerinin boyası da biraz tuhaf bir tesir yapıyordu. Ayrıca ayakkabıları o kadar çok yamayla kaplıydı ki ürkütücü bir dilencininkilere benziyorlardı. Onları gören biri, acemi bir zanaatkârın elinden çıkan oyuncak bebekler olduğunu söylerdi.

Kendilerine hayran olan iki kadın, birbirlerinden etkilenerek huşu içinde ilerledi. Sonra Montluc'a yaklaşarak üç saygı adabını gerçekleştirdiler.

Roussotte ile Pâquette geldikleri sırada Montluc, dördüncü şarap şişesini bitirmiş ve hayli kafayı tütsülemiş bulunuyordu. İki fahişe beklerken iki kraliçe tarafından ziyaret edildiğini düşünüyordu. Bahsettiğimiz detaylar onun gözüne gözükmüyordu. Bir an iki ziyaretçisine baktıktan sonra şaşırmış ve âdeta ürkmüş gibi ayağa kalktı. İki kadını öyle derin bir saygıyla selamladı ki bu sefer de kadınlar, işin bu derece ciddiye alınışından korktular.

Bu hal Montluc'u daha beter şaşırttı. "Bu ne?" diye kekeledi. "Bu ne demek oluyor?"

Roussotte, "Ne olacak?" dedi. "Yarın sabahki törene hazırlandık."

Montluc, büsbütün alıklaşmış bir halde, "Yarın sabahki tören mi? Ne töreni?" diye sordu.

Pâquette söze karıştı. "Canım, yarın iki hayduda işkence yapılmayacak mı?"

Montluc öyle bir kahkaha bastı ki camlar zangır zangır titredi. "Tören, ha? Tanrı iyiliğinizi versin. İşkence seyretmek için mi böyle prensesler gibi giyindiniz? Tanrı sizi bildiği gibi yapsın be! Kahkahadan gebereceğim be! Şunlara bak... Hele durun bakayım. Şimdi sen soluma otur, Roussotte, sen de sağıma yerleş, Pâquette... Sen Kraliçe Margot ol, Roussotte, sen de İspanya Kraliçesi Elizabeth ol, Pâquette. Ben de bu gece iki kraliçe arasında eğleneyim ve kral gibi hissedeyim. Doldurun şu kadehleri bakayım."

Bundan sonra Montluc'un o alışılmış iğrenç âlemlerinden biri başladı. Hapishane müdürü, kahkahalar ve kaba saba sözler arasında o kadar çok içti ki gece yarısı olduğu zaman sarhoşluktan daha da azdı.

Okuyucularımızı bu âlemin nasıl olduğuyla ilgili sıkmak istemiyoruz, gayemiz yalnızca iki fahişenin oraya gelişlerini haber vermekti. Montluc, elbiseleri yırtılmış, saçları dağılmış, yüzlerindeki boya akmış iki fahişe kollarında; yerlerde yuvarlanıyordu. Az sonra da sızıp horlamaya başladı.

Fakat ne Roussotte ne de Pâquette, o gece içkiye pek yüz vermişlerdi. Sabahın saat ikisinde ise artık dayanamayıp yerlere yıkıldı. Montluc'un sızdığını görünce hemen ayağa kalkarak kulak kabarttılar. Yüzlerini örten makyajın altında renkleri uçmuştu ve vücutları heyecandan tir tir titriyordu.

*

Şimdiyse Fossés-Montmartre'daki konağa gidelim. Akşamın saat on birinde Mareşal Damville, konağına dönmüştü. Yüzü asıktı. Tasarladıkları suikastın, elebaşı, Louvre'a saldıramayacaklarını söylemişti. Bu sözlerle beraber Damville'in de geleceğe ait bütün ümitlerini şimdilik ertelemesi icap ediyordu. Fakat kendisine bu akşam ağabeyi Mareşal Montmorency'nin evine saldırma ve mareşali haklama görevi verilmişti. Damville için bundan daha büyük zevk olamazdı. Nihayet ağabeyini ortadan kaldıracak ve Jeanne de Piennes'i eline geçirecekti. Montmorency öldükten sonra Jeanne için kendisine teslim olmaktan başka çare kalmayacaktı. Artık kimse Jeanne'i onun pençesinden kurtaramazdı.

Mareşal, konağının geniş salonlarından geçti ve askerlerinin, silahşorlarının tabancalarını, tüfeklerini, kılıç ve hançerlerini hazırlayışlarını seyretti. Kılıçlar bileniyor, tüfekler temizleniyor ve hiçbir şey konuşulmuyordu. Masaların üstüne büyük şarap fıçıları yerleştirilmişti. Bazı bazı koca maşrapalara şarap doldurulup içiliyordu. Sarhoşluk arttıkça zaman zaman gülüşmeler de artıyor fakat çavuşlardan biri, hemen herkesi sesini kısmaya davet ediyordu.

Damville, maiyetinde asilzadelerden on iki kadarıyla bir odaya kapanarak her birine o geceki görevleri için talimat verdi. Dairesine çekilmeden önce Vikont d'Aspremont'nun nerede olduğunu sordu. Orthès'in avluda köpekleriyle beraber olduğu cevabını verdiler.

Damville iki meşale tarafından aydınlatılan verandada onu buldu, "Hayrola?" diye söylendi. "Sen silahlarını hazırlamıyor musun?"

Orthés d'Aspremont, hiç cevap vermeden köpeklerini gösterdi.

Vikont, köpeklerine garip bir talim yaptırmakla meşguldü. Avlunun bir ucunda, insana benzer bir karaltı görünüyordu. d'Aspremont'nun verdiği işaret üzerine Pluton ve Proserpine, bu karaltının üzerine atılıp neresine rast gelirse dişlerini geçiriyor ve onu parçalamaya uğraşıyorlardı. Karaltı, içi saman doldurulmuş bir korkuluktu. Vikontun, canavar hayvanlarını bu talimle insanlara saldırmaya alıştırdığı anlaşılıyordu.

Fakat iki köpek yalnız değillerdi. Aralarında Pipeau da vardı. Pipeau, artık. Proserpine'in gözbebeği olmuştu. Pluton ya işi kayıtsızlığa vurmuş ya da Pipeau'da aldığı tavuk kemiklerini hatırlayarak bu aşk ortaklığına boyun eğmişti. Hatta vikont, Pipeau'yu kovmak istediği zaman Proserpine ona birden havlayarak bu harekete isyan etmişti. Orthés d'Aspremont da ondan sonrasını umursamamış ve hatta canavarca talimlerine iki yerine üç köpekle devam edeceğinden memnun da olmuştu.

Güzel Proserpina'nın sevgisinden deliye dönen Pipeau çok az yemek yiyordu. Yeme içmeden çok, sevgilisine ahlaksız teklifler yapmakla meşguldü.

Mareşal Damville, bir an bu korkunç talimi seyretti.

Sonra Orthès'in şu sözlerini duydu: "İşte benim silahlarım, monsenyör!.."

*

Bu akşamın en garip olayı hiç şüphesiz Konuşan İki Ölü meyhanesinde cereyan ediyordu. Catho, gece yarısından çok önce gedikli müşterilerini savmıştı. Hatta her gece meyhaneyi kaçak olarak işlettiği halde gece bekçileri ışık söndürme işaretini verdikleri sırada meyhanenin kapılarını kendi eliyle kapamıştı. Fakat saat on biri geçtikten sonra meyhanenin kapısı tekrar aralanmıştı.

Az sonra içeriye sefil giyimli bir kadın girmiş, ardından cadı kılıklı siyah başlıklı iki kadın onu takip etmişti. Tek gözlü bir kadın peşlerinden girmiş ve içeri girince göz bandını çıkarmıştı. Bir başka kadınsa tek kolla içeri girmiş, ardından kıyafetlerinin içinden bazı ipleri çözmüş ve kayıp kolunu bulmuştu. Az zamanda meyhanenin bütün masaları, bütün odaları dolmuştu. Nihayetinde Paris'in ne kadar sahte sakat dilencisi, falcısı, haydudu, tuhaf paçavralara bürünmüş güzel kadınları, iğrenç ve ürkütücü olanları varsa hepsi

dolmuştu. Catho, birkaç kadının da yardımıyla bunların hepsinin karınlarını doyurdu. Hepsine içecek şarap verdi. Bazılarıyla hararetli hararetli konuştu. Kiminin eline bir altın, kimininkine birkaç gümüş para sıkıştırdı.

Dilenci kalabalığı karnını tıka basa doyurunca Catho'nun yüksek sesle söylediği birkaç söz üzerine sahte kamburlar kamburlarını tekrar çıkardılar, sahte topallar tekrar koltuk değneklerini alıp aksamaya başladılar ve meyhane bir dakikada boşalıverdi.

Catho, bir dolabın başına giderek içinden altın ve gümüş dolu üç kese çıkardı ve kendi kendine, "Bunlar sonuncu," diye mırıldandı. Ve dikkat kesilerek beklemeye koyuldu.

Saat bire doğru meyhane bu sefer de sadece kadınlarla dolmaya başlamıştı. Gelenlerin kılıklarından ve çökmüş vücutlarından fahişe oldukları anlaşılıyordu. Çok güzel olanları olduğu kadar çok çirkin olanları da vardı. Pek çoğu gençti ve işlemeli kemerlerle süslü bol giysiler giyiyorlardı. Güldüler, şarkı söylediler, kimi boğuk kimiyse tatlı seslerle.

Catho, onlara da yiyecek içecek sundu. Sonra da üç kese içindeki parayı dağıttı. Fahişeler de küçük gruplar halinde dağıldılar...

Catho yalnız kalınca meyhanesini baştan aşağı dolaştı. Mahzende bir damla şarap, kilerde bir lokma yiyecek ve kendi odasında da giyecek namına hiçbir şey kalmamıştı. Çünkü varını yoğunu satmış ve bunlardan elde ettiği parayla da bu geceki garip misafirlerine ziyafet çekmişti. Ancak Catho, servetini tükettiğine üzgün değildi.

Kendi kendine, "*Ne ehemmiyeti var*," diye söylendi.

Sonra kocaman bir hançeri beline yerleştirdi. Hanın kapısını kapadı, kilitledi ve anahtarı kapının altından içeri yolladı.

Sokağa çıktı ve ağır adımlarla yürümeye başladı. Gizemli bir noktaya doğru aceleyle ilerlerken Paris'te tuhaf bir sükûnetin hüküm sürdüğünü fark etti.

OTUZUNCU BÖLÜM
BU SESSİZLİKTE OLMUŞ OLAN

Gece berraktı; yani, zirveden ufka yıldızlarla çivili gökyüzü, ilk şafağın kararsız ve hassas duruluğuyla aydınlanıyordu. Yine de şafak hâlâ çok uzaktaydı. Gökyüzünde o kadar çok yıldız vardı ki ay olmamasına rağmen, Paris'in çatılarının üzerindeki kara okyanus belli belirsiz aydınlandı. Ancak sokakların bir tarafından diğerine neredeyse değen bu çatıların altındaki geçitler karanlıkla doluydu.

Her şeyin üzerinde sonsuz bir sakinlik dalgalanıyordu.

Sıcak, fırtınalı yaz gecelerinde olduğu kadar boğucu değildi; ama gül kokularının geldiği pek çok bahçedeki ağaçları sıcak buhar soldurup sarartıyordu.

Catho bu görkemli dinginliğe şaşırarak yürüdü; kültürsüz ve vahşi ruhu, akıl almaz güzelliklere karşı karşıya kalmaya uygun olmasa da bazen başını pırıltılı zirveye doğru kaldırdı; sonra belki de bu armonilerden düşen duyguyu kavrayamadığı için, bakışlarını titreyerek indirdi.

Sadece şunu düşünüyordu:

"*Ne kadar da güzel bir gece!*"

Ve bunu düşünürken de köşe başlarında âşık çiftlere rastlamayışına hayret etti. Bu kadar tatlı ve ılık bir gecede Paris sokaklarında sevgililer görünmesin? Olacak iş miydi bu?

Paris'in bu kadar derinden sessiz kalmasına şaşırdı.

Âşıklar neredeydi? Haydutlar neredeydi? Neden herkes saklanıyordu?

Neden bu kadar sessizlik vardı?

Catho'nun yürürken merak ettiği şey buydu.

Birdenbire güzel bir evin, soylu ya da en azından burjuva bir adamın evinin kapısının açıldığını gördü. Yaklaşık on beş kişi çıktı.

Tüfeklerle, tabancalarla, mızraklarla, baltalarla silahlanmışlardı. İçlerinden biri ağır bir fener taşıyordu. Bir diğeri bir kâğıt parçası taşıyordu. Hepsi beyaz bir kol bandı takıyordu, bazılarının yeleğinde beyaz bir haç vardı.

Bu grup yola çıktı.

Kâğıdı tutan adam önde, elinde fener olan adamla birlikte yürüdü.

Hiç ses çıkarmıyorlardı hatta silahları ses çıkarmasın diye dikkatle tutuyorlardı.

"*Nereye gidiyorlar? Ne yapıyorlar?*" diye Catho merak etti.

Grup aniden durdu, önde giden adam kâğıda baktı ve bir eve yaklaşıp kapısına bir işaret koydu.

Buradaki işleri bitince ilerlemeye devam ettiler. Catho deminki kapının önüne geldiğinde, işaretin tebeşirle çizilmiş beyaz bir haç olduğunu gördü.

Grup az sonra iki evin önünde daha durdu ve aynı adam onları da beyaz bir haçla işaretledi.

Grup aniden başka bir sokağa sapınca Catho da kendi yoluna devam etti.

Ama sonra, yirmi adım önünde ikinci bir grup gördü; sonra, yürüdüğü veya geçtiği tüm sokaklarda böyle gruplarla karşılaştı. Hepsi bir kâğıt taşıyan bir adama eşlik ediyorlardı; bu adam arada bir bir evin önünde duruyor, kâğıda bakıp evi beyaz haçla işaretliyordu...

Hepsi sessizce yürüyordu. Bu gruplar karşılaştığında, alçak sesle bir parola fısıldıyorlardı, sonra her biri telaşsızca, ürkütücü bir sükûnetle işine devam ediyordu.

Catho önce etraftaki görebildiği o küçük fenerleri, ayrıca beyaz haçla işaretlenmiş kapıları da saymaya çalıştı ama vazgeçti... çok fazla vardı.

Saatin iki olduğunu haber veren gonklar vurduğunda, dikkatli ve sessizlik olmaya çalışarak adımlarını hızlandırdı.

"*Bunlarla kaybedecek zamanım yok!..*" diye geçirdi içinden. "*Zaman geldi, beni bekliyorlar!..*"

*

Saat ikiyi vurmuştu. Bu vuruşlar kocaman ve boğuk bir söylenti gibi, bir ormanın içinden ansızın hışırdayan bir rüzgâr gibi bütün şehre yayıldı. Ancak şehirdeki yapraklar çeliktendi ve kapalı kapıların arkasında sallanıyorlardı.

Sonra sessizlik derinleşti...

Henri de Guise, konağının silahlı adamlarla dolu avlusunda at sırtındaydı.

Aumale dükü, Coligny'nin konağından çok uzakta olmayan bir hangarda, yüz arkebüzlü askerle ile birlikte bekliyordu.

Şansölye Marki Birague, Saint-Germain-l'Auxerrois'nın önündeydi ve alçak sesle, elli adamın başındaki bir mahalle liderine emirler veriyordu.

Mareşal Damville evinin önünde sabırsızlıkla bekliyordu. At sırtındaydı. Etrafında üç yüz atlı süvari vardı.

Crucé, karısının ölümünden beri inzivada yaşayan ve kendini küçük oğlunun eğitimine adayan yaşlı Huguenot Dük La Force'un konağının yakınında pusudaydı. Crucé'nin yanında yirmi kadar insan vardı; tabii yağma ümidiyle bekleyen bu iğrenç kişilere insan denilebilirse.

Çıplak kollu, palalı otuz kadar cani genç, iyi bir Katoliğin konağına yerleşmiş olan ve buradan, seçkin bir Protestan ve söylentilere göre çok zengin olan La Rochefoucauld dükünün konağına kaçma imkânı olan Pezou'yu kuşatmıştı.

Kitapçı Kervier, Marangoz olarak çağırılan bir adam ile birlikte, kan akıtmanın sarhoşluğunu tatmayı heyecanla bekleyen meyhanelerden toplanmış sarhoş bir haydut çetesine komuta ediyordu. Bu Marangoz az çok bilgili bir doktordu ama yaşlı Ramus ile rekabet etmeye çalışıyordu ve ondan nefret ediyordu. Ayrıca Ramus kitaplarını Kervier'de basmayı her zaman reddetmişti; kitapçı, doktor ve haydutları, Ramus'un sık sık geceyi geçirdiği Presles Koleji'nin önünde bekliyorlardı çünkü orada onun için bir konaklama yeri ayarlanmıştı.

Ana köprüde görevli Mareşal Tavannes, atının boynuna yaslanarak kulak kabartmıştı. Saldırı emrini bekleyen iki yüz piyade, gözlerini onun uzun siyah siluetine dikmişti.

Her köprüde bir piyade birliği vardı, bu birliklerin arkadan saldırıya uğramaması için okulun olduğu yerden zincirler gerildi.

Şehirdeki her dört yol ağzında bir mahalle lideri ve elli silahlı kişi vardı.

Tüm Katolik evlerinin kapalı kapılarının ardında, dışarı çıkmaya hazır, nefret dolu yüzlere sahip insanlar sessizliğin sona ermesini bekliyorlardı.

Kimi insanlar, sessizce ve hızlıca ya parolaları haber vermek ya da bekleyenleri cesaretlendirmek için bir gruptan diğerine koşturup duruyordu. Nevers ve Montpensier, karanlıkta sinsice bekliyorlardı ancak bu beyefendilerin yüzlerinde endişe de okunuyordu çünkü işaret gecikmişti; Cordelier, Agustine, Cizvit, Cenevizli, Barré keşişleri, gerginlikten dudakları sımsıkı, ellerinde sopalarla bekliyorlardı.

Müthiş bir sessizlik vardı, âdeta bir ölüm sessizliği hüküm sürüyordu.

Herkes görevinin başındaydı.

Katolik engizisyonunun gölgesi Paris'in üzerinde dolaşıyordu...

OTUZ BİRİNCİ BÖLÜM
ÖLÜYÜ DİRİLTME UĞRAŞISI

O sıralarda, yani sabahın ikisi ile üçü arasında, gergin nefes alıp verişlerin geceyi titrettiği anlarda Temple'da da yaşlı Pardaillan ile oğlunu tehdit eden tüyler ürpertici bir hadise yaşanmaktaydı.

Bu tehlikenin yaydığı dehşet hayal gücünün sınırlarını aşıyordu, bu satırların yazarının kalemini bile duraksatıyor, hatta titretiyordu.

Ancak yine de anlatmamız gerekiyor çünkü hikâyemizin iki kahramanı bu hadisenin de başrol oyuncularıydı.

Fakat bunu tüm dehşetiyle anlatarak Pardaillanların kendilerini nasıl bir feci durumda bulduklarını okuyucuların anlamaları sağlamak için bir süreliğine dikkatimizi bir başka kişinin eylemlerine çevirmeliyiz.

Bu kişi, kraliçenin müneccimi Ruggieri'ydi.

Ruggieri, Fransız sarayındaki muhtemelen en inanmış adamdı. Mükemmeliyetin mümkün olduğuna derin ve samimi bir inançla inanıyordu. Çılgın mıydı? Kesinlikle olmasa da mümkündü. Bu arada hangi insan mükemmeliyet tarafından ayartılmamıştır ki? Bugün yaşasaydı, Ruggieri doğanın sırlarını keşfetme konusunda tutkulu bir bilim adamı olurdu. Sonuçta, hiç kimse mümkün olanı imkânsız olandan ayıran sınırlar konusunda önceden hükümde bulunamaz. Sadece otuz yıl önce, belirli gazların, örneğin havanın sıvılaştırılması araştırmaları, kimyada çılgın bir girişim olarak kabul edilirdi; oysa yine de hava sıvılaştırıldı.

Ruggieri, içinde, ölmekte olan Orta Çağ'ın gizemli bilimlerinin ateşini taşıyordu. Floransa'da doğdu, belki de kendisine ezoterik araştırma sevgisini aktarmış olan bir Süryani ya da Mısırlı büyücünün oğluydu.

Simya ve astroloji, bu adamın iki en büyük meşguliyetiydi. Bu

gölgeler içindeki, dalgalı, anlaşılması zor ruh, kendisini yaşayan gerçeklikler âlemine taşıdığında, Chaldea'nın büyücülerinden Llull'a, Nicolas Flamel'den Paracelsus'a, Leibniz'e, Spinoza'ya kadar pek çok dehanın uğraştığı teorilerle karşılaştığında olağanüstü bir metanete, sağduyuya kavuştu.

Ruggieri, kimyasal maddelerin yapısıyla oynayarak, onları birleştirerek çok etkili zehirler, büyüleyici parfümler, harika kozmetikler bulmuştu ama bunlar onun için önemsizdi çünkü onun asıl gayesi felsefe taşını bulabilmekti.

Astrolojiyi kullanarak şuna ulaşmaya çalışıyordu:

Yıldızların ötesinde,

Zamanın perdelerinin ötesinde ne var?

Ancak Ruggieri için felsefe taşını bulmak ve yıldızlara bakarak geleceği tahmin etmek mükemmeliyete ulaşmanın sadece iki yoluydu. Ezoterik çalışmalarının asıl ağırlığını üçüncü bir yola hasretmişti: ölümsüzlüğe ulaşmak.

Sözün özü, tükenmeyen zenginliğe sahip olarak her şeye ulaşabilmek, geleceği öngörerek bilimi en üst noktasına ulaştırmak, ölümsüzlüğü bularak da sonsuz yaşam keyfine sahip olmak bu adamın zihnindeki mükemmeliyetin tanımıydı.

Catherine'in gözbebeği olan bu adam, başkalarının karşısında beceriksizleşen ve çekingen bir ruh haline bürünen bu adam, yaşlı kraliçeyi memnun etmek için iğrenç işler yapan bu adam laboratuvarına girdiğinde âdeta yenilmez bir deve dönüşüyordu. İşte o zaman da ya yaptığı keşiflerden duyduğu gurur ya da aşırı çalışmanın akıl sağlığında yarattığı tahribat ile zihni olmadık düşüncelere, dipsiz uçurumlara dalıyordu.

Yıldızlara bakmaktan yorulduğunda kimyaya dönüyordu, deney tüpleriyle uğraşmaktan sıkılınca ölümle boğuşmaya başlıyordu...

Şu anda da daha önce cellattan satın aldığı işkence görmüş bir adamın cesedinin üzerine eğilmiş, bir şeyler araştırıyordu; bu cesedi hayata döndürmenin bir yolunu arıyordu!..

"*Kalp nedir?*" diye düşündü. "*Bir sarkaç. Kan nedir? Hayatın nakliyecisi. İşte bu cesedin içinde kan vardı, yani yaşamı aktarma aracı tam içindeydi. Kalbi de yani hayatın işlemesi için gerekli düzenleyici de keza.*

Sinirler, kaslar, et, beyin, her şey buradaydı. Hepsi, daha bu sabah yaşayan bir adamın içindeydi. Onun bir ceset haline gelmesi için boynuna bir ip dolanması yetti. Ama şu an asılmış gibi durmuyor. Bu bedende eksik olan ne? Sarkacı harekete geçiren ve damarlarda hayat taşıyan astral beden, belli ki. Ölüm denilen şey sadece maddi beden ile astral bedenin ayrılmasıdır. İşte çürümeye başlamış maddi beden. Ama onu terk eden astral beden bir yerlerde, ona çok yakın bir yerlerde şüphesiz hâlâ yaşıyor. Yani ne yapmak gerekiyor? O astral bedeni bu bedende yeniden canlandırmak gerekiyor. İşte bu kadar! Astral bedenin bu cansız bedene tekrar girmesini sağlayacak büyüyü bulabilirsem bu adam dirilecek... astral beden maddi bedeni hiç terk etmeyecek... işte, ölümsüzlük!.."

Ruggieri bir defasında gördüğü bir rüyadan hareketle bir cesedin astral bedeninin balmumundan heykelciğini yapmıştı ve bu model üzerinde büyüler denemeye başlamıştı...

Bazen zihni ona oyunlar oynuyor, heykelciğin uyanmaya çalışır gibi seğirdiğini görüyordu.

Ama bu çok kısa sürüyordu.

Bir gün meseleyi her yönüyle düşündükten sonra aklına bir şey geldi, neden daha önce düşünmedim diye eliyle alnına hafifçe vurdu.

"Ne aptalım!" diye mırıldandı. "Ben kanın hâlâ cesette dolaşımda olduğunu düşünüyorum. Evet, kan var ama artık sıvı değil, pıhtılaşmış bir halde. Haliyle artık hayatı taşıyacak kapasitesi kalmamış durumda. Bir dahakine büyü yapmadan önce cesede kan da nakletmeliyim."

Artık Ruggieri'yi ana hatlarıyla anlattığımıza, bu hastalıklı zihnin içine ışık tuttuğumuza göre okuyucularımızdan beş gün geriye gitmesini, Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'ne giren bir grup adamın Marillac'ın cesediyle çıktığı ana dönmesini rica ediyoruz.

Catherine cömert davranmış, Panigarola'ya Alice'in, Ruggieri'ye de Marillac'ın cesedini almalarına izin vermişti. Ruggieri aslında kilisenin dışında bekliyordu. Marillac'ın ölü bedenini taşıyan adamları gördüğünde yanlarına yaklaşmış ve bazı ricalarda bulunmuştu.

Bunun üzerine adamlar onu takip etmeye başlamışlardı.

La Hache Sokağı'na vardıklarında Ruggieri, Alice de Lux'ün yaşadığı evin yakınında durdu ve adamlardan cesedi duvar dibine yatırmalarını istedi ve sonra adamları başından savdı. Sonra kimsenin

kendisini gözetlemediğine ve ölüyü nereye taşıyacağının anlaşılmayacağına kanaat getirince cesedi kraliçenin yeni sarayında bulunan kulesine kâh sürükleyerek kâh sırtında taşıyarak zorlukla götürdü. Sonrasında kapıyı kapattı, kasvet dolu yükünü omzunda taşıyarak daha önce tarif ettiğimiz, laboratuvarının bulunduğu küçük eve geldi.

Cesedi laboratuvarındaki mermer masanın üstüne boylu boyunca uzattı. Cesedi soyup iyice yıkadıktan sonra, en az birkaç gün boyunca bozulmaması için cesede bazı ilaçlar enjekte etti ki bu, onun gibi türlü zehirler üretmiş bir adam için çocuk oyuncağıydı. Bütün bunlarla uğraşırken zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştı, gün ışımıştı. Meşaleleri söndürmedi ve bilakis odanın perdelerini sıkı sıkıya kapattı, böylece başladığı işe devam edebilecekti.

Ardından mermer masanın yanına oturup dirseklerini dayadı ve oğlunun vücudunu inceden inceye muayene etti; çoğu öldürücü olan pek çok hançer yarası gördü; omzunda, boynunda, göğsünde derin yaralar vardı. Kafasında herhangi bir yara yoktu. Belli ki Marillac beklemediği anda saldırıya uğramıştı. Alice'e doğru yürürken gelen ilk darbeyle yere serilmiş olmalıydı. Göz kapakları yarı aralıktı. Ruggieri onları kapatmaya çalıştı ancak başaramayınca oğlunu soyarken yeleğinin cebinde bulduğu, üzerinde Alice'in ismi yazan güzel kokulu bir mendil ile gözlerini kapattı. Muhtemelen, âşıkların birbirlerini tamamlamaktan ve sevdikleri kişiyi hatırlamaktan zevk aldıkları anlardan birinden hatıra kalmıştı.

Ruggieri bu sahneden pek etkilenmemişti.

Baba olarak çektiği acı bilim adamı olarak duyduğu merak sayesinde yok olmuş görünüyordu.

Bu merakın boyutları gerçekten de çok büyük olmalıydı. Çünkü birbirini takip eden birkaç saat boyunca müneccim, bir heykel kadar hareketsizdi.

Yüzü incelediği ölü adam kadar solgundu. Ama gözleri alev alev parlıyordu; bu bakışta tüm insani ifadelerin kaybolduğu bir çılgınlık göze çarpıyordu.

Bu zorlu faaliyetlerin bir noktasında birkaç kelime mırıldandı:

"Vücudunda hiç kan yok... bu da işleri kolaylaştırmış olmadı mı?.. Tüm yaraları dikmeliyim... şah damarını delen hariç... kan naklini buradan yapacağım..."

İlerleyen saatlerde ise şunları söyledi kendi kendine:

"Nostradamus çocuklarından birinin astral bedenini bir aydan fazla bir süre yanında tuttuğunu söylemiyor muydu?.. Peki ben, daha evvel diriltmeye çalıştığım kadavraların seğirdiğini birden çok kez görmedim mi? Belki de maddi bedene dönmeye çalışan astral bedenler yakınlarda bir yerlerde bulunuyor. Peki, dirilişin tamamlanması için neyi eksik yaptım? Hiç şüphe yok ki... doğru büyü sözlerini söylemedim veya gücümü doğru kullanmadım... ama bu sefer başaracağım... ve oğlum hayata geri döndüğünde hemen buradan kaçacağız..."

Gecenin bastırmaya başladığı saatte Ruggieri aniden kalktı, kitap ve el yazmalarıyla dolu büyük bir dolaba koştu ve hararetle bir şeyler aramaya başladı.

Bir duygu yoğunluğu yaşıyordu ve titreyerek kendi kendine şöyle diyordu:

"*Bulacağım*!.. Ah!.. *Bulacağım*!.."

Yere saçılmış kâğıtlar ve ciltlerin arasından nihayet aradığını iki saat kadar sonra bulmuştu. Elli sayfadan fazla olmayan bir kitaptı, tahta bir cildi, demirden bir kilidi vardı. Sayfaları küf tutmuştu ve İbranice yazılmıştı.

Ruggieri kitabı eline aldığında korkunç bir çığlık attı ve titreyerek mermer masanın başına koştu.

Sayfaları dikkatlice ve satır satır gözden geçirmeye başladı.

Yirmi dokuzuncu sayfaya geldiğinde âdeta kükreyerek haykırdı ve parmağını bir satırın üzerine doğrulttu.

"Büyü formülü!" dedi.[4]

Saat akşamın onunu gösteriyordu ve dışarıda derin bir sessizlik vardı.

Bu büyük laboratuvar gölgelere boğulmuştu. Üzeri eritme kapları ve imbiklerle dolu devasa şömine bir mezar taşına benziyordu, raflardaki büyüteçli maskeler, şişeler, kavanozların parıltıları kafa karıştırıcıydı. İki meşale tarafından aydınlatılan ortadaki mermer masanın üzerindeki kaskatı duran ceset morarmaya başlamıştı ve Ruggieri ma-

4. Okurlarımız, bugün bile bilim adamlarının, gerçek bilim adamlarının, ölülerle konuşma ihtimali olduğuna inandıklarını, bilimsel çalışmalarıyla çok saygı duyulan bir İngiliz doktorun ruhları fotoğrafladığına ikna olduklarını hatırlarlarsa, büyülerin revaçta olduğu bir çağda böyle bir sahneden bahsetmemiz konusunda bizi hoş göreceklerdir. (yazarın notu)

sanın hemen yanındaki esrarlı kitaba eğilmiş hareketsiz duruyordu...

Gece yarısına doğru, yüzleri batıdan doğuya doğru dönük sıralanmış ve yarım daire oluşturan, dev bir at nalı meydana getirecek şekilde beş tane meşale dikti. Böylece toplam yedi tane oldular. Bu at nalının içerisine girerek, yüzünü laboratuvarın en ışık almayan kısmına, batıya doğru döndü.

Kendini bu yarım çembere hapsetmek ister gibi eliyle havada bir daire çizdi.

Sonra önüne, ayaklarının dibine, yedi meşalenin oluşturduğu at nalının iki kolunun ortasına, kabzası haç oluşturan hançerini iyice soktu.

Ardından yeleğinin cebinden bir tespih çıkardı, içinden on iki boncuk kopardı ve bir haç gibi yere sabitlediği hançerinin etrafına bu boncukları daire oluşturacak şekilde dizdi. Yedi meşale haftanın yedi gününü, on iki boncuk ise yılın her bir ayını temsil ediyordu.

En sonunda kitabı sol eline aldı, sağ elini önüne doğru uzatarak beklemeye koyuldu.

Derken çanın yüksek sesleriyle saat on ikiyi vurmaya başladı.

Altıncı vuruşunda Ruggieri sakin, güçlü ve derin bir ses tonuyla bir cümle söyledi.

Laboratuvarın diğer ucunda, başta pek seçilmeyen ama gittikçe belirginleşerek bir insan siluetine benzemeye başlayan beyazımsı bir şekli gördüğünde saatin on ikinci vuruşunun yankıları hâlâ havada süzülüyordu.

Bir beyaz siluetin laboratuvarda ortaya çıktığını söylemiyoruz.

Ruggieri'nin böyle bir şeyi gördüğünü dile getiriyoruz.

Yüz hatları sanki taşlaşmış gibiydi. Tamamen hareketsiz olan sol eli, en ufak bir yorgunluk belirtisi göstermeden tahta ciltli ve demir kilitli kitabı destekliyordu. Bir erkeğin bu pozisyonda kırk saniyeden fazla kalması neredeyse imkânsızken, sağ kolu en ufak bir zayıflama göstermeden aynı noktaya uzanmıştı. Sonunda, Catherine'in yanındaki kulede oğlunun astral bedeninin boşlukta sallandığını gördüğünde gözleri seğirdi.

Ardından Ruggieri sarsak bir adımla meşalelerle çevrelediği ve ortasında haç bulunan çemberin dışına çıktı.

Ve gördüğü beyaz siluete doğru yürüdü.

Dakikada bir adımdan biraz daha fazlasını atıyordu ve her adımında bir mekanizmanın yavaş, tekdüze kararlılığıyla ilerliyordu.

Ardından yavaşça yürüdü, on iki adım sonra durdu ve "Sen misin, oğlum?.." diye sordu.

Hayaletin dudakları kımıldamıyordu. Herhangi bir ses çıkarmıyordu. Ama Ruggieri, oğlunun cevap verdiğini kendi zihninde çok net bir şekilde duydu.

"Beni neden çağırdınız, baba?"

Ruggieri yürüyüşüne devam etti; sağ kolu yaklaşık on beş dakikadır aynı olan pozisyonunu değiştirdi. Böylece ilerlerken hayaletin de uzaklaştığını gördü; astral beden ondan kaçmaya çalışıyor ama onu takip de ediyor gibiydi; öyle ki karşılıklı ilerleyişleri neticesinde Ruggieri kendini bu beyaz siluetin ilk çıktığı yerde gördü, siluet ise meşaleden oluşan çembere yaklaşmıştı.

Ruggieri bu sefer çembere geri dönerek yürümeye devam etti.

Siluet, parlak at nalının iki kolu arasındaki hançerin yakınındaydı.

Ruggieri tekrar konuştu.

"İçeri girmeliyiz, çocuğum."

Beyaz siluetin şiddetle sarsıldığını gördü ve yine kendi içinde şu sözleri duydu:

"Neden sonsuz uykuya dalmamı engelliyorsunuz?"

"İçeri girmeni istiyorum," dedi. "Oğlum, seni buraya sokmaya çalıştığım için bana anlayış göster. İçeri gel, hadi."

Beyaz siluetin tereddüt ettiğini, geri çekilir gibi hareketlense de sonunda ışıkların merkezine girdiğini gördü.

O anda Ruggieri'nin taşlaşmış yüz hatlarına bir memnuniyet ifadesi yerleşti.

Biraz sonra yüzü gevşedi, gözleri eski haline döndü, sağ kolu ağır ağır indi, kitap sol elinden kaydı ve yerde yuvarlandı.

Ruggieri ışık çemberine baktığında hiçbir şey göremedi, beyaz siluet kaybolmuştu.

Ama gülümsedi ve "Artık görüş alanımdan çıktı, o yüzden göremiyorum ama oğlum orada, astral bedeni orada ve ancak ben istedi-

ğimde ortaya çıkacak. Ah, oğlum, beni bağışla. Çok fazla beklemeyeceksin..." diye fısıldadı.

Bir anda Ruggieri, hastalıklı bir insanın tepkisini verdi. Kadim batını bilim yazarları tarafından bilinen ve tarif edilen olağanüstü bir bilinç durumu içindeydi. Bununla beraber modern tıp, buna kendi kendine telkin diyerek yeni bir isim verip yeniden icat etti.

Akıl hastaneleri, Ruggieri gibi gaipten sesler duyan veya hayalî siluetler gören insanlarla dolu.

Birkaç dakika boyunca ateşli bir hastalıktan muzdaripmiş gibi titredi, sendeledi. Saçları antik çağ şairlerinin "kutsal korku" dediği şeyle dimdik olmuştu.

Ama çok geçmeden kendini toparladı ve yerdeki ciltlere koşarak onlardan birini kaptı ve hızla laboratuvarından çıktı.

Ceset hâlâ mermer masanın üzerindeydi, yedi meşale uzak köşede yanmaya ve çemberin içindeki hançeri aydınlatmaya devam ediyordu.

Ruggieri yatak odasına gitmişti ve bir mum yaktıktan sonra *Traité des fardements* isimli kitaba göz atmaya başladı.

Nostradamus'un 1552 yılında Lyon'da yayımlanan bir eseriydi.

Kitabın ortasına doğru el yazısıyla yazılmış beş sayfa vardı.

"İşte burada sevgili Nostradamus'un, öldükten sonra bana bıraktığı şeye sahibim," diye mırıldandı Ruggieri. "Ölmeden birkaç saat evvel bizzat elleriyle çizdiği satırları kaç kez tekrar ve tekrar okudum! Kaç geceyi bu beş sayfayı okumak için harcadım ki şüphesiz, kendisinin yeniden diriltme girişimleri de bana miras kaldı! Böylece, ben de bunu kabul ettim. Louvre Sarayı'nın Apollon Kilisesi'ndeki kabrine tam üç kere girdim... Fakat nakledecek kanım yoktu. Yine de tekrar okumak ve denemek için geri dönelim."

El yazması çok kısa, aceleyle yazılmış, birçoğu tamamlanmamış cümleden oluşan üç bölüme ayrılmıştı.

İlk bölüm şöyle başlıyordu:

"Astral beden geri çağrılarak yeniden diriliş sağlanabilir."

İkinci bölümün bir tür başlığı vardı:

"Ayrıldıktan sonra astral beden ile maddi beden arasında olabilecek bağlantılar."

Son olarak üçüncü bölüm de sayfanın üst kısmına yazılmış birkaç kelimeyle özetlenmişti:

"Cesede zerk edilmesi için hangi tür kan gerekmektedir?"

Başını iki eli arasına alarak kitabı okuyan Ruggieri'nin üzerinde en çok durduğu, bu son bölümdü.

Sonunda kalktı ve bir örtüyle gizlenmiş, duvara gömülü demir bir dolaba gitti. Açtıktan sonra, bir yığın kâğıt arasından bir rulo parşömen çıkardı, masanın üzerine açtı ve incelemeye başladı.

Kenarlarında açıklayıcı referanslar bulunan geometrik işaretlerin dikkat çektiği büyük bir sayfaydı. Sayfanın üst kısmında şu sözler yazılıydı:

"Oğlum Déodat'ın, Kont Marillac'ın, ve onunkiyle benzer çeşitli takımyıldızların yıldız falları."

Böylece müneccim, her birini sayı hesaplamalarının izlediği bir dizi geometrik hesaplamaya başladı. Hesaplamalarından birini bitirdiğinde, burcun işaretlerine dikkatle bakıyordu, sonra başını sallayarak yeniden başlıyordu.

Saatlerce hesaplamalara devam etti.

Sonlara doğru hezeyana benzeyen bir heyecanla yazmaya başlamıştı. Yüzünde bariz bir sevinç vardı.

"İşte!" diye fısıldadı birdenbire. "İhtiyacım olan adamın yıldız haritası bu!.. Kim bu adam?.. Onunla daha evvel karşılaştığım kesin!.. Bütün bir geceyi kulenin tepesinde, bütün günümü hesaplayarak geçirsem de... bulacağım... onu! Ve bulduğumda..."

Derken, ya sevinçten ya da yorgunluktan birden bayıldı.

Biraz sonra kendine geldiğinde, "Gün yakında ışıyacak..." dedi. "Tamam! Akşama kadar bekleyeceğim..."

Sonra kalktı, sayfayı dolaba geri koydu ve içinde birkaç hap olan bir kutuyu açtı; bir tane aldı ve onu yuttuktan sonra saatlerdir yaşadıklarının getirdiği o müthiş yorgunluğun yerini rahatlama aldı.

Gözleri saate takıldı.

"Dokuz olmuş, neredeyse gece olmuş..." dedi. Ardından pencerenin perdelerini açtığında havanın karanlık olduğunu fark etti.

O anda kafasına dank etti. Oğlunun astral bedenini uyandır-

mak için bütün gece uğraşmıştı, yıldız haritasıyla da bütün bir günü uğraşarak geçirmişti demek ki. Çarşamba akşamıydı... Marillac'ın cesedini pazartesiyi salıya bağlayan gece saat üç civarında laboratuvarına getirmişti... Yani Ruggieri yemek yemeyeli... bir şeyler içmeyeli... uyumayalı kırk iki saat olmuştu.

Hiç şüphe yok ki kendisinin yaptığı, az önce içtiği haplar enerji verici maddeler içeriyor olmalıydı çünkü aç ya da uykulu hissetmiyordu kendini ve sadece büyük bir bardak su içmişti.

Ruggieri takip eden geceyi kulenin tepesinde, kendisinin tasarladığı özel bir dürbünle yıldızları gözleyerek geçirdi.

Cuma akşamı, Louvre'dan gelen bir haberci, kraliçenin, kendisini görmek istediğini bildirmiş, dikkatini dağıtmıştı. Louvre'dan döndüğünde oğlunun yeniden dirilişini sağlayacak kanın sahibini bulmak için yıldızları izlemeye devam etti.

Saat üçe doğru, artık yıldızlar soluklaşmaya başlamışken ve araştırmasına yarın gece devam etmeye karar vermek üzereyken müthiş bir çığlık attı.

"Buldum!.. Bu o! O olmaması mümkün değil!"

Odasına geri koşup demir dolaptaki oğlunun yıldız haritasına benzeyen bir parşömen aldı, bu aynı zamanda başka bir burçtu.

Artık cumartesine dönen günde Ruggieri iki burcu inceledi ve karşılaştırdı.

Sevinçten o kadar titriyordu ki zorlukla yazabiliyordu. Gözlerinden tuhaf bir alev fışkırıyor gibiydi.

Her hesaplamadan sonra, "Evet... o... o... çakışıyor!.." diye fısıldıyordu. "Yeniden hesaplayayım, yine o çıkacak..."

Ve baştan başlıyordu.

Akşam altıda, bir kükremeyi andıran uzun bir iç çekti ve bir isim söyleyerek tekrar bayıldı:

"Pardaillan!.."

Evet, Ruggieri bulmuştu nihayet! Oğlunun yeniden dirilişi için kanına ihtiyaç duyduğu adamı bulmuştu... Yıldız haritalarını karşılaştırmış, yıldızların kavuşumlarını hesaplamış, oğlunu diriltmek için bu adamın kanının gerekli olduğunu tastamam hesaplamıştı.

Ve bu adam Şövalye Pardaillan'dı.

Şövalye Pardaillan üzerinde bu iğrenç, dehşet verici deneyi yapacaktı!..

Peki bu dengesiz müneccim bu sonuca nasıl varabildi?

Talihsiz Marillac'ın öldürülmesinden bu yana yaşadığı hezeyanla birlikte kendini gösteren saplantılı ruh hali ve, bize göre, zihninin bu acıyla baş edememesi sebebiyle Pardaillan'ı gördüğünü düşündü.

Ruggieri, kraliçe adına şövalyeye teklifte bulunmak üzere Devinière'e gittiğinde merdivenlerde Déodat ile karşılaşmış ve şüphesiz oğlunu tanımıştı.

Okuyucularımız hatırlarlarsa aynı gün müneccim, şövalyenin el falına bakmak için de çok ısrar etmişti.

Daha sonra yıldız haritasını çıkarmaya çalışmıştı.

Ama Pardaillan ile görüşmeye giderken oğluyla karşılaşması, her şeyi birbirine bağlamaya uğraşan bu adamın zihninde, Kont Marillac ile Şövalye Pardaillan'ın birbirlerine görünmez bağlarla bağlandıkları ve kaderlerinin ortak yazıldığı yönünde bir fikir doğmuştu.

Zihninin bir köşesinde uyumakta olan bu fikir, kanını kullanacağı adamı bulmak için yıldız haritası çıkarmaya uğraşırken aniden uyanmıştı yeniden.

O yüzden yıldızların Pardaillan'a işaret ettiğinden son derece emindi.

Aslında ilk gördüğü dakikadan itibaren, şövalyenin yaydığı enerjiden etkilenmişti ve çözülemez bir problemin peşinden koşan herkeste olduğu gibi, aradığı çözümün kanıtlarını içgüdüsel olarak zihninin bir köşesine yığmıştı. Ve bu çözümün kendi hesaplamalarından geldiğine inansa da hesaplamaya başlamadan önce onu oraya koyan kendisiydi.

Her deliliğin bir açıklaması vardır; bu ister büyücülükte olsun isterse de dinde... Hikâyemize devam etmeden önce biz de okuyucularımıza bu açıklamayı borçluyuz. Ancak tartışılmaz olan şey büyücünün -isterseniz delinin de diyebilirsiniz- samimi olduğudur; la Salpêtrière'e kapatılacak bir kişi ise anlamsız bir eylemde bulunurken histeri krizi içinde bulunur.

Ruggieri az sonra kendine geldi.

Aceleyle demir dolaptan üç dört kâğıt çıkardı.

Bu kâğıtlar boştu.

Sadece her birinin altında, IX. Charles'ın imzası ve mührü vardı.

Ruggieri, elinde bulundurana önemli bir güç sağlayan bu kâğıtları nasıl ele geçirmişti? Onları Catherine'den mi almıştı? İyi bir ustanın elinden çıkma taklitler miydi? Bunlar önemli değil.

Kâğıtlardan ikisini doldurdu.

Sonra laboratuvarına geri döndü ve meşalelerden sönmek üzere olanları tekrar tutuşturdu, bunu daha önce de birkaç kez tekrarlamıştı çünkü ışık hiç sönmemeliydi, sönebilecek tek bir ışık bile astral bedenin kaçması için bir kapı açılması demekti.

"Merak etme evladım!" dedi. "Bu gece seni yeniden hayata kavuşturacağım. Kıskanç ruhları serbest bırakacağım ki bu sayede gökyüzü ve dünya olağanüstü bir devrimle altüst olacak ve böylece size musallat olabilecek ruhlar başka felaketlerle ilgilenmek zorunda kalacak ve ölüm çanını çalacağım, binlerce ölümün işareti olacak korkunç ölüm çanını çalacağım, böylece binlerce astral beden atmosferi karıştırabilecek!"

Müneccimin söylediği bu sözlere bakarak onun delirmiş olduğuna hükmetmek de mümkündür.

Gerçekten de Ruggieri, tabiri caizse, o anda en yüksek hiperestezi derecesine ulaşmıştı.

Garip ve canavarca davranışlar sergilemeye başladı. Artık kendi benliğinden tamamen kopmuştu.

Astroloji ve büyü uygulamaları söz konusuysa, bunları kesinlikle deliliğe yormak doğru değildir. Çünkü Ruggieri'yi deli kabul edersek o tarihte Paris halkının onda birinin de delirmiş olduğuna inanmamız gerekecektir. Zira o zamanki tarihçilerin yazdıklarına göre 1572 yıllarında, Paris'in nüfusu iki yüz bin kadardı ve bu halk arasında yirmi bin büyücü, sihirbaz ve müneccim yaşıyordu.

Az önce bahsettiğimiz, oğlunun astral bedeniyle yaptığı konuşmanın ardından Ruggieri, mermer masanın üzerindeki kaskatı ve morarmış cesede bakmadan laboratuvardan ayrıldı. Ve katırına binip hızla Temple'a gitti.

Montluc'un yanına girdiğinde yanında getirdiği kâğıtları gösterdi.

Montluc bunları okuduktan sonra müneccime hayret ve âdeta dehşete düşmüş bir bakış attı.

"Ama," dedi sonunda, korku dolu bir sesle, "işkence makinesinin hâlâ çalışıp çalışmadığını bilmiyorum... Uzun zamandır kullanmadık... Artık daha kısa yoldan işlerini bitiriyoruz... anlarsınız ya..."

"Siz orasını merak etmeyin... Yalnız bana adamı gösterin, yeter..."

"Peki, gelin gidelim..."

Montluc ile Ruggieri, aşağıya, dar bir avluya indiler ve avlunun dibindeki tahta bir kulübeyi gösteren Montluc, "İşte, adam burada," dedi. "Siz kendisiyle konuşun. Ben de iki mahpusu aşağıya indirteyim. Makine işlerken benim de hazır bulunmam lazım mı?"

"Lüzumu yok!"

Montluc selam verdi ve belki korkudan, belki de o gece ziyarete geleceklerini söyleyen iki pilici beklemek üzere aceleyle uzaklaştı.

Ruggieri ise kulübeye girince bir çift sandaletin tamiriyle uğraşan bir adam gördü.

Çarpık bacaklı, geniş omuzlu, korkunç yüzlü ve Herkül kadar güçlü görünen bu adam, eski kürek mahkûmlarından biriydi ve Temple'da bazı görevleri yerine getirmek şartıyla affedilmişti.

Ruggieri, ona elindeki kâğıtlardan birini gösterince adam peki der gibi başını salladı. Müneccim, adama kısık sesle talimat verdi.

"Hemen başlarım," dedi adam.

"Hayır," dedi müneccim, "şimdi değil."

"Ne zaman?"

"Bu gece... Saat üç buçuğa doğru ben de geleceğim... Bizzat ben toplamak istiyorum."

"Pekâlâ! Ben de makinenin kolunu, saat üçte çevirmeye başlarım!"

Ruggieri başını onaylarcasına sallayıp adamın yanından ayrıldı.

Ama tam Temple'ın kapısından çıkmak üzereyken aniden durdu ve kendi kendine, "*Şu Pardaillan'ın avucuna bir daha bakmak lazım...*" diye fısıldadı.

OTUZ İKİNCİ BÖLÜM
İŞKENCE MAKİNESİ

Şövalye Pardaillan ile babası, Marie Touchet'nin kendilerini işkenceden kurtaran ani ziyaretinden sonra hücrelerine götürüldüler. Bu sırada yüreklerini umut doldurdu, olağanüstü öfkeli bu iki adam hissettikleri sevinci birbirlerine göstermekten kaçınıyorlardı.

Yaşlı maceracı, tekrar kilit altına alındıklarında, "Bravo, şövalye!" diye bağırmıştı. "Bu sevimli kadını kurtarmakla iyi etmişsin. Pilatus aşkına! Demek dünyada, kendisine yapılan iyiliği unutmayan kadınlar da varmış..."

"Bir de adam var," dedi şövalye.

"Kimmiş o? Pek sevdiğin Montmorency, bizi kurtarmak için Paris'i yakması ve Temple'ı yıkması gerekirken bu dipsiz kuyuda ölüme terk etti."

"Ama efendim, öyle bir durumda biz de önce kurtulmayı düşünürdük," dedi şövalye, keyfi yerindeyken takındığı o saf ve esprili tavırla. "Ama benim bahsettiğim kişi Ramus. Bu kıymetli bilgin bizi Montmartre Sokağı'nda pek kötü bir durumdan kurtarmıştı..."

"Haklısın. Unutmuştum. Bu gidişle insanları sevmeye başlayacağım."

İki gözü pek maceracı, korkunç bir ölümden yeni kurtuldukları için neşeli bir şekilde şakalaşıyor ve sohbet ediyorlardı. Hassas bir kalbe, keskin ve uyanık bir zihne, yılmaz bir ruha sahip bu adamlar yine de bu kurtuluşlarını abartıyla karşılamıyorlardı ki bu da ölüme ve acıya karşı bir nevi meydan okumaydı.

Ancak yavaş yavaş konuşmaları, onlara kurtarıcı bir melek gibi görünen bu çekici ve cesur genç kadına bağlandı. Sonunda durumlarının ölçülemeyecek kadar iyileştiğine ve kesinlikle Marie Touchet'nin onları kurtaracağına karar verdiler.

Gün böylece geçti.

Hava iyice karardığı sırada birdenbire kapıları açıldı.

Doğrusunu söylemek gerekirse yürekleri özgürlüklerine tamamen kavuştukları düşüncesiyle hızla çarpmaya başlamıştı.

Ancak gelen Ruggieri'ydi, yalnızdı.

Müneccim, elinde bir fener tutuyordu ve yanında muhafiz olarak getirdiği arkebüzcüler, en ufak bir kaçma girişiminde ateş etmeye hazır bir şekilde koridorda sıralanmışlardı.

Ruggieri iki tutsağı incelemek için fenerini kaldırarak doğruca şövalyenin yanına gitti.

"Beni tanıdınız mı?" diye sordu.

"Bu uğursuz herif de kim?" diye söylendi yaşlı Pardaillan bu beklenmedik ziyaretten huylanarak.

Şövalye, bir an müneccimin yüzünü inceledi. Yüzünün ifadesi, bazı insanları görünce aldığı o soğuk küstahlığı ve muzip alaycılığa büründü.

"Epey değişmişsiniz ama sizi tanıdım," dedi. "Bir kere gelip odama şeref vermiştiniz. Bana acayip sorular sormuştunuz. Hangi tarihte doğduğumu, evli olup olmadığımı merak etmiştiniz. Bana, içinde iki yüz ekü bulunan bir kese veren de siz değil miydiniz? Sonra beni Bois Köprüsü'ndeki eve davet eden, bana kapıyı açan da sizdiniz... Baba, bu pek sayın zat kim, biliyor musunuz? Ömrünüzde rastlayabileceğiniz en aşağılık, namussuz heriflerin kralıdır. Bana neden para vermişti, biliyor musunuz, baba? Beni niye haydutlar kraliçesi Catherine'in yanına götürmüştü biliyor musunuz?... Beni evinde misafir eden arkadaşım Marillac'ı öldürmem için..."

Müneccim bu sözleri duyunca yerinden fırladı. Oğlunun ölüsünü, laboratuvardaki mermer masanın üstüne koyduğundan beri ilk defa hasta ruhunda insanca bir ızdırap duymuştu.

Ağlayacakmış gibi gözleri doldu.

Fakat ağlayacağı yerde, korkunç bir kahkaha attı.

"Ben mi?" dedi. "Ben mi Déodat'ı öldürmek istedim? Hay budala hay! Hay aptal hay! Ah, eğer Déodat ölmemiş olsaydı... Eğer ruhunu hapsetmemiş olsaydım..."

Sözünü bitiremedi.

Şövalye, hemen kolundan tıtıp sarstı.

"Ne diyorsunuz? Kont öldü mü?"

Ruggieri, gözlerinde bir çılgınlık parıltısı olduğu halde dalgın dalgın söylendi.

"Öldü! Öldü ama neyse ki hem ruhunu hem de vücudunu hapsettim... Delikanlı zaten buraya da bu yüzden geldim... Elinizi verin bana..."

Şövalye kollarını kavuştırmuş, başını önüne eğmişti.

"O sadık," diye fısıldadı, "genç ve cesur... ve iyi insan... Zavallı kardeşim, yüreğini kemiren o korkunç şüpheler, nihayet hakikat oldu demek... Sen de öldün ha!.. Herhalde senin canına o kadın yüzünden kıymışlardır!.. Ah, baba, hakkınız varmış... Meğer dünya erkek ve dişi kurtlarla doluymuş..."

"Tanrım," dedi yaşlı Pardaillan, Ruggieri'nin etrafında şöyle bir gezindi. "Sana söylemiştim şövalye! Elbette bol miktarda kurt var! Ama baykuşlar da var... işte buradaki beyefendi gibi... ölüm kokuyorsunuz beyefendi!.. Gidin buradan! Bizi yalnız bırakın... Şövalye, buradan çıkar çıkmaz dünyanın diğer ucuna gitmemiz gerekecek!"

Ruggieri, çekingen bir tavırla şövalyeye yaklaştı. "Monsenyör," dedi, "elinizi bana gösterecek misiniz?"

Müneccimin sesinde tuhaf, tatlı, yalvarıcı bir eda vardı. Şövalye, adamın derin kederini sezince yavaş yavaş elini uzattı.

"Gerçi size iyi bir adam denmez ama," dedi, "mademki arkadaşımın ölümüne ağlıyorsunuz, o halde ben de arzunuzu yerine getirmek isterim. Alın elimi."

Ruggieri, delikanlının elini kaparcasına yakaladı.

Bu sırada yaşlı Pardaillan da, "Sen adam olmazsın, şövalye! Ben olsam, bu felaket habercisi uğursuzun göbeğine bir tekme indirir, defederdim onu. Elini görüp de ne halt edecekmiş?" diye söylendi.

Müneccim, şövalyenin sadece sıkacak zannıyla uzattığı sağ elini yakalayınca avucunu açmış ve fenerini tutarak çizgilerine bakmaya başlamıştı.

Ruggieri, içinde uyanmış olan babalık acısını çoktan geride bı-

rakmıştı. Şu anda ona o dehşetli planı rehberlik ediyordu. Ve planı onaylanmıştı. Birdenbire vahşi bir sevinç çığlığı attı.

"İşte kanıt! Tıpkı Déodat'nın elindeki çizgiler!.. Dikkatli bakın..."

Ruggieri, ne maksatla geldiğini az kalsın ağzından kaçıracaktı. Fakat tam bu sırada sabrı tükenen yaşlı Pardaillan, müneccimi boğazından yakaladığı gibi bir iki salladıktan sonra kapının dibine fırlatıverdi.

Müneccim, paçavra gibi atıldığı köşeden kalktı. Şövalyeye garip gözlerle bakarak kapıyı açtı, tuhaf bir el hareketi yaptı -ki muhtemelen bir büyü hareketiydi- çıkıp gitti.

"Herifin bakışını hiç beğenmedim," dedi yaşlı Pardaillan. "Tam bir baykuş gibiydi."

Şövalye az önce öğrendiği ölüm haberi sebebiyle derin bir üzüntü ve artan bir sıkıntı hissiyle hücre içerisinde volta atmaya başlamıştı. İçinde bir öfke dalgası yükseliyordu. Yaşla Pardaillan, oğlunu hiç böyle görmemişti. Kuşkusuz hücrenin kapısı tekrar açıldığında bu öfke bir patlamaya dönüşecekti. Ruggieri'yle birlikte gelen arkebüzcülerden tekrar göründü ve onların başındaki çavuş baba oğula, "Beyler, lütfen peşimden gelin," dedi.

Yaşlı Pardaillan sevinçle irkildi. Bunda da Marie Touchet'nin bir dahlinin olduğunu düşündü. Serbest bırakılmasalar da en azından daha havadar ve daha az karanlık bir hücreye götürüleceklerini, nihayetinde belli koşullara riayet edilerek onlara muamele edeceklerini umuyordu. Şövalyenin kolunu tuttu.

"Haydi gel," dedi. "Buradan çıktığımızda arkadaşının öcünü almanın yolunu araştırırız."

"Evet," dedi şövalye dişlerini sıkarak, "öç almak lazım... Onu kimin öldürttüğünü biliyorum."

Arkebüzcülerle çevrili olarak koridorda yürümeye başladılar.

"Başka bir yere mi gidiyoruz?" diye sordu yaşlı Pardaillan, çavuşa.

"Evet, monsenyör..."

"Güzel!.."

Çavuş, yaşlı adama şaşkınlıkla baktı. Bir koridoru aştıktan sonra sabah işkence odasına ulaşmak için indiklerine benzer sarmal bir

merdivenden inmeye başladılar ama aynısı değildi.

"Yanlış gidiyoruz galiba," dedi Pardaillan. "Bana yukarı katlara, daha havadar bir yere çıkacağız gibi geliyordu."

Çavuş güldü.

Pardaillan da bu karmakarışık kalede iniş çıkışın çok bol olmasının normal olduğunu ve şimdi iniyorlarsa birazdan da tırmanmaya başlayacaklarını düşünerek sesini çıkarmadı.

Halbuki gittikçe daha derinlere iniyor, duvarlardan su sızdığını, ortalığın pis pis rutubet koktuğunu görüyorlardı. Yer yer yeşilimsi mantar kümeleri taşların üzerinde göze çarpıyordu.

Böylece 20 adım uzunluğunda bir geçide geldiler.

"Hay şeytan!" diye iç geçirdi baba Pardaillan.

Ama geçidin sonunda yukarı çıkan dar bir merdiveni görünce biraz rahatlar gibi oldu. Sağda ve solda da koridor olmadığı için onları tekrar yukarı çıkaracak başka yoldan gideceklerini düşündü.

Haklıydı. İki Pardaillan sadece iki üç basamağı görülebilen bir başka sarmal merdivenden yukarı çıkmaya başladılar.

Daha da iyisi baba oğul Pardaillanlar öne geçmişlerdi. Çavuş da peşinde askerler olduğu halde kendilerini takip ediyordu.

Yaşlı Pardaillan ümidin verdiği hızla merdiveni tırmandı. Lakin henüz sekiz dokuz basamak çıkmıştı ki yolun alçak bir demir kapı ile bittiğini gördü. Kapıdan geçti. Şövalye de arkasından takip etti. Aynı anda arkalarında madenî bir ses duydular. Bu ses kapanan demir kapının gürültüsüydü.

Etraf o kadar karanlıktı ki ne olduklarını, nerede bulunduklarını anlayamadılar.

Sessizlik de en az karanlık kadar derindi.

"Burada mısın?" diye sordu yaşlı Pardaillan endişeyle.

"Buradayım," karşılığını verdi şövalye.

İkisi de seslerinin uyandırdığı derin yankıdan hayrete düşerek sustular. Demin kapanın kapanmasına benzer başka bir metalik ses duydular. Sonra el yordamıyla birbirlerini aradılar, nihayet elleri rastlaştı ve tutuştu.

Birbirlerine yaklaşmak için birer adım daha atınca hayretleri

daha da arttı. İçlerini korku kaplamaya başlamıştı. Çünkü bastıkları zeminin, bir yana doğru keskin bir meyil halinde indiğini sezmişlerdi.

Yaşlı Pardaillan eğilip eliyle bu sert ve pürüzlü zemini yokladı.

"Demir," diye mırıldandı ve doğruldu.

Yüzünün rengi kaçmış olmalıydı.

Birlikte bu meyilli zeminden kaçmak istercesine geriliediler. Üç adım geriledikten sonra duvara çarpıp duraladılar ve elleriyle yoklayınca duvarın da demirden olduğunu gördüler.

Dört bir tarafları demirdi. Demirden bir hücredeydiler.

Fakat duvara dayandıkları zaman bastıkları zeminin eğri değil, düz olduğunu hissetmişlerdi.

"Sen yerinden kımıldama," dedi yaşlı Pardaillan. "Ne Tanrı'nın belası bir yere düştüğümüzü anlamak istiyorum. Korkunç olmalı fakat ne olduğundan emin olmalıyım."

Yaşlı Pardaillan, duvara sürünerek, dikkatlice yürüyerek bulundukları yerin çevresini dolaşmaya başladı. Hem yürüyor hem de yüksek sesle adımlarını sayıyordu.

Duvarların dibi, meyilli değil düzdü. Oradan yürüyordu.

Tekrar oğlunun yanına geldiği zaman yirmi dört adım saymıştı. Sekiz adım düz gitmiş, sonra bir köşe dönüp dört adım yürümüş, tekrar köşeyi dönüp sekiz adım ilerlemiş ve nihayet bir daha köşeyi dönüp dört adım yürümüştü. Demek ki burası sekiz adım boyunda ve dört adım eninde bir demir odaydı.

Belli ki kafes büyücek bir yerdi. Maceracı ne bir iskemle ne de ortalama bir hapishane hücresinde bulunması gereken araçlardan birini bulabildi. Duvarlar, tüm taraflardan birleştirilmişti, nem yüzünden paslanan demirin hafif pürüzlü yüzeyi tüm odaya hâkimdi. Duvarların dibini çepeçevre dolaşan bir kısım zemin düzdü. Odanın ortasına doğru oldukça dik bir meyil halinde iniyordu. Her tarafı demirle çevrili olan bu zindan ne pek dar ne de pek genişti.

Ardından zihinlerine daha önce insanların hakkında konuştuklarını duydukları ürpertici zindanlar geldi. Sakın onları buraya açlıktan, susuzluktan ölsünler diye koymasınlardı?.. Bu düşünce ikisinin de tüylerini ürpertti. Fakat hemen, çektikleri ızdıraplar birbirlerinin

acılarıyla katlamamaları gerektiğinin farkına varıp el ele tutuştular.

"Galiba ömrümüzün sonuna ulaştık," dedi yaşlı Pardaillan.

"Orası pek belli olmaz," dedi şövalye soğuk bir ifadeyle.

"Yaşamaya devam etmek adına herhangi bir arzu duymuyorum. Ancak bu demir hücrede neden hiçbir şey olmadığını ve neden zeminin merkeze doğru eğimli olduğunu öğrenmek istiyorum."

"Belki de kendi ağırlığı yüzünden eğilmiştir."

"Belki öyledir, bekleyelim."

"Hele bekleyelim bakalım. Kader ne gösterecek? Eninde sonunda açlıktan ölme tehlikesiyle karşılaşacak değil miyiz? Dayanıncaya kadar bekleriz. Baktık ki olmuyor... Açlıktan ölmemenin çaresini ararız..."

"Nasıl ararız?"

"Kendimizi öldürürüz."

"Laf! Kendimizi öldürürmüşüz... Neyle?.. Yanımızda ne bir hançer ne de bir kılıç var. O demir duvarlara kafamızı vurarak kendimizi öldürebileceğimizi mi düşünüyorsun?"

"Bazı mahkûmların," dedi şövalye, "bu yolla acılarını dindirmeye çalıştıklarını duymuştum. Dolayısıyla bunu da aklımızın bir köşesinde tutalım. Ama bizde daha iyi bir alet var."

"Neymiş o?"

"Mahmuzlar," dedi şövalye. "Benimkiler yıldız şeklinde değil ve bence onları birer hançer olarak kullanabiliriz."

"Pilatus aşkına, şövalye!.. Mükemmel fikirlerin var..."

İşte, iki adamın bu müşkül durumda konuştukları şeyler bunlar oldu.

Şövalye hemen yere oturdu ve normalde kullanılanlardan daha uzun ve sivri olan mahmuzlarını çözdü. Birini babasına verdi, diğerini de kendine ayırdı...

Her iki adam da bu sıra dışı silahı kavrayıp sessizce durdular.

Ondan sonra da artık konuşmayı bıraktılar. Sırtlarını duvara dayayıp, gözleri ve kulaklarını dört açıp beklediler.

Az önce kafese kapatılmış, öfkeden ve şaşkınlıktan bir köşede duran ama sivri dişleri ve pençeleriyle ileriye atılmaya hazır büyük

ve asil o çöl hayvanına benziyorlardı...

Ne kadar beklediler?

Aradan dakikalar mı, yoksa saatler mi geçti?

Kendileri de farkında değillerdi.

Bir ara yaşlı Pardaillan, "Duydun mu?" diye sordu.

"Evet... Kıpırdamayın... Dinleyelim!"

Kulaklarına ufak bir tıkırtı, işlemeye başlayan bir makinenin gürültüsüne benzeyen bir ses çalınmıştı.

Bu ses, tavandan geliyordu.

Tam o anda hücrelerini... demir kafeslerini... solgun bir ışık kapladı... sonra bu ışık sanki ikinci bir gizemli lamba yanmış gibi güçlendi... ardından iki kez daha güçlendi, böylece artık etrafı daha net görebilmeye başlamışlardı. Korkunç hücrenin tüm ayrıntılarını görebiliyorlardı... çünkü iki talihsiz insan hâlâ bir hücrede olduklarına inanıyorlardı!..

Önce birbirlerini gördüler, İkisinin de gözleri fal taşı gibi açıktı. İkisinin de saçları diken diken olmuştu.

"Bize hücum edecekler galiba," dedi yaşlı asker.

"Herhalde öyle olacak. Tetikte duralım."

"Demek bizi açlıktan öldürmek istemiyorlar. Yoksa ışık yakmaya ne lüzum vardı?"

"*Mordieu*! Savaş başlıyor..."

"Yaşasın! Savaş var... Yani yaşamak var."

Derin birer nefes aldılar.

Ancak herhangi bir saldırı yapılmadı. Susup etraflarına bakındılar. İki mahkûm hızlı bir şekilde tecrit edildikleri hücreyi incelediler ve bazı niteliklerini fark edince dehşete düştüler. İçgüdüsel olarak içeri girdikleri kapıyı aradılar fakat bulamadılar; bulmaları imkânsızdı. Kapı kapanınca duvara bitişik hale gelmişti, herhangi bir iz yahut aralık göremediler. Demir duvar herhangi bir yerden herhangi bir nesne kullanmadan mühürlenebilirdi. Dar fakat yüksek tavanlı bir demir hücrede bulunuyorlardı.

Sonrasında kendilerine tuhaf gelen zemini incelediler ve yanılmadıklarını gördüler. Hücrenin zemininde, duvarlardan itibaren iki

ayak kadar eninde, çepeçevre bir düzlük vardı. Fakat ondan sonrası, ortaya doğru, tersine dönmüş ve içi boş bir piramit halinde çukurlaşıyordu. Tam ortada da dikdörtgen biçiminde bir kısım görünüyordu. Bu kısım ne bir demir plaka ne de başka bir şeydi. Bir boşluktu.

Hiçbir şey yoktu. Bu dikdörtgen bir nevi baca açıklığı gibi bir delikti. Eğer gece o dikdörtgen kısma doğru kaysalardı, doğrudan oraya yuvarlanır ve içine düşerlerdi.

Bu ne demek oluyordu? Bir su gideri miydi?

Bunun ne olduğunu bilmeleri gerekiyordu. Birbirlerinin kaymasına engel olmak için destek olarak ilerlediler. Deliğin sınırına kadar ulaştılar.

Şövalye Pardaillan bu deliğe bakınca içerisinin bir hazne gibi kapalı olduğunu ve dibinde dar bir boru ağzı bulunduğunu gördü. Bu ne demekti? İkisinin de içlerini bir korku bürür gibi oldu. Tekrar duvar dibine yöneldiler. Bir şey söylemiyorlardı ama ikisinin de aklını, odanın döşemesinin neden bu şekilde olduğu düşüncesi kurcalayıp duruyordu.

Bir an böyle düşünceli bir halde kalakaldılar. Sonra gözlerini yavaş yavaş yukarıya kaldırınca içlerini ezen endişe bir kat daha arttı. Buranın tavanı da bir acayipti. Tıpkı döşemesi gibi yapılmıştı ve bu tavan, tıpatıp döşemeye yerleşecek şekilde, ucu aşağıya dönük bir piramit biçimindeydi. Dehşetleri o kadar artmıştı ki kuruyan gırtlaklarından hiçbir ses çıkmadan birbirlerine bakındılar.

Sonra Şövalye Pardaillan'ın ağzından, "Korkuyorum, ya siz!" sözleri döküldü.

Şövalye, Paris halkı arasında kulaktan kulağa bir efsane gibi fısıldanan, birçoğunun inanmadığı bu korkunç makinenin bahsini duymuştu ama babası bunu henüz bilmiyordu.

"Uzaklaşalım," dedi şövalye böylesi korkunç bir soruya karşılık.

Ne korkunç bir şeyle karşı karşıyaydılar! Belki de dipsiz bir kuyu!

Hayır, demir çukurdan çok daha basit bir şeydi. Aynı metalden ve çukur ağzından bir buçuk metre ötedeydi.

Evet bir çukurdu ancak ilginç nitelikleri vardı. Çukurun dibinin bir ucundan diğer ucuna, nereye gittiği belirsiz küçük bir kanal uzanıyordu.

Çukurun ve küçük kanalın amacı neydi?

Nutku tıtılmuş halde duvara yaslanan iki Pardaillan, kafesin ortasındaki çukura bakıyordu. Ölümün kendisine karşı bile savaşabilirlerdi fakat kendilerini bir anda içinde buldukları bu tıhaf hapishanenin sebep olduğu belirsiz dehşet, onları oldukları yere çivilemiş gibiydi.

Duvarın girintilerinin yatay sınırında bulunan dört lamba sayesinde, kafesin aydınlandığını söylemiştik. Lambalar metalik bir bezle korunuyordu ve şüphe yok ki demir kafesin çevresinde bir koridor vardı. Aksi halde her ikisi de demirden olan hem zemini hem de tavanı aynı anda aydınlatacak şekilde yerleştirilen lambalar mümkün olamazdı.

İki Pardaillan da gözlerini yukarı dikti ve inceledi. Ardından onları müthiş bir hayrete düşüren bir hisse büründüler.

Bu çatı hiç de normal bir çatıya benzemiyordu. Kesik bir piramit olarak yerleştirilmiş, kornişlerinin her biri tam olarak alt piramide denk geliyordu. Böylece eğer çatı düşerse zemine tam olarak uyacaktı.

Çatının merkezinde ve çukurun tam üzerinde, tam olarak dikdörtgen biçiminde beş fit uzunluğunda bir demir kütlesi vardı. Çatının düşmesi hipotezini takiben böyle bir demir kütlesi de çukura tam olarak uygundu.

Tüm bunlar korkunç bir birliktelik oluşturuyor ve zavallı tutsakların başına gelecek fena şeylerin habercisi oluyordu.

Şövalye Pardaillan her şeyi inceledi ve kendisine alçak sesle telkin ettiği şeylerin hatırasıyla yüzleşti, pek çoğuna inanmamış olsa da nerede olduğunu artık anlamıştı. Dudaklarını zar zor oynatarak, "Ölüm makinesi!" diye haykırdı.

"O da nedir?" diye sordu babası hiçbir fikri olmadığından. Şövalyenin yanıtlayacak vakti yoktu, nitekim yumuşak bir ses duydular ve ışıkların yanmasıyla beraber mutlak bir sessizlik oldu.

Hemen hemen aynı anda demir kafesin dışında, yağlanmamış bir tekerleğin hareket ederken çıkardığına benzer sesi duydular. Daha o ses kesilmeden tepelerinden, modern zamanların dükkanlarındaki kepenklerin indirilirken çıkardıklarına benzer başka bir gıcırtı aksetti. Başlarını yukarıya kaldırınca tüyleri diken diken oluverdi!

Piramit tavan yavaş yavaş aşağıya doğru inmeye başlamıştı!..

Evet, bu çok korkunç bir şeydi. Yukarıda, sivri ucu aşağıya dönük duran çıkık piramit şeklindeki tavan, aşağıdaki çukur piramit döşemeye doğru yavaş ama istikrarlı bir şekilde iniyordu.

Çok geçmeden başlarının üzerinde kuvvetli bir demir kütlesi hissedecekler ve delirmiş bir halde bir dakika daha yaşayabilmek için yalvaracaklardı. Ve onlar ikisi arasındaydılar. İki piramit arasında... Ne yapacaklardı, ne olacaklardı? Çukura inseler bile dikdörtgen piramit kütle tam olarak sığacağı için, müthiş bir basınçla ezileceklerdi. Bu iki piramit birbirine geçecek noktaya geldiği zaman ikisi de arada ezilip yamyassı olmayacaklar mıydı?

Birdenbire ortadaki dikdörtgen çukurluğun ve onun dibindeki boru ağzının ne işe yaradığını anlar gibi oldular. O çukurluğa, ezilen vücutlarının kanı toplanacak ve borudan dışarıya akacaktı.

Madenî gıcırtı devam ediyor ve tavan gittikçe alçalıyordu...

Biraz sonra tavan, oğlundan daha uzun boylu olan yaşlı Pardaillan'ın boyundan otuz santim yukarıya kadar indi. Bir karış, bir parmak, bir saç teli kadar mesafe derken nihayet başına değdi. Yaşlı asker başını eğdi. Fakat tavan, inmeye devam ediyordu. Her defasında onu daha fazla eğilmeye zorluyordu. Bakışları donuk, şakaklarındaki damarları patlamak üzereyken, yaşlı adam ayaklarını demirin kenarlarına yasladı. Muazzam bir çabayla, omuzlarıyla tavanı iterek imkansız, saçma bir şekilde tavanı durdurmaya kalktı.

Ve imkânsız gerçekleşti, tavan durmuştu!

Ne çare ki bu, pek kısa bir an sürdü. Yaşlı asker yoruldu. Soluk soluğa kaldı. Eğilmeye mecbur kalıp dizlerinin üzerine çökünce tavan da inmeye devam etti. Aynı şeyi biraz sonra Şövalye Pardaillan da denedi. Ne çare ki onun da yorulması uzun sürmedi.

Tavan inmeye devam ederken Şövalye Pardaillan boğuk bir sesle, "Baba," dedi. "Galiba mahmuzları kullanma zamanı geldi!"

Bir an sonra bu karşı konulamaz kuvvet iki büklüm olup babasının yanına düşmesine sebep oldu.

O büyük an gelmişti. Her iki adam da silahlarını kendilerine saplamak için aynı anda kaldırdılar.

OTUZ ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KORKUNÇ GECE

Ruggieri, o gece saat sabahın ikisine doğru kraliçenin yeni sarayındaki dairesinden çıkarak Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'ne yöneldi, varması uzun sürmedi. Geçen pazartesi gecesi Marillac ile Alice de Lux'ün girdikleri küçük kapıya doğru yürüdü.

Orada kendisini bekleyen bir adamla karşılaştı. Bu adam, müneccime çan kulesinin anahtarını verirken, "Demek size yardım etmemi istemiyorsunuz, öyle mi?" dedi.

Ruggieri, hayır anlamında başını salladı.

"İyi, ama Guisarde çok ağırdır. Ben bile çok zorlanırım."

"Guisarde mı?" diye sordu Ruggieri.

"Evet," dedi adam, kahkaha atmaya başlamıştı. "Evet, büyük çana verdiğim isim bu."

"Tamam... Neyse... Gidebilirsin..."

Adam umursamaz bir tavırla omzunu silkti ve uzaklaştı. Ruggieri kiliseye girerek kapıyı kapattı. Çan kulesinin merdivenlerine tırmanmaya koyuldu ve nihayet etrafı açık bir sahanlığa ulaştı. Bu sahanlığın tavanındaki iki delikten, çanları çekip çalmaya yarayan halatlar iniyordu.

Halatlardan birisi son derecede kalındı. Bu, kilisenin büyük çanının halatıydı.

Zangoç, büyük çanı çalmak icap ettiği zaman yanına daima bir yardımcı alırdı. Diğer türlü onu dengelemek imkânsızdı.

Ruggieri kalın halatı kavradı ve başını çana doğru kaldırdı ve halatı sallamaya başladı.

Nereden çıktıkları belli olmayan birkaç baykuş aniden havalandı.

"Siz de nereden çıktınız!" diye haykırdı astrolog. "Heykellerini

bu kilisede gördüğüm krallar Chilpéric ve Ultrogotha mısınız? Bin sene kadar önce bu kiliseyi inşa eden Frank kralı, sen misin? Yoksa yıkılan kiliseyi yeniden inşa eden Robert, sen misin?.. Neden derinliklerin karanlıklarından çıkıyorsun? Yoksa bana yardım mı edeceksin?.. Evet... bu gece gökler ruhlarla dolu olmalı! Sayısız astral beden ordusu oğlumun bedeninin huzura kavuşmasına engel oluyor!"

Taş destekten kuvvet aldı ve kilisenin etrafındaki eskimiş barakaların çatılarına baktı. Sessiz ve ışıksız Louvre'un tam karşısındaydı. Her yer, her şey sessizdi.

Ancak müneccim gizemli şeyler görmüş ve duymuş gibi görünüyordu.

Soğuk terler akıyordu yüzünden. Ağzı sırıtmaya benzer tuhaf bir şekil almıştı. Çılgınlık taşan gözleri fal taşı gibi açılmıştı.

"Zamanı geldi!" diye titrek bir sesle fısıldadı. "Dağınık olanları toparlayacağım zaman geldi. Bu, Kont Marillac'ın ölüm çanı!"

Yavaşça ayağa kalktı, bir kahkaha patlattı ve kalın halata doğru yürüdü.

"Oğlumun ölüm çanı!.. Hayır!.. Tanrı adına, bakire anamız ve azizler adına!.. Baba adına, oğul adına, kutsal ruha adına, hayatın ve binlerce ölümün sesi dev bronz çan ile kraliçenin oğlunun yeniden dirilişi başlasın..."

Bu delilik barındıran sözleri haykırarak halatı yakaladı ve tüm ağırlığıyla asıldı...

Çan, bu zorlama sonucunda sallandı ve nihayet tokmağı harekete geçerek ağır tunç kütlesine çarpınca gecenin sessizliğini altüst eden bir gürültü doğdu.

Derken bu gürültüyü daha başkaları takip etti ve çan, aralıksız çalmaya başladı.

*

Louvre Sarayı'nın Saint-Germain-l'Auxerrois'ya bakan yüzündeki balkonlardan birinin kapısı açılmıştı. Kapının ağzında sinmişçesine bekleyen sabırsız bir bekleyiş içinde iki karaltı vardı.

Bunlardan biri tamamen siyahlara bürünmüş Catherine de Médicis, diğeri de sevgili oğlu Anjou Dükü Henri idi.

El ele tutuşmuşlardı. İkisinin de yüzlerinin rengi solgundu, gözlerini kiliseye dikmişlerdi. Catherine bir tür ölümcül hırsla yüzünü buruşturmuştu. Burun delikleri açılmıştı. Balkona çıkmak istiyordu... cesaret edemedi...

Madencilerin fitili ateşledikten sonra patlama anını beklerlerken geçirdikleri sürece benzer bir gerginlik vardı üzerlerinde. Sadece nefes alıp verme işlemlerini gerçekleştirebiliyorlardı.

Birden, kilisenin büyük çanının çalmaya başladığını duydular. Anjou dükü perişan bir halde geriledi ve bir koltuğa çöktü, ölüm çanını duymamak istercesine kulaklarını kapadı.

Catherine'e gelince derin bir iç çektikten sonra balkona çıktı, parmaklıktan aşağıya eğilerek şehri gözden geçirmeye koyuldu.

Bu esnada Paris'in bütün kiliselerinin çanları, teker teker Saint-Germain-l'Auxerrois'ya cevap vermeye başlamış, şehrin göğü tunç sesleriyle dolmuştu.

Aşağıda, koşan, çarpışan, bağıran gölgeler belirdi; kılıçlardan âdeta şimşekler çaktı, yüzlerce, binlerce meşale yakıldı ve şehir kızıllığa gömüldü, her yer sanki yeryüzüne indirilmiş cehennem ateşleriyle alev alev yanıyordu...

Derken Catherine'in arkasında, sarayın içinde bir silah sesi duyuldu. Bunu bir başkası, bir üçüncüsü ve daha birçoğu takip etti. Birdenbire, eğer onlara eşlik eden inleme sesleri olmasaydı, birilerinin saray içinde havai fişek gösterisi yaptığı iddia edilebilirdi.

Büyük Huguenot katliamı, o dehşet verici insan kasaplığı başlamıştı!

*

Çan sesleriyle beraber Paris'in her yanından gürültüler yükselmeye başlamıştı. Meşalelerin ışığında karaltılar yürüyüşe koyuldu.

"Tanrı'ya şükür, nihayet..." diye bağırdı Guise dükü.

Her yerde, tüm kiliselerde rahipler, keşişler, piskoposlar ve tek kelimeyle Katolik kilisesinin kurtarıcılığını üstlenenler haykırdılar:

"Tanrı'ya şükür!.."

Ve hepsi harekete geçti.

Guise, adamlarının başına geçerek işareti verdi ve atlılar Colig-

ny'nin konağına yöneldi.

Öte yandan Crucé, Pezou, Kervier, Mareşal Tavannes, Aumale dükü, Montpensier dükü, Nevers dükü ve daha başkaları, katiller ve cellatlar da Paris'in içine yayılıverdiler.

Damville'e gelince korkunç bir neşeyle, "İstikamet Montmorency konağı! Marş marş! Savulun, geliyoruz! Canavarı ininde bastırıp yakalayacağız!" diye haykırdı.

OTUZ DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KRALIN YÜZÜ GÜLÜYOR

IX. Charles, yatak odasındaydı. Henüz soyunmamıştı ve daha küçük, her zamankinden daha solgun göründüğü geniş, derin bir koltukta oturuyordu. En sevdiği iki tazı, Nysus ve Euryalus, ayaklarının dibine uzanmış ve huzursuz bir şekilde uyuyorlardı, bazen başlarını kaldırıp kulaklarını dikiyor, sonra efendilerinin hareketsiz durduğunu ve gözleri kapalı olduğunu görünce tekrar uykuya dalıyorlardı. IX. Charles uyumuyordu. Bekliyordu.

İlk çan sesini duyduğunda bir anlığına ürperdi ve gözleri fal taşı gibi açıldı ama hareket etmedi.

Saint-Germain-l'Auxerrois'nın çanı kafese kapatılmış vahşi bir hayvanın bir aşağı bir yukarı zıplaması gibi homurdanmaya ve ulumaya başladı.

Aniden ayağa kalkan Nysus ve Euryalus, öfke ve korku dolu uzun bir homurtu çıkardılar. IX. Charles onları çağırınca koltuğa atladılar. Her biri kralın bir tarafına yerleşti, kral iki güzel, ipeksi kafayı okşadı, canlı ve dostça bir şeyler hissetmek için göğsüne bastırdı.

Paris'in tüm çanları Ruggieri'nin öfkeli çanına tepki vermeye başlamıştı.

Sanki gökyüzünde yüzlerce çoban köpeği kapışıyormuş gibi acayip bir uğultu vardı. Bütün bu bronz ağızlar birbirini arıyor, birbirine havlıyor, birbirine küfrediyor gibiydi. Kimisi ciyaklıyor, kimisi öfkeyle kükrüyor. Hepsi aynı anda boğuk, ateşli, saralı gibi ölümüne havlıyor, şehri tehdit ediyordu.

Kral, koltuğunda kıpırtısız, gözleri şişmiş, yüzü kül rengi, çaresizce bu sesleri dinledi. İlk başta, çanların yakında susmasını umdu. Ama hayır, bütün bu ulumalar Louvre'un etrafını devalarca dolaştı, çanlar artık susmak bilmiyordu, şehrin doğusunda azalır gibi olunca

batısından daha şiddetli ulumalar geliyordu, birinin sesi kısılınca diğeri ona güç vermek istercesine sesini yükseltiyordu. Duracak gibi değildi. Artık sessizlik kalmamıştı. Paris'in bütün çan kuleleri cehennemi yaşıyor gibi görünüyordu; dünyanın sonu muydu? Paris'i, Fransa'yı ve dünyayı saracak olan büyük bir felaket mi geliyordu?

Kral yavaşça ayağa kalktı ve ayaklarının üzerinde durdu. Koşarak başını yatağın yastıklarının arasına gömdü ama uluma hâlâ devam ediyordu; vitray pencereler bu ses yüzünden titriyordu, meşaleler titriyordu, mobilyalar titriyordu... Derken doğruldu, başını kaldırdı, ulumalara göğüs germeye çalıştı; sıkılı ağzından boğuk küfürler savruldu, sonra sesini biraz daha yükseltti, ardından bağırmaya başladı, çanlarla uyum içinde uludu; iki köpeği de onun gibi ulumaya başladı.

"Domuzlar!" diye bağırdı. "Susun! Yeter! Yeter! Domuzlar! Cehennem çanları! Susmanızı istiyorum! Ah, seslerini daha da yükseltiyorlar! Yapmayacağım! Öldürmeyeceğim! Ah, duymak istemiyorum! Nereye gideceğim! Nereye kaçacağım!"

Nereye kaçacaktı? Bu kasvetli, muazzam ulumalar anbean daha da şiddetleniyordu. Bu korkunç çan fırtınası Paris'in üzerine tamamen çökmüştü. Charles'a bu ürkütücü uğultular sadece Paris'te çınlamıyormuş gibi gelmeye başlamıştı. Fransa'daki bütün çanlar çalınıyor gibiydi. Hepsini duyabiliyordu. Orléans, Angers, Tours, Bordeaux, Lyon, Avignon, Marsilya, Reims, Rennes, Soissons, Dijon, Tarbes, Angoulême, Rosen'de, kuzeyde, güneyde, doğuda, batıda her çan uluyordu. Charles pencereye koştu, perdeleri yırtarcasına açtı ve pervazı kaldırdı.

Dişlerini gıcırdatarak geri çekildi.

Gün ışımaya başlamıştı. Pazar sabahının şafağı söküyordu. Ancak gün ışığına rağmen meşaleler yanmaya devam ediyordu.

İnsanlar korku çığlıkları atarak kaçışıyordu. Kandan kıpkırmızı olmuş diğerleri onları kovalıyordu.

Hızla cereyan eden korkunç manzaralardı bunlar. Charles odasının ortasına kadar geri çekildi. Yeleğinin altındaki eliyle göğsünü sıkıyordu.

"Ne yaptım ben!.." diye kekeledi. "Ne dedim ben! Ne! Bütün bunların emrini veren benim!.. Ah, görmek istemiyorum... duymak istemiyorum!.. Nereye kaçabilirim ki!.."

Nereye kaçabilirdi ki!.. Kapıyı açarak dışarıya fırladı. Bir koridordan geçip salonlardan birinin önüne gelince tüyleri diken diken oluverdi.

Salonda, kimi yüzükoyun, kimi sırtüstü yatmış beş altı ceset vardı. Bir köşede, genç bir adam kendini bir düzine Katolik'e karşı savunmaya çalışıyordu. Genç, birden ağır bir yara alarak yere yıkıldı. Bu, Clermont de Piles'ydi. Salonun ortasında iki kadın diz çökmüş yalvarıyorlardı. İkisinin de az sonra yedi veya sekiz hançer tarafından boğazları kesildi. Buradaki çığlıklar, ölüm iniltileri, çan seslerinden de daha feciydi.

Her bıçak veya kılıç darbesiyle birlikte bir küfür de fışkırıyordu. Bu inanılmaz sahnede cehennemin kapılarının ardına kadar açıldığını düşündü, gerilemeye başladı. Salona girmekten vazgeçti.

"Benim!" diye kekeledi. "Bütün bu adamları öldüren benim. Bu kadınları öldüren de benim. Benden merhamet ummakta ne fayda var? Kendim merhamete muhtaç değil miyim? Yeter artık... Dursun bu cinayetler!.. Nereye kaçabilirim ki!"

Nereye kaçabilirdi ki! Oradan uzaklaşıp merdivenleri denedi. Fakat merdivenlerin orada on beş kadar cesetten oluşan bir yığın gördü. Yumrukları sıkılmış, gözleri seğiriyordu. O sırada arkebüz ve tabanca sesleri de duyuluyordu.

Tüm koridorlar ceset doluydu. Yoğun sisin ardından Charles, on beş kadar gözü dönmüş azgının, birini kovaladıklarını gördü. Birden, kovalanan adamın sırtına bir bıçak saplandı. Yere düşenin üstüne üşüşüverdiler. Adam göz açıp kapayıncaya kadar paramparça bir leş haline geliverdi. Azgınlar ortadan çekilince Charles ilerledi. Öldürülenin, bir gün evvel kendisiyle top oynamış olan Baron Pont olduğunu gördü. Büyük bir hendeği geçmeye çalışırcasına cesetlerin üzerinden atlayan kral, ayakları bir kan birikintisinin üstüne düşünce donakaldı.

Kaçmak istiyordu. Ama nereye kaçacaktı? Koşarken çırılçıplak kadın cesetlerinin, gecelik kıyafetleriyle öldürülmüş erkeklerin üstünden atlıyordu. Ağızları son kez lanet okurken kapanan cesetler, korkan, yalvaran yahut şaşkın gözlerle bakıyordu.

"Nereye kaçabilirim ki!.. Kafamın içinde kimler çığlık atıyor?.. Kim bu merhamet dilenenler?.. Hepsi!.. Herkes!.. Herkes!.." dedi.

Her yerde gözü dönmüş halde koşarak ve öldürerek dolaşan adamlar vardı. Bir an için pencereden atlayan bir adam gördü, ardından bir çarpma sesi ve bir hayvanın başı kesiliyormuş gibi gelen bir inilti duydu.

Louvre'un tamamı bir duman, kan, inilti, uluma ve patlama bulutu halindeydi.

Yanlarından geçtiği tüm cesetleri tanıyordu, her birinin ismi zihninde beliriyordu. O sırada hiç endişe duymadan kan birikintilerinin üstüne bastı. Başını ellerinin arasına alıp öldürmekle meşgul oldukları için kendisini selamlamakla ilgilenmeyen insanları ite kaka ilerlemeye başladı.

Bir pencereyi açarak kaçmak istedi. Heyecandan o kadar şiddetle çekti ki camlar kırıldı. Soluk almak için dışarıya eğilince avludan gelen haykırışları duydu:

"Merhamet! Merhamet!"

"Majeste, majeste! Biz sizin misafirleriniz değil miyiz?"

"Monsenyör, monsenyör! Arkadaşlık etmedik mi?"

"Monsenyör, daha dün bir sofrada oturup sohbet etmiyor muyduk?.."

"Majeste, merhamet!"

Yirmi kadar Huguenot asilzadesi ellerini kendisine uzatıyor, yalvarıyorlardı. Hiçbirinin silahı yoktu ve verandanın köşesine sıkıştırılmışlardı. Buna karşılık, yüz kadar tüfekli canavar onların etrafını çevirmişti. Charles, bir an Huguenotların bağırışlarını dinledi.

"Efendimiz! Efendimiz! Efendimiz!"

Fakat kendisinden cevap bekleyenler korkunç bir kahkahadan başka bir şey duymadılar. Kral, pencerenin pervazına tutunmuş, buhrana yakalandığı zamanlardaki çılgın gülüşüyle durmamacasına gülüyordu. Birdenbire aşağıda yüz arkebüz birden patladı. Zavallı Huguenotlardan geriye, bakışları krala dönük ve kolları ona doğru uzatılmış, bedenleri kurşunlarla delik deşik hale gelmiş yirmi kadar ceset kaldı.

Kral tekrar koşmaya başladı. Sarayın bir kanadını geçti, başını ellerinin arasına almıştı. Dudaklarından dökülmeye devam eden kahkahaya pişman halde koşuyordu.

Nihayet bir kapıyı açtı. Bir odaya girdi ve kendini kanepelerden birine attı.

Çevresine bakınınca duvarları dolu silahlarla süslü av odasında bulunduğunu gördü. Silahları, av aletleri, boynuzları, dövülmüş demirleri buradaydı. Bir köşede Crucé'nin kendisine sunduğu, yeni icat edilmiş olanla birlikte bir grup arkebüz duruyordu.

O arkebüz köşede, on ya da on iki tanesiyle beraber duruyordu. Çünkü kral, daha önce belirttiğimiz gibi, genel itibarıyla tüm mekanik işlerle ve özellikle cephanelikle ilgili olanlara merak duyuyordu. Fakat burada dolu ve ateşe hazır bir sürü arkebüz vardı.

Bu odanın zemin katta olduğunu ve Mareşal Montmorency ile beraber saraya gelen Şövalye Pardaillan'ın bu odada kralla karşılaşarak nihayet pencereden atlayıp kaçmaya mecbur kalışını, okuyucularımız da hatırlayacaklardır.

Charles kendi odasında bulununca rahatladığını belli eden bir nefes aldı. Uzakta, katliamın ve kargaşanın sesini duyabiliyordu.

Bir anda kapının öteki tarafından, kıyafetleri yırtılmış ve elliden fazla katil tarafından kovalanan iki adamın ayak sesleri duyuldu.

Kapı birdenbire açılmıştı.

Charles, hemen ayağa fırladı.

Kapıda soluk soluğa iki adam belirmişti. Katoliklerin kovaladığı bu iki adam, Huguenot ileri gelenlerinden, Navarre Kralı Henri ile genç Prens Condé idi.

Dışarıdan birisi, "Ateş! Ateş edin!" diye haykırdı.

Charles bir sıçrayışta iki Huguenot ile peşindekilerin arasına geçti, "Durun!" diye haykırdı.

"Ne demek, durun?.. Kral, dinsizleri mi koruyacak?"

Kral, "Kim bu konuşan? Huzurumda kim böyle konuşan?" diye gürledi.

Charles bir an içinde azametli bir tavır takınmıştı. Ona karşı çıkan adam kendini bir anda kalabalık içinde gerilerken buldu, diğerleriyse bedenleriyle onu saklamaya çalışıyordu. Katiller geri çekildikten sonra kral kapıyı öfkeyle kapadı. "Demek krallıkta en az kralınki kadar güçlü bir otorite bulunuyor!" dedi yumruğunu masaya sertçe indirirken.

"Evet, efendim" dedi Condé, "Bir otorite var..."

"Kes sesini! Sus dedim!" dedi kulağına Navarre kralı, bir ceset kadar solgundu.

Fakat genç prens sarsılmadı, krala cesur bir bakış atıp kollarını birleştirdi ve devam etti.

"Ben buraya merhamet dilenmeye gelmedim. Navarre kralı, öldürülen kardeşlerimizin kanının hesabını sormanız için, sizi Fransa kralının huzuruna çıkardım. Konuşun efendim, yoksa Tanrı şahidim ben konuşacağım."

"Ahmak!" dedi Navarre kralı, gülümsemeyi başararak. "Bizi kurtaran kuzenim Charles'tır, sağ olsun."

Condé ona arkasını döndü.

Charles cam gibi gözlerle ikisine de baktı. Elindeki, bazen alnını sildiği mendili sıktı. Titriyordu.

Saraydan kaçmasına neden olan özel çılgınlık onu yeniden ele geçirdi. Ama yeni bir şekil alıyordu. Bu paniğe kapılmış beyinde cinayetin korkunç bulaşıcılığı yükseliyordu.

Gözlerinde ürkütücü parıltılar parladı.

Louvre'da silah sesleri, yürek parçalayan haykırışlar, korkunç küfürler şiddetle yankılanmaya devam ediyordu.

Paris'in dışında çanların, suikastçıların, kurbanların ulumalarından oluşan muazzam bir gürültü yükseliyordu...

"Efendimiz," dedi Condé haykırarak. "Sizin yüreğiniz yok mu! Bu nasıl korkunç bir katliamdır! Bizi siz çağırmıştınız oysa. Bu nasıl bir ev sahipliğidir! Şu sesleri dinleyin! Dinleyin! Korkunç!"

"Sus, budala!" diye bağırdı Charles dişlerini gıcırdatarak. "Bizi yok etmek isteyenleri biz de öldürürüz! Kabahat sizin; atalarımızın dinini, Fransa'nın âdetlerini yok etmek isteyen sizin!.. Biz Katolikliği kurtarıyoruz!"

Condé, tükürür gibi, "Katoliklik! Ne komedya!" dedi.

"Ne diyor? Ne diyor?" dedi Charles. "Şimdi de dinimize küfretmeye başladı... Ben sana gösteririm."

Crucé'nin kendisine armağan ettiği arkebüzü aldı. Doluydu.

Henri Navarre, düşmemek için bir iskemleye dayanarak, "Sus,

Condé. Bizi mahvedeceksin," diye fısıldadı.

Krala gelince, dolu bir arkebüz bulmuş ve prense nişan almıştı. "Sözünü geri al..."

Charles, çıldırmış biçimde gülüyordu.

Şimdi de silahı Navarre kralına çevirmişti.

"Sözünü geri al!" diye tekrar etti.

"Yüce Tanrım!" diye haykırdı Navarre kralı, daha önce Charles'ı güldüren Gaskon aksanını abartarak. "Ölmek gibi bir arzum yok, dostum çünkü avlanmaktan vazgeçmek zorunda kalırım."

"Emrediyorum, şimdi dininden döneceksin! Bunu artık bitirmek gerekiyor! Tüm dünya Katolik olacak ve bunu bir daha konuşmayacağız!"

"Katolik!" diye tekrar etti Navarre kralı.

"Evet, ya Katolik Kilisesi'ne gireceksin ya da ölüme!"

Navarre kralı zorla gülümsemeye çalıştı. "Gidelim yeğenim, hemen gidelim... Neredeymiş bu kilise? Hemen gidelim, yeğenim..."

Kral, tekrar Condé'ye döndü. "Ya sen?.."

"Ben mi, majeste? Ben ölümü tercih ederim!"

Kral tetiğe bastı, Henri de Béarn dehşetle bağırdı. Fakat duman biraz dağılınca Condé'nin ayakta dimdik durduğu görüldü. Charles'ın titrek elleri, kurşunu Condé'ye isabet ettirememişti.

Navarre kralı, "Majeste, ona ben kefil olurum. Üç günde onun dinini değiştiririm," dedi.

Fakat Charles, artık dinlemek şöyle dursun, ikisini de görmüyordu bile... Louvre'daki ve Paris'teki korkunç kargaşa onun başını döndürdü. Gülüşü tuhaflaşmış, daha korkunç bir hal almıştı. Gözlerinde vahşi parıltılar seçiliyordu. Korkunç bir lanet okudu ve boşalan tüfeğini namlusundan yakalamış, pencereden pencereye koşarak dipçikle vura vura camları aşağıya indirmeye başlamıştı. Paris ona kanlı bir sisle kaplanmış gibi gelmişti.

Sonra arkebüzü elinden fırlattı. Pencereden dışarı eğildi ve hevesle baktı. Seine kıyısındaki korkunç insan avı, Paris'in her yerinde olduğu gibi devam ediyordu. Bir rahip "Öldürün, öldürün!" diye bağırarak geçiyordu.

Hemen aynı anda kaçışan bir kadın kalabalığının peşinden koşan sandaletleri kan dolmuş iki iri yarı rahip daha görüldü.

Kadınlardan biri bir sopa yiyerek yere yıkıldı. Başka bir kadın da öteki rahip tarafından saçlarından yakalanarak yerde sürüklendi.

İki papaz, peşlerinde azgın bir kalabalık olduğu halde, "Yaşasın Katoliklik! Yaşasın İsa!.." diye bağırarak gözden kayboldular...

Erkekler ve çocuklar geyikler gibi sıçrayarak koşuyorlardı. Arkebüzler kâh birini kâh diğerini vuruyordu. Diz çöküp kollarını uzatarak cellatlarından aman dileyenler vardı.

Ama rahipler durmadan "Öldürün! Öldürün!" diye haykırıyorlardı.

Çeteler de bu kışkırtmalara biat ediyordu.

"Öldürün!" diye fısıldadı Charles, "Öldürmek zorundayız fakat neden? Ah, evet, Guise... Katolik Kilisesi!.."

Ve korkunç bir kelime zihnini tahakküm altına aldı.

"Öldür... öldür!.. Kan... kan!.."

Kral bütünüyle çıldırmıştı, dolu tüfeklerden birini yakalayıp rastgele ateş etti. Boşalan tüfeği fırlattı. Bir başkasını aldı. Artık kadın, çocuk demiyor, kimi görürse üstüne ateş ediyordu. Odadaki on beş kadar dolu arkebüz bitince kralın birdenbire, "Öldürün! Gebertin!" diye bağırdığı ve yerlere yuvarlandığı görüldü. Gözleri yuvalarından fırlamış, ağzı köpürmüş, saçları dikelmiş bir haldeydi. Göğsü şişmiş, tırnakları halıya çakılmış gibiydi.

O zaman Henri de Béarn ile Prens Condé, Charles'ın geçirmekte olduğu krizi hayret ve dehşetle seyrettiler.

Kral, ağzından köpükler saçarak yerlerde kıvranıyor, korkunç kahkahalar atarak, "Gebertin! Gebertin!" diye bağırıyordu. Hıçkırıklarla titriyor, tırnaklarıyla göğsünü çiziyor, kafasına vurarak yuvarlanıyordu. Tüm bunlardan daha korkuncu boğuk bir sesle, ani haykırışlarla bağırmasıydı.

Bu insan enkazı, Fransa kralıydı, öyle mi?

Condé, "Tanrım!" dercesine ellerini göğe kaldırdı. Perişan bir halde yürümeye başlayarak koridora çıktı. Arkebüzlerden kaçınmaya çalışmadan, öylesine yürüdü. Belki de ölümün kendisini yakalamasını istiyordu. Tesadüfen kendisini pek kimsenin olmadığı ıssız merdivenlerde, sessizliğin hüküm sürdüğü koridorlarda buldu.

Genç prens hem yürüyor hem de ağlıyordu.

Bir an yaşadığı bu ızdırabın ve dehşetin şiddetinden bayılacağını hissetti.

Hava almak için karşısına çıkan ilk pencereyi açtı.

Pencere ana avluya bakıyordu.

O sırada şahit olduklarının ona daha da korkunç göründüğüne şüphe yok çünkü o geri çekilmek, korkunç manzaradan kaçmak istiyordu ama bacakları ona itaat etmeyi reddetti; donakalmış, hipnotize olmuş, gözleri gördüklerine sabitlenmiş, öylece kalakaldı.

Korkunç bir görüntüydü. Korkunç kavramının da ötesinde geçmişti hatta. Bir kâbusu kanlı canlı yaşamak gibiydi.

Avluda ölümün alabileceği tüm ürkütücü pozisyonlarda rastgele düşmüş, bazıları yığınlar halinde, diğerleri ayrı düşmüş yaklaşık iki yüz ceset vardı. Bu cesetlerin çoğu yarı çıplaktı, talihsiz beyefendiler belli ki uyurken bu katliama yakalanmışlar ve kaçmak için giyinecek zamanları olmamıştı...

Derken, bu uğursuz avludan, bu iğrenç toplu mezardan, taze ve gür kadın kahkahaları, konuşmaları yükselmeye başladı. Bir sürü şık ve güzel saraylı kadın avluya girdi. Genç kadınlar hafif yaz renklerinden oluşan elbiseleriyle cesetlerin etrafında dolaşıyorlardı.

İçlerinden birisi "Oh! Şuna bakın ne kadar da komik duruyor!" diye haykırdığında, kahkaha sesleri daha çok yükseliyordu.

Elindeki bağcıklarla süslenmiş bastonunun ucuyla bir cesedin gözlerini dürttü. Sonra hepsi son derece mutlu, gülerek, büyülenmiş bir şekilde fakat aynı zamanda korkunç bir halde cesetten cesede gezmeye başladılar.

Ardından bir anda içlerinden bir diğeri "İyi bir fikrim var," dedi.

Bir ölünün gözleri oyulunca neşeli kahkahalar atarak ötekine geçiyorlardı ve hedeflerini ilk seferde tutturabilmek için bir oyun oynuyorlardı.

Bu korkunç kadınlar oradan geçip gittiğinde, ölülerden arta kalan yalnızca, gözlerinin olması gereken yerlerde bulunan kanlı siyah deliklerdi.

OTUZ BEŞİNCİ BÖLÜM
CATHO'NUN HAREKÂTI

Catherine de Médicis'nin, sarayın balkonunda çan seslerini beklediği saatte, Catho da kapı üstlerindeki fenerlerin titrek parıltılarının ışığında Paris sokaklarında hızlı hızlı yürüyordu. Ara sıra kapılara işaret koyan insanlarla karşılaşıyordu. Sakindi çünkü ilkel ruhu engelleri yahut tehlikeleri öngöremiyordu. Yapacağı şey çok basit... ve harikaydı...

Böylece epey bir zaman gittikten sonra nihayet diğerlerine göre daha karanlık ve sessiz çıkmaz ve dar bir sokak ağzına gelince bir mani mırıldanmaya başladı:

"Mösyö Dük Galilée
Aldı kılıcı sağ ele
cif tara bum!
Sonra atına atladı
Haydudun ödü patladı
cif tara bum!"

Catho'nun şarkısının ilk mısrası biter bitmez, karanlık çıkmazdan bir mırıltı belirmiş, ortaya bir sürü karaltı çıkmıştı. Catho, hemen bunların başına geçti ve yürümeye devam ettiler. Catho'nun arkasındaki kalabalıkta, üç yüze yakın kadın vardı ve bunlar arasında kimler yoktu ki?.. Dilenciler, sakatlar, cadı kılıklı, korkunç yüzlü hancılar, hâlâ güzelliğini muhafaza eden fahişeler, kısacası bir iki saat önce Catho'nun meyhanesinde toplanmış olanların hepsi buradaydı. Catho, eşitlerden oluşan bu inanılmaz ordunun başında tuhaf bir general gibiydi. Kiminde paslı bir kılıç, kiminde tabanca, bir arkebüz veya bir balta, bir kazma yahut da sadece bir sopa vardı. Bir kısmı da hiçbir silah bulamamış, tırnaklarına güvenerek gelmişti. Kaygı duymuyorlardı, bu tür gece maceralarına alışkınlardı, birilerinin darağa-

cında asılı olmasına alışkınlardı, zaten sefil yaşamlarına pamuk ipliği ile bağlılardı, tehlike içinde olmayı umursamıyorlardı ve bu yüzden kendilerinin de bir gün asılma ihtimalinden korkmuyorlardı.

Tıpkı Catho gibi basit şeylerin insanlarıydılar.

Arada sırada, yollarda, meşaleli kafilelere de rastladılar. İçlerinden birinin lideri, Catho'yu sorgulamak ve yolunu kesmek istedi. Ama Catho ve savaşçıları ona o kadar tehditkâr bir şekilde baktılar ki adam geri çekildi. Belki birçoğu, bu kadınların da yürütülmekte olan katliama katıldıklarını düşündü.

Catho, Temple'ın önüne gelince durdu.

Arkasındaki ordu da durdu. Kadınların kimi sabırsızlandı, kimi güldü, kimi küfretti. On altı yaşlarında çok zayıf ve narin bir kız elindeki arkebüzü sallayarak bir şeyler anlatıyordu.

"Onunla uğraşan, benimle uğraşır!.." diyordu. "Bir gün yatak döşek yatarken güzel bir şarap, bütün bir tavuk getirdi ve üç ekü de para bıraktı..."

"Beni de bir kere devriyenin elinden kurtarmıştı," dedi boğuk bir ses.

"Hem de ne güzel bir adamdır," dedi bir başkası meçini havaya kaldırıp sallayarak

Catho, "Susun!.." diye seslendi.

Kadınlar itaat ettiler ve sustular. Hiçbir askerî birlikte böyle bir disiplin örneği yoktur. Susmuşlardı ama heyecandan titriyorlardı. Bu kadınların safları arasında savaşın coşkusu yükselmeye başlamıştı.

Pardaillan'ı tanıyanlar iyiliklerini fısıltıyla anlatmaya devam ettiler.

Yanlarından bir grup daha geçti.

Catho, ordusuna savaş düzeni vermeye koyularak ateşli silahı olanları ön safa, kesici silahı olanları daha arka saflara yerleştirdi. Onların arkasından sopalılar ve en arkadan da silahsızlar geliyordu.

Catho'nun sağ elinde ise hançer vardı.

"Dikkat!" dedi Catho, "Kapı açılır açılmaz, peşimden gelin."

Ordu derin bir sessizliğe büründü. Önlerinde devasa, kasvetli ve korkunç Temple duruyordu.

Tam bu esnada uzakta bir kilisenin çanları çalmaya başladı. Ardından başka birinin daha...

"Uyarı çanı!" dedi yaşlıca bir dilenci.

"Neden?" dedi Catho. "Bizim için mi?"

"Bizi fark ettiler!" dedi bir fahişe. "Onun uyarısı bu!"

Catho hızla ona doğru yürüdü.

"Sen," dedi soğuk bir sesle, "eğer gaganı kapatmazsan, seni hançerimle tanıştırırım!"

Kargaşa büyüktü. Derken Paris'in bütün kiliselerinden çan sesleri gelmeye başladı. Derken şehir içinde silah sesleri ve feryatlar duyulur olmuştu. Catho'nun bu acayip ordusu gerilmişti. Bir anlığına panikleşdiler ama tekrar eski öfkeli hallerine döndüler. Çanların uğultusuna, uzaktan gelen çığlıklara, kulakları sağır eden patlamalara küfürlerle, el kol hareketleriyle tepki vermeye başladılar. Birkaç saniyeliğine insan seslerinin birbirine karıştığı bir meyhanenin gürültüsü ve kargaşası hüküm sürdü.

Derken küçük bir kapı açıldı.

Roussotte ile Pâquette kapıda göründüler.

Catho, kapının, açıldığını görünce, "İleri, marş!" diye haykırdı.

Üç yüz kadın birden, "İleri!" diye bağırdı.

Roussotte yol gösterdi. "Buradan, buradan..."

Kadınlar ordusu ileri atıldı, iki fahişenin az önce açtığı kapıdan girmeye başladılar.

"Anahtarlar bende!" dedi Pâquette.

"Askerleri kilitleyip hapsettik," diye ekledi Roussotte.

"Çabuk, çabuk!" diye emir verdi Catho. "Nerede bunlar?"

"Orada!"

"İleride!"

"Koşun!"

Kadın ordusu küçük bir avluyu doldurmuştu.

"Hey! Kim oluyorsunuz? Çekilin, cadılar!" diye bağırdı birisi.

Catho, tekrar haykırdı. "İleri!.."

Öteki ses, "Ateş!" diye seslendi.

On iki arkebüz birden patladı. Catho'nun askerlerinden beşi yaralanarak veya ölerek yere düştü. Fakat bu olay dar avluda müthiş bağrışmalara karışan bir mücadelenin başlamasına sebep oldu. Sıraya dizilmiş ve bir subayın komuta ettiği on iki asker az önce ateş etmişti...

Bu noktaya şöyle gelinmişti.

Temple'da altmış askerlik bir garnizon vardı. Bu garnizon iki gruba bölünmüş ve iki koğuşa yerleştirilmişti. Roussotte ile Pâquette, Montluc'u sarhoş edip sımsıkı bağladıktan sonra belindeki anahtarları almış, çabucak aşağı inmişlerdi. Büyük kapının açıldığı avluların birinde, kırk askerin yattığı koğuş vardı. Roussotte bu koğuşun kapısına yanaşarak güzelce kilitledi. Pencereler demir parmaklıklı olduğu için askerlerin de buradan çıkmasına imkân kalmamıştı.

İki fahişe, bu işi bitirince hemen koşup Catho'ya küçük kapıyı açtılar. Ne çare ki ikinci bir grup askerden başka gardiyanları ve uşakları da hesaba katmak lazımdı.

Devriye gezen subaylardan biri, küçük avluda kadınlar ordusuna rastlayınca mücadele de başlamıştı.

Avluda patlayan silah sesleri üzerine kilitli olmayan ikinci koğuştan askerler koşarak geldi. Gardiyanlar aceleyle giyinip aşağı indiler. Nöbetçiler de savaş alanına koşturdular... Temple'ın bu ucubeler ordusu tarafından işgal edildiğini görünce önce kâbus gördüklerini düşündüler. Ama peş peşe darbeler alıyorlardı. Bu ucube kadınlar sağlam bir mücadele veriyorlardı.

Birkaç dakika boyunca Paris'teki kargaşanın bir benzeri bu avluda da yaşandı.

Yirmi kadar fahişe ve dilenci yerlere serilmişti ama bir o kadar da asker yok olmuştu.

Kana bulanmış, darmadağınık saçlı çılgın fahişeler, kan akıtmanın sarhoşluğuna kapılmışlar, ateşli, öfkeli, yabani sağır edici çığlıklar atıyor, avluda bir o yana bir bu yana koşturuyorlardı; askerler teker teker düşüyor, dağılıyorlar, boğuk yardım çığlıkları ve küfürler dışında hiçbir şey duyulmuyordu ve sonunda büyük bir zafer uluması koptu.

Hayatta kalan son askerler ya da gardiyanlar, bir koridora koşmuşlar ve çılgına dönmüş bu sivri dişli farelerin bu inanılmaz saldırısı karşısında dehşetli bir panik içinde kapıyı kapatmışlardı. Sadece bir

subay, bir çavuş ve bir asker bir köşede tutsak kaldı.

"İleri!" diye kükredi Catho.

Üç hançer yarası almıştı ve zorlukla soluyordu. Kime saldıracağını araştıran yaralı bir pantere benziyordu.

Roussotte ile Pâquette'i aradı, derken yerde yattıklarını fark etti, yaralanmış görünüyorlardı; belki de ölmüşlerdi.

O zaman içini müthiş bir hiddet kapladı. Roussotte'in sıkılı elinde tuttuğu anahtarları aldı ve mosmor, kanlar içinde, darmadağınık bir halde avlunun köşesine sıkışıp kalan gruba koşarak askere, "Şövalye Pardaillan nerede?" diye sordu.

"Bilmiyorum," dedi asker.

Catho, hançerini kaldırarak bir vuruşta askeri yere serdikten sonra subaya döndü ve soluk soluğa: "Beni şövalyenin bulunduğu yere götür," dedi.

"Haydi oradan! Sen de kim oluyorsun..."

Lafını tamamlayamadı, bir hançer darbesiyle yere serilmişti.

"Sen..." diyerek çavuşa döndü.

"Tamam, götüreceğim," dedi çavuş, bir ölü kadar solgundu.

"Yürü bakalım!"

"Beni takip edin."

Çavuş önden yürümeye başladı. Yaralarını temizlemeye çalışan Catho, bir panterin avına saldırmak üzereykenki dikkatli adımlarıyla adamı takip ediyordu. Onun da arkasında kadınlar ordusu bulunuyordu. Avludan hâlâ acı çığlıklar, feryatlar yükseliyordu.

Uzaklardan hâlâ çanların sesi, vahşi kahkahalar ve umutsuz haykırışların uğultusu duyuluyordu. Bin kadar çaresiz kurbanın çığlıkları yankılanıyordu.

Dar bir kapıdan başka bir avluya girdiler.

Avlunun sonuna doğru bir kemer vardı.

Çavuş kemerin altına girdi ve soldaki kapıyı açtı, içeride sarmal bir merdiven bulunuyordu.

Catho çavuşu durdurdu, elini omzuna koydu, "Beni aldatmaya kalkarsan ölürsün," dedi.

"Peşimden gelin," dedi çavuş.

"Hiç ışık yok," dedi bir ses.

"Hayır!" diye yanıtladı çavuş, "Ölüm makinesi aydınlıktır."

"Ölüm makinesi mi?" diye sordu Catho.

"Evet, aradıklarınızı orada bulacaksınız."

"Çabuk ol."

Çavuş döner merdivenden aşağı inmeye başladı. Bıyık altından gülerek içinden "*Sanki ne bulacaksın?.. Bir iki litre kandan başka bir şey bulamayacaksın.*" diye geçirdi.

Grup dar geçit boyunca yürüdü. Bununla birlikte otuz kadar silahlı kadın önlem olarak girişin yakınında nöbete durdu.

Dışarıdaki uğultuların giderek uzaklaştığı bu geçidin sonunda Catho tuhaf bir manzara gördü.

Bir başka döner merdivenin dibinde, duvardaki bir meşalenin dumanlı ışığı altında, koca kafalı, kolları kaslı, tuhaf bacaklı bir cüce vardı.

Bu tuhaf adam bir manivelayı çeviriyordu.

Catho manivelanın gıcırtılarını ve tuhaf adamın boğuk nefesini duyabiliyordu.

"Bu kim?" diye sordu Catho.

"Makineci," diye cevapladı çavuş.

"Şövalye nerede?" Catho bir şeyler olduğunu hissetmiş, nefesini tutmuştu.

"İşte... Demir hücrenin içinde!.." dedi çavuş ve kahkaha atmaya başladı.

Catho, müthiş bir çığlık attı. Yumruğunu havaya kaldırdı ve elindeki hançeri, adam teslim olur gibi ellerini havaya kaldırırken sapına kadar çavuşun kafatasına gömdü.

Adam ölmüştü.

Catho, cesedin üstünden atladı. Çığlık atarak, kendinden geçmiş bir halde iki adımda, etrafında yaşananlardan habersiz manivelayı çeviren cücenin yanına ulaştı.

İki eliyle gırtlağına yapışıp adamı, maniveladan koparırcasına çekti.

Gıcırtı kesiliverdi.

Ölüm makinesinin celladı, gözleri hiddetle bakan bu kadın karşısında afallamıştı. Catho, onu boynundan yakaladıktan sonra çevirdi, duvara yapıştırdı. Parmakları şimdi cücenin boğazına gömülmüştü. Koridora derin bir sessizlik hâkimdi. Sadece celladın ve Catho'nun nefes alıp verişleri duyuluyordu.

"Bana acıyın!" diye kekeledi dehşet içindeki adam.

"Neredeler?.." diye bağırdı Catho.

"Burada..." Adam, demir bir kapıyı gösteriyordu.

"Çabuk aç. Yoksa gebertirim!"

Sarhoş gibi yavaş, biraz kekeleyerek konuşuyordu.

Adam, kolunu uzattı ve kapının üstündeki iri demir bir düğmeyi gösterdi.

Cüceyi serbest bıraktı. Catho'nun yerinden fırlamasıyla düğmeyi hançerinin sapıyla dövmeye başlaması bir oldu.

Çok geçmeden, bir şangırtı işitildi.

Kapı açıldı.

O zaman, yüzlerinin rengi kıpkırmızı, gözleri dehşet ve hayretle açılmış, yüzleri buruşmuş iki adam belirdi...

Catho, avazı çıktığı kadar, "Kurtuldunuz!" diye bağırdı.

Neredeyse anında hıçkırıklara boğulup ağlamaya başladı, duvara yaslanıp "Kurtuldunuz!" diye tekrar etti.

İki adam da aynı anda, "Catho!.." diye haykırdılar.

Pardaillanlar, bir an koridorda gülüşen, bağıran kadın kalabalığı karşısında hayret içinde duraladılarsa da durumu kavramakta gecikmediler. Kendi hayal güçleri bu destanı yeniden inşa etti.

Catho'nun, hapishaneyi basıp kendilerini kurtarmak için bir dilenci ve fahişe ordusunu harekete geçirdiğini anlamışlardı.

Bir sıçrayışta Catho'nun yanına vardılar. Önünde diz çöktüler ve her biri kurtarıcılarının bir elini tutup şefkatle öptü.

Cellat dehşet ve hayret içinde, kaçma fırsatını yakalayıp ortadan kayboldu.

Sokaktaki gürültülerin güç bela ulaştığı koridorda, sükûnet yeniden hâkim olmuştu.

İlk önce kendini toparlayan yaşlı Pardaillan oldu. "Gidelim," dedi. "Bu fenalıktan uzaklaşalım."

Yaşlı asker, "fenalık" derken kendilerine bu müthiş işkenceyi hazırlamış olanları kastediyordu.

Şövalye Pardaillan da dikildi ve "Evet," dedi, "yapılacak önemli işlerimiz var."

Bunu o kadar sakin bir sesle söylemişti ki içinde herhangi bir duygu tespit etmek imkânsızdı.

Ama yaşlı Pardaillan oğlunun ne müthiş bir karar verdiğini anlamıştı.

"Değil mi ki," diye mırıldandı, "bir kere bu aslan, zincirlerinden boşandı... Haydi, Catho, haydi..."

Catho öne doğru bir adım atmak istedi fakat beceremeyerek yere yıkıldı.

"Lanet olsun!" dedi şövalye, "yaralanmış!"

Catho gülümsedi. Eliyle kanlı sağ memesini gösterdi. Yaşlı Pardaillan, eğildi ve zaten parçalanmış olan korsajı yırttı. Kadının sağ memesinin üstünde geniş bir yara belirdi. Yaradan boyuna kan sızıyordu.

Catho, "Siz gidin," diyebildi güçlükle.

"Ne demek? Sensiz, şuradan şuraya gitmeyiz."

Kadın yine gülümsedi ve kesik kesik, "Ne de olsa... sizi... ellerine... geçiremeyecekler ya... Gidin... hoşça kalın."

"Catho! Zavallı Catho!"

İkisi de yere eğilmiş, biri omuzlarını diğeri de başını destekliyordu.

Catho, hâlâ gülümsüyordu.

Fakat artık sonunun geldiğini anlamıştı. Şövalyeye bakan gözleri birdenbire canlanıverdi ve hafifçe titredi.

Dudaklarının arasındaki aralıktan zayıf bir nefes fırladı. Catho, böylece gülen gözlerle Şövalye Pardaillan'a bakarak son nefesini vermişti.

Yaşlı Pardaillan lanet okuyarak, "Öldü!.." diye homurdandı.

"Öldü!" dedi şövalye de hıçkırıklara boğuldu.

Bu sırada, içinde bulundukları karanlık dehlizin öbür ucunda yabani bir ses, "İşte, işte, buradalar!" diye bağırdı.

Ve arkasından yirmi kadar asker bulunan çirkin görünüşlü bir adam soluk soluğa meydana çıktı.

Bu adam, Ruggieri'ydi. Oğlunu diriltecek avın elinden kaçtığını görünce kuduza dönmüş, tamamen çıldırmış bir halde askerleri peşine takıp koridora saldırmıştı.

OTUZ ALTINCI BÖLÜM
ASLANLAR SERBEST!

İki Pardaillan, koridorun ağzındaki kalabalığı görünce şimşek hızıyla ileri atıldılar. Catho'nun kadınlar ordusu duvarlara çekilip ikisine de yol verdi.

Fakat Pardaillanlar, kadın kafilesini aşıp da sürünün başına geçince artlarında müthiş bir çığlık koptu.

"Catho öldü! Öcünü alalım!"

"Kahrolsun devriyeler!"

Pardaillanlar da bu sırada koridorun ucunda beliren askerlere ulaşmışlardı. Asker safının en önünde bulunan ikisi, Pardaillan'la oğlunun ellerindeki mahmuzları göğüslerine yiyince yere çöküverdiler.

Arkadaki askerler, iki adamın kızgınlıktan korkunçlaşan yüzlerini ve arkadan gelen azgınlaşmış kadınların bağırtılarını duyunca duralamışlardı. İki Pardaillan bu durgunluktan istifade ederek ölen iki askerin mızraklarını kavradılar ve yeni bir hücuma geçtiler.

Koridor dardı, yan yana ancak iki kişi geçebilirdi.

İki Pardaillan'ın yeni hücumu, askerlerden ikisini daha devirdi.

Arkalarından gelen fahişeler ordusu da balta, sopa ve kılıçlarını savurarak öyle vahşi naralar atıyorlardı ki askerler palas pandıras koridordan dışarıya fırladılar.

Fakat Pardaillanlar kıpkırmızı, saçları diken bir halde arkalarından geliyor ve her hamle edişte birini veya ikisini yere yuvarlıyorlardı.

Bu kanlı kovalamaca birkaç dakika sürdü.

Sonra iki Pardaillan, birdenbire açık havaya ulaşmış olduklarını hissettiler. Derin bir nefes alıp rüya görmediklerinden emin olmak ve gerçekten de gökyüzünün altında olduklarını idrak edebilmek için bakışlarını göğe diktiler. Fakat serin havayı ciğerlerine çekme-

leriyle beraber dışarıdaki sağır edici arkebüz ve çan gürültüleri ile Paris'in yeri göğü inleten müthiş uğultusu kulaklarını doldurdu.

Aynı anda bir subayın sesi, "Ateş!" diye emir verdi.

İki Pardaillan, kendilerini hemen yüzükoyun yere attılar. Kurşunlar üzerlerinden vızıldayarak geçince tekrar bir hamlede ayağa kalktılar.

Subay, askerlerini avlunun sonuna bir sıra halinde dizmiş, koridorun köşesinden çıkacak olanları avlamayı düşünmüştü.

Arkebüzler boşalmıştı. Subay, askerlerine yeni bir emir daha verdi.

"İleri! Hücum!"

Bu emirle beraber şafağın ilk ışıklarıyla aydınlanan bu dar alanda, düzensiz hareketleriyle bir siklonun girdaplarına benzeyen muhteşem bir mücadele gerçekleştirildi. Askerler bu çılgın kadın ordusunun elebaşları olduğunu sandıkları için Pardaillanların etrafını çevirmişlerdi. Baba oğul da buna karşılık sırt sırta vermişler, ellerindeki mızraklarla çevrelerine ölüm yağdırıyorlardı. Ortada Pardaillanlar, onların çevresinde askerler, onların etrafında da müthiş kadın kalabalığı vardı.

Diğer taraftan Ruggieri de sağa sola koşuşturuyor, avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

"İmdat! Kaçıyorlar! Gidiyorlar! Katil var! Koşun!"

Ön kapıya ulaştı ve ne yaptığını bilmeden panikle kapıyı açtı.

Kollarında beyaz mendillerle Katolik gruplar geçiyordu.

"Buraya, buraya..." diye bağırdı Ruggieri. "Ah salaklar!.. Beni duymuyorlar..."

O sırada tam karşısında içeriden dehşetli çığlıkların atıldığı bir ev yağmalanıyordu.

"Buraya gelsenize..." diye tekrarladı Ruggieri. "Burada iki Huguenot var!.."

Ruggieri'ye aldıran bile olmadı. Yağmacıların her biri adice bir şeyler yapıyordu.

Böylece, korkunç hıçkırıklarla duvarlara çarparak, göğsünü döverek, ruhları çağırarak Temple'a yeniden girdi, seslenerek, bağırarak gelişigüzel koştu ve sonunda Roussotte ve Pâquette'in gardiyanları kilitlediği avluda durdu.

İki pencerenin parmaklıkları arkasında silahlı adamları görünce sevinçle kükredi.

Kargaşaya uyanan bu adamlar, kapının kapalı olduğunu görünce önce paniğe kapılmışlardı, pencere parmaklıklarını yıkmaya çalışıyorlardı.

"Bekleyin! Size yardım edeceğim! Hemen!"

"Aman Tanrım!" dedi bir çavuş korkuyla "Neler oluyor?"

"Çabuk olun, çabuk! Kaçtılar! Onun kanına ihtiyacım var! İşte! Parmaklıklar esniyor..."

O anda büyük bir gürültü duyuldu ve müneccim arkasını döndü. Avluya bir sürü kadının girdiğini gördü.

"Zafer bizim!"

Ön kapıya doğru koşarak ilerlediler.

Askerlerin uğraşları karşılığını vermiş, parmaklıkların ikisi yerinden çıkmıştı.

O sırada sona kalan kadın savaşçılar onların yanından ve ardından geçtiler, kanlar içindeki iki Pardaillan da ağır bir şekilde onları izliyordu.

Ruggieri umutsuz bir şekilde onların geçişini engellemeye çalıştı. Şövalye Pardaillan el hafifçe iterek müneccimi yolundan uzaklaştırmak istediyse de bu hareket, Ruggieri'nin birkaç metre öteye fırlayıp duvar dibine yıkılmasıyla sonuçlandı.

Ve Pardaillanlar, zindanın büyük kapısından sokağa fırladılar...

Koğuşun daha önce tatbikat için kullanılan pencerelerinden fırlayan beş altı asker arkalarından koştu. Fakat ikili öyle tehditkâr bakışlarla arkalarına döndüler ki askerler donakaldı. Ardından hedeflerini ıskalayacak şekilde iki el ateş ettiler.

Ardından avluya dalan kırk asker, Ruggieri'nin açtığı kapıdan çıkan kaçakların şehrin puslu havasına girdiğini gördüler. Arkalarından koşan subay, sokağın halini görünce, ne olduğunu anlayamayarak, askerlerini geri çekip zindanın kapısını kapatmanın doğru olacağını düşündü. O, bu kararı verinceye kadar, Catho'nun kadın ordusu da Temple'dan fırlamış, sokaklara dağılmıştı.

Sonra yemek odasında masanın altından horlarken bağlanmış

halde bulacağı Montluc'u aramaya gitti...

Bu sırada saat üç buçuk olmuştu ve yeni gün başlıyordu.

Böyle olmasına rağmen sokaklardaki azgın ve kanlı kalabalıklar ellerindeki meşaleleri söndürmemiş, kapısı beyaz haçla işaretlenmiş bütün evleri ateşe veriyordu.

İki Pardaillan, Temple'dan çıkınca rastladıkları ilk sokağa sapmışlardı. Bu sokak da yanan evlerin yıkıntı ve döküntüsü, silahlardan çıkan mermilerle yaralanıp bağıran ve inleyen insanlarla dolmuştu.

Yaşlı asker, çevresine sevinç dolu gözlerle bakarak, "Hürüz!" dedi.

Şövalye de "Hürüz ama Catho'ya da yazık oldu," diye karşılık verdi.

Birbirlerine düşünceli düşünceli baktılar. İkisi de ellerine iyi birer hançer ve mızrak geçirmişlerdi. Renkleri kanla boyanmıştı. Giysileri yıpranmış ve yırtılmıştı, yüzleri kurban olacakları korkunç işkencenin etkisiyle gerilmiş bir haldeydi hâlâ. Bir dehşet ülkesinden çıkmış, başka bir korku diyarına girmişlerdi.

Yaşlı Pardaillan, "Yaralanmadın ya?" diye sordu.

"Yo. Daha doğrusu, ufak tefek bir iki yaram var. Siz, baba?"

"Bir sıyrığım bile yok... Haydi... Ama Paris'e ne olmuş böyle? Bu ne kan, bu ne dumandır?.. Ne korkunç bir savaş bu?"

"Hayır, baba, savaş değil, insan kırımı bu... Acele edelim..."

"Nereye gidiyoruz? Montmorency konağına mı?"

"Hayır... Oraya saldıracaklarını sanmıyorum. Çünkü o, Katolik... Haydi, gelin..."

"Nereye gidiyoruz?"

"Hemen Coligny'nin konağına gidelim. Belli ki Huguenotları öldürüyorlar. Herhalde orada da pek çok masumu katlediyorlardır. Ah, zavallı arkadaşım!"

"Marillac'ı mı kastediyorsun?.. Ama o da ölmüş, müneccim söyledi ya!"

"Belki yalan söylemiştir. Haydi, baba..."

Konuşa konuşa yürüyorlardı. Çeşitli defalar yağmacı çeteleri iki-

sine şüphelenmiş gözlerle bakmışlardı. Ne haçları ne kollarında bant olan bu iki kişi kimdi?.. Ama baba oğulun korkunç görünüşleri ve her şeye karar vermiş halleri, yollarına çıkanları kenara çekilmeye mecbur ediyordu.

Aslında dünyanın en korkakları da bu gibi katillerdir. Bununla birlikte Paris'e girdikçe yürümek de zorlaştı.

Bir ara, iri yarı bir herif karşılarına çıktı.

"Haydi," diye gürledi, "haydi, yaşasın Katoliklik, diye bağırın!.."

Her tarafı kana bulanmış, korkunç kılıklı biriydi ve yanında beş altı da yardakçısı vardı.

Pardaillanlar durdu.

Herif, tekrar, "Haydi," dedi, "yaşasın papa, diye bağırın!"

Şövalye hiçbir şey söylemeden yumruğunu kaldırdı. Yumruk, şakağına inince herif, külçe gibi yere yıkıldı.

Yaşlı Pardaillan, adamın yardakçılarına, "Alın bunu da papaya götürün," dedi.

Bir an irkilen adamlar ikisini öfkeli bir halde takip etmeye başladılar.

Baba oğul geri döndü.

"Haydi şunlara derslerini verelim!" yaşlı Pardaillan.

Kılıçlarıyla bu güruha öyle bir saldırdılar ki ikisi hemen öbür dünyayı boyladı.

Ötekiler, pabucun pahalı olduğunu anlamış, hem kaçıyor hem de, "İmdat! İki Huguenot var. İki dinsiz var..." diye bağırıyorlardı.

Fakat onlar böyle bağırıp çağırdıkları sırada baba oğul, çoktan uzaklaşıp kaybolmuşlardı. Evleri ateşe vermekle meşgul olan grupların önünden koşarak geçiyor, duraksamadan cesetlerin üzerinden atlayıp devam ediyorlardı. Çanların durmadan yükselen gürültüsü, sayısız silah patlamaları müthiş bir sese sebep oluyordu ama yine de çılgınca koşuyorlardı. Yollarına çıkan herkese hiçbir şey söylemeden ellerindeki hançerleri indiriyorlardı. Paris içinde zorlukla yol alabildikleri için, Béthisy Sokağı'na ancak saat dörtte varabildiler. Burası müthiş bir kalabalıkla dolmuştu. İki Pardaillan, kendilerine zorla yol açarak Coligny'nin konağının kapısına ulaştılar.

Konağın kapısı ardına kadar açıktı ve silahlı bir kalabalık, "Konağı soyalım, yağma edelim," diye bağrışıyordu. Belli ki Katolikler burayı ele geçirmişlerdi.

Pardaillanlar, fazla çaba harcamadan kapıdan içeriye girdiler. Avlunun ortasına kadar endişe ve öfkeyle karışık bir halde geldiler.

Gördükleri iğrenç olayların verdiği dehşetle etraflarına bakınırlarken bir ses, "Hey, Bême!" diye bağırdı. "İşini bitirdin mi?.."

Guise dükü, başını otelin penceresine doğru kaldırarak böyle sesleniyordu.

OTUZ YEDİNCİ BÖLÜM
BURADA ÖLDÜRÜYORUZ!

Guise dükü, Paris sokaklarından geçerken, halk tarafından bol bol alkışlanmıştı ama üzerine aldığı işi başarmak için Coligny'nin konağına ulaşmakta epeyce gecikmişti. Yolda, adamlarını hazırlamak için, "Yaşasın Katolikler!" diye bağırmayan ve şapkalarında beyaz haç olmayan herkesi öldürtmüştü. Farklı sokaklara saparak ilerlemişti ve zaman zaman durup dinliyor, bekliyormuş gibi görünüyordu. Ne umuyordu? Ne bekliyordu? Belki de Louvre'a yürüyebileceğini düşünmüştü. Henüz durmuştu ki dörtnala gelen bir adam yanında durdu ve onunla alçak sesle konuştu.

"Yapacak bir şey yok, monsenyör. İnzibat amiri belediye binasını büyük bir asker kalabalığıyla elinde tutuyor ve kraliçenin askerleri de yolda."

Guise dişlerini gıcırdatarak bağırdı.

"Kahretsin! O sefil Charles'a kızgın kestaneleri yedirmezsem ne olayım! Haydi, gidelim!"

Atını tırıs sürerek ilerlemeye başladı. Arkasındaki askerleriyle beraber giderken yanlarından geçtikleri insanlar onlar için tezahürat ettiler.

"Çok yaşa Guise! Yaşasın kilisenin direği!"

Béthisy Sokağı'ndaki konağın yakınlarındaki evler Huguenotlarla doluydu. Ama orada iş çoktan bitmişti; bu evlerden üçü yanıyordu, iki yüz ceset yola saçılmıştı; Guise ve askerleri ağır ağır geldiler ve cesetleri çiğneyerek konağın kapısının önünde durdular.

Konağın kapısına birisi "*Burada öldürüyoruz!*" yazmıştı.

Dük bu yazıyı yanındaki dev gibi adama gösterdi.

"Görüyorsun ya?.."

"Görüyorum!" diye karşılık verdi dev adam.

Adı Dianowitz'di, Bohemyalı diye bilinirdi, bu yüzden ona Bême lakabı takılmıştı.

O sırada Aumale dükü, Le Havre Valisi Sarlabous ve yüz atlı eşliğinde geldi.

"Bitti mi?" diye sordu Aumale dükü.

"Neredeyse," karşılığını verdi Guise.

Hepsi attan indi ve Guise dükü, kılıcının kabzasıyla kapıya sertçe vurunca kapı açıldı. IX. Charles'ın Coligny'yi korumaları için bıraktığı muhafızlarla birlikte Cosseins ortaya çıktı

Bu sırada konağın kapısı açılmış, kralın muhafız komutanı Cosseins görünmüştü.

"Monsenyör," dedi düke, "başlayalım mı?"

"Başlayın!" cevabını verdi Guise dükü.

Aynı anda muhafızlarla Guise'in süvarileri, yalın kılıç ve ellerinde meşalelerle konağa yayıldılar. Bême de yanında on kadar adamı olduğu halde Coligny'nin dairesine yöneldi.

Bir an, konağın içi, boğazlanan hizmetkârların feryatlarıyla doldu, sonra ortalığı yine sessizlik kapladı. Bême ile aralarında Aumale ailesinden Attin'in de bulunduğu arkadaşları, amiralin odasının önüne geldiler. Grup durdu, kapının ağzında kılıcını çekmiş bir genç adamın beklediğini gördüler. Bu, amiralin damadı Téligny idi.

"Kimi arıyordunuz?" diye sordu sakin bir sesle.

"Deccal'i!.." diye cevap verdi Bême.

Téligny, onun üstüne atıldı ama iki adım atamadan düştü, on yerinden bıçaklandı.

Cosseins, Téligny'nin üstüne eğildi.

"Ölmüş," dedi.

Halbuki Téligny ölmemişti. Son nefesini veriyordu. Gözlerini açtı ve üstüne eğilen yüze dikti, "Hain!" diye inledi.

Aynı anda adamın suratına tükürdü.

Cosseins, doğruldu. Yüzündeki tükürüğü sildi.

Bu sırada Bême de bir omuz vurarak kapıyı kırmıştı.

Odaya girince Coligny'nin yatakta yattığını gördü.

Odayı iki meşale aydınlatıyordu.

Amiral, yatağın içinde yarı yatar pozisyonda öyle sakin, öyle heybetli görünüyordu ki adamlar bir anlık tereddüt yaşadılar. Yatağın yanında Rahip Merlin oturuyor ve bir kitaptan dualar okuyordu. Korkunç katliam seslerini bir saat boyunca duyan Coligny, iğrenç gerçeği anlayan Coligny kaçmaya çalışmamıştı.

Zaten girişeceği herhangi bir kaçma teşebbüsü başarısız olurdu. Cosseins burada kalmasının emredildiği andan itibaren her yere nöbetçiler dikmişti.

Amiral, Bême'nin girdiğini görünce, yavaşça rahibe döndü.

"Zannederim ölüm duasını okumanızın sırası geldi," dedi. Sesi garip bir şekilde huzurlu çıkıyordu.

Merlin başını eğdi, kitabın birkaç sayfasını çevirdi.

Fakat aynı anda, Attin'in gırtlağına sapladığı bir bıçakla ses çıkaramadan yere yığıldı.

Bême de sol elinde mızrak, ötekinde bir hançer, homurdanarak amirale yaklaşıyordu.

Coligny gayet ağır bir tavırla, rahibi öldüren Attin'e, "Kim hançer kullanırsa onun da ölümü hançerle olur," dedi.

Çingene, "Âlâ, o zaman seni hançerle öldürmeyeceğim!" dedi ve hançerini yere attı.

Bême, domuz avlarında kullanılan mızrağı havaya kaldırdı. Yaşlı adamı öldürmekte tereddüt ediyormuş gibiydi.

Fazlasıyla sakin, heybetli, etkileyici görünen amiral, Bême'ye döndü ve "Öldür, cellat! Ömrümü pek fazla kısaltmış olmayacaksın," dedi.

Bême elindeki mızrağı amiralin gırtlağına sapladı. Oluk gibi kan akmaya haşlamıştı. Haydut bunu görünce kan kokusundan daha beter kudurarak cansız cesede mızrağını üst üste saplamaya başladı. Amiralin cesedi tanınmaz hale gelmişti. Etrafındakiler de boş durmuyor, ortalığı soyup soğana çevirmeye çabalıyorlardı.

Aşağıdan Guise dükünün sesi duyuluyordu. "Bême, işini bitirmedin mi?"

Bême, kafası neredeyse bedeninden ayrılmış olan cesede bakıp daha da öfkelendi.

"Bême! Bême!" dedi Henri de Guise, "Hâlâ bitmedi mi?"

Bême daha sonra sakinleşti, hayvani suratı işini bitirmiş olmanın memnuniyetini taşıyordu; yataktan çektiği cesedi pencereye kadar götürdü. Aşağıya göstererek, "Bitti," diye bağırdı.

Ve yeni günün doğuşu ile meşalelerin titrek ışığı, ona dumanlanmış bir aydınlık eşliğinde tuhaf bir görüntü verdi.

Avludan alkışlar ve haykırışlar yükseldi.

"Yaşasın Katoliklik! Yaşasın Guise!"

Birkaç dakika boyunca orada toplanan insanların bağırışlarından başka bir şey duyulmadı.

Dehşetle ürperen tüyleri ve gördüklerinin kâbus olmasını umarak, Şövalye ve yaşlı Pardaillan şu sözleri duydu:

"Yaşasın Katolikler! Yaşasın kilisenin koruyucusu!"

Guise dükü, sessizlik sağlandığında adamına tekrar, "At şu leşi aşağı da herkes görüp inansın!" diye seslendi

Bême'nin fırlattığı ceset tok bir sesle avlunun taşlarına çarptı. Guise ile beraber Aumale, Monterpier ve diğer yirmi kadar kişi eğilip amiralin yüzüne baktılar, "O," dediler, "ta kendisi."

Guise dükü, mağrur bir eda ile amiralin ölüsüne bakarak, "Nihayet elime geçtin, mendebur. Bir gün ailemin, seni ayaklar altında çiğneyeceğini biliyordum," dedi.

Çizmesinin topuğuyla cesedin alnına sert bir tekme attı.

Aynı anda avlunun sessizliği içinde gürleyen bir ses kırbaç gibi şakladı: "Alçak!"

Ve herkesi hayretten donduran bu sesin sahibi Şövalye Pardaillan'ın, Guise'e doğru ilerlediği görüldü. "Babana yüzü yaralı derlerdi, bari sana da yüzü tokatlı desinler!" diye bağırdı.

Sağ elini, avucunu alabildiğine açarak kaldırdı ve dükün yüzüne olanca gücüyle indirdi. Guise'in suratına inen tokat âdeta bir gök gürültüsü gibi ünledi.

Fakat bu tokadı takip eden an içinde avluda öyle bir kızılca kıyamet koptu ki tarif edilemez... Yüzlerce hançer, mızrak ve kılıç birden havalandı. Avluda bulunanların hepsi, şövalyeyi yakalamak için karmakarışık bir halde saldırdılar. Şövalye Pardaillan, bir anda

neye uğradığını anlayamadı. Ayakları yerden kesildi. Havalandı ve bir deliğe tıkılıverdi. Bu delik, açık bir kapıydı. Kendisini yakalayıp kaşla göz arasında oraya kaçıran da babasıydı. Yaşlı kurt, oğluyla birlikte içeri girdikten sonra hemen kapıyı kapadı. Onlar hızla bir merdivenden yukarıya çıkarlarken, dışarıdakiler de bütün güçleriyle kapıya abanmaya haşladılar.

Peşindekiler kapıya öyle yükleniyorlardı ki bu zayıf nesne ancak birkaç dakika dayanabilirdi.

Yaşlı asker hem merdivenden çıkıyor hem de oğluna, "Sen hiç uslanmayacak mısın?" diye çıkışıyordu.

Nereye gittiklerini bildikleri yoktu.

Dışarıda ise Henri de Guise, atına binmiş ve adamlarına, "Elli kişi konakta onları arasın," demişti. "Nasıl olsa elimizden kurtulamazlar. Bir saate kadar ikisinin de kellesini isterim... Ötekiler benimle beraber Montfaucon'a gelsinler."

OTUZ SEKİZİNCİ BÖLÜM
DARAĞACINA YÜRÜYÜŞ

"Affedersiniz lordum," dedi dükün yakınından bir ses.

Guise eğilip hançeri kaldırdı. "Ah! Demek sensin!" dedi Bême'yi tanıyarak. "Ne istiyorsun?"

"Deccal'i asmak ister misiniz?"

"Evet! Sen ne istiyorsun? Acele et!"

"Kellesini istiyorum! Bana ait, bunu biliyorsunuz! Bin altın ekü değerinde!"

Guise korkunç bir kahkaha patlattı.

"Doğru! Al bakalım!.. Dinsizi ayaklarından asarız o zaman!.."

Bême eğildi. Birkaç bıçak darbesiyle kafayı gövdeden ayırdı. Cesedi ayaklarından tuttu. İki adam yardıma geldi, her biri bir bacağını tuttu ve sürüklemeye başladılar, amiralin kanlı gövdesi çamurda sürükleniyordu.

Diğerleri de onları takip etti, Guise öndeydi!..

Âdeta bir cehennem alayı yürüyordu.

Kandan yapış yapış olmuş çamurda sürüklenen cesedin, diğer cesetler arasından, vahşi alkışlar eşliğinde, arkebüz sesleriyle birlikte, durmadan çalan çanların kükremesi altında Paris sokaklarında darağacına ürkütücü ilerleyişi böylece başladı...

Yirmi bin Parisli, Guise liderliğindeki bu cehennem alayını izledi.

"Öldürün! Öldürün! Öldürün!.."

"Deccal'in kanıyla sarhoş olun!" diye kükredi Guise.

"Yaşasın kilisenin koruyucusu!" diye kalabalık da ona cevap veriyordu.

Öldürüyorlardı, gülüyorlardı, şarkı söylüyorlardı... Coligny'nin cesedi sürüklene sürüklene götürülüyordu, kâh sırtüstü kâh yüzüstü... Montfaucon'a böyle ulaşıldı. Ceset çok geçmeden bir iple ayaklarından bağlandı. Sonra da darağacına çekildi. Paris'in her yerinde uzun süre devam eden, daha da azgınlaşan kasırganın dalgaları iyice yükseldi.

OTUZ DOKUZUNCU BÖLÜM
BÊME'NİN UNUTULMAZ SÖZÜ

Bême, Guise'in kendisini aşağılayan çılgın ve cüretkâr adamları bulmaları için bıraktığı silahlı adamlarla beraber konağın avlusunda kalmıştı. Birkaç dakika sonra nihayet kaçakların kapattığı kapıyı kırdılar, ardından Pardaillanların kullandığı merdivenlerden peşlerine düştüler.

Bême, gürültülerin, evin çeşitli katlarına yayıldığını duydu. Kendi kendine, "Şimdi yakalanırlar," dedi gülerek. "Burada postları bir ekü bile etmeyen iki adam var. Fakat bunun başı bin altın değerinde. Güzel bir baş olduğuna şüphe yok, sadece temizlenmesi gerekiyor."

Evin alt katına, muhafız birliklerinin odası olan bir yere girerek bir kova su getirtti ve korkunç işine başladı. Bu iş, amiralin kesik kafasına bulaşmış olan kanları yıkamaktan ibaretti. Bême dünyanın en doğal işiyle uğraşıyormuş gibi şarkı söylüyordu.

Sarayın etrafı, kapıları sökülmüş, pencerelerden fırlatılan değerli mobilyalarla dolu veranda ile işgalciler tarafından yağmalanan bir kale gibi görünüyordu. Yukarıda, konaktan iki Pardaillan'ı arayan askerlerin bağırmaları geliyor ve bir yandan da Paris'in müthiş uğultusu duyuluyordu.

Bême, sakin bir şekilde Coligny'nin kafasını temizlemekle meşguldü. Birden konağın avlusuna, büyük bir endişeyle etrafına bakan bir adamın girdiğini gördü. Dikkatle baktı.

"Lanet olsun!" dedi Maurevert kendi kendine.

Son köşeyi de döndüğü zaman uğursuz adamın bulunduğu yere gelmiş oldu.

"Bir hazine arıyormuşsunuz gibi görünüyor," diye haykırdı Bême gülerek, "Huguenotlar katledildi, öyle değil mi?"

Maurevert'in gözleri kan çanağı gibi, sesiyse boğuktu, "Ben iki

adamı arıyorum! Temple'dan kaçan iki adam! İzlerini kaybettim fakat herhalde buraya gelmişlerdir," dedi.

Bême, "Nasıl adamlar bunlar? Dinsizlerden mi?" diye sordu.

"Evet, onlardan..."

"Ah! Biri yaşlı, zayıf, bıyıklı ve gri gözlü..."

"Evet, evet..."

"Öteki de ondan daha genç ama yaşlı adamın neredeyse kopyası..."

"Ta kendisi."

"Yukarıya kaçtılar... Peşlerinden adamlar koştu. Hemen gidin... Neredeyse yakalanırlar."

Maurevert, bir mutluluk çığlığı atarak kendisine gösterilen merdivenlere yöneldi. Bême de gülmeye başlayıp "Tanrım! Ne katliam ama!" dedi.

Avluda bunlar olurken iki Pardaillan, merdivenlerdeydi. Nihayet kendilerini konağın yeni inşa edilmiş sağ kanadında bulmuşlardı. Avlunun kenarlarını oluşturan diğerleri tarafından tecrit edilmiş bir yerdi.

Yukarıda, iki Pardaillan, bütün katları çıkmış, kaçacak hiçbir yer bulunmadığını görmüşlerdi.

Tavan arasına vardıkları vakit aşağıdan bağırışlar duydular. Kapı açılmıştı ve askerler içeri giriyorlardı.

Yaşlı asker, "Yoksa burada kısıldık mı?" dedi.

Şövalye, "Halimize şükredelim baba... İki saat önce ezilerek öleceğimiz demir bir kafesteydik, unutmayın, oraya kıyasla burası bir cennet," diye cevap verdi.

Tavan arasının tek penceresi önünde durmuşlardı. Amiralin konağının yapısı şöyleydi: avlu ve onun sonunda ana bina, sağda ve solda ana binadan geniş bir geçitle ayrılan ve sokağa doğru uzanan iki köşk, nihayet arka taraftaysa bahçeler. Bu nedenle de her köşkün son penceresi iç yapının sağ veya sol cephesine denk geliyordu. Bu pencerenin tam karşısında, bir buçuk metre kadar ileride, komşu evin açık pencerelerinden biri vardı. Fakat buradan oraya atlamak son derece zor, hatta imkânsızdı... Bir uzun tahta olsa da köprü gibi iki pencere arasına yerleştirilebilseydi, belki üstünden geçilebilirdi. Baba oğul,

tavan arasında tahtaya benzer bir şey arayıp da bulamayınca aşağıdan gittikçe yaklaşan gürültülere kulak vererek kötü kötü düşündüler.

Pardaillan sol taraftaydı.

Maceracı daha önce tarif ettiğimiz pencereye bakarak, "İşte çıkış yolu!" diye haykırdı. "Çabuk, bir tahta bulalım."

Etrafı aramaya başladılar. Ancak orada hiçbir tahta yahut köprü olarak kullanılabilecek bir şey yoktu, bir halat bile bulamadılar.

Geri dönemezlerdi çünkü içerisi çoktan askerlerle dolmuştu. Her katı tek tek arıyorlardı.

Ardından Pardaillanlar birbirlerine solgun suratlarla baktılar. Hemen sonra bulundukları yerin altından sesler duymaya başladılar ve birkaç dakika sonra bulundukları yere askerlerin doluşacağını anladılar.

"Atlayalım," dedi şövalye, "pencereler arasında altı adımdan biraz daha az mesafe var."

"Mümkün değil!" dedi oğluna bakan yaşlı adam.

Atlamak imkânsızdı çünkü koşarak hız kanmak ve sıçramak için yeterli alan yoktu. Öndeki yapının penceresinin önünde pervazı vardı fakat boşluğa atlayıp oradan yakalamak tam bir mucize olurdu.

Atlamak intihar olurdu fakat bu riski göze almak zorundaydılar, diğer türlü merdivenleri tırmanan elli öfkeli askerin eline düşeceklerdi.

Sonra birdenbire yaşlı Pardaillan, "Haydi atlayalım," dedi, "Ben önden gidiyorum."

Şövalye, babasının uçarak sokağa düşmesi ihtimali karşısında dehşetle gözlerini kapattı. Fakat yaşlı Pardaillan boylu boyunca boşluğa uzanıvermiş, yalnızca çaresizlik anlarında ortaya çıkan güdüyle, emsalsiz ve olağanüstü bir şey yapmıştı. Ayakları tavan arası penceresine takılı dururken elleriyle de komşu evin pencere pervazını yakalamıştı. Kolları kasılıyor, vücudu titriyordu. Dirsekleri ya da dizleri bükülmüyor, bedeni kalıp gibi duruyor, görüntüsü boşluğa kurulmuş bir su kemerini andırıyordu.

Oğluna, "İşte köprü, şövalye, geç bakalım!" diye seslendi.

Şövalye Pardaillan, babasının çılgınca girişiminin başarılı olduğunu gördü. Yaşlı Pardaillan'ın elleri pencere pervazını yakalamış,

ayakları ise bulundukları odaya âdeta yapışmıştı. Böylece iki pencere arasında duran boşlukta asılı duruyordu. Çevik bir hareketle ve bir kuş hafifliğiyle bir ayağını babasının beline basmasıyla karşı evin penceresinden içeriye fırlaması bir oldu. Yaşlı kurt da derhal ayaklarını sallandırmış ve kuvvetli kollarıyla kendini öteki pencereye çekerek içeriye süzülüvermişti.

Bu sırada tavan arasına dolan askerlerin gürültüsü geliyordu. İki adam, görünmemek için odanın döşemesinde boylu boyunca uzanmış bir halde kulak kesilerek beklediler. Askerler aradıklarını tavan arasında da bulamayınca hayret ettiler.

Sonra birisi, "Buraya boşu boşuna çıktık," dedi. "Alt kat pencerelerinden birinden sokağa atlamış olmalılar."

"Şimdiye uzaklaşmışlardır bile..." diye karşılık verdi bir başkası. "Hemen geri dönüp düke yetişelim."

Pardaillanlar, askerlerin merdivenlerden indiklerini ve kızgınlıklarını, birkaç pencereyi kırarak çıkardıklarını duydular. Sonra aşağıyı gözetlediler. Askerler, Bême'ye kimseyi bulamadıklarını anlatıyorlardı. Çingene omuz silkti. Adamlar çekilip de avluda yalnız kalınca kanlı ellerini yıkamak için tekrar içeriye girdi ve biraz sonra da ıslık çala çala yine avluya çıktı. Artık amiralin kellesini bir tahnitçiye götürüp ilaçlatmaktan ve birkaç arkadaşıyla beraber Roma'ya gitmek üzere yola koyulmaktan başka yapacağı bir iş yoktu. Fakat avluya çıkınca büyük kapının kapanmış olduğunu görüp şaştı.

"Kapı da kapanmış! Acaba kim kapadı bunu?"

Bu soruyu kendisine henüz sormuştu ki şövalye, herifin başına dikilivermişti. Sakin bir sesle, "Coligny'nin cesedini pencereden sen mi attın?"

Genç Pardaillan, gayet soğukkanlıydı. Gerçi dudakları bembeyazdı, saçları dikleşmişti ama bu detayları Bême fark edemiyordu.

Bême kendisinden emin bir adam tavrıyla, "Ben attım, dinsiz oğlu dinsiz... Ne olmuş?" dedi.

"Onu öldüren de sen misin?"

"Benim ya... Ne olmuş?"

"Neyle öldürdün onu?"

Dev Çingene, avlunun bir köşesine fırlattığı kanlı mızrağı gös-

terdi ve bir kahkaha atıp böbürlenerek, "Bununla," dedi." İstersen seni de onunla temizleyeyim. Burada! Huguenot burada!"

Fakat aynı anda büyük kapıya fırlayıp sokaktan geçen Katolikleri yardıma çağırmaya kalkıştıysa da yaşlı Pardaillan, yay gibi yerinden fırlayıp Çingene'nin gırtlağına sarılmıştı.

"Acele etme ahbap, seninle görülecek ufak bir hesabımız var," diyordu.

Bême, debelendiyse de gırtlağındaki canlı kıskaçtan kurtulamadı. Dev adam, sonunda çabalarının faydasız olacağını fark ederek, sessiz kalacağına dair bir işaret yapınca yaşlı Pardaillan onu serbest bıraktı.

Canavar herif, iki Pardaillan'a korkuyla bakıyordu. "Benden ne istiyorsunuz?" diye sordu.

Şövalye, "Senden bir şey istediğim yok," dedi. "Dünyayı bir canavardan temizlemek istiyorum."

"Beni öldürmek mi istiyorsun?"

"Nasıl düello yapılacağını biliyor musun?" diye sordu şövalye mağrur biçimde.

Bême, gerisin geriye fırlayıp sağ eline mızrağını aldı, sol eliyle ise hançerini kavrayıp düello pozisyonu aldı. Şövalye kemerini çözüp kılıcını yere attı.

Yaşlı Pardaillan, "Ne yapıyorsun?" diye oğluna çıkışacak oldu.

Lakin şövalye, "Bu mendebura böyle bir silah layık," diyerek Coligny'nin ölümünde kullanılan mızrağı aldı.

Bême gülümsedi, onun elindeki mızrak şövalyeninkinden iki kat daha uzundu. O çılgın herifi haklayacağından emindi.

Şövalye de düello duruşuna geçti, Bême onun yüzünü görünce ürperdi. Küçük mızrak tarafından savuşturulan iki ya da üç darbe savurduktan sonra göğsüne bir iki santim mesafede mızrağı hissetti.

Dev adam önce yavaş sonraysa ivedilikle geri çekildi. Kükredi, zıpladı, daha çok darbe savurdu fakat rakibine hiçbir etki yaratamadığını görünce hayrete düştü. Ne zaman rakibine saldırsa elindeki kısa mızrağın, kalbine bir iki santim mesafe kadar yaklaştığını görünce hemen geri sıçrıyordu.

Nihayet büyük kapıya kadar sürüklendiğini fark etti. Kalbi hızla çarpıyor, gözleri karşısındaki silahın kanlı ucuna doğru kilitleniyordu.

Yana kaçıp kurtulmak istedi. Fakat şövalye, saldırılarını mükemmel bir şekilde idare ederek Bême'ye olduğu yerde tuttu.

Çingene kaybettiğini anlamıştı.

"Öleceğim..." diye kekeledi, "Tanrım!.."

Bunlar onun son sözleriydi. Şövalyenin elindeki mızrak, korkunç bir hızla Bême'nin vücudunu deldikten sonra kapının tahtasına saplanarak Çingene'yi kapıya mıhladı.

Bême, gık bile diyemeden öldü ve ayakta Coligny konağının kapısına asılı kaldı. Şövalye kılıcını aldı ve beline geri taktı. Bir şey söylemeden ve hareket etmeden düelloyu seyreden babasının kolundan tuttu.

Şövalye ile babası, bu işi bitirince küçük bir kapıdan sokağa çıkıp kalabalıkta gözden kayboldular. Onlar gideli henüz iki dakika olmuştu ki Maurevert binadan avluya çıktı. Kraliçenin fedaisi, askerlerden sonra da evi aramaya devam etmişti.

Askerler gittiği vakit bir çaresizlik anı yaşamış "Nereye kaçmış olabilirler? Hayır, buradan çıkmaları mümkün değil. Kesinlikle yanlış yeri aradılar," demişti.

Sonra tek başına aramaya devam etmişti.

"Kaçmayı başardılar! Lanet olsun. Ama onları bulacağım... yakında..." diyordu avluya doğru yürürken ve yabani bakışlarla etrafını incelerken.

Avluya gelince Bême'nin kapıya mıhlı olduğunu gördü, korku dolu ve sessiz bir şekilde donakaldı.

"Kesin onların işidir," diye düşündü bir an sonra soğukkanlılığını kazanıp. "İşte buradan da geçmişler. Her yerde izlerini bırakmışlar. Onları bulacağım."

Sonra avlunun bir kenarındaki paketi görerek açtı. İçinden Coligny'nin kesik başı çıkınca kendi kendine, "Bu işime yarar," dedi. "Ama onu kime vermeli? Guise'e mi, yoksa kraliçeye mi? Bu sefer Guise mağlup olduğuna göre, başı götürüp Catherine'e veririm."

Sonra sokağa fırlayıp aklının estiği bir istikamete yöneldi.

Sağında, elli adım ötesinde, bir düzine cesedi yaktıkları bir şenlik ateşi etrafında dans eden bir kalabalık vardı. Soldaysa sokak boştu.

Ardından Maurevert bu yolun Pardaillanların gitti yol olduğuna kani oldu.

Aynı yönde fakat ondan hayli ileride iki Pardaillan ilerliyordu. Yaşlı asker, "Şimdi Paris'ten çıkıp gitmenin yolunu arayalım," dedi.

Şövalye ise, "Evvela Montmorency konağına gidelim," cevabını verdi.

"Canım, Montmorency Katolik olduğu için ona sataşmazlar, diyen sen değil misin?"

"Belli olmaz ki... Biz bir kere gidip bakalım da..."

Yaşlı asker, keyifli keyifli, "Şunun doğrusunu söylesene... Loïse'i göreceğim geldi, desene..." dedi.

Şövalye sarardı. Loïse'in adını hiç ağzına almıyordu ama genç kız her an kafasındaydı.

Sadece, "Oraya gidelim, baba," dedi. "Eğer mareşale de saldırıyorlarsa kendisine yardımımız dokunur."

Ve Loïse'in canına kastetmek isteyen katillerin olabileceğini düşünen şövalye adımlarını hızlandırdı.

"Beni dinle. O da koyu Katoliklerdendir. Sakın canilerle işbirliği yapmış olmasın?.."

Şövalye, "Bu, acayip bir şey olurdu," dedi. "Gidip gözlerimle görmek ve Loïse'in, Tanrı adına cinayetler işleyen birinin kızı olup olmadığını anlamak istiyorum. Haydi baba, hemen Montmorency konağına gidelim."

"Bana kalırsa çok da düşük ihtimal değil..."

KIRKINCI BÖLÜM

24 AĞUSTOS 1572 PAZAR, SAINT-BARTHÉLEMY BAYRAMI

Evet, zordu! Béthisy Sokağı'ndan çıkar çıkmaz her adımlarının kendilerini yeni bir tehlikeye atacağını anladılar. Paris, öfkeli düşmanlarla karşılaşmadan, her saniye ölümü göze almadan geçmenin imkânsız olduğu uçsuz bucaksız bir savaş alanı gibiydi. Ancak buna tam da savaş denemezdi; katliam, kıyım vardı. Biraz direniş gösterebilecek tüm Huguenotlar ilk dakikadan öldürülmüştü. Artık burjuvalar, sıradan insanlar, kadınlar, yaşlılar, çocuklar, savunmasız insanlar öldürülüyordu.

Her mahallede, her sokakta, mahallelinin gözünde şüphe uyandıran, Reform'a sempati duyan herkesin, Protestan olsun ya da olmasın, peşine düşüldü, aynı iğrenç sahne Paris'in her yerinde tekrarlandı. Talihsiz kişi -erkek ya da kadın- çılgına dönmüş yirmi ila otuz kişilik bir çetenin evine girdiğini görüyordu. Onu yakalamak istiyorlardı. Zavallı kişi pencereden atlayarak kaçıyordu. Ardından, o kişi bir yerde düşene veya köşeye sıkışana kadar cehennem avı başlıyordu; hançer ve pala darbeleri ile âdeta biçiliyordu ve nihayetinde bedeni en yakın ateşe veya Seine'e sürükleniyordu. Her şey bu kadardı!..

Öyle bir an geldi ki katliam inanılmaz boyutlara ulaştı. Altı gün boyunca da böyle devam etti! Taşralarda, büyük şehirlerde yine aynı korku sahneleri yaşanıyordu... Neredeyse bir ay sonra, bazı ücra yerlerde insanlar öldürülmeye devam edecekti!..

Paris'te güneş, o ağustos sabahı, son derece güzel ve parlaktı ama bu huzurlu görüntüye rağmen insanlık biçim değiştirmişti. İnsanlar yırtıcı birer canavara dönüşmüştü. Kadınların kurbanlardan kan içtiği görüldü. Ve her yerde o meşum "Yaşasın İsa! Dinsizlere ölüm!" çığlığı yankılanıyordu. Bu çığlık, tıpkı bir filiz gibi inceden inceye büyüyor ve beyninize işliyordu. İnanılmaz şeyler söyleniyordu. Bütün çanlar

aynı anda, Paris'in üzerinde tınçtan bir kasırga gibi durmadan, ara vermeden kükrüyordu. Saint-Germain-l'Auxerrois'nın büyük çanı çalmaya başladıktan sonra susmuştu. Ama artık ona ihtiyaç yoktu.

Çanların muazzam gürültüsü, katliamcıların ulumaları, kurbanların yürek parçalayan haykırışları, silahlı çatışmalar, arkebüzlerin kulakları sağır eden patlamaları, tüm bunlar, sanki okyanusun fırtınada kükreyişi, yağmurun alevlerin üzerine düşüşü, rüzgârın gürleyişi yerine geçmiş ve tek bir ses haline gelmişti! Keskin ve bayat bir koku, yanmış et ve kan kokusu vardı; sadece ateş ve duman görünüyordu ve bu duman girdaplarında, iğrenç yüzler, vahşi kahkahalar, korkunç gözler, koşuşturan gölgeler, hançerlerin kırmızıya bulanmış parıltısı vardı.

Kan! Kan her yerdeydi! Duvarlar boyunca, kaldırımlarda âdeta bir kan nehri akıyordu... Ancak bütün bu katliamdan habersiz mahalleler, sokaklar da vardı, birkaç saat boyunca Paris'te bir kargaşa yaşandığından şüphelenmeyen insanlar bulunuyordu.

Saint-Merry'nin arkasında duran küçük bir açık hava pazarında, bir avluda tüccarlar ve ev kadınları neşe içinde sohbet ediyorlardı, saatlerdir uğuldayan çan seslerine anlam veremiyorlardı...

Seine'den yüz adım ötede, Bastille'den çok da uzak olmayan yerlerde yaşlı adamlar oyun oynuyorlardı ya da güneşleniyorlardı... Tıpkı okyanusun ortasında kopan müthiş bir kasırgadan habersiz, hatta öyle ki okyanusun böylesine sükûnet içinde oluşuna şaşıran denizciler gibi şehirde de sessiz köşeler vardı... Faubourg Saint-Germain'e açılan Bussy kapısının yakınında, bir grup çocuk birdirbir oynuyordu... Derken iki Huguenot'ya bir çete saldırdı ve bıçaklandılar... Çocuklardan biri dehşetten ve korkudan aniden öldü...

Tıpkı bir tesadüf eseri kasırgaya kapılmadan kurtulan bu gibi ender yerler dışında, Paris'teki her şey büyük bir afetle harap olmuş bir şehrin görüntüsünü sunuyordu; yüzlerce ev yanıyordu, binlerce ceset sokaklara saçılmıştı, dört yol ağızlarında kâfirlerin cesetleri odun yığınlarında yanıyordu. *Te Deum*'u söyleyen rahipler alayı, zaman zaman korkunç katliam alanından geçerek "Yaşasın kilise! Dinsizlere ölüm!.." diye bağırıyordu.

Bu pazar sabahı, Saint-Barthélemy bayramında Pardaillanların gördükleri buydu...

Bazen, fırtınanın devasa rüzgârlarla süpürdüğü kıyılarda, büyüleyici bir manzara kendini gösterir. Bulutlardan artakalan parçalar, gökyüzünün solgun yüzünde utangaç bir edayla süzülür, yeryüzüne inen trajik alaca karanlıkta, kıyıdaki ağaçlar hafifçe sallanır ve yaprakları hışırdar, deniz ağır, darmadağınık yığınları geri taşır, dalgalar çarpışır ve gök gürültüsüne benzer bir ses çıkarır, kayaların üstlerindeki yosunlar düşecekmiş gibi olurlar, insan bu görüntülere bir korkuyla tanık olur ve sonra yüreği sıkışır...

Aniden, havada cüretkar bir çift deniz kuşu belirir, o andan itibaren, tüm ilgi bu iki varlığa odaklanır ve insan onları gözleriyle takip eder. İki cesur hava yolcusu doğruca fırtınaya doğru gider. Fırtına onları ufkun en uzak noktalarına doğru süpürür. Neredelerdir? Kaybolmuşlar mıdır? İşte burada! Gagaları açık, tüyleri diken diken, uçarlar. Fırtına onları geri alır, doğuya, batıya atar; geri çekilirler, geri dönerler; onları doğrudan öfkeli rüzgâra atarlar...

Bu büyük korkusuz deniz kuşları gibi, iki inatçı Pardaillan da Montmorency konağına ulaşmaya çalışıyordu; Paris'in dış mahallelerine gittiler, bir insan dalgasına kapıldılar, sürüklendiler, itildiler, geri çekildiler, şehri kasıp kavuran kasırga tarafından savruldular...

KIRK BİRİNCİ BÖLÜM
CANAVARLAR

Saat kaç? Bilmiyorlardı. Neredeydiler? Bilmiyorlardı. Bir yerdeydiler, şiddetli bir insan kalabalığının onları sürüklediği bir gölgeliğin altında duran direğe tıtınmuşlardı.

On adım ötelerinde, sağda bir konak yağmalanıyordu.

Konağın önünde bir yığın oluşturulmuştu, konaktaki mobilyalar bu yığına ekleniyordu.

Derken birisi bu yığını ateşe verdi. Kollarında ölmüş birini tıtan bir adam belirdi.

Ateşin etrafındakiler "Çok yaşa, Pezou!" diye bağırmaya başladılar.

Kollarındaki cansız beden Dük La Rochefoucauld'a aitti. Şövalye Pardaillan, Pezou'yu yoğun dumanın arasında fark etti. Pezou'nun kolları çıplaktı ve kıpkırmızıydı. Korkunç görünüyordu, gözleri yuvalarından fırlamış, dudaklarını kıvırmış, yüksek sesle burnunu çekmişti, kan emiyor gibi görünüyordu; bağırmamıştı ama hafifçe araladığı dudaklarının arasından tuhaf bir hırıltı çıkarmıştı, kana susamış bir kaplan edasıyla yürüyordu, etrafındaki adamları da ona benzer korkunçluktaydı, aynı korkunç gözler, aynı aç dudaklar... Orada sadece kaplanlar vardı...

"Bu kırkıncı!" diye bağırdı aralarından biri. "Bravo Pezou!"

Talihsiz La Rochefoucauld'un boğazını kesti ve kan fışkırdı.

Pezou ve adamları ateşin etrafını çevirdi.

Pezou bir masaya çıktı.

Cesedi sanki ateşe atmak ister gibi havaya kaldırdı.

Ancak hızla geri indirdi. Yüzünde vahşi bir canavar ifadesi vardı. Çılgınca bir ağız hareketiyle hâlâ kan akan cesedin boğazına dudak-

larını yapıştırdı... biraz sonra cesedi ateşe attı. Kafasını kaldırdığında ağzından kanlar damlıyordu ve kükreyerek aşağıya atladı.

"Susamışım!"

Kalabalıktan uzun bir uluma geldi.

"Şimdi kırk birinciyi arayalım," diye haykırdı Pezou.

"Gidelim! Gidelim!" dedi yaşlı Pardaillan, gözleri dehşetten kıpkırmızı olmuştu.

Pezou'ya müdahale etmesin diye oğluna sıkı sıkıya yapışmıştı.

"Ah!" diye dişlerinin arasından hırladı şövalye. "Bu çakalları ezmek için titanların kuvvetine sahip olmayı isterdim!"

"Burada daha fazla kalmayalım. Hadi gidelim!" diye tekrarladı babası.

Güzergâhlarını değiştirdiler ve tıpkı koca albatroslar gibi hızla Montmorency konağına yöneldiler.

Seine'e yaklaştıklarında başka bir kalabalıkla karşılaştılar ve kendilerini bir anda kalabalığın tam ortasında buldular. Koca bir dalgaya kapılmış gibi kalabalığın içinde bir oraya bir buraya savruldular ve nihayet buradan kurtulabildiler. Saint-Denis Sokağı'na girdiler ve etraflarına bakınca güzel bir evin avlusunda birilerinin yağma yaptığını gördüler. Pencereler parçalanmıştı, mobilyalar sokağa atılıyordu, evin içinden korkunç inlemeler ve haykırışlar duyuluyordu, evi çevreleyen yağmacı kalabalık bir taraftan bağırıyor bir taraftan içeridekileri alkışlıyordu.

"Bravo Crucé, bravo! La Force'u öldür!"

Burası yaşlı bir Huguenot olan La Force'un eviydi.

Her şey çok hızlı gelişti. Birkaç dakika sonra evin içindeki inleme ve haykırışlar artık duyulmaz oldu; herkesi, uşakları, hizmetçileri, efendilerini katletmişlerdi.

Crucé'nin adamları kalabalığı yeni kurbanlar aramak üzere diğer sokaklara yönlendirdi ve avlu boş kaldı...

"Hadi gidelim!" dedi tekrar yaşlı Pardaillan.

"Bilakis, içeri girelim," karşılığını verdi şövalye. "Adamın nerede olduğunu öğrenmek istiyorum."

Adam dediği Crucé'ydi.

Yaşlı adam başıyla onayladı ve geniş bir merdivenden aşağı inerek kısmen harap olmuş büyük bir odaya geldiler. Şövalye ilk bakışta paha biçilmez mobilyaların pencereden dışarı atıldığını ancak dolaplara dokunulmadığını gördü.

Bu oturma odasının ortasında üst üste yığılmış beş ceset vardı.

İki adam, hırsla bir gardırobu parçalamaya çalışıyorlardı. Crucé ve onun adamlarından biriydi.

"Acele edelim!" dedi Crucé. "Paraları burada olmalı!"

Çekmeceleri kırıp açtılar ve ceplerini doldurmaya başladılar.

Az sonra üst üste yığılı cesetlere koştular ve çok değerli bir kolye hâlâ boynunda duran La Force'un başına geldiler...

Eğildiler... Crucé hemen kolyeyi kaptı, diğer adam bir kadının kıymetli elmaslarla süslü küpesini kulağından koparırcasına çekti.

"Hadi yola koyulalım," dedi Crucé.

Yağmacı endişeli bakışlara ve gergin bir yüze sahipti, av bölgesindeki leşleri yağmalamaya hazırlanan çakalların tavrını andırıyordu.

Ayağa kalkmaya hazırlanırken ikisi de, yüzleri cesetlere denk gelecek şekilde, düştü.

Şövalye bir yumrukta Crucé'yi, yaşlı babası da dipçik darbesiyle diğer adamı bayıltmışlardı.

İki yağmacı çığlık bile atamamıştı. Bir süre aldıkları darbelerin etkisiyle kıvrandılar ama az sonra tamamen hareketsiz kaldılar...

Derken Crucé'nin ceplerinden mücevherler, altınlar yuvarlanıp az ötedeki kan birikintisine düştü.

Şövalye beş cesede baktı ve onları bu adi yağmacılardan ayrı yere taşımaya başladı.

"Lütfen!" diye bir ses çıktı ceset yığınının arasından. "Beni öldürmeyin... Lütfen!.."

On iki yaşlarında bir çocuk cesetlerin arasından çıktı, ellerini dua eder gibi birbirine kenetlemişti ve iki adamın önünde diz çökmüştü. Öldürülürken babasının kolları arasında olan La Force'un en küçük oğluydu bu. Derken babasının yakınındaki kan birikintisine yüzükoyun düştü. Şövalye çocuğun da öldüğünü düşündü...

İki Pardaillan dehşet içinde donakaldı, bu trajik olay karşısında müthiş bir üzüntüye kapıldılar. Şövalye elini tutmak için uzandığı esnada çocuk korkuyla haykırarak ayağa fırladı ve odadan koşarak uzaklaştı, gözden kayboldu...

Onlar da çaresiz evden çıktılar ve yola koyuldular. Dikkatle ilerleyerek yağmacı çetelerden kaçınmaya çalışarak ilerlediler.

Neredelerdi? Emin değillerdi.

Saat kaçtı? Bilmiyorlardı.

Tek bildikleri yakılıp yıkılmış evlerden süzülen dumanların arasından yükselen güneşin parıldamasıydı.

Çanlar kükremeye devam ediyordu. Notre-Dame'ın büyük çanı da bu koroya katılmıştı. Saint-Étienne, Saint-Eustache, Saint-Germain-des-Prés, Saint-Jacques-la-Boucherie, Saint-Jean-en-Grève, Notre-Dame-de-la-Paix, Saint-Roch, Saint-Vincent, Saint-Nicolas-du-Chardonnet, Saint-Paul, Saint-Médard, Saint-Séverin, Saint-Marcel, Saint-Honoré, Saint-Merry, tüm kiliselerdeki tunç çanlar hep birden uluyordu.

"Öldürün! Öldürün! Öldürün!"

Bir sokağa girdiklerinde Pardaillanlar donakaldı.

Bu iğrenç görüntüden kaçmak isterlerdi.

Ama yapamazlardı.

Tek yapabildikleri, bir eve açılan dar bir araba yolunun girişine gizlenmekti. Nerede olduklarını bilmiyorlardı.

Önlerinde, yirmi adım ötede bir grup belirmişti. Sıkı sıralarla yürüyen yaklaşık elli yağmacıdan oluşuyordu; arkalarından sopalar, eski kılıçlar ve kırmızı mızraklarla silahlanmış muazzam bir kalabalık geliyordu. Ve bu insanlar, sanki bir sara nöbeti onları aynı hezeyana sürüklemiş gibi hareket ediyorlardı.

Önde yürüyen elli kişi, hançerlerle sağlam bir şekilde silahlanmıştı. Bütün bu bıçaklar kandan kırmızıydı.

Hepsi beyaz haç takmışlardı.

Bunların 15'i at sırtındaydı.

Grubun önünde üç adam yürüyordu. Ve bunlar vahşi kurtları andırıyorlardı, gözleri sıcak köz gibi parlıyordu...

Bu üç adam mızrak taşıyordu.

Her bir mızrağın ucunda bir insan kafası vardı.

"Çok yaşa Kervier, çok yaşa!" diye bağırıyordu arkasındaki kalabalık.

Kervier! Kütüphaneci Kervier! Bilgin! Bir insan başının bulunduğu mızrağını sallayarak yürüyordu.

Mızrağın ucundaki o başı iki Pardaillan da tanıdı ve aynı anda ürperdiler.

"Ramus!"

Şövalye üzüntüyle gözlerini kapatarak fısıldamıştı bu ismi.

Zavallı, zararsız bilim adamının kafasıydı bu...

Kervier onu bizzat bıçaklamıştı ve şimdi kanlı başı diğer iki kurbanın, muhtemelen Ramus'un evinde bulunan arkadaşlarının arasında taşıyordu.

Uluyan kurt sürüsü, iki Pardaillan'ın kalabalığın geçmesine izin vermek için geri çekildiği girişteki bu dar sokağın ortasına geldi.

Şövalyenin gözleri, mızrağın ucundaki, bir vücudu olmasa da bir vücudun korkunç yanılsamasını taşıyan kafaya sabitlenmişti.

Sonra o gözler mızrağı tutana, Kervier'ye döndü. Şövalye titredi. Onu felç eden bu korku ve acıma duygusu, yerini dudaklarını beyazlatan şiddetli bir öfkeye bıraktı. Zavallı bilgin adamın intikamını nasıl alacağını bilmiyordu. Küfretmek, lanet okumak istedi ama sadece boğuk bir ses çıkardı; sıkılı yumruğunu kütüphaneciye uzattı... Baktı... Ne?.. Ne yapmalıydı?..

Kervier o sarsılmış yüzün kendisine baktığını gördü, o gözlerden fışkıran ezici aşağılamayı okudu. Homurdandı ve iki Pardaillan'ı işaret etmek için bir el hareketi yaptı. Aynı anda düştü, kaldırıma yuvarlandı ve "Kahretsin!" diye bağırdı.

Ve öldü. Alnına bir tabanca mermisi isabet etmişti ve o mermiyi ateşleyen şövalyeydi. Kısaca şöyle olmuştu: Beyaz haç takılı uzun boylu bir adam ona çarpmıştı, bu adam dolu bir tabanca taşıyordu, Pardaillan bir yumrukla onu durdurmuş, tabancasını elinden almış ve ateş etmişti!

"Kervier'nin düştüğünü görmek biraz olsun rahatlattı," dedi.

Aynı anda iki Pardaillan'a şiddetli bir hücum oldu, vahşi bir ölüm çığlığı, arkebüz sesleri çınladı, sokağın başında beş yüz öfkeli kurt acıyla uludu, hepsi sokağın ortasına ilerlemek istedi. O esnada kırmızılar giymiş at üzerindeki dev gibi bir adam, kolundaki işlemelerden Damville'in adamı olduğu anlaşılıyordu, atını hızla sürdü ve meçini havaya kaldırdı...

Yaşlı Pardaillan, "Dikkat!" diye bağırdı.

Şövalye, babasının müthiş bir sıçrayışla sokağın girişindeki bu atın boynuna nasıl atıldığını anlayamadan at yaşlı adamı sürüklemeye başladı.

Ve sokak tamamen kapanmış oldu.

Yaşlı adam müthiş bir kahkaha koyuverdi.

Atın arkasındaki kalabalık karışmıştı, öfkeyle bağırıyorlardı. At sürekli çifte atmaya başlamıştı, bu hareketle bir anlığına sersemlemiş olan atın dev binicisi, dizginleri sertçe çekerek atı çaresizce sakinleştirmeye çabalıyordu. Ancak bu çabalarının boşa olduğunu anlayınca atın kıç kısmından aşağıya inmeye çalışmış ve tam indiği anda attan bir çifte yiyerek arkadaki yağmacı grubun üzerine düşmüştü.

Kargaşadan yararlanan şövalye kemeriyle atın ön ayaklarını bağlamıştı. Yaşlı babası sokağı kapatan bu engel daha uzun dayanabilsin diye atı göğsüne hançerini saplamak üzereydi ki... şövalye onu durdurdu...

"Galaor bu!" dedi.

Yaşlı Pardaillan da ata dikkatlice baktı ve hemen tanıdı.

"Bu o!.. Galaor bu!"

İki Pardaillan'ın kahkahaları sokağı doldurdu.

Galaor ön ayakları bağlı olduğu halde, daha şiddetli çifteler atmaya çalıştı. Her ikisi de böğrüne dokunuyordu, diğer elleriyle de duvara. Küçük geçit canlı bir barikat tarafından tıkanmıştı. Korkunç tehditler ve küfürler yankılanırken birkaç dakika bekleyip düşmanların gittiğinden emin oldular. Sokak böylece kapatılmışken baba oğul sokağın sonuna kadar ilerleyebileceklerdi. Atın bir on dakika kadar kalabalığı engelleyeceğinden eminlerdi ve şövalye atın burnundan öptü.

"Teşekkürler, can dostum..." dedi.

"Ah!" diye bağırdı yaşlı adam. "Bir fare gibi kapana kısılmışız... çıkmaz sokakmış! Şimdi ne yapacağız, şövalye?"

Şövalyenin cevap vermesine vakit kalmadan, evlerden birinin kapısı açıldı ve bir kadın göründü.

İki adam, aynı anda "Huguette!.." diye bağırdı.

Evet, bu kadın, Huguette'in ta kendisiydi ve Pardaillanlar Devinière hanının daracık arka çıkmazında bulunuyorlardı. Onu tanımakta zorlandılar çünkü kadının yüzü yaralanmıştı. Peşlerindeki kalabalıktan kaçmak için buraya o kadar acele girmişlerdi ki nerede bulunduklarını anlamalarına fırsat kalmamıştı. Doğrusu, bu sefer de tesadüf kendilerine çok yardım etmişti. Seine'e gitmeye çalışırlarken kendilerini bu sokakta bulmuşlardı. Küçük pasajın önünde Kervier'nin adamları tarafından durdurulmuş ve buraya girmeye zorlanmışlardı.

Baba oğul, hemen Huguette'in açtığı kapıdan içeri girerek, hanın karanlık koridorlarında ilerlediler ve lokanta kısmına geçtiler. Kadın titreyerek onların önünden gidiyordu. Burada üç adam oturuyordu. Bunlardan birisi ölü gibi solgun olan Landry Usta'ydı. Diğer ikisi de kafayı çekmekte olan iki şair, Dorat ile Pontus de Thyard'dı.

Huguette, Pardaillanlara dönerek, "Şu merdivenlerden çıkın," dedi. "Yukarıda, yandaki eve açılan bir kapı var. Oradan geçer, arka sokaktan kaçarsınız. Çabuk olun!"

"Gökyüzünden," dedi Dorat, "Kâfirlerin yok edilmesinin onuruna, adımı ölümsüzleştirecek bir kaside yazmak arzusundayım."

"Kanatlarındaki tüyleri, kanla ıslat," dedi Pontus.

Landry ise "Eyvahlar olsun!" dedi kel kafasında yolmak için saç ararken, "Şimdi onların buradan geçtiklerini öğrenirlerse, bizim hanı darmadağın edecekler," diye bağırdı.

Huguette, "Elbette öğrenecekler," dedi. "Haydi Landry, git ve en değerli eşyalarını al, biz de kaçalım!"

Hancı hüzünlü sesler çıkararak ayağa kalktı.

Yaşlı Pardaillan da hancıya, "Landry Usta! Bütün zarar ve ziyanı benim hesabıma yaz..." diye bağırdı. "Kırık eşyaları ve yangını..."

Şövalye Pardaillan "Yemin ederim ki hepsi ödenecek," diye ilave etti.

Huguette acele ediyordu. "Kaçın! Durmayın!"

Şövalye, genç kadını kolları arasına aldı, yaşlı Pardaillan ise yanaklarından öptü. Kadın duygulandığı için rengi atmıştı, şövalye onu gözlerinden öperek "Seni hiç unutmayacağım, Huguette," diye mırıldandı.

Şövalye, Huguette ile ilk defa olarak senli benli konuşuyordu. Kadın neşeyle sarsıldı. Bir cevap vermek istediyse de yapamadı. Zaten bu sırada yaşlı Pardaillan ile şövalye de merdivenden fırlamış, kaçmışlardı.

Landry Usta, karısının bütün mücevherlerini ve para namına bütün varını yoğunu toplayıp getirmişti.

Huguette, "Kaçalım," dedi. "Kuduz herifler, çıkmaza girdiler, kapıyı kırıyorlar..."

"Kaçalım..." diye tekrarladı Landry.

"Madam Landry!" diye bağırdı Dorat, "Siz kötü bir Katolik'siniz ve sizi ihbar edeceğim. Sakın kıpırdamayın."

Pontus kılıcını kınından çıkardı ve sakince, "Gidin, Huguette ve Landry Usta... Eğer bu yılan sesini çıkarırsa onu ikiye bölerim."

Ardından Dorat korkuyla titredi.

Birkaç dakika sonra küçük geçidin kapısını kırıp içeri daldılar, hanın içinde kimseyi bulamayınca da orayı ateşe verdiler.

Karı koca, birlikte merdivene fırladılar. İki şair de arkalarından seğirtti. Biraz sonra hana dalan kuduz sürüsü, orada kimseyi bulamayınca, işi yağmacılığa döktü.

Pardaillanlara gelince, Huguette'in tarif ettiği yoldan hızla kaçarak dar bir sokağa çıkmışlardı. Oradan koşar adımla Saint-Sauveur Sokağı'na kadar gittilerse de bu sokaktaki kalabalık yüzünden, geçmeye imkân olmadığını gördüler. Seine Nehri'ni geçerek bir an önce karşı kıyıya ve Montmorency konağına ulaşmak istiyorlardı ama sokaklardaki muazzam kalabalık bu yolculuğu imkânsızlaştırıyordu. Artık işi oluruna bırakmaktan başka çare göremiyorlardı. Böylece her dakika korkunç cinayetler ve soygunculuklarla karşılaşa karşılaşa epey yol aldılar ve bir ara etraflarının tenhalaştığını sezince durup dinlenmeyi kararlaştırdılar. Acıkmış ve susamışlardı. Lakin zindandan çıktıklarından beri yaşadıkları olaylar, ikisinde de

açlık ve susuzluk hissini körleştirmiş gibiydi.

Dinlenip de ayağa kalktıkları zaman Seine Nehri'ni, şehrin nispeten tenha olan bir kısmında, sandalla geçmeyi tasarladılar. Bu tasarıları kolaylıkla gerçekleşti. Nehri geçtikten sonra da hızlı hızlı yürüyerek Montmorency konağına doğru yollarına devam ettiler.

KIRK İKİNCİ BÖLÜM
TRAJİK GÖRÜNTÜLER

Huguette'in onlara gösterdiği yolu izleyen Pardaillanlar, kendilerini ıssız bir yolda buldular ve koşarak, küçük Saint-Sauveur Sokağı'ndan Montmartre Sokağı'na ulaştılar. Ama bu sokakta boşuna ilerlemeye çabaladılar. Çünkü burada yoğun bir duman, ölüm haykırışları, hiç durmamacasına çalan çanların gümbürtüsü ve arkebüz sesleri arasında baş döndürücü bir dalga halinde içindekini Seine'e doğru sürükleyen olağanüstü bir insan kalabalığı vardı...

İki adamı bir kez daha korku sardı. Soluk soluğa Montmartre Sokağı'nın köşesinde durdukları anda, öfkeli insanlarla çevrili bir tür kadın alayının yanından geçtiler. Bu kadınların göğüslerinde beyaz haç vardı. Bu garip manzara, ancak kâbuslarda karşılaşabilecek bir hale büründü, tek farkla ki şu anda yaşananlar korkunç derecede gerçekti; bu kadınlar sırtlarında, eskicilerin taşıdığına benzer bir torba taşıyorlardı. Ve bu torbaların her birinde katledilmiş bir ya da iki küçük çocuk vardı!.. Kadınların Seine'e taşıdıkları bu cesetler Huguenotların küçük çocuklarıydı!.. Bu varlıklarla aynı ırktan olmak kabul edilebilir değildi. Vicdanlı, merhametli insanların dizlerinin bağını çözebilecek bu görüntüye lağım farelerinin, kurtların, çakalların, kaplanların sevinçle ulumasına sebep oluyordu!

İliklerine kadar ürperen Pardaillanlar fal taşı gibi açılmış gözlerle bu cehennemî görüntüyü izlediler!.. Derken, tıpkı kâbuslarda olduğu gibi, başka bir görüntü belirdi... Demir zırhları boydan boya kanla kaplı üç yüz atlıdan oluşan alay sokağa ağır ağır girdi, şehri kuşatan çanların seslerini bile bastırarak kendisini alkışlayan insanları sağa sola iterek ilerlemeye başladı... Montfaucon'dan dönen Guise'in askerleriydi bunlar! Guise, canavar suratlı bu üç yüz vahşi sentorun arkasında Mareşal Tavannes ile birlikte ilerliyordu. Mareşal Tavannes'in arkasında bir araba vardı! Bu araba yakın zamanda ya-

pılmış bir arabaydı. Ve bu arabada neşeli el kol hareketleri yapan bir grup vardı! Anjou dükü, süslenmiş ve misk kokulu Maugiron, Quélus, Saint-Mégrin ve diğerleri vardı bu arabada; bir adamı deviren her arkebüz atışında, bir evi ateşe veren her meşale sallayışında bravo diye bağırıyorlardı!.. Guise, Tavannes, Anjou kalabalığı galeyana getirecek âdeta uluyarak bağırıyorlardı.

"Canavarın kanıyla sarhoş olun!" diye kükrüyordu Guise.

"Kanını akıtın! Kanını akıtın!" diye bağırıyordu Anjou.

"Mayısta olduğu gibi ağustosta da kan akıtmak iyidir!" diye kükrüyordu Tavannes.

"Öldürün! Öldürün! Öldürün!" diye kükrüyordu âdeta çanlar.

Sonra bu canavar suratlı süvari alayının arkasında, güçlü atların çektiği on iki veya on beş araba belirdi. Her biri kanlı cesetlerle doluydu! Arabaların tahta zeminlerinden, tekerleklerin arasından kan akıyordu ve bu koca arabaların arkasında uzun, kıpkırmızı ve iz oluşuyordu... İnsanların işledikleri büyük suçların yazılacağı utanç kitabında yüzyıllarca ilk sayfalarda yer alacak bu korkunç yük arabası, gözü dönmüş insan kalabalığı arasında Seine yönünde gözden kayboldu!..

Bu kalabalığa Pardaillanlar da kapıldı ve sürüklenmeye başladılar... Nereye sürüklendiklerini bilmiyorlardı! Acı içindeydiler. Şiddetli bir mide bulantısı geçiriyor gibiydiler...

Bir taraftan da etraflarını saran bu canilerin üzerlerine atlamamasına şaşırıyorlardı ki her ikisinin sağ kollarında beyaz bir kol bandı olduğunu gördüler...

Handaki kısa görüşmelerinde, onlar farkına bile varmadan bu kol bantlarını takan, Huguette idi!..

Şövalye, öfkeli bir hareketle kol bandını çözdü, o bir Huguenot değildi. Peki Katolik miydi? Aslında her iki dine de kayıtsızdı. Kol bandını yere atmak üzereydi ki yaşlı Pardaillan onu anında yakaladı ve bandı cebine koyarak şöyle dedi:

"Pilatus adına, en azından onu iyi Huguette'in bir hatırası olarak sakla!"

İçten içe, oğlunun kol bandını yeniden takmaya karar vermesini istiyordu çünkü onları koruyabilecek değerli bir zırh gibiydi; kendi-

sine gelince, gereksiz bulduğu bu tür gurur hareketlerine girişmedi, bandı kolundan çıkarmadı.

Şövalye omuzlarını silkti.

Beyaz kumaşı arka cebine sokmaya çalışan yaşlı adam buruşmuş bir kâğıt hissetti.

"Bu ne?" diye sordu.

"Ne?"

"Hiçbir şey... Bilmem... Hadi yürüyelim."

Yaşlı adam aslında çok da önemli değil diye düşündü; Coligny'nin konağının avlusundan ayrılırlarken, bu kâğıdı Bême'yi kapıya mıhlayan mızrağın ucunda görmüştü. Otomatik olarak kâğıdı alıp cebine koymuştu: eski alışkanlığı icabı, her şeyi bir bakışta görmeye, hızlı davranmaya ve ortada hiçbir şey bırakmamaya alışıktı...

Bu sebeple Montmorency konağına ulaşmak için geçmek zorunda oldukları Seine'e doğru onları sürükleyen insan kalabalığı içinde kalmaya devam ettiler. Ancak köprünün ağzında durmak zorunda kaldılar. Orada, sekiz ila on bin çılgın insandan oluşan korkunç kahkahalar atan kalabalık, iğrenç bir manzaraya tanık oldu: az önce bahsettiğimiz insanların her biri, çocukları Seine'e attı! Bu kadınlar nasıl bir ruha sahiplerdi? Bu zihinlerin içinde nasıl bir kin büyümüş olabilirdi ki?.. Sıra birbiri ardına boşaltılan yük arabalarına geldi... cesetler ürkütücü pozisyonlarda suya düşüyordu: bazılarının ayakları, diğerlerinin sırtları suda görünüyorlardı, sırtüstü düşen başka cesetler, cellatlarına bembeyaz gözleriyle bakıyor gibiydi; suya batıp çıkıyorlardı; Seine bu cesetleri ağır ağır taşıyordu ve nehirde kan öbekleri oluşmuştu... kalabalık alkışlıyordu, bağırıyordu, gülüyordu ve cesetler arasında henüz tam olarak ölmemiş ve merhamet dilenen bir yaralı olduğunda sevinçleri çılgınlığa dönüşmüştü, ellerindeki sopalarla onları da nehre ittiler.

Pardaillanlar bu korkunç manzaradan kaçmak istediler.

Beyinleri alev almış, yürekleri acıdan kıvranıyor gibiydi, köprüyü geçmek için ilerlemeye çalışıyorlardı.

Ama bu çılgınlık nöbetlerinden birinde kalabalık ayrıştı, gruplar oluştu; büyük ihtimalle Huguenotların olduğu başka bir noktaya yürümek içindi. Pardaillanlar yine karşı koyamadıkları girdaplara

kapıldılar ve nereye gittiklerini bilmeden sürüklendiler; yaklaşık bir saat kadar gittiler, sonra geri döndüler, bazı sokaklardan geçtiler...

Derken kendilerini bir ara sokağa atabildiler ve bu korkunç kalabalıktan kurtulabildiler... Nefes nefese, bitkin bir şekilde koştular ve aniden kendilerini oldukça alçak duvarlarla çevrili bir çitin yakınında buldular; Paris'in bu köşesi onlara huzurlu ve sakin bir vaha gibi görünüyordu...

KIRK ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
VAHA

Neredeydiler? Bilmiyorlardı... Saat kaçtı? Bilmiyorlardı... Nefes aldılar, kıpkırmızı yüzlerinden akan teri sildiler ve birkaç saniyeliğine, etraflarında daha fazla kırmızı görmemek onlara tarif edilemez bir mutluluk hissi verdi. Ne kan ne sokaklara saçılan cesetler ne dumanların arasından süzülen iblisler ne ellerde meşale ne de hançer vardı. Uzaktan gelen kargaşa seslerine rağmen dingin bir okyanusun sesi gibi huzur ve sakinlik vardı. Çimenlerin arasında koşan ve güneşte şarkı söyleyen çekirgelerin ve cırcır böceklerini zevkle dinlediler...

Solda on adım ötede bir kapı vardı. Kapının yanında alçak bir yapı, bir tür kulübe duruyordu.

Zihinleri dinlenmiş ve tazelenmiş olarak etrafa baktılar ve kapının üzerinde bir haç olduğunu gördüler. Duvarın üzerinden baktıklarında, haçlarla dolu muhafazayı fark ettiler. Ve anladılar.

Burası bir mezarlıktı. Kulübe mezarcının eviydi.

Pardaillanlar kendilerini Masumlar Mezarlığı'nda bulmuştu.

Öğle vaktini biraz geçmiş olabilirdi.

Bir yanılsama mıydı?.. Kargaşa biraz dinmiş, bazı çanlar susmuş gibi geldi onlara.

Belki de katliama ara vermişlerdi...

Bu yüzden, Montmorency konağına ulaşmak için Seine'i hangi yoldan geçeceklerini saptamak için kafa kafaya verdiler.

Sonunda şövalye, Saint-Paul'ün arkasında bulunan, Barrés kapısına ulaşmak için bir plan yaptı. Orada bir tekneye binecekler ve mareşalin konağına çok da uzakta olmayan bir yerde ineceklerdi.

Bu plan yaşlı Pardaillan'ın da aklına yattı.

Tam yola çıkacaklarken küçük bir çocuk yanlarına geldi.

Çocuk ağır ağır yürüyordu, iri bir bohçanın ağırlığından eğilmişti.

"Ben o çocuğu nerede görmüştüm?" diye mırıldandı şövalye.

Ve yaşlı adam çocuğa yaklaşarak, "Nereye gidiyorsun küçük?.." diye sordu.

Çocuk bohçayı dikkatlice yere koydu, mezarlığı işaret etti ve "Oraya gidiyorum... Ah! Sizi iyi tanıyorum... bir gün manastırın yakınında çalışırken benimle konuşan sizdiniz... ve bana akdikenlerimin muhteşem olduğunu söylemiştiniz; evet, böyle demiştiniz, unutmadım... onları görmek ister misiniz?" dedi.

Çevik bir şekilde bohçayı açtı ve saf bir gururla işini gösterdi: hepsi gonca ve beyaz çiçeklerle süslenmiş akdikenlerini.

"Çok güzel," dedi şövalye içtenlikle.

"Değil mi?.. Annem için..."

"Ah! Evet, hatırlıyorum," dedi şövalye heyecanla. "Adın ne?.."

"Jacques Clément. Size söylemiştim. Kuvvetli bir hafızam vardır. İyi bir arkadaşım bana hep derdi ki... Mezarlığın kapısını açar mısınız?"

Şövalye kulübenin kapısını çaldı. Mezarcı ortaya çıktı, uzaklardan gelen gürültü sesleriyle bir an titredi. Ancak ne olduğu kendisine açıklandığında içi rahatlamış göründü, çocuğu dikkatle inceledi, bir şey hatırlamış gibi alnına vurdu ve "Adın Jacques Clément değil mi?" diye sordu.

"Evet."

"Pekâlâ, gel! Sana annenin mezarını göstereceğim..."

İki Pardaillan donakalmıştı. Ama çocuk şaşırmışa benzemiyordu. Bohçasını aldı.

"Uzak bir yerden mi geliyorsun?" diye sordu şövalye.

"Manastırdan... hatırlamıyor musunuz? Ah! Gelirken çok zorlandım! Sokaklar insanlarla dolu! Büyük bir festival olmalı... ama neden insanları ve çocukları öldürüyorlar? Bam! Arkebüz atışlarını duydum! Korkmuştum ama yine de geçtim... Bilirsiniz, küçükseniz size pek dikkat etmezler... İşte buradayım, çok mutluyum, hadi gidelim..."

Sakince, hatta ciddi bir şekilde konuşmuştu. Sonra mezarcıyı

takip etti. Şövalye, istemsizce yatıştıramadığı bir duyguya kapıldı, onları takip etti ve mezarlığa girdi.

Grup mezarların arasında gözden kaybolurken, Jacques Clément'in geldiği yoldan iki keşiş geldi ve ön kapının yanında durdu.

"Kardeşim," dedi biri, "biraz soluklanalım ve adamlarımıza bize katılmaları için zaman tanıyalım."

"Çocuğun mucizesine hazırlanma zamanı," diyordu biri... "Ne cinayetler işlendi! Ne kanlar döküldü, Kardeş Thibaut! Gerçekten şarap dağıtmanın daha iyi olmayacağını mı düşünüyorsun?"

"Kardeş Lubin, bu akan kan Tanrı'nın hoşuna gidiyor, bir düşün!"

"Evet, inkâr etmiyorum. Ama itirafetmeliyim ki başıboş bir kurşuna hedef olmaktansa Devinière'de olmayı tercih ederim..."

"Kurşunlar gideceği yoldan sapmaz! Tanrı kendisi için atılan kurşunları bilir."

Biri ciddi, diğeri yas tutan keşişler böyle sohbet ederken, iki Pardaillan, mezarcı ve küçük Jacques Clément'ten oluşan grup, toprağın yeni atıldığı belli olan bir mezarın yanında durdu.

"Burada!" dedi mezarcı.

Bir an için çocuk şaşkın görünüyordu.

"Annem... yaşadığında nasıl biriydi?" diye fısıldadı.

"Zavallı ufaklık," dedi şövalye, "onu tanımıyor muydun?"

"Hayır... ama o mutlu olacak. Mezarı en güzellerinden biri olacak..."

Sonra, bu işi daha önce yaptığını belli eden bir beceriyle, bohçasından aldığı mezarın üzerine akdikenleri dikmeye başladı...

Ve sonunda, sanki bir mucize eseri ağustos ortasında çiçek açmaya başlamış gibi mezarın üstü bir çiçek bahçesine dönüştü. Şövalye, çocuğun gelip gidişini izledi. Bir gözyaşı yanaklarından aşağı yuvarlandı ve yere düştü... küçük Jacques Clément'in annesinin mezarına... Alice de Lux ve Panigarola'nın mezarına!..

Gözlerini kaldıran çocuk, şövalyenin gözyaşlarını gördü ve oldukça etkilendi.

Yaklaştı ve şövalyenin elini tutarak ciddi bir şekilde, "Annem

için ağladınız, bunu asla unutmayacağım... Bana adınızı söyler misiniz?" dedi.

"Benim adım Şövalye Pardaillan..."

"Şövalye Pardaillan... güzel!" dedi çocuk ve önce alnını sonra da kalbini göstererek, "İsminiz buraya... ve yüzünüz de şuraya kazındı!" diye devam etti.

"Küçüğüm," dedi şövalye, "sana eşlik etmemi ister misin?"

"Hayır, hayır... Korkmuyorum... burada biraz daha kalmak istiyorum... Anneme söyleyecek çok şeyim var... Beni yalnız bırakırsanız sevinirim..."

"Görüşürüz, çocuğum..."

"Görüşürüz, Şövalye Pardaillan," dedi ciddiyetle Jacques Clément.

Yaşlı adam şövalyeyi kolundan tuttu ve birlikte yürümeye başladılar. Birkaç dakika sonra, küçük Jacques Clément'i annesiyle sohbet etmek için yalnız bıraktıkları Masumlar Mezarlığı'ndan uzaklaştılar...

Ancak iki rahip, mezarlık kapısından çok uzak olmayan bir yerde bekliyorlardı. Yarım saat sonra küçük Jacques Clément'in yeniden ortaya çıktığını gördüler. Thibaut, sızlanan Lubin'e çabucak talimatlarını verdi:

"Yani savaşta öldürülme riskini hâlâ almak zorundayım!"

"Tanrı kendisi için atılan kurşunları gerçekten tanıyor mu göreceğiz!" dedi Thibaut. "Yaradan bizi korumak için orada olacak."

"Ah! evet, bu doğru... Yaradan," dedi Lubin inandırıcı olmayan bir şekilde. "Yaradan'ı pek düşünmüyordum."

"Çabuk olun, güçlü olun Lubin Kardeş... Manastıra geri dönüyorum, çocuğa eşlik etmelisiniz..."

Lubin derin bir iç çekti ve yanaklarındaki yağlar titredi.

Thibaut, Jacques Clément'in elinden tutmuştu. Yürüyerek uzaklaştı.

"Bundan başka, işte takviye... *fratres ad succurrendum*![5] Hadi, Kardeş Lubin, şimdi tam zamanı!"

5. (Lat.) Kurtarmaya gelen kardeşler. (ed. n.)

Yaklaşık elli uğursuz görünümlü kişi mezarlığa yaklaştı. Yanlarından geçen Thibaut onlara bir işaret yaptı; sonra çocuğu sürükleyerek hızla ortadan kayboldu.

"Sorun değil," diye homurdandı Lubin, "mesele Devinière'de şişeleri kafaya dikmek olsaydı, Thibaut Kardeş, beni güvenli yere götürecekken Yaradan'a emanet etmekte bu kadar acele etmezdi. Hadi! Bu yüzden kutsallığın kokusunda öleceğim..."

Arkasından koşan ve onu takip eden çeteyi fark etmemiş gibi mezarlığa girdi.

Kardeş Lubin doğruca Alice de Lux'ün mezarına yürüdü.

"Bu ne böyle?" diye en güzel sesiyle bağırdı. "Yeni çiçeklenen akdikenler!.."

Ve dizlerinin üzerine çökerek kollarını göğe kaldırdı, "Mucize! Mucize! Efendimize şükürler olsun!"

"Mucize! Mucize!" diye bağırdı rahipler, muhtemelen oynanan komediden habersizdiler.

"İnanılmaz!"

"Kesinlikle!"

"Bu, kendi iradesini ortaya koyan Tanrı'dır."

"Kâfirlere ölüm!"

Bu haykırışlar birkaç saniye boyunca devam etti. Sonra Kardeş Lubin, etrafındaki insanlara koro halinde *Te Deum*'u okuttu. Diğerleri, çığlıkları işiterek mezarlığa girdi. Hızla yayılan mucize söylentisi mahallelere yayıldı; insanlar koşarak geldiler, mezarlar arasında sığıştılar; çeyrek saatin sonunda muazzam bir kalabalık mezarlığı doldurdu ve herkes ağustosun ortasında muhteşem bir akdikenin açmış olduğunu fark etti!.. Sonra gürültüler yükseldi; dinmiş gibi görünen çanlar daha da öfkeyle kükremeye başladı...

Kardeş Lubin, tek bir dal bırakmamaya özen gösterdiği akdikeni kopardı.

Sonra bir düzine güçlü adam onu yakaladı ve omuzlarına oturttular; bu grup, Thibaut'nun *fratres ad succurendum* olarak adlandırdığı uğursuz görünüşlü insanlardan oluşuyordu.

Ve alay organize edildi. Rahipler ortaya çıktı. Çok sayıda keşiş akın etti.

Gururlu ve şişman Lubin, kollarında küçük Jacques Clément'in çalısını taşıyarak Paris'e yürüdü; o geçerken katliam şevki güçlendi, bu vahşetin daha da büyüyeceği anlaşılıyordu, ölüm çığlıkları dört bir yanı sardı, çanlar daha da korkunç kükredi.

Akdiken mucizesi işte böyle gerçekleşti...

KIRK DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

"...O YAĞMACI KÖPEKLER BİRBİRİNE GİRMİŞLERDİ..."

Onlar nasıl olduğunu anlayamadan bir insan fırtınası onları Louvre'a doğru sürükledi. Pek çok korkunç görüntü arasında dikkat çekenlerden biri bir cesetle dans eden bir katildi. Buna benzer görüntülerden dehşet içinde kaçıyorlardı, koşan ve kaçışan birçok insan tarafından geriye götürülüyorlardı. Aniden iki Pardaillan, kendilerini ahşap köprünün girişinde buldular, nihayetinde nehrin kıyısına varabildiler.

İki Pardaillan, rıhtım kenarına bağlı birçok tekneden birini ele geçirerek Seine'den aşağı inmek için Barrés kapısına ulaşma planlarını gerçekleştirmeye çalışmıştı.

Mezarlıktaki bu duraklama, zavallı küçük yetimin böyle bir günde tek başına mezarı ziyarete gelmesinden önce hissettikleri bu duygu, onları dinlendirmiş ve tazelemişti.

Böylece yola çıktılar.

Seine Nehri'ni böylece geçtiler.

Ardından Montmorency'nin konağına giden arka sokaklardan birine daldılar. İçgüdüleri onlara rehberlik ediyordu. Katliamın dehşeti, yangınlar, silahların gürültüsü, insanların çığlıkları onları tamamen sersemletmişti.

Suyun diğer tarafında, cesetlerin birbirine çarparak, iterek, uzaklaşıp yakınlaşarak acayip bir oyun oynuyormuş gibi göründüğü Seine'in ötesinde Paris siyah ve kızıl bir sisin ortasındaymış gibi görünüyordu.

Montmorency konağına gitmek üzere harekete geçtiler.

Neredeydiler?

Bilmiyorlardı.

Saat kaçtı?

Bilmiyorlardı.

İçgüdülerinin rehberliğinde ilerliyorlardı.

Bir ara bir meydandan geçerlerken yaşlı Pardaillan oğlunun kolunu tutarak onu durdurdu, ona korkunç bir şey göstermiş olmalıydı ki şövalye şok oldu.

"Bak.," dedi, "şu giden Orthés d'Aspremont... Herhalde Damville de buralardadır."

Şövalye, "Lanet olsun," dedi.

Damville'in sağ kolu olan Orthés orada geziniyordu.

Tam bu sırada yakın evlerden birinden bir Huguenot kadını parça parça olmuş elbiseleriyle fırlayarak yürekleri paralayan bir sesle, "Merhamet!" diye bağıra bağıra kaçıyordu.

Peşinden bir düzine katil koşuyordu.

Henüz genç ve güzel olan biçare kadın, Orthès'i görünce önünde diz çöküp yalvarmaya başladı.

"Merhamet! Beni öldürmeyin! Bana acıyın!"

Orthès'in dudaklarında korkunç bir gülümseme belirdi. Kırbacını kaldırarak kadına yapıştırdı.

Sonra kamçıyı havada şaklata şaklata, "Saldır Pluton, saldır Proserpine! Saldır, saldır!" diye bağırdı.

Aynı anda, iki müthiş ve ağızları kan içindeki köpek, korkunç bir çığlık koparan kadının üstüne atıldılar. Zavallı kadın yere yığıldı.

Pluton, zavallının gırtlağını parçaladı. Proserpine de bir memesini kopardı... Pardaillanlar gördükleri bu korkunç ve acıklı manzaradan tüyleri ürpererek, mıhlanmış gibi kalakaldılar. Vahşi köpeklerin katliam yaparken çıkardıkları seslerden başka bir şey duymuyor, bu manzaradan başka bir şey görmüyorlardı. Şövalye, bir ölününki kadar solgun olan yüzünde beliren korkunç ifadeyle, Orthès'in üstüne yürüdü.

Adam iki Pardaillan'ı görünce kendilerini ele geçirdiğini düşünerek sevinçle haykırmıştı... Eliyle işaret edecekmiş gibi bir hareket yapmaya yeltendiyse de bu hareketi sona erdiremedi. Şövalye, vikontun kırbacı tutan elini bileğinden yakalamıştı. Orthés

dehşetle inledi.

Orthès'in elinden kırbacı aldıktan sonra bileğini bırakmadı. Fakat kırbaç havaya kalktı ve ıslık çalarak Orthès'in suratına indi.

Adamın yüzünde kıpkızıl bir çizgi belirdi...

Kırbaç, ikinci bir defa kalktı ve indi. Sonra bir daha, bir daha şakladı. Orthès'in yüzü, artık kıpkızıl bir yara haline gelmişti.

Fakat adam, can havliyle kendisini Pardaillan'dan kurtardıktan sonra kan çanağına dönmüş gözleriyle, köpeklerine, "Saldır, saldır Proserpine! Pluton!" diye bağırdı.

Bu arada, Orthès'in peşindeki adamlar da köpekleri kışkırtıyorlardı: "Saldır, Saldır!"

Lakin iki Pardaillan'ın yüzleri o kadar korkunçtu ki iki azgın köpek, bir an tereddütte kalakaldılar.

Köpekler, kadının kanlı bedeninden arta kalanları bırakıp doğruldular, Pardaillan'a gözlerini diktiler.

Orthés, hiddetinden kuduracak hale gelmişti ve hâlâ bağırıyor, küfrediyordu. Fakat birdenbire yere yıkıldı. Bu sefer başka bir köpek de ona saldırmıştı... Bu Pipeau idi. Proserpine'in âşığı, Pardaillan'ın köpeği Pipeau. Hayvan sivri dişlerini bir hamlede Orthès'in gırtlağına geçirivermişti. Vikont, ölü kadının bedeninden arta kalan parçaların yanına düştü.

İki Pardaillan bu ölümün farkına varamadılar çünkü aynı anda, Orthès'in iki köpeği de Pardaillanlara saldırmıştı. Lakin yaşlı askerin hançeri, Pluton'un karnını çabucak deşerek bağırsaklarını yere döktü. Şövalyeye gelince, üstüne atılan Proserpine'in gırtlağını yakalamış, sıkmaya başlamıştı. İri köpek, debelendi, kendisini kurtarmaya çabaladı. Sonra, nefessizlikten hırıldadı ve nihayet ölüsü, Pluton'un ölüsünün yanına seriliverdi.

Bütün bunlar iki Pardaillan'ın, köpeklerinin kadına saldırışlarını gördükleri andan sonraki bir iki dakika içinde olup bitmişti. İkisi de çevrelerine alev saçan gözlerle baktılar. Pipeau, ayaklarının dibinde sevinç içinde hoplayıp zıplıyordu. Fakat onlar bunu göremediler ve bütün dikkatlerini, Orthès'in etraflarında uluyup, bağrışıp duran arkadaşlarına çevirdiler.

Şövalye, "Gidelim," dedi.

Yerden, Orthès'in kırbacını aldı.

Etraftakiler, iki Pardaillan'a gittikçe yaklaşıyorlardı. Birden şövalyenin sesi gürledi.

"Geri basın, köpekler!"

Kırbaç sağa, sola, her yana kalkıp iniyor, ellerde, yüzlerde kanlı çizgiler bırakıyordu.

"Geri basın, diyorum, köpek sürüsü! Geri basın!"

Kırbacın hışımla inip kalkışı karşısında, Pardaillanların etrafını çeviren kuduz sürüsü açılıyor, yol veriyordu.

Pardaillanların önünde, tenha bir sokak vardı. Baba oğul o sokağa daldılar.

KIRK BEŞİNCİ BÖLÜM
İKİ DÜNYA ARASINDA

Şövalye, onu nereye götüreceğini bilmeden ara sokağa girdi.

Rastgele bir maceraya!...

Yanındaki yaşlı Pardaillan'ın elleri, her birinde tuttuğu silahlarla aslan pençesini andırıyordu.

Yanlarındaki Pipeau, öfkeden deliye dönmüş, hırlıyor, zıplıyordu...

Kalabalığın karşısına çıktılar.

Fakat onlar sokağa girer girmez, düşmanları da sokağın ağzına yığılmış, orayı sımsıkı kapatıp tutmuştu.

Arkalarına bakınca, sokağın öte ucunda da bir kalabalık gördüler. Şimdi, düşmanları karşısında adım adım geriliyor, lakin her adımda öteki kalabalığa biraz daha yaklaşıyorlardı.

Pardaillanlar arkaları dönük bir şekilde ilerlerken yirmi adım ötelerinde sağır edici bir ses duyuldu ve onu bazı evlerin patlaması takip etti. Yaşlı adam patlama sesinin geldiği yöne doğru hızlıca bir bakış attı, yan sokağın çok daha geniş bir sokağa çıktığını gördü. Burada da kalabalık bir grup bir kale kuşatmasına benzer şekilde patlamanın etkisiyle uçan bir şeyi çevrelemişlerdi.

Arkadaki kalabalık, kuşatılmış bir yerin etrafında çırpınır görünüyordu. Barutla yıkılan yer de herhalde, kuşatılan evin bir kısmı veya duvarı olmalıydı.

Önlerinde adım adım yaklaştıkları öfkeli bir kalabalık vardı ve arkalarında da itilecekleri bir grup daha vardı.

Ansızın bir çatışma patlak verdi. İki grup birleşti ve Pardaillanlar bir anda kendilerini kaleye saldıran insanların arasında buldular. Sokak toz, duman, gürültü ve arkebüz atışlarıyla dolmuştu. Pardaillanları bir yandan diğerine sürükleyen atlılar ve yayalar arasında

korkudan dolayı büyük bir girdap oluşmuştu.

Birden, karşılarında yarısı çökmüş, tırabzanları kırık, basamakları dökük bir merdiven belirdi. Bu merdivenin yıkılmamış olması bile mucizeydi. İnsan kafalarına ve omuzlarına basarak bu merdivene tırmandılar. Nerede bulunduklarını ve nereye gittiklerini bilmiyorlardı ama bu yıkılmaya yüz tutmuş merdiven, şu anda son kurtuluş yollarıydı. Hem de öyle tehlikeli bir kurtuluş yoluydu ki düşmanları peşlerinden gelmeye cesaret edemediler.

Yaşlı Pardaillan ile şövalye, çevik adımlarla merdivenin son basamağına tırmanınca, önlerinde boşluktan başka bir şey göremediler. Bir tarafta gayet yüksek bir duvar vardı. Henüz yıkılmamış olan bu yüksek duvarın üstüne bir sıçrayışta atladılar. Henüz oraya ayak basmışlardı ki arkalarında, kulakları sağır eden bir gürültü ve bir toz bulutu arasında merdiven çöküverdi.

Orada sağlam durmaya çalışıyorlardı. Yoğun duman bulutları tarafından gökyüzünden ve ölüm çığlıkları duydukları yeryüzünden tecrit edilmişlerdi.

Pardaillanlar hemen duvardan aşağıya baktılar, aşağıdaki kargaşada neler olduğunu görmeye ve duymaya çalıştılar ancak kırmızı duman bulutu onları zorluyordu. Ürpertiyle titrediler, avluda gördükleri de neydi?

Avlu moloz ve ceset yığınlarından mürekkep bir haldeydi. Molozların arasında, bazı silahlı adamlar kapıdan içeri girmeye çalışıyorlardı. Sarayın girişindeki merdivenlerde üç kılıçlı adam kendilerini müdafaa etmeye uğraşıyorlardı. Saldırganların başında diğerlerinden daha öfkeli, daha ateşli biri vardı. Bu uzun boylu adam gözlerinden okunan bir öfkeyle göğe bakıyordu.

İki Pardaillan, savunucuları da saldıranları da tanımakta güçlük çekmedi.

Henri de Damville, adamlarıyla beraber saldırıyor, François de Montmorency de başarısızlıkla sonuçlanacağı belli olan, ümitsiz bir savunmada bulunuyordu.

Demek oluyordu ki iki kardeş nihayet karşı karşıya gelmişlerdi ve Margency'de başlayan müthiş facia artık sonuna yaklaşmıştı.

Yaşlı Pardaillan, "Lanet olsun!" diye bağırdı.

Şövalye Pardaillan da babasının arkasında, saçı başı darmadağınık ve yüzü sapsarı olduğu halde yüksek duvarın tepesinden bu mücadeleye katılamamanın üzüntüsüyle, "Kahretsin!" diye haykırdı.

Ve yaşlı Pardaillan, Loïse'in, babasının arkasında perişan halde olduğunu görünce kaçırılma olayını hatırladı, ürperdi, kıpkırmızı oldu ve kendisine çok kızdı.

Garip bir sesle "Kahretsin!" dedi tekrar.

KIRK ALTINCI BÖLÜM
THÉROUANNE'DE OLDUĞU GİBİ

Mareşal Damville, Saint-Germain-l'Auxerrois Kilisesi'nin çanları çalmaya başlar başlamaz yola koyulmuştu. Ordusu da peşinde acelesiz adımlarla yürüyordu. Ordusu diyoruz, çünkü mareşal, Montmorency konağında şiddetli bir direnişle karşılaşacağından emindi. Bu yüzdendir ki bir kaleye saldıracakmışçasına hazırlanmıştı.

Evvela yanına konağındaki asilzadeleri almıştı. Bunlar yirmi beş kişiydi. Ayrıca emrinde üç yüz süvari, bunların arkasında barut fıçılarıyla dolu üç araba ve en arkada da iki yüz arkebüzcü piyade eri vardı.

Bu ordu gecenin karanlığı içinde sessizce Fossés-Montmartre Sokağı'ndaki konağın önünde toplanmıştı.

Askerler yola koyulur koyulmaz, mareşal ordusunun komutasını yanındaki asilzadelerden birine bıraktı ve yanına otuz süvari alarak uzaklaştı.

Damville'in yüzü asıktı. Yanında katilleri bulunurken öfke dolu mutluluğunu göstermiyordu. Hiç bağırmadı, arbeküzlere dikkat etmedi, meşaleler oradan oraya giderken aldırmadığı gibi Katolik katillerin ulumaları da umurunda değildi. Kurbanların iniltisi yahut çanların çalması, kısacası tüm o katliamın yarattığı cehennemî görüntü onu ilgilendirmiyordu.

İlerlediği esnada atı, yoluna çıkan her şeyi deviriyordu. Ceset yahut başka bir şey olsa dahi üzerlerine basıp dümdüz bir yoldaymış gibi yürüyordu.

Sinirliydi, bir şeyler hayal ediyordu, belki de bu dehşet sahneleri arasından yükselen bir kadının resmini görüyordu.

Böylece bu küçük ordu Montmorency konağına vardı.

Kapının önüne gelince atından indi.

Sarayın kapısına yaklaştı ve "François de Montmorency! Bu eldiveni bana sen mi atmıştın?" diye bağırdı. Aynı anda kapıya çivilenen eldiveni işaret ediyordu.

Civardaki sokaklarda gürültü gittikçe büyüyor fakat konaktan hiçbir ses gelmiyordu. Otuz atlı etraftaki sesleri umursamadan bir heykel gibi dikiliyorlardı, liderlerinin emrini bekliyorlardı. Feri gitmiş gözlerini liderlerine dikerek duruyorlardı.

Damville, bu sessizliğe fena halde kızarak, "Demek şimdi karşıma çıkmıyorsun, öyle mi, alçak? Eldivenini kaldırdığım halde neden burada değilsin!" diye söylendi. "Sen bir korkaksın! Onurunu korumak için buraya gelmediğine göre, ben gelip seni bulacağım!"

Ve bu sözleri söyledikten sonra tekrar atına atlayarak Seine Nehri üstündeki köprüyü geçmekte olan ordusuna ulaştı.

*

Gördüğümüz gibi Mareşal Montmorency, Guise'ten şüphelendiği için sarayı terk etmişti, yaşlı kraliçe de kendisinden nefret ediyordu. Neler olduğunu bilmiyordu ama bilse bile, birinin, bir Montmorency'ye saldırılabileceğine asla ihtimal vermezdi.

Çünkü kendisi, sadece ailenin en büyük evladı ve taşıdığı ismin verdiği şeref ve imtiyazın doğrudan doğruya vârisi ve Fransız asilzadelerinin en seçkinlerinden biri değildi. Aynı zamanda kiliseye ve Fransa tahtında oturan Valois hanedanına da büyük hizmetler etmişti. Ayrıca sadık bir Katolik'ti ve babasının emriyle din uğruna savaşmıştı.

Ne var ki vicdanının sesini dinleyen bir adamdı. Din uğruna cinayetten hoşlanmazdı. Gerçi, Huguenotları korur bir tavır takınmıştı ama krala olan sadakatinden şüphe edilemezdi. Navarre Kralı Henri karşısında nasıl bir tavır takındığını da biliyoruz.

Ayrıca krallıkta tüm ılımlı tebaanın, Huguenotlara özgürlük vermek isteyenlerin doğal lideri olarak görülüyordu. Fakat Fransa kralına karşı girişilen hiçbir eylemin içinde bulunmamıştı. Ne çare ki kendisi, din konusunda ılımlı sayılıyor ve dolayısıyla da şüpheli addediliyordu. Bu bakımdan kendisine güvenilmediğini biliyordu.

Montmorency kendinden şüphelenildiğini biliyordu fakat katillerin hedefi olacağını hiç düşünmemişti.

Mareşal, gerçi Paris kapılarının kapatılmış olmasından da kuşkulanmıştı ama bu tedbirin kime karşı olduğu hakkında bir karar verememişti.

Bununla birlikte ihtiyatı elden bırakmayarak konağını kuşatmaya dayanabilecek bir hale getirmeyi de ihmal etmedi.

Konağında bir kısmı Protestan, bir kısmı Katolik ve fakat hepsi de tahtın sadık hizmetkârı olarak on iki kadar asilzade yaşıyordu. Mareşal, ayrıca beraberindeki silahlıların sayısını da kırka çıkarmasının yanında sayıları yirmiyi aşan uşaklarını da silahlandırdı. Toplamda neredeyse seksen savaşçı olmuştu. Barut, mermi, tüfek, tabanca derken cephane ve yiyecek bakımından, en aşağı bir ay yetecek bir stok hazırladı ve beklemeye başladı. Aradan birkaç gün geçince mareşal, bu tedbirleri biraz aşırı bularak gülümsediyse de iki Pardaillan'ın haber bırakmadan ortadan kayboluşları üzerine endişeleri tazelendi.

O günden sonra her gece konağın kapıları son derece dikkatli bir şekilde kapatıldı ve muhafızlar sürekli olarak nöbet tuttu.

Bu günler boyunca Loïse, annesinin yanından hiç ayrılmadı. Şövalyenin tuhaf bir biçimde ortadan kaybolması onu için için üzüyordu. Yüzünde herhangi bir ifade olmadığı içinse bunu tahmin edebilmek imkânsızdı. Jeanne de Piennes'in sessiz ve tatlı çılgınlığı da hiçbir değişiklik göstermedi. Biçare kadın kendisini hep Margency'de sanıyordu. Fakat mareşal kendisini ziyarete geldiği zamanlar ona hayretle bakıyor ve kendisini tanımıyordu.

Zaman zaman nakış işlerinden gözleri doluyordu ve kendi kendine, "*Acaba nerede? Ne zaman gelecek?*" diye sık sık soruyordu.

Jeanne de Piennes gülümsüyor, Loïse ise zavallı çıldırmış kadının yanında kayıp şövalyeyi düşünerek gözyaşı döküyordu.

*

Cumartesi gecesi, muhafız birliklerinden iki asker dışında, konaktaki herkes yattı. Gece, başlangıçta derin bir sessizlik içindeydi. Jeanne de Piennes ve Loïse aynı odada istirahat ediyorlardı.

Saat on civarı mareşal de her zamanki gibi odasına çekilmişti.

Fakat Paris'in çanları alabildiğine çalmaya başladığı zaman uyanan Mareşal Montmorency sırtına hemen köseleden zırhını geçirdi,

silahlarını kuşandı ve bir pencere açtı. Gökyüzündeki bazı yıldızlar, zayıf da olsa hâlâ parlıyordu. Bazı tuhaf söylentiler şehirden saraya doğru yolculuk ediyordu. Ayrıca patlamalar, çanlar, çığlıklar ve inlemeler duyulmaya başlamıştı. Paris'in gittikçe büyüyen uğultusunu dinledi. Sonra endişe içinde yüzünü buruşturdu.

Birkaç dakika sonra söylentiler mareşalin kulağına çalındı. Yüzünü endişe bürüdü ve hemen kızıyla karısının dairesine koştu.

Loïse ilk çandan sonra hemen giyinmiş, ardından annesinin giyinmesine de yardım ediyordu.

Loïse'e, "Korkuyor musun, kızım?" diye sordu mareşal.

Genç kız, "Hayır," dedi. "Yalnız ne oluyor, bu çanlar niye çalıyor? Ayrıca bazı haykırışlar da duyuyorum."

"Onu ben de öğrenmek istiyorum. Şimdi baktıracağım. Sen yol elbiselerini giyin de her ihtimale karşı hazırlan, kızım..."

Sonra karısıyla kızını öperek odadan çıktı ve alta kattaki büyük salonu geçtikten sonra saatin üç buçuk olduğunu duydu. Avluya ulaştığında asilzadelerini silahlı bir şekilde buldu. Dışarıdan gelen kargaşa sesleri giderek yükseliyordu. Tüm askerler görev yerlerindeydi.

İhtiyar Dük de la Trémoille'in iyi yetişmesi için Montmorency'nin yanına yerleştirdiği oğlu genç Trémoille, "Monsenyör, herhalde Guise taraftarları Louvre Sarayı'na saldırıyorlar... Kralın yardımına koşmalıyız. Dinleyin! Dinleyin! Louvre'da savaş veriyorlar!" dedi.

Mareşal başını salladı. İçinde sebebi belirsiz bir endişe vardı. Guise'in krala karşı başlattığı bir hareketi daha hızlı ve daha sessiz yöneteceğini düşünüyordu. Fakat öyleyse bu neydi? Adamlarına döndü.

Trémoille devam etti, "Ve siz, Saint-Martin, Seine'e gidecek misiniz?"

İki asilzade, sokağa fırladılar. Döndüklerinde saat neredeyse dört olmuştu. Korkunç şeyler gördükleri belliydi çünkü âdeta ölü gibiydiler. Kuşkusuz kendilerini savunmayı gerektiren bir durumla karşılaştıkları da belliydi, giysilerinde bıçak kesikleri görülebiliyordu.

Saint-Martin, "Monsenyör," diye bağırdı. "Adam öldürüyorlar! Huguenotları katlediyorlar!"

Ve bayılarak yere yığıldı.

Zavallı genç asilzade, iki yara almıştı ve kan kaybediyordu.

Trémoille kükredi, "Mareşal," dedi, bir Huguenot'yu, "kardeşlerimizi öldürüyorlar! Louvre'da, evlerinde, sokaklarda! Cinsiyet veya yaş fark etmeksizin, kadınlar ve çocuklar katiller tarafından öldürülüyor. Yardım edin Monsenyör!"

Mareşal, sapsarı kesilmişti. "Şimdi Louvre'a gidip hemen bu cinayetin önüne geçelim," diye bağırdı.

Thérouanne'e giderken emir verdi, kuvvetli ve sert bir ses tonuyla, "Atlarınıza beyler! Atımı getirin!"

Avluda adamlar ve atlar arasında kargaşa vardı.

"Beyler," dedi mareşal, "İmkânsızı deneyeceğiz, Louvre'a gideceğiz ve kralın katliamı durdurmasını emretmesi için, onunla konuşabilmek için her yolu deneyeceğiz. Eğer ki reddederse... savaşacağız."

"Savaş!" diye bağırdı asilzadeler.

"Kapıyı açın!" diye emir verdi mareşal.

Kapı bekçisi itaat etti ve kapıya doğru koştu fakat o anda sokağı olağanüstü bir kargaşa sardı. Atlıların toynak sesleri sokak taşları üzerinde çınladı, silah sesleri, küfürler, kişnemeler birbirine karıştı.

Nihayetinde hepsi konağın önünde durdu ve korkunç bir ses "Hücum!" diye bağırdı.

Trémoille saçlarını yolarak, "Geç kaldık!" dedi.

Dışarıda, "Hücum!" diye bağıran sesi tanıyan Mareşal Montmorency de "Kardeşim geldi," dedi. "Nihayet seninle Margency ormanında olduğu gibi tekrar yüz yüze karşılaşacağım, Henri!.."

Ve bağırışları bastıran korkunç bir sesle, "Henri! Henri! Lanet olsun sana!" diye haykırdı.

Kayda değer bir hamle kapıyı iyiden iyiye sarstı.

"Herkes atlardan insin!" diye emretti mareşal.

Emir hemen yayıldı ve atlar ahırlara götürüldü.

Mareşal Montmorency, birkaç saniye içinde adamlarını kapının iki tarafına yığdı. Tam karşıya da onar kişilik dört sıra arkebüzcü

yerleştirdi ve sonra da kapıların açılması emrini verdi. İlk sıra ateşe hazırdı, diğer üç sıra ise hazırlanıyordu. Kapının sol tarafına bir mızrakçı grubu ve sağınaysa bir başkası yığılmıştı. Montmorency, konağın girişinde ordu düzenini denetler haldeydi.

Bir başka korkunç saldırı kapıya inmişti.

"Acınası!" diye bağırıyordu Damville, "Düello teklifini kabul ettim! Neredesin? Seni eldivenimle tokatlayacağım!"

"Kapıyı açın!" diye haykırdı Montmorency.

Sağdan ve soldan asilzade grupları, devasa kapının meşe kilidini açmak için koştular, ardından kapı açık bırakıldı.

Bu oldukça cüretkâr bir hamleydi, aynı zamanda takdire şayan bir mantık da taşıyordu çünkü dışarıdan saldıranlar, sımsıkı kapalı bulacaklarını sandıkları kapıların açıldığını görünce önce şaşırdılar. Tedirgin oldular ve korktular. Bir kısmı geriledi. Kapı açıldığı sırada sokakta düzensiz bir geri çekilme vardı.

Fakat mareşal, kapılar açılır açılmaz ön taraftaki arkebüzcülere ateş emrini verdi. Ardından on arkebüzcü ateş etti ve dışarıdan müthiş feryatlar koptu. Bu sırada on adam yeniden doldurdu.

"Saldırın!" diye bağırdı Damville.

İkinci sıra da ateş etti. Yine gök gürültüsüne benzer bir ses duyuldu. Bağırışlar, haykırışlar eşliğinde yeni bir geri çekilme yaşandı.

Bunu üçüncü ve dördüncü sıraların ateşi takip etti.

Henri de Damville'in askerleri bozguna uğramış, iki Pardaillan'ın daldığı dar sokağa doğru kaçıyorlardı. Kapının önüne otuz ceset yığılmıştı. Halktan, isyancılardan ve şövalyelerden oluşan insan kalabalığı, büyük bir korku içinde bağırıp hareketleniyordu. Damville öfkeden deliye dönmüş bir halde, yumruğunu kaleye doğru sımsıkı doğrultarak atından indi.

Mareşal Montmorency, "Kapıları kapatın!" diye emir verdi sakince.

Bu sırada Damville de soğukkanlılıkla adamlarını yeniden toparlamış, konağın kapısına saldırmaya başlamıştı. Atlılarına yere inmelerini emretmiş, atları teknelerin olduğu Seine kıyısına göndermişti.

Halka, sağa ve sola çekilmelerini emretmiş, konağın önünde

asilzadelerinden oluşan bir meclis kurmuştu. Bunların hepsi bir saat sürmüştü.

Damville yeni saldırısı için hazırlıklarını tamamladığı vakit güneş çoktan yükselmişti.

Paris'te katliamın muazzam gürültüsü, kilisenin çanlarına karışıyordu. Damville, her yerde kovalanan ve öldürülen kurbanların çığlıklarını duyabiliyor, cehennemî görüntülerin seslerini işitiyordu. Uzaklarda, çok sayıda şenlik ateşinin görkemi görülüyordu, her yerde ölümler oluyor, ateşler yakılıyordu, hiçbir şey yapamayan tek kişiyse oydu.

Dudakları beyazlamıştı, bıyıkları titriyordu, soğuk bir sesle emirler yağdırıyordu. Aynı planda ısrar etti, kapıyı kıracaktı fakat bu sefer hızlı davranarak kardeşini şaşırtacaktı. Kapıyı yapmak için kullanılan tahtanın kuvvetsiz olduğunu düşünüyordu.

Hızlı bir şekilde konağın kapısının önüne bir nevi mancınık inşa ettiler. Yakınlardaki bir demirciden aldıkları üç devasa örs, bir zincirle koçbaşına monte edilmişti.

Ardından Damville, süvarilerini yol boşaldığı vakit avluya girmeleri için sağına ve soluna yerleştirdi.

Saat gece yarısını gösteriyordu, mancınık montajı birkaç saat sürdü. O vakit, sokakta göreceli bir sessizlik baş gösterdi, Damville etrafına bakıyor ve her şeyin yerli yerinde olduğunu düşünüyordu.

Ardından kolunu kaldırarak saldırı işareti verdi. On adam, mancınık boyutunda olan iki zincirle desteklenmiş koçbaşını aldı, onu kapıdan olabildiğince uzağa götürdüler ve aniden şiddetli bir itişle serbest bıraktılar.

Demir ve tahta yığını hızla kapıya doğru fırladı. Süvariler konağa dalmak için ani bir hareket yaptı ve büyük bir patlama duyuldu.

Fakat asilzadeler ve süvariler, kapının direnç gösterdiğini fark edince küfürler savurdular.

Kapı çatlamış ve yerinden oynamıştı fakat kırılmamıştı. Çokça emek sarf edilen plan bir sürprizle, sefil bir şekilde sonlanmıştı.

"Ah!" diye haykırdı, "Bir ay boyunca bu konağın önünde de yatsam, tüm sokağı ateşe de versem, onları yeneceğim!"

Aniden aklında bir fikir belirdi ve bağırdı: "Orthès!"

Adamlarından biri, "Vikont, acıktıkları için köpeklerinizi yürüyüşe çıkardı," dedi.

Damville nükteyi anladığını ima eder gibi gülümsedi.

Baruttan sorumlu adamlarından birisiydi konuşan.

"Burada," dedi mareşal, "bir varil var ve diğeri de şurada."

Hamleler hemen yapıldı ve her iki varilin de fitili ateşlendi.

Ardından her biri güvenli bir mesafeye çekildiler.

Yirmi saniye sonra müthiş bir gürültüyle havaya kalkan toz bulutları arasında, duvarın bir kısmı ve avlunun kapısı havaya uçmuştu. Montmorency'nin konağının avlusunda mutluluk çığlıkları atıyorlardı.

İçeriye âdeta kurt sürüsü gibi girdiler. Bazı arkebüzcüler onlara ateş etti fakat öyle bir ivmeye sahiptiler ki hiçbir şey onları durduramazdı.

Avluda göğüs göğse bir muharebe başladı. Arkebüz ve tabanca atışları sustu, onların yerine hançer, mızrak ve kılıçlarla savaş başladı.

Montmorency'nin kalabalık bir halde gruplaşmış adamları, yabani bir sessizlikle direniyorlardı saldırganlara. Damville'inkiler ise bağırışıyorlardı, sokaktaki insanlar içeri girip birilerini öldürmek istiyordu.

Damville'in askerleri hiddetle, küfürler ve hakaretler savurarak, müdafilerin etrafında bağırıyor ve onlara saldırıyorlardı.

Montmorency gözleriyle Damville'i arıyordu fakat o uygun vakti beklediği için onu görememişti.

Mareşal'in hançerinin havada çaldığı her ıslıkla beraber bir adam düşüp ölüyordu.

Montmorency'nin etrafında on beş kadar adam yığılmıştı, bazıları ölüydü basılarıysa yaralı. Kanlarının akışı bir nehir gibi görünüyordu.

O anda kendini Thérouanne'deymiş gibi gördü. Oradan beri sürekli olarak artan düşman sayısına karşı, yılmadan tek başına savaşıyordu.

Ve Thérouanne barikatında olduğu gibi, kendisinin de öleceğini seziyordu. Bu yanılsama o kadar kuvvetliydi ki "Hoşça kal Jeanne,

hoşça kal!" diye haykırdı.

O anda öyle öfkeli bir şekilde haykırdı ki yanılsama kayboldu ve Montmorency konağında olduğunu fark etti.

Ve şunları gördü.

Askerlerinin sayısı yarıya inmişti, kalanlar binanın yukarı çıkan merdivenlerinin dibine sığınmışlardı.

Süvariler o bir avuç adama saldırırken Damville, yüz tane şövalyesini konağın avlusunun sol tarafında bir araya getirdi. Ardından onları bir koçbaşı gibi müdafilerin üzerine sürdü.

İnsan kütlesi oraya bir bütün halinde geldi. Sonra Montmorency'nin askerleri, yapının sağ tarafına doğru itildi. Mareşal on savaşçı tarafından etrafının sarıldığını fark etti.

Kendi grubuyla birlikte konağına giden merdivenleri çıktı ve geri kalanların hepsi, yaklaşık otuz kişi, kendilerini avlunun sağ tarafında köşeye sıkıştırılmış bir halde buldular.

Birkaç saniye geçti. Aniden muazzam bir gürültü yankılandı ve Montmorency, çevresinde yalnızca yedi yahut sekiz adamın kaldığını fark etti.

Tüm avlu Damville'in askerleri tarafından fethedilmişti. Sağdaki yapıda köşeye sıkışan birkaç zavallı adam, avludaki açık iki kapıya koşmuş ve kendilerine bir barikat kurmuşlardı.

Bu esnada ortalığı müthiş bir gümbürtü daha sarstı. Damville'in adamlarından biri, avlunun yüksek duvarlarından birinin altına barut yerleştirmiş ve komşu evle birlikte duvarı havaya uçurarak avlunun bir tarafına sıkışmış kalmış olan birkaç savunucuyu yıkıntının altında ezmişti.

Artık yapılması gereken tek şey, avluyu çevreleyen, birçok kısmı kırılmış, pek çok kısmı çatlamış, neredeyse kendi kendine çökmek üzere olan duvarı yıkmaktı.

"Burada ölmek bir zorunluluk," dedi Montmorency büyük bir sakinlikle.

Fakat bu sırada Loïse'in de bir kılıç kaparak babasının arkasına yaklaştığı görüldü.

Genç kız gözlerinden ateşler saçarak mareşale, "Montmorency

kızlarının nasıl öldüklerini şunlara göstermek niyetindeyim baba," dedi.

"Loïse! Annen ne olacak?" dedi mareşal düşmanları uzaklaştırmak için bir kılıç darbesi savurarak. Yalnız mı kalacak?"

Loïse nefes nefese durdu. Annesi!... Annesi için yaşamak zorundaydı!

O anda, François de Montmorency'nin birdenbire gözlerinin parladığı ve mutluluktan kükrediği duyuldu.

"Nihayet... seninle yine karşılaştık!.. Nihayet!.."

Karşısında, Damville vardı.

KIRK YEDİNCİ BÖLÜM
KAHRAMANLAR

Bir şimşek çakması kadar uzun süren o anlık göz gezdirmelerden birinde, François de Montmorency'nin gördüğü şey şuydu:

Merdivenlerdeydi, büyük kılıcı iki elinde havadaydı.

Kızı arkasındaydı. Odanın arka tarafında, bir koltuktaki Jeanne de Piennes, yaşanan bu dehşete rağmen gülümsüyordu...

Yanındaki iki adam hâlâ hayattaydı...

Birkaç adım arkasında, kardeşi, Damville, ona nefret dolu bir ifadeyle bakıyor ve elindeki kılıçla giderek yaklaşıyor, "Onu öldürmeyin, bana bırakın!" diye bağırıyordu.

Bu karmaşanın arasında, barut fıçılarıyla dolu bir kağnı daha getirilmişti ve konağın kapısı ardına kadar açıktı.

Açık kapıdan dışarı bakıldığında, sokağın çılgınca bağıran insanlarla dolu olduğu görülüyordu.

"Ölüm! Ölüm!"

Montmorency'nin, Damville'in askerlerinin arasından geçerek ona gelirken gördüğü ve duyduğu şey buydu: "Yolu açın! O benim!"

Aynı anda iki kardeş karşı karşıyaydı. Katliamdan kurtulan iki adam Montmorency'nin yanına düştü. Damville, ağabeyine kaldırılan silahları durduran bir hareket yaptı ve "Öldürmeyin! Onu canlı istiyorum!" diye bağırdı.

Montmorency kılıcını kaldırdı ve Damville'i yaralamak gayesiyle hamlesini savurdu. Fakat hedefi geri sıçradı ve silah mermer basamağa çarpıp kırıldı.

"Lanet olsun!" diye haykırdı mareşal, öfkeyle göğe bakıyordu.

"Seni kendi ellerimle öldüreceğim," diyordu Damville. "Merak

etme, karını da kendime alacağım. Gözün arkada kalmasın."

O sırada silahsız olan mareşale doğru hücum etti.

Elindeki kırık kılıçla kardeşinin darbesini durdurdu. Peşine onur salonuna girdi ve karısına delirmiş gibi sarılarak, "Değil Jeanne, değil Loïse! Hiçbirimizin kılına bile dokunamayacaksın!" diye haykırdı.

Kızının elindeki hançeri aldı ve Jeanne'e doğrulttu. "Birlikte ölelim! Hep birlikte! Hoşça kalın!"

Tam bu sırada avludan müthiş bağırmalar ve küfürlerle beraber yuvarlanan bir şeyin ağır gürültüsü geldi.

Montmorency'nin, önce Jeanne de Piennes ile Loïse'i, sonra da kendisini öldürmeye hazırlanan eli indi. Kapıya bakınca, Damville'in içeri girmemiş olduğunu gördü.

Bilakis Damville, bir küfür savurarak merdivenlerden aşağıya atlamış, sokağa doğru kaçıyordu.

Askerler de birbirlerini ite kaka, eze çiğneye kaçışıyorlardı. Ne oluyordu? Bu, ne demekti?

Mareşal, yüreğinde yeniden filizlenen umudu taşıyarak bir iki sıçrayışta, soluk soluğa kapıya ulaştı ve ne olduğunu hemen gördü: Avlunun ayakta kalan yüksek duvarının tepesinden koca bir taş yuvarlanmış, bahçedeki kalabalıktan üç dört kişiyi ezmişti.

Bu bir kaza mıydı?

Hayır, hayır...

Herkes gibi Montmorency de başını kaldırınca, yüksek duvarın tepesinde acayip iki mahlukun eğilip kalktıklarını, koşup yürüdüklerini fark etti.

Derken ikinci bir taş düşerek kalabalıktan birkaç kişiyi daha ezdi. Sonra bir üçüncüsü, bir dördüncüsü yuvarlandı ve böylece koca duvardan, ardı arkası gelmeyen taşlar yuvarlanarak her biri, Damville'in adamları arasından birkaçının ölümüne sebep oldu.

Âdeta bir mancınığa dönüşen o duvara kimse karşı koyamadığı için, yarattığı tehlike müthiş bir kargaşaya sebep oldu. Tüm askerler bir anda kapıya hücum ettiler. Artlarında ise yaralıları ve bu yeni silahla öldürülen adamları bıraktılar.

Kargaşa müthişti. Korku ve hiddet feryatları gökleri sarıyordu.

Nereye saklanmalı, nereye gizlenmeli, nereye kaçmalıydı?

"Açılın! Çekilin! Bırakın geçeyim! İmdat, ölüyorum! Savulsanıza be!" sesleri ortalığı inletiyordu.

Yukarıdan taşlar yağıyor ve duvarın tepesinde, toz duman içinde, üstü başı paramparça iki adam, iki Pardaillan kahkahadan kırılıyordu.

Üstünde bulundukları duvar, konağın kendisinden de yüksekti. Bu duvardan konağın damına atlayıp bir pencereden tavan arasına geçmek çok kolaydı ki orada Montmorency, Jeanne ve Loïse bulunuyordu. Nitekim yaşlı Pardaillan, bu meseleyi oğluna hatırlatmamış da değildi, Montmorency'nin konakta olduğunu fark ettiklerinde planları buydu. Fakat şövalye hemen reddetmiş ve Montmorency'nin yanında kalmış olan iki adamla, arkada yalın kılıç bekleyen Loïse'i göstererek, "Eğer o ölürse.kendimi buradan aşağıya atarım!" demişti.

Yaşlı Pardaillan bu cevabı alınca çıldırmıştı.

"Kahretsin! Bütün Paris'e kafa tut, Azrail'i boynuzlarından yakalayıp yere ser, ölüm makinesinden kurtul, şeytanlar arasından sıyrılıp geç, geçtiğin yere dehşet saç... sonra da gel burada pisi pisine geber!"

Kollarını kavuşturmuş, ayağı ile bastığı yeri tepiyordu. Birdenbire bastığı yerden bir taş kayıp, bahçeye düşüp Damville'in adamlarından birkaçını ezince, aşağıdan feryatlar yükselmişti. İşte bu tesadüf iki Pardaillan'ın akıllarını başlarına getirdi. Üstünde gezindikleri duvarın ne müthiş bir silah olabileceğini hemen anlamışlardı.

Yaşlı asker, "Vay canına!" demişti. "Bu taşlar, düştüğü yerden ses getiriyor, he!"

Şövalye de, "Marş marş! Hücum!" diye bağırmıştı.

Ardından iki adam da hançerleriyle taş blokları sökmeye başladılar. Onları iterek aşağıya düşürdüler ve düştüğü yerde üç adamın ezildiğini gördüler.

Ondan sonra artık birbirlerine bakmadılar hile... Her biri kendi hesabına çalışıyor, duvardan söktüğü taşı, aşağıdaki kalabalığın tepesine indiriyordu. Biri bir uçtan diğeri de tersinden başladı, taşları attıkça ilerliyorlardı. Yanlış bir adımın onları aşağı düşüreceği gerçeğine rağmen, bu detaya dikkat etmeyerek, bulundukları yeri düz bir zemin olarak addediyorlardı. Ortada buluştuktan sonra aşağı baktılar

ve avluda ölülerden başka kimsenin kalmadığını fark ettiler.

Yaşlı Pardaillan, "Bir yandan da kendimize, aşağıya inmek için mükemmel bir merdiven yapmış olduk," dedi.

"Evet, taşları attıkça, duvar da alçaldı. Rahat bir merdiven oldu. Fakat şöyle birkaç sıra daha savuralım."

Kahkahadan kırılıyorlardı... kara kurumla kaplıydılar, elleri kanlı fakat gözleri ise canlıydı.

Bir arkebüz sesi duyuldu, ardından şövalyenin demir başlığı yere düştü.

"Bunun bir selamlama olmadığını bilin!" diye bağırdı adam.

Arkebüz ara vermeden ateş etti, iki kahramanın kulaklarında ıslık sesi duyuldu. Kalabalık ölüm tehditleri savururken avluda en az iki yüz kişinin onlara nişan aldığını fark ettiler.

Lakin avludakilerin sokakta toplandıklarını görünce duvarın sokağa bakan ucuna gidip sokağı da temizlemenin doğru olacağına hükmettiler.

Yaşlı asker, koca bir taşı kaldırıp duvarın ucuna kadar yürüdükten sonra aşağıya salladı ve, "Savulun! Açılın!" diye bağırdı.

"Yolu açın senyör!" dedi şövalye.

Yaşlı adam ona yol açmak için yere yattı ve geçmesine müsaade etti.

Hemen arkasından şövalye de bir taşı savurdu, taş boşlukta eğim aldı ve düştükten sonra ürkütücü bir şekilde bağıran insanların üzerine sekti.

"Galiba on kişi kadar gebertttim," dedi.

"Benden dört kişi fazla öldürmüşsün... Böyle şeye tahammül edemem."

Yaşlı Pardaillan koca bir taşı daha aşağıya yolladı. Bir yandan da saydı.

"Haydi bakalım! Sekiz... On... On beş!.. Sıra sende, şövalye..."

Üç dakika müddetle gökten sokağa bir kaya yağmurudur boşandı. Pardaillanlar bu süre içinde, konağın avlusunu da sokağı da Damville'in kudurmuş sürüsünden temizlediler. Duvar da yavaş yavaş alçalıyordu. Fakat artık sokakta kimseler kalmamış, herkes bir

köşeye sinmişti. Damville, başını iki elleri arasına almış, iki Pardaillan'ın kahkahalarını işitirken hiddetinden ve utancından hüngür hüngür ağlamaya başlamıştı.

İki Pardaillan, avlunun da sokağın da silinip süpürülmüş olduğunu görünce, işlerinin bittiğini anladılar ve "Artık gidelim!" diye aynı anda konuştular.

Alçalan duvardan, avludaki kapıcı kulübesinin damına, oradan da yere atladılar. Bir an birbirlerine baktılar ama tanınmayacak haldeydiler. Üstleri başları paramparça, yüzleri, gözleri kan ve toz, toprak içindeydi. Pardaillanlar, avludaki yıkıntıların ve insan ölülerinin üstünden atlayıp mermer basamaklardan çıkarak konağın içine girdiler ve kabul salonuna kadar yürüdüler. Önde giden Şövalye Pardaillan, birdenbire iki kuvvetli kol tarafından yakalandığını hissetti. Bu, Mareşal Montmorency idi. Mareşal, Şövalye Pardaillan'ı bağrına bastı ve heyecanla, "Oğlum, evladım!" diye söylendi.

Delikanlı, bu sözleri duyunca çevresine şaşkın gözlerle baktı. Az ötede, Jeanne de Piennes, hiçbir şeyin farkında değilmiş gibi dalgın dalgın bakıyor ve gülümsüyordu. François de Montmorency ağlıyordu. Loïse ise Şövalye Pardaillan'ın yüzüne, sanki harikulade bir şey görmüş de ona bakıyormuş gibi hayran bakışlarla bakıyordu. Şövalye kamaşır gibi olan gözlerini Loïse'den mareşale çevirdi ve kendisini bir an için, bir çocuk kadar zayıf ve güçsüz hissetti.

Sonra kekelemeye mecbur kaldı.

"Oğlunuz muyum? Bana öyle mi diyorsunuz, mareşal? Rica ederim, dikkat buyurunuz. Bu kelimenin manasını yanlış anlamış olmayayım?.."

Mareşal, şövalyenin yüreğini ezen endişeyi sezdi ve kızına dönerek, "Sen cevap ver Loïse," dedi.

Loïse'in rengi uçuverdi. Gözlerine yaşlar doldu. Sonra yüzünde garip bir ciddiyet belirirken kollarını açtı ve hafifçe titreyen bir sesle, "Sevgilim!" dedi. "Eşim! Atalarımın evine hoş geldiniz, sevgili eşim!"

Şövalye âdeta sendeledi. Dizleri büküldü ve Loïse'in iki elini hararetle öperken ağlamaya başladı.

Yaşlı Pardaillan da öte yandan, "Ben sana demedim mi, şövalye? Senden başkasını sevemez, demedim mi? Laf mı bu? Kızın yüreğini

elindeki kılıçla zapt ettin işte," diye bağırıyordu.

Fakat Loïse başını salladı. Berrak bakışları bir an kalbinde hatırasını taşıdığı olaylara dalar gibi oldu ve nihayet, "Hayır, hayır... Ben onu evvelce de sevmiştim... Ta, orada, tavan arasındaki küçük pencerede... Beni oradayken elde etmişti. Bakışlarıyla, sevgisiyle elde etmişti," diye mırıldandı.

Bazen sözler, yaşanan olayları anlatmaya yetmez. O an herkesin titremesine sebep olan bu yoğun duygu, birkaç saniyeden daha fazla sürmedi. Dumanlar yükselen sarayın trajik çerçevesiyle, yıkıntılarla, sağır edici ölüm söylentileriyle bir aşk patlamasıydı bu. Ardından uzun zamandır birbirlerinin kaderi olan bu iki ruh tarafından yeniden birleşme kutlandı.

Nihayet Loïse, ellerini şövalyeden kurtararak yaşlı Pardaillan'a gitti ve onun boynuna sarılarak, "Baba!" dedi.

Yaşlı askerin sert bıyığı titredi. Keskin bir hareketle kirpiklerinin kenarında beliren bir tek damlayı ezdi.

Sonra genç kızı elleriyle yakalayıp havaya kaldırdı ve, "Ulu Tanrım! Benim şu güzel kızıma bir bakın! Biliyor musunuz evladım, vaktiyle sizi kucağımda taşımıştım ve siz de iki saat kadar şövalyenin beşiğinde uyumuştunuz," dedi.

Dışarıdan birtakım gürültüler devam etmesine engel oldu.

Pardaillanlar birden toparlanarak, kapıya fırladılar.

Yaşlı asker, "Kahretsin! Yine mi geliyorlar?" diye bağırdı.

Şövalye de, "Şimdi gelsinler," dedi. "Artık, alçakların bütün ordularına meydan okuyorum!"

Avlunun paramparça kapısında, Damville'in askerleri vahşi yüzleriyle belirmişti. İhtiyatla adım adım konağa doğru ilerliyorlardı.

Yaşlı Pardaillan, oğluna, "Sen git," dedi. "Ben onları bir süre oyalarım. Haydi git diyorum, kafamı kızdırma!"

Şövalye, babası kapıya doğru giderken mareşale döndü, "Mareşal, şu kısımda ne var?" diye sordu.

"Bahçeler, oğlum..."

"Peki ya ilerisinde?"

"Seine'e giden bazı ara sokaklar..."

"Kullanabileceğimiz bir araba var mı?"

"Şurada."

"Haydi gidelim!" dedi şövalye.

"Gidin. Yakında tekrar görüşeceğiz," dedi yaşlı adam.

Mareşal, Jeanne de Piennes'i kucakladı. Şövalye de Loïse'i bir tüy gibi kaldırdı ve yaşlı Pardaillan da, "Ben arkanızdan geliyorum!" dedi.

Biraz sonra bahçelere ulaşmış, arabaya iki at koşmuşlardı. İki kadını hemen arabaya bindirdiler.

Genç Pardaillan, "Mareşal, siz sürün!" dedi.

Sonra kendisine de bir at çıkardı ve hayvanın ağzına bir gem vurduktan sonra eyerlemeye bile lüzum görmeden üstüne atladı. Araba hızla bahçeleri geçip konağın arka kapısına ulaştı.

Mareşal kapıyı açtı, arabayı çıkardı.

Şövalye Pardaillan, "Kapıyı açın ve bizi bekleyin!" dedi.

O adsız, sansız, basit delikanlı emrediyor, koskoca Fransız mareşali Montmorency de dinliyordu. Bu, onlara gayet doğal geliyordu ve bir kan ve aşk rüyasında yaşıyormuşçasına hareket ediyorlardı.

Araba önce bahçeden, ardından da mareşalin açtığı kapıdan geçti.

Bu sırada şövalye de hızla babasını bıraktığı yere doğru koştu, Damville'in askerlerinin öfkeli ve tehditkâr seslerini duyabiliyordu.

İçeri girdi ve "Baba!.. Baba!.." diye bağırmaya başladı.

Fakat tam konağın iç avlusuna girmeye hazırlanıyordu ki koca konağı müthiş bir patlama, temelinden sarstı ve içeriden ölüm feryatları aksetti.

İnfilak müthiş olmuş ve yeri göğü oynatmıştı.

Konağın içinden kızıl bir alev göğe doğru yükselmiş ve sonra kıvrıla kıvrıla, tekrar yere inmişti. Montmorency konağı sallandı, ortasından ikiye bölündü ve müthiş çatırtılarla çöktü.

Patlamanın doğurduğu şiddetli hava basıncıyla şövalye, on adım kadar geriledi. Fakat kendisini çabucak toparlayarak koştu. Ve bu sarsılma onu kurtarmıştı, az evvel olduğu yere gökten taş yağıyordu.

O korkunç anda, patlamanın neden olduğu kasırgayla boğuşurken Montmorency konağından arta kalan moloz, taş, kiriş ve sıvalar

arasında dar bir geçit gördü. Ardından patlamayla beraber başlayan ateş, geride kalanları yakmaya başladı.

"Baba! Baba! Neredesin, baba?" diye bağırmaya koyuldu.

Yaşlı Pardaillan'a ne olmuştu? Nereye gitmişti? Paramparça olup konakla beraber havaya mı uçmuştu?

Olanlar şöyleydi.

Oğluyla mareşal ve iki kadın, konağın arkasındaki bahçeye giderlerken yaşlı Pardaillan da birdenbire duralamıştı.

"Seni birkaç dakikalığına eğlendireceğim," diyerek avludan ayrılmıştı.

Yaşlı adam o an oldukça sakindi, belki de coşkusu sınırlarına dayandığı için öyle hissediyordu, oldukça soğukkanlı bir halde, "Bu kâğıtla ilgili dikkatimi çeken şey yalan gibi duruyor," dedi.

Daha fazla vakit kaybetmemek adına, cebinden Bême'nin cesedinin ayağının dibinden aldığı kâğıdı açıp okumaya başladı.

"*Bugün, 23 Ağustos'tan başlamak üzere sonraki üç gün geçerli olacak şekilde, Paris'teki herhangi bir kapıdan geçiş iznidir. Bu belgeye sahip olanın ve yanındakilerin geçmelerine izin veriniz. Kralın emridir. İmza: Kral IX. Charles.*"

Fransa'nın arması şeklindeki mühür, kırmızı bir leke gibi duruyordu.

Pardaillan, mutlulukla iç çekti. Nihayet kâğıtta yazanları öğrenmişti, dikkatlice katlayıp cebine koydu. Bu kâğıdın kendi işlerine ne kadar yarayabileceğini düşündü; kendi kendine, "Vay canına!" dedi. "Adını bilmediğim, şu mızrak darbesiyle ölen adam oldukça mühim biriymiş meğer..."

Sonra kâğıdı tekrar cebine soktu.

Ağır ağır indi merdivenleri ve avluya çıktı. Damville'in adamlarının orada olduğuna aldırmadan ilerliyordu. Avluya bıraktıkları içinde barut dolu fıçılar olan arabaya yaklaştı, içindeki yirmi varili boşaltmaya başladı.

O sırada kulağında bir mermi vızıldadı, askerlerden biri ona ateş etmiş fakat ıskalamıştı.

"Bu kâğıdı keşke daha evvel okusaydım," diye söylendi patlama-

ya aldırmadan, "şimdi onu oğluma nasıl vereceğim?"

Sonra acele etmeden ve çok çaba sarf etmeden işine devam etti.

Varilleri birbiri ardında konuk salonuna taşıyordu. Düşmanların sayısı giderek artıyordu fakat kimse avluya girmeye cesaret edemiyordu. Oraya ayak basar basmaz başlarına bir felaket geleceğini düşünüyorlardı.

Yaşlı Pardaillan on altıncı varili de taşıdı. Onları belli bir düzene göre salona yerleştiriyordu. Bir tanesinin altını kırıp barutu serbest bıraktıktan sonra, on beş adımlık mesafeye yaydı.

Kan ter içinde on yedinci varili almaya giderken avlunun kapısında tekrar belirdi. O sırada avlunun kendisine doğru koşan insanlarla dolu olduğunu fark etti.

"Hâlâ dört varil kalması o kadar fena ki!" diye haykırdı. "Neyse, on altı fıçı da işi görür! Hoşça kal Loïse, hoşça kal oğlum! Beni en azından bir kere hatırla!"

Kemerinde taşıdığı tabancayı çıkardı ve düşmanları salona girdiği vakit, "İnanıyorum ki dostlar, sizler ve şövalye arasında mükemmel bir barikat vazifesi görüyorum," diye mırıldandı.

Ardından yaymış olduğu baruta ateş etti.

Aynı anda oğlunun onu çağırdığını da işitti.

"Hayvan!" diye bağırdı yaşlı adam, "Neden hiç sözümü dinlemezsin ki! Gelme buraya! Yüce İsa aşkına, kaç!"

Barut dolu varilleri ve ateşe verildiklerini gören Damville'in askerleri, lanetler ederek kurtulmaya çalıştı ancak artık çok geçti.

Patlama yankılandı ve konak müthiş bir sarsıntıyla yerle yeksan oldu. Tozun ve dumanın arasına iki yüz saldırganı gömmüştü.

Damville, tam zamanında kaçmıştı. Sokakta, hiddetinden kuduracak hale gelmiş, tırnaklarını yiyerek ağlıyordu. Koskoca birliği mahvolmuş, en son kalan iki yüz adamı da konağın yıkıntısı altında ölmüşlerdi ve bütün bu işi iki adam yapmıştı... İki korkunç adam... İki canavar!..

Konak duman ve moloz yığını haline gelip cesetleri ezdikten sonra, Damville'in etrafındaki kızgın insanlar, onun bir küfür savurduğunu duydu. Ardındansa bayıldı.

Kendine geldiğinde Damville, çaresizce alınmamış öcünü ve harabeleri düşündü. Fakat yine de olumlu düşünmeye çalışıyordu. Patlamada her şey yok olmuştu. Ağabeyi, iki Pardaillan, Jeanne de Piennes. Son isim için yas tuttu fakat o kadını Montmorency'nin kollarında görmektense ölmesini tercih ederdi.

Etrafında o an toplanmakta olan on beş kadar asker vardı, bu kiralık katillerin başlarındaki de Maurevert'di. Sokakta muazzam bir kalabalık vardı ve çok uzaklara uzanan Paris, korku ve dumanla kaplanmış, dehşet şehrine dönüşmüştü.

Damville ve adamları, etraflarındaki insanlarla birlikte, duman içindeki harabelerin, moloz yığınlarının arasında zıplayan, saçları yarı yanmış, elbisesi yırtılmış, gözleri fal taşı gibi açık bir adam görünce öfkeyle kükrediler.

O adam Şövalye Pardaillan'dı ve haykırıyordu.

"Baba! Senyör Pardaillan! Neredesiniz?"

"Ne bağırıyorsun? Buradayım işte..."

Sesin geldiği tarafa koştu ve yaşlı Pardaillan'ı sapsarı bir halde, üstüne çöken yıkıntıya sırtını dayamış, omuz verirken buldu. Molozların muazzam ağırlığını sırtlanmış, mosmor kesilmişti. Kesik kesik nefes alıyor, müthiş bir acı çekiyordu.

Oğlunu görünce tebessüm etti.

"Elimi tutun, baba! Hiçbir şey olmayacak. Cesaret! Güzel, şimdi bu sütunu kaldırsak yeter. Ah! Bacağınız kırılmış. Tamam, cesur olun!"

Şövalye titrek ve çılgın bir sesle molozları kaldırıyordu.

"Beni... hiç... dinlemedin... sana gitmeni... emrettim..."

Şövalye babasını kolları arasına aldı ve onu kaldırdı.

"Baba, görüyorum ki yalnızca bir bacağınız kırılmış! Başka bir yaralanma yok."

"Var... sanırım iki ya da üç kaburgam kırıldı. Ama dur... müsaade et... bari bu kez sözümü dinle."

Yaşlı adamın göğsü ezilmişti.

Son sözlerini söylediğinde bilincini kaybetti, yaşlı adamı kollarıyla sarıp orayı terk eden şövalyenin göğsünden hıçkırık sesi işitildi.

Ardından molozların arasında kalabalık, yenilmiş Truva'nın dumanlı kalıntıları arasında omzunda babası Ankises'le çıkan Aeneas gibi göründü.

Kalabalık öfkeyle kabardı, konuk salonundan arta kalan enkazı işgal ettiler.

Şövalye Pardaillan yanında babasıyla beraber dönüyordu, babasını taşırken yüzünün aldığı şekil insanüstü görünüyordu ya da düşmanlarına bakışlarıyla insanları taşlaştıran muazzam bir varlık gibi gelmişti çünkü kalabalık durup geri çekilmiş ve bazıları saygıyla eğilmişti.

Bir an sonra babasını taşımakta olan şövalye, harabeleri geçti. Bahçelere geldi ve son bir çabayla, acı çeken yaşlı adamı Jeanne de Piennes ve kızının oturdukları koltukların arasına bıraktı.

Sonra bir kılıç aldı ve eyerleri olmayan atına bindi, dizginler mareşaldeydi ve araba Paris'in kapılarına doğru ilerledi.

Arabaya bindirilen yaşlı adam, sarsıntılar sebebiyle biraz olsun kendine geldi. Ceplerinden birini karıştırdı ve buruşuk bir kâğıt çıkarıp onu Loïse'e verdi.

KIRK SEKİZİNCİ BÖLÜM
SONA DOĞRU

Saat akşamın yedisi olmalıydı. Güneş ufukta kaybolmak üzereydi ve gittikçe azalan ışıkları kan ve duman kokan Paris'i gölgeler içinde bırakmaya başlamıştı. Sokaklarda, kavşaklarda, evlerde insanlar hâlâ öldürüyorlardı, Guise ve Médicis'nin engizisyona adadığı bu korkunç insan katliamı, bir meteorun sebep olduğu trajik felaketin boyutlarını andırıyordu. Öldürme tutkusu dizginlenemez hale gelmişti. Huguenotlardan sonra Yahudiler öldürüldü, Yahudilerden sonra şüpheli Katolikler, şüphelilerden sonra katliama katılmak istemeyenler öldürüldü; her yerde muazzam bir yağma oluyordu, beş evden üçünde tecavüze uğrayan kadın ve kızların haykırışlarını, merhamet dilenen çocukların tiz çığlıklarını, kana bulanmış yırtıcıların ulumalarını duymak mümkündü...

Sokaklarda insan grupları çılgınca koşuyor, birbirine çarpıyor, dağılıp yeniden toplanıyordu.

Fakat "Yaşasın Katoliklik!" diye bağırmayı bırakmıyorlardı.

Ağustos ayının bu pazar sabahında saat üçten beri bu katliam devam ediyordu ve daha günlerce sürecekti.

Eyersiz atının üstünde ve elinde kılıç ile Şövalye Pardaillan bu dehşet sahneleri arasından geçiyordu. Hiçbir şey görmüyor, hiçbir şey duymuyordu. Aklında tek bir şey vardı: Paris'in kapılarından birine ulaşmak. Bu cehennemden bir şekilde çıkmaları gerekiyordu. Bunun nasıl ve ne halde olacağını bilmiyordu.

Bütün o eli kanlı topluluklar, bütün o ateşlerden ve kundaklardan atlayan kurbanlar, büyük gürültü koparan insan grupları, hayaletimsi gölgelere benzeyen kızıl bir duman yayıyor gibi görünüyordu.

Bir grup haydut önlerini kestiği vakit, kılıcını havaya kaldırarak ve gözlerinden alev püskürerek atını dörtnala sürdü, engeli kurşun

gibi delip geçti. Peşlerinde onları takip eden bir araba vardı ve arkalarından küfür ve lanet okuyordu.

Arkebüzlerin atışlarıyla bir süre onları takip ettiler ve sonunda cesetlerin yolu tıkadığı bir köprüye ulaştılar.

Peşlerinde onları öldürmek isteyen gözü dönmüş caniler olduğu halde büyük bir eforla orayı da geçtiler.

Köprüyü geçerlerken tırıs giden atlar bir anda dörtnala koşmaya başladı, Pardaillan'ın atı bir kasırga gibi esiyordu. Karşısına çıkan ilk sokağa müthiş tehditkâr bir halde girdi. Nerede olduğunu ya da nereye gittiğini bilmiyordu fakat dümdüz bir hat boyunca ilerliyordu. İnsan okyanusunu aştı, onu görenler sağa sola kaçıştı, âdeta Mahşerin Atlısını görmüş gibiydiler.

Nihayet yirmi asker tarafından korunan bir kapının önünde durdu.

Pardaillan, kapıdaki nöbetçilerin subayına, "Açın!" dedi.

"Kapıdan çıkmak yasak."

"Çok söylenme, aç diyorum, yoksa!.."

Tam bu sırada arabadan Loïse atlamış ve subaya koşup bir kâğıt uzattıktan sonra hemen tekrar arabaya binmişti.

Subay önce kâğıdı okudu. Sonra Şövalye Pardaillan'a garip bakışlarla baktı ve adamlarına, "Kapıyı açın... Kralın postası geçecek," dedi. "Gerideki halkı da dağıtın..."

Askerler hemen arkebüzlerini omuzlayıp arabayla halkın arasına geçtiler ve, "Çekilin!" diye bağırdılar. "Kralın postası!.."

Onu duyan halk geri çekildi.

Arabanın içinde de gittikçe kuvvetten düşen yaşlı Pardaillan, "Kralın postasıymış!.." diye alay etti.

"Kralın postasıymış!.." diye tekrarladı şövalye ne olduğunu anlamadan.

Kapı açıldı. Surun dışındaki hendeğin köprüsü indi. Araba geçti, artık Paris'in dışındalardı.

Genç Pardaillan, arkasına dönünce, köprünün kaldırılmış ve kapının kapanmış olduğunu gördü.

Öfkeyle dolup taşan on beş kadar süvari atlarını mahmuzlayıp yola çıktı.

Bunlar, nefes nefese gelen Damville ve Maurevert idi.

Maurevert, "Çabuk açın, Protestanlar kaçtı!.. Peşlerinden kovalayacağız!" dedi.

Subay aldırmadı. "Geçenler Protestanlar değil, kralın postasıydı. Geri çekilin, kapı açılmaz!"

Damville sinirli sinirli, "Aç kapıyı! Aç kapıyı!" dedi.

"Hazır ol!" diye bağırdı subay askerlerine.

Damville geri çekildi, ardından Maurevert koynundan bir kâğıt çıkardı. "Ben de kraliçenin özel memuruyum... kapıyı açın!"

Subay kâğıda baktı. Sonunda, "Evet," dedi, "sizi bırakabilirim. Ama yalnız sizi... Çünkü kâğıt yalnız sizin geçmenize izin veriyor."

Maurevert kapıdan geçtiği sırada Damville, yumruğunu sıkıp göğe uzatmış, küfürler savuruyordu.

*

Maurevert yalan söylememişti. Gerçekten de kraliçenin, Catherine de Médicis'nin postasıydı. Pardaillan'ı bulmayı umduğu her yeri aradıktan sonra, Louvre'a gitti ve hemen kraliçeyi gümüş bir İsa heykelinin önünde diz çökmüş olarak bulduğu kabul odasına alındı.

"Görüyorsun ya," dedi Catherine ayağa kalkarken "Bugün ölen her ruh için dua ediyorum."

"Bunun için de ayrıca yakarıyor musunuz madam?" diye yanıtladı Maurevert, hiyerarşiyi ve görgü kurallarını unutarak. Coligny'nin kafasını masaya fırlattı.

Catherine amiralin kafasına sakince baktı ve tebessüm etti ve, "Peki Bême?" diye sordu.

"Öldü."

"Maurevert, bu kelleyi Roma'ya götürün ve burada yaptıklarımızı anlatın."

"Hemen yola çıkıyorum."

"İşte geçiş izniniz. Burada da biraz altın var. Koşun ve geç kalmayın. Koşun çünkü kaybedecek bir an bile kalmadı."

Maurevert odadan çıktı. Coligny'nin kafasını atının eyerine bağladı. Ayrıldığı esnada Roma'da bir servet kazanacağını umuyordu.

Ardından Fransa'ya geri dönecek ve o iki Pardaillan'ı öldürecekti. Seine Nehri'ni geçti ve Grenelle Mahallesi'ndeki geçide vardığında, kaçıyormuş gibi görünen bazı askerlerin yanından geçti. Damville'in askerleri olduklarını hemen anladı.

Daha sonra Montmorency'nin konağına vardı, bir öfke sarhoşluğu içinde Pardaillanların destansı geri çekilmesine tanık oldu. Ardından birkaç şövalye topladı ve Damville'e benzer şekilde kalenin etrafından dolaşıp hızla ilerleyen arabanın izlerini takip etti.

Maurevert, nihayetinde Pardaillan ile aynı kapıdan geçti ve onunla aynı anda kimsenin onu durdurmayı düşünmediği bir varlık daha kapıdan geçti, bir köpek.

Kapıdan geçtikten sonra Maurevert, bir anlığına duraksadı. "Ne tarafa doğru kaçmışlardı? Tamam! Onları bulacağım!" dedi, çünkü onları cehenneme kadar takip etmeye hazırdı.

Aniden, köpeğin koku duyusuyla efendisinin izlerini takip ettiğini fark etti, nihayetinde kaçakları yakalayacağına kanaat getirdi.

*

Paris'in dışına çıktıklarında Pardaillan atını dümdüz bir hatta sürüyordu. Hemen arkasından da posta arabası geliyordu. Bir çayırı geçip bir tepeye çıktılar. Hasat edilmiş tarlaların yanından geçtiler. Bu tarlaların birinde tırpanına yaslanmış, alaca karanlık kızılında uzaktaki şehri izlemek için işine ara vermiş bir adam vardı.

Pardaillan bu köylünün yanından geçerken onu fark etmemişti bile.

"Monsenyör!" diye bağırdı adam, "Şehirde neler oluyor? Tanrı aşkına! Nasıl çığlıklar bunlar! Çanlar da çok yüksek çalıyor! Pek fazla ateş var! Bir kutlama mı yapılıyor?"

"Aziz Barthélemy Bayramı kutlanıyor!" diye haykırdı Maurevert.

Pardaillan tepenin zirvesine gelince durdu ve atından indi. Montmorency de kendi işini yaptı.

Neredeydiler? Montmartre tepesinin zirvesiydi burası. Peki saat kaçtı?

Güneş kırmızı bulutlarla çevrili ufukta batıyordu ve başlarının üzerinde güzel bir gökyüzünün ufuksuzluğu genişliyordu. Toz-

pembe bulutlar birbirleriyle kucaklaşıyordu.

Şehre bir göz attılar, dalgalanan dumanların arasından yangınların ışıltısı görülebiliyordu. Gürültüler, haykırışlar, yakarışlar, iniltiler, uğultular, tehditler, yakarışlar, ulumalar; insanların orada nasıl bir dehşet yaşadıklarını, nasıl bir öfkenin kurbanı oldukları kulaklarına geliyordu. Ayrıca çan sesleri iki katına yükselmişti, patlamalarla silah atışları dâhil tüm sesleri bastırıyordu.

Pardaillan ve Montmorency'nin tepenin zirvesinde tanık olduğu şeyler bunlardı. Gözlerini dikerek bir şimşek çakması süresi boyu baktıklarında, bin yıl yaşasalar bile böylesi korkunç bir manzarayı, insanların bu denli ürkütücü olduklarını unutamayacaklarını düşündüler.

*

Nihayet Pardaillan takip edilmediklerine ikna olduktan sonra arabanın kapısını açtı ve Loïse aşağı indi. Jeanne de Piennes sessizdi, gülümsüyordu, yaşadıkları dehşete kayıtsız bir haldeydi.

Ardından genç Pardaillan babasını alıp yavaşça çimlere indirdi. Hâlâ yaşlı adamın yalnızca bacaklarından yaralandığını düşünüyordu. Çürüklerle, kanlı çiziklerle ve kirle dolu yüzüne eğildi.

Yaşlı Pardaillan oğlunun yüzüne tebessüm ettikten sonra bayıldı.

"Su!" diye bağırdı şövalye korkuyla.

Her tarafa baktı, ileride bir dere görüp oraya gitmeye karar verdi. O sıra aniden çalılıkların arasından bir adam fırladı: Maurevert.

O anda zıplayıp havlayarak efendisini tekrar görmenin sevincini yaşayan, çimenlerin üzerinde yuvarlanmakta olan Pipeau'yu takip etmişti.

Maurevert arabadan üç yüz adım ötede pusuya yatmış ve sürüklenerek oraya kadar gelmişti. Şövalyenin babasını çimenlere indirişini görmüş ve yaşlı adamla ilgilenirken onu haklayabileceğini düşünmüştü.

Sonra şövalye ayağa kalktı ve iki adam kendilerini karşı karşıya buldular. Şövalye silahsızdı, Maurevert'in ise hançeri vardı.

"Geber!" diye haykırdı Maurevert silahını kaldırarak, "İşte bana ettiğin hakarete karşı cevabım budur!"

Ardından Loïse'in çığlığı duyuldu, kadın, kendini şövalyenin ve

Maurevert'in arasına atmış, nişanlısına yönelen hançer onun göğsüne isabet etmişti.

Maurevert geriye doğru sıçradı ve atına doğru koştu, yakın bir mesafeye bağlamıştı.

Pardaillan, Loïse'i çimenlerin üzerine bırakıp acıyla kükreyerek tepenin dik yamacından aşağıya doğru koşmaya başladı fakat at üstündeki Maurevert çoktan uzaklaşmıştı.

Ortadan kaybolmadan evvel şövalyeye, "Tekrar görüşeceğiz! Yakında senin sıran da gelecek! Daha sonra kendi bedeninde çekeceğin acıyı önce sevgilinin bedeninde çek!.." diye bağırdı.

Fakat bu sözler havada kaybolmuş, Pardaillan'ın kulağına hiç ulaşmamıştı.

Sonra ızdırap dolu bir halde, adım atmaya bile cesaret edemezken Loïse ve Montmorency grubunun yanına doğru ilerledi.

"Belki de öldü! Ah! Bu durumda ben de yaşayamam!"

"Sorun yok!" diye bağırdı Montmorency mutlulukla. "Hiçbir şeyi yok şövalye! Sadece bir sıyrık!"

Ardından Loïse'in ayağa kalkıp gülümsediğini gördü. Şövalye titrek adımlarla nişanlısına yaklaşıp iki elini birden tuttu. Boynuna yakın bir bölgede yarayı gördü, gerçekten de hafif bir sıyrıktı. Şüphesiz, Loïse'in hızlı hareket etmesi saldırının kayıp gitmesine sebep olmuştu.

Mühim bir şey yoktu. Hayır. Birkaç saat içinde o önemsiz yara kapanıp gidecekti.

Loïse'i babasının gözetimine güvenle bırakan şövalye, babasının yanına geri döndü. Birkaç dakika içinde yaralı adam hakkındaki düşünceleri değişti, babasının öleceğini muhteşem bir acıyla kavradı.

Yaşlı adamın hareketleri önceden daha canlıydı, bu durum hızla değişti, oğlunu görmek için gözlerini açtı.

"Nasılsınız baba?" diye sordu oğlu. "Bacaklarınız acıyor değil mi? Korkmayın, kasabada bir ev bulacağız ve sizi bizzat kendim iyileştireceğim."

Ve bunu söyledikten sonra kahramanca gülümsedi, yaralı ihtiyarın yüzünü ıslak mendiliyle silerken ne sesi ne de elleri titriyordu.

Birden korkmayı bıraktı, açıkta duran yüzüne bakınca ölümün onu çoktan ele geçirdiğini anladı. Yalnızca gözleri canlıydı, oğluna şefkatle bakan gözleri.

Pipeau derenin kenarına yatmış, tatlı tatlı havlıyor, kuyruğunu sallıyor ve ara sıra yaralı adamın ellerini yalıyordu.

Yaşlı adam başını biraz kaldırdı. Köpeğin başını okşayıp, "Ah! Bana elveda diyorsun öyle mi? Şövalye... her zaman inandım ki... bu köpek iyi bir dost... onlar nerede... mareşal... ve Loïse?"

"Buradayız, monsenyör," dedi Montmorency onun yanına uzanırken.

"Ben de buradayım baba," dedi Loïse dizlerinin üzerine çökerken.

"Mareşal," dedi yaralı adam, "Çocuklarımızı... evlendirecek.. misiniz? Söyleyin... söyleyin ki huzur içinde gideyim."

"Size yemin ederim," dedi Montmorency.

"Pekâlâ şövalye... seni tebrik ediyorum... fakat söyle bana mareşal... benimle Margency kontu hakkında konuşmamış mıydın?"

"Kızımı ona emanet edecektim, çünkü ondan daha iyi birini tanımıyordum."

"Kimdi o?"

"İşte Kont Margency," dedi mareşal, şövalyeyi işaret ederek. "Bu vilayet bana aittir ve onu, Şövalye Pardaillan'a veriyorum. Loïse'in çeyizidir."

Yaşlı asker gülümsedi ve hayranlıkla konuştu, "Elin... şövalye."

Artık gücü kalmamıştı, dizlerinin üzerine düştü. Babasının elini tuttu ve gözyaşları eşliğinde dudaklarına götürdü.

"Ağlıyor musun? Oğlum... sen... bir kontsun... Margency kontu. Pekâlâ... seni kutluyorum... mutlu olacaksın... ve sen de öyle kızım... Yanıma gel... hiç düşünmezdim... ölümün... bu kadar... huzurlu olacağını."

"Ölmeyeceksiniz!" diye bağırdı şövalye, "Baba, babacığım!"

"Bu... benim dinlenmek için son safha... ebediyen. Hoşça kalın mareşal... hoşça kal sevgili kızım... seni kutsuyorum... hoşça kal, şövalye..."

Yaşlı adamın elleri soğumaya başladı. Gözlerini açıp etrafına baktı ve "Şövalye... burada... bu meşe ağacının altında... dinlenmek istiyorum... o kadar çok... han dolaştım ki... burası dinleneceğim son yer olsun. Ve bu arada... Huguette'e olan borcumuzu ödemeyi unutma..." dedi.

Neredeyse anında gözlerini gökyüzüne kaldırdı, oğlunun ve Loïse'in ellerini zayıfça sıktı, hafifçe titredi ve dudaklarında oluşan bir tebessümle beraber hareketsiz kaldı.

Çeşitli tarihçilerin ona Kahraman Pardaillan dediği, Monsenyör Pardaillan ölmüştü.

*

Şövalyenin bu ölümden duyduğu kederi anlatmak güç. Kendini bildi bileli babasından başka arkadaş tanımamış ve bütün maceralarını babasıyla beraber yaşamış olan bir gencin, böyle bir kayıptan duyduğu acı, küçümsenecek gibi değildi. Şövalye de yarı baygın bir halde saatlerce kalakaldı ve ancak gece yarısı, kendisine geldiği vakit başının, Mareşal Montmorency'nin göğsüne yaslanmış olduğunu gördü. Loïse ağlıyor, Pipeau ise ayaklarının dibinde inliyordu.

Mareşal, "Oğlum," dedi. "Erkeklik vazifelerimizi aksatmamamız lazım. Montmorency'ye varmadıkça nişanlınızın emniyette olmadığını hatırlayın. Gerçi Loïse'in yarası çok hafif ama ne de olsa yaralıdır. Sonra kendisini yaralamış olan o alçak, destek toplayıp geri dönebilir..."

Şövalye içinden kin taşan boğuk bir sesle, "Maurevert!.." dedi.

"Evet, Maurevert... Belki yanına birtakım adamlar da alıp tekrar gelir..."

Şövalye, "Bilseniz, âdeta benliğimin yarısını kaybetmiş gibiyim, mareşalim..." diye cevap verdi.

Tekrar babasının yanına diz çökerek başını ellerinin arasına alıp uzun uzun ağladı. Fakat nihayet gözyaşları dindi ve gecenin ortasında, meşalelerin ışığında, civardaki köylülerin yardıma geldiğini gördü. Şüphesiz kendisi acısıyla baş başayken mareşal onları çağırmıştı. Mezarının başına da mütevazı bir tahta haç diktiler.

Dudakları cesedin soğuk alnına gitti ve büyük bir veda fısıldadı.

Sonra ayağa kalktı ve köylüler meşe ağacının altında, derenin

yanında mezar kazmaya başlayınca, şövalye kibarca ve gözyaşları dökerek onları gönderdi. Yaşlı adamın son hanı olacak mezarını kendisi kazmaya başladı.

Köylülerden biri meşaleyle orayı aydınlatıyor, diğerleriyse sessizce izliyordu.

Uzaklardaysa Paris, kırmızıya boyanmıştı ve tüm çanlar durmadan çalıyordu.

Şafağın sökmesine doğru kazılan mezar yeterince derinleşti.

Şövalye Pardaillan artık ağlamıyordu fakat inanılmaz derecede solgun görünüyordu. Babasını kollarına alıp mezarın içine dikkatlice yerleştirdi. Yanına, yaşlı adamın hiçbir zaman bırakmadığı kırık kılıcını koydu. Sonra dikkatli bir şekilde üzerini örttü, mezara ot ve yaprak koydu, ardından toprak attı. Yaklaşık yarım saat sonra defin bitti.

Mareşal ve köylüler mezara yaklaştılar, saygıyla eğildiler.

Loïse ve şövalye dizlerinin üstündeydiler, el ele tutuşuyorlardı.

Sonra Loïse masum bir şekilde, "Ah benim babacığım! En çok sevdiğin kişiyi her zaman seveceğime yemin ederim," diye haykırdı.

Ardından ayağa kalktılar ve iki köylü tarafından kesilen iki dalı alıp bir haç yaptı Loïse. Onları henüz örtülmüş toprağa ekti.

Sonra arabaya bindi, mareşal şövalyeyi taklit ederek atına bindi. Montmorency yoluna doğru ilerlemeye başladılar. Ve nihayetinde eski feodal kaleye vardılar.

Şövalyenin kazdığı mezara gelecek olursak, tarihi şöyledir:

Loïse tarafından yerleştirilen haç, cenaze törenine katılan köylüler tarafından daha iyi bir haçla değiştirildi. Daha sonra en yakın kasabada bile, neden orada bir haç olduğu unutuldu. Fakat derenin kurumasına, meşenin solmasına rağmen haç nesilden nesile yenilenerek geldi. Sonunda, mütevazı köylü haçının yerini, Azap Haçı adı verilen koca bir tanesi aldı. Bu şeylerin hatırası günümüze kadar devam etti çünkü bugün yaşlı adamın gömüldüğü yer hâlâ Montmartre Azabı olarak biliniyor.

KIRK DOKUZUNCU BÖLÜM
KANLI FACİANIN SONU

Anlattığımız hikâye, burada bitiyor. 16. yüzyıldaki sosyal hayatın bir kısmına dair bir resim çizmeye çalıştık. Büyük sıkıntıların yaşandığı bir dönemde genç bir adamın dirayet ve aşkla, yani cesaret ve ahlaki cömertlikle aydınlıkları nasıl fethedebileceğini göstermeye çalıştık. Bu genç adam yaşam, esenlik, mutluluk mücadelesinde kuşkusuz modern toplumumuzda oldukça farklı davranırdı. Her halükârda, dinç bir kalbe, sağlam, doğru, yiğit bir ruha sahip olmak belki de her zaman hayatı fethetmeye başlayan biri için mevcut en güçlü silahlardır... Ayrıca bu önemli dönemde dünyayı dolaşan bu maceracıların varlığı hakkında biraz fikir vermeyi başardığımızı, çok fazla emin olamasak da, umuyoruz. Son olarak siyasi ve dinî hırsların etkisi altında insanın acımasız içgüdülerinin nasıl uyanabileceğini göstererek bir romancı olarak görevimizi yerine getirdiğimizi düşünüyoruz. Ne yazık ki bu hep böyle olmuştur! İnce, çok ince bir medeniyet tabakası toplumları kaplayabilir.

Fakat bu hikâye içinde tanıdığımız öyle kişiler var ki okuyucularımız arasında bunların sonunu merak edenler bulunabilir.

Onun için Mareşal Montmorency, Jeanne de Piennes, Loïse ve Şövalye Pardaillan'ın Montmorency şatosuna dönüşlerini anlatmadan önce bu büyük facianın diğer aktörlerine de bir göz atacağız.

Maurevert, kâfirlerin yok edildiği haberini vermek için Roma'ya kadar gitti. Fransa'yı baştan başa geçerken Paris'te başlamış olan katliamın yavaş yavaş bütün ülkeye yayılmakta olduğunu gördü. Roma'da, Maurevert'in getirdiği haberler yayılır yayılmaz, tüm kiliselerde *Te Deum* söylendi, çanlar paskalyada olduğu gibi çaldı, Saint-Ange Şatosu'nda top atışları yapıldı; ülkenin her yerinde sevinç gösterileri düzenlendi.

Lorraine kardinali sevinç içinde, kendisine Coligny'nin başını

getiren bu uğursuz haberciye bin ekü altın saydı.

Maurevert, Roma'da sadece birkaç gün kalacağını hesaplarken tam bir yıl oturdu ve bütün bu süre esnasında bir yandan servetini artırırken, bir yandan da kendisini önemli bir adam haline getirmeye uğraştı. 1573 yılının 1 Eylül günü tekrar Paris'e döndüğü vakit gözlerinde kin parlıyor ve yara izi bulunan yanağına dokunarak kendi kendine, "Şimdi tekrar karşıma çık, Pardaillan!" diyordu.

Huguette ile kocası Grégoire Usta, akrabalarından birinin yanında saklanmayı başardılar. Huguette, artık Paris'te kimsenin kendilerine bir zarar veremeyeceğini hesap ederek kocasına, tekrar oraya dönmeyi teklif ettiyse de Grégoire Usta buna yanaşmadı. Hâlâ çok fazla olay oluyordu ve iki Pardaillan'ın kaçışını zora sokabilirlerdi ki kadın bu düşünceden tiksindi.

Böylece kocasının sözlerine pek fazla aldırmadan, gerekçelerine ikna olmasa da Fransa eyaletlerinde dolaştılar ve nihayet Huguette'in doğduğu yer olan Provence'a yerleşerek, orada üç yıl kadar kaldılar.

Nihayet kocası kendisini unuttuklarına ikna olduğunda tekrar Paris'e döndüler ve vaktiyle şair Rabelais'nin "Devinière" adını vermiş olduğu lokanta, 1575 yılı 18 Haziran'ında yeniden açılarak, kısa zamanda eski ününe kavuştu. Müşteriler, Landry'nin yemeklerini yine lezzetle yemeye koyuldular ve Huguette de her zamankinden daha zarif ve daha güzel tavrıyla gönülleri ve gözleri kendisine çekmekte devam etti. Buna karşı kadının yüzünde bir hüzün bulutu belli oluyordu. Kapıda dikilerek pek fazla zaman geçiriyor, bir daha geri gelmeyecek olan gizemli yaşlı adamı bekler gibi uzakları seyrediyordu.

Rahip Thibaut, Saint-Barthélemy Bayramı'nı takip eden üçüncü pazar günü güneş çarpmasından öldü, Jacques Clément'e annesinin mezarına yapacağı bir ziyarette eşlik ediyordu.

Delikanlı onu iyileşmesi için her türlü imkânın sağlandığı manastıra getirdi fakat faydasızdı çünkü bilincini kazanamadan öldü.

Jacques Clément ise on üç yaşına kadar manastırdaki eğitimine devam etti, sonrasında görmezden geleceğimiz bazı sebeplerden dolayı Fransiskenlerin manastırına geçti.

Rahip Lubin, bir aziz muamelesi gördüğü, ihtiyatla tutulduğu manastırda yaşamaya devam etti. diğer yandan böylesi güvenli, pek

çok lezzete erişebildiği, çoğunlukla mükemmel şaraplar içtiği bir yeri de terk etmeyi kendisi de istemiyordu. Lubin, 1579 yılında bir akşam, hücresinde, boşalmış on on iki şarap şişesi arasında ölü olarak bulundu.

Cenazesi esnasında rahibin olağanüstü şişmanlığını gören biri, "Bu bir aziz mi? Cennette üzerine oturacağı sandalyenin vay haline!" demişti.

Kraliçenin müneccimi Ruggieri'ye gelince, Huguenot katliamı olduğu sırada laboratuvarındaydı, talihsiz evladı Kont Marillac'ı diriltmeye uğraşıyordu. Oğlunu tekrar diriltmek ümidini kaybetmesi onu deliliğin eşiğine getirdi, on beş gün sonraysa müneccimin iradesi dışında, cesedin defnedilmesine karar verildi. Masumlar Mezarlığı'na gömülmüştü ki Alice de Lux'ün mezarından yalnızca üç adım uzaklıktaydı.

Sonra İtalya'dan büyük bir mermer sanduka getirerek yontturdu ve üstüne sadece "Déodat" ismini yazdırdıktan sonra Saint-Innocent mezarlığında oğlu için hazırlattığı kabrin üstüne örttü.

Ruggieri, sefil bir şekilde hayatını sürdürdü. Çözümsüz sorunu keşfetmeye olan takıntısıyla nihayet kendini öldürdü. Belli bir dönemde Catherine ondan korkmuş, Senyör Le Mole ve Kont Annibal de Coconnas'tan cadılık sürecini öğrenerek durumu karmaşıklaştırdı ki bunlar yanlarında iğnelerle delinmiş, balmumundan heykelle yakalanarak IX. Charles'ın hayatına hoş olmayan bir komplo düzenlemişlerdi. Her ikisi de Paris'teki Grev Meydanı'nda cezalandırıldı ve başları kesildi.

Tarih, Catherine'in bir zamanlar Ruggieri'nin kendisini ifşaa etmesinden korktuğundan, onu kurtardığını kaydeder. Hiç şüphesiz kraliçe, müneccimi yanında tutmaya devam etmiş ve pek çok hizmetinden faydalanmıştır.

Guise dükü, Saint-Barthélemy katliamından sonra Champagne'daki arazisinin başına gitti. Catherine de Médicis'nin Roma ve İspanya'nın destekleriyle bu sefer galip geldiğini iyice anlamıştı. Fakat planlarından vazgeçmemişti, Paris'ten çıkarken yumruğunu Louvre Sarayı'na doğru sıktı ve, "Daha her şey bitmedi!" diye dişlerini gıcırdattı.

Damville'e gelince; ağabeyiyle Jeanne de Piennes'in Montmorency şatosuna vardıklarını haber aldığı vakit kızgınlığından hasta-

landı ve bir ara hayatı tehlikeye girdi. Fakat kini ölüme galip geldi ve tekrar iyileşti. Paris'i terk ederken o da dişlerini gıcırdatıyor ve, "Tekrar geleceğim. Henüz her şey bitmedi, François!" diyordu.

*

Okurlarımıza, bizimle birlikte Vincennes Kalesi'ne ve kraliyet hapishanesine gelmeleri için yalvarıyoruz. 30 Mayıs 1574 yılının müthiş bir yaz sabahında, Kral IX. Charles'ın misafirlerinin yalnızca katledilmesini emretmediği, buna bizatihi de katıldığı Saint-Barthélemy gününün üzerinden tam yirmi bir ay geçmişti. Bu korkunç suçların işlendiği günden bu yana neredeyse iki yıl oluyordu.

Bu süre zarfında, deli adam nasıl yaşamıştı, bir katilden daha deli olmasına rağmen?

Suçlarının sorumluluğunu annesinden, Henri de Guise ve Roma engizisyonundan daha çok üstleniyor olmalıydı.

Onu öldürmek isteyen entrikalarla çevrili olan Charles, hükümeti annesine devrederek her şeyden uzak yaşadı. Vakit geçtikçe nöbetleri daha şiddetli hale geliyor ve buna eş olarak acısı da sürekli büyüyordu.

Henüz yirmi üç yaşında olmasına rağmen, etrafındaki herkesin, annesi, kardeşleri ve saray mensupları kadar, onun ölümü için sabırsızlandığını biliyordu. Maiyetindeki komplolar, giderek sefil bir savaş alanına benziyordu. Taraflar birbirleriyle acımasız bir mücadele yürütüyordu fakat nihayetinde hepsi krala karşı birleşiyorlardı.

Vincennes'de güzel ağaçların gölgelerinde biraz dinginlik buldu ama geceleri korkunçtu. Kendini, etrafı tayflarla çevrili bir halde onların affı için yalvarır bulduğu rüyalar görerek uyuyordu. Sadece sütannesi yatağının ucuna oturup tıpkı korku dolu çocuklara yaptığı gibi, ona eski şövalyelerin hikâyelerini anlattığında uyuyabiliyordu.

Kral, hazırlamakta olduğu "Şahane Av" adlı eserini bitirmeye çalışıyordu. Geceleri şiir de yazıyordu, bazı şiirler olağanüstü bir kalitede oluyor ve nasıl büyük bir zekâya sahip olduğunu gösteriyordu. Bu eser sonradan 1625 yılında yayımlanmıştır.

Zamanını müzik dinleyerek de geçiriyordu, sık sık müzisyenler geliyor ve saatlerce onun dikkatini dağıtıyorlardı. Fakat bir gün müziğin en hararetli yerinde durdu, sarsıldı ve titremeye başladı.

Ardından sütannesi yanına geldi ve onun şöyle mırıldandığını duydu:

"Ne çok kan! Ne çok ölüm! Neden bana böylesi tavsiyeler verdiler ki? Tanrım! Onları affet ve bana acı!.."

Sonra ağlayarak kendini yatağına attı ve onu bunalıma ve aşırı üzüntüye sürükleyen bir nöbet geçirdi.

Mary Touchet, haftanın çeşitli günlerinde onu görmeye geliyordu. Sadık bir hizmetkârın yardımları sayesinde kaleye girebiliyordu.

29 Mayıs günü IX. Charles çok kötü bir gün geçirdi, ardından sütannesi yanında olmasına rağmen korkunç görüntüler görmesine sebep olan bir gece nöbeti geçirdi. Ağladı, ölen ruhlar için af diledi ve ertesi güne, 30 Mayıs'a kadar sakinleşemedi.

Bu, okuyucularımızı kralın odasına davet edeceğimiz gündür.

Charles, yanakları ve gözleri çökmüş bir halde yavaşça yürüyordu. Yaşlandığı için çökmüş bir adam gibi görünüyordu. Fakat yirmi aylık bir pişmanlığın ızdırabının yanında on beş ya da yirmi yıl nedir ki? Bedensel bir yara, beynine işkence eden bir acı, yüreğinde oluşan bir kangren yanında nedir ki? Her gece ve gün işkencesi giderek artıyordu, bilincinin derinliklerinde, merhamet dilenen sesler bağırıyordu:

"Monsenyör! Monsenyör! Biz sizin konuklarınız ve dostlarınızız!"

Charles sürekli pencereye gidiyor ve perdeyi kaldırıyordu. "Oh! O gelmiyor! Gelmiyor, sütanne!

"Senyör, şövalye saat yedide ayrıldı ve saat anca sekiz buçuk oldu. Korkmayın, burada olacak."

"Ya Entraigues? Onu arıyor musunuz? Geldi mi?"

"Burada efendimiz, hemen yandaki odada. Onu çağırmamı ister misiniz?"

"Hayır, hayır, daha sonra."

François de Balzac d'Entraigues, Charles'a çok yakın genç bir asilzadeydi. Kral bu andan bir iki gün önce, onu Orleans valisi olarak atamıştı ki burası Mary Touchet'nin memleketiydi.

Saat dokuzda odanın kapısı açıldı ve Mary Touchet, oğlu kucağında olduğu halde içeri girdi. Kralın gözlerinde yoğun bir mutluluk peyda oldu. Mary, çocuğu yaşlı sütannenin kollarına bıraktı ve

ona doğru yaklaştı. Kadın, daha zayıf ve daha solgundu fakat hâlâ güzelliğini koruyordu.

Son gelişinden bu yana kötü şeylerin Charles'a olan tesirini gördü ve gözyaşlarını tutamadı. Barrés Sokağı'ndaki evinde olduğu gibi, yanına oturdu. Ona usulca sarıldı, tek bir kelime bile etmiyordu. Sütanne, onlara çocuğu getirdi. Charles dikkatlice oğlunu tuttu ve birkaç dakika boyunca yalnızca hıçkırıklar ve öpücük sesleri duyuldu.

O anda Charles, kendini Mary'yi teselli etmek zorunda hissetti. Bir an için sahip olduğu küçük enerjiyle neşesini kazanmış gibi göründü.

"Mary, beni dinle. Ben öleceğim, belki bugün, belki yarın ya da birkaç gün içinde."

"Charles, benim sevgili Charles'ım, ölemezsiniz! Üzüntüden bu şekilde düşünüyorsunuz. Lanet olsun size tavsiyeleriyle bu suçu işletenlere, döktükleri kanda boğulsunlar!"

"Hayır Mary, ben çoktan öldüm, biliyorum. Belki de bir sonraki ziyaretinde beni bulamayacaksın. Ağlama, dinle. Şu sefil hayatımı aydınlatan sendin ve ben öldükten sonra mutlu olmanı isterim. Senin yaşamanı istiyorum, tek oğlum dünyanın geri kalanı gibi benim hatıramı unutmasın yeter."

"Charles, yüreğimi yakıyorsunuz!"

"Biliyorum sevgilim, fakat bu gerçek. Sana son tavsiyelerimi, emirlerimi vermek için seni bu sabah buraya çağırttım. Eğer dinlemen için gerekiyorsa onları kralın emirleri olarak duy. Seninle ilk ve son kez böyle konuşuyorum, affet."

"Charles, sevgilim! Kralım! Sizin iradeniz benim için kutsaldır! Fakat neden kaygılanıyorsunuz?"

"Son günlerimin dinginliğinden," dedi kral "senin için sevgili Mary ve ayrıca bu çocuk için. Benim irademe boyun eğeceğine, ben ölsem bile, yemin eder misin?"

Bu hararetli konuşma Mary Touchet'yi daha da üzmüştü. Kadın, onu sakinleştirmek için hıçkırıklarla yanıt verdi, "Yemin ederim, efendimiz!"

"Güzel," dedi kral. "Senden istediklerimi duyduktan sonra bile yerine getirebilecek bir kadın olduğunu biliyorum. Dinle Mary,

ben öldükten sonra sana kuvvetli ve sadık bir koruma ayarlamam gerekiyor. Yoksa dünyada sahip olduğum tek mutluluğun bedelini ödememi isteyen düşmanların hedefi olursun."

"Ne fark eder!" diye haykırdı genç kadın, ne söyleyeceğini tahmin etmişti. "Acı çekmeyi fakat yalnız olmayı tercih ederim. Ayrıca nefes almaktan ve oğluna bakmaktan fazlasını dilemeyen sefil bir kadının peşine kim düşebilir?"

"Ah, Mary! Bunu bilemezsin. Belki sana merhamet gösterirler. Fakat bu çocuk, kraliyet soyundan geliyor, ondan korkacak ve onun ölmesini isteyecekler."

Mary Touchet bir korku çığlığı attı ve titredi, "Oğlum!" diye haykırdı.

"Onu öldürecekler Mary," dedi kral, "Ve nereye gidersen git, nereye saklanırsan saklan, ya zehirleneceksin yahut da boğazın kesilecek."

"Ah! Susun, daha fazla konuşmayın!"

"Onu kurtarmanın tek yolu, kocalık hakkına dayanarak sizi koruyacak, sadık, yiğit ve iyi bir adamı yanına alman. Etrafımdaki pek çok hainin arasında, sevdiğim ve yiğitliğine güvendiğim bir asilzade var. Bay Entraigues, o senin kocan olacak."

"Efendimiz... Charles..."

"Bu benim son arzum," dedi kral.

"Ah sevgili Charles!" dedi Mary titrek bir sesle.

"Bu benim kral olarak iradem."

"Efendimiz..."

"Böyle olacak!"

"İtaat edeceğim," diye tanıladı Mary, "Oğlunuz için."

Sonra Entraigues göründü.

"Yaklaş, dostum," dedi IX. Charles, "Ben öldükten sonra bana verdiğiniz yemini tutup tutmayacağınızı öğrenmek istiyorum"

"Size yemin ederim efendimiz, ben iki kez yemin edenlerden değilim."

"Bana, sana göstereceğim kadınla evleneceğini ve oğlumu kendi oğlunmuş gibi koruyacağına söz verdin."

"Efendimiz," dedi Entraigues, "gerçekte değil fakat dünyanın gözleri önünde Madam Mary Touchet'nin kocası olmamı ve oğluna babalık yaparak onlara göz kulak olmamı istiyorsunuz değil mi?"

"Evet, dostum."

"Yemin ettim efendimiz ve bunu tutacağım. Sevdiğiniz kadına soyadımı verecek ve ailemin armasıyla onu koruyacağım. Gücümü ve zekâmı onun güvenliği için harcayacağım, bana güvenerek emanet ettiğiniz oğlunuz için de aynılarını yapacağım."

Entraigues ciddi ve duygulu bir şekilde konuştu. Mary Touchet acı acı ağlıyordu.

Sonra kadına dönüp ekledi. "Kaygılanmayın madam. Kocalık unvanımı yalnızca sizi korumak ve sizi mutlu etmek için kullanacağım, başka hiçbir şey için değil."

IX. Charles, Mary Touchet'nin ve Entraigues'in ellerini mutlulukla birleştirdi. "Evlatlarım," dedi. (can çekişen birinin ağzında böyle bir kelime yersiz değildi.) "Evlatlarım, Tanrı sizi kutsasın!"

Ardından oğlunu kollarına alıp zayıf göğsüne yatırdı, birkaç defa öptü ve Mary Touchet'ye geri verdi.

"Mary," diye devam etti, "Günlerimin sayılı olduğunu hissediyorum. Evladım, sana yalvarırım bundan sonra her gün beni görmeye gel."

"Öyle yapacağım, sevgili Charles'ım. Ah! Keşke bu kalede kalıp sizinle ilgilenebilseydim. Sizi hemen iyileştirirdim."

Kral şüphe içinde başını salladı.

"Entraigues," dedi "Ona eşlik et. Onun dinlenme vakti geldi çünkü bu saatlerde annem beni görmeye geliyor."

Mary kendini kralın kollarına bıraktı ve ikili birbirine naif bir şekilde veda etti.

"Yarın görüşürüz," dedi IX. Charles.

"Yarın görüşürüz," diye karşılık verdi Mary Touchet.

Ve sevgilisine son bir öpücük veren Mary, Entraigues eşliğinde ve bu sadık hizmetkârın rehberliğinde, daha evvel belirttiğimiz gibi kimseye görünmeden kaleyi terk etti.

Mary Touchet arabasına binip Entraigues ile beraber uzaklaşır-

ken bir grup süvarinin dörtnala geldiğini gördü.

Mary Touchet'nin arabası, Entraigues'in toz bulutuyla kaplı süvarileri görmesiyle beraber yolun kenarına çekildi ve atlıların geçişine izin verildi.

Hepsinin başında maiyetin geri kalanından elli adım kadar uzakta, Entraigues'in tanıdığı bir adam vardı, bu durum onun solgunlaşmasına yol açtı. "Polonya kralı burada! Ah! Şimdi Charles'ın neden öleceğini anlıyorum çünkü kuzgunlar geldi."

Sonra hızlanarak Mary Touchet'nin arabasına yetişti ve onunla birlikte Paris'e kadar sürdü.

Charles, sütannesiyle yalnızdı. Mary Touchet ve Entraigues gittikten sonra pencereye yaklaştı. Böylece kayıtsız bir halde güzel çınarları, bulutlara uzanan bitki örtüsünü ve mavi gökyüzünü seyrediyordu.

"Daha uzun yaşayabilseydim ne hoş olurdu," diye mırıldandı. "Ah, kral olmadan, böylesi sefil bir hayat yaşamadan kırlarda özgürce dolaşabilir miydim? Bir katilin hançeri olmazdı, soluduğum hava da zehirli olmazdı. Mütevazı bir burjuva yahut bir köylü olurdum. Ormana yakın, sevgilim ve oğlumla yaşadığım bahçeli, küçük bir evim olurdu. Evin rengi beyaz olurdu ve bahçe güllerle donatılırdı. Ah, yazık bana, yaşamayı ne çok isterdim! Tanrım, biraz esenlik, biraz merhamet!"

Çökmüş yanaklarından iki damla gözyaşı aktı. Perdeyi kapatarak tekrar kanepeye gitti ve kendini oraya bıraktı.

"Annem gelmiyor mu?" diye sordu.

Hayır, Catherine de Médicis o sabah gelmiyordu. Şüphesiz, Entraigues'in gördüğü o atlı şatoya girdiğinden beri meşguldü.

"Beni yatağa yatır sütanne," dedi Charles birkaç dakika sonra.

İyi kadın itaat etti.

Yaşlı kadın alaka gösterirken yüzünde bir annenin ifadesini taşıyordu ve genç kral, gözlerini kapayıp derin bir uykuya dalmıştı.

"Daha iyi," diye düşündü sütanne parmak uçlarında odadan çıkarken, "zavallı kral."

IX. Charles yalnız olduğunu hissedince gözlerini açtı.

"Yalnızım!" dedi. "Tamamen yalnızım! Çevremde sessizlik ve terk edilmişlik var, ne bir saraylı ne de bir muhafız. Öleceğimi biliyor herkes ve beni bir sokak köpeği gibi ölmeye terk ettiler! Affet beni!.. Merhamet!.. Ah!.. Bana lanet okuma!.."

Ardından dehşet ve korku dolu bir delilik halinde yataktan düştü.

Dişlerini gıcırdatarak ve başını ovarak yatak örtüsüne sarındı. Odada sessizlik hâkimdi. Dışarıda gece çoktan çökmüştü fakat o anda şamdanlar daha yeni yakıldı. Ardından bazı kişiler içeri girdiler ve kralın acı çektiği yatağa yaklaştılar.

Kraliçe yatağa doğru eğilip "Sevgili oğlum!" diye fısıldadı.

Ardından kralın alnına dokundu, elleri soğuktu.

Charles onun elini itmeye çalışırken korku dolu bir çığlık attı. Yatağına oturup etrafına baktı, korku ve pişmanlık onu deliye döndürmüştü. Gözleri çarşaflara sabitlendi ve ızdırap dolu bir ifadeyle haykırdı: "Kan!"

Bu bir yanılsama değildi, yatakta gerçekten kan vardı. Çarşafın hemen her yerinde kırmızı lekeler bulunuyordu, kan lekeleri. Garip ve korkunç bir şekilde terliyordu kral. IX. Charles kan terliyordu. Göğsü soyulmuştu. Tırnaklarıyla gömleğini yırtmıştı.

Orada olan herkes korkuyla birbirine bakıyor, kralın kollarının ve göğsünün nasıl kan içinde olduğuna hayret ediyorlardı.

Catherine gözlerini kapatarak geriledi.

"Kan, kan!.." diye inledi IX. Charles. "Her yerde kan var! Daha da artıyor! Her tarafımı sarıyor! Kan!.. Sadece kan!.."

Ve bir anda sustu. Birkaç saniyelik mutlak sessizliğin sonunda, daha boğuk bir sesle tekrarladı kral:

"Kan!.."

Gözleri yuvalarından fırlayacak gibiydi, olağanüstü bir dehşetler bakıyordu çevresine, üçüncü kez "Kan!.." dedi.

Aniden dudakları kaskatı kesildi, uğursuz bir biçimde gülmeye başladı. Yatağa devrildi.

Öldü.

Kraliçe eğilip elini Charles'ın kırmızıya boyanmış göğsüne koydu.

Ardından yavaşça doğruldu. Mosmor olan Anjou düküne döndü ve Charles'ın kanıyla kızıllaşmış eliyle onun elini tuttu.

Herkes ölümün etkisiyle sarsılırken kraliçe, Henri d'Anjou'yu gösterirken konuştu:

"Baylar; yaşasın kralımız!"

ELLİNCİ BÖLÜM
MONTMORENCY'DE BAHAR

İşte IX. Charles'ın ölümü böyle oldu. O korkunç son, o korkunç kanlı terleme, o tuhaf kötülük ve pişmanlık duygusu, acı çeken ruhun Saint-Barthélemy katliamı için uygun bir sonu değil midir?

IX. Charles'ın trajik sonunda bir harikalık yok fakat bu durum onun suçlarının bir kefaretiydi.

Kral IX. Charles'ın ölümünden yirmi bir ay önceye, 25 Ağustos 1572'nin şafağına, yani kahramanlarımızı bıraktığımız Montmorency Kalesi'ne geri dönelim.

Okuyucular mareşalin, Margency ziyaretinden sonra Jeanne'in masumiyetine kani olduğunu hatırlayacaktır. Mareşal, kâhyasına emir vermiş, şatonun bütün bir katını, karısıyla kızını rahat ettirecek bir şekilde hazırlatmıştı. Emri yerine getirilmiş, kalenin bir kısmı değerli mobilyalarla döşenmiş ve süslenmişti. Bir düzine hizmetçi ve kâhya, bu mühim konukları bekliyordu. Gardıroplar beyaz kumaşlarla doluydu ve nihayetinde her şey henüz tanınmayan prensesler için uygun hale getirilmişti. Böylece bir Montmorency'nin sunabileceği görkemli konukseverliğin anısını taşıyabileceklerdi.

Jeanne de Piennes ve Loïse, kalenin ilgili kısmına yerleştirildi ve orada her ikisi de ihtiyaç duydukları her şeyi buldular.

Mareşal, ilk iş olarak Jeanne'i Margency'ye götürmek ve orada çılgın dimağında eski hatıraların uyanıp uyanmayacağını denemek istediyse de kendisini bekleyen daha mühim bir görevi yerine getirmeyi tercih etti. Hemen oradaki asilzadeleri bir toplantıya çağırdı. Üç bin kişilik bir ordu topladı ve bu orduyu ikiye bölerek birinin başına kendisi geçti. Ötekinin komutasını da Pardaillan'a verdi. Kalenin kapıları kapatıldı ve içeride su ile yiyecek depolandı. Yirmi beş top hazırlandı ve uzun bir kuşatmaya dayanmak için gereken her şey ayarlandı.

Burada olsak bile Paris'te olup bitenden haber aldığımızı söyle-

meliyiz. Öyle ki bazı politik grupların liderleri askerleriyle birlikte Montmorency ile anlaştı, mareşalin bölgedeki katliamı durdurmak niyetinde olduğunu düşünüyorlardı.

Öğleden sonra Francis de Montmorency, Şövalye Pardaillan ile birlikte toplantı yaptı ve bazı nihai kararlar aldı.

Saat üçe doğru, kalede iyi kuşanmış üç bine yakın atlı asker, Montmorency'nin Thérouanne'e giderken ayrıldığı meydanda toplandı.

İkiye bölünmüş kuvvetler farklı yönlere dağıldı. Arkalarında, dünyada en çok sevdikleri kişileri bıraktıkları halde, tüm tehlikelerden arınmış olarak insanlık adına bir görevi ifa etmek üzere yola çıktılar.

Mareşal Pontoise yönüne ilerledi. Geçtiği bölgede eli silah tutabilecek olanları yanına alıyordu. Onlara nutuk çekiyor, Paris'teki dehşeti anlatıyor ve her tülü katliama karşı ellerinde silahlarla karşılık vermelerini söylüyordu.

Catherine'in emirlerinin ulaştığı yerlerde başlayan katliamlara müdahale ediyor, yağma yahut adam öldürme suçlarını işleyenlerin yargısız infaza tabi tutulacağını belirtiyordu. Bir ay boyunca şehir şehir dolaştı, nereye gitse ateşli Katoliklere kendi şiddetlerinin tadına baktırıyordu.

Pardaillan ise daha hızlı ve daha ateşli bir yöntem izliyordu. Yaklaşık iki ay boyunca ayak bastığı hiçbir şehrin girilmemiş bir noktasını bırakmadı. Katliama kurban gitmekten korkan ve bu esnada onları kurtarmaya gelen kahramanın gelişini gören zavallıların, çılgın mutluluklarını, alkışlarını, minnettarlık gözyaşlarını tasvir etmeden devam ediyoruz.

Mareşal Montmorency ve Şövalye Pardaillan sağ olsun, şehirler, kendilerini ülkenin geri kalanında hüküm süren dehşetten muaf gördü. Pek az vali Paris'ten gelen emirlerin yerine getirilmesine karşı çıkan kahramanca tavırlar sergileyebiliyordu.

Yaklaşık üç ayın nihayetinde düzen tekrar tesis edildi. Fakat mareşal, Katoliklerin yüreklerine korku salmak için, sonraki bir ay boyunca kırsalda dolaşmaya devam etti.

Böylece 29 Aralık'ın öğleden sonrasına kadar, herhangi bir saldırıya uğramamış olan kalesine geri dönmekte acele etmedi.

Ağustosun sonuna doğru bir grup Katolik kaleye yönelmişti fakat kaleden yükselen birkaç top atışı onları geri döndürmeye yetmişti.

Mareşal 6 Ocak'ta bütün subaylarına müthiş bir ziyafet verdikten sonra askerlerini terhis ederek orduyu dağıttı.

Kış sakin geçti.

Mareşalin ricası üzerine Pardaillan ile Loïse'in evliliği nisan ayında olacaktı.

İki adam, şehirlerde huzuru ve düzeni yerine getirirlerken Jeanne'in sıhhati de oldukça düzelmiş fakat deliliği aynı kalmıştı. Dudaklarından mutluluk gülümsemesi hiç eksilmemişti.

Ne çare ki bu mutluluk bir rüyaya dayanıyordu. Zavallı kadın, hayalinde gördüğü kocasına gülümsüyordu. Buna karşın gerçek kocası, gözlerinde yaşlarla onun ilgisini çekmeye çalışıyordu.

Muhakkak olan nokta, zavallı Jeanne'in çılgınlığında hiçbir hafifleme görülmeyişiydi.

Öte yandan Loïse'in de sıhhati çok düzelmişti. Maurevert'den aldığı hafif yaradan ufak bir iz bile kalmamıştı. Yanakları dolmuş, yüzüne renk gelmiş, gözleri parlamıştı. Çehresinin sağlığı mareşali ve hatta Pardaillan'ı bile şaşırtıyordu. Son zamanlarda neşesi de çok artmıştı. Hep şarkı söylediği duyuluyordu. Sık sık hizmetçileri etrafına toplayarak onlara, Pardaillan'ın kahramanlıklarını abartarak anlatıyordu. Fakat yalnız kaldığında, akşamları ateşinin yükseldiğinden şikâyet ediyordu.

25 Nisan günü, Montmorency Şatosu'nun büyük salonunda, eyaletin bütün asillerinin katıldığı bir törenle Pardaillan ile Loïse'in nikâh mukaveleleri imzalandı. Büyük top atışları yapıldı ve çanlar neşeyle çalındı.

Bir akşam önce Mareşal, Pardaillan'ı bir kenara çekmiş ve kendisine, "İşte sizi Margency Kontluğu'nun sahibi ve efendisi yapan belgeler..." demişti. "Bunları, size olan sevgime ve şükran borcuma bir delil olarak kabul edin."

Pardaillan bir an dalıp kalmıştı. Sonra başını kaldırarak mareşalin gözlerine bakmış ve "Monsenyör," demişti. "Bana Pardaillan adını bağışlamış olan adamın hatırasına hürmet isterim. Ben fakir, mete-

liksiz, topraksız bir adamım ve dünyada bu isimden başka varlığım yok. Bana bahşettiğiniz melekle evlendikten sonra da böyle kalmak arzusundayım. Şimdilik bana Şövalye Jean Pardaillan demeye devam ediniz. Belki ileride Kont Margency adını da alırım."

Şövalye bu sözleri o kadar açık kalplilikle ve iyi niyetle söylemişti ki Mareşal Montmorency kendisini kollarında sıktı ve belgeleri tekrar bir kasaya kilitledi.

Bu suretle nikâh mukavelesi imzalanırken de isim olarak, sadece Şövalye Jean Pardaillan adı okundu. Fakat şövalye, mukaveleyi imzalamak için ilerlediği vakit salonu çın çın öttüren alkışlar, genç adamın bu adı sevmekte ne kadar haklı olduğunu bir daha ispat etti.

Loïse, ağır kırmalı beyaz ipek elbisesinin içinde heyecandan solmuş bir yüzle ona bakıyor ve ellerini kavuştırarak, "Sevgilim! Kahramanım!" diye mırıldanıyordu.

Töreni, parlak bir ziyafet takip etti ve akşamleyin de davetliler şatodan ayrıldılar.

Çünkü nikâh, kilisede, ailenin en yakın dostları huzurunda yapılacaktı. Pardaillan'ın matem içinde bulunması öyle gerektiriyordu. Davetlilere anlatılan durum, hepsi tarafından hoş görülmüştü.

Işıklı bir ilkbahar günüydü. Kiraz ağaçları çiçeklenmişti. Her taraftan çiçek kokuları taşıyordu. Buradaki kokular tatlı bir yeşilliğe bürünüyorlardı. Yer yer renkli çiçeklerle bezenmiş olan kırlar da bayram yapıyor gibiydiler.

O gün, bir aşk rüyası gibi geçti. Halbuki mareşalin yüzünde acı hatıraların izleri uyanmıştı. Bu 26 Nisan günü, zihninde silinmemişçesine kazılıydı. Yirmi yıl önce bir 26 Nisan günü Jeanne de Piennes ile evlenmiş ve aynı günün gecesinde de Thérouanne Savaşı'na katılmak üzere hareket etmişti. O hareket, yalnız savaşa değil, aynı zamanda meçhule ve felakete gidiş olmuştu.

Akşam oldu, saat on biri çaldı. Mareşal, sırtında 1553 yılı 26 Nisan'ında giymiş olduğu elbiseyi taşıyordu. Hareket işaretini verdi. Çünkü nikâh, şatonun kilisesinde yapılmayacaktı. Jeanne ile Loïse arabaya bindiler ve mareşal ile Pardaillan da atla hareket ettiler. Geceleyin, ay ışığında, güzel bir yolculuktan sonra fakir ve harap bir kilisenin önünde durdular. Burası Margency Kilisesi'ydi ve nikâh da yirmi yıl önce olduğu gibi gece yarısı kıyılacaktı... Hazır bulunanlar

da hemen hemen aynı kimselerdi. Birkaç köylü vardı ve mihrabın yanında da yaşlı, çok yaşlı bir kadın ağlıyordu. Bu Jeanne'in dadısıydı.

Rahip işine başladı.

Pardaillan ile Loïse yan yana ve el ele tutuşmuş, duruyorlardı. Gözlerinin birbirlerinden hiç ayrıldığı yoktu.

Mareşal, Jeanne'in yüzünde taşıdığı manzarayı büyük bir acıyla izledi. "Hafızasını geri kazanacak mı?"

İkisi de heyecan içindeydiler.

Yüzükler takıldı. Rahip, İncil'den bir parça okudu.

Ve Loïse ile Pardaillan böylece evlendiler.

Nasıl vaktiyle Jeanne ile François, Jeanne'in babası Mösyö de Piennes'in hayır duasını almak için kendisine döndülerse, genç karı koca da zavallı deli kadına döndüler ve önünde, renkleri uçuk bir halde eğildiler.

Montmorency'den Margency'ye gelirken Jeanne de Piennes, olaylara ilgisiz kalmıştı. Kilisenin karşısında, çocukluğunu geçirdiği babaevini gördüğü vakit ise âdeta irkilmiş ve etrafına hayretle bakmaya başlamıştı. Sonra kiliseye girince tekrar dünyasından habersizmişçesine bir tavır takınmıştı.

Tören sırasında, Jeanne, kâh rahibe, kâh mihrap yakınında ağlayan yaşlı kadına dik dik baktı. Bir ara elini alnından geçirdi ve dudakları titredi... Bu zavallı zihinde dehşetli bir sıkıntı baş göstermiş olacaktı. Gözlerinin derinliklerinde acayip bir ifade vardı.

Jeanne, birdenbire Şövalye ile Loïse'in önünde eğildiklerini gördü. "Neredeyim?" diye kekeledi.

François de Montmorency, titrek bir sesle yalvardı. "Jeanne!.. Jeanne!.."

Loïse de, ışıklı bakışları kendisine kaldırdı. "Anne! Anneciğim!"

Deli kadın dimdik ayağa kalktı. Ses çıkarmadan çevresini gözden geçirdi. Sonra ağzından şu sözlerin tane tane döküldüğü duyuldu: "Burası Margency Kilisesi! İşte mihrap... Oradaki kim? Kızım mı? Aman Tanrım!.. O sen misin, François? Yoksa rüya mı görüyorum? Hayır, hayır, ben öldüm! Mezardan hayal görüyor olmalıyım..."

"Jeanne!"

"Anne!"

Kilisenin içinde bu iki feryat hırçın, müthiş ve ürkek akisler yaptı. Jeanne tekrar, "Ben öldüm..." diye söylendi.

Bu sözü söylerken de tıpkı yirmi yıl önceki nikâhta olduğu koltuğuna yıkılıvermişti. Bir an kollarını kaldırarak, etrafında hıçkıranları okşayacak gibi oldu... Sonra François'ya baktı. Gözlerinde tanrısal bir aşk ve saadet ışığı parladı. Ve hepsi bu kadarla bitti.

François, korkunç bir ümitsizlik içinde Jeanne'yi kucağına aldı. Kadının başı, omzuna düşüverdi.

Jeanne de Piennes ölmüştü...

O zaman Mareşal Montmorency ellerini göğe kaldırdı ve, "Ulu Tanrım!" dedi. "Bu aşk ve işkence kurbanının ruhunu kabul et!"

*

Bu olaydan bir ay sonra güneş, kızıl haleler içinde batarken, büyük matemine gömülü ve yüreği acılarla dolu François de Montmorency, şatosunun bahçesinde geziniyordu. Hanımellerinin gölgelendirdiği taş bir sıraya oturdu.

Uzakta, bir bahçe yolunda, çiçekler ve akşamın kokulan arasında yavaş yavaş yürüyen bir çiftin geçtiğini gördü.

Pardaillan ile Loïse birbirlerine sarılmışlardı, durdular ve uzun uzun öpüştüler. Aşkları, kendilerini okşayan tabiat gibi parlak, yüce ve sonsuz görünüyordu.

Mareşalin gözlerine yaş doldu. Başını iki eline aldı ve, "*Benim sevgili çocuklarım. Sevişin ve mutlu olun. Loïse'in birkaç gündür yine ateşi var. Gözleri nasıl ateşten parlıyor... Yoksa başka felaketler de görecek miyim? Daha mı ızdırap çekeceğim? Hayır, hayır... Artık bu kadarı yeter. Bunca dert ve felaket çeken bu çocuklar saadeti hak ettiler. Hiç değilse onların saadeti şu göğsümde çarpan zavallı kalbi biraz olsun teselli ediyor*," diye mırıldandı.

Başını kaldırdı. Uzakta yavaş yavaş yürümeye koyulmuş olan âşık çifte baktı. Akşamın alaca karanlığında bir tek insan haline gelmiş gibiydiler.

Sonra bir yol dönemecindeki kızıl güller ardında, sanki onlar da akşamın kokularına, mutluluğa ve aşka karışıp kaybolmuşlar gibi görünmez oldular...

O zaman François de Montmorency'nin dudaklarında hüzünlü bir gülümseme belirdi.

Onları görebilmek için tekrar ayağa kalktı ve insanoğlunun bütün kuşkularını, bütün umutlarını özetleyen sözü mırıldandı.

"Kim bilir... Belki..."

İKİNCİ CİLDİN SONU